05.6 Pg 68 2

MG 1150

Patrollen.

05.6
Pa 68

Anmærkning.

Dette approberede Uge-Blad udgaaer her i Staden hver Torsdag med Adresse-Contoirets Aviser til dem, som derfor lader sig tegne paa Adresse-Contoiret hos Mr. Bering, som paa Forfatterens Vegne imodtager 4 Mark for en Aargang, dog ey forend ved Aarets Udgang. Det første Stykke bekommes gratis. Forfatteren agter at anføre, hvad Efterretninger hans Gade- og Vey-Patrell medbringer, tilligemed hans egne og andres Anmærkninger over samme. Separat bliver ingen af disse Blade tolgt. Kiøbenhavn den 1 Januarii 1765.

Forfatteren.

71

Patrollen.

No. 1.

Udi Adresse-Contoirets Efterretning for Aaret 1763. blev i Træsnit forestillet en Kone paa Den Fohrde i hendes pyntede Dragt, naar hun holdt et Barn over Daaben, og i Anledning af hendes gammeldags Dragt blev taget Anledning til critiske Moraler over vore Tiders saa brugelige som nyttige Envelopper eller Salopper.

Da jeg fik i Sinde at udgive dette mit Uge-Blad, og havde udsendt min Gade-Patroll for at skaffe mig nogle Efterretninger, kom han tilbage og viste mig et Billede, som han havde fundet (skulle nogen kiende sig ved det, skal det gierne bekommes) da jeg betragtede det noget noye, befandt jeg, det var en Afbildning paa en anden gammeldags Dragt, forestillende en pyntet Brud paa Eylandet Sild, og da jeg saa uformodentlig fandt en Brud, som mange saa længe leder efter, og mig synes detsuden det er et meget smukt Portrait, (hver har sin Smag.) Hun forestilles her i det første Blad i Mangel af andet Kobberstykke, for dem, som har Lyst at giøre en liden Sammenligning imellem hendes og vore Tiders artige Fruentimmers Moder og Klæder.

Nu kommer Bruden:

Hvad ſynes Dem, mit ſmukke Kion, om denne Brud? Mig ſynes hun er ret prægtig. Ja, det forekommer mig at jeg hører alle med en Mund

at

er sige: Det er en skion Brud ... Vi kand uden Qvalme neppe taale at see hende ... Hvilket firkantet Ansigt. Fy! hvilke lange Been! ...

Det tænkte jeg nok. Giv lidt Tid, vænnes dog ikke saa meget over Alderdommen. Bruden med sin Prydelse vil findes ved en liden Sammenligning mindre latterlig, end hun ved første Øyekast forekommer.

Mig synes hendes Hoved-Skiul, med Tilladelse at sige, kand nogenlunde settes i Ligning med de nye opfundne Soelhatte, og Dækket, som næsten tilhylder hendes Ansigt, bliver ikke meget uligt Enveloppernes Poser, naar disse Poser maatte efter Opfindelsens Hensigt drages over Hovedet; thi ellers kand ingen Mathematicus udregne deres Nytte. Denne Bruds Arme ere jo lige saa net indsvøbte, som deres i Enveloppperne; men om hun havde en tre Qvarteer lang Vifte, tror jeg ikke, hun saa nær kunde stikke dem frem, og saa kunstig spille med Viften, som andre af vore Diders artige.

Det er sandt, Brudens Klæder ere temmelig korte, og deri bestaaer og den største Forskiel; men efter min Tænkemaade i den Sag, tror jeg at korte Klæder kand ligesaa lidet henregnes til Uhøviskheds Kiendetegn, som man kand ansee det for Blueærdigheds Vidnesbyrd at vore Modens Fruentimmer har gemeenlig en Alen Tøy, som til ingen anden Nytte slæber efter dem, end at man kand spore Dem om Sommeren i Støvet og om Vinteren i Skarnet, og kiende at et Modens Fruentimmer har nylig passeret den Vey.

Amager- og Bonder-Fruentimmer bærer aldrig lange Klæder; thi de maatte hindre dem i deres Gang og Arbeyde. De, derimod som ikke behøver Beenene uden til egen og andres Forlystelse,

som gaaer mindre og mere langsom, og som bestiller lidet eller slet intet, kand uden Hinder bære dem saa lange, dem lyster.

Den Mode er altid den beste, som er meest bequem, meest naturlig og meest overeensstemmende med hvers Stand og hvert Land. Forandringerne i Klædedragter burde og gisres i den Hensigt, at faae dem bequemmere, og jo mindre Tid Iforelsen medtager, jo fornuftigere og nyttigere er Moden. De Gamle gik barbenede, kastede et Skind eller Klæde om sig, og saa videre; men derfor bør de ikke ansees fornuftigere. Skulle det ey fores til Brug og Anvendelse, som Kunst og Flid opdagede, hvad nyttede da det sidste til? Vel er overdreven Pragt i Klæder ikke saa fornuftigt at den bør roses; men fandtes der i det Fald ingen Modens Elskere, tabte Kunsten og Handelen en stor Deel. Lad kun Amagerne og andre Folk beholde deres Dragt uforanderlig, den har dog engang været lige saa latterlig, som vore nyeste Moder nu ere. Det er Vanen, som gior alle Moder fordragelige og antagelige. Indbildningen om en nye Bequemmelighed eller Zier forandrer dem, og hvor tilborligt er det ikke, at de Fornemste i Landet maae have noget besynderligt frem for andre; men de efterabes saa meget af Middelstanden, at de, for at beholde en Mode for sig selv, har endog forsogt at bære Foerværk i Italien, og tynde Silke-Klæder om Vinteren længst imod Norden.

Det er da ikke saa meget Snittet paa Klæderne, naar de derved ey gisres umagelige, som en vidt sogt og overflodig Pragt, der bør underkastes en skarp Dom, og denne fældes med Billighed over de Folk, som klager over slette og dyre Tider, men efter Ordsprog, holder Stadsen ved lige om

der

der ey er Brød i Huuset. Ligesaa over dem, hvis Mode-Syge gaaer saa vidt, at de forandrer Knaphullerne og Knapper i deres Klæder 6 gange om Ugen, og naar Søndagen kommer, er Klædningen dog ikke efter Moden.

Fruen har baade Taftes og Damastes Klæder, men de ere gammeldags, Blonsterne er enten for store eller for smaae, de passer ey heller og ey er skaaret efter det nymodens Snorliv. De naaer ikke Gulvet paa 3 Tommer nær, altsaa er Fruen midt i sin tilpakkede Garderope dog næsten nogen for Klæder. Herren er paaholden; thi han læser Oeconomiske Skrifter. Han siger 10 Rdlr. er for meget for Alnen af det og det Toy = = = Men hvad skeer? Naboe-Fruen lod sig beundre Juule-Dag i Kirken udi en Klædning af det Slags, det er en ayldig Aarsag, hvorfore Manden for Fred i Huuset maae rykke ud med 300de Rdlr. til 30 Al af det samme Slags; thi Toyet, siger Skræderen, er vel smalt. Mon ikke Mode-Sygen her gaaer for vidt. Jomfrue Lisette foresiller sine Forældre, at enkelte Mansetter henhører til den gamle Verden; Hun troer at skikkelige Folk strax efter Syndfloden begyndte at bære dobbelte Mansetter. Det lader dog meget fornuftigt siger hun, ja, de tredobbelte erklærer hun for overmaade fornuftige. Hun giør Lignelsen af et Huus paa 3 Stokværk, som falder mere i Øynene og agtes meget fornemmere, end det, hvor Taget ligger ned paa Stuen og er af et Stokværk.

Mit lille Rum forbyder mig at tale meer her om. Min Patroll fortæller mig, hvor besværligt det er at trænge sig igiennem Gader og Strædet for Folk og Vogne i denne Tid, som ere saa beskiæftigede med at kiøre og løbe for at gratulere Nyeaar. Ved denne Fortælning faldt mig ind hvad vor store Holberg siger om disse Nye Aars Omløbere; man skulle tænke, siger han, at en hidsig Feber var paakommen den største Deel af Stadens Indbyggere. Det var og at ønske, at disse Febricitanter vilde antage det tilforladelige Middel mod denne Løbe-Syge, som vores berømmelige Patriotiske Tilsiuer har foreslaaet

og

og da det er tree Aar siden denne Recept kom for Lyset og ventelig er gaaet af glemme, vil jeg og som en ærlig Patriot for mine Landsmænd igientage den her, at saa ypperligt et Middel ikke gandske skal kastes bag Bænken, det bestaaer i følgende Forslag:

„I Steden for den Kiørsel hvormed skikkelige Folk „kun giør dem selv og andre Ulevlighed, og foruden Vogn„Leyen 1 eller 2 Dage, maa giøre adskillige Bekostninger „paa Parykmager og Haarskierer, mener jeg, at det sam„me lige saa vel kunde afsiøres ved stemplede Sædler og „naar Folk vilde spare dem den Umage og Bekostning, at „komme selv i Person, maatte Sædleren dog indeholde no„get, hvorved de kunde give deres Høyagtelse tilkiende, ef„ter adskillig Sted og Vilkaar. Foruden andre Udgif„ter, blev sparet til Medicamenter for Hoved- og Tand-Pi„ne, Bryst-Syge og andre Svagheder, som Folk samle„sig ved at bære Hatten under Armen, ved Trækvind og „ved at komme ofte i Kulde og Varme. Saadanne Sæd„er kunde forebygge al Forvirrelse paa de Steder, hvor „man ikke finder Folk hiemme. Lagleyerne kunde spare „den Umage at holde Bog over alle Opvartninger. Her„rerne selv havde hverken nødig at giøre sig syge eller nægte „sig hiemme. Den hele Sag kunde skee uden mindste Bul„der eller Ulevlighed ved at lade Sædler bære om i Byen."

Jeg vil legge dette til: Paa saadanne Sædler kunde man og undertiden skrive sin Herres Mening, saasom: Min Tunge er 1000 Mile fra mit Hierte; Med Tungen ønsker jeg Dem et lyksaligt Nye-Aar, men i Hiertet meuer anderledes. Med Munden ønsker jeg Dem al Velstand, og i Hiertet al Vedstand. Paa den Maade lærte man tillige at kiende Gemytter, og man skriver jo ofte det, man undseer sig ved at sige mundtlig.

I Leipsig har man den Maade at udlegge et Ark Papiir i Forgemakkerne eller andre Steder, hvorpaa Nye-Aars Ønskere skriver eller lader skrive deres Navne. Det samme bruges og, naar enten Herren eller Fruen ere upasselige. Og skrives da oven for, hvorledes den Syge befinder sig, om den har sovet vel eller ikke, o. s. v. naar Patienten bliver saa vidkommen frisk, tages Skildtet ind.

Dette paa Nye-Aars-Dag indfaldende Snee-Vær vil skaffe Hyre-Kudskene god Fortieneste, og mig synes at see vore unge Smaa-Herrer gandske forbittrede paa hele Naturen; saasom de hvide Been ikke kand nokſom skinne igiennem paa de hvide Gader.

Patrollen.

No. 2.

den 8 Januarii 1765.

Saasnart jeg lod mit første Blad udflyve, lod jeg tillige patrollere overalt for at høre, hvad Domme man vilde fælde derover. Man bragte mig den Tidende, at mit første Blad fandt et uformodentlig Biefald. Det anstod det Smukke Kion, at jeg ey lastede de nye Moder, og langt fra ville giøre den nedrige Sammenligning imellem Saloppernes Poser og de nyemodens Skarnageres Kitteler, som vi nylig har seet i Skiald-Tidenden for afvigte November Maaned, hvor Poeten siger: Det Smukke Kion blev rørt paa det ømmeste Sted.

Ja, meere, min Gade-Patroll bragte mig endnu en langt behageligere Tidende, neml. at Forslaget om Nye-Aars-Sædler fandt et almindeligt Biefald med det inderligste Ønske, at de maatte blive bragt i Moden, saasom en Hyre-Vogn paa den Tid koster saa me-

get at en maadelig Familie deraf kunde leve vel og tarvelig i 8te Dage; thi sidste Nyt-Aars-Dag kostede en Hyre-Vogn 7 a 8 Rdlr. og een eeneste Time 8 Mark, hvilket mange Fattige men dog Modens Lykonskere har maattet beklage.

Jeg skal ved Leylighed give en noyere Beskrivelse over de foreslagne Nye-Aars-Sædler, deres Indretning og Beskaffenhed, og skal det være mig en Fornoyelse at indbringe noget got i Verden.

Min Patroll fortæller mig mere Nyt, som jeg holder for at være af det vigtigste. Jeg havde afsendt ham for at see om det var mueligt at komme ind paa vor Danske Skue-Plads den 2 Januarii for og at være Tilskuere af Nye-Aars Gratulations-Balletten kaldet Laurbær-Greenen; men min Patroll fortalte mig at der var saa stoer en Mængde Mennesker af begge Kion om Comoedie-Husets Dor, som Bier om Biekubens Hull, naar de om Sommeren vil sværme. Der var saadan Trængsel og Gienvordighed, at de, som vare halv indkomne, onskede at komme ud igien, ja, havde end Skue-Pladsen været saa stoer, som Nye-Torvet uden for, havde den dog ey kundet rumme Liebhaberne. Den største Deel maatte gaae tilbage, og min Patroll forsikkrede mig, at han saae en artig Skionhed, som ey kunde trænge igiennem den stoyende og stridende Mængde, at vende tilbage med vaade

Oyne.

Byne. Hvilken Jammer! Min Patroll gik forbi nogle, som forundrede sig over denne store Trængsel, og at man paa Nye-Aars-Dag ikke saae saadan en Stimlen uden for Kirkedørene; men de, som giøre saadanne Slutninger, betænker ikke, at her er saa mange Kirker, men kuns et eneste Comoedie-Huus i Staden. Og at man ikke skal kunde sige, vore Kirker ere tomme for Tilhørere, da har min Patroll fortalt mig, at der vare 266ve Kareter uden for Holmens Kirke, da den nye Præst prædikede første Gang, og Kirken var gandske tilpakket, (om en Deel indfandt sig af Nysgierrighed, skal jeg ey kunde sige) vidst er det, at min Patroll hørte nogle Matroser, som gik af Kirken, med en høy Matros-Ed at bekræfte, det var en god Præst de havde faaet. Men at Trængselen ved Comoedie-Huset bemeldte Aften har været stoer og Indgangen trang, sluttes klart deraf, at en gav 68 Rdlr. for at komme ind, men dog maatte blive ude, det er: Han mistede Pengene endog af Vest-Lommen. En anden ærlig Siel fandt en Snebbert i en Barbeer-Drengs Lomme, hvilken han ventelig tog for at aarelade Folk for denne hidsige Feber. En Kaarde blev tabt og en Hermelins Muffe funden. Kort sagt: Der var en almindelig Jammer uden for, og inden for en usigelig Glæde iblandt dem, som slap ind med heelt Skind.

Jeg hører en stor Ringlen og Klimren ligesom af nogle tusende Smaa-Klokker, og min Patroll fortæller mig, at det er Lyden af de velklingende Bielder, og at saa stoer Fortred som Sneen Nye-Aars Dag foraarsagede, saa stoer Nytte fører den nu med sig, da den er saa behagelig at lade sig slæbe paa. Kanerne ere alt komne i Brug, og man seer Folk indsvøbt for at fryse i fuld Fart; de toppede Heste staaer i fuld Skum for den Fornøyelse de Fornuftige har af at fryse. Man ønsker allene at de flittige Gade-Feyere i denne Tid ikke ville viise deres sædvanlige Hurtighed i Feyningen, paa det Sneens Borførsel, ikke skulle skille Hyrekudskene ved deres gode Fortieneste og de Omfarende ved deres kolde Fornøyelse.

I dette Øyeblik kom min Vey-Patroll og fortalte mig noget særdeles Nyt, om det ellers er troeligt. Jeg vil meddele det, som det er: I en af vore smaa Kiøbstæder, som skal bære Navn af den gamle Kong Roe og en berømmelig Kilde, ere 40 frugtsommelige Koner; om det er sandt, maae de gandske vist have seet et Syn i Luften eller noget andet Tegn, som spaaede Byen denne Frugtbarhed; thi, om jeg husker ret, lod just den samme Bye forgangen Aar i Aviserne lyse om en forfaren Jorde-Moder og en Glarmester paa en gang, om disse to Haandverker vedkommer hinanden, skal jeg ey kunde sige. Det

var

var at ønske, om man havde mange Jordemødre, som den ærlige Kone paa Landet i Grævskabet Hachenburg, der ved Barne-Fødsel betiener sig af en vis Forsigtighed, hvorved Børnene enten aldrig faaer Kopper eller og ikkun nogle faa, hun kand skaffe Præstens Attest, altfaa maae det være sandt; Men det er Skade, hun ey uden en ringe Belønning vil lære andre denne Kunst; thi paa den Maade bortfaldt den saa længe omtvistede Koppernes Indpodning.

Min Gade-Patroll kom nylig fra et Huus, som var i den største Uorden og Allarm; det lod, som Fruentimmerne vare meget forbittrede paa Manden i Huset; men, hvorover? Nylig var bortstiaalen en Caffe-Kiedel af Huset, og Manden havde svoret paa, at de ikke skulle faae Caffe, forend de bragte Caffe-Kiedelen tilveye; thi han syntes, de misbrugte denne herlige Snakke-Drik. Skulde nogen Retsindig kunde opdage denne Caffe-Kiedel, vilde de giøre sig det hele Huus forbunden, undtagen Manden.

Mere Nyt med Gade-Patrollen, som er noget af det vigtigste: Han fortæller mig en almindelig Glæde at være paakommen denne Stads Fattige og Brødløse. O! hvilken glædelig Tidende! En ærlig Medborger, en af vore uegennyttige Patrioter, vil lette den svare Brød-Trang for den Fattige. Hvor priseligt er ikke det! Ene kand den go-

de Mand ikke bære Byrden; ney; han saae sig selv for svag, men lader ey af, forend han i alle Stadens Vinkler og Vraaer opsoger 99ve lige saa brave og omhyggelige Mænd, som skal legge Grundvold til denne prægtige Bygning: De Fattiges Korn-Magazin, for hvis Porte menige Mand bor opreyse det Patriotiske Selskab udodelige Eres-Stotter.

Nogle i egne Tanker grandseende siger vel: Hvor kommer Pengene fra? Der hører en anseelig Capital til et saa anseeligt Oplag; Men, slige Spørsmaal ere ikkun deres, som bekymrer sig om alting, uden selv at vise deres Vinskibelighed i noget, i sær i det Gode. Vor Patriot veed nok Udveye, og, hvo ville ikke understotte et saa priseligt Foretagende. Man kand forlade sig til, her bygges ingen Luft-Casteller, som nogle Snartdommende mumler saa sagte om.

Hør engang, hvad min Patroll fortæller mig; han kom i dette Øyeblik fra Forsamlingen. Jeg tænkte, siger han: Jeg var kommen paa en Polsk Rigs-Dag; man foreslog snart en, snart en anden, til noget vigtigt; alle ville have deres Stemmer hørt og først: men jeg merkede lettelig, at man i et vigtigt Val gik ikke efter den blotte Lyd. Ney; her kom det an paa den sande Ærlighed og Kierlighed til sine betrængte Medborgere. Sexten brave Mænd bliver med enige

Stem-

Stemmer udvalgte, som Hoved-Pillerne for denne ypperlige Bygning, de Fattiges Magazin. Hvor kand man da andet, end spaae sig en onskelig Fremgang og en evig Bestandighed! Hvor finder man Lige til disse vore umistelige Patrioter. De ere Herrer, og tillige vil være Tienere, men for hvem? For de Fattige. Mon de søge Betaling derfor? Ney, de veed, at Dyden belonner sig selv. At ville tiene de Rige, Mægtige, og Anseelige, det er ikke underligt, men at ville tiene dem, som neppe af Hunger kand bede for Dørrene om det tørre Brod, det er noget roesværdigt og ret Christeligt.

For at spare Udgifter, vil dette berømmelige Selskab selv skrive og føre den uforbrende Brev-Veksling, selv være Tilsyns-Mænd, selv Bogholdere, selv Ind- og Udmaalere; ja selv bære al den Byrde, som saa tungt trykker de Fattiges Skuldre. Du Drikesløse, see paa disse Myrer, dine arbeydsomme Medborgere, og lær Flittighed. Du Haardhiertede, lær af disse Medlidenhed. Du over andres Ære misundelige, lær af disse paa saa patriotisk en Maade at indlegge Dig et udødeligt Navn! I om alle nye Opfindelser ildedømmende skal her staae til Skamme ved Eders egne ugrundede Domme, naar I skal høre og see, hvorledes vore Fattige og Nødlidende for hver en Skieppe Rug, de af dette Magazin bekommer, igien vil maale vore Patrioter

trioter Skieppen fuld af hiertevorende Velsignelser.

Min Patroll fortæller mig, at han og af Nysgierighed vilde have ladet sig tegne til de Physiske Discourser, men der vare saa mange at Trapperne end og vare fulde. Saa meget mærkede han dog, at alle de, som kom ned, saae alle glade ud, og roste de Discourser, som skulle holdes. Denne tilige Roes kan blive sand. Men den Tid forekom den Roes mig ligesaa velgrundet, som den blinde Drengs Berømmelse over den røde Farve.

Længe discurerede Læreren med den Blinde for at give ham et tydeligt Begreb om den røde Farves Skionhed; hin troede at have givet et tydeligt Begreb, denne at have fattet det vel. Nu kommer det an paa en Prove: Hvorledes seer den røde Farve ud, spurgt Læreren? Prægtig, svarede Drengen. Hvorledes da, spurgte Læreren atter, at man kan høre, I forstaaer den? her udvikler Drengens Begrebsig; Mig tykkes den røde Farve seer ligesaa prægtig ud, som Klangen af en Trompet.

Ey mindre klingende Begreb ville den blinde Dreng giøre sig om Solv og Guldtressede Hatte, om hvilke vore Smaa-Herrer giør sig et meere glimrende; de Aldrende et meere dunkelt; men Fabrigeuren giorde sig det fornuftigste Begreb, om han lod nogle Tresser blive tilbage til trængende Liebhabere, hvilket han ey synes at ville efter hans Bekiendtgiørelse i Aviserne til hans Bortreyse.

Vore Politiske Aften-Sælskaber befrygter at miste en Deel Laugs-Brødre, som heller vil være physiske. Verterne vil tabe derved. Patrollen meener ney. Tiden vil lære det.

Patrollen.

No. 3.

Onsdagen den 16 Januarii 1765.

Mine Patroller. (Jeg har virkelig meer end een, som Læserne selv kand see af Fortalen; thi hvor skulde eet Menneske allene kunde besiride det Arbeyde, at streiffe om overalt og skaffe mig de fornødne Efterretninger til mine Blade? To forslaaer heller ikke; omendskiønt jeg hører mange ere faldne paa de Tanker, at jeg holder ikkun een Gade- og een Vey-Patroll; men jeg er selv Skyld i saadan Indbildning, fordi jeg ikke i mit No. 2. skrev een af mine Gade-Patroller og een af mine Vey-Patroller. Jo, jeg er nødt til at holde en temmelig Mængde; thi Aaret er langt, og der vil meget til, at fylde 52 halve Arker. Nu har jeg oplyst Læserne derom, og nu maae De troe, at hvad jeg herefter beretter, er mig rigtig bragt eller fortalt af Patrollerne, omendskiønt jeg ikke hver Gang, som i mit No. 2. skriver: Min Gade-Patroll bragte mig denne Tidende . . . Min Patroll fortæller mig dette Nyt . . . Nu kom min Vey-Patroll, og saa videre; thi jeg er selv kied af at skrive Patroll saa ofte. Desuden fylder det kun Bladene op; og naar jeg nu engang for alle har sagt mine Læsere, at det virkelig er Patroller og endda mange Patroller, som jeg faaer mine Nyeheder fra, saa haaber jeg, De forstaaer mig nok, om jeg herefter i den Sted skriver: Man hører;

Nu siges; der berettes, og saa videre, uden at indbilde sig, at jeg har givet mine Patroller Afskeed. Hver Gang De seer Patrollen over mine udgivende Blade, behager De at erindre sig, hvad jeg nu har aftalt med dem. Denne Gang maae jeg dog endnu nævne mine Patroller.)

Mine Patroller, siger jeg, har siden i Torsdags fortalt mig saa meget Nyt, at jeg rigtig er i Vilderede med mit Val, hvoraf jeg først skal begynde min Beretning i dette Blad. Saa forlegent kand Menneskет blive, naar det faaer for meget at vælge i. Men jeg har allerede fyldt en Deel af Bladet, uden endnu at have sagt noget. Vil jeg ikke at andre skal giore for ubehagelige Anmærkninger over mig, og kalde mit No. 3. Patrollens Væv, saa maae jeg opfylde det Løfte jeg har giort i min egen Anmærkning. Nu følger da Efterretningerne:

Een har sagt: Mine Blade bliver neppe ævige. Om flere har sagt eller tænkt det samme, veed jeg ikke. Mig har saadant aldrig rundet i Tanker. Kand de blive saa fornøyelige for Læserne, at de kand vedvare udi nogle Aar, skal det være mig kiert. Men maaskee den gode Een har forstaaet ævig saaledes, at de neppe bliver giemte og læste til ævig Tid. Det troer jeg gierne, de ikke bliver. De skrives ey i den Hensigt. Mol fortærer dagligen en Hob indbildte Ævigheder. Lad da mine Blades visse Endelighed kun blive et Rov for samme Tænder. Det Ord Ævig har ellers lige saa forskiellig Bemærkelse hos os, som hos vore Naboer. Jeg har just ikke Kabners Lexicon ved Haanden; men om jeg husker ret, siger han, at ævig Kierligheds Lue, ævig Foreening imellem Venner forstaaes hos mange kun om en gandske stakket Tid. Naar en Skribent stræber efter Ævighed, betyder det sielden mere, end at have en halv Snees Bøger liggende for sig, for deraf at sammenflikke den ellevte. Faaer han sin Bog roest i en lærd Tidende, saa er han ævig vel tilfreds. Ævig at ære en Velynder, vil ikke sige andet hos mangen een, end at dersom Velynderen ey hielper hans ævige Dyrker til det Omsøgte, saa maae denne nødes til at laste ham ævig. I visse Byer paa Landet siger man at Ordet har atter en anden Bemærkelse;

thi

thi naar en ærlig Mand vil der gierne have sin Fader eller en anden af sine Paarørende giort ævig lykkelig: saa koster det kun en Daler meer. Jeg har været noget vidtløftig i denne Anmærkning; men ligesom Kierlighed begynder fra os selv: saa er man gierne mest nidkier i sin egen Sag.

To har stødt sig over mine Tanker i No. 1. at Hierte og Tunge ere sielden overeensstemmende hos Nye-Aars-Ønskere. Skulde jeg forsvare min Sætning imod To? Ney, jeg vil i den Sted fornøye mine Læsere med Udtog af nogle fundne Udkast til Nyt-Aars Lyksusknings Breve; og siden Forfatterne har været saa skiødesløse at tabe dem, saa gior jeg mig ingen Samvittighed over at aabenbare deres Navne. Lad det være deres Paapassenheds Belønning. De har dog Ære af hvad de har skrevet: Hr. Adraft ønsker sin gamle Fetter et langvarigt Liv. bestandig Sundhed og al Velgaaende; og Adraft mener det oprigtigt, siden han er i fattige Omstændigheder, og den gamle Fetter har Penge og ingen andre Arvinger. Studenten Cleontes skriver i sit Brev til Præsten paa Herregodset: Gid Deres Velærværdigheds Kræfter maae styrkes, saa De endnu i mange Aar kunde i Deres Embede tiene til Menneskens Opbyggelse i Deres Menighed! Hvo vil tvivle om, at Cleontes jo skulle mene dette, af Hiertet, endskiønt han i sin Lomme har Kalds-Brev paa at succedere Præsten? Bambino ledsager sit Nyt-Aars Ønske til Jomfrue Camilla med et andet Ønske, at være ævig forenet med hende, og gior en vidtløftig Beskrivelse over hans ømme og heftige Kierlighed, der er færdig at qvæle ham til Døden. Saavidt jeg slutter af hans Brev, er Bryllups-Dagen fastsat; og hvad gielder, vi der faaer en Mesters Mesterstykke at see, og ikke nogen opkogt Berømmelse over Camilles Dyder og Deylighed, som har indtaget Bambinos Hierte? Mig tykkes allerede, jeg læser en splinter nye Lovsang over Bambinos Redelighed, Trofasthed og oprigtige Kierlighed. Jeg har tit beklaget Camillas Skiebne, at hun i 45 Aar ikke har kundet blive gift. Vel var det, hun vandt den Slump i Lotteriet: thi nu faaer hun dog en Mand, som elsker hende oprigtig. Jeg vil ikke friste mine Læseres Taalmodighed længer; thi

enhver seer dog lettelig, at jeg taler i min egen Sag, og det kand være nok, at jeg har anført tre Beviser imod To.

Der var forleden en af vore unge Juriſter paa Vinkielderen, (jeg beder om Forladelſe, i fald han ikke ſtuderer; thi ſaa har jeg giort mig et urigtig Begreb om Kokarden) ſom udlod ſig med den Indſigt, da han læſte mit No. 1. at jeg ikke var ſtuderet. Sandt at ſige er jeg ikke heller; men derfor tænker jeg, ſagte at kunne ſkrive ſaadant et Uge-Blad ſom dette, der hverken ſkal ſee ud, ſom det var ſtuderet, eller være lærdt. Jeg har ingen af Delene lovet mine Læſere. (See Fortalen). De ſkal rigtig nok faae de Efterretninger, ſom jeg kand indhente. Ere de ikke fornøyede med de Anmærkninger, jeg kand giøre derover, vil jeg gierne indrykke dem, man vil ſende, dog med Forord, ſaafremt jeg holder dem for at være bedre end mine egne. Skeer det ſidſte, bliver jeg et ſiort Mønſter for mange Skribentere. Den unge Juriſt, (han maae dog enten være eller ville blive det; thi i dette Øyeblik ſiger man mig, at han ſøger om Succeſſion paa ſin Faders Skriverie), med Kokarden paa Hatten, (af denne Stiil kand han endnu bedre ſee, at jeg ikke er ſtuderet; thi jeg vidſte ey, hvor jeg ſkulle faae min Parentheſis indført, uden jeg ſkulle ſette den imellem ham og Kokarden) er vel ikke ſelv ſtuderet. Men derfor bærer jeg dog al Ære og Ærbødighed baade for hans Perſon, og den Ting, ſom betegner hans Studeringer. Ingen af mine Læſere maae tænke, at jeg har i Sinde at hævne mig for det, ſom er ſagt. Hvad ſiges ikke paa Vinkieldere. Jeg vil heller af mit Hierte ønſke ham ſin Faders Betiening. Jeg forſtaaer mig ſlet intet paa, om der ſkulle være ſtørre Nytte ved, at ſette ſtuderede Folk til Skriver- og Dommer-Embeder, end uſtuderede. Det er ingen Skam, at tilſtaae ſin Uvidenhed; og det er endda mindre Skam, naar en Uſtuderet er vankundig, end den, ſom heder ſtuderet. Man har jo ſeet mange ſtuderede Dommere, at domme ligeſaa daarligt, ſom de Uſtuderede. Vel er det ſandt, jeg har kiendt mange Uſtuderede, ſom ikke havde ſtørre Forſtand end jeg, hvilke dog havde baade Driſtighed nok til at ſøge og Lykke nok til at faae ſaadanne Embeder, ſom jeg hverken torde anholde om, eller ſaae mig i Stand til at

foreſtaae; men det være langt fra mig at nægte, at ſaadanne jo kand faae Forſtand, naar de faaer Embedet. Jeg var ellers i min Ungdom Tiener hos en gammel Lands-Dommer, ſom tit bandede Chriſtianshavns Kirke, fordi hans Patroner aldrig kunde ſtaffe ham de Boder eftergivne, ſom han blev dømt at betale til den: men det er juſt ikke dette, jeg vil ſige. Denne Lands-Dommer holdt en Gang et fælt Huus med en Birke-Dommer, ſom havde nægtet ham en vis forlangt Tieneſte, og i ſin Vrede ſoer paa, at i den første Sag, han fik for Lands-Tinget, ſkulle han dømme ham fra hans Embede. Birke-Dommeren var uſuderet. Et got ſtakkels Mand. Han holdt for, at det var en ordinair Proceß, naar begge Parterne beſtak Dommeren, og den rette Bemærkelſe af Fas & Nefas troede han at være den theoretiſke og practiſke Lovkyndighed. Jeg veed ikke, om dette er ſaa eller ey. Nu vil jeg fortælle mine Læſere noget andet:

Mine Læſere erindrer ſig vel den i afvigte Sommer ſaa ofte omtalte hurtige Seylere, ſom uden Seyl og Aarer i nogle faae Minuter ville ſeyle 7 Mile. Jeg lod af en liden Nysgierrighed ſpørge overalt, om ſamme endnu opholdt ſig i Staden. Nogle ſvarede, at han ſeylede agter ud. Andre, at han leed Skibbrud i Luften. Men nogle med Vished forſikrer, at han efter ſin haſtige Seylads halv forbrændt havnede i en Vinkielder; ſaa det gik ham, ſom hiin Icarus, i det han ville flyve for høyt, kom Solen for nær, og med ſmeltede Vinger plumpede i Havet.

Der ſiges, at man over alt i Staden taler med ſtørſte Berommelſe om det i diſſe Tider ſaa gavmilde Teſtamente. Kuns nogle faae Misundelige, ſom altid med ſkeele Øyne anſeer andres Lykke, ſiger at den fik for meget; nogle derimod, ſom gemeenlig ere gavmilde paa andres Pung, ſiger at den fik for lidet; Andre mener, en troe Tiener kand ikke lønnes for vel. Saa at hvad Holberg har ſkrevet, at mange holder Huusholderſker ſaa længe, indtil de nødes til at ægte dem, for at komme til ſit eget, kand ey her have Sted. Nok, til den Afdødes Berommelſe, at hans Ihukommelſe vil være udødelig hos alle Stadens

Fattige for de 5000 Rdlr. som dem blev af denne runde og medlidende Haand skienket. Hvor vil ikke den nødlidende og 104 Aars gamle Mand (see Adr. Av. No. 3.) opløfte sine af Nød og Alder udmattede og rystende Hænder til Himmelen, for at prise og takke den Almægtige, som bøyer de Riges Hierter til at tænke paa en Lazarus. O! at vi havde mange saa godhædige Landsmænd som den første, og at ingen, som den sidste maatte savne sine Medmenneskers Hielp!

Man fortæller mig, at en fornuftig gammel Beste-Moer finder stoer Behag i den i Adresse-Contoirets Aviser anlagde Correspondence; man kand, sagde hun, undertiden slippe til et got Raad uden Betaling; men en Læge, som just var kommet for at helbrede hendes Jomfrue Datter-Datter, vitrede med Hovedet, ligesom det ey anstod ham, og med Opmærksomhed følte paa Jomfruens Puls. Ak! udbrød den upasselige Dorinde, holdende paa Hovedet: Ak! hierte Beste-Mama! Damon er et saa forunderligt Menneske. Han hader den i Dag, som han elskede i Gaar, og elsker den i Dag, han hadede i Gaar. Mon der ikke og kunde spørges om Raad mod Damons Ubestandighed? Torde jeg give mig ud for Doctor, ville jeg raade den stakkels Dorinde, at hun skulle begegne Damon paa samme Maade.

Nogle mener, den nye anlagde Fiskebeens-Fabrique ikke vil blive fordeelagtig for Anlæggeren, eftersom den ovale Figur ey længer anstaaer det smukke Kiøn, som er bleven bedre oplyst og fornuftigere, end at de skulle forbyde artige Folk paa tre Alen nær fra hver Side at nærme sig til dem. Andre derimod mener jo, og spaaer Fabriqveuren god Afsræk; thi hvad der ey bruges til Stivskiorter vil gaae med til de længere Bryst-Værn. Saa hvad den Engelske Spectator sagde, da hans Lands Fruentimmer nedlagde de høye Toppe, og derimod optoge Stivskiorter: Hvad de tabte i Høyden, vandt de i Tykkelsen, kand og her siges: Hvad der tabes i Breden, vindes i Længden.

Mig

Mig er leveret et Brev fra en Forpagter paa Landet, med Begiering, samme maatte indrykkes i mine Blade; men baade mit lille Rum og Velanstændighed forbyder det. Jeg vil allene fortælle mine gunstige Læsere et kort Udtog deraf: Den gode Forpagter kand ikke nokſom bevidne den Fornøyelſe han en ſiorten Dages Tid, da han var i Hovedſtaden, fandt i vore Skue-Spill og Balletter; alting anſtod denne vittige Landmand, undtagen tre Poſter, ſom hand efter hans Landsbye-Smag fandt en Affmag udi og ønſkede at raade Bod paa, ved at binde Hænder og Fødder paa nogle, og holde for Munden paa andre. Han gior nogle enfoldige dog bittre Lignelſer, ſom bedre paſſer ſig blandt hans Bønder og Stude, end de for bedre ſmagende kand udſiges. Forpagteren er dog i al ſin Eenfoldighed saa fornuftig, at han tilſtaaer ſelv, han er kun en Landsbye-Toſſe. Han maae have Ret; jeg troer ey heller, han nogenſtæde har ſeet andre Skue-Pladſe, hvor jo Parterret ligeledes har havt fuldkommen Friehed til at trampe, klappe og raabe bravo og encore, saa meget det lyſter. Havde Hr. Forpagteren læſt vor Patriotiſke Tilſkueres Blad No. 303, havde han nok faaet en ſiinere Smag og blevet en mildere Reformator. Men hvor ivrig vilde ikke denne Forpagter, ſom mener at have al Viisdom under ſin Forpagtning, have blevet, om han havde hørt det, jeg engang iblandt Stemmerne mærkede, at en raabte encore, naar andre ſagde bravo, jeg ſtiltiende ſluttede kun, at denne tænkte, encore var det ſamme ſom bravo, og at han allene ville diſtingvere ſig fra Almuen ved et Sprog, ſom han ikke forſtod. Det er vel den ſtrænge Forpagter kommer kun til Hoved-Staden to Gange om Aaret, nemlig i Terminerne. Lad ham kun ærgre ſig paa Landet, naar han paa de beſtemte Tider viſer ſig naadig i Kiøbſtaden.

Der fortælles, at ved Cimberland ligger en Ø A_** hvor Ondſkab og Ryggesloshed ſaaledes ſkal have taget Overhaand at Læreren har hemmelig maattet bortflygte. Erindrer jeg ret, da er det den ſamme Ø, om hvilken Peer Pors ſkriver:

Hver lever chriſtelig, og nærer ſig af Vrag;
Men hvordan dette ſkeer. Det er en anden Sag.

Den

Den sidste Linie er næsten min egen; thi jeg kunde ikke huske Autors Ord. I Anledning heraf falder mig ind hvorledes en anden en Gang begyndte sin Straffe-Tale for Vedkommende, som ey kunde blive eenige om, at deele Vrag, hans Ord vare disse: Det var snart at ønske, at ingen paa denne Kandt strandede, eftersom I ikke uden Strid kand deele Rovet.

Jeg seer en vittig Skiønhed i Adresse-Aviserne at have tilskrevet en Doctor om Sminke. Hun bliver sikkert besvaret. Men om hendes fortrædelige Mama ikke vil afstaae sin urimelige Paastand, og plat fordømmer Sminke. Vil jeg give hende et tilforladeligt Raad, som i Mangel af Sminke tiener kiendelig til Skiønhedens Forøgelse, nemlig: Hun behager kun at sette en liden sort Plet i Ansigtet, det er ligemeget hvor, og den skal skaffe Beundrere. Dog iblandt de Leve-Regler, som de Hedenske Børn paa Kysten af Koremandel faaer, og som en Malebarisk Poet Uaganaden for meer end Tusinde Aar skal have forfattet er denne een: Du skal ikke tage Blomster for at binde dem i dit Haar. Det er: Du skal ikke være alt for forfængelig.

Da nogle har meent at mit No. 2. ikke var approberet, fordi approberet stod ikke udtrykkelig derpaa, vil jeg herefter (paa det man ikke skal troe, at jeg har Dristighed nok til uden Styrere at vove mig ud paa et farligt Dyb, og uden en Skyts-Engel at gaae en bevæbnet Krigs-Hær i Møde) sette med meget fiin Stiil imellem to Stræger:

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 5.

Onsdagen den 30 Januarii 1765.

Man seer nu overalt i Stadens fleeste Huse en Plan og Conditioner til en nye Syge-Casses Indretning. Conditionerne læses, hvorfore jeg ey vil opholde mig over samme. Folk, som har bedre Indsigt end jeg, tilstaaer, Conditionerne ere fornuftige og interesserede forfattet, og enhver indseer lettelig, at Medlidenhed over den fattige Syge har indgivet vores ubekiendte Patriot denne priisværdige Plan. Jeg vil alene kortelig fortælle mine Læsere nogle faae Betænkninger, som andre giør sig om denne Casse, og som jeg forleden hørte i et Sælskab. Nogle meener Indskudene skulle være større, at man igien i Sygdoms Tid kunde trække noget meere. 2 Mark er vel en god Hielp for de yderligste Fattige; men dog ey tilstrækkelig nok. Den Syges Forstægning bestaaer ikke alene i Spiisning, men og i Varme (i sær om Vinteren) og i god Opvartning. 2 Mark vil lidet forslaae til alle Ting. Andre derimod holder for at denne liden Rente af den i Sammenligning med den endnu ringere Indskuds-Penge, er anseelig, og mærkelig vil komme dem til Hielp, som ofte maa savne 2 Skilling. Patricius, en god og ærlig Medborger stod op i Sælskabet, og med lydelig Røst forsikkrede, at denne Casse var noget Nyt, og saadant Nyt, som fortiente alles og i sær

de Riges Eftertanke, og paa hvis Understøttelse dens Opkomst i Særdeleshed beroer. Planen lover jo meere, sagde han, om Cassen kand naae nogen Fuldkommenhed; jeg for min Part vil tage 4 Lodder, hvoraf de Fattige i 4de Classe skal trække Renterne; det er det samme, enten jeg ved en ordentlig Casse og beskikket Bogholder giver Almisse til Syge og Sengeliggende, eller jeg ved mine Bud sender dem min pligtskyldige Gave, helst da jeg undertiden har havt de Sendebud, som har været uforskammede nok til at stikke noget af Almissen under sig. O! svarede Hr. Stoltenfærd med en foragtelig Mine: De er meget patriotisk. Men kand De og som en rig Mand være bekiendt at interessere i denne de Fattiges Casse? Vi har jo mange anseelige Casser, hvorudi det var dem til større Ære at sette. Kiære Hr. Stoltenfærd, svarede Patricius, man bør ikke just giøre vel for at ansees, men for at efterkomme en Pligt, der paaligger os alle; og hvad er meere anstændigt for de Rige, end at hielpe dem, som ey kand hielpe sig selv? Hr. Stoltenfærd blev slaget med Taugshed, og midt i sin Stolthed beskiemmet. Videre sagde Patricius, jeg vil ønske at denne Casse maa naae det forønskede Maal, og have bedre Lykke og meere Bestandighed, end de mange Casser, i sær Enke-Casser, som vi i vore Tider har seet, at være som Vøyr-Lys, der bliver tændt og slukte næsten paa engang, og over hvis enten halve eller heele Undergang fattige Enker maa sukke. Argon, som imidlertid havde læst Aviserne, afbrød denne Tale om de Fattiges Casse. Det var noget besynderligt, sagde han, at et Huus saaledes kunde falde ned, man maa slutte, at dette Huus i Neapolis har enten været meget gammelt og stedse bebøet af Leyere, som lidet bekymrer sig om Eyeren, eller og, at de i Italien, hvor dog de beste Bygmestere skal være, ey heller har Mangel paa forfalsket Arbeyde. Det er beklageligt, sagde Argon, at de Gamles Maade at tilberede Kalk og Steen er nu gandske gaaet af Glemme, eller og at den gamle Ærlighed er blevet meget rar. En af vore nyeste Bygninger, hvorpaa mange dog setter deres timelige Velfærd, kand neppe, i al sin Nethed, holde ud med en af de Ældste i al sin Grovhed. Man maa, som Argus, have et Øye paa hver Finger, ja, hundrede Øyne, saa

bliver

bliver man dog ofte taget ved Næsen. Men utroe Arbeydere maa dog vente at Hævnen kommer, om ikke saa strax, som da en nye Skorsteen faldt ned og slog Mesteren ihiel, førend han var kommet ned af Taget. Det var ønskeligt, sagde Cleon, om man hos os ligesom i Wien kunde opfinde selvgaaende Vogne; thi disse ville ventelig ikke komme saa fort afsted, som de, der trækkes, og sætter mange i Lids-Fare. De døve og gamle tunggaaende Folk ville da ikke blive kiørt overende, som den gamle Kone, der fik sit Been brækket. At den Uforsigtige bliver iført en Tønde og Træ-Hat, er ingen Erstatning for den, som blev Kroblingen. Hvem kand tage sig i Agt og giøre sig Regning paa heele Lemmer paa de Steder i Staden, hvor 4re Gader støder sammen. Ingen, uden i de vigtigste Forretninger, saasom Præster og Doctore, maatte kiøre stærk. Især burde alle Visit-Vogne kiøre Fod for Fod, ligesom i Ligbegiengelse. Ey! svarede Madame Hastighed, hvorledes skulle man da kunde aflegge en Snees Visiter paa en Eftermiddag, naar man skulle kiøre Snegle-Gang? De maa forlade mig Madame, svarede Cleon, De, som har ikke andet at bruge Tiden til, end at komme for igien strax at gaae, kand til Ceremonier forbruge saa mange Dage, dem lyster, da intet derved forsømmes, uden ikke at have aabnet og lukt en Snees Dørre paa en Times Tid. Men, sagde Madame Hastighed noget ivrig, det er dog en Sundhed at kiøre stærk, og alle Doctorne raader jo til Bevægelse? Det er sandt, svarede Cleon, just disse, som kiører og lader sig skumple for Ledigheds og Sundheds Skyld, skulle forbindes til at kiøre uden Portene, hvor Luften tillige er reenere og sundere, det er jo dog noget, man gierne vil, i sær om Sommeren. Jeg mærkede Madamen blev noget stødt over Cleons Project, og fortalte, at en Mechanicus hos os virkelig arbeydede paa en Porto-Chaise, som ligeledes skulle gaae af sig selv; Tiden vil lære, om vi nogen Tid faaer at see disse Machiner paa vore Gader; Det ville være artigere at see dem gaae end at bæres. Madame Hastighed blev formildet ved dette Indfald; det heele Sælskab loe; jeg tog min Hat og gik bort for at skrive denne Samtale til mine Læseres Fornøyelse. Jeg vil og herefter besøge saadanne Sælskaber,

hvor man kand lære noget ved at høre til, som Pausanias fordum sagde.

Man fortæller mig, at der forleden havde været en forskrækkelig Tumult og Allarm paa Børsen, (det er ikke saa nyt, vil man sige, og i sær i Børs-Timerne,) got nok! Men alle, som havde deres Boliqver og heele Velfærd paa og under Børsen, bleve satte i den største Skræk og yderste Bestyrtelse. Nogle passede paa sine Eyendomme, og nogle omringede et stakkels Qvinde-Menneske, og holdte et fælt Huus med samme. Alle igiennem Børsen passerede bleve nysgierrige. Hvad er paa Færde, raabte nogle. Tager hende fat, sagde andre. Hvad er Forseelsen, spurgte een. Har hun stiaalet, spurgte en anden. Hvad var da Misgierningen? Mine Læsere bliver opmærksomme. De har Føye dertil. Mon jeg tor sige det? Jeg skielver selv derved. Tænk engang! en Ild-Potte, som et Qvinde-Menneske i den stærke Frost bar igiennem Børsen, og hvorfra nogle Gnister sløy, forsaarsagede al denne Forvirring. Ikke andet, vil man sige. Var det værdt at giøre saadan Støy af en Ild-Potte? Jo. En liden Gnist kand forsaarsage en stor Ildebrand. Man betænker kun hvor Manges timelige Velfærd paa dette Sted bliver forvaret. Havde de ikke Aarsag til at blive aarvaagen. Foruden Bangven og Magazinet, ligger her i Kielderne Beg, Tran, Olie, Fiff, Hør og Hamp, alt snart brændende Materier; oven paa mange Kostbarheder. Paa saadant et Sted kand ingen være forsigtig nok med den fortærende Ild. Kiællingen maatte og betale tilstrækkelige Bøder for sin Uagtsomhed. Og haaber man, hun eller andre ikke saa hastig kommer der med sin ombærende Kakkelovn og Ildpotte.

Den meget smukke Illumination i Høybrostræde den 18 hujus havde mange Tilskuere, hvilke den og fortiente. Mænaden var stor, og Strædet trangt. I saadan Samling findes adskillige Folk. Vægternes Morgenstierner maatte omsider nødes til at staae op om Aftenen Klokken 10, for at lyse for de Uregierlige. Alle beundrede den deylige Illumination, og en artig Skiønhed sagde om de to smaa Cupidines: O! see hvilke Engle!

Det vil ikke meget fornøye Læserne, om jeg fortalte dem, at der forgangen Torvedag var et heftigt Slags-

maal

maal paa gammel Torv imellem to Kiøbere af et Læs Flesk. Den Retmæssige vandt Seyer, og den Uberettiget smurte sig ey paa Flesket. —— Uagtet man saa ofte seer i Aviserne, at snart en, snart en anden har mistet sin Hud i Londom for smaat og aabenbare for stort Tyverie, og at der ere Ting til i Naturen, som kaldes Spidsrodder og Tamp, kand det dog ey hemme de mangfoldige Tyverier, som daglig begaaes. For nogen Tid havde en indsneget sig i en Gaard, og faaet en Brandstige paa Nakken; men han var saa uheldig, at blive paagreben. Husherren vilde ey lade ham bringe til Holmens Loge; men befoel, at de skulde sætte ham under Posten, og pompe Vand paa Tyven. Han meente, denne Straf passede sig best paa Tyveriet; thi saasom han ville tage en Brandstige, ville han med Vand udslukke hans hidsige Brand; men denne Straf var ligesaa forgieves, som at slaae Vand paa en Gaas; saasom Vandet var just denne Tyvs Element. Ingen ville dog kaste Foragt paa nogen Stand, og skiære alle over en Kam. Der findes ærlige og skikkelige Folk i alle Stænder. Holmens Tømmermand, der har oplyst det fundne Uhr, og en Soldat paa Christianshavn, som bragte forgangen Dag en Bangveseddel tilbage, hvilken en Mand af Uafvidenhed iblant andre Papirer, havde leveret ham, bevidner dette klarlig, og beskiemmer mange, som vil passere for skikkelige, men som dog ikke ville undsee sig ved at giøre et ukiendeligt Snit.

Forleden Eftermiddag blev et uskyldigt Menneske i Hvelvingen overfalden, og jammerlig medhandlet. Man mener, han skulle have været tvungen til den Stand, han ey havde Lyst til. Nogle ærlige Mennesker frelste ham dog, som var falden i disse Menneske-Fangeres Snare.

Nogle vil meene, det er ikke saa nyt, at Forældrene sælger deres Børn; men at mange hos os, ligesom de i Leopold, der solgte deres 15 Aars gamle Datter til en Tyrkisk Kiøbmand, ere ligesaa Tyrkiske, og driver samme Handel. Mange sælger eller noder deres Børn til Ægteskaber for langt ringere end hundrede Ducater. Det er ikke rart at finde, at giøre Summer i Kiøbstæderne, og paa Landet en Snees Daler, en Hest, Koe eller Soe haver enten sluttet eller ophævet Ægteskabs- eller rettere, Kiøbe-Contracten. Et vel skaaret og puddret Haar i

Kisbstæderne, og en Kalemankes Troye med Solvknapper paa Landet har stiftet mange Mariager. Kierlighed er den vigtigste Punct i Egteskabs Contracter, og naar den ikke fattes, kand det være ligegyldigt, enten Bryllyppet skeer i en Hast, eller med foregaaende Formaliteter. Elskov, siger en Philosoph, er en Fiende, som man ikke kand overvinde uden ved Flugten.

Da det i Adresse-Avisen Nummer 9 er bekiendtgiort, at to Skrivelser ere indløbne, mit Ugeblad angaaende, kand jeg ikke andet, saasom de ere mig overleverede, end indrykke dem, paa det ingen skal tænke, at disse artige Ubekiendte ikke kunde være deres Skrivelser bekiendt, fordi der var ingen Navn under dem. Jo, de forlanger dem selv bekiendtgiort. Jeg vil fornøye mine Læsere og dem selv med at læse deres Tanker paa Prent. Dog med Forord, et Udtog af samme; thi Rummet tillader ey det gandske. Jeg forsikrer, jeg skal være saa upartisk, at det klygtigste ey skal forbigaaes. Jeg staaer allene i Tvivl om, hvilket jeg skal sette først, paa det den Sidste ey skal blive vred. Efter naturlig Billighed, mener jeg det fra Hovedstaden bør have Fortrinnet. Her er det:

„Paa Patrollens Vegne ubbeder jeg, at de maa „ have ham undskyldt, om han ikke er saa hurtig, som „ han har været to gange, da Misundelse og Indbildning „ har giort ham beskienket. Han fik sin Skade, da han „ stødte an pan Salen i Vimmelskaftet, hvor de physiske „ Discurser holdes. Han fik sine Klæder besudlet. Han „ fik en Skramme i Ansigtet. Patrollen havde bundet „ for Øynene, at han kunde dømme upartisk. Patrollen „ maa nok være kortsynet, eller svagsynet, eller og tveesynet. Iurist er han ikke. Af en fornuftig Tale slutter „ man til en anden fornuftig, af den til en fornuftig igien, „ og altsaa med god Grund kand rose den tilkommende. „ Theologus er han ikke. Physiqven forstaaer han. Er „ han Medicus, er det got for ham. Saa faaer man „ man ham snart at see munter og frisk. Hans Farve „ vil da blive prægtigere, end den røde Farve, der saae „ ud, som Klangen af en Trompet."

En Ulærd.

En Philosoph har sagt: Et Menneske bør flittig betragte sig, og ansee sig som en heel Verden. Jo mere han underkuer og til Side setter Egenkierlighed, jo flere ubekiendte Lande skal han opdage. Seneca siger: Vil man nyde mangen rolig Time, skal man ey være omhyggelige for at vide, hvad Folk siger om os. Den velgrundede Berømmelse, de physiske Samtaler ere udi, viser den tillige Roes, var ikke uden Grund. Her er det andet:

Min Herre!

„Jeg raader Dem, De giver Deres Veypatrol
„ Afsked, som med sin uefterrettelige indsmurte Efterret-
„ ning i Nummer 2, om de 40 frugtsommelige Koner,
„ gandske vist vil skille Dem ved 40 Exemplarer af Deres
„ Ugeblad. Lyd De mit Raad. Da en af de frugt-
„ sommelige Koner horte dette narriske Indfald, blev hun
„ saa vred, at hun rev Deres Nummer 2 i mange Styk-
„ ker, og med en Latter kastede den i Kakkelovnen, sigen-
„ de: See! see! nu skulle Trollen (hun ville nok have
„ sagt Patrollen) være her, og spaae af disse Luftspyner,
„ (hun vilde nok have sagt Fidspyner). Jeg kand og be-
„ rette Dem, at vor Jordemoder og Glarmester ere smuk-
„ ke ærlige Folk. Hun er en forsøgt Jordemoder.
„ Hvad? om De faldt i hendes Hænder? De maatte
„ heller gaae Spidsrod igiennem alle Stadens Gader paa
„ bare Fødder uden hvide Silkestrømper. O! hvor
„ ville da alle Salopper glæde sig, og raabe!

Giv Patrollen dygtig ; ; ;

R** d. 14 Jan. 1765. Glarmesteren.

„P. S. I Gaar døde hos os en 89 Aars gam-
„ mel Jomfru, hvis sidste Villie var at blive lagt coefferet
„ i Kiste. Kunde Patrollen sige, under hvad Tegn denne
„ var fød, fortiente han sig maaskee Tak, og mueligt
„ forsonede

De 40 Fortørnede.

Hvor er jeg ikke denne gode Mand forbunden! Jeg har paa hans Ord afskediget min uefterrettelige Veypatrol, og i hans Sted antaget en mere tilforladelig, som forsikrer mig hans Hierne er saa skiør som Glas.

Det

Det er ellers ikke noget usædvanligt Nyt, at der til Forfattere af Ugeblade indløber adskillige Skrivelser. Jeg har endnu mange flere, som jeg ved Leylighed skal indrykke, og vil slutte dette Blad med en Fabel om

Uglen og Nattergalen.

En Nattergal den dybe Taugshed brød,
Som var om Natten midt i Skovens grønne Skiød.
Den slog et Slag; men strax en Ugle
Opstemmede med sit Tu, Hu,
Og sagde: Kand I høre nu?
Saa synger vi, vi Nattens Fugle.
En Natteravn kom i det samme flyvende.
Den gav et Skrig det allerfæleste,
Og sagde: Ugle! ey hvad nu?
Stig mig, hvorfore synger du?
Natuglen sagde: Jeg vil give
Hin Nattergal et Echo, som skal ægte blive.
Natravnen svarede:
Hin Nattergal vil dog kun af dit Echo lee.
Du giorde best, i Fald at du
Som Ugler holdte dig i Smu,
Dit Echo er dog kun et skurrende Tu, Hu!

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 6.

Onsdagen den 6 Februarii 1765.

Der gaaer næsten ingen Dag forbi, man jo høret snart en snart en anden Ulykke. Det er sandt: mange anseer ofte det for en stor Ulykke, som dog ey kand bære mindste Navn af samme. Andre derimod kand ansee en virkelig stor Ulykke med saadan Koldsindighed, som den, der gay sig god Tid til at tænde sin Tobaks-Pibe, da Naboens Væg stod i lys Lue. For alle de Smaa-Ulykker, som hendes i et Huus, faaer Tieneste-Folkene gemeenlig Skylden. Kand Fruen undertiden ikke sove vel om Natten, faaer Pigen Skylden, at hun ey har reedt Sengen vel, skiønt Fruen maaskee ikke kand sove, fordi hun drak for sildig Caffe, eller og fordi andre havde været lykkeligere i Spil. Er Herren forttædelig, fordi en anden værdigere har giort et Heres-Trin, faaer den arme Tiener Skylden for hans Skind-Syge, at han slaaer et Glas i Tu efter det andet. En Frøkenen upasselig, fordi hun har været snørt for tæt, faaer Pernille Skylden, uagtet Frøkenen ikke kunde blive sinal nok. Har Hr. Leander ikke været saa lykkelig, som en anden hos . . . . fordi en Bukkel i Haaret ikke var nøye nok afpasset, faaer han Hoved-Pine og Tieneren Stokke-Prygl. Dog kand det ikke nægtes, at der jo findes mange Tieneste-Folk, som ønskede, om det var mueligt, at ødelægge deres Herskaber

i Bund og Grund, og paa alle Kanter ove den skammeligste Utroskab, tænkende, de har giort deres Sager vel, om de ikke bliver robet, men ved Fardag kand faae deres Afsked og Løn uden Afkortning for hvad ved deres Skiødesløshed er slaget i Tu, eller bortkommet. At saadanne Skiødesløse og Utroe ofte er Aarsag til at store Ulykker skeer i et Huus, kand denne Historie, som ikke er gammel, noksom stadfæste:

En Frue var en Aftenstund taget til et stort Bal, og Herren ventedes ey heller tilig hiem. Domestikkerne forsøvede sig hiemme. Hver lod sin Kiereste hente, og i al Uskyldighed holdte et lidet Pikenik. De giorde sig til Gode paa Herrens Reigning og paa Herre Maade; thi Huusholdersken, som havde alle Noglerne i sin Forvaring, var saa godhiertet, at hun intet kunde nægte. Da Giæstebudet havde Ende, skulle de og forlyste sig med en Dans. De vare alle glade og det ikke uden Aarsag; thi Tienerne kand ofte være langt roeligere i Sindet end Herrerne. Men hvad skeer? Da de vare midt i den nye Kiede-Dans, paakom det heele Sælskab den største Skræk og en stor Ulykke satte dem i den største Forvirring. Maaskee Herren eller Fruen kom hiem? Ney. Var der gaaet Ild i Skorstenen af de feede Steege? Ney langt værre. Maaskee Fruens egen Pige besvimede i Dansen? Ingenlunde. Hvad da? Hr. L * * * giorde et Feyl-Trin, maaskee af Kierlighed, men til al Ulykke traadde paa den høyre For-Fod af Fruens Hund, den lille Perle. Hvilken Ulykke! Perle peb. Lystigheden ophørte og endtes med en Tragoedie. Forbind, raabte een. Hent Barskier, raabte en anden. Den kraftigste Tale var ey tilstrækkelig nok, at kunde trøste de Bedrøvede, uagtet Hr. L * * * anvendte al sin Veltalenhed. Den Hund, sagde han, burde for 10 Aar have været kastet i Canalen; Det er jo en gemeen Hund; den er jo hverken Engelsk, Spansk, Portugisisk, eller en Puddel Hund, men vel en Pude-Hund. Den har jo ikke engang et Fransk Navn. Sandt nok, sagde Lisette grædende, men dette Slags er en gammel Art i Familien, og jeg kunde efter Fortælning, oprægne mange af dens Slægt-Register paa Mødrenes Side,

de, alle af ypperlige Egenskaber . . . . Kommer Barskeren ikke? Nej. Ingen vil fornedre sin Kunst paa en Hund. O! hvad skal vi sige, naar Herskaber kommer? Perle skreeg De forbandt ham selv. De baade kyste og bandte Perle. Perle tudede og alle tudede. Lad os gaae, sagde de Fremmede, vi kand ey taale at see den Jammer. O! Lykkelige! raabte Lisette, som slipper. Ulykkelige ere vi, som bliver tilbage! De gik, og den Gang fik de ikke Tid til at kysse paa Haand eller Mund. Hvad Ulykke her skeete, og hvor kier Perle maae have været, sluttes klart, af de arme Domestikkers Beængstelse. Deres Frygt var velgrundet; thi endskiønt de foregav, at Perle faldt need af Canopeen, var der dog en Opvartiener, som robede de Skyldige. De skal alle bort til næste Faredag, ey saa meget for Pikenikets som for den halte Perles Skyld; thi han bliver ventelig en Krøbling paa 3 Been sin Livs-Tid. Men Koldfyr kand ey tilslaaes, saasom han ligger nu bestandig under Kakkelovnen paa sin Silkede Pude.

Forgangen Aftes var i en af vore Smaagader et meget lystigt Pikenek eller Bal. Jeg var just samme Aften hos en gammel alvorlig Mand, som boede lige over for denne Danse-Boe. Den gamle Mand var meget forbittret over den idelige Gnien paa disse velklingende Instrumenter, hvorefter denne glade Hob af unge Mennesker hoppede. Disse Danse-Sælskaber, sagde han, ere diævelske Samlinger, og Daarligheders Skole. Hvor mange unge og uskyldige Mennesker bliver ikke her forførte og danser saa længe, indtil de gaaer bag af Dansen, og neppe har Skoe til Fødderne. Mangen ærlig Mands Barn stieler sig ud af sine Forældres Huus, for her at forlyste sig med . . . . Naar en Pige skal gaae et Ærinde i Byen, smutter hun tit ind, og faaer sig en brav Springom; er det ikke noget skammeligt? Dans er overalt den daarligste Fornøyelse blandt alle. Hvad nytter den til? Om jeg maatte sige, svarede jeg, da tykkes mig, en uskyldig Dans er en sømmelig Fornøyelse, og en god Legems Bevægelse. Bevægelse, sagde den Gamle, de, som fattes Bevægelse, kand arbeyde. En lystig Person, som var i Sælskabet,

svarede: Hr. Damon har maaskee Liigtorne, og derfor er en Fiende af Dans? Mange vender ikke Verden Ryggen, førend Verden vender dem sin. Hr. Damon har maaskee og kundet slaae en Dans af i sine unge Dage? Aldrig, svarede Damon, har jeg kundet overtale mig til at vænne mine Fødder til denne Daarlighed. Man ville kun engang holde for sine Ører i et Danse-Sælskab, saa at man ey kunde høre Musiken, hvor urimeligt vilde det ikke forekomme, at see denne stinende Samling at trave frem og tilbage. Deraf kand Daarligheden ikke bevises, svarede jeg; thi vil man giøre det samme i de Sælskaber, hvor der snakkes meget og med stærke Gebærder, vil de forekomme os lige saa latterlige. Naar de kiødelige Hensigter ere borte, kand Dans være lige saa uskyldig, som at spadsere, naar Pungen det tillader, og intet vigtigere forsømmes. At Dans maae være noget got, slutter jeg deraf, at en havde i Stude i Freds-Tider at kiøbe sig en Militair Betiening; men da Krigen begyndte, og han hørte, Fienden og Kuglerne vare saa uforskammede at de skaanede ingen, ej engang dem, som kunde danse, forandrede han viiselig sit Forsæt, og dansede fra en Danse-Boe til den anden og var altid Formand for alle smaae Pikeniks. Derpaa skildtes vi ad.

Saasnart jeg kom hiem, forefandt jeg et Brev, som min Vey-Patroll havde medbragt fra Landet; men hvorfore den Ubekiendte forlanger det indrykket begriber jeg ikke.

Min Herre!

„ Da jeg seer, De ikke forsmaaer uden Byes
„ Nyeheder, vil jeg fortælle Dem, at de hos os oprettede
„ Smaa-Sælskaber vedholder gandske ordentlig sine ugent-
„ lige Samlinger, og Bieloberne ved samme forsømmer
„ ey heller til rette Tid og Sted at indfinde sig, for med
„ deres sædvanlige Pudserier at fornøye Sælskabet og for-
„ tiene sin Smaus". Jeg forbliver N.

W. K.

den 21 Jannuarii 1756.

At

At disse Smaa-Selskaber vedholder saa ordentlig, maa i Sandhed være et stort Beviis paa Lemmernes Enighed og Samdrægtighed. Saadanne Selskaber har og undertiden sine store Fordele. Venner kommer sammen, og med hinanden kand paa en uskyldig og tarvelig Maade fornøye sig. Menneskene ere skabte til fælleds Samqvem. Bedre Smaa-Selskaber enige, end de Storste uenige. Undertiden heder det i store Stæder: Vær saa artig, og spiis et Smørbrød hos os i Aften, og dette Smørbrød betyder som oftest et Giestebud paa 10 a 20 Retter. Hvad Bieløberne angaaer, hvorved den Ubekiendte ventelig forstaaer Snyltegieste, da har dette slags Mennesker længe været til endog i Plauti og Horatii Tider. Der kunde ellers giøres en artig Beskrivelse over disse sælsomme Creaturer, Snyltegieste; man kand let liende dem i Selskaber. De siger aldrig Verten eller Vertinden imod, undtagen de undertiden med stor Beskedenhed maa sige Manden imod, for at give Konen Ret. De roser al Mad og Drikke, og de spiser gemeenlig og for to. De ere og gierne saa koldsindige, at de tager til Takke med et Øresigen eller to, om deres Pudserier og Narrerier gaaer for vidt, og hvem ville da misunde disse, som tit maa tilstaae, de har hverken Sands eller Forstand, at faae en Smaus. Det er mig ellers meget kiert, disse ugentlige Samlinger ere saa ordentlige, og skulle man snart tænke, de vare stadfæstede med grundige Love, ligesom 2 Skillings-Lauget i Engeland, hvorom Landets Spectator har skrevet, at det havde sine strenge Laugs-Artikler, af hvilke jeg vil fortælle de vigtigste:

Hver Laugsbroder skal, saa snart han kommer, give sin 2 Skilling.

Hver skal stoppe sin Pibe af sin egen Daase.

For hver tredie Løgn skal bødes en halv Skilling.

Naar en i Lauget skielder en anden for Haureder, skal han stødes ud af Lauget.

Dersom en Laugsbroder bliver borte, uden han er syg, eller i Arrest, skal han til Brødres Beste give 1 Skilling.

Da en af mine Patroller var udi et vist honet Selskab, (thi mine Patroller ere saadanne, som og kand

 komme

komme i honette Selskaber,) hvor der blev talt om den i mit Nummer 4 meldende Materie, om Tobakken, blev af en i Selskabet værende Patriot følgende Oeconomiske Spørsmaale fremsatte, som mig synes værd at fortælle:

„ Mon Dannemark og Norge med tilhørende „ Provintser ikke kunde i Fremtiden undvære Snus- og „ Rogtobak, lige saavel som Forfædrene for 2 a 300 Aar „ siden, da denne tærende Urt, baade paa Sundhed og „ Pung, ey var dem bekiendt. En stor Lykke kunde det „ være for Landet i Alm ødelighed, siden ligesaa utaalelig, „ som utrolig en Capital derfor af Landet udgaaer, som „ kunde spares; thi nogle vil mene, den skulle beløbe sig af „ begge Riger og Lande til 10 a 12000000de Rixdaler „ aarlig; andre mener det halve, og andre meer og min- „ dre. Ja nogle vil paastaae, at det, som i Landet ind- „ kommer for vore fordeelagtigste og beste Producter, „ saasom for Heste, Stude, Føde- og Fedevare, ey med „ det Udgaaende kunde holde Ligevægt; men hvilken af „ Delene det end er, synes det alt for meget betalt for „ Lugt og Røg, og at enhver retsindig Patriot derudi „ maatte ønske Grændser satte, om ey reent forbudet paa „ Grund, at denne Urt er gandske unødig, eftersom For- „ fædrene den haver kundet undvære, uden Helbredets „ Svækkelse og Livets Forkortelse, da man seer, de udi „ begge Dele har overgaaet vore Tiders Mennesker; og „ eftersom mange Huse og Gaarde, ja, maaskee hele Stæ- „ der ere ødelagte ved den megen uforsigtige Tobaksrøgen. „ I det mindste kunde dog den Udenlandske med saa høyt „ Paaleg betynges, at det ikke kunde være hver Mands „ Brug, og langt mindre fattige Tienestepigers, ꝛc. som „ kand snuse deres halve Løn op, og skammelig forøder „ mangen en Skilling, uden Hensigt til noget nyttigt. „ Derimod kunde vor eget Lands Tobak til slig unyttig „ Brug og til Røg og Snus hos de fleste være god nok, „ allerhelst da mange andre fornødne Ting, som Uden- „ lands fra behøves, udfordrer store Capitaler, hvilke „ tilligemed det unyttige reent udtømmer de courante Pen- „ ge af Landet, som tilsidst maa befrygtes, at blive alt „ for manglende. Altsaa spørges: Om ikke Tobak, i det „ mindste fra fremmede Stæder, uden Almuens Skade

„paa

„ paa Sundheden og Livs Ophold, kunde meget gierne „ undværes, og om det ikke var enhver Patriots Pligt, at „ see samme hemmet? En i Selskabet, som hidtil un„ der denne Discurs havde smoget 2 a 3 Piber Tobak, „ lagde sin Pibe, og sagde: Han ved næste Samling ville „ give sin Mening tilkiende.

Paa en af Stadens Torve skede for kort Tid siden et Veddemaal imellem en Soldat og en Bonde. Veddemaalet var om et Læs Torv. Soldaten mente, han kunde bære baade Torv og Vogn paa engang paa sin Ryg til sit Quarteer. Kand du det, sagde Bonden, vil jeg give dig Torven og 1 Rixdaler til. De veddede. Bonden, i et fast Haab om at vinde fra en fattig Soldat, spændte Hestene fra. Soldaten tog rigtig Vogn og Torv paa Ryggen, og bar den hiem. Bonden med den ene Haand rev i Hovedet, og med den anden trak Pungen frem med de to Sølvknapper, og betalte Soldaten 1 Rixdaler til. Bonden blev udleet, og han ønskede, at han den gang havde havt større Læs.

I det en Hyrekudsk forleden ville vende meget behendig og knap, sprang Remmen, og Æsken faldt til Jorden. En Lykke, der var ingen i Vognen. Saaledes springer meget i en knap Vending.

Nogle siger: Den nye Vandmølle ved lange Bro maler meget fiint og got. Vist er det, at enhver nu kand faae sin Pose malet, saavel i stille Veyr som i Blest. Det er et ønskeligt Anlæg; thi Vand er mere tilforladelig, end Vind.

En hæderlig Matrone, som sidder paa et vist Hiørne, og sælger Blodpølse, fandt forleden for got, maaskee af en Overilelse, at bryde sine Pølser i tu, og slog de forbigaaende i Hovedet med Stumperne. Hun var ventelig overbeviist om, at Pølserne vare best til dette Brug; men nogle, som fandt sig fornærmet, lod hende løse af Posten, saasom det var koldt, og man siger, at Brændeviin har best Virkning i Kulde. Herved falder mig ind en Historie, om Konen i Frankerig, der kom til Torvs for at sælge

sine

fine Vare. Da hun havde følgt samme, gik hun til et Vertshuus, for at spise Frokost, og til Maden drak 10 Potter Viin; men sagde ved hvert Glas: Hvad er dog ikke Ædrueligheden var Dyd. Derefter stod hun, og spurgte Verten, i det hun ravede, hvad hun havde at betale. Ti Potter Viin, svarede Verten. Ney, min Herre, sagde hun stammende, jeg har kun drukket 9 Potter Viin; thi jeg veed Maalet paa min Mave, den taaler ikke mere, det har jeg mange gange prøvet. Min gode Kone, svarede Verten, om eders Mave holder ikke uden 9 Potter Viin, saa maa vist nok den tiende være steget i Hovedet. Dette kand med Rette kaldes Polse-Snak.

Min Patrol var paa Comoedie, og sade den arme Jørgen. Alle, saavidt han mærkede, fandt sig fornøyet, og maaskee mange af Uvidenhed loe af sin egen Skiebne. Min Patrol svor høyt paa, at dersom det saaledes gik til i alle Ægteskaber, og ingen ærlig Mand kunde vide sig sikker for Snushaner, vilde han aldrig gifte sig. Det var en stor Synk, at see den stakkels Mand falde paa Knæ for en uartig Kone, og meget bevægeligt, da den arme Jørgen maatte holde Lyset.

Nær havde jeg forglemt, at takke Poeten for sit velmeente poetiske Raad og Lykønskning. Det maa ventelig enten være en poetisk Frihed, at giøre December til Januarius, og Januarius til December, eller og, som nok er det retteste, at Poeterne har noget tilfælles med Prophetерne, som Ovidius skriver, at de forud kand see tilkommende Ting; thi naar Poeten i nette Vers fortæller os det Nyt, som i December Maaned er passeret, melder han tillige, at Patrollen blev averteret, og at der vil blive patrolleret, da dog Patrollens Bekiendtgiørelse og Patrollering tog først sin Begyndelse i Januarii Maaned. Disse to Strophер Patrollen angaaende, kunde derfor uden at Maaneds Bladet derved havde tabt sin Zirlighed ved dette fortilige Nyt, ligesaa vel have fyldt sit Sted i de poetiske Nyeheder for Januarii Maaned, hvorunder det egentlig henhørte. Men hvad? Saa havde vi ikke saa tilig faaet at vide, at Poeten ey føyede Mængdens Smag. Det er min Skyldighed, ligesaa oprigtig at ønske Poeten til Lykke med sin Smag, og skal det ey heller fortryde mig, om han faaer ligesaa mange Læsere, som jeg har.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 7.

Onsdagen den 13 Februarii 1765.

Jeg var forleden i Sælskab med en min gode Ven, en gammelagtig Mand. Han er en meget god Mand, men noget philosophisk og har sine egne Meninger. Han har ey længe været gift. Hans dydige og artige Ægtefælle har bragt ham det første Barn til Verden, hvilket fornøyer ham ligesaa meget, som han er misfornøyet over at hans Kone, saa vidt hendes Barn angaaer, vil leye en i sit Sted, at paatage sig en Moders Pligt. Han flyede mig følgende angaaende Ammer, og bad mig indstændig at ville indrykke samme i mine Blade. Jeg læste det igiennem; men undskyldte mig paa det høfligste at jeg det ikke kunde, uden at paadrage mig det heele smukke Kiøns Fiendskab. O! hvad? sagde han, deres Gunst har J for længe siden splidt, og min Kone er alligevel Eders afsagde Fiende (hvilke Tordens-Ord for mig at høre). Jeg beder Eder endnu engang under Venskabs Forbrydelse at J indrykker dette i Eders næste Blad; thi vores Amme har sat det heele Huus i Bevægelse; min kiere Kone zittrer af Angest. For at faae nogen Roelighed, har jeg i Aften for en Ammes Skyld maattet forlade og flygte fra mit eget Huus. For der kun ind, og Sagen er ikke saa vanskelig, som J forestiller Jer. For at beholde en Vens Venskab, som jeg agter høyt, maae jeg underkaste

mig denne Fare. Her er min gode Vens Tanker om Ammer.

„ Det er noget grusomt at see, at en Kone, der
„ af Naturen er begavet med alle Legemets Fuldkommen-
„ heder, kand bringe det over sit Hierte, at levere sit uskyl-
„ dige, spæde og hielpeløse Barn fra sig til en Amme, der
„ (ikke een iblandt 10) hverken har de fornødne Sielens
„ eller Legems Fuldkommenheder; hverken har Kierlig-
„ hed til eller Medlidenhed med den arme Patte-
„ Glut; hvis Tanker ere meere rettede paa Penge end
„ paa Barnet; ja, hvis heele Omsorg bliver afvendt efter
„ Vugge-Penge og Amme-Lønnen. Saadanne Ammer
„ ere ligesom Æsopi Jord, der ikke ville modtage eller
„ nære en fremmet Urt, allene fordi den selv ikke havde
„ frembragt samme. Og, som et fremmet Barn er lige
„ saa lidet af en Ammes Art og Natur, som en Urt af
„ en fremmed Jord, hvorledes kand man da troe, at et
„ saadant Barn skal komme afsted? Eller om det endog
„ trives, maae det ikke da med Ammens Melk sue hendes
„ Egenskaber, som ikke altid ere af de beste, i sig, ligesom
„ en Pode i en fremmed Stamme? Lærer ikke Erfaren-
„ hed, at et Lam, som patter en Geed, forandrer sin Na-
„ tur saa stærk, at dens Hud og Uld bliver gandske Gee-
„ demessig? Ligeledes har man ved daglige Prøver nokſom
„ fornummet, hvad en Amme kand udrette ved et Barn;
„ Beviserne ere, desværre, alt for tydelige, at Børn vir-
„ kelig have trukket deres Ammes onde Egenskaber til sig,
„ Vreede, Ondskab, Frygt, Sorg, Afskye, Nedslagen-
„ hed, o. s. v. Efter Diodori Beretning var Keyser
„ Neros Amme stærk hengiven til Drik, dette fik han selv
„ saadan Smag paa, at Folket kaldte ham Biberius Ne-
„ ro, i Steden for Tiberius Nero. Keyser Caligulæ
„ Amme havde den Vane at giøre Vorten vaad med Blod,
„ paa det han desbedre kunde holde den: Dette giorde ham
„ siden saa blodtørstig og grusom, at han ey allene egen-
„ hændig myrdede en Hob Mennesker, men endog ønske-
„ de, at det heele menneskelige Kiøn havde kun een Hals,
„ paa det han kunde have den Fornøyelse paa een Gang
„ at halshugge den heele Verden. „

„ Saa-

„ Saadanne vanslægtende Handlinger sætte ofte
„ Forældrene i den største Forundring. De kand ikke be-
„ gribe, hvem Barnet slægter paa, naar det er beegfing-
„ ret, dumt, haardhiertet, liderligt, o. s. v. da dog hver-
„ ken Fader eller Moder haver saadanne Udyder hos sig.
„ Ja, det kand let beviises, at et Barn, der har de aller-
„ beste Forældre, dog kand blive fordervet af en uartig
„ Amme. „

„ Tør jeg bede for saa mangfoldige stakkels Børns
„ Skyld, som herved kunde blive reddede, at man dog al-
„ vorlig ville betænke og efter Samvittigheden behandle
„ denne Sag! Skulle det være ugiørligt at overtale hver
„ dydig, hver from, hver om Moder til at lade hendes
„ eget Barn patte hendes eget Bryst? De Ubarmhiertige
„ i dette Tilfælde vilde engang læse med Eftertanke det
„ vigtige Spørsmaal hos Es. 49, 15. „

„ At Barnet saa vel som Moderen selv have den
„ største Fordeel deraf, naar Moderen selv er Amme, er
„ let at bevise. „

„ Det skier mig i mit Hierte, hver Gang jeg seer
„ og tænker derpaa, at saa mangt et Barn kommer til
„ Ulykke allene ved en Ammes Skiødesloshed. Hvor om-
„ meligen bør ikke et Barn behandles? Et ringe Stød
„ eller Fald, i sær paa Hovedet, kand giøre det dumt, fø-
„ lesløs, eller i andre Maader elendigt. En Moder selv
„ passer naturligviis bedre paa end en Amme. Man be-
„ finde sig, om man kand udtænke et Navn i Naturen, der
„ i alle Henseender er ærværdigere, end en Moders Navn?
„ Men hvor er Moderens Pragt, naar Barnet er i en an-
„ dens Vold? Jorden kaldes alles Moder, ey saa meget,
„ fordi den frembringer alle Ting, som fordi den vedlige-
„ holder og ernærer alt, hvad den giver af sig. Barnets
„ Avling er en Følge af Begierlighederne; men Omsorg
„ for dets Underholdning er et Beviis paa Dyd. Jeg
„ vil ikke tale om, naar pludselige Sygdomme eller andre
„ Ueyligheder giør Moderen udygtig til denne Kierlig-
„ heds Gierning; thi i saa Fald nødes hun til at søge en
„ Amme, og vel dem! som i dette Valg bruger den yder-
„ ste Forsigtighed. „

„ Man skulle vel neppe troe, at foregivne Svag-
„ heder, Magelighed, en daarlig Smag paa at være for-
„ nemme, skulle kunde være mægtige til at afholde de for-
„ nuftige og dydige fra de vigtigste Kierligheds Pligter?
„ I vor Patriotiske Tilskuers No. 148, seer vi dog der
„ ere nogle, som selv opammer deres Børn, og befinder
„ sig vel derved. „

Torde jeg uden Fortrydelse legge dette til, vilde jeg sige at Mand og Kone ere ikke Herrer i deres eget Huus, saa længe de holder Amme.

Der var forleden Ild løs i en Skorsteen, hvilket vel ikke er nyt blandt saa mange Træk-Rør. Dog var dette Nyt, at man den Gang af Vinduerne udkastede gloende Sod-Stumper paa Gaden. Den, som bragte det første Vand, havde nær styrtet i Hastighed for at faae den udsatte Belønning, hvilken de med Rette fortiener, som i slige farlige Tilfælde findes aarvaagne og tienstfærdige. Klokkerne klemtet dog ikke, maaske fordi Vinden kom just fra det Hiørne, og der altsaa var Læe paa den anden Side af Taarnet. Vel var det, Ilden blev dæmpet, og man siger, Skorstenen blev gandske reen, men paa en farlig Maade.

Men der ere mange andre Skorstene og Træk-Rør af et langt andet Slags, hvis Hidsighed og Brynde ikke med alle Byens Spøyter kand dæmpes og slukkes. Ilden tager undertiden saadan Overhaand i slige Skorstene, at heele Bygningen afbrænder og falder i Aske. Tørsten, Tørsten kand undertiden ikke slukkes, førend der gaaer Ild i Røret og den blaae Lue stikker frem, saa man maae gribe til sød Melk, for at dæmpe denne Ildebrand.

Der ere og andre brændende Materier, som, naar Ilden i dem tager Overhaand, staaer en høy Fare. Brændende Hierter. De af Flyve-Hede brændende Hierter er en farlig Ildebrand, ja, saa farlig, at ey Vand eller Melk er kraftigt nok til at slukke den tærende Elskovs Brand. At der maae være saadanne brændende Hierter, slutter jeg af følgende Brev, som er mig sendt fra et brændende Hierte.

Min

Min Herre!

„ Jeg læser Deres Blade, som giver mig et ty
„ deligt Begreb om, at De er ingen Hykler. Dette gi-
„ ver mig Fortroelighed til for Dem at blotte mit Hierte,
„ som staaer i lys Lue. Forlad mig, jeg skiemter ikke.
„ Det er en farlig Ild, som jeg ikke kand dølge. Ingen,
„ uden den, som har optændt Ilden, kand slukke samme.
„ Men ak! han er bleven gandske usynlig. En ung Per-
„ son, som forekom mig meget tækkelig, er Tynderet til den-
„ ne fortærende Ild. Han lod meget ærlig, og sparede
„ ingen Eeder for at forsikre at hans Hierte brændte af
„ lutter Kierlighed. Denne Kierligheds Svovelstikke rør-
„ te mit omme og lettroende Hierte, som blev sat i fuld
„ Brand. Jeg tilstaaer min Lettroenheds Skrøbelighed.
„ Men vor Skrøbelighed giver jo dog ingen Friehed til at
„ behandle os efter eget Tykke? Kiere! Hav Medlidenhed
„ med et brændende Hierte. Jeg seer af Deres Blade,
„ at De maae holde mange Patroller. Det er en let
„ Sag for Dem at opspore denne min usynlige Elskere,
„ som jeg dog ey vil kalde med det afskyeligste Navn en
„ Morbrænder. Jeg vil sige Dem hans fornemmeste
„ Kiendetegn. Han kand med sin venlige og polerede
„ Tunge slaae Ild af den haardeste Flint; Han taler altid
„ om Kierlighed og med Eeder bekræfter samme. Kand
„ De skaffe mig ham i Tale, enten for at dæmpe den Ild,
„ han har optændt, eller at jeg kand bebreyde ham hans
„ troløse Eeder, forbinder De sig meget det brændende
„ Hierte i

Jomfrue

Ignatia.

P. S. Jeg glemte at sige Dem, at min Usynlige kand mange Elskovs-Sange. Han synger meget, og tænker, han synger vel.

Jeg vil stræbe at vedligeholde de gode Tanker, Jomfru Ignatia har fattet om mig, og fremdeles bevise, at jeg aldrig hykler for Kasterne. Jeg fandt hendes Klagemaal saa billig, at jeg strax har ladet patrollere over alt efter hendes Usynlige; men forgieves. Thi da der fandtes en utrolig Mængde af hans Slags, som alle lignede ham paa et Haar, var det mig umueligt at giette, hvo der af

dem havde sat Ild i den smukke Ignatiæ Bygning. Mon det ikke være en Skam for det menneskelige Kiøn, at slige Klagemaal skal høres. Ignatia er høyst beklagelig, og ingen Artikel i Brandforordningen er haard nok for den, som omgaaes uforsvarlig og skiødesløs med Elskovs Ild. Mit Raad til Jomfru Ignatia skal være dette, at hun over sig i Taalmodighed, og ved Dyden stræber at dempe den Lue, som en Nedrig og Ubesindig har oppusiet. Jeg vil og raade alle Skiønheder, at de seer sig i Speyl paa dette uskyldige brændende Hierte, og ingenlunde være saa lettroende, at de ville fæste Troe til dem, som med eder forsikrer deres Kierlighed.

Den, som i sidste Samling, hvor der blev talt om Tobak, lagde sin Pibe med Løfte, at give sine Tanker tilkiende ved næste Samling, har sendt mig følgende, da han saae Patriotens Tale indrykket i mit No. 6.

„Jeg vil ikke paatage mig at laste eller rose denne „ Urt, Tobak, som i lang Tid har været et Tvistens „ Æble imellem mange Lærde og store Doctore. Nogle „ opløfter den til Skyerne, og nogle fordømmer den ned „ i Afgrund. Det vil være alt for vanskeligt at domme „ i saa delicat en Sag. Best at sige med Dommeren: „ Der kan være meget at sige paa begge Sider, og „ begge Parter kand have ret. Spørsmaalet er: „ Om vi ikke kunde betiene os af vort eget, det er got nok „ til Rog og Damp? Alle gode Tobakssmøgere stemmer „ deri overeens, at det Tobak, som voxer i vore egne Lande, har langt fra ikke den Smag og Godhed, som den „ Udenlandske, hvortil maaskee baade Jorden og Behandlingen kand være Aarsagen. Hvert Land er af Naturen begavet med sine Producter. Skulle vi behielpe os „ med det, som vort eget Land frembringer, som dog ville „ mangle i mange Ting, vilde Handel og Vandel ophøre, „ og mange Hænder ligge arbeidsløse i Skiødet, i sær de „ Søefarendes. Men her møder igien et Spørsmaal: „ Om ikke mange Penge for det Indkomne betales med „ Varer, følgelig gaaer ey Couranterne udaf Landet for „ det Gandske? Vore Forfædre, sagde Patrioten, vidste „ intet eller lidet af denne paa Pung og Sundhed tærende

„ Urt,

„ Urt, og levede dog lige saa længe, og vare ligesaa stærke
„ som vi. Sandt nok. Men hvor mange Matroser mi-
„ stede ikke vore Forfædre paa de lange Reyser? Tag
„ Tobak fra en Matros, og han skal tabe sit halve Liv.
„ En Soldat paa sin Post bliver mægtig styrket, og var-
„ met af en Mundfuld Skraa. Det kand ikke nægtes,
„ desverre! at mange Ulykker skeer ved den uforsigtige
„ Tobaksrøgen, og mange fattige Tienestepiger ꝛc. snuser
„ deres halve Løn bort; men skulle alt det afskaffes, som
„ ved Misbrug taber sin Nytte, blev lidet eller intet til-
„ bage. Nu lever mange ved Tobakshandlingen, som
„ maatte tage Skildtet ind, om den blev forbudet. Vo-
„ re Forfædre hverken røgede, eller snusede Tobak, men
„ havde de derfor des flere Penge? Handelen i Verden
„ er, som Fieren i Uhret. Tobak er en af de fire Spe-
„ cies, hvoraf gaaer en ansetlig Told. Denne Urt, som
„ i sig selv har en ubehagelig Smag, maa dog have sin
„ Nytte. Forsynet har intet frembragt forgieves. Jeg
„ vil ikke tale om dem, som bruger denne Urt for at tørre
„ Halsen, at Vædsken kand være des behageligere. En
„ god Pibe Knaster smager mig vel, og jeg overlader
„ gierne enhver sin Smag. Jeg vil ikke tale om, at min
„ Kone undertiden kiøber Snustobak til sine Piger, at de
„ ikke om Aftenen skal nikke ved Spinderokken, og sove i
„ Kirken under Aftensang.

Da Vexel-Coursen forleden faldt temmelig dybt og meget uformodentlig, nemlig fra 28 til 23 pro Cento, var det en stor Nyk at see, hvorledes Skiæggene af Bekængstelse hvippede op og ned, og de kunde neppe den Tid udføre uden Rystelse deres betydelige Valsprog: Soll wir schachern? Vexelhandel er en betydelig Handel, men temmelig usikker formedelst visse Omstændigheder. En god ærlig Israelit tabte forleden paa en Dag over 1000de Rixdaler ved Coursens Nedsettelse. Der vil dog noget skafres, forend de kand vindes, og enhver Vexelerer kand just ikke saa strax giøre saadant et Coup, som den, om hvilken der fortælles, at en ung Herremand tog sin Tilflugt for at faae Spillepenge. Vexleren bestemte Dagen, da Herremanden skulle blive forstrakt med 4000 Piastres mod 500 Rabat, og dog om et Par Dage betale den fulde Summa.

Summa. Herremanden kom den bestemte Dag; men Vexeleren var just gaaet i Messe. Herremanden gik og den Dag i Kirke, for at faae fat paa Vexeleren, og stod uden for hans Stoel. Præsten prædikede net op meget haardt imod Aager og ubillig Rente. Vexleren gav noye Agt paa Præsten, og Herremanden gav noye Agt paa Vexeleren, og tænkte, maaske denne Prædiken kand røre Karlen, at han mod mig vil blive en naadig Blod-Igle. Saa snart Messen var ude, gik Vexeleren og Herremanden af Kirken. Neppe vare de komne uden for, førend Herremanden spurgte Vexeleren, hvad ham syntes om den Prædiken. Vel, svarede Vexeleren, Præsten giorde sine Sager got, nu vil vi gaae hiem, og gjøre vore ligesaa.

Forleden kunde man neppe komme igiennem en af de storste Gader for en vrimlende og støyende Mængde. Et uskyldigt Menneske, som ville have en Mode for sig selv, og gjøre sig kiendelig blant alle dem, som bærer Punge, havde trokket denne Mængde Tilskuere til sig. Hans Haarpung var dog hverken af de storste, ey heller af de mindste; men den var grøn med en hvid Støyfe. Dette var hele Merkværdigheden.

Iblant andet Nyt kand og dette have Sted, at Adresse-Contoirets Nyt kommer nu tiligere ud, end sædvanlig. Folk finder sig fornøyede dermed, og Hensigten at fornøye Publicum, har ikke været forgieves.

En af mine Patroller kiøbte sig forleden en nye Bog; thi han er og saa nysgierig, at han undertiden læser i Bøger; men han fandt sig meget fornærmet, da han i et Minut kunde tælle Bogstaverne paa de fire første Blade.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 8.

Onsdagen den 20 Februarii 1765.

„ Omgang med mange Slags Folk, siger Seneca, „ er vor største Fiende, i det man lettelig li„ ster en Last i os efter den anden, eller den „ dog ved et ondt Exempel uformærkt hænger ved os, og „ formaaer os til at holde med; derfor er Faren des stør„ re, jo flere Folk vi omgaaes. Jeg bekiender min Skrø„ belighed, at jeg ikke bringer de Sæder hiem, som jeg „ har ført ud; men hver Gang slipper noget bort af det, „ som jeg havde til min Forbedring rettet paa mig. Jeg „ kommer hver Gang hovmodigere hiem, end jeg er gaaet „ ud, og befinder mig mere umenneskelig, naar jeg har „ været hos mange Mennesker; thi de maae elskes eller „ hades, hvilket man dog begge Deele maae vel vogte sig „ for. Et Menneske er hos det andet i daglig Fare, der„ for tag dig i Agt for det samme. Et Uveyr giver „ Tegn, førend det kommer; Et Huus knager, førend det „ falder; Ilden giver Røg for Luen, men et Menneske „ giør ofte Skade, naar man ikke venter det, og stræber „ desbedre at forstille sig, jo nærmere det kommer os. „

Jeg skulle en Gang tale med en Mand, som havde ombedet mig at komme til sig, angaaende en vis Sag. Jeg kom til den bestemte Tid; men i Steden for Manden

fandt jeg hans Kone at opvarte tre andre artige Madamer med en Skaal Caffe. Jeg kom ret til pas. Den artige Madame i Huset var saa god og bad mig at bie til hendes Mand kom hiem, hvilken hun ventede strax, og bod mig imidlertid at giøre Selskab ved Caffe-Bordet, saasom de ellers ingen Mandfolk havde, som kunde snakke for dem. Hvad? tog en af de andre Ordet, og sagde med en Latter: Snakke for dem? Mandfolk skulle snakke for Fruentimmer? Nu maae jeg lee. Kand da Fruentimmerne intet snakke? Ved denne muntre Tale bragte hun de andre i Latter. Og jeg glædede mig hemmelig, at jeg her fandt saa artig en Skabning, som vilde spare mig den Umage, at snakke; thi reent ud at sige, vidste jeg ey, hvad jeg skulle snakke med fire Fruentimmer, som jeg ey havde den Ære at kiende. Thi at begynde Talen med Vind og Væyr, det er saa gammelt og almindeligt. Havde der dog lagt en Hund i Skiødet, kunde den maaskee have givet Anledning til at aabne Munden, med at spørge, hvorledes den lille nette Hund befandt sig, og hvis Navn den bar (thi jeg har mærket, at man erkyndiger sig ligesaavel om Hundes, som Menneskens Velgaaende, og at hine ofte bærer disses Navne. Men just da jeg glædede mig ved den Snak, som jeg ventede den artige og muntre ville have oplivet Selskabet med, hørte jeg til min største Forundring de dybeste Sukke at komme fra det munterste Hierte, hvorpaa fulgte de bitterste Taare, som saa vanheldede den smukke Skionplet, som sad paa den venstre Kind, som man kunde have lagt den stetteste Roman ved en Taare-Perse. Jeg mærkede da, at denne muntre vilde græde for os, i Steden for at snakke. Den eene af de andre Madamer smilte, og traadde den anden paa Foden. Jeg kunde aldrig have forestillet mig, at disse Taarer bleve foraarsagede formedelst en Mands Død, og at saa ungt et Liv saa tilig havde fristet den haarde Skiebne, at blive Enke, dersom hun ikke i det samme havde udbrudt med disse bevægelige Ord: Ak! min Salig Mand! Du kunde dog have levet noget længer! Du var dog ey endnu fuldt 70 Aar. Disse bedrøvelige Ord gik mig saa nær til Hierte, at jeg vendte min Kop, og vilde strax have taget Afskeed (thi jeg er af Naturen saa blødhiertet, at jeg ey kand taale at see en ung Enke at græde for en gammel Mand. Ey! Monsieur,

sagde

sagde den bedrøvede Enke, kand De vel forlade sire Nonner saa hastig, uden at tale eeneste Ord? De maae dog som en Mandsperson opmuntre et bedrøvet Fruentimmer-Selskab. Jeg maae bede, svarede jeg, at de har mig undskyldt, om jeg ikke kand efterkomme den artige Begiering at opmuntre. Jeg er af Naturen taugs. Desuden har Deres bevægelige Taare sadt mig i den hæftigste Bevægelse, men jeg maae bede om Tilladelse at bruge Deres egne Ord, som De nylig sagde: Skal Mandfolk snakke for Fruentimmer? Ha! ha! svarede den bedrøvede Enke, med en Latter, i det hun vidskede Taarene af sine Øyne: Jeg troer, saa Mænd, De er en lille Skalk. Derpaa stod hun op fra Caffe-Bordet, og med en hoppende Gang hastede til Vinduet. Jeg maae see, sagde hun, om Monsieur Leander ikke kommer. Han lovede mig med Haand og Mund, at han vilde komme. Han er ret en artig Person, ja, saa skiemtefuld, at jeg aldrig i hans Nærværelse kand tænke paa min Salig Mand. A ha! min Salig Mand! Han var ikke mistænkelig, som mange andre, og han var aldrig misfornøyet, undtagen naar jeg til Tidsfordriv med Monsieur Leander kunde spille en Piqvet eller l'Hombre en deux til noget sildig paa Aftenen; men da jeg var overbeviist om, at det skede af den reneste Kierlighed, havde jeg ham undskyldt, heldst da han klagede, at han ikke kunde blive varm i Sengen, forend jeg kom. Den gode Mand havde og saa koldt et Temperament, som han kunde have været opdraget af den dybeste Jis-Kielder. Ja, der var saa stoer Forskiel paa min Salig Mand og Leander, som paa Jis og Ild. Ved denne artige Lignelse var det mig umueligt at kunde tie længer, men svarede, at denne Lignelse var meget vel afpasset imellem en gammel alvorlig Mand og en ung Fyr; thi saa stridige disse to Ting, Jis og Ild ere, saa stoer en Wæmmelse har og en gammel Mand paa 70 Aar for en ung .... der holder hans Kone med sildig Selskab til Tidsfordriv. Jeg troer, Monsieur, sagde Enken, og faldt mig ind i Talen, at De er en Elsker af det Gamle. Mig synes og, sagde hun med en mogverende Mine, at Deres sorte Paryk og Stovle, hvilket ey klæder unge Mandfolk vel i sær i Fruentimmer-Selskab, noksom viser, at De ey forstaaer at leve; men det Gamle falder Dem maaske bedre i Øynene end det Un-

ge. Man kand let forestille sig, hvorledes jeg maatte blive til Mode ved denne saa alvorlige Irettesættelse, som kom fra en ung og høybedrøvet Enke. Ja, jeg udlovede ved mig selv, at jeg aldrig skulle drikke Caffe i unge Enkers Nærværelse, uden jeg havde strøet et Fierdingkar Meel i min sorte Paryk, og havde hvide Hoser paa Benene i Steden for Støvler, og da de andre Koner lve tillige, blev jeg saa forvirret, at jeg ey kunde tale et eneste Ord. Til min største Lykke kom Manden hiem, og løste mig ud af denne Skiersild. Og jeg blev saa glad, da jeg slap, at jeg fik neppe Tid til at tænke: Unge Enker græder ofte ikke saa meget, fordi de har mist en Mand, som for at faae en igien. Og jeg tænkte paa Senecæ Ord: Søg ikke Omgang med mange Slags Folk. Man finder undertiden saadanne, som man skulle tænke, at have mere end een Siel. Herved falder mig ind en Beskrivelse, som den Spanske Herremand Don Pedro, giør over sin smukke Enke Elvire, som han blev forliebt udi:

„ Men da de traf i en af Byens store Gader,
„ Hvor Guld og Marmor Steen i Folkes Øyne sprader,
„ Blev de bag Vindveglas en yndig Enke vaer,
„ Som under Sørge-Slør et Engle-Ansigt bar.

Samme Elvires Brev til Don Pedro begynder saaledes:

„ Elvire (som tilforn i eenlig Enke-Sæde
„ Har sine Taarer mængt med Støvet af et Liig,
„ Et Liig, der var en Rod til hendes daglig Glæde,
„ Før Sielen qvæstet blev i Dødens sidste Krig.)

„ Har nu fri fægtet sig, det jo fra Herrens Sæde
„ Af Himlens Raadstue-Bog et rigtig Udtog er,
„ Og vores høye Pligt i Venners Støv at græde,
„ Dog saa, at Graaden ey vor Stand er til Besvær.

„ Thi maae vort korte Liv fra Graad til Glæde skiftes
„ Naar af en Sørge-Skye maae bryde Glædens Soel.
„ Skal hykkelsk Klinte-Krud fra Sandheds Hvede driftes,
„ Saa svær jeg uden Svig at Himlen stigt besoel.

En

En af de saa kaldede beegfingrede, havde forleden faaet Spor paa, hvor han kunde giøre et Bytte. Han kom første Gang, og hentede sig nogle Føde-Vahre, som laae i en Spækhøker-Bod, da det gelingede ham vel, kom han strax igien. Hvor kand ey Medgang forlede Folk! (Det gik med denne, som med Hare-Ungen i Bondens Kaal-Hauge, da den havde faaet Smag paa Bondens Kaal, kom den saa tit, at Bonden skiød denne lille Kaal-Tyv for Panden) Eyeren, som savnede det første, passede bedre paa, og greeb Hr. Urian ved det sidste. Der hialp nu hverken Løn eller Bøn. Vaaben kom, og den Skyldige maatte afsted. Mængden, som ey i slige Tilfælde forsømmer sig, stimledes til, for at see paa dette Optog. I det de gik, styrtede den arme Tyv, og alle tænkte han enten besvimede, eller fik et Slag. Den ene saae paa den anden, hvad skulle de fange an? De tænkte alle, de havde ham vidst nok. Men da de Vagthavende stode i Tvivl om, enten de skulle bære eller slæbe den Syge til Vagten, springer han op, og ved sin hastige Flugt, undgik dem allesammen. De raabte vel: Hold paa Tyven! Hold paa Tyven! Som i en Hast blev usynlig med sine raske Been. Han slap den Gang; Men kommer han oftere paa de Farevande, vil de nok lære ham at gaae i Steden for at løbe.

En anden vilde berige sig paa en Auction, men blev greben. Han venter nu paa, hvorledes Retten vil actionere ham.

En Vind-Møller har under Haanden ladet mig vide, at jeg uden Grund i mit No. 6. har roest den nye Vand-Mølle. Vel mueligt. Dog ønsker enhver, at den maae komme i bedre Drift. Og i sær ønskede man, at der kunde opfindes saadanne Møller, hvor Sækkene aldrig dansede.

Det ville ikke være meget Nyt at fortælle, at man Fastelavns Mandag neppe kunde komme igiennem Gaderne, om Formiddagen for de smukke Fastelavns Ris og om Eftermiddagen for svinglende Folk og Slagsmaal. En gammel Beste-Moer kunde ikke leve, om hun ey saae

sine kiere smaa Børne-Børn paa den Dag meget pyntede og med forgyldte Riis i Hænderne. Og en Grand-Papa ville maaske giøre sin Søn arveløs, om han forbød sine Smaa at begaae denne Urimelighed, at pidske en gammel Mand tilig op om Morgenen. Mange, som gemeenlig findes ædrue, skal dog have sig en Snirres paa den Dag; thi ellers, siger de, vidste de ey, at det var Fastelavns Mandag. Paa Amager og mange andre Steder anretter man store Skuespil, og maae da den arme Kat undgielde i Tønden, og Gaasens Hoved staaer en høy Fare. Foruden disse har de og mange andre Leege, der næsten ligner de gamle olympiske, med at rende om Kap, at brydes og kiempes o. s. v. Man skulle snarer tænke, at man helligholdte Bacchi Fæst, end at man begyndte Fasten. Uden det saaledes skal forstaaes, at man paa denne Dag vil rase ud, for siden at være meere afholden, hvilket man dog neppe kan forestille sig, saasom der gaaer Syn for Sagen.

Herr P. v. H. fortæller i sin Russiske Beskrivelse, at det ikke er usædvanligt i Carnevals eller Faste-Tiden at see der heele Rade endog af Fruentimmer, som Bacchi Gaver har giort glade, at løbe af een Gade i en anden, indtil de omsider legger sig i den bare Snee, for at sove Ruusen ud. Docterne tager og der gierne deres Messiurer efter Faste-Tiderne; thi naar de ere forbi, bliver gemeenlig mange syage af den store Uordentlighed.

Jeg har af en liden Nysgierrighed ladet undersøge, hvormange Fastelavns Boller, der paa Fastelavns Manddag i denne Stad blev fortæret. Mine Læsere ville maaske ikke troe det, om jeg siger dem, der blev net op fortæret to Millioner Fastelavns-Boller. Det er dog ikke urimeligt. Man beregner jo Stadens Indvaaner til een Million. Jeg vil sette, halvparten har ingen Fastelavns-Bolle faaet, derimod har vel andre spiist des fleere; thi een Bager solgte den Dag Fastelavns Boller for 1400 Rigsdaler. Dette er dog en usædvanlig Anmærkning. Det kommer ud paa Eet, hvad man spiiser, naar man kun ikke fraadser. Anmærkningen bestaaer fornemmelig deri, at man paa visse Tider skal have, visse Slags Brød, hvilket

hvilket maa komme deraf, at Forandring Forlyster. Men paa de drikkende Vahre har jeg ey kundet bestemme nogen vis Summa. Man vil nok sige: Mine Patroller har løbet brav Fastelavn, for at skaffe mig alle disse tilforladelige Efterretninger. Vist nok. Nogle af dem vare i Sandhed saa varme, som en varm Fastelavns-Bolle.

Men at tale lidt mere alvorligere. Da maae vi skattere os lykkelige, at vi ere revne ud af Mørket, og beherskes ikke af Menneskens Paafund og blotte Ceremonier eller Skikke, naar vi kun vilde give slip paa en Deel gamle og galne Daarligheder og Urimeligheder. Jeg erindrer mig herved en kort Historie, om en Cardinal, som var bleven Pave:

„ Da en Cardinal, hvis Fader var Slagter, var
„ kommet paa den Pavelige Stoel, kom iblandt andre
„ hans Hof-Nar for at gratulere hans Opheyelse. Na-
„ ren saae meget glad og fornøyet ud. Paven saae ham
„ ikke saa snart, forend han spurgte, hvoraf denne hans
„ overmaade Glæde reyste sig. Er det, fordi du seer, at
„ jeg er bleven Pave? Ja, hellige Fader, svarede Naren;
„ men i sær glæder jeg mig ved, at vi ey mere skal have
„ Faste, og at jeg herefter i 40 Dage ey skal være for-
„ bunden til at spise raaden Fisk, der er værre end Gift.
„ Hvorledes forstaaer du det? sagde Paven: Ey! hellige
„ Fader, svarede Naren, vore Traditioner forsikrer, at
„ St. Peder indstiftede Fasten, og jeg troer, han giorde
„ det, paa det at hans Forældre, som vare Fiskere, kun-
„ de komme desbedre af med deres Vahre; altsaa haaber
„ jeg, Deres Hellighed afskaffer Fasten, at Eders Fader
„ kand desbedre afsette sit Kiød. „

Korte Anmærkninger over det Ordsprog Kort og got:

Ariste, en smuk ung Person blev hæftig forelsket i en høybedaget Enke. De drikker Bryllup. De leyer vel; thi Ariste er saa fornuftig, at han kand forstille sig. Konen er saa høflig at døe efter et halvt Aars Ægteskab, og efterlader Ariste 60000 Rigsdaler. Det var et Tu-

find

sind for hvert Aar af hendes Alder. Ariste lader som han sørger; men glæder sig dog hemmelig over dette Ægteskab, som var kort og got.

Cnejus arvede 3000 Rdlr. efter en gammel Fader. Sønnen vil ey træde i Faderens Spor. Han giør sig mange Venner, skiønt ey paa den retteste Maade. Cnejus og mange med ham lever vel i 3 Aar. Siden var Cnejus saa fattig, som den, der ey har 3 Skilling. Hans hykkelske Venner kiendte ham nu ikke mere. Cnejus har dog levet vel i 3 Aar for 3000 Rigsdaler. Det var kort og got.

Sylvander kiøbte sig et stort Landgods uden Penge. Han meente Herremandskabet bestod i at udsue sine fattige Bønder. Han levede, som en Herremand. Men da Renterne ey kunde betales, blev han en Huusmand. Silvander var dog Herremand Ett Aar. Det var kort og got.

Philemon, efter sin kiere Moders indstændige Begiering, som ey ville troe, han var studeret uden han prædikede, lod offentlig sine Gaver høre. Han var vel begavet; men glemte det halve, som var hans eget. Det lidet, han sagde, var af den beste Postill. Philemon prædikede dog kort og got.

Eubulus blev anmodet at sige sine lærde Tanker om et Skrift. Eubulus svarede: Tre Ord kand være nok. Det var kort og got.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 9.

Onsdagen den 27 Februarii 1765.

I samme Hensigt, som følgende Historie forhen er bekiendtgiordt, vil jeg igien meddeele den mine Læsere. Maaskee den kand tiene en Deel til Fornøyelse. Det er en Oversættelse. Historien er om Melisse:

Jeg bekom for nogle Dage siden Efterretning om et Fruentimmers Død, hvis Navn er enhver bekiendt; men af hendes forunderlige Levnets Historie, veed den mindste Deel noget vist. Samme er bleven mig fortalt ved langvarig og nøye Bekiendtskab. Og da der nu for nærværende Tid ingen lever af de Personer, som kunde paasettes nogen ufortient Skamplet ved dette, at jeg giør denne Historie offentlig bekiendt, eller at Ømhed og Dyd kunde lide noget derunder; saa tænker jeg at det er min Skyldighed at meddele andre en Kiede af Hendelser, hvoraf den Ulykkelige kand tage sig nogen Trøst og den Høystforladte kand blive opmuntret til noget Haab. Den Elendige finder Lindring, naar han betragter endnu en dybere Elendighed, og Gemyttet væbner sig imod Fortvivlelsens Anfald ved Exempler af en uformodentlig Hielp.

Melissés Fader var en Land-Junkers yngste Søn, hvilken havde saadan en Formue, at hans Indkomster var ham Hundrede Pund Sterling. Men saasom alt dette tilfaldt den ældste Broder, som en Eyendom, og der vare tre Søstre, som ogsaa maatte forsørges, saa var han omtrent 16 Aar, da man tog ham af Skolen, og satte ham til en ansеelig Kiøbmand i Bristol, for der at lære Handelen. Den unge Junker, hvis Indbildning var gandske indtagen af Heltenes store Gierninger, og af de forunderlige Ting, som ere opdagede ved en dristig Nysgierrighed, viiste liden Tilbøyelighed til at forhverve sig Rigdom, ved ey at sette sin Ærgierrighed Grændser, og saae mere paa sit Navns Berømmelse, end at have Hensigt til en ærlig Flid. Han betragtede meget mere sin Tilstand, som et skammeligt Slaverie, som en Fornedrelse af hans Genie, og en Ende paa alt sit Haab. Af Begierlighed til at udøve store Bedrifter, forsømte han alt hvad han havde at forrette, ligesom det var hans Jagttagelse uværdig. Han anhørte sin Herres Foreskillinger med en haardnakken Foragt, og efter to Aars Forløb af hans bestemte Slaverie, tog han Flugten, og lod sig hverve i den næste Stad som Soldat. Han havde ikke den mindste Tvivl, at han jo ved Krigens Fortieneste, eller Lykke, skulle vende tilbage som Officier, til Beskiemmelse for dem, som ville begrave ham i Mørket. Han fandt virkelig et Middel til at giøre sine Venners Efterspørgsel unyttig, ligesom det havde været af største Vigtighed, at forebygge deres tienstfærdige Umage, for at til intet giøre hans Forehavende, og at forhindre hans Befordring. Han blev sendt til London med andre Recrouter, og strax derpaa, blev han med de øvrige af samme Compagnie lagt ud paa et Sted paa Landet, som var saa langt borte fra dem, som han stod i nogen Forbindelse med, at han ikke turde befrygte at blive opdaget.

Det tildrog sig, at han en Dag gik med en af sine Kamerater til en Herres Huus, som ikke laae langt derfra, hans Kammerat var bekiendt med Kammer-Pigen i Huuset, og formedelst hendes Hielp havde han fri Adgang

gang til Kiokkenet. Denne Herre, som var nogle og tredsindstyve Aar gammel, havde for to Aar siden taget en ung Kone, som var et smukt Fruentimmer, vel opdraget, men ikke bemidlet. Efter hans første Kone, som var død 10 Aar tilforn, havde han en Deel Børn, den Yngste var en Datter, som gik i sit 17de Aar. Hun var vel voxen, havde en smuk Farve, skionne Lader, og en net Skabning. Men hendes Fader, som havde samme Kierlighed for hende, som mange Forældre har for deres Børn, en blot Drift, ikke mere og ikke mindre, end som man finder, at de ufornuftige Dyr har for deres Unger, forsømtegandske hendes Opdragelse. Det var ham umueligt, som han sagde, at leve foruden denne Datter, og som han ikke besad Midler nok til at holde hende en Hovmesterinde, eller en skikkelig Læremester, paa et Sted, som laae saa langt fra London, maatte hun lade sig befalde, at forblive i hendes Uskikkelighed og grove Levemaade. Hun kiendte ingen større Fornøyelse, end et vist Kort-Spill med Tienste-Pigerne. Hun blev derved deres fortroeligste Veninde, og derimod betroede hun dem igien alle sine Ting, og troede, at hun var ingensteds lykkeligere, end naar hun var i Kiokkenet.

Da nu hendes Faders egensindige Kierlighed aldrig havde vundet hans Datters Gienkierlighed, saa kunde hun efter hans andet Giftermaal, uden Smerte, see den dagligen at aftage. Hun maatte ikke udstaae nogen mere Tvang eller Forhindring af denne sin nye Moder, hvilken med Fornøyelse gav Agt paa, at denne Datter var af sig selv vandt til at skye alle Besøgelser, saasom hun ikke vidste, hvorledes hun skulle opføre sig, og endnu mindre var skikket til at vise sig for et Selskab, derfor tænkte hun dette at være det beste Middel til at dølge alle hendes Feyl, at hun holdt hende fra alle anstændige Selskaber, i den Sted, at hun skulde tragtet efter at afhielpe denne Feyl, ved at sette hende noget Sted i Kost i et Huus, hvor saadanne unge Mennesker opdrages.

Denne Datter, som Pigen Elisabeth havde sagt, at hun ventede sin Kiereste, og at hun vilde giøre sig lystig med ham, stial sig fra hendes øverste Kammer ned i Kiøkkenet, og, uden nogen Betænkning, leegede der en Blindebuk med disse Kiøkken-Giester. Vores Soldat, som søgte sin Lykke, blev gandske indtagen af hendes Person, og hans Forfængelighed smigrede sig overmaade med det Haab, at han, som forestillede en gemeen Soldat, kunde bortføre en Datter, uden at aabenbare sin Fødsel, eller at lade sig merke noget med sine vidtløftige Hensigter.

Han anvendte al Flid paa dette Foretagende, og det lykkedes ham. Det Compagnie, hvorunder han stod, fik Ordre at legge sig paa et andet Sted, og Elisabeth og hendes Jomfrue reyste en Morgen gandske tilig bort med deres Kierester, og da de i den næste Bye fandt et offentlig Capell, lode de dem vie tilsammen.

Saasnart den gamle Fader fik denne Efterretning om hans Datters Bortreyse, lod han paa alle Steder flittig og med saa stoer Omsorg efterspørge, at han endelig fik at vide, med hvem og hvad for en Vey hun var reyst. Han satte sig strax paa sin Hest, og forfulgte dem under mange Eeder og Forbandelser. Han kunde dog ikke indhente dem, førend Vielsen var forbi, og da han af Ægtemanden selv fik Efterretning derom, vendte han tilbage fra ham med den skrækkeligste Vrede og et umenneskeligt Hierte. Han svoer: at han aldrig ville tilgive denne Forseelse, hvilken han dog selv ikke havde draget Omsorg for at forekomme.

De unge Ægtefolk bleve bestandige i deres inderlige Kierlighed. Det store Foretagende, og Haabet af en indbildt Fortieneste, var ikke gandske udslukket hos den unge Soldat. Han fik, til sin største Glæde, Ordre at følge Kong William til Belevringen ved Namur. Han skilte sig, fin Ophøyelse til en commanderende Officier, saa

rigtig

rigtig for, som om han nu virkelig gik hen at tage en Herregaard i Besiddelse. Hans Kone, som var frugtsommelig, og intet havde at ernære sig med i hans Fraværelse, fik Tilladelse at reyse med ham over til Nederlandene. Da hun nu kom om Bord, og saae sig midt iblandt en Hob gemeen Pøbel, som fulgte med Armeen, blev hun overmaade forskrækket. Disses grove Tale giorde hende gandske skamfuld, og i hvor grov og usædelig hun end var opdraget, blev hun dog derover opfyldt med Vrede og Afskye. Hendes Pige, som ogsaa var fulgt med sin Mand, var den eeneste, som hun havde Omgiengelse med, og af hvilken hun kunde vente sig der den Hielp, som hun nu snart behøvede. Hun befandt sig adskillige Gange i de allerbedrøveligste Omstændigheder, i det hun eftertænkte, hvorledes hun nu skulle ernære sig. Men da hun engang hørte et Navn nævne paa en Officier, som hun erindrede at have besøgt hendes Sted-Moder kort Tid efter hendes Brylup, saa begav hun sig hen til ham, gav sit Navn tilkiende, og bad ham indstendig, at han ville tage hende under sin Beskyttelse, og tillade hende at besørge hans Lintøy og Vadsk. Officieren bevilgede hendes Ansøgning, og hendes Omstændigheder forbedrede sig lidet, saa at hun blev noget roligere i Sindet. Derpaa overfaldt hende pludselig en nye Ulykke. Hun saae sin Mand at marchere ud om Morgenen i et vist Foretagende, og blev om Aftenen meget fuld af Blessurer baaret tilbage paa en Brand-Karre. Den følgende Dag blev han med mange andre, som vare i lige elendige Omstændigheder, bragt tre Mile bort, paa et bedre og sikkere Sted, hvor man kunde drage mere Omsorg for deres Saar og Blessurer. Hun bad Capitainen, at tillade hende at hun maatte blive bortført paa den samme Vogn, som hendes Mand, men han kunde ikke tillade det, af den Aarsag, at Vognen maatte først opfyldes med dem, som ikke kunde gaae, og som man ikke kunde lade blive tilbage. Men han gav hende dog sit Løfte, at dersom hun vilde have Taalmodighed til næste Dag, vilde han giøre sig Umage for at skaffe hende Leylighed, hvormed hun kunde komme til hendes Mand. Hun derimod besluttede, heller at følge til Fods efter Vognen, end at være et Øyeblik fra hendes Mand. Imidlertid kunde hun

ikke komme saa fort efter ham, og hun ankom ikke til Hospitalet, førend det var Tid, at hun kunde nedlegge sig hos hendes Mand paa noget Halm, hvor hun saae ham nedsynke i Dødens Kamp, og hørte de sidste Sukke, hvorved han opgav sin Aand. Den besværlige Dags Reyse, og hendes Siels Bedrøvelse bragte hende paa Stedet i Barns Nød, og hun levede ikkun saa længe, at hun fødte Meliſſe til Verden, som hun efterlod i en hielpeløs Tilstand, uden Fader og Moder, og uden Venner i et fremmed Land, og i de Omstændigheder, ved hvilke ikke var det ringeste Haab til Belønning for et kierligt Hierte, som paatager sig at sørge for et Barns Opdragelse, og endelig iblandt Personer, som vare forhærdede og følesløse imod al Menneske-Kierlighed, saasom de i saa lang Tid og paa saa mange Slags Maader, havde havt deslige Elendigheder for Øynene. (Mere følger.)

At det gamle Ordsprog: De Døde maae give Plads for de Levende, ey i alle Begivenheder holder Stik, viser følgende:

I en af Stadens snevreste Gader var forleden et mærkeligt Optog. Det var med en Død og en Levende. Begge bleve trukket. Den Døde kom saa langsom af Sted, som en Snegl kand krybe. Den Levende derimod foer igiennem som en Pil. Disse to ulige mødte hinanden paa dette fatale snævre Sted. Et ulykkeligt Møden! Begge havde blevet forsinket, om den ene ey havde villet vige. Den Dødes Tid var gandske udrundet, og der var ikkun nogle faae Minuter tilovers af den Levendes Time. Den første havde brugt sin Tid, og den sidste ville bruge sin. Den eene kunde ikke vige for den anden afsides, endskiøndt den Døde maaskee gierne havde krøbet i en Kielderhals, om den havde kundet, for at give den Levende Plads. Begge vare vel equiperede. Den Dødes Equipage bestod af fort Fløyel, som var meget smukt udziret med forsølvede Sindbilleder, saasom: Dødnings-Hoveder, Timeglas med Vinger, Segle, Piile, Slanger holdende Halen i Munden, Engler blæsende i Basuner, og

saadanne

saadanne flere, som afbilder Tidens hastige og uigienkaldelige Flugt. Den Levendes Equipage var ley mindre prægtig. Den var arbeidet med adskillige smukke Guld-Zirater. For paa stod Diana, med sit Piile-Koger paa Ryggen, ligesom hun skulde paa Jagt, eller nyelig var kommet derfra, og bag paa stod Cupido med de meest levende Farver malet, og med sin forgyldte Elskove-Pil sigtede efter den blottede Veneris Hierte. Hvem af disse trende hinanden modende maatte nu vige? Efter det gamle Ordsprog, skulle jo den Døde give Plads for den Levende. Men den Døde, der nu ligesom foragtede alle Levende, gik sin jævne Skridt lige frem. Den Levende, som ey kunde slippe forbi et Optog, der maaskee ikke stak ham meget i Øynene, gav et Smæk med Pidsken, vendte i største Hast sin vellydende Kane, og gav Plads for den sorte og tause Liig-Vogn.

Drømme, siger Ovidius, har saa mange Slags blotte og forfængelige Forestillinger, som der er Ar om Høsten, Løv i Skovene og Sand ved Havet. Et Exempel paa, hvad Virkning Drømme har, fortalte en min gode Ven mig et ungt Menneske, at i det han drømte forleden Nat, at han var paa et meget angenemt Bal, hvor han hørte den behageligste Music, stod han op i Søvne, og dansede omkring paa Gulvet, og han havde gandske vist danset til Dag, dersom hans Sove-Kammerat, ey havde blevet vækket af en virkelig behagelig Music paa Gaden, og seet ham at gaae og danse i Søvne. Han vakte ham, og hans søde Phantasie forsvandt ligesaa hastig, som den smukke Music paa Gaden.

Endnu har ingen Eyermand indfundet sig til den fundne og oplyste Kaarde. Men maaskee ingen har tabt den, eller og ingen vil kiende sig ved den. Herved erindrer jeg en Forordning, som den store Pharamond, de Galliers Konge, udgav i Aaret 420. imod Dueller:

„ Da det er kommet til vor Kongelig Erfaring, at der, til Foragt af alle Guddommelige og Menneskelig Love, er opkommen den Sædvane iblandt Høye og Lave, at de saavel formedelst ringe og slette, som formedelst store og vigtige Aarsager fordrer hinanden ud, tvert imod vor hellige Religions Bydende og den sunde Fornuftes Regler; at løse, frække og uforskammede Mennesker overfalder de Forsigtige, Ærbare og Høflige; at alle Dyder bliver undertrykte, og alle Laster faaer Fremgang, og det ved denne Gierning, at man har Hierte til at døe; at de Personer, som ere de allerværdigste, om hvis Dueligbed og Dygtighed man kand have det beste Haab, hvilke ogsaa med største Flid og Nidkierhed stræber efter en retskaffen Ære, ere just de, som staaer allermeest Fare for at blive indviklede i den Ulykke, som denne Frækhed føder af sig. Saa have vi besluttet, at see denne Mode og Hævngierrighed udryddet ved følgende Artikler: „

„ Dersom nogen enten fordrer en anden til Duel, eller imodtager saadan Udfordring, da, omendskiøndt der ikke skeer noget Mord, skal ingen af dem, ey heller deres Børn og Efterkommere, agtes værdige til at forvalte noget Embede. „

„ Den Person, som angiver, og kand bevise saadan Udfordring, skal til Arv og Eye bekomme begge Parters Mobilier. „

„ Den, som Sagen i Drabs-Sager gaaer imod, at han dømmes fra Livet, skal ey allene miste Livet, men al hans Formue skal hiemfalde til dens nærmeste Arving, hvis Blod er bleven udøst. „

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 10.

Onsdagen den 6 Martii 1765.

(Fortsettelse af Meliſſes Hiſtorie.)

Det tilbrog ſig imidlertid, at der, iblandt dem, ſom vare tilſtede ved Meliſſes Fødſel, befandt ſig en ung Kone, hvilken havde miſtet ſin Mand i den ſidſte Bataille, og nogle Dage forhen miſtet et lidet Barn, ſom hun gav at die. Denne Kone lagde dette Barn til ſit Bryſt, maaſke mere at forvare ſig ſelv for Skade, end af Medlidenhed for denne Fader- og Moderloſe. Imidlertid maatte hun have hvad for en Bevægelſes Grund, hun vilde, ſaa troede hun dog, at den Næring, ſom hun lod dette Barn tilkomme, gav hende en Rettighed til dets afdøde Moders Efterladenſkab, hvilken hun tog i Beſiddelſe. I det hun nu igiennemſøgte hendes Lommer, fandt hun et Fingerbolle, nogle Stykker af et ſønderbrudt Speyl, og hendes Ægte-Brev. Dette Papir, hvilket hun ey kunde læſe, leverede hun til Capitainen, ſom blev gandſke indtaget af Medlidenhed, da han hørte denne Efterretning om ſin Vaſker-Kone. Han roſte denne Kone, ſom havde bevaret dette Barn fra Undergang, og ſatte ſamme i Moderens Sted. Dette opmuntrede hende til at fortſætte ſin Omſorg for denne Fader- og Moderloſe, indtil Capitainen reyſte tilbage til Engelland, med hvilken hun og reyſte for at være hans Tieneſte-Pige.

Denne Herre havde ikke saa snart besørget sine nødvendigste Forretninger, førend han sendte Melisse med hendes Amme, til hendes Bestе-Fader. Han indsluttede Moderens Ægte Brev i et Brev til hendes Moder, og deri fortalte hendes Død, og tilligemed paa hvad for en forunderlig Maade dette Barn var frelst. Han ventede, at den faderlige Ømhed, som en gammel Mand forhen havde følt for sin Datter, skulle opvaagne igien, naar han saae dette eeneste Pandt fra hende; saa at han ikke mere skulle tænke paa hendes Feyl, ved det at han havde fornummet hendes Ulykke, men meget mere giøre got imod det Liv, som hans Datter, saa at sige, havde overdraget sit til; at han derved kunde giøre en Forsoning for den utilladelige Forbittrelse, som var Skyld i al denne Ulykke. Men han bedrog sig i sit Haab, omendskiøndt det var fornuftigt overlagt. Den Gamle fornam ikke saasnart af den Kone, som bragte ham Brevet, at det Barn, som hun havde paa Armen, var hans Datters-Datter, som nu var ankommen for at overgive sig i hans Forsorg og Beskyttelse, førend han ikke ville læse Brevets Indhold, men vuiste hende bort, med alvorlige Truseler og Skields-Ord. En saadan besonderlig Hendelse blev strax bekiendtgiordt i den hele Province og i de næst liggende smaa Stæder. En Morbroder af Melisse, som var forskudt af sin Fader, fordi han havde giftet sig med hans Pige, erfoer med Bedrøvelse dette nye Beviis paa sin Faders Umenneskelighed. Han sendte strax Bud efter Barnet, og forsikkrede Konen, at hans Søster-Datter ikke skulle lide nogen Mangel paa det, som han var i Stand at give hende. At give meget var virkelig ikke i hans Formue, saasom hans Fader bestandig blev haardnakket i sine Griller, og al hans Underholdning bestod ikkun i en Forpagtning, som han havde antaget af en Adelsmand; Men som han var en god Husholder, og havde selv ingen Børn, levede han dog gandske ikkelig, og var alligevel fornøyet, endskiøndt hans Fader havde beraget ham al Overflødighed.

Melisse, som formedelst hendes Moders Ulykke, saa vel som for hendes egen Persons gode Egenskaber, fortiente at bæres Medlidenhed med, og at elskes af sin Morbroder,

brøder, som havde faaet fuldstændig Efterretning af Elisabeth, hendes Pige, hvilken og var bleven Enke, og var reyst tilbage til sit Hiem og sine Venner. Saasnart Meliſſe var bleven saa gammel, at hun kunde begribe nogen Lærdom, saa lærde man hende at læse, skrive og arbeyde med Syenaalen. Hun blev anseet af det hele Adelskab, for den artigste Datter i det gandske Nabolaug. Men hendes Moster døde fra hende, da hun var elleve Aar gammel, og da hun havde opnaaet hendes attende Aar, døde hendes Morbroder.

Meliſſe var altsaa paa nye udsadt i den store Verden, uden Hielp, nu da hendes Nødtørftighed formerede sig. Hun saae, at hun nu var bleven ulykkeligere, efter at hun havde lært at kiende Lykksaligheden. Hun blev derover meget sorrigfuld, i det hun intet andet saae for sig, end Kummer og Nød. En Bæk af Taarer lettede hendes beklemte Hierte, just som den Adelsmand, der havde faaet Efterretning, om sin Forpagters Død, lod hende kalde til sig. Denne Herre, som havde hørt hendes Hendelser af hendes Morbroder, kunde ikke bringe det over sit Hierte, at det Liv, som var saa underlig bevaret, skulle nu tilsidst være Elendighed til Bytte. Han besluttede derfor, at antage hende i sin Familie, ikke som en Tieneste-Pige, men som en, der skulde holde hans Datter med Selskab. Den gamle Adelsmand havde stoer Medlidenhed med hendes Ulykke, og hans Datter antog hende med største Kierlighed og Høflighed.

Meliſſe afstørrede sine Taarer, og af al hendes utaalelige Angest og Smerte blev intet andet tilbage, end en kierlig Ihukommelse om hendes Morbroder, hvilken hun havde elsket og æret som en Fader. Da hun nu igien havde faaet sit Sind i Rolighed, aabnede hun en liden Æske, som hendes Morbroder havde givet hende nogle Minuter, førend han døde. Hun fandt ikke andet i samme, end hendes Moders Ægte-Brev, som var indsluttet i Capitainens Brev, tilligemed en Efterretning om det, som nu er sagt, hvilket hendes Morbroder egenhændig havde undertegnet.

Hun blev ved dette meget bevæget og bedrøvet. Hun kunde i lang Tid ikke komme ret til sig selv, indtil hendes Bedrøvelse omsider ved Tidens Længde formindskedes.

I denne Familie, som faae Uger derefter reyste tilbage til London, var Melisse snart en Kiæledegge. Den gode Junker ansaae hende som sit eget Barn, og hans Datter, som hendes Søster. Man lod dem undervise i Musiken og Dans. De bleve førte i de beste Selskaber, klædte efter Moden og forsynet med alle Fornødenheder. Ungdommen lader sielden den følgende Dags Sorg indskrænke sig i den nærværende Dags Forlystelser; men den betragter meget mere den nærværende Lykksalighed, som et Pandt paa den tilkommende. Melisse var, efter al Ansеende, saa lykkelig, som om hun virkelig kunde have havt en Lykke i Besiddelse, hvilken formedelst den Rolighed og Pragt, som hun nu var udi, giorde hende Haab om dens Bestandighed.

Hun var nu udi sit ellende Aar, da hendes Velgiøreres eeneste Søn kom hiem fra den høye Skole, for at tilbringe Vinteren i Byen hos sin kiere Fader. Denne Søn blev saa henrykt over Melisses Person, og saa undtagen af hendes Opførsel og Tale, at han ikke efterlod ved alle Leyligheder at berømme hendes Skiønhed og Dyd. Hun blev det snart vaer, at han alle Tider beviste hende de kiendeligste Tegn paa en besynderlig Høyagtelse, naar han troede, at ingen andre lagde Mærke dertil. Han giorde sig og al Umage, ved tienstfærdige Opvartninger, ved en omhyggelig Opmærksomhed i det, som kunde yde noget til hendes Fornøyelse, endog ved den allerringeste Omstændighed, for at behage hende. Men denne unge Adelsmands Opførsel maatte nødvendig indjage hende nogen Frygt, endskiøndt den smigrede för hendes Forfængelighed. Hun saae forud, at dersom hans Fader eller Søster mærkede hans Opførsel imod hende, det da ville forstyrre Familiens Rolighed, og at hun i denne Storm enten maatte lide Skibbrud, eller at stille Stormen, blive kast om Bord. Hun stilte sig derfor an, ligesom hun ikke mærkede det ringeste,

at

at hendes Elskere havde mere end en almindelig Gunst for hende; Hun haabede dermed at betage ham Modet til at giøre en tydeligere Forklaring. Men uagtet at han blev vreed, fordi hun havde saa liden Agt for det, som han gandske vidst vidste, at hun ikke kunde andet, end blive vaer, saa sakte han sig dog for, at vende sig til hende med saadanne Talemaader, som skulle faae Magt over hendes trodsige Opførsel. Omendskiøndt han ærede hendes Dyd, saa frygtede han dog saa meget for sin Faders Vrede, at han ikke turde tænke paa, at giøre hende til sin Kone, og han var alt for hæftig forelsket i hendes Skiønhed, end at han skulle opgive alt Haab om at besidde hende, som sin Maitresse. Den Leylighed til at udføre sit Forehavende var ikke langt borte. Hun tog imod hans almindelige Kierlighedsbekiendelse med uskyldig Skiemt og Latter; men da hun fornam, at hans Hensigt var at friste hendes Dyd, udbrast hun i en Bek af Graad, saa at hun ikke kunde frembringe et eeneste Ord, men faldt i Afmagt. Bedrøvelse og Samvittigheds Uroe indstillede sig strax hos ham. Hans Ømhed blev opvakt ved hendes Uheld, og hans Høyagtelse erlangede en høyere Grad ved at anse hendes Dyd. Han reyste hende op, tog hende i sine Arme, og tilbød hende, for at forsone den Beskiemmelse, som han havde giordt hende, at gifte sig med hende. Men saa lidet som hendes Kydskhed ville tillade hende at være hans Maitresse, lige saa lidet vilde Taknemmelighed tillade hende at være hans Kone, og saa snart hun lidet havde besindet sig, bad hun ham inderlig, ikke at sette videre an paa hende; thi ellers maatte hun, som en Skyldighed aabenbare det for hans Fader, hendes Velgiørere. „ Vilde ikke (sagde „ Meliſſe) en Ulykkeliges Nærværelse, hvilken J havde „ ført fra Uskyldigheds og Fredens Vey, til Spot og E„ lendighed, daglig forekaste Eder det? Og ville J ikke „ bestandig staae i Frygt for at blive bedraget af en Kone, „ hvis Troskab man ikke kunde være forsikkret om, og som „ havde sønderrevet alle de Baand, hvormed man holder „ en høy og ædelmodig Siæl i Tømme, og paa engang „ var stegen paa det allerhøyeste Trin af Laster og Utak„ nemmelighed. „

Denne Foreſtilling, endſkiondt ſamme ikke kunde imodſiges, havde dog ikke den Magt, at den kunde tæmme hans Begierlighed. Han elſkede endnu Meliſſe med langt ſtørre Iver, og ſaa lidet ſom han alletider kunde forſkaane hende med ſin Klage og Begiering, lige ſaa lidet kunde hun ſtoppe Munden paa ham, paa ſaadan en Maade, ſom var kraftig nok til at forekomme hans Igientagelſer. I denne Tilſtand befandt ſig de tvende forliebte Perſoner en Morgen. Han havde indſluttet hendes Haand i ſin, og talede med ſtørſte Alvorlighed med hende, efter at hun med en frygtſom Latter havde heftet ſine Øyne paa ham, med den Opmerkſomhed, ſom tilkiendegav hendes Hierte, til at høre paa hans Tale. I dette kierlige Øyeblik, hvorudi den ene vilde viſe den anden ſin Forſtands Duelighed, kom hans Fader nær nok til at høre at hans Søn giorde hende et Forſlag om Ægteſkab, da Faderen hørte dette, tvivlte han ikke om Sagen, men liſtede ſig ſaa ſagte tilbage.

(Mere følger.)

Forleden viiſte de publique Gadefeyere ret for Alvor at Skarnet, Snee og Jis tilhørte dem i Tøevæyr; thi der var ſaadan Mængde af Jern-Stænger, Skuffer og Kuſte, at man i viſſe Gader og Stræder ey kunde komme igiennem. Saa man haaber, den gamle og ugrundede Klage nu gandſke bortfalder. De toge ſaa forige paa Arbeydet med Jern-Stængerne, ſom dog nogle knap kunde løfte, at der neppe vil findes Jis og Snee paa Gaderne, undtagen det fryſer paa nye; thi da er det en anden Sag.

Vel er det, at Jiſen ſaaledes bliver brækket (det er jo, efter Ordſprog, det vigtigſte Arbeyde at bryde Jiſen for andre) thi der har i denne Tid faldet mange, og nogle, desværre, ere komne til Skade. Iblandt dem, ſom til ſtørſte Uhæld faldt, var een, jeg veed ey, om han var Stierneſeiger; thi han ſaae noget høyt. Han blev noget vaer i anden Etage, om det var den klarſkinnende Aften Stierne Venus, veed jeg heller ikke; men da han vilde bruge ſin ſædvanlige Haand-Kikkert, og med den anden Finger kaſtede et hiertetrængende Kys op i Luften, tænkende, hans Sager ſtod paa en god Fod, faldt den høytſeende meget dybt

i Skar-

i Skarnet. Han blev noget undseelig, da nogle uforskammede forbigaaende loe. Han blev ellers meget besudlet, og den Gang havde han en Slags Føye til at betragte sig selv. Jeg tænkte: Det er nanstændigt at lee af andres Fald. Verden kand ansees som en glat Jis, hvorpaa ingen kand vide sig sikker, og allermindst de, som kiger efter Stierner Nat og Dag.

Den Slave, som i forrige Uge blev hængt, havde mange Tilskuere. Det var ønskeligt, om saadan retfærdig Straf kunde tiene andre til Skræk og Advarsel; men det er at befrygte, at endog nogle af disse Tilskuere samme Dag har lagt Grund til sin egen Galge; thi der gaaer næsten ingen Dag forbi, man jo hører, snart et, snart et andet Tyveri. Herved falder mig ind et Gravskrift over en Tyv i Hoffmannwaldaus Gedichte, som paa Dansk kand lyde saaledes:

Min skiøre Livets Traad ey Parcerne afskar;
Thi hine Spinderske kun Livets Traade spinder.
Et Menneske mig ved en Strikke qvælet har.
Ak! at blandt Mennesker man saadan Strænghed finder.

Med denne sidste Linie vil Poeten sige: Det er beklageligt, at der iblandt de ædle Skabninger, Mennesker, skal findes saadanne Umennesker, som skal give sine Medmennesker Anledning til saadan Strænghed imod sig. Iblandt den heele Mængde Tilskuere, hørte man dog ingen, som misundte denne syndig Slave saadan Ophøyelse; Da dog Misundelse følger gemeenlig med enhvers Lykke, og Misundelse er ofte den Strikke, som qvæler mange, det, i hvor uværdige de end selv ere, med skiele Øyne dog alletider betragter andres Lykke.

Til Exempel paa, hvor yderlig Misundelse kand gaae, kunde jeg meget tydelig afskildre nogle. Men hvorfor skulle jeg være ligesaa uforskammet som de, og bebryde nogen i Særdeleshed, som dog ere kiendelige nok, i hvor ukiendelige de end meener sig at være. Jeg vil

allene

allene sige med en vis Philosoph: „ Misundelse er mere „ uforligelig end Had: Den er en bange og skamfuld „ Sind-Lidelse, som man ikke tør tilstaae. Og Dydens „ Lys kand aldrig bringes i Sikkerhed for Misundelses „ Vind. „

Forleden kom to Vogne hinanden i møde ved en af Stadens Broer; den eene Kudsk havde i Sinde at kiøre paa den anden. Men hvad skeete? Hestene bleve ubesindige, ligesom deres Styrere, og løb løbsk. Kudskene faldt af, og med stor Livs Fare slap blodige fra denne Paastand. Det er dog got at vige og give efter.

En fattig Mand blev for nogen Tid siden sat ud af sin gandske Handel og Næring, og hensat paa det almindelige Sted for de ulykkalige Gieldnere. Man vil nok meene, hans Debet var stoer, ja, stoer nok for en Fattig. 30 Rigsdaler var den gandske Summa. Maaske denne Fattige kunde finde 30 gange Leylighed til at tiene de Penge, og betale sin Creditor, imidlertid han nu maae sukke i Slutteriet. Ville enhver betænke sin egen Skyld, fandtes maaske meere Medlidenhed mod den Fattige.

Til de fundne Banco-Sædler har mange Eyere indfundet sig hos det ærlige Menneske, som samme har ladet oplyse; men ingen af disse har endnu kundet sige Finderen, hvor mange Sædler det var, og i hvad Gade de formodentlig ere tabt. Naar Penge findes, findes og mange Eyere. Imidlertid seer man dog den gamle Ærlighed er endnu i Live. Den kan ey saa let opslides; Thi Ærlighed, siger Rabener, varer længst, fordi den bliver mindst brugt.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. II.

Onsdagen den 13 Martii 1765.

(Slutning af Meliſſes Hiſtorie.)

Da den gamle Adelsmand ikke kunde foreſtille ſig, hvorledes det var mueligt, at en Pige, ſom var i Meliſſes Omſtændigheder, kunde forkaſte ſaadant et Forſlag, ſom hans Søn giorde hende, ſaa tog han dog i Følge deraf de fornødne Regler, for at forekomme videre Ueylighed. Da Tiden nærmede ſig, paa hvilken hans Familie var vandt til at reyſe paa hans Landgods, gav han Befaling, at de fornødne Anſtalter ſkulle uden Forhaling giøres til denne Reyſe, og at Kudſken den følgende Morgen Klokken 6. ſkulle være i Beredſkab. Folkene i Huſet vare gandſke beſtyrtſede over denne uformodentlige Afreyſe, Men den gamle Junker, uagtet hans ædelmodige Væſen, regierede ſin Familie med ſaa ſtor Anſeelſe, at hans mindſte Vink var dem alle en Lov, i ſær denne Gang, da de mærkede, at der var gaaet ham noget imod. Ingen kunde dog udgrunde Aarſagen til denne haſtige Bortreyſe. Meliſſe pakkede ſit Tøy ſammen, ſom hun pleyede, og Morgenen derpaa, efterat den unge Adelsmand tillige med ſin Søſter, efter Faderens Befaling, havde ſadt ſig i deres Vogn, kaldte den gamle Adelsmand Meliſſe ind i et Kammer, hvor han med faa Ord, men med ſtor Bitterhed forekaſtede hende, at hun havde givet hans Søn

dette Anslag, at gifte sig med hende, uden hans Faderlige Tilladelse. Han sagde: hendes store Utaknemmelighed gav ham den Ret, at bebreyde hende den Gunst og de Velgierninger, som han hidindtil havde bevist hende, og at udføre et Forsæt, som han havde besluttet, nemlig, at en Banco-Sædel paa et halv Hundrede Guineer, som han nu overgav hende, skulle være den sidste Velgierning, hun kunde vente sig af ham. Han føyede dette dertil, at han haabede, hun rømmede hans Huus inden aatte Dage. Melisse var ey i Stand til at svare det allerringeste paa en saa uformodentlig, som haard Beskyldning, og den gamle Adelsmand biede ey heller saa længe hos hende, at han kunde høre, om hun til sin Undskyldning havde noget at frembringe; men han løb i største Hast ud til Vognen, som strax kiørte fra Gaarden.

Melisse var nu altsaa tredie Gang pludselig og hende gandske uventendes forladt og udsadt til et Bytte for Armod og Elendighed, med en dobbelt Plage, ved det hun var vandt til Mageligheed og Overflødighed, og omendskiøndt det ikke syntes, at hun var udi saa hielpeløs en Tilstand, som den Tid, hendes Morbroder døde, saa var hun dog nu i en større Fare; thi saa af dem, som ere vante ved at sove paa bløde Dyner, og at opvaagne til Ungdommens glædelige Forlystelser, kand imodstaae de lokkende Laster, som tilbydes dem, for at opnaae deres forrige Mageligheed og Overflødighed.

Melisse var ikke saa snart kommen til sig selv igien af denne Bestyrtelse, førend hun besluttede, ikke at imodtage en Persons Godhed, som troede, at hun var den uværdig, og ikke heller at vove noget Forsøg paa at giøre sig retfærdig, saasom det kun blot vilde tiene til at sette hendes Sandfærdighed i Tvivl. Hun havde ikke det ringeste Haab om, at hun engang kunde forsvare sig imod hendes Anklagere, for en Beskyldning af den Beskaffenhed; men endnu mindre vidste hun, hvorledes hun skulle opholde sig en eeneste Dag, naar hun gav den gamle Junker sin Banco-Sædel tilbage og forlod hans Huus. Men dette uagtet, drev hendes Aands Høyhed hende til, at hun strax i et Papir som et Brev, sendte ham den tilbage med Posten.

Nu

Nu lod hun sine Taarer deres frie Løb, som før vare inde-holdte ved hendes Sinds hæftige Bevægelse; og fortalte Pigen udførlig om alt det, som var forefalden, og bad ind-stændig om hendes Raad, hvad hun nu skulle gribe til. Denne Pige, efterat den første Bevægelse af Forundring og Medlidenhed var forbi hos hende, sagde, at hun havde en Søster, som boede i et skikkeligt Huus, og ernærede sig med at vaske fint Lintøy. Hun giorde hende det Forslag, at begive sig til hende, hvor hun vilde være hiertelig vel-kommen, for at gaae hende til Haande i Arbeydet, og sag-de, at hun kunde blive der, indtil en bedre Lykke vaagnede.

Meliſſe hørte paa dette Forslag, som det kunde have været en Røst fra Himmelen. Hendes bekymrede Sind fandt nogen Vederqvægelse fra den qvælende Kum-mer, og frelst fra den Fare, som truede hende, da hun in-den nogle Øyeblik skulle gaae ud af Huset, uden Penge og uden at vide, hvorledes hun skulle ernære sig. Hun for-somte derfor ikke et Minut for at giøre sig sin Lykke sikker; thi hun fandt en Frygt hos sig for at tabe den, om hun vil-de see sig om noget andet. Hun begav sig derfor uden For-haling med denne Pige til hendes Søster, som lod sig dette Forslag befalde, og i sær, saasom hun smigrede sig med det Haab, at denne artige Datter kunde i visse Maader fore-stille en Opvarterske. Hvorfore de og strax bleve eenige om, at Meliſſe skulle arbeyde hos hende for Kost og Kammer.

Imedens Meliſſe var som en Daglønner hos en Person, som nogle faae Uger tilforn havde villet anseе hen-de med misundelige Øyne, og ikke uden med Ærbødighed nærmet sig til hende, hente det sig en Dag, at der blev sendt noget Lintøy indsvøbt i en Avis. Meliſſe tog af en Hendelse dette Avis-Blad i Haanden; men da hun saae, den var 14 Dage gammel, vilde hun have kastet den paa Il-den, havde hun ikke blevet sin Faders Navn vaer derudi. Dette giorde hende opmærksom, og satte hendes Sind i den hæftigste Bevægelse. Hun læste videre, og fandt derudi Efterretning, hvorledes hendes Fader, som omtrent for 20 Aar siden havde forladt sine Venner for enten at tage Tieneste ved Armeen, eller at begive sig til Skibs, blev

indkaldet, for at erkyndige sig om en Person . . . paa det store Kiøbmands Huus, af hvilken han skulle faae Efterretning om Ting, som var ham til største Fordeel. Melisse begav sig fuld af Nysgierrighed og Uroe hen til denne Person. Han sagde hende, at den ældste Broder af den Person, som der blev lyst efter i Aviserne, var ved Døden afgaaet, og havde efterladt sig en Formue af femten hundrede Guineer aarlig Indkomst, og nu havde hans Søster meldt sig, og giort Prætension paa denne Arv, eftersom der ingen mandlige Arvinger vare. Men saasom han havde levet i nogle Aar med en Maitresse, hvilken Arvingerne nu begegnede med den allerstørste Spot og Foragt, saa var denne bleven saa opbragt af Hevngierrighed, at hun havde ladet denne Indkaldelse sette i Aviserne; saasom hun havde erfaret af Familien, at der var en yngere Broder, som befandt sig Udenlands.

Paa denne Efterretning overveyede Melisse, hvorledes hun virkelig skulle blive erkiendt for den hun var, nemlig en Arving efter denne hendes afdøde Farbroder. Endelig besluttede hun at opsøge den Capitaine, hvis Pige havde bragt hende over til Engelland; thi hun haabede i ham at finde den beste Bistand. Hun var og saa lykkelig at finde Capitainen, og aabenbarede den heele Sag, med den ydmygste Begiering, at han vilde antage sig hende. Denne gamle og ædelmodige Capitaine begegnede hende som en Fader, og med en utvungen Høflighed viiste sin Glæde over saadan en lykkelig Hendelse, med det oprigtigste Løfte om hans alvorlige Bistand. Han leverede hende et Brev til hans Procurator, hvilken han sagde, hun sikkert kunde forlade sig paa. For ham skulle hun fortælle sin heele Historie. Han selv ville altid være villig til at bekræfte Historiens Vished. Og det Fruentimmer, som endog var tilstæde ved hendes Fødsel, og havde bragt hende over til Engelland, var endnu hos Capitainen, og var det kraftigste Vidne.

Melisse begav sig ufortøvet bort til Procuratoren, fuld af Haab og Taknemmelighed. Denne Mand havde ikke saa snart læst Capitainens Brev, førend han lovede hende al muelig Tieneste, og trøstede hende med hendes

Sags

Sags gode Udfald. Han holdt ogsaa sit Løfte, og førte hendes Paastand med saa stor Færdighed og Flid, at hun efter nogle Maaneders Forløb saae sig at være indsat, som en retmæssig Arving. Hendes første Forretning, efterat hun havde vundet Processen, var, at hun ilede hen til Capitainen, at takke ham, ikke allene for sit Liv, men endog for hendes bestandige Lykke. Han tog imod dette Kiendetegn paa hendes Kierlighed og Taknemmelighed med en forunderlig Fornøyelse og med den Glæde, som de Ædelmodige allene føler, naar de har beviist nogen deres Hielp. Saa snart Meliſſe havde bragt sine Sager i Orden, satte hun sig for, at hun alvorligen ville retfærdiggiøre sin forrige Opførsel imod den gamle Adelsmand, hvis forhen faderlige Kierlighed bestandig stod hende i Tankerne, og som hun for længe siden havde forladt hans Ubesindighed, i det han havde forskudt hende.

I denne Hensigt satte Meliſſe sig i en Karret, som var forspændt med 6 Heste, og havde i Følge to Tienere til Hest i prægtigt Liberie. Dermed kiørte hun til den gamle Adelsmands Landgods, hvor han endnu opholdt sig med hele Familie. Hun ankom til Gaarden om Morgenen tilig, og lod Kudsken kiøre lige ind paa Gaarden, hvor hun saae Betienterne løbe frem og tilbage i den største Uorden, og at den unge Frøken tillige med sin Broder kigede igiennem Vinduet, for at see, om de ikke kiendte, hvem der tilhørte dette prægtige Liberie. Meliſſe iagttog de kingeste Omstændigheder med en inderlig Henrykkelse, i det hun saae, man betragtede hende, som en Person af stor Stand. Hun fornøyede sig i sine Tanker over den Forvirring og Bestyrtelse, som hendes uformodentlige Nærværelse vilde sette dem udi, som for nogen Tid havde udstødt hende af deres Selskab. Hun sendte en af sine Tienere ind, og lod den gamle Adelsmand sige, at et Fruentimmer forlangte at tale med ham om en Ting af største Vigtighed, og hvormed hun dog ikke længe vilde opholde ham. Han skyndte sig ind i sit Kabinet, satte sin beste Perok paa, og stillede sig i den beste Stand, for at tage imod hende.

Meliſſe steg ud af Vognen i sin kostbareste Klædning, og viste sig for den unge Junker og Frøkens Øyne,

som begge endnu bestandig kigede ud af Vinduet. Hun søgte at afvende sit Ansigt, at man ikke saa hastig skulle kiende hende. Hun blev strax ført ind til sin gamle Ven, som hun aabenbarede sig for, hvilken blev meget bestyrtet derover. Saa snart den gamle Adelsmand kom til sig selv igien, tiltalede Melisse ham med følgende Ord: „Min Herre! de seer her en Fader- og Moderløs, som „er dem i største Maade forbunden for Deres Godhed, „men er og i lige saa høy en Grad bleven beskiemmet af „dem, formedelst Deres ugrundede Mistanke. Da jeg „betiente mig af Deres Godhed, vilde jeg ikke forsvare „min Uskyldighed for Dem; thi det var mig utaaleligt „at fornemme, at jeg skulle være fortænkt for nogen „slags Falskhed. Men nu vil jeg retfærdiggiøre min „Uskyldighed, da jeg befinder mig i Besiddelse af et Fæ„drene-Arvegods, og det er mig endnu lige saa ufordra„geligt, at jeg skulle være beskyldt for Utaknemmelighed, „at Deres Søn har holdet an hos mig, at jeg skulle „gifte mig med ham, det er en reen Sandhed. Men „det er lige saa stor en Sandhed, at jeg ikke har villet „imodtage dette Forslag, da jeg ikke engang kunde for„drage den blotte Tanke, mindre udføre det i Giernin„gen, at De, min anden Fader og store Velgiørere, „skulle ved mig blive giort til Skamme, og blive bedra„get i det Haab, De kunde giøre sig om Deres Søn, „og at Deres Efterkommere skulle, ved saadant et ube„sindigt Giftermaal med en fattig Pige, blive satte saa „langt tilbage, og Dem overgaae den i Deres Tanker „allerstørste Vanære.

Den Forvirring og Bestyrtelse, som den gamle Adelsmand kom udi, formeerede sig ved hver Omstændighed af denne forunderlige Hændelse. Han giorde først et Forsøg med at retfærdigiøre sin havde Mistanke; men det skeete stammende og i største Uorden. Og da det lod, som han tvivlede om dette kostbare Optog og hele Sagen, fortalte Melisse ham alle Omstændighederne til denne hendes hastige Forandring. Imidlertid kom den unge Frøken ind, hun havde mærket Melisses Ankomst, og kunde ikke længer holde sin Længsel for at bede hendes kiære Veninde velkommen. De faldt hinanden om Halsen, med den

Hen-

Henrykkelse, som føles af et oprigtigt Venskab, og som blot lader sig udtrykke med Taarer. Da denne kierlige Taugshed var forbi, blev Tvivlagtigheds Knude snart opløst. Forladelsen var ufortørret og oprigtig. Faderen førte Melisse ind i et andet Gemak til sin Søn, hvorpaa han undskyldte sin Opførsel imod begge Parter.

Venskab, Kierlighed og Hoyagtelse fornyede sig paa alle Sider, og efter nogle Ugers Forløb, blev Melisse en Svigter-Datter af hendes gamle Velgiørere, som overgav hendes Haand til sin Søn, med hvilken hun levede i mange Aar, og deelede den Lyksalighed med ham, som er en Belønning for Dyden. Hun holdt et bestandigt og ærbødigt Venskab med den gamle Adelsmand indtil hans Død, og siden en kierlig Eftertanke og Erindring om ham. Det Fruentimmer, som ved sit moderlige Bryst, havde opholdt hendes Liv i Begyndelsen, begravede hun rigelig, og lod hende føre et roelig og mageligt Levnet paa et af hendes Landgodse. Hun havde i sin Ægtestand været Moder til nogle Børn, som dog alle døde førend Forældrene, og Melisse efter hendes Mands Død, som var det tungeste hun endnu havde prøvet i Verden, flyttede fra Staden ud paa sit Landgods, hvor hun tilbragte sin øvrige Levetid til en høy Alder, og var elsket og æret af alle, indtil hun, efter at have fuldkommen prøvet Med- og Modgang, endelig døde.

Af denne Historie kand man dog uddrage nogle Lærdomme: Børnenes Lykke beroer for en stoer Deel paa Opdragelsen. Melisses Moder havde neppe forlibet sig i en Soldat, og løbet bort med samme, dersom hun havde været anført til Dyd og Ærbødighed, og hendes Fader havde maaske ikke flygtet fra den Profession, han var sadt til, dersom han ikke havde været tvunget til samme. Medlidenhed erfares af den gode Capitaine, som bar Omsorg for Melisses spæde Liv, og siden var hende behielpelig, og Ærlighed seer man og at findes hos Procuratorer. Ubarmhiertighed viiste sig i høy Grad hos Melisses Morfader. Kierlighed og Forlibelse giør store Forandringer. Forsynet belønnede underlig Melisses Dyd.

Nu maa jeg fortælle mine Læsere noget af det vigtigste Nyt, som i disse Dage er passeret;

For en af Stadens Kirker har der været stærk Vagt. Man maae dog ikke tænke, det skede for at forbyde skikkelige Folk Indgangen; men for at udeholde den støyende Mængde, som ved alle Leyligheder indfinder sig. Aarsagen til denne Folkes Nysgierrighed var de mange gamle forlovede, af hvilke der var 18 Par Brude-Folk paa een Gang. Herved falder mig ind, hvorledes en gammel Jomfrue aldrig forsømte nogen Brudevielse og Barnedaab; men hun kom aldrig i Liigprædiken.

Havde der saaledes været Vagt for den anden Kirke, da Regeren saa smukt og opbyggeligt aflagde sin Troes Bekiendelse, kunde maaske skikkelige Folk have hørt lidet mere. Og Politie-Betienterne og Vægterne havde da ey blevet tvunget til at holde Styr i Kirken paa den urolige Mængde.

Den Skarnagerkarl, som i en af Gaderne foraarsagede saa stoer Opsigt og Skade ved sin uforsigtige Kiørsel, bliver ventelig Spansk Fodgiænger, om han slipper dermed. Man ønsker, der maatte statueres saadant Exempel, at enhver kunde være sikker paa Livet, for slig uforskammet Uforsigtighed.

Der gaaer næsten ingen Dag forbi, man jo hører nye Tyverier. Hevnen kommer vidst nok, om ey saa hastig, som forleden, da Pigen løb efter en Tyv, der havde stiaalet en Tin-Skaal; Tyven faldt og brækkede sin Arm, og følgelig tabte Skaalen. En sagde, det var vel, saasom han vilde bruge Hænderne til det ulovlige. En anden sagde, det var bedre, om han havde brækket et Been; thi saa havde Tyven ey undløbet. Men den tredie meente, det havde været best, om han ikke havde stiaalet.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Tirsdag.

Patrollen.

No. 12.

Onsdagen den 20 Martii 1765.

Vor store Patriotiske Tilskuer, som i al sin Færdighed kiendte grant, hvor vanskeligt det var at skrive, i sær Uge-Skrifter, siger paa et Sted: „ Det er ikke nok at man i hvert Blad venter noget Nyt; „ man vil og have det sagt paa en nye Maade; ey altid alvorlig, undertiden skiemtsom, nu af det naive, en anden Gang af det fine og indviklede. En elsker Samtaler, en anden Caracterer, den tredie Fabler, og de fleste veed ikke selv, hvad de vilde have; men alle vil have Nyt. „

Følgende Breve stadfæster denne Sandhed. Men hvem er ikke saa fornuftig, at han jo veed, den er ey endnu født, som kand være alle til Maade. Dette første Brev er fra et grandseende Øye, og et ret tænkende Gemyt, som jeg vilde giøre mig en Ære af at kiende; thi hvem vilde paaanke nogens fornuftige Paamindelser:

Min Herre!

„ Jeg tænkte at finde i Deres Blade alt det Nyt „ som passerer, hvorpaa vi ingen Mangel har, og nok af

„ det Slags, som fortiener at criticeres; jeg tænkte De
„ havde Mod nok til at giøre dette paa en behændig og
„ behagelig Maade og Indsigt nok til at giøre dette uden
„ Fnat. Saaledes tænkte jeg, at vi skulle daglig faae
„ en Fortegnelse paa de aabenbare Laster og deres Afskye-
„ lighed, og tillige en Fortegnelse paa Dyderne og deres
„ billige Roes. Jeg ventede ikke af Dem i Deres Bla-
„ de en Banghed og Fiinhed lig den Engelske Specta-
„ tors, dette kunde ikke haabes hos os, og det burde ikke
„ heller af mange Raisons, som ere aabenbare; men da
„ en fornuftig, skiønt indskrænket Frihed har Sted og til-
„ lades her, hvad forbyder Dem da at laste Feylene, som
„ begaaes, helst, naar de ere aabenbare og almindelig be-
„ kiendte, at rore ved disse offentlig, kand ikke engang an-
„ sees som en Critique, eller fortiene Navn af samme;
„ men at dølge dem, er at fortie Sandhed, følgelig en
„ Feyl paa Deres Side, og dersom dette er en Feyl, saa
„ er det jo tvertimod en Pligt, som paaligger Dem, at
„ vise Lasternes Hæslighed. Saaledes tænkte jeg. Men
„ De har nu opfyldt næsten tre af Deres Blade med Me-
„ lisses Historie, der ligner mere en Roman, end en vit-
„ kelig Tildragelse, og saadanne Historier ere nu næsten
„ gaaet af Moden. Jeg giør mig ligsaa denne Tanke,
„ at enten forstaaer min Herre ikke at criticere, eller og
„ De tør ikke, eller og mangler Efterretning om aabenba-
„ re Ting; eller maaske det er Dem forbudet. Men det
„ te veed jeg, at jeg ønsker Critiquer og lutter Nyeheder.
„ Og i dette Haab at vi herefter faaer samme, forbliver
„ jeg. * * * „

Denne gode Ubekiendte, som jeg har største Ærbødighed for, forlanger Critiquer og lutter Nyeheder. Hans artige Skrivelse viser hans Ædelmodighed blandet med store Sandheder; hvorfore jeg haaber, og har den Tilforladenhed, at han tillige er saa fornuftig at betænke, hvor vanskeligt begge Dele ere. Hvem som har nogen Kundskab om den Engelske Spectator, maae tilstaae, at der ere de Stykker, som aldrig havde faaet Tilladelse at svede under vore Presser. Men ingen forstaaer ret samme

Skribent,

Skribent, uden de tillige ere Landets Sæder bekiendte. Og ingen nægter, at jo Frieheden til at skrive er større i Engeland. En Moralist har det vanskeligste Embede i hele Verden. Han kand inden sine fire Vægge moralisere over Lasterne, som i Almindelighed gaaer i Svang uden omkring ham, og han kand saaledes i sine Tanker træffe nogen i Særdeleshed, uagtet han aldrig kiendte den, at denne saa vel trufne opmærkes til den ivrigste Bitterhed. Hvem har dog meest Skyld i dette Contrafey, enten Skribenten eller Lasterne? Har ellers min ubekiendte Herre nogle Nyeheder at meddele mig, skal jeg være saa taknemmelig at indrykke dem i mine Blade, (NB. om de ere anstændige, hvorom jeg dog ikke tvivler); men jeg maae bede tillige om Forladelse, om jeg ey altid kand fylde mine Blade med de forønskede Critiquer og Nyeheder; thi hvad er fuldkommet, og hvem veed alting?

Dette andet Brev, som er fra en af det andet Kiøn, viser tydelig, at Historien om Melisse har dog fundet nogles Behag.

Herr Forfatter!

„ Dette skeer for at tilkiendegive Dem den For-
„ nøyelse, jeg fandt i at læse Deres Historie om Melisses
„ forunderlige Hendelser. Jeg er, saa at sige, ligesom
„ en Stats-Fange indsluttet i et kiedsommeligt Fængsel
„ hos en gammel nodelig Morbroder, der mener, unge
„ Menneskers Dyd og Opdragelse beroer paa, at være
„ indsluttet som i et Buur. Min Morbroder pleyede til-
„ forn at lade mig læse Deres Blade; men de 3de sidste
„ giemte han i sit Chatoll. Dette giorde mig mere nys-
„ gierrig efter at læse dem, jeg stial dem virkelig af Cha-
„ tollet, og slutter, at Melisses Historie, der ligner en
„ Roman, var Aarsagen til denne Hemmelighed; thi
„ saadanne Bøger formener han mig gandske, endskiønt
„ jeg næsten kand en Deel af det Slags uden ad; thi me-
„ dens min Morbroder enten antegner sine Verler eller
„ fører sin Brev-Vexling ere disse smukke Bøger, som min

„ Pige skaffer mig, min største Tidsfordriv. Jeg takker
„ nok engang for Melisses smukke Historie. Og det for-
„ nøyer mig meest, at min Morbroder deraf kunde tyde-
„ lig see, hvor skadeligt det er at afholde unge Mennesker
„ fra anstændige Sælskaber, hvor de best kand omdannes
„ til artige Skabninger. Ja, tænk engang! Min Mor-
„ broder er endog saa paaseende, at han trækker Gardinet
„ i Kirkestolen for mig, og formener mig gandske at stille
„ mig for Vinduet i vor egen Stue. Jeg begynder alt
„ at ældes, og gaaer allerede i mit Nittende Aar. Hvad
„ tykkes Dem? Jeg kunde opregne mange meget yngere,
„ som allerede har giort deres Lykke ved at anstille en ar-
„ tig Figur paa et Bal eller for Vinduet. Vil De med-
„ dele os flere saadanne Historier, som Melisses, fornøyer
„ De meget alle Læserinder af Romaner, men meest den
„ indskrænkede

Formosa.

Hvor billig burde jeg ikke hemmelig glæde mig over, at jeg havde været saa lykkelig at træffe nogles Smag, i sær af de Smukkes. Men tvertimod bedrøver det mig virkelig, at erfare, at den Nitten Aars gamle Formosa giør Romaners Læsning til sin største Tidsfordriv. Og i Steden for at laste hendes gamle paaseende Morbroder, der holder hende saaledes indskrænket og ligesom under lukt Laag, befrygter jeg, han maae have sine gyldige Aarsager, endskiøndt man og kand gaae for vidt i Tvangen. En sømmelig Frihed bør undertiden ikke nægtes. Det er lige saa farligt, at give en ung Plag for kort som for lang Tøyel; thi ved den korte maatte den stige, og ved den lange maatte den løbe løbsk. Jeg fortænker ikke Formosæ Morbroder, fordi han trækker Gardinet i Kirkestolen for hende. Det var at ønske der vare Gardiner for alle Fruentimmer-Stolene i Kirken; thi der gives ofte saadanne Forargelser paa disse Alvorligheds Steder, at en Hedning ville skamme sig ved at begaae saadanne Daarligheder i sin Afguds Tempel. Jeg beklager ellers Formosæ høye Alder, og vil bede, hun ingenlunde vil misunde de Yngere, som ved en artig Figur paa et Bal eller for et Vindue har giordt deres Lykke; thi disse Fortieneſter ere af saare me-

gen

gen liden Betydenhed, og stikker kun dem i Øynene, som ligger efter alt det Hvide, som de seer for Vinduerne, om det end var en Hund eller en Kat. Men maae aldrig maale sin egen Lykke med de Lykkeligstes Alen. Naar de Nitten Aar falder Formosæ for tunge, skal hun betænke, der ere mange endnu langt ældre, og som dog vare vel skikkede til at være gode Husmødre; men af Mangel paa den blinde Lykkes Gaver maae bære deres Kors med Taalmodighed. Jeg tør ey heller anføre flere saadanne Historier, som Melisses, da jeg mærker den gamle Morbroder slaaer dem i Laas, og at den unge Formosa deri finder sin første Tidsfordriv. Man vil nok sige: det er en stoer Utaknemmelighed af mig. Sandt nok. Men jeg har dog mine Aarsager, blandt hvilke denne er een, at jeg ikke skal hindre Formosa fra at opvarte sin Morbroders Husholdning. Og allene vil sige med Philosophen: At Fruentimmerets Forfængelighed og Mandfolkenes Føyelighed har sammensat vore Romaner eller Elskovs Bøger.

Jeg har hørt en Deel at forundre sig meget over, og vil tvivle om det kand være sandt, at Løver, Tiger og andre glubske og rivende Dyer, gik tamme iblandt Menneskene, og ligesom reent havde glemt sin gamle Natur i den Almindelig Forskrækkelse, som det Ildsprudende Bierg Monoblanco i Spansk America foraarsagede. Men det er aldeles ikke saa forunderligt. Saadan hastig Forandring kand mand ofte finde blant de Creature, som skulle være fornuftige Skabninger; men ere ofte værre og grummere end de grummeste Dyr. Men hvor længe denne Forandring til det Gode varer, sees desværre alt for tit, at vare meget kort. Mange, naar Faren er overstaaet, siger med Aben i Fablen: Nu kand jeg hielpe mig selv. Jeg erindrer mig, at i Aaret 1757. den 25 Augusti var et forskrækkeligt Torden-Vøyr. Min Gienboe, som holdt Wertshuus, havde samme Tid mange Giester, som forskrækkelig bandte, spillede og drak; men disses Lynen, Torden og Banden holdt op, da det haarde Torden-Vøyr begyndte. De bleve endog saa andægtige, at de lagde Kor-

tet, og sang en Psalme. Denne Forandring kunde have været god. Men, saasnart Tordenen var drevet over, stak den gamle Natur, desværre, frem. De begyndte, hvor de slap, og stoyede endnu langt værre end tilforn.

Man har nu seet den uforsigtige Kiøresvend i 3de Dage For- og Eftermiddag at spadsere op og ned af Gaderne i den Spanske Dragt, skiønt ey med en Spansk Gravitet. Han havde lige saa mange Tilskuere, som han ved sin Uforsigtighed forskaffede de andre. Han bar virkelig Kappen paa begge Skuldrene, dog ey af Hyklerie. Det var at ønske, at alle Hyklere og saadanne, som efter Ordsprog bærer Kappen paa begge Skuldrene, vare lige saa kiendelige som denne, og at samme bar en Sædel paa Ryggen med denne Paaskrift: For det farlige Hyklerie. Det var best for de Store, Rige, Mægtige og Anseelige, om hvilke de forderbelige Hyklere sværme saa tykt, som Bierne om et Blomster. De kunde paa saadan Maade best vogte sig for disse skadelige Dyr, der, som Spie-Fluer setter sit Spie, hvor de kommer. Og foraarsager, at de Roste virkelig tilegner sig de af dem tillagde falske Dyder. De afskyelige Hyklere bleve aabenbare beskiemmede. Og Ærlighed fik maaske en friere Adgang.

En af mine Patroller fortæller mig, hvorledes han forleden skulle tale med en vis Person; men han traf til at pikke paa en urigtig Dør. Der kom en deylig Skabning i Menneskelig Skikkelse til Døren. Men han blev forskrekket og traade tilbage, da han mærkede sin Feyltagelse. Den deylige Skabning slog derpaa sin Dør i Laas. Men da denne forekom ham noget mistænkelig, ville han have erkondiget sig noget nøyere om samme; men ingen i Huuset en engang Værten selv vidste dennes Navn, hvorfra den var kommet, eller dens Forretning. Men denne gode Vært veed maaske ikke den Forordning, som tilholder alle Værter paa sine behørige Steder at angive sine Logerende, eller maaske hun kand betale vel, og har slaget en Guld Laas for Munden; thi hvad Magt har ikke denne Metall?

I samme

I samme Gade var og forleden Nat en stor Tumult af nogle Natte-Sværmere. Vægterne vare denne Gang for sine Nærsagers Skyld (thi de Urolige havde maaske sat den sidste Skilling paa det sidste Sted) saa eensindige, at de grebe dem, og bragte dem til næste Vagt. Men Arrestanterne sprang i en Hast over Volværket, og lykkelig undkom. De priste sig lykkelige, og tænkte de havde giordt deres Sager vel. Ja, det er sandt. Vi horte nylig, at de vilde og graadige Løver kand forvandles til spage og tamme Lam, og mange af de forstrækkeligste store Helte fægter best med Hælene.

Atter igien er der begaaet skammelige Komme-Tyverier ved Indgangen til Comoedie-Huset. Der ere nogle som trykker sig frem paa andre, uagtet der ingen Trængsel er, og disse ere meget mistænkelige. Jeg skal være saa patriotisk, at jeg, naar Comoedierne igien begynder, skal besette Indgangen med alle mine Patroller, som skal være lige saa ukiendelige, som disse uforskammede Komme-Type. Mrn . . .

Hvad i Naturen kand vel optænkes mere indtagende og behageligt end et yndigt Blomster, et Blomster i sin fulde Flor, ja, mere, et deyligt Foraars-Blomster, som saa tilig paa Aaret er kommet til sin fulde Vært og Fuldkommenhed. Hvor rørende er ikke dets Farver, og hvor hiertetrængende er ikke dets behagelige Lugt? Intet i Naturen kand settes i Ligning dermed. Ingen Pensel er i fuldkommen Stand til at afpensle det med sine ægte og ret naturlige Farver. Det pryder det Blomster-Bed, hvorudi det voxer; det er dets Planter til Ære, og det trækker ethvert skiønsomt Øye til sig. Det oprører yndig ved Solens vedergvægende Varme, og ligesom fryder sig ved Morgenrødens behagelige Ankomst. Det udspreder paa en yndig Maade de af Naturen saa kunstig skaterede Blade, at en Følelses maatte kunde opvækkes til Eftertanke. Naar Natte-Duggen, der ligesom tiente det til Føde og Vært, opslikkes af Morgenrødens Purpurfarvede Læber, opreyser det

det ligesom Hovedet for at byde Dagens Komme, Velkommen. Kand et saadant yndigt Foraars-Blomster fornøye og indtage ethvert Øye, som beskuer det, hvor meget mere maae det da ikke glæde den, som har dyrket den Jord, hvoraf det er oprundet, og som nedlagde den Kiern, hvoraf saa yndigt og tækkeligt et Blomster er fremspiiret? Den Glæde fatter ingen, uden den, som er vant ved at betragte Naturen og dens behagelige Virkninger. —— Men ak! Et saadant Blomster florerer kun en skakket Tid, og dets yndige Blade ere desværre, en alt for tilig Undergang underkastede. En fremmed, som betragter de visnede og falmede Blade savner en stoer Deel af den uskyldigste Fornøyelse i at betragte Naturens Mesterstykker, og ønsker Foraaret snart igien maatte frembryde til saa yndig en Flors Opkomst. —— Men, naar saadant et behageligt Blomster kommer til Skade, eller til dets bedrøvelige Undergang bortflyttes i en anden Jord, hvor maae det ikke bedrøve den, hvis Haand der har plantet det, og hvis Omhu har vandet det, indtil det opnaaede sin Fuldkommenhed; Han som med saa øm en Omsorg bevogtede dette sit Klenodie og Hiertens Fryd; som forsynede sit Plante- Bed med høye og tette Giærder, og med et aarvaagent Øye paapassede endog de mindste Omstændigheder; som om Sommeren tildækkede sit Blomster for den brændende Soel, og om Vinteren satte det i sit Orangerie. Hvad kunde han meere giøre? —— Men ak! hvad Giærder ere høye nok om vore Blomster-Hauger, og hvad Torne ere for spidse for Staal-Handsker? —— Det deyligste Blomster i sin yndigste Prydelse forsvinder. Blomster-Bedet mister sin Ziir. Og Gærtneren af en hiertetrængende Sorg er færdig at græmme sig til døde.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 13.

Onsdagen den 27 Martii 1765.

Min gode gamle Ven, som er en Mand, der i mange Tilfælde har prøvet den bedragelige og svigefulde Verden, leverede mig følgende Skrivelse, at indrykke i mine Blade. Man kand maaske, sagde han, uddrage nogle Lærdomme deraf. Nogle, som ere saa hengivne til det fordømmelige Spill, at de undertiden sætter deres hele Veifærd paa et eeneste Kort, kand maaske afskrækkes fra samme, naar de seer, hvorledes det har syrket mange af sine Elskere i den dybeste Fordervelse. Den lettroende Ungdom, som er villig at tilbyde enhver Smigrende sit Venskab, vilde maaske blive mere forsigtig i at vælge uprøvede til sine Fortroeligste. Endelig kand de Uskyldige fortrykte see Forsynets mange skiulte Veye til at redde dem paa; hvorimod Hævnen aldrig udebliver over alle Udyds Elskere.

Allerbeste Ven!

Jeg er langt mere indtaget af de smaa Levnets-Beskrivelser, som opkommer formedelst et Tilfælde, især, naar de har noget comisk-rørende ved sig, end af den beste Richardsons og Prevots Roman. Men aldrig havde

jeg forestillet mig, at blive et øyensynligt Vidne til saadan en sælsom Hendelse, som denne: For faa Uger siden, da Grev L * *, i hvis Familie mig vederfares saa megen Naade, sendte Bud til K * * for at faae en Kammer-Tiener til den unge Greve, havde Forvalteren ikke stor Umage at udrette dette Erinde; thi hos en Kiøbmand fandt han et velskikket Menneske, der just søgte saadan Tieneste. Han tog ham altsaa med sig, og den nye antagne Tiener kaldte sig ikkun ligefrem Carl. Han var neppe kommet af Vognen, og bleven forestillet for den gamle Grævе, førend han nogle Gange havde forandret sit Ansigts Farve. Vi mærkede denne Forandring, men meente, det var kun en Frygt i en nye Tieneste, som aarsagede saadant. Hans Post blev ham strax anviist, og man var vel tilfreds med ham. Imidlertid mærkede jeg og begge Greverne strax, at der var noget fornemt af Fødsel og Høyhed ved ham, som altid giorde os ligesom undseelige, saa tit han oppartede os. Grev H * * var uenig med sig selv, i det han ofte bekiendte, at Carl havde nogle Lineamenter, som han erindrede sig, fordum at have seet. Da han en Morgen accommoderede hans Haar, sagde Greven til ham, at han paa hans Samvittighed skulde sige ham, hvo han var. I kand aldeles ikke være fød til Tiener, blev han ved, og jeg turde vedde, at jeg kiender Eder. Carl blev rød, og faldt Greven om Halsen. Kiære Greve, sagde han, jeg er forraad. Havde jeg vidst Deres Huses Navn, havde jeg ikke kommet her. Jeg er Greven af E * *. De har i Deres Ungdom ofte været paa min Moders Slot, og den Gang vare vi Brødre. Jeg beder Dem, forraad mig ikke. Min Skiebne fordømmer mig til at spille denne Rolle, og uden Frygt at røbes, er denne Laqvey-Stand den roligste Lindring i min Ulykke. Grev H * * forbausedes, kyste ham, og svor, at han efter denne Opdagelse kunde ikke mere lade sig oppvarte af ham. Jeg vil sige til min Fader, hvo De er, sagde han, og dersom Aarsagen til Deres Maske ikke er skammelig for os og Dem, som jeg haaber, vil han glæde sig ved at omfavne Grev E** sin forrige Reysekammerats Søn. Carl bad sin Ven, at opsætte denne Opdagelse, efterdi han var alt for forvirret, at give ham Oplysning om alle sine Tildragelser. Vi fik snart denne Hemmelighed at vi-

de, og giorde Aftale, at Carl herefter ikke mere skulle opvarte os, naar vi vare allene med ham, men ikkun allene spille sin Rolle, naar den gamle Greve var nærværende. Men ved saadanne Leyligheder saae vi stedse meget dumme ud, naar vi i et Øyeblik lode os opvarte af den, som vi strax derpaa bade om Forladelse for denne Uanstændighed. Vi bade Carl at han ey længer vilde plage os med den Forvirrelse, vi vare udi; thi vi frygtede, at den gamle Greve skulle mærke vores Fortroelighed. Jeg vil da med saa Ord aabenbare mine Tildragelser, for at domme, om jeg ved sammes Omstændigheder kand tilkiendegive mig for Greven. Det er allerede et Aar siden, at jeg kom tilbage fra min Reyse til Engelland. Jeg meente, min Moder skulde strax lade mig faae mit Fæderne-Gods i Besiddelse, og blive hos mig med en anstændig Underholdning. Jeg havde allerede, forend jeg reyste ud, forlovet mig med Frøiken N. * * Men jeg bedrog mig i alle mine Forhaabninger. Min Moder havde i min Fraværelse indladt sig i de verste Udspredelser. Hendes Slot var et aabent Pallads for alle Folk, som havde Lyst til Spil. Hun drev selv Spil paa det allerhøyeste og yderligste. Hun havde giordt Bekiendtskab med en Fransk Ridder, og uden at jeg vidste det, var forlovet med ham. Han var en Spiller af Profession og en Bedrager af Rygte. Hans Navn veed jeg ikke, man kaldede ham den lykkelige Ridder. Min Moder, som havde været saa ulykkelig i Spil med ham, at hun havde tabt og forspillet til ham alle hendes Verler, Forskrivninger, og endog nogle Kostbarheder, som næsten udgiorde de største Rigdomme af vort med Gield behefte de Gods, meente ved dette Skridt at ægte ham, at faae det tabte Gods igien, endskiøndt hun derved mistede sin Ære. Men Ridderen giorde sig usynlig med alt det, han havde vundet. Min Moder lod sette efter ham, men forgieves. Paa samme Tid kom jeg til hendes Slot, hvor jeg fandt alting i den største Uorden; og da den Ærbødighed, som jeg var min Moder skyldig, ikke kunde holde mig fra den Afskye, med hvilken jeg maatte anse det Spillerie, som havde giordt mig ulykkelig, overlod jeg hende til sin Skiebne, med den Forsikkring, at jeg vilde ingen Deel have i mit Fæderne-Gods, men søge at komme fort

ved Armeen. Grevinden græd af Medlidenhed og Skamfuldhed. Jeg forlod hendes Slot, og reyste til H * *. Førend jeg overgav mig til Soldaterstandens Besværligheder, vilde jeg først i H * * udhvile mig nogle Maaneder af mine mødte Fortrædeligheder og Ærgelser. Jeg gav mig et fremmet Navn, siden min Lykke ey kunde vedligeholde min Families Ansеelse. Jeg fandt iblandt adskillige Personer af min Alder en Baron, som kaldede sig Mordon. Han var ligesom dannet til Venskab, i det mindste havde han Skin deraf. Dog var han tillige ogsaa frygtsom og taus. Vi vare Venner, førend vi havde prøvet hinanden, og vi havde ikke blevet det, dersom vi havde bedre kiendt hverandre. En Morgen kom Baronen paa mit Kammer, og sagde: Jeg maae i nogle Uger reyse paa Landet; jeg vil ikke gierne betroe nogen anden min liden Eyendom i sær Casetten med mine Brevskaber og Documenter. De har et ærligt Hierte. Jeg vil fordre det altsammen tilbage af Dem. Jeg giorde mig den Gang en Ære af Baronens Fortroelighed til mig, og tog hans Casette i Forvaring. Om jeg end ikke havde tænkt paa Venskab, havde min naturlige Ærlighed dog været tilstrækkelig nok til, ikke at læse de mig anfortroede Breve. Men just denne Baronens Fortroelighed er Aarsag til min Ulykke. Jeg fik efter faa Dages Forløb at vide paa et Caffe-Huus, at man paa Regieringens Befaling satte efter Baron Mordon; at han havde været en Spion, og ført forbuden Brevver'ing, og at hans Død var uundgaaelig, i Fald man fik ham fat. Dette forurolige mig meget; men det, som Dagen derpaa af en Ubekiendt blev mig berettet, bragte mig fuldkommen ud af al Contenance. Det Skarn, som var forsikret, at der blev sat efter ham, havde uden Navn skrevet til en Regierings-Raad, at Baron Mordon af Frygt for at blive paagreben, og i Haab at blive ubekiendt, havde levet under samme Navn, som jeg nu levede. Han logerede i S * * Gade, og hos ham skulle man finde Casetten med Brevene. Efter dette umenneskelige Anslag skulle jeg altsaa være et Offer for hans Skalkhed, og at jeg havde antaget det Navn under hvilket Baronen selv tilkiende gav sig. Jeg saae nu alt for grant, hvor let min Undergang kunde befordres ved en an-

dens

dens Liſt. Jeg gik altſaa i Stilhed bort fra H** med de Klæder, i hvilke De her ſeer mig, og tog intet med mig uden Caſetten. Frygt og Beſkiemmelſe over at have været kiendt med det nedrigſte Skarn, var min beſtandige Følgevend. Min Ungdom havde været en Ulykkes Bold, og jeg kunde ikke foreſtille mig Reſten anderledes end bedrøveligt. Jeg faldt nu paa denne Reſolution, at antage den ringeſte Stand i Verden, for ret at blive kied af den. Min Penge-Mangel, Nødvendigheden at nægte min Familie, og meeſt det Haab i en Mands Tieneſte, ſom Hoffet yndede, formaaede mig altſammen til, at jeg tilbød min Tieneſte i dette Huus. —— Dom nu, om jeg tør aabenbare mig for den gamle Greve, Deres Fader. Sagen er alt for vigtig, ſagde Grev Z**. Mueligt den ikke til Deres Lykke vil være angenem for min Fader. Dog, han har Venner ved Hoffet. Grev E** aabenbarede ſig altſaa for den gamle Greve med en Art af Ydmyghed, ſom er alle ædle Hierters Eaenſkab, der uden Aarſag ſtaaer i Miſtanke. Ved al den Forbauſeelſe, ſom denne Efterretning foraarſagede Greven, forſikrede han dog, at han anſaae den unge Flygtning, ſom ſin Søn. Men, ſagde han, lader os aabne Baronens Caſette. Det ſkede. Vi fandt først nogle Breve, ſom virkelig kunde være vigtige nok, dem lagde Greven til Side. Men hvor forſkrekket blev ikke den unge Grev E**, da han fandt ſin Moders Portrait i Caſetten; Breve med hendes egen Haand, og Breve fra Ridderen, ſamt alle de vundne Vexler og Forſkrivninger. Nu kiendte han den lykkelige Ridder i Baron Mordon. Greve L** forundrede ſig, og ved ſin Anfeelſe ved Hoffet fik ſnart beviiſt den unge Grev E** s Uſkyldighed. Han vandt nu lettelig ſin Moder, og kom i Beſiddelſe af ſit Fæderne Gods, da han havde Alting i Hænder. Men den ſtakkels Greve E** var dog at beklage. Frøiken U**, hans Brud, var død faa Uger tilforn. Hans Lykke mangler altſaa nu ikkun dens Beſiddelſe, ſom han allene anſaae for ſin Lykke.

Jeg forbliver.

Jeg har ikke kundet hverken høre eller ſpørge noget ſærdeles Nyt til dette Blad; thi hvor man kommer, hører

man kun tale om eet og det samme, og det er ligesom smaa Nyeheder aftager, naar de store tiltager, hvoraf Byen er fuld. Nogle siger saa, andre saa. Nogle taler frit, andre siger, tys! Best er det, sagde en, at kunde tie, efterat han havde sagt alt det han vidste.

I et Sælskab hørte jeg en, som i Besynderlighed giorde sig en Fornøyelse af at fortælle store Usandheder, og med Eed vilde paabyrde andre at troe ham, I kand være vis paa, sagde han, at det er ikke Skipper-Relationer. En Skipper som nylig var ankommet, fandt sig fornærmet ved denne Talemaade, og med en alvorlig Mine fortalte, hvorledes han, da han for faa Dage siden laae for Anker under Møens Klint, saae og hørte en Hav-Jomfrue med en liflig Stemme at sjunge den velklingende Vise: Skal jeg, eller skal jeg ikke? og da hun meget bevægelig, heldende med Hovedet, havde sjunget de sidste Ord: Jo jeg troer, jeg gifter mig, kom en Havmand og dandsede af med Bruden. Det var en aabenbare Løgn, raabte den stortalende Løgnere. Det er en Skipper-Relation, svarede Skipperen gandske koldsindig, og den er ligesaa sandfærdig, som alt det, De har sagt. Den stortalende Løgnere blev taugs, og fandt her den beste Lægedom for sin Svaghed. Imidlertid fornøyede jeg mig over dette Indfald, og tænkte: Omendskiøndt Vand-Jomfruerne ey sjunger denne Sang, bliver den desvisre nyhed af vore Land-Jomfruer; men neppe af den, som har sendt mig følgende Brev:

Min Herre!

„ I Deres sidste Blad No. 12, ønsker De, at
„ der var Gardiner for alle Fruentimmer-Stolene i Kirken,
„ for at forekomme de mange hedenske Forargelser. Men
„ forlad mig, at jeg maae spørge, om De herved for-
„ staaer den givne eller tagne Forargelse. Dersom De
„ hermed meener den givne paa vor Side, som det mest
„ synes (thi man betragter gemeenlig sig selv og sit eget
„ Kiøn paa den beste Side) Da maae jeg tage mig den
„ Frihed at sige Dem, at der iblant Deres Kiøn ere nog-

„ le

„ le Dyr, som den Engelske Spectator meget eftertryk-
„ kelig har betegnet under det Navn af Globister (De
„ seer heraf, at jeg har læst andre Bøger end Romaner)
„ De kand forlade sig til, at vort svage Kiøn er ofte den
„ bevægende Aarsag, som trækker en Deel af Deres stær-
„ ke Kiøn til disse hellige Steder; men ligesom Aarsagen
„ er, saa er og Andagten. Hvorfore og mange kun streiffe
„ Gangene igiennem, og disse ere endda taalelige; men
„ nogle ere saa uforskammede, at de blive staaende uden
„ for vore Stole, log med en bestandig Overgloen forstyr-
„ rer al vor Sands og Andagt. Skal man derfor ikke
„ beskylde min Herre for Partiiskhed, beder jeg at ind-
„ føre dette ilde sammensatte Brev, men som dog viser,
„ der ere to Slags Forargelser, den givne og den tagne.

Jomfrue Erneste.

P. S. „ Nogle bruger endog Kikkerter
„ i Kirken og tænk ikke det skeer for de
„ forgyldte Stierners Skyld, som sid-
„ der paa Hvelvingerne. „

Jomfrue Erneste, der i Sandhed er en rar Fugl i Verden, har den største Ret til sin billige Klage. Jeg vil raade hende, at hun beskikker sin Fortroeligste til bestandig igien at gloe paa disse Globistere, da de ventelig skammer sig, uden de ere ret uforskammede. Imidlertid sees af Erneste's Brev, at der kommer lige saa mange for at see, som for at sees.

Nær havde jeg forglemt at fortælle, at Tobaks-Forpagtningen den 20 hujus, gik ind igien, fordi ingen var kommet ud med deres Cautioner.

Forleden blev en af mine Patroller ret sværtet. Jeg troer ikke, den kunde have blevet fortere af den spidseste satiriske Pen. Dog, at mine Velyndere ikke skal græde derover, vil jeg sige dem, det skede af Uforsigtighed, at Læseren væltede et Blækhuus fuldt af Blæk over paa den.

Enb-

Endskiøndt vi ikke har Mangler paa Fabler har dog nogle forlangt, at jeg iblandt skulle give dem en, om jeg kunde have Lykke dertil, vilde jeg fortælle dem denne om

Aben og Uhrværket.

En Abe, tænk engang, en Abe
Et Uhrværk i en Mesters Værkstied saae.
Jeg, sagde Aben, kand jo alle Ting forstaae.
Naturen mig i sær
Meest lig med Mennesker
Jo haver vildet skabe?

Den Abe Uhret om paa alle Sider vendte;
Men meest gav Agt paa Viseren
Og sagde: See! der gaaer den hen.
Skiøndt Aben Chiffrene dog ikke rigtig kiendte.

Omsider den og lukte Uhret op
Og ret besaae den kunstig sammensatte Krop
Hvert Hiul var udi Gang. En underlig Machine!
Var Abens Ord, og gav sig til at grine.

Men da den Øye fik
Paa Perpendiculen, som ideligen gik,
Ey! sagde den, ey! hvad mon dette være!
Just i det samme Uhret slog.
Strax Aben Næsen til sig tog.
Og sagde: Her Smaa-Dievle vidst nok ere.
Men jeg dog vide maae,
Hvad det er for en Dings, som kand saa herlig slaae
Derpaa den Uhret slog i tu.
Men Aben blev dog lige klog endnu.

* * *

Den, som vil mene sig at være klogere
End alle andre, kand sig selv i Fablen see.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 14.

Onsdagen den 3 April 1765.

Hyrde-Samtale,

i Anledning

af

Kongens Fødsels-Dag

den 31 Martii 1765.

Damon.

Hvi sidder du, Menalc, med Haanden under Kind?
Hvi misfornøyet nu? I fald jeg maatte spørge.
Hvor er din Munterhed og ubekymret Sind?

Menalc.

Ak, kiere Damon, ak! jeg Aarsag har at sørge.

Damon.

At sørge, siger du? Det kand jeg ey forstaae.
Din Hiord ey just er stor; men lykkelig dog trives.
En Deel af dine Faar vist Tvillinger vil faae.
Og en tredobbelt Flok kand ud i Marken drives.

Menalc.

Ney, Gierrighed er ey den Torn, som stikker mig.
Jeg med den liden Flok, som store Pan (*) mig under
Er vel fornøyet, og en Nøysom er jo rig?

Damon.

Hvorfore sidder du saaledes da og grunder?
See, Solen alt er høyt paa Himlens hvalte Blaae,
Og Vinter-Klædningen af Engens Tuer smelter.
Den før tilfrosne Bæk nu raslende kand gaae,
Og i sin bugtet Gang sig giennem Engen velter.
Hør hist hvor Lærken nu i Luften stemmer op.
Den kolde Norden-Vind for Sønden-Vind forsvinder.
Og Safterne er alt i Bøgens høye Top.
Det glædelige Vaar om Sommeren paaminder.

Det

(*) Pan, Hyrdernes Gud.

Det blanke Ploug-Jern hiſt opvælter Furrene
Paa rygget Agerland, og Jordens Stivhed brækker.
Der Sædemanden gaaer i Haabet ſyngende
Og Vaarets Sæde-Korn i Furrene nedlegger.
Vort Vinter-Arneſted, hvorom vi ſamtlig ſad
I Aften-Skumling og fortalte Eventyrer,
Af hvilke Doris kand fortælle ti i Rad
Om Pan, Skov-Troldene, om Ulve, Lam og Myrer.
Det Ildſted, ſiger jeg, vi ſnart forlade kand
Nu Vaarets blide Soel opliver Mark og Dale,
Og lokker alting frem i en forønſket Stand,
Og vi med Svalerne opvaagner ſom af Dvale.
Vor Vinter-Boe og vor af Straae opredte Seng
Vi ſnart omvexle kand med Løv-betakte Hytter,
Og ratte os udi en Blomſterprydet Eng.
Den Herlighed jeg ey med Jordens Fyrſters bytter.
For Biørnſkinds Huer vi da bruger Schæffer-Hat.
Og Doris binder os de ſmukke Blomſter-Krandſe.
Hun ſiunger om vor Pan. Vi tar Skalmeyen fat,
Og Lammene vi ſeer af Kiælenhed at danſe.
Hvor glimrer Engen ey ved Morgenrødens Glands.
Som den var overſaaed med lutter Diamanter
Den kiølig Natte-Dug forfriſker Sind og Sands,
Og hænger Perleviis om alle Straaets Kanter.

Menalc.

En ſød Indbildning har bemeſtret ſig dit Sind.
Ey Under, Damon, du paa intet andet tænker.
En vigtig Tanke mig i Dag er faldet ind . . .

Damon.

En vigtig Tanke?

Menalc.

Ja, og den mit Hierte krænker.

Damon.

Siig frem, Menalc, siig frem. Hvad Tanke qvæler dig?
Hør, hvor de spæde Lam i Faare-Stien bræger.
Jeg skulde aldrig troe du er mistænkelig . . .

Menalc.

Hvorfor?

Damon.

For Doris med os andre Hyrder leeger.

Menalc.

Den Tanke ikke bør blandt Hyrder have Sted,
Hvor reen Ukyldighed sit Sæde haver taget.
I Stæderne man kun seer disse fæle Fied,
Hvor, som paa Fælleden, der ofte bliver jaget.

Damon.

Nu vel! Hvad pokker gior dig da saa tankefuld?
Naar saaes en Hyrde før saa gandske misfornøyet?
Du har jo mange Nøt tilpakkede med Uld!
Og Pluti (*) Throne staaer i Engen ey ophøyet.
Vor Floyels Klædning er vor Uld af egne Faar.
Den grønne Tue er vor Silke Hoved-Pude.
Og Hyrde-Pigerne indflætter deres Haar
Med Engens Blomster nok saa peent som Kiøbsted-Brude.
Vi nøysom er med lidt. Vi drikker med vor Hiord.
Et lidet Stykke Brød i ringe Hyrde-Tasker
Os smager vel med Roe, skiønt Jorden er vort Bord,
Naar hines Disk og Dug af Sneese Nætter brasker.
Den bleege Avind ey blandt Hyrderne har Sted.
Af Rang man ikke veed blandt Hyrder og Hyrdinder.
En Gammel ærer man for sin Ærværdighed.
Der skrømtet Venskab ey Leitroende forblinder.

(Me-

(*) Gud for Rigdom.

(Menalc. tier og sukker.)

Endnu forsagt. Kand jeg da ey opmuntre dig?
Men, siig mig dog, Menalc, hvi du saaledes grubler?

Menalc.

Jeg tænkte paa ... o ney! det mere qvæler mig.
Best at jeg tier reent.

Damon.

Nu! det er sære Skrubler.
Bekiend, maaske jeg kand paa Sorgen raade Bod.

Menalc.

Ney, Damon, ney ...

Damon.

Hvi saa?

Menalc.

Forgieves Raad jeg søger;
Thi Tanken haver fæst saa dybt en Sorgens Rod,
At, ved at nævne den, jeg ikkun den forøger.

Damon.

Menalc, i Sandhed Du bedrøver mig med dig.
Jeg dig besværer, at du siger mig den Tanke.
Jeg føler virkelig en Angest og hos mig.
O! kiere! siig mig dog, hvorpaa du har at anke.

Menalc.

Den Tanke mig indrandt: At Mennesker er Døe
Og alle bundne gaaer i Dødelighedens Lænke.
Ja, meer .. jeg tænkte paa .. at Guder og skal døe.
Mit Blod det isner og jeg skielver ved at tænke.

Damon.

Du haver Ret, Menalc, den Tanke vigtig er.
Er alle lige dog i dette eene vorden?
Skal Jordens Guder døe, som andre Mennesker?

Menalc.

Ak, ja. Jeg tænkte paa vor Pan (*), vor Alt i Norden.
Hvad? om vi leve skal den sørgelige Dag,
At vi vor Friderich, vor store Pan, skal miste.
Den Tanke hidser op for Glæden Sorgens Flag.
Mit Hierte færdig er af denne Sorg at briste.

Damon.

O! tie, Menalc, o! tie. En Taage trækker op,
Og Vaarets blide Soel for Sindets Øye dækker.
Min Glædes Foraars Blad alt visner i sin Knop.
Og denne Tanke mig saa vel som dig forskrækker.
Er ingen Forskiel her? Er Dødelighedς Frøe
Udi alt Kiød nedlagt? Jeg finder meer ey Glæde
Udi min hele Hiord. Min Gud! . . Skal Guder døe?
Min Lyst nu er med dig, Menalc, at kunde græde.

* * *

Derpaa de satte sig med Haanden under Kind.
Og Damon kunde ey af Sorg udføre Ordet.
Just i det samme kom den muntre Doris ind,
Og saae en Taare Flod for dem at staae paa Bordet.

* * *

Doris.

Ey! hvad? Er det nu Tid at see bedrøvet ud?
Hør, hvilken Tidende en Sønden-Vind mig bragte:
Vor Fader Friderich, vor Pan, vor Nordens Gud
I høy Velgaaende et Aar tilbage lagde.
Den Een og Tredivte udi Tordmaaneden
Var Kongens Fødsels-Dag. Hvad kand da Hyrder hindre,
Med

(*) πᾶν. Alt.

Med hellig Lov og Tak at prise Himmelen.
Vi denne glade Dag jo alle bør erindre?
Ja, dobbelt glædelig den glade Dag jo blev
Da Landets store Haab og Kongens største Glæde,
Vor Kron-Printz Christian en vigtig Haandskrift skrev
Med Gud, og høyt oplyst for Troen giorde Rede

* * *

Nu tørrede Menalc sin Graad bestænkte Kind.
Og Damon munter saae af sit fordunklet Hye.
De raabte med een Mund: O! lykkelige Vind!
Som bragte dette Nyt. Hvo vil sig ey fornøye?
Saa fulgte Soelskin paa den morke Sorgens Nat.
De førte sig udi sin Schæfer-Dragt og Smykke.
Menalc og Damon tog Skalmeyen glade fat
Og Doris nyunede saa sagte dette Stykke:

* * *

I høyeste Fielde og laveste Tuer!
Foragtede Isop! høytagtede Gran!
Glæd Eder! saa ofte I seer og beskuer
Den mildeste, viseste Rigernes Pan.
De fattigste Hyrder med Største og Rige
I Glæden tår Deel;
Thi Faderen deler sin Kierlighed lige.
Det Glæden gior heel.
Saa glæd dig, Du Tvilling i Norden;
Thi du er lykfalig paa Jorden.

* * *

O! dobbelte, vigtige Aarsag til Glæde
For Kongen og Kongens, for Riger og Land.
Hver Tunge maae sjunge at Lykken sit Sæde
Har fæstet i Norden blandt meenige Mand.
Kand nogen i Verden lykfalig sig prise
Da bliver det os.
En Dag de som denne os ikke kand vise.
Vi byder dem Trods.
O! dobbelte Aarsag til Glæde
Hvert Hierte af Glæde maae græde.

Et

❋ ❋ ❋

Et Leve-Aar Kongen nu atter indtræder
O! Kongernes Konge velsigne det Aar!
Vort kronede Hoved Retfærdighed klæder.
Klæd dette med Alderens Snee-hvide Haar!
Stadfæste, o Himmel, vor Friderichs Throne
I Glæde og Fred!
Og lad Hannem sildig paatage den Krone,
Du har Ham bereed!
Hver Undersaats Hierte sig glæder,
Naar Kongen et nyt Aar indtræder.

❋ ❋ ❋

Da Kongen til Glæde det nye Aar indtraade,
Indtraade Kron-Printzen den helligste Pagt,
Og viiste hvad Viisdom, hvad Aand og hvad Naade
Der udi Hans Hierte ved Naaden var lagt.
O! dyrebar Kron-Printz, vort Haab og vor Glæde
Og Rigernes Lyst,
Med Dig vi vil gierne det Forbund indtræde
Af Hierte og Bryst
Bestandig oprigtig at bede:
At Aanden Dig stedse maae lede.

❋ ❋ ❋

Opblæser I milde Sydvestlige Vinde,
Og Ønskerne fører til Skyernes Top.
At de maae en naadig Bønhørelse finde;
Thi, før vi bønhøres, vi holder ey op.
Her hørtes det Himmelske Echo at tale:

Det Kongelig Huus

Skal blomstre, mens Verden har Bierge og Dale,
Til alting i Gruus
Skal falde, og intet tilbage
Skal blive af Tider og Dage.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 15.

Onsdagen den 10 April 1765.

Dersom man havde adskillige private Personers Liv og Levnet beskrevne, troer jeg og andre tillige med mig, at saadanne Historier skulle ikke være mindre behagelige at læse til Tidsfordriv, end enten den store Holger Danskes og Finke-Ridderens Krønniker, eller den gamle og unge Uglenspeils Historier. I sær naar saadanne private Personers Liv og Levnet var upartisk og af dem selv forfattet. Af dette Slags har en meget Aabenhiertet sendt mig sit Levnets Løb, med Begiering, samme at maatte indrykkes i mine Blade. Jeg tør ikke nægte denne Begiering, saasom Ansøgeren beklæder saa vigtig en Post, og jeg i saa Fald gandske maatte tabe hans Gunst, som jeg mærker, bestaaer meest derudi, at sige Folk Sandhed. Jeg vil og gierne unde alle andre samme Fornøyelse; helst, da det dog er lige saa nyt at have smaa Folkes store Bedrifter beskrevne, som det er gammelt, at fylde undertiden store Folianter med store Folkes smaa Bedrifter.

Gode Ven!

Kand mit Livs og Levnets Løb, der virkelig er en Kiede bestaaende af lutter foranderlige Led, tiene Dem til at fylde et Rum i Deres Blade, sender jeg Dem det herved, og troer, at vore Tienere og mine egne Ordens-Brø-

dre vil fornøye sig i deres Borger-Stuer lige saa meget over samme, som vore Piger i Deres Amme-Stuer fornøyede sig over Melisses Historie. Vil gode Ven giøre mig den Fornøyelse at jeg i mit levende Live maae see min Historie og Levnets forunderlige Løb paa Prent, forsikrer jeg, at være Dem evig forbunden. Og skulle De, som maaske let kand hendes Dem, saa vel som mange andre, og maaske De allerede har forsøgt det, nogensinde behøve min Hielp, lover jeg høyt og helligt, at jeg aldrig skal lyve for Dem. Men sige Dem reen Sandhed, i hvor strængeligt det end kunde være mig forbudet. Mit Levnets Løb er da dette:

Da man skrev Aar 1700 den 1 April er jeg i det Landskab, hvor man siger aa i Steden for jeg, omtrent en halv Miil fra det brusende Vester Vau-Vau født og kommet til Verden af ærlige og Christelige Forældre. Jeg vil ikke opholde Dem ved at fortælle, hvad Jertegn, min Moder og andre fornuftige gamle Koner, der i Byen har fortalt mig, der skete ved min Fødsel, ligesom der pleyer at skee ved store Heltes. Jeg vil allene sige Dem, at en Ugle paa Taget, og Binde-Hunden i Porten tudede forskrækkelig den Nat, jeg blev født. To af de ældste Matroner, som vare tilstede ved min Fødsel udlagde denne Tuden hver paa sin Maade. Den ene sagde, at min Moder døde gandske vist i denne Barsel-Sæng; thi saadan Tuden er et sikkert Tegn til Liig, og anførte mange Exempler derpaa. Den anden derimod sagde, at denne Tuden betydede, at jeg enten skulle blive en meget stoer eller og en meget ringe Person i Verden. Det gik saa vidt med denne Spaadom, at disse to gode Koner, som begge vilde have Ret, fik hinanden i Haaret, over den Spaadom, som dog ikke traf ind, at min Fader havde stoer Møye med at skille dem ad. Dog har jeg befunden at den sidste spaaede rettest. Jeg vil ey heller fortælle Dem mine Tildragelser i min spæde Alder, endskiøndt min Moder og andre har sagt mig, at jeg i mit femte Aar overgik alle mine Sødskende i Vittighed. Dette formaaede min stakkels fattige Fader til at holde mig flittig i Skolen. Jeg var og saa nem, at jeg allerede i mit tiende Aar kunde regne lidet og skrive læseligt, saa at jeg endog gik vor Sogne-Foged til Haande og

blev

blev hans Haandskriver. Kort sagt: Chræsten Peersens lille Peer var den vittigste i hele Byen. Dette ryktedes snart om mig, og vor Forvalter, som var en meget from og medlidende Mand, endskiøndt han selv var en Bonde-Søn, kaldte min Fader til sig, og spurgte, om han vilde overlade mig til ham, da han vilde lade mig undervise tilligemed hans egen Søn, til hvilken han holdt Skolemester. Min Fader kyste Forvalterens Haand, og blev saa glad over dette ædelmodige Tilbud, at han glemte, at sette sin aattesiykkede Hue paa, førend han var kommet en Fierding Vey fra Herregaarden (thi denne gode Forvalter var virkelig værd at tage Huen af for). Min Fader bragte denne glædelige Tidende hiem, og jeg kand vel erindre, at min Moder glædede sig allermest over dette Tilbud; thi, sagde hun, naar vor Herre (hun meente Forvalteren) har saadan Godhed for lille Peer, bliver han aldrig Land-Soldat. Ja, hun begyndte allerede at troe Uglen, og spaae om min Høyhed. Min kiere Moder tog mig og strax ved Haanden, og fulgte mig til Forvalteren. Hun ønskede alle de Velsignelser over denne gode Mand, som kunde optænkes, og iblandt andet, at han selv maatte blive Herremand til den Gaard, som han nu forvaltede, ved hvilket Ønske, som maaske var noget eenfoldigt, den gode Forvalter smilede. Jeg kyste paa min Haand og gav ham, og skrabede med mine Træe-Klumper en halv Alen. Min Moder gav mig til Afskeed nogle oprigtige Formaninger, i sær denne, at jeg skulle sige Hr. Forvalteren alt hvad jeg hørte og saae, for ydermere at vinde hans Gunst. Men jeg mærkede ved første Tidende jeg bragte, at denne min Moders Formaning var ikke af de retteste; thi Forvalteren gav mig et vældigt Prefigen, med den Paamindelse, at jeg ey maatte bringe ham flere saadanne Tidender; thi, sagde han, jeg er ikke af det Slags, som seer med andres Øyne og hører med andres Ører. Jeg kand ikke sige dem, hvor meget Got jeg lærte af denne gode Mand, og hvor ærlig og redelig han forestod sit anbetroede Embede, hvilket sidste hans Efterladenskab best bevidnede; thi endskiøndt han havde været Forvalter i 16 samfulde Aar, og været Enkemand i 10 Aar, og havde levet meget tarvelig, ja, saa simpel, at han ikke engang havde en grøn Post-Vogn, efterlod han ikkun dog sin eeneste Søn 600 Rdlr. Hvilket kom deraf, at

have takket mig forsidst, med denne u-forskammede Tale: aa trour saa Narre aa sier mi gamle Brour Peir; men jeg var høflig og lod ham vide, at jeg ey længere hedte Peir, men Monsieur Chræstensen, og gik meget skamfuld fra ham.

Hoved-Staden, hvorom jeg havde hørt saa meget at tale, stod mig nu allene for Hovedet. Endelig frembrød den forønskede Dag, da vi fik Ordre at pakke ind til vores Bortreyse. Ingen var meere beskiæftiget end jeg, og jeg troer, at jeg eene tilpakkede 10 Vogne, og jeg havde allerede saa meget Mod, at jeg gav en gammel Bonde et Ørefigen, fordi han var ikke hurtig nok. Vi forlode altsaa mit Fødeland paa den selv samme Tid, da Storkene pleyer at reyse til deres andet Hiem; og ligesom Storkene bliver til Mennesker, naar de kommer til deres andet Hiem, saa haabede jeg og, at blive et fuldkommet Menneske, naar jeg kom til den galante Hovedstad (thi jeg var ey endnu saa fordervet, at jeg jo kiendte nogle smaa Ufuldkommenheder hos mig selv.)

Vor Reyse gik meget hastig og lykkelig. Men aldrig haver jeg giordt saa store Øyne og gabet saa vidt, som da jeg første Gang paa Valbye-Bakke saae den store og prægtige Hovedstad, og jeg kunde allermindst forestille mig de Gienvordigheder, der var giemt til mig i denne anseelige Stad. Her begynder egentlig min Historie, hvilken, om jeg ville fortælle Dem alle Ting med sine Omstændigheder, kunde ey rummes paa 24 Ark. Jeg vil derfor være saa kort, som mueligt, at jeg ey skal være Dem til Kiedsommelighed. (Resten følger.)

Illuminationerne den første Aften i denne Maaned vare ikke saa kiendelige og gave ikke saa mange smukke Reflectioner, som de forrige, hvilket ventelig kom deraf at hele Luften var illumineret af det behagelige Maanskin. De Illuminationer, som vare paa den mørke Side af Gaderne, og hvis Glands Maanens Skin ikke kunde fordunkle, havde mange Tilskuere. De vare og saa smukke, at ingen af Tilskuerne kunde klage, at de gik April for at betragte samme.

Men den unge Kone, som for nogen Tid siden stod op i Sovne, og slog en Spand Vand paa hendes Piger, som laae i Slag-Bænken i Kiøkkenet, kunde med Rette sieges at gaae April. Om Jalousie og Mistænkelighed, der

er

er en farlig Sygdom, som end ikke lader Sindet Roe i Søvne, var Aarsag til denne Phantasie, skal jeg ey kunde sige. Men om der ere saadanne Mænd, som aarsagede saa farlige Drømme, burde de i Sandhed straffes langt haardere end med en Spand-Vand, som dog neppe kand udslukke saa farlige Brande. Det er ellers meget mistænkeligt, naar unge Koner saaledes gaaer i Søvne.

En slakkels godtroende Pige, som havde givet sin formeente Kiereste, næsten sin hele liden Eyendom, gik og virkelig April, men lysvaagen. Efter Kierestens saa kierlige Anmodning vilde hun og aflegge sin Besøgelse hos ham. Hendes egne Klæder havde hun udsadt, for at skaffe Kierestien nogle Haandskillinger, hvorfore hun og laante nogle, som kunde giøre hende ret tækkelig i Kierestens Øyne. Hun gik altsaa meget let og net, pyntet og peent igiennem Gaderne, og langt fra ikke forglemte at betragte disse laante Fiedre. Alt som hun gik, giorde hun sig Tusinde søde Forestillinger, som vilde flyde af saa behagelig en Samlinq; thi hvad kunde hun andet? Hun smuttede saa hierteglad ind ad Døren, som om hun virkelig skulde have staaet Brud. Men ak! De søde Forestillinger forsvandt som Dug for Solen. I Steden for Kieresten fandt denne uheldige hans ægte Kone, som ventelig var underrettet om saadan Visite. Hun tog derfore imod denne ukierkomne Medbeylerske, som Fanden tog imod Holkænderen, og med et vældigt Kosteskaft kiørte denne sin Rivalinde til Døre, som den, der vilde forføre hendes uskyldige Mand. Den arme Pige gik vaadsyet hiem, og da hendes Madmoder spurgte om Aarsagen til hendes Bedrøvelse, svarede hun sukkende, at hun hørte en meget bevægelig Prædiken til Aftensang. — De slakkels godtroende Piger, som setter sin høyeste Lyksalighed i at kunde faae en Kiereste, hvilken de ofte maae betale dyrt, baade til deres egen og undertiden til deres Husbonders Skade, vilde lære af dette, at være noget forsigtigere, og ikke for hastig aflegge Besøg hos deres kiere Kierester, og siden sige, at de havde været i Aftensang, da de dog har løbet April.

En Deel Verler har og i denne Tiid løbet April, saasom de bleve trukne paa saadanne Contoirer, der ikke ere til i Naturen. Men det var Ulykken, at Udgiveren var allerede blevet usynlige da Verlerne kom tilbage. Det er undertiden vanskeligere at tage sig var for de store end

for

for de smaa Type. Hvem kulle kunde have tænkt, at den prægtige Vexelerers og Grosserers Fløyels Klædning havde været foret med Ræve-Skind, dersom ikke Halen eller en tom Kuffert havde blevet tilbage. Men om denne Bedrager ved Hielp af sin hastige Flugt kan være saa lykkelig at undgaae sine Creditorer her, er han dog neppe saa fornuftig, at han paa andre Stæder lader saa fordeelagtig skiont farlig Handel fare; men ventelig vexelerer saa længe, indtil han, naar Hævnens Dag kommer, forgiæves vil protestere imod Lykken i Galgen.

Mine Vey-Patroller fortæller mig og, hvorledes denne glimrende Gabtyv foer igiennem Landet i en Chaise med 6 Heste. Hvor han kom frem, lod han sig prægtig beværte, dog uden Betaling, saasom han sagde, at han følgende Dag kom tilbage, da de Herrer Verter skulle være beredte, paa det prægtigste at beværte 4 Personer. Han befoel og Kudsken at bie i Corsoer, indtil han neste Dag kom tilbage fra Nyeborg, og imidlertid kunde han leve friisk paa hans Regning. Men denne anden Philip blev borte, og skiottede ingenlunde om at komme tilbage.

Jeg maa og fortælle, hvorledes en god ærlig gammel Bestemoder paa Landet, som meget ivrig holder over alle gode gamle Skikke, blev saa fortornet Skiertorsdag, at hun ingenlunde var at overtale til at spise Kaal, da hun fik at vide, den ey bestod af 9 Slags. Det er forfærkteligt, sagde hun, hvorledes de Yngere vil være klogere end de Gamle, og reent foragte alle gode gamle Skikke. Jeg har endnu aldrig levet nogen Skiertorsdag, at jeg jo har faaet 9 Slags Kaal, undtagen en eneste gang i min Opvert, da min Moder, som og vilde være selvklog, ey vilde tage Nelder og Skarntyde til Hielp, at fylde de 9 Slags; men denne Egensindighed bekom hende slet; thi en hvid Skade bygte samme Aar sit Rede i vor Have, og den Sommer havde vi hverken Lykke eller Held til Kyllinger, Gieslinger og andet smaa Kræe. Men man maa nok, desværre, sige: Jo længer Verden staaer, jo værre den bliver. Ja, staaet den endnu nogle Aar, skal man nok see, at man og vil afskaffe de deylige og farvede Paaske-Æg. —— Hvo skulle troe, der vare endnu saadanne og andre flere Levninger tilbage af den gamle Overtroe iblant de saa kaldede Christne? men det var at ønske, at Verdens Ondskabs Tiltagelse bestod ey i andet, end de farvede Paaske-Æggs Afskaffelse.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

58

Patrollen.

No. 16.

Onsdagen den 17 April 1765.

(Slutning af forrige Historie.)

Jeg har allerede sagt Dem, min Herre, at jeg havde vundet mit gode Herskabs Yndest. Det maatte virkelig og have været et meget slet Menneske, som ikke kunde være i deres Brød. Det Gode varer ikkun kort. Til al min Ulykke faldt min dydige Junker i en hidsig Feber og døde. Mit naadige Herskab, som mærkede min inderlige Sorg over dette Dødsfald, vilde dog ikke strax have givet mig Afskeed. Men, der hører stærke Been til at bære gode Dage. Jeg havde nu gandske forglemt de Formaninger, som jeg fik af Forvalteren, og min Natur var ligesom bleven gandske forandret tillige med Stedet. Jeg vilde nu ikke lade mig nøye med en simpel Lykke. Jeg tænkte, naar jeg faaer alle mine Medtienere sværtet for mit Herskab, blev jeg den ypperste. Jeg hvidskede derfor mit Herskab saa sagte i Øret, alt hvad jeg saae, og ikke saae, og jeg var uforskammet nok til at opdigte de største Løgne. Og da jeg mærkede deres Øren stode aabne for al Sladder, stiftede jeg mange Ulykker i Huset. Jeg kunde med Fornøyelse see paa, hvorledes een efter anden af mine Medtienere kom paa Porten, som jeg med min løgnagtige Tunge havde styrtet. Men jeg maae og sige

Dem, at jeg for mit slette Gemyt var iblandt mine Medtienere, som en Ugle iblandt nogle Krager; alle stak efter mig, ligesom jeg stak efter dem alle. Mange Hunde er Harens Død, og jeg faldt omsider i den Grav, som jeg kastede til andre. Alle saae mig paa Fingrene, og passede mig op i hver en Krog? En af mine Modstandere kom til al min Ulykke over mig, da jeg engang havde indladt mig i en meget fortroelig Samtale med en af Fruens Piger. Dette ene var tilstrækkeligt nok til at fælde mig; thi den samme lille Pige var og elsket af andre. Monsieur Christensen blev kaldet frem, og Kammer-Tieneren leverede mig min Løn og Afskeeds-Pas. Jeg maatte og pakke mig samme Dag; men det smertede mig meest, da mine Medtienere pibede mig ud, indtil den sidste, som slog Porten i efter mig, sagde: Det er Fuxsvandseres Løn. Denne velforskyldte Caracter var mig lige saa haardt et Prestigen, som det, jeg nylig sagde, at jeg gav den gamle Bonde. Jeg gik meget vankelmodig og endnu meget mere skamfuld bort, uden at vide hvorhen. Omsider besluttede jeg at forsøge min Lykke med at være Hyre-Lagvei; men jeg mærkede snart, at dette var et meget uvist Levebrød, og at jeg mange Dage kunde staae og sælge Hoved-Kiød med en tom og sulten Mave. Det var endnu det værste, at nogle af dem, som jeg vartede op, og sprang for, bleve usynlige, naar jeg skulle have min Daglon. Jeg gik altsaa til en Fæstemand, (thi den Tid var her ingen Adresse-Contoir) hvilken strax skaffede mig Plads hos en gammel Ungkarl. Denne var en saa fortrædelig Karl, at hverken Pigen eller jeg kunde giøre noget til Pas i ringeste Maade. Han bandte og larmede Natten med Dagen, og sov aldrig nogen roelig Time. Han var, kort at sige, en gammel gierrig Gubbe, som sultede baade sig selv og os andre. En Skilling af Pungen og en Tand af Munden foraarsagede ham lige stoer Pine. Han omgikkedes ingen uden Jøder og Græker, og jeg saae mange Fattige med grædende Taarer at gaae fra ham. Efter et halvt Aars Forløb mærkede jeg alt for vel, at min Herre var af de ubarmhiertige Blod-Igler, som udsuger indtil Hierte-Blodet; thi, allerbest som han sad en Dag, og accorderede med en fattig Enke om 20 pro Cento og derforuden dobbelt Pandt for en

liden

liden Capital paa en kort Tid, kom tvende Personer ind, og bade ham meget høflig, at han vilde gisre dem Sælskab og følge med i den Karreth, der holdt for Døren. Hvad? Hvad? sagde han, og vilde have givet den eene en Næse-Styver; men de toge ham meget ydmyg hver under sin Arm, og han blev meget hæderlig henkiørt til et vist Sted, for at gisre Regnskab for sine ulovelige Renter. Man befalede mig at gisre min Herre Sælskab; men da jeg og Pigen med grædende Taare beklagede at vi havde vores Løn og mangt et Maaltid Mad tilgode, slap vi. Jeg var nu i den bedrøveligste Tilstand; jeg havde hverken Penge eller Klæder. De faae Skillinger, jeg havde, fortærede jeg i denne gierrige Gastes Tieneste, og nu havde jeg ey saa mange, at jeg kunde faae en eeneste Natte-Leye for. Jeg besluttede altsaa at gaae paa Gaden den Nat. Jeg blev omsider træt af Søvn og Sorg, og listede mig ned i en Kielderhals for at faae et Blund; men hvor forskrækket blev jeg ikke, da jeg i min beste Søvn blev opvakt af en siver Allarm ved Siden af mig. To kom ud af Dørren med blotte Kaarder, man raabte og skreeg inden for, og jeg troer den eene af disse havde blevet stukket ihiel, dersom jeg ey havde sprunget til, og med min Hertzfenger (thi i min Tid begyndte Folk af min Stand at bruge kort Side-Gevæhr) hugget Klingen i Tu paa Overmandens Kaarde. Han løb; men den, hvis Liv jeg frelste, tog mig i Favn, og takkede mig inderlig. Han bød mig og følge med sig, hvortil jeg var villig, saasom han forekom mig mere end ordinair. Han spurgte mig underveys, hvo jeg var, og da jeg sagde ham, at jeg var uden Tieneste, tilbød han mig sin, med disse Ord: Jeg mærker, Du er en brav Karl, og ikke bange for en blottet Kaarde. Denne min nye Herre klædte mig op fra Taa til Top, ikke som en Tiener, men som hans Ligemand. Jeg maatte og, som hans Compagnon, følge med ham i alle Sælskaber. Men jeg mærkede snart af de Sælskaber og Huse, som vi søgte, at min nye Herre var en siver Spiller af Profession. Han blev og ofte indviklet i de farligste Omstændigheder, som flyder af Spil. Jeg tog altid hans Partie, og fik mangt et Stød for hans Skyld, og jeg reddede ofte hans Liv. Vi levede vel og fattedes aldrig Penge; men i alt dette,

I gnede vi meest de Dyr, som kaldes Aftenbakkener, hvilke om Natten flagrer omkring fra et Huus til det andet, men holder sig inde hele Dagen. En Aften hørte min Herre, at man overalt i Byen søgte efter en Person, som levede af forbudne Spil og Spitsbuber-Kneb. Ved denne Tale gav han mig et Vink at vi skulle gaae. Maaske han fandt sig skyldig. Han befoel mig at gaae hiem, saasom han agtede at gaae ene hen paa et vist Sted; men siden saae jeg ham aldrig. Da jeg nu atter var bleven tieneſteels, søgte jeg den forrige Fæſtemand, som lovede, strax at kunde skaffe mig en Plads hos en fornemme Cavailler, dersom jeg kunde accommodere (nu troer jeg, det skal kaldes at frisſere). Jeg kand baade accommodere og barbere, svarede jeg, det sidſte behoves ikke, sagde han, saasom den unge Herre ey endnu har Duun paa Hagen. Kort sagt: jeg blev antaget, og jeg havde i Førſtningen en meget behagelig og magelig Tieneſte. Vi sov gemeenlig hver Dag til Klokken 10. og ofte til Middag, og levede ret efter den nyemodens Stats-Calender. Mit meſte Arbeyde det øvrige af Dagen, beſtod i at udſkrive forliebte Viſer og Arier, og at bære Kierligheds-Breve omkring i Byen, hvilke gemeenlig vare geleydede med anſeelige Foræringer. Jeg var altid hiertelig velkommen hos diſſe deylige Hierte Tyve. Jeg begyndte i mange Maader at ligne min artige Herre. Naar han giorde Opvartning hos ſine Himmelſke Dukker (ſaaledes kaldte han dem gemeenlig) giorde jeg ligeledes Opvartning hos deres Piger, som jeg kaldte mine Jordiſke Putter. Vi forſømte aldrig nogen Opera og Comoedie, og De kand være vis paa, at jeg raabte Bravo lige ſaa høyt paa Galleriet, som min Herre paa Parterret. Men ak! denne behagelige Levemaade varede kun kort; thi det var umueligt, at den kunde vare længe. Jeg fik engang et Brev paa Poſthuſet til min Herre, og fra den Dag af blev han meget melancholſk og traurig. Naar jeg efter Sædvane bragte Breve omkring til min Herres Himmelſke Dukker, viiſte de i Førſtningen en Koldſindighed, men til ſidſt en Aabenbare Foragt imod mig og Brevene. Jeg ſlutter denne Foragt kom deraf, fordi der nu ikke fulgte en og anden koſtbar Foræring med. Mine Kiereſte Putter begyndte og at blive forbandede fiere imod mig, og

en næsviis Tos sagde mig engang lige i Øynene: Hils jer Herre fra min Jomfrue, at han herefter holder sine urimelige og tøre Breve-Lapper ved sig selv. Ved saadanne ubehagelige Tidender kunde min Herre ey andet, end blive alt mere og mere melancholisk. Men tilsidst blev han som hengefærdig, da han fik atter Brev fra hans Fader; min stakkels Herre blev saa forbittret, at han kastede mig Brevet lige i Næsen at læse. Det var ungefær af saadant Indhold: „ Din hele Husholdning er mig bevidst. „ hvorfore jeg hermed lader Dig vide, at jeg assignerer ik„ ke mere til Din vellystige Levemaade, og at Du forgie„ ves til Dine Optrækkerster trækker flere Verler paa Din „ Fader. Jeg sendte Dig hen, hvor alle smukke Viden„ skaber dyrkes, i Haab at Du skulle blive til Familiens „ Ære og Fædrenelandets Tieneste, men ak . . . Jeg be„ faler Dig derfore, at Du strax vender Næsen hiem igien, „ imedens Du har den, at jeg ikke skal nødes til at giøre „ en uartig Søn arveløs „ . . . Jeg blev saa forbittret paa min Herres Vegne, over denne grove Skrivelse, at jeg igien kastede ham Brevet i Næsen, med disse Ord: Det maae ret være en dum Dievel Herren har til Fader, som ikke bedre forstaaer at indklæde sin Skrivelse til en fornemme Søn. Hvad Fanden mon han vel forstaaer ved smukke Videnskaber? Kand vel nogen med større Eftertryk dyrke de smukke Videnskaber, end Herren, der giør saa ofte og saa kostbare Opvartninger hos de Allersmukkeste i hele Staden? Du har Ret, sagde min Herre, Folk paa min Faders Alder har undertiden ikke bedre Forstand. Men jeg maae dog for sine Aarsager føye en urimelig Fader. Min Herre reyste bort, og jeg troer, det Ord arveløs var den beste Driver. Jeg mistede altsaa en behagelig og omgiengelig Herre, i hvis Tieneste jeg ved nærmere Eftertanke befandt, at jeg ofte havde løbet April med Elskovs-Breve til hans Himmelske Dukke, som ikke kiendte deres Tilbedere, da Faderens Verler og Anviisninger bleve ude, og ved denne Leylighed erindrede jeg min Fødsels-Dag, som net op er den første April.

Jeg har mange Gange fortrødt, at jeg ikke var mere forsigtig i min første Tieneste; thi saa havde jeg ey

havt det Vanheld saa ofte at skifte Herrer. Da jeg nu ikke vidste til hvilken Side jeg skulde vende mig, og jeg nødig vilde forværre mine Omstændigheder; thi jeg var nu vandt til gode Dage, faldt det mig ind engang, at beklage mig for en af min forrige Herres Kierrester, paa hvis Altar han dog havde ofret saa megen Regelse, og som iblandt dem alle forekom mig meest ærlig. Hun ynkedes virkelig over mig, og tog mig i sin Tieneste. Her lærte og saae jeg tilfulde, hvad Omgang og Fortroelighed er med dette Slags. Hun havde ingenlunde Mangel paa Opvartere, dem hun alle begegnede med lige Artighed. Og skulde to eller flere af disse Tilbedere være saa uheldig paa eengang at komme i denne Afguds Tempel, vidste hun saa fuldt og upartiisk at uddele sine Yndigheder og smaae Douceurer, at ingen iblandt dem kunde vide, hvo der havde største Deel i det Hierte, som dog ingen af dem ret kiendte. Jeg var nu øvet og prøvet i Verden, og endelig var blevet saa klog at kunde tie. Naar min Skiønhed befoel mig at nægte sig hiemme, vidste jeg, hvad det betydede, og naar hun vilde kiøre ud, vidste jeg rigtig efter Dagene i Ugen, for hvad Dør Kusken skulde holde, og naar Vognen skulde hente hende igien. Naar hun spadserede i Haverne, vidste jeg meget vel, naar jeg skulde gaae af til Siden eller i en anden Gang. En Dag gav hun mig et Erinde at løbe med uden Porten; men hvor bestyrtset blev jeg ikke, da jeg ved min Tilbagekomst hverken fandt mit Herskab eller hendes Pige. En gammel Kierling leverede mig et forseglet Brev, det jeg med største Nysgierrighed brækkede, og fandt deri en dobbelt Løn for min troe Tieneste. Der var ey andet skrevet, end at hun var bleven gift med en meget riig Person; men for visse Aarsager kunde hun ey beholde mig i sin Tieneste.

Foruden disse Tienester har jeg endnu havt mangfoldige andre, men saasom mine Tildragelser i samme ey har været af nogen Betydenhed, vil jeg ikke opholde Dem dermed. Jeg vil allene sige Dem, at jeg nu har faaet en anseelig Post hos et meget fromt og naadigt Herskab. Denne Tieneste tiener mig meget vel paa min gamle Alder. Den er saa roelig og magelig, at jeg ønsker mig ingen bed-

re

dre til min Dods-Dag. Mit meste Arbeyde og Forretning fra Morgen og til Aften bestaaer fornemmelig derudi, at jeg med et meget ærbart Ansigt lyver mit Herskab paa. Man vil nok sige, det er meget ilde giordt. Sandt nok; men paa anden Maade kand mit Herskab ikke forskaanes for den idelig Overløben af de uforskammede Ansøgere. Det er jo dog en Umuelighed, at kunde hielpe alle, i hvor gierne man end vilde. Jeg tilstaaer selv, at denne Lyvemaade, at nægte mit naadige Herskab hiemme, er en slem Svaghed hos mig; men jeg maae dog sige Dem, at den kand helbredes med forgyldte Stik-Piller. De, som ere saa dumme, at de ey forstaaer denne Cuur, faaer aldrig et sandt Ord af mig. Nogle ere vel saa ublue, at de tor kalde min Beretning i Tvivl, men disse viser jeg mig og lige saa høflig imod, som den arrigste Binde-Hund. Og kand jeg forsikre, at jeg, ved mit Embedes Forretning, ofte tænker paa den gamle Kone, som paa min Fødsels-Nat spaede om min Lykke efter Port-Hundens Tuden. Dersom saadan en Hundenes Tuden kand betyde noget, da har i Sandhed den Hund havt en meget god Snude, som saa længe forud kunde lugte, at jeg paa min gamle Alder skulde blive Portner.

Saa eenfoldig, som denne Historie er, saa sandfærdig synes den og at kunde være, dersom Peers sidste Tieneste ey giorde den noget uvis; thi hvem skulde vel give nogen Kost og Løn, for at lyve sig selv paa. Imidlertid takker jeg ydmygst den gode Peer, fordi han aldrig vil lyve for mig. —— Herved falder mig ind, hvorledes den Poet Ennius engang befoel sin Pige, at hun skulle sige til en Romersk Adelsmand, som pikkede paa hans Dør, at han ikke var hiemme. Nogle Dage derefter gik Ennius til samme Adelsmand, for at skulle tale med ham om en Sag af største Vigtighed. Da Ennius nu pikkede paa Dørren, raabte Adelsmanden selv inden for, at han ikke var hiemme. Det troer jeg ikke, svarede Ennius, nu hørte jeg jo Deres egen Røst. Hvorpaa Adelsmanden lukte Dørren op, og sagde: Forleden var jeg saa høflig og troede Din Pige, og nu er Du saa uforskammet, at Du ikke vil troe mig selv. Vid derfore herefter, at jeg er hiemme for alle andre, men ikke for Dig.

Nu

Nu maae jeg fortælle mine Læsere noget Nyt:

Forleden Aften, da det var meget klar Maaneskin, gik en gammel Kone paa Gaden med en tændt Lygte, og lod ligesom hun ledte meget flittig efter noget, som hun kunde have tabt. En Nysgierrig gik til og spurgte, hvad hun søgte efter. Den gamle Kone svarede i al Eenfoldighed: Jeg leder efter Sandhed. Han, som mindst ventede dette philosophiske Svar, tog Næsen til sig og gik. Om dette var et virkeligt Fruentimmer eller en forklæd Philosoph, skal jeg ey kunde sige. Vidst er det, at hun ledte efter Sandhed; men om Sandhed findes med Lygte og Lys, overlader jeg til den Søgende.

Den forarmede Tyv, som forleden blev greben, har lovet, at, dersom han maatte loslades, vilde han give saadant et Project, som aarlig skulde indrente 4re Tønder Guld. Et ypperligt Project! Best derfore at beholde Tyven, at, saasom han er vandt ved at stiele, han da ikke skal stiele sig bort med saa kostbar et Forslag.

Dersom jeg turde skrive om Stads-Sager, og ikke skulle synes at ville laane noget af andres Blade, ville jeg fortælle mine Læsere, hvorledes mange i denne Tiid har løbet Storm til en vel befæstet Fæstning, men forgieves; thi denne Fæstning er velforsynet indvortes med alle Fornødenheder. Forsigtighed og Betænksomhed holder idelig Vagt, og den bedrageligе Lettroenhed er gandske udjaget af Staden. Den Beleyrede handler viiselig. Thi det er høyst betænkeligt at slaae Chamade og opgive Fæstningen, saa længe den kand holde sig, helst da det er heel vanskeligt at vide de Bombarderendes rette Øyemærke. Enten Stormen skeer for det Liggendefæe i Fæstningen, eller for Fæstningen selv, eller og for begge Dele.

Mine gunstige Læsere ville ikke tænke, at enten jeg eller mine Patroller svirede i Helligdagene, saasom mit forrige Blad ey udkom sin sædvanlige Tiid. Ney. Jeg kand forsikkre, Vi ere meget ædrueligе. Men Bogtrykkerens Presser skulle hvile. Det var Aarsagen. Jeg tviivler aldeles ikke paa, at jo denne Hvile kom af Andagt. Det er smukt. Man maae lede i mange Vinkler og Kroge efter saadan Iver.

Anmerkning.

Sviblerne i dette Foraar ere meget dyre.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 17.

Onsdagen den 24 April 1765.

Ingen Tid paa Aaret er farligere for Huusfædre og Huusmødre, og i sær for de kiere Huusmødre, paa hvis Skuldre den tunge og vanskelige Huusholdnings Byrde egentlig er lagt, end de tvende store Omskiftelses-Tider og fastsatte Fare-Dage, paa hvilke der saa ofte gives Afskeed og tages i Tieneste. Mange Huusholdnings Maader, som gemeenlig er det ommeste for Huusmødrene aabenbares og robes paa disse Tider, og det, som ofte skeer, for de bitterste Fiender. Mange lastes, og faa roses. Nogle synes endog, ikke at kunde sove roelig, dersom de ikke fik ey allene sin Naboes men endog andres Huusholdning og Forhold at vide. Hvorfore og disse med Flid udspørger af de nye Tienestefolk, hvorledes det staaer til i det og det Huus; Hvorledes Huusholdnings-Arten er der og der beskaffen; Hvad Vendskab og Kiendskab de har; Hvem der aflegger Visiter hos dem, og hos hvem de giør det samme. Har nogen giftefærdige Børn, spørges nøye, hvem Forældrene har udseet til Sønnens Brud, og hvor stoer Medgift Datteren skal have, og hvor mange Opvartere samme har. Hvor ofte de tager paa Comoedie, og hvor tit de sees i Kirken; Hvor mange Forandringer af Sætter, Alonger, Salopper og Falblade; Om Manden

er Konen eller Konen er Manden; Hvor mange Skov-Reyser de giør om Sommeren, og hvor mange Ball de besøger om Vinteren; Hvor mange Rætter de har paa Bordet om Middagen, og hvor mange om Aftenen; Hvor ofte de holder Spille-Sætskaber om Ugen, og hvor ofte de tager ud i samme; Hvor tilig de staaer op, og hvor sildig de gaaer til Sengs. Ja, undertiden spørges endog, hvor tit de holder deres Andagt om Aaret. Det ville være umueligt, at opregne alle de Spørsmaale, som giøres i alle disse vigtige Sager. Men hvad er nu Frugten af alle disse og deslige utidige Spørsmaale? Et stakkels Tieneste-Bud, som ønskede gierne, om det var mueligt, at vinde sit nye Herskabs Gunst, er ofte saa sneedig, at det retter Svaret efter Spørsmaalet. (Det er let at mærke enten Spørsmaalet skeer af Had eller af Kierlighed.) Saasnart en Pige mærker, at hendes Madmoder enten med en Slags Forægt eller Had spørger, hvorledes det staaer til i det eller det Huus, er hun strax færdig, at fortælle alle Ting, og undertiden afmaler sine forrige Madmødre med de hesligste og forteste Farver, endskiøndt de kunde være de allerbeste. Mærkes derimod, at der af Kierlighed spørges til den og den, og at der er nogen Slags Venskab og Forbindtlighed imellem dem, er Pigen saa forsigtig, at hun fortæller alting paa den beste Side, og ofte afmaler de slette-ste med de smukkeste Farver. Jeg veed ey, om saadanne Kunstgreb, til at vinde de Nærværendes Yndest med, mere kand legges den Svarende end den Spørgende til Last. Den rette Sandhed kommer sielden frem, hvor det kommer an paa at hykle.

Sidste Søndag besøgte jeg min gamle Ven (thi Besøgelser og Spadseregang er jo Søndags-Arbeydet i Kiøbstæderne, ligesom at sye, vinde og binde er Søndags-Arbeydet paa Landet. Som en Bonde-Pige sagde, da Præsten spurgte, hvad Helligdags-Arbeyde var, at giøre paa en Strømpe, svarede Pigen): Denne min gode Ven har en meget dydig og fornuftig Kone, naar man efter Christen Kierlighed undtager nogle smaa Skrøbeligheder. Men hvem har ey sine Feyl? Siden denne Kone har lært at kiende mig, maae hun nok fordrage mig, undtagen somme Tider, da hun siger mig lige i Øynene, at jeg er en

underlig een. Min Ven og jeg blev indkaldet, da det var Caffe-Tid og Caffeen allerede stod paa Bordet. Ved Indtrædelsen forefandt jeg tre mig ubekiendte Madamer, af hvilke den eene, som, saavidt jeg kunde see, var den Yngste, holdt Visten for Hynene, og jeg troer, det skede, for bag samme at hiertlee over min gammeldags Compliment, hvilket jeg sluttet deraf, at hun begyndte sin Tale om Complimenter: at det var let at kiende paa Opførselen i Selskaber, om man havde lært at dandse. Denne Fortale, som var Præludium til følgende Caffe-Discours, stak jeg meget stiltiende i min Lomme. Dog sagde min Ven mig siden efter, at jeg blev skamrød i Ansigtet. Ved den første Skaal Caffe talede man ikke et eeneste Ord, og jeg troer, det kom deraf, at man kunde faae den rette Smag af Caffeen, (thi det er nu af Moden at spørge om Caffeen smager og at rose samme). Ved den anden Skaal begyndte man, som sædvanlig, at tale om Vind og Veyer; at Haven nu var oplukt; at Folk begyndte nu at spasere paa Volden og tage uden Porten o. s. v. Men den rette Discours begyndte for Alvor, da vi havde tømmet den første Kande, og den arme Pige, som skulde bringe den anden Kande ind, faldt i Døren og spildte Caffeen. Madamen i Huset, som ey pleyer at for uroliges af Smaating, tog sig dette meget nær, og forivred sig saaledes, at hun maatte have et Glads koldt Vand. Det er dog en stor Ulykke, sagde hun, med de nye Piger . . . Den første Fremmede: Gud hielpe Dem, Madame, med denne nye Pige. Jeg ynker Dem i mit Hierte. —— Madamen i Huset: Det var den første Gang hun skulde opvarte mine Fremmede . . . Er jeg ikke dog ulykkelig med dette . . Jeg beder, De gode Damer ey regner mig det til Verste. —— Den anden Fremmede: Giv sig til Freds, min hierte Madame, De er vist ikke den eeneste, som maae drages med saadaane Udyr. Jeg har og saaet en nye Pige. Gud hielpe os. Tænk engang! den første Aften slog hun en Skillings-Potte i Tu, og neppe var hun kommet op om Morgenen, førend Underskaalen af min Mands Mund- og Liv-Koppe gik samme Vey. Det skulde ey have fortrødt mig saa meget, havde det ikke just været min Mands Liv-Koppe, som han elskede saa høyt. —— Den tredie Fremmede: Er det mueligt?

Hum! hum! hum! —— Madamen i Huset: Nej, jeg faaer aldrig min Lischen igien. Hun var i Sandhed en brav Pige til sin Gierning, havde hun ikke havt den forbandede Kiereste. —— Den første: Jeg har nu i 5 Aar havt 12 Piger; men der har og været lige saa mange om ikke flere Kierester at giøre Opvartninger. I Fredags Aften kom min nye Pige, og Aftenen derpaa var allerede et forbandet Hvis Hvas i Porten. Den tredie: Er det mueligt? Hum! hum! hum! —— Den anden: Den første Gang min nye Pige skulle gaae til Torvs, blev hun fuldkommen to Timer borte, og kom endda hiem med halv forrettet Sag! Hvad tykkes Dem? Hun havde saa mænd glemt Persillen. —— Den tredie: Glemt Persillen, hum! hum! hum! —— Madamen i Huset: Jeg veed ikke, om det er best at holde længe eller kort Piger? —— Den første: Det er i al Evighed aldrig got, at lade dem blive gamle i Gaarde. Jeg havde engang een et heelt Aar; men hun blev saa knibsk og nærviis tilsidst, at hun bildte sig ind, at hun forstod Huusholdningen bedre end jeg. — Den tredie: Er det mueligt? Hum! hum! hum! —— Madamen i Huset: Det giver dog en Ueylighed, idelig at have nye Piger. Man maae altid lære paa dem, og man kand undertiden snarere lære en Papegøye at snakke, end man kand indtrykke somme, rigtig at forrette et Erinde, eller giøre en ringe Huusgierning, som den bør —— Den anden: De har Ret, Madame! Jeg havde engang saa stoer en Taasse, at jeg maatte mønstre og rette paa hende saa meget, jeg vilde, kunde jeg dog aldrig bringe hende saa vidt, at hun kunde forrette et Erinde til Behag. Tænk engang! hun skulde engang gaae hen at bede en god Ven at komme til mig, for at holde mig med Sælskab, medens min Mand var ude; men den eenfoldige Taasse gik lige hen til min Mand, hvor han var, og bad ham strax at komme hiem, for at holde mig med Sælskab. —— Den tredie: Er det mueligt? Hum! hum! hum! (nu maatte jeg tage mig en Priis Tobak). Den anden: Ja, var det ikke en stoer Skam, saaledes at hente min Mand hiem fra et Sælskab, hvor han fandt sig fornøyet? Han kom og gandske fortørnet hiem, og sagde, han var midt inde i Polen og agtede at gaae til Corfica, just da Pigen kom. Jeg faldt

ham

ham om Halsen og sagde: min Hierte Mand! var det ikke vel at Pigen kom, førend Du gik saa langt bort; thi naar skulde jeg da have faaet min Hierte Mand at see igien. (Her maatte jeg atter tage en Priis.) Den første: Jeg holder og for at nye Piger ere bedre end de Gamle. Man faaer sit Arbeyde hurtig afsted, og de ere omhyggelige for at giøre alting til Behag. Jo flere nye Piger man faaer, jo mere Nyt man hører. Jeg vilde have forsvoret at Huusholdningen gik saa splittergalt i det Huus, dersom ikke min nye Pige, som kom derfra, havde fortalt mig det. Hvad mener De vel? Madamen selv følger med sine Piger til Torvs. —— Den tredie: Er det mueligt? Hum! hum! hum! —— Den anden: Fy! for en Ulykke! gaaer selv til Torvs. Det maae lade forbandet artigt, at følge med en Pige med Torvespanden paa Armen. —— Madamen i Huset: Jeg mener dog Skammen er ikke ret stoer. Jeg giør det samme, og min Huusholdnings-Bog befinder sig vel derved. Jeg har havt de Piger, som forstaaer meget vel sit Snit. —— Den anden: Holder Madamen Bog over sin Huusholdning! —— Madamen i Huset: Mig synes det er nødvendigt, at indrette Udgivterne efter Indtægterne. —— Den første: Den Umage kunde jeg, min Troe, aldrig paatage mig. —— Den tredie: Er det mueligt? Hum! hum! hum! —— Den første: Men De, Madame, hvad Mening er De af? De siger jo ikke andet end hum! hum! og ligesom beundrer vores hele Tale med et Hum, Hum! —— Den tredie: De forlanger min Mening, Madame, den jeg gandske oprigtig vil sige Dem: Jeg har selv tient for mit Brød, og ligesom jeg ønskede den Gang at begegnes, saaledes omgaaes jeg nu mine Piger. Jeg overfuser dem aldrig for Smaating, men er meget paaseende i alle Ting. Faaer jeg iblandt en nye Pige, er det langt fra, at jeg af hende udforsker andres Huusholdning; thi min egen skaffer mig nok at bestille. Jeg bekymrer mig aldeles intet om Vens eller Uvens Levemaade. Min Mands Sælskab er mig og det kiereste. Jeg har i 12 Aar havt 3 Piger, af hvilke de to bleve gifte fra mig, og, for deres troe Tieneste, gav jeg dem efter mine Vilkor en liden Udstyr. Jeg er langsom til at mistroe nogen, men jeg troer mig selv best. Undertiden ere Tiene-

stefolkene ligesom man vil have dem. For Resten lader jeg mine Piger blive hiemme, naar jeg gaaer i Byen. — Den første: Siger De det, Mådame, er det muelig? Hum! hum! hum!

Derpaa blev det hele Sælskab taugs. Den tredie Fremmede gik, og det lod, som man ikke meget bad hende at bie. Jeg mærkede, det ey var af Eenfoldighed, at denne gode Madames Tale hidtil ikkun havde bestaaet af et Hum! Hum! Min Ven og jeg gik i en anden Stue, for at lade dem fuldkommen Friehed til Anmærkninger over den bortgaaede.

Men da jeg hørte, hvorledes de stakkels Tieneste-Bud ofte maae tiene til Materie i Sælskaber, faldt mig ind, at undersøge, hvad disse igien taler om de gode Madmødre. Jeg lod derfore patrollere næste Torvedag paa Torvene, som ere de bequemmeste Snakke-Steder for disse. Jeg vil fortælle et kort Indhold af en Samtale imellem 2 Piger:

Den første: God Morgen, Søster! hvorledes finder Du Dig fornøyet i Din nye Tieneste? —— Den anden: Tak Søster! Jeg slap Fanden og kom til hans . . . Jeg har allerede faaet to Øredask i min nye Tieneste, Man forlanger, jeg skal komme igien, førend jeg gaaer. Jeg giorde ikkun et lidet Smut-Erinde forgangen til en god Ven, hvor jeg blev lidet forsinket, men . . . —— Den første: Det gaaer mig ikke et Haar bedre. Hvad mener Du, jeg skal hver Aften sidde inde hos min Madame og spinde, og jeg har hver Aften faaet et Par Næse-Styver, fordi jeg nikkede ved Rokken. Jeg har nu i 7 Aar ikke været vant til det Arbeyde, siden jeg kom fra Jylland. Da jeg først kom til Kiøbenhavn i min første Tieneste, spurgte jeg Jomfruen, om de brugte ingen Rokke i denne Bye. Rokke, svarede hun leende, bruger man og dem paa Jorden? Jeg har nok hørt tale om nogle Stierner paa Himmelen, som kaldes Mariæ Rok og Peers Pik, men er der og virkelig saadanne Ting til paa Jorden? Jeg kunde neppe bare mig for Latter af denne Eenfoldighed; men nu befinder jeg, at man og spinder i Kiøbenhavn. —— Den anden: Du kand være vis paa, Søster, at jeg saaledes skal spærte min Madame hos alle Fæste-Koner, og saaledes udbringe hende, at hun ikke saa let skal faae en skikkelig Pige.

Jeg

Jeg ſlidder ſagte et halvt Aar. —— Den første: O! min kiere Søſter! Du kand aldrig troe, hvor dærlig Mad vi faaer i det Huus; tænk engang! jeg vilde i Søndags have tracteret min forrige Medtiener, et meget ſkikkeligt Menneſke med Caffe; men min Madame viſte mig Porten. Men jeg kiender en god Rendekierling, ſom er min Madames affagde Fiende, hun ſkal min Troe nok føre min Madame omkring i Byen, hvor jeg ey kand komme, om jeg endog ſkulde ſtiele fra min Madame, for dermed at betale hende Umagen . . .

Jeg gider ey fortalt meere af denne Samtale, ſom varede næſten en Time, og havde ventelig varet længer, derſom ikke en ſtalkagtig Dreng havde bragt dem en Stoel at ſidde paa. Hvorover de ſkammede ſig, og løb hver ſin Vey. Man ſeer nokſom heraf, at de beſte Madmødre kand komme i et ſlet Udraab af ſlette Tiuende, og at et ſkikkeligt Tieneſte-Bud kand undertiden lide med de uſkikkeligſte. Dog maae jeg fortælle, hvorledes en ſtakkels Pige uformodentlig kom af ſin Tieneſte, fordi hun forrettede et Appil-Ærinde alt for vel. Hiſtorien er denne; Madamen befoel denne ſin Pige, at hun ſkulle gaae hen paa et viſt Sted for at kiøbe noget, og tillige ſkulde hilſe meget flittig, at de vilde laane hende diſſe to Ting, Pukkelblaæe og Slaadigtpaa. Pigen, ſom ikke var det danſke Sprog mægtig, glemte underveys diſſe to ubekiendte Ting. Hun kom rigtig hiem med det kiøbte; men da hendes Madame, ſom tillige med andre ventede, at Pigen havde faaet det laante, og maaſke vilde glæde ſig derover, ſpurgte meget hyppig, om hun fik det, hun ſkulde laane, faldt Pigen paa, for at undſkylde ſin Glemſomhed, at ſige, at hun ſkulle hilſe meget flittig fra Madamen, at hun ikke kunde betroe hende diſſe to Ting; men derſom Madamen vilde giøre hende den ære, at beſøge hende, ſkulde de hiertelig gierne være til hendes Tieneſte. Mig tykkes denne behielpelige Løgn paſſede ſig ret vel, og var det at ønſke, at ingen vilde lyve, undtagen, i April-Ærinder. Den, ſom vil holde andre for Giæk, bliver det ofte ſelv.

Jeg behøver ikke, at ſige mine Læſere, at det nu lakker ad Sommer. Den milde Soel bebuder denne ønſkelige Aarrets Tid. Den kommer os hver Dag nærmere, og det har nu ſtaaet en hver aabent for, imod to Skillings Erleggelſe, at gaae den i møde temmelig høyt oppe i Luften. En god Ven ſpurgte mig forleden om Aarſagen

til

til denne Skik; og da jeg tilsidst min Uvidenhed, aabenbarede han mig sine Tanker derom, nemlig, at han holdt for, at det runde Taarn var bygt til deels, paa det at unge Mennesker op og ned kunde gjøre sig en sund Bevægelse om Foraaret og Efterhøsten, og for der oven paa at hilse Solen ved dens Ankomst og Bortgang. At fore stede Personer end og der kand forsamles, har jeg mærket af et Brev, som en af mine Patroller har fundet paa Gaden. Siden der intet Navn staaer under, vil jeg allene anføre det til Beviis paa, at hvo, som vil lærer at stave ret, kand siden vanskelig skrive ret. Jeg erindrer ved denne Leylighed, at jeg engang havde en meget skikkelig og andægtig Vertinde, som hver Søndag under Aftensang holdt Prædiken af en Husspostilling (saaledes kaldte hun Bogen) Gierningen i sig selv kunde have været god, endskiønt hun boede ikke langt fra Kirken. Men det var det verste, at alle hendes Tilhørere sov gemeenlig hen under Prædiken, mueligt fordi hun intet mindre end læste den op, men stavede den ud heele Veyen igiennem, og end da med saadan Besværlighed, at der ofte kom en gal og forkiert Meening ud, i sær, naar R og R i de saa kaldede Svabakker Bogstaver forekom, hvilke hun ikke kunde ret kiende fra hinanden. Imidlertid forsømte hun ingen Helligdag, at gjøre denne Guds Tieneste stavende og havde hvergaang sovende Tilhørere. Men Aarsagen til denne Huus-Prædiken, hørte jeg engang, var denne, at hun ikke kunde faae sin Rang i Kirke-Stolen, hvorfore hun og havde udlovet, aldrig at komme der, saa længe den levede, som vilde nægte hende sit tilbørlige Sted, Rang og Sæde. Men i hvor længe denne gode Kone stavede, lærde hun dog aldrig at stave ret. Det gamle Ordsprog er derfor dyrebart: Hvad man i Ungdommen nemmer, man i Alderdommen ikke forglemmer. Det fundne Brev lyder Bogstav til anden saaledes:

„ Je viile gerne gøre kiile Væn dæn forlante Tiineſt, at
„ sænne dei ded Skileri af min Broer, men nu ær han
„ alle rede revsſet u mæ Papa Paalan det; Sa du faer
„ ded inte føren han kom er jem igien, dersom du viil mø
„ de mei pa ronne Taaren i Moren saa konne vi tael mere
„ om ded og ded anned. som du vee nok min Mama er
„ doorlig ſo han gaer ike ud og du kan være viis pa, at
„ jei ſka være dei tro og beſtandi te Døden. „

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 18.

Onsdagen den 1 May 1765.

Mine Patroller har bragt mig saa mange Nyheder til dette Blad, at jeg ey vidste, at skille dem fra hinanden, uden ved at anføre dem under adskillige Artikler:

Correspondence.

Kiere Søster!

Nu stunder Sommeren til, og jeg er saa uheldig, at jeg skal tilbringe denne behagelige Tid paa Landet, hvor man seer og hører ikke andet, end noget Grønt, Brægen af Faar og Lam, og en græsselig Skraalen af nogle Kiør. Fuglene skingrer og saaledes i Ørerne, at man kand blive gandske fortumlede i Hovedet. Alt saadant ere I frie for i den behagelige Hovedstad. O! hvor ere I ikke dog lykkelige! Nu er vel Rosenborg Have oplukt, og mig synes, jeg seer Volden vrimler med de deyligste = = = Søster veed nok, hvem jeg mener. Jeg har ey Tid at skrive meer denne Gang Nu skal jeg dægge et Lam; men for al Ting sig det ikke til nogen, at man ikke skal giøre en falsk Slutning, at jeg er et Faar. Men hvad vilde jeg her? Jeg forbliver:

P. S. Lad mig vide, om det kommer snart i Moden igien at gaae med bare Halse. Her er saa varmt paa Landet. Hvordan bliver Soelhattene i Aar?

Svar:

Jeg har rigtig faaet Søsters Skrivelse. Mig lykkes, Du er misfornøyet midt i Din herlige Overflødighed. Jeg har ey endnu seet et Lam i Aar, og jeg ønskede gierne at see Eders Hun-Koer. Men hvad er det at dagge Lam? Jeg har ey endnu været paa Volden eller i Haven; thi Mama er bleven saa sær. Jeg ønskede at være i Søsters Sted, at jeg dog engang kunde faae frisk Luft. Jeg forbliver:

P. S. Ney, nu skulle Søster see et artigt Sat, jeg har faaet.

Spørsmaale:

1) Er der Nisser, Varulve, Kirkevoer, Helheste, Gravsoe, Natte-Ravne, Marren, Ellefolk, Lygtemænd &c. til endnu, eller har de virkelig været til?

2) Hvad Raad og Middel skal der bruges imod en dumdristig Medborger, som er egennyttig, paa en utilladelig Maade?

3) Er den født, eller kand ventes at blive født, som har været, eller kand blive alle til Maade?

Adskilligt Nyt.

Forleden Torvedag var ved gammel Strand ikke Slagsmaal en heel Dag, og man hørte ikke et Skieldsord en heel halv Time.

Med første kand ventes en berømt Markskriger, som sælger et tilforladeligt Pulver til at fordrive alle egennyttige Projectmagere, det samme skal og være got imod Rotter og Muus.

Biørnene og de virkelige Abekatte paa Friderichsberg giør deres Exercitier ret vel, saa Biørne-Trækkerne ventelig trækker bort med en Deel Penge for deres Abe- og Gabe-Spil.

Et goddædigt Menneske, som, i Havs-Nød, havde giort store Løfter, lagde en reduceret 2 Skilling i Spe-Qvæsthuus Blokken.

En Hvirvel blev glemt forgangen.

Anmærkninger:

Da jeg i Formiddags reed ud af Byen, havde jeg den Fornøyelse, at see nogle Fornemme, Rige, Lærde, Fornuftige,

nuftige, Forliebte, Fattige, Latterlige og nogle af det smukke Kiøn i Mandfolke-Dragt. Veyene vare fulde af Phaetons, Karreter, Chaiser, Karioler og Ride-Heste. Vi foraarsagede lige saa meget Støv, som en maadelig Krigs-Hær. Den første jeg betragtede paa denne Reyse var Hr. Hortensius og hans Frue. Paa denne gode Mands og Frues Ansigt kunde jeg læse den Sorg, som deres Hr. Søns ryggesløse Levemaade foraarsagede. I denne Ulykke havde Faderen dog ingen Skyld; thi da Faderen i vigtige Forretninger reyste Udenlands, var Sønnen 14 Aar gammel. I Faderens Fraværelse voxte Sønnen halvtredie Alen i Længden, og havde, med Moderens Tilladelse, forrettet Hovmester-Tieneſten hos hans Hovmester i 3 Aar. Da Faderen kom tilbage forundrede han sig meget over hans velvoxne Søn; men da han undersøgte Sønnens Lærdom, forundrede han sig endnu mere, og syntes at Sønnen var meget bequem til at skiere Torv i denne Sommer. Moderen derimod syntes, at hendes kiere Søn endnu i denne Sommer i det mindste var værdig at betræde et vigtigt Dr. mer-Embede, helst da han allerede havde forrettet dette Embede i heele Huset i Faderens Nærværelse.

(Taget af den angenemme Mays første Dag.)

Opslagne Sager.

Hr. Trettekier, c. Frue Fredsommelig. Hr. Trettekier har ødelagt mange med sine Processer, og nu vil han giøre ligesaa ved Frue Fredsommelig; men da Sagen er allene om et Æg, som hans Høne floy over og giorde i Fruens Gaard, bliver hans trettekiere Finger ventelig stækket, fordi han ey havde stækket sin Høne.

Paadømte Sager.

Hr. Mistænkelig, c. sin unge og dydige Kone Madame Ærlighed. Denne Hr. Mistænkelig, som, fordi han vidste med sig selv, at han i sine unge Aar giorde sig en Ære og Fornøyelse af at forføre Uskyldigheder, og at pryde mangen ærlig Mands Pande med Actæons Krone, tvivler om det heele Kiøns Dyd. Han har derfore faaet den Dom, at han, formedelst hans uchristelige og ugrundede Mistanke, skal æde sig selv op af lutter Ærgrelse, Madame Ærlighed derimod at være gandske friekiendt.

Indpasseret.

En Courier fra Nattens Dronning, Maanen, med vigtige Brevskaber til de Herrer Forliebte og Mameseller at de herefter ingenlunde maae betiene sig af dens bleeg skinnende Lys til at betragte hinanden udi; thi den har i lang Tid med Fortrydelse lyset for disse Mørkheds Børn. Dersom de fremturer derudi, vil Maanen gandske borttage sit Skin, og overdrage alle saadanne Samlings-Pladser med saa tykt et Mørk, at alle Forliebte og i sær Uskyldigheds Forrørere skal blive staaende til den lyse Dag, og blive gandske kiendelige.

Udpasseret.

En Estaffette til Planeten Venus, med en Brevtaske fuld af de kierligste Takkigelser og Forbindtligheds Erklæringer, for hver Gang den i sidste Vinter-Aftener havde skinnet; med tilføyede Begieringer, at den fremdeles vil zire Jord-Kloden med sit behagelige Skin, i denne Sommer, efter Solens Nedgang.

Dodsfald.

I Provintzerne: Hr. Kornpranger. Døde ellers meget hastig, i det Rug-Loftet, som var betynget med 20 Aars gammelt Korn, faldt ned og slog ham ihiel, just da han sad og skrev sin udenlandske Kiøbmand til, at han vilde sende ham nogle Tusinde Tønder Rug. Han fik ellers en meget hæderlig Begravelse; dog begræder ingen Fattig Hr. Kornprangers Leyersted, saasom han kunde see sin trængende Næste at græde for Brød, uden engang at sælge dem en Skieppe Korn.

Her i Staden: Madame Galopine i sit Alder 62 Aar. Døde af Vergrelse, fordi hendes elskværdige Stedatter havde flere Elskere end hun, uagtet hun efterlod ikke at giøre allehaande forliebte Ophævelser.

Gravskrift.

Stat Vandrings-Mand, betragt og see.
Tænk ey, omsunst her Blomster ere strødte.
Her giemmes den, hvis Bortgang giorde Vee
Da Skiebnen plat og pludselig,
Som vil i alting raade sig
En Mage, ak! fra Livet reent udstødte.

Du

Du sporger: Hvo?
For Graad jeg knap dit Spøremaal kand besvare.
Ja, hvem kand sig for salte Taarer bare?
En Mage, som var mod sin Mage troe;
En Mage, som for Magen kurrede;
En Mage, som loe af Galanerne;
En Mage, som med Magen nebbedes;
En Mage, som for Magen Halen strøg;
En Mage, som ey elskede for Spog;
En Mage, som gik ikke andensteds;
En Mage, som var yndig og rundkappet;
En Mage, som var galdefrie;
En Mage uden Hyklerie
Blev pludselig fra os og fra sin Mage snoppet.
Dens Mage bær nu Sorge-Sløer.
O! ja Den sørger, til den døer.
Stiltiende den længes, sukker.
Gaaer ey udaf sit Dueslag;
Men sørger baade Nat og Dag.
Dog, den jo daarlig er, som imod Skiebnen pukker.

* * *

Selvkloge, tag Exempel af en Due.
Enfoldig vær, hvor du ey gruble maae;
Elsk redelig med Eskovs rene Lue;
Vær udi Omgang galdefrie;
Vær ydmyg uden Hyklerie.
Din Grav da Blomster stal, som denne Dues, faae.

Copulerede.

Hr. Dristigfær i sit 70de Aar gift med Jomfrue Vittighed Snild 15 Aar gammel. Monsr. Oprigtig og Jomfr. Længselfuld, efter en 17 Aars Forlovelse. (Jeg havde ønsket, at kunde give en længere Liste paa de Copulerede for at fornøye en vis Jomfrue, som sagde engang, hun helst læste den Articul i Aviserne.)

Bekiendtgiørelse.

Her til Staven er nyelig ankommen en splinter nye Complimentmager og Capriolskierer (man kand let vide hvorfra) han siger selv, at han perfect informerer i alle smukke Videnskaber. Haus Force bestaaer fornemmelig i

at underviise det smukke Kion, som maatte have Lyst, at exercere med en Vifte paa en nye og net Maade, og som kand giøre dem dobbelt tækkelige. Exercitien bestaaer i nogle faa Haandgreb, naar de kand til sine rette Tider iagttage dem, ere de gandske fuldkomne. Hans Øvelse og Haandgreb ere ungefær disse:

Tager Vifterne.
Udslaaer Vifterne.
Slaaer Vifterne op og i.
Vifter med Vifterne.
Legger Vifterne i Armen.
Lader Vifterne henge.
Nedlegger Vifterne.

Alle disse Tempo skal skee paa en frie og utvungen Maade. Han lærer og unge Cavaillerer og Petitmaitres paa en behagelig Maade at præsentere Tobaksdaaser, i sær dem, med smukke Portraits i Laaget; Han kand og lære de Dumme at tale meget om intet, og derforuden mangfoldige andre Artigheder. Han er gandske billig med Betalingen; kun en Ducat for Timen. Man siger, han har allerede faaet mange Skolarer.

Sr. N. N. som i 47 samfulde Aar har været Skoleholder, tilbyder sig, paa en meget grundig Maade at underviise alle Misfornøyede i Taalmodigheds Bog. I Særdeleshed lærer han fortreffelig gamle Supplicantere at have Taalmodighed. For at forbedre sine saltige Omstændigheder forlanger han 2 Skilling for Timen. Dog kand han ikke lære dem Taalmodighed, som selv ere Aarsag til deres Misfornøyelse.

Kiøbslutninger.

Langt om længe blev Kiøbet sluttet. Jeronimus skal give Hr. Leonard 7000 Rdlr. til Medgivt med hans Datter, fordi han vil giøre hans ringe Huus den Ære. Stakkels Barn græder; men Kiøbet er giordt hende uafvidende, og hun skal absolut have Hr. Leonard, som er af Stand, og behøver Penge, men veed ey at bruge dem.

Auctioner.

Et meget lidet Partie af den gamle Troeskab, uforstilt Venskab og usminket Ærlighed skal med allerforste

stilles

stilles til offentlig Auction, og absolut bortsælges. Vahrene ere meget gode og kand tages i Øyesyn forend Auctions-Dagen.

Fra Modernes Land er nyelig ankommen 23de Fustagier med lutter Forandringer af Fruentimmer-Sætter og Alonger; nogle Centner Galanterier; En Kiste med alamodiske Kierligheds Eeder og Forpligtelser; En liden Casse med Skiønpleter NB. der følger en Opskrift med de sidste, paa hvad Sted i Ansigtet og andre Steder de skal settes. Vahrene ere gandske nye og forsvarlige. Men vil ventelig blive dyre, saasom en Deel er forskrevet og noget allerede betinget. Liebhaberne ville derfor ikke forsømme Auctions-Dagen.

Til Kiøbs.

Hos Sr. Lurendreyer ere meget gode Rævskind, Ænker og Finter, falske Eeder og Tærninger, tilligemed en anseelig Deel smaa Kneeb at bekomme. Sr. Lurendreyer forsikrer, at Kiøberen af disse Vahre skal finde sig vel holden til en Tid.

Hos Mademoiselle Coquette sælges forliebte Øyekast, og Miner, samt allehaande flanagtige Gebærder, alt for billig Priis; dog er det ikke tienligt at kiøbe meget af disse Vahre.

Til Leye.

I en af Stadens afsides og roeligste Stræder, ere meget bequemme Bagværelser for visse Familier, der er og en Bagloge til Tieneste, for at bruge i paakommende Tilfælde; Værelserne kand strax tiltrædes, saasom de forrige Leyere uformodentlig maatte flytte i Spindehuset.

Capitaler.

Smaa og store Capitaler imod suffisant tredobbelt Pandt og billig Rente, ikkun en Skilling af Daleren om Ugen, anvises paa anden og tredie Haand. Eyeren vil ikke være bekiendt, at han har Penge; men er ventelig Sr. Jagerkarl med den blakkede Hat og stoppede Stromper.

Bøger.

Et nyt Oplag af den uforlignelige Haand-Bog, som bestaaer af 52 løse Blade i forstaaren Duodes, ziret med 12 illuminerede Kort, vel truffen. Bogen kand læses paa mange adskillige, skiøndt undertiden farlige Maader. Den

er

er imprimeret, og altsaa kand kiøbes frit, men ikke bruges uden Hazard. Exemplaret koster 14 Skilling Danske.

Conditioner ledige.

For en honet og habil Karl, som har reyst Udenlands, og perfect taler Tydsk, Fransk, Italiensk, og noget Engelsk, item forstaaer Jura, Musik og Mathematik, samt kand danse og synge got (Grund-Sprogene og det Danske forlanges ikke) er en god Condition ledig NB. naar han vil mere leege end læse med Junkeren.

Tieneste-søgende.

En smuk og skikkelig Pige, som kand forevise gode Skudsmaale om sin forrige Føyelighed, søger Condition, helst paa et roeligt Sted, enten hos en Enkemand eller ugift Person, alt paa antagelig Maade.

Bortkomne og bortstiaalne Sager.

Den 26 April blev ved Indgangen til Comoedie-huset af eens Lomme borttaget en Brevtaske, med adskillige vigtige Brevskaber, saasom: En Deel ugvitterede Regninger, den største var fra Haarskiereren; 3 Kierlighedsbreve og nogle adskillige Formularer til Suppliqver. Eyeren lover, at Opdageren maae beholde de ugviterede Regninger, naar han kand bringe Resten til Veye.

Fra et Hiørne-Huus, hvor en Mand havde vederqvæget sig lidet, formodentlig for at bortslaae nogle fortrædelige Tanker, og til hans Hiem, er tabt en stoer gammel nedslaget Hat, udziret med skionne lange Fiere. Eyeren er saa raisonnabel, at Finderen maae bære den, om den bedre kand passe til hans Hoved, end til hans eget; thi han er nu aldeles kied af denne Prydelse.

Fundne Sager.

En Assistents-Seddel paa en Solv-Machine, for at tage paa Comoedie og at giøre en Skov-Reyse.

Et Gimmer-Lam indløben i en Mands Gaard, som Eyeren igien kand afhente.

En dirkefrie Laas til et Jomfru-Hierte, fundet forgangen Aften i Maanskin, skulde Eyeren ey have tabt den med Villie, kand den afhentes hos Finderen, som ikke forstaaer at lukke den op.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 19.

Onsdagen den 8 May 1765.

Mit forrige Blad lignede noget nær en skiemtende Avis bestaaende af Skiemt og Alvor, Sandhed og Usandhed. Det er jo og de almindelige Deele, hvoraf de fleste Aviser ere sammensatte, og jeg har hørt mange at klage over Aviserne, i Henseende til det sidste. I dette Blad vil jeg være mere alvorlig, hvortil jeg og har billig Aarsag, saasom mig just mødte nogle smaa Fortrædeligheder, da jeg agtede at gaae uden Porten for at drage frisk Luft og at tænke lidet i Rolighed. Jeg mødte en gammel Bekiendter, som satte mig haardt til Rette, fordi jeg fulgte Strømmen og vilde gaae uden Porten. Jeg har, sagde han, i 13 Aar ey havt Næsen uden for Bommen, og jeg lever dog endnu. Men da jeg erindrede mig, at denne for 13 Aar siden, saaledes tog uden Porten, at han nu har sine gyldige Aarsager, hvorfor han bliver i Byen, tog jeg meget hastig Afskeed, saasom jeg mærkede denne Prædikantes Vey faldt ned i en Kielder, og jeg agtede mig uden Porten. Neppe var jeg kommet uden for den yderste Bom, førend jeg fik Halsen fuld af Støv; thi Feyerne havde glemt at slaae Vand paa Gulvet. Underveys mødte jeg utallige Mennesker, som alle vare glade

over, at de havde skattet til Biørnene og Abekattene. D
fortiener ærlig deres Brød, sagde nogle; andre sagde,
Biørnene skulde have ladet deres Herrer danse en Sol
iblandt, for ogsaa at giøre noget for Pengene; to gam
Koner meente, at disse Biørne-Trækkere vare Troldmænd
og at Biørnene tilligemed Aberne havde været Menneske
som de havde omgiort eller forgiort, saae Du ikke, sagde
den eene, hvormeget den lille Dreng lignede vor Nabos
som blev ombyttet. Al denne Tale giorde mig og nysgier
rig efter at see disse formeente Troldmænd og de forgior
te; men jeg havde ey den Lykke, saasom mange for mi
ventede med Længsel, at blive indladt, og jeg skyer gierne
Mængden. Jeg gik altsaa hen i en Have, for at fornøye
mig med at see, hvorledes alle Ting paa denne Aarets Ti
ligesom saaer nyt Liv, og hvorledes alle disse forskiellig
Planter ligesom Børn fødes og opklækkes af den tilsælle
og frugtbare Moder, Jorden. Men her mødte mig atter
en nye Fortrædelighed. Da jeg stod og bukkede mig, for
at betragte nogle nye opkomne Planter i et Urte-Bed, kom
Værten med en Jomfrue gaaende. Dette slakkels Pige
barn gav et forskrækkeligt Skrig af sig, og, i det hun sprang
en Fugl floy af til Siden, stødte hun saaledes til mig, at
jeg satte min Næse i Urte-Bedet. Aarsagen til Jomfruens
ens Angest og Forskrækkelse var en Frøe eller Padde, som
i Ubesindighed giorde dette forvovne Spring over Gangen
noget nær Jomfruens grønne Skoe. Jeg vilde have
troet, at Jomfruen med Forsæt havde blevet bange og
sprunget af til Siden, for at hevne sig paa mig, fordi jeg
saa skiødeslos stod i den Stilling, uden at mærke hendes
Ankomst; men da hun skielvede over en halv Time efter
denne Forskrækkelse, viiste hun tydelig, at det ikke var for
stilt. Værten forfulgte og denne uskyldige Frøe saa længe
at den maatte undgielde sin Dristighed med Døden. De
forbandede Utøy, sagde han, kand kyse Livet af skikkelig
Folk; disse Dyr, blev han ved, kand jeg ikke lide ved min
Død; de ere ret ligesom Lande-Plager; De skraaler og
Drene saa fulde om Aftenen, at vi neppe kand sove; jeg
vilde heller høre 10 Kierlinger at raabe med kaagte og
varme Krabber, end jeg vil høre en eeneste levende Frøe
at ræbbe. Mig tykkes dog, svarede jeg, at Frøerne
Stemme

Stemme er ikke ubehagelig, og jeg hører den gierne; jeg for min Part overlod Dem gierne 10 Dages Raaben og Skrigen i Byen for een eneste Aften-Musik af Frøerne i Deres Have. De maae nok ikke være Musicus, min Herre, svarede Verten, efterdi De kand finde Fornøyelse i den Padde-Musik, som dog gemeenlig skurrer i alle skikkelige Folkes Ører . . . I det samme spurgte Jomfruen, hvad det var, som voxte i det og det Bed. Verten smaaloe med en Mine, som tilkiendegav en Forundring over Jomfruens Uvidenhed, og sagde: det er Mirrian og det er Timian, v. s. v., det er Asparges. Ja, dem kiender jeg nok, sagde hun, hvad koster Hundrede? 9 Mark, svarede Verten. Men hvad er dette for et Træe? Et Kirsebær-Træe. End dette lille? Verten blev kied af disse Spørsmaale og sagde, det var et lille Træe. Jeg fattede virkelig høye Tanker om denne artige Jomfrue, som viiste saa stoer Begierlighed efter at kiende alle Ting i Haven. Og det er lige saa daarligt at ville forundre sig over Kiøbstædfolkes Uvidenhed i Landsbye-Ting, som om en Galanterie-Kræmmer vilde undee en Bonde, fordi han ikke kunde nævne alle hans rare Sager med sit rette Navn. —— I det samme kom 5 Mands-Personer, alle i Jagt-Habit, muntre og levende, og det lod som Gangen var noget for smal. De havde allesammen Hiorte-Remme omkring Livet, hvilke Remme jeg ansaae som Baand, der holdt disse Kar tilsammen. Hvad Tønde er vel uden Baand? Jeg kand med Rette bruge den Lignelse, eftersom disse gode Herrer vare allesammen temmelig vel tilpakkede indvendig med vaade Vahre. Dog maae jeg ikke giøre dem Uret; de havde endnu maattet drikke mere, dersom de ikke havde kundet huske flere Eeder og Bander. De sang og bandede, bandede og sang, enhver af dem paa sin Maade; dog den ene bedre end den anden. Dette Sælskab tog Plads i et Lysthuus ved den anden Ende i Haven, og befalede, Caffebordet at skulle dekkes —— Jeg spurgte Verten, enten Frøernes Skraalen i hans Have, eller dette Sælskabs Eeder og Bander klingrede best i hans Ører. Han virrede med Hovedet, og, uagtet sin Profit, tilstod han dog, at Frøernes Skraalen var angenemmere, eftersom man kunde formode, at om Frøerne ikke prisede deres Skaber,

saa lastede og bespottede de ham ikke heller . . Hør, hvor de bander! sagde Verten: Gott strafe mich! hør! Der Teuffel zerreisse mich! —— Disse vil ansees for artige og civiliserede Folk, og om jeg seer ret til, saa er det ikke længe siden, at jeg saae den ene paa et helligt Sted og i hellige Forretninger. Ak! Gud bedre det! Jeg har kiendt, sagde Verten, et ungt Menneske, som aldrig bandte ringere end ved Tusinde Djevle; thi han havde allerede en Deel under sin Commando, og rettede altid sin Næse til Smaa Feyl med Stokken i Haanden og Tusinde Djevle i Munden.

Hvor vederstyggelig denne Last, Sværgen og Bandeden, er, kand man let forestille sig, da endog en Vert saaledes kunde moralisere derover. Jeg gik, og var glad over, at jeg var kommet ind til saa god en Vert, da jeg var vis paa, at denne ey bandte mig i sit Hierte, fordi jeg havde fortæret saa lidet. Underveys overveyede jeg nærmere denne Last, som vist nok er en af de første Skam-Pletter paa det menneskelige Kiøn. Og, for end mere at vise dens Hæslighed, vil jeg anføre nogle Beviser derpaa, uagtet man, desverre, ikke mangler samme:

Jeg kiender en Nar, og han er vel bekiendt, hvis daglige Mundheld er: Jeg vil aldrig komme til Gud eller arve Guds Rige! Jeg vil være Djevelens med Liv og Siel! Denne Nar vilde gierne, at man skulde holde ham for at være en Fritænker. Han vilde tage det meget ilde op, om man vilde ligne ham ved andre Smaa-Siele, og sige, at han troede baade et Himmerig og et Helvede. Dog alligevel sværger og bander han alle Øyeblik med den vittigste Mine ved Gud og Djevlene.

En vis Mand, som driver en hemmelig Handling, tvivler paa, at Folk skulde vilde kiøbe af ham, dersom han ikke lagde nogle Eeder paa hvert Slags Vahre. Ved enhver liden Eed klaager han Øynene op til Himmelen;

len; ved en middelmaadig Følder han sine Hænder, og seer meget gudfrygtig ud derved; men ved en fuldkommen Eed, naar Vahrene ere meget slette, legger han den venstre Haand paa Vahrene, og med den høyre slaaer sig for Brystet. Jeg holder for, at han enten har de sletteste Vahre, eller og at han selv intet duer.

Hr. Cleon har den Berømmelse, at han er en skarp Husholder, men han bander forskrekkeligt, naar han giver Penge ud. Hans Kone kand bande lige saa got, naar hun beregner Husholdnings Udgifterne for ham. De lever dog ellers, som Ægtefolk, saa temmelig got; de har det Forsæt, at bande, at leve og at doe med hinanden. Jeg holder for, at deres Banden er sympatetisk eller naturlig, eftersom deres Jomfrue-Datter kand lige saa got bande med Pigerne i Kiøkkenet og med Haarskiereren, naar han skal frisere hende. Den yngste Søn, et Barn paa 7 Aar, begynder ogsaa allerede temmelig vel, dog meest, naar Pigen klæder ham paa.

Hr. Leander vilde forleden af min Ven laane 500 Rdlr. Da han nu ikke havde saa mange Penge liggende, og var nødt til at giøre nogle Udskyldninger; svor Hr. Leander fire overordentlige Eeder paa, at han som en ærlig Mand vilde betale ham disse Penge igien; men da min Ven ikke kunde tage denne uvisse Obligation for gyldig, laante han ham slet intet. Faa Dage derefter giorde Hr. Leander Opbud; det havde han ikke forsvoret.

Crysidas svor Lorette til, at han ingen vilde elske i heele Verden uden hende. Men da det ikke stod i hans Magt, at giøre dette, saa var Kierligheden forbi 4re Uger efter Brylluppet. Lorette derimod havde ingen Eed giort, og finder bedre sin Regning. Jeg beklager Crysidas, at han ikke var lige saa forsigtig som Lorette. Hvad skal den Stakkel nu fange an? Det var Skade for

dette velvorne Menneske, om han skulde blive en Meen-Eeder og H. : , , det som rimer sig paa Eeder.

Jørgen Lukkert og Mads Fokmast sværger og bander begge to allertydeligst ved heele Søemagten. Man siger, at de har bragt det høyere i Bande- end i Seyle-Kunsten. Ja, man vil forsikre, at, da den Norske Løve forleden løb af Stabelen, løb tillige saa mange Eeder og Bander af Banke-Stokkene, at de kunde være tilstrækkelige til den sværeste Baglast. Man vil ellers mene at saadan Banden og Sværgen er lige saa nødvendig i Søe-Videnskaben, som Compasset og Søe-Kortet.

Hercules Trumff bander i en eeneste Vinter ved Kort- og Tærning-Spil mere, end hans heele Familie bøder i 3 Sommere. Forrige Vinter giorde han vel et Løfte ved to forskrækkelige Eeder, at han i sin Livs-Tid aldrig mere vilde spille om Penge. Men da Tiden giortes ham lang, fortrød han sit Løfte, og begynder nu igien at spille, men ikkun om Eeneste-Skillinger. Høyere tør han ikke, for sin Eeds Skyld, vove sig for det første. Hercules Trumff er dog ikke meensvoren; thi han anseer ikke Eeneste-Skillinger for Penge.

For nogen Tid siden var jeg i Kirke i en af vore smaa Kiøbstæder. Jeg var net op kommet op paa Orgelverket. Da nu Organisten skulde spille den sædvanlige Psalme efter Prædiken, havde Bælgetræderen, enten af Skiødesløshed eller formedelst andre paakomne Tilfælde, glemt at træde Blæse-Bælgene ned. Jeg troer gandske gierne, at dette var en ærgerlig Sag for Organisten, da han fornam, hans Instrument paa engang var blevet tavs, og en Deel af Menigheden derved blev forstyrret i deres Sædvane at synge. Den emsindtlige Organist greeb paa alle Manualerne, og ret tappert stampede med Fødderne omkring paa Pedalerne; han gloede op paa de Orgelpiber, som stode over hans Musicalske Hoved; han bred

beed Tænderne sammen; men alt forgieves. I det samme greeb han atter af alle Kræfter paa Claves; men der var endnu ingen Vind kommen fra den Gudsforgaaene Bælgetræder til den kunsterfarne Organist. Denne gode Mand blev derover saa nidkier i sit Embede, at han veltede en saa forskrækkelig, saa fæl, saa hæslig og imod Naturen stridende Eed af sig, at jeg tænkte, nu falder Kirken, Orgelverket, Bælgetræderen og Organisten med alle Piberne sammen i hinanden. Neppe var Eeden udsluppen forend den beste Vind slap fra Bælgetræderen til Organisten. Han greeb og saaledes løs paa det gamle Orgelverk, at jeg nær havde bedet Bælgetræderen igien at tage Vinden fra ham. Saavidt jeg forstaaer af Musik, mærkede jeg at dennne gode Organist kunde bedre bande, end spille paa Orgelverk. Jeg blev saa fortrædelig over denne musicalske Syndere, at jeg gik strax bort. Jeg traf ham om Eftermiddagen i et Sælskab. Jeg erindrede ham om hans begangne Synd og græsselige Eed; men han svarede i en meget musicalsk Tone: Til en god Organist hører en god Vind-Macher. Denne Tone kom af de Duur.

Jeg har ofte i det deyligste Veyr hørt de ugudeligste at bande: Daß der Donner und Blitz sie erschlagen möchte! og det med saadan Verbødiahed at haaren reyste sig paa mit Hoved. O! hvilket forskrækkeligt Forlangende! o! Synder! o! Almagt!

Den unge Passager, som for nogle Uger siden er kommen tilbage fra sin udenlandske Reyse har allerede bragt det saa vidt, at man nu ikke troer et Ord, af alt hvad han siger, uagtet at han meget færdig bander derpaa.

Jeg saae engang en ung Herre at giøre en Eed for Retten. Han stod ved denne Ceremonie, som en Dansemester paa et Bal. Der var intet paa hans Postyr at udsette, uden det, at han holdt Fingrene i Veyret, og Hatten under Armen.

Da

Da jeg i alle disse grelle Tanker var kommen til Porten og gik om af Volden, saae jeg fire Soldater, som skulde lære Haandgrebene med et Gevær. Deres Læremester brugte gandske nye og besynderlige Eeder, som han ventelig har bragt hiem med sig fra Hvervingerne. Jeg troer gandske vist, at det var Kalmukkiske Eeder, som han havde oversat paa tydsk. Men jeg kunde og tillige see, at han brugte ingen ret Læremaade. Han bandede og pryglede. Jeg tænkte: Dine Lærlinger vil gandske vist ved alt dette Arbeyde hastigere lære at bande paa et fremmed Sprog, end lære ret eeneste Haandgreb ret.

De Fornemme bander mindre, end de Ringere. Jeg kiender mange Supplicantere, som ønskede, at deres Patroner vilde bande paa, at de vilde hielpe dem; men derudi handler de meget viiselig, for sine Aarsagers Skyld ey at blive meensvorne.

At bande og bryde en Eed vil ellers i disse Tider ikke sige meget. Af Prædike-Stolen hører man vel undertiden saadanne Talemaader, men de ere og ligesaa hastig forglemt som heele Prædikenen.

Dersom det var min Maade at bande, turde jeg bande paa, at ingen af mine Læsere og endnu mindre nogen af oven anførte Bandere vil bande mig, fordi jeg i dette Blad har viist Eeder og Bander i sin grælselige Vederstyggelighed, og at den Last, der er ligesaa ringe agtet, som den er almindelig, gior alle dens Elskere for hadte og afskyelige i alle fornustiges Øyne

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 20.

Onsdagen den 15 May 1765.

Just da jeg vilde gaae uden Porten (thi i May Maaned har jeg i Sinde ret at fornøye mig, førend 11 Junii kommer) fik jeg følgende Skrivelse, som gav mig Materie til dette Blad:

Min Herre!

„ De maa ikke tænke, at jeg, for at give mig „ nogen Hevn, beder Dem, at indrykke dette i Deres „ Blade. Nei. Det skeer allene, for, om det var mue„ligt, at kunde rette en lige saa særdeles, som alminde„lig Feyl. En af mine gamle Bekiendtere, er bleven „ gandske uktendelig for sig selv, og hvad Under da, at „ han ey kiender mig og andre sine lige. Dog spaaret han „ ingen Umage for at lære at kiende sig selv. Han er ey „ saa slet eenfoldig, at han jo veed, denne Kundskab er den „ vigtigste. Til den Ende bærer han nu et Speyl bestan-

„ dig i Lommen, og dette siger ham, at han er gandske
„ fuldkommen. Han beundrer sig selv fra Top til Taae;
„ Han priser sin Skaber, jeg mener, Skræder; Han lo-
„ ver sine Creditorer, den Lovsang er billig; thi paa de-
„ res Godtroenhed beroer den heele artige Figur. Jeg
„ mødte denne Ukiendelige forleden i Haven, og efter Sæd-
„ vane hilsede ham. Han saae paa mig; men, i Stedet
„ for at hilse igien, tog han sit Speyl op, jeg tænker, for
„ at vilde see i Speylet, om der endnu var noget kiende-
„ ligt hos ham. Jeg vil ikke giøre noget særdeles Træk
„ af hans Lineamenter, eller nøyagtig Beskrivelse over hans
„ nye Klædning, at han ey skal blive beskiemmet og kien-
„ delig for andre; men, at han kand vide, at Folk kien-
„ der ham, i hvor ukiendelig han mener at være, har jeg
„ bedet min Herre at bekiendtgiøre dette. Maaske han
„ deraf kand lære at kiende sig selv uden af det bedragelige
„ Speyl, som dog aldrig kand sige ham denne Sandhed:
„ At Klæder forskaffer ingen Dyd, og en Skræder er
„ ingen Skaber." Jeg forbliver:

Denne artige Ubekiendte; som har sendt mig den-
ne Skrivelse, tillader mig vel uden Fortrydelse at sige ham,
at det lader, som han ikke veed det gamle Ordsprog: Klæ-
der giør Mennesker. Ja end mere, vittige, kloge, ar-
tige og fornuftige Mennesker. Og skulde da saadant et
velklædt Menneske, som Klæderne forskaffer saa mange Yn-
digheder, forglemme baade sig selv og andre, er det jo vel,
at han har et Speyl i Lommen, som dog i det mindste kand
sige ham, at han har menneskelig Skikkelse.

Jeg stak Brevet i Lommen, og gik uden Porten
for nærmere at overveye denne Sag. Jeg erindrede un-
derveys,

derveys, hvad den vidtberømte Anton Pansa fortæller om sig selv: med hvilket ærbødigt Øyesyn han ofte besøgte sin Skræders Værksted; han saae grant, hvad Fortienesie, Dyd og Fornuft der fremvorte under Skræderens skabende Hænder, ja, ham syntes, at der fremsprang en lille Heire ved hvert Stik af hans Naal. Pansa kom engang, og med dyb forundring betragtede Skræderen, som just var i Færd med at skabe en vigtig Person, men var meget misfornøyet, fordi flyvelet ey kunde række til at afbilde den vægtige Bug. Den eene Svend Arbeydede af alle Kræfter paa en Stræng Junger. Paa Bænken laae en stor mængde Spradebasser, elskværdige unge Smaaherrer, og sukkende Elskere, hvilke med Utaalmodighed syntes at opvrbie deres Skabning og deres artige Væsens Udbredelse. Alle disse skulle bestaae af lutter Flyveler, rare Stoffer og kostbare Silketøyer. Under Bænken laae en stoer Mængde slettere Klæde og Tøy for Lærde, Kunstnere og andre ringere Skabninger. Paa Væggen hang to unge gandske færdige, som ret hovmodede sig over en Poets gamle Klæder, som laae bag Døren for at forbedres. Her stod Pansa hos Mesteren, holdende sin Hat under Armen, og blev staaende længer end en Time i saadan ydmyg og ærbødig Stilling, som naar man er i fornemme og store Mænds Selskab. Hans Høyagtelse for disse Klæder, som kunde giøre saa store Mirakler, var gandske billig, efterdi Legemet, som ofte stikker i dem, synes os ligegyldigt og af ingen Vigtighed, saa forbinder og vores Pligt os til, at paatage os saadan en ydmyg Mine, naar vi seer disse Klæder, uden deres Legeme, som de af en Hændelse tilhører. Men det er og lige saa billigt, at enhver, som ellers ikke besidder nogen Fortieneste uden den, de har deres Klæders Anseelse at takke for, aldrig tilegner sig den Ære Bevisning, som disse Klæder forskaffer dem, paa

vel, at man ikke, just efter denne store Autors Forslag, skal nødes til at forandre Talen i Complimenterne, og, naar man møder saadan en vel oppudset uden Dyd og Fortieneſter, aldrig at sige andet til ham, end: Min Herre! jeg har den Naade allerydmygſt at forsikre Deres prægtige Veſt min underdanigſte Ærbødighed; jeg recommenderer mig til Deres velskaarne Klæders naadige Beskyttelse; Fædrenelandet kand ikke nokſom beundre Deres kostbare Opslages Fortieneſter; Himlen bevare Deres Fløyels Kiortel endnu i mange mange Aar til Kirkens og vor Stats Beſte o. ſ. v. Af saadanne Tanker var Pansa. Og at disse Tanker ikke ere saa aldeles urimelige, som maaske nogle vil mene, da har en tilforladelig Mand, en Pave selv allerede indseet den store og fortræffelige Nytte, som Klæderne tilbringer os: Tvende Cardinaler besøgte engang Pave Julius den Tredie i en stor Heede, da Luften var meget varm. Cardinalerne fandt Paven i hans Gemak paa hans Pallais, hvor han havde afdraget sine Klæder, og gik og spadserede allene i hans inderſte Klæder. Han nødte Cardinalerne til at giøre det samme, og derpaa spurgte dem, hvad de meente, Folk vilde sige om dem, om de saaledes skulde lade sig see paa Gaden uden noget anseeligt Følgeskab? Man vilde, svarede de, holde os for de ringeſte af Pøbelen, og maaske kaste Skarn paa os. Vel an! svarede Paven, saa ere vi jo vore Klæder stor Tak skyldige, efterdi de ere saa vigtig en Aarsag til, at man ikke holdes for Pøbel og gemene Folk.

Men at min Hr. Correſpondent ikke skal blive fortrydelig ved at blive overbeviist af saa anseelige Mænd om sin Uvidenhed, ligesom han var den eeneſte eenfoldige, som ey vidſte, at sette tilhørlig Priis paa prægtige Klæder, vil

jeg

jeg vise ham hans Ligemand i denne eenfoldige Tænkemaade:

Caspar Bruschius, en arm og fattig Poet, opholdt sig engang til Basel, og levede af de Foræringer, som Abbeden og Abbedinden gave ham, hvis Kloster han beskrev paa Vers. Disses rige Gavmildhed satte ham engang i den Stand, at han lod sig giøre en nye Klædning. Saasnart han lod sig offentlig see i denne, saae han med største Forundring, at alle Folk hilsede ham meget ydmyg, og de, som sadde, stode ærbødig op for ham. Han mærkede strax, at han alleneste kunde tilskrive sine nye Klæder al denne Æres-Bevisning. Hvorudover denne underlige Mand ærgrede sig saaledes over denne Ære, som han alleneste havde sine Klæder at tilskrive, at han gik hiem, og gandske sønderrev sine nye Klæder. Denne Poet var jo lige saa eenfoldig, at han ey endnu vidste, at Klæder giør Mennesker, ja, agtede og ærede Mennesker.

Jeg har undertiden hørt denne Talemaade, naar Tienerne skulde sige, hvem der forlangte Herren eller Frueu i Tale: Det er en Ubekiendt, og er meget slet klædt. Sig: jeg er ikke vel, eller jeg er ikke hiemme. En anden Gang. Der er en fornemme Person, som begierer at tale med Herren, jeg kiender ham ikke, men han er prægtig klædt. Beed ham at trine ind i den beste Stue. Af alt dette sees jo klart, hvad Fortrin prægtige Klæder har for de slette. Verden vil bedrages, og derfor bliver den bedraget. Saa nødvendigt det derfore er, at klæde sig, med Attico, net, dog tarvelig, saa daarligt er det derimod, at ville hovmode sig af nogle prægtige Klæder, og

at vilde kaste Foragt paa dem, som ey har Mod nok til at gisre sig til en Daare og Modens Pidant. —— I disse Tanker kom jeg utvivlsomt ind i en Have. O! hvilket prægtigt Syn! Her stode Blomsterne i den yndigste Flor; Hvert Slags var ifort sine paa Tusinde forskiellige og ubegribelige Maader skatterede Klæder. Ak! tænkte jeg: vilde den, som brystet sig af sine prægtige Klude, retteligt betragte disse Naturens Kunststykker, deres Farver, deres Prydelse og Adkomst til samme, da skulde han see, at sig Pragt, ja, laante Pragt, var kun et Intet at regne imod det mindste Blomsters Herlighed. Ja, her kunde han og betragte sin Prydelses Vanighed. I det samme faldt mine Øyne paa en uanseelig Nat-Viol, som stod afsides. Ved dette Syn fornøyede jeg mig inderlig, og vil, om jeg kand, fornøye mine gunstige Læsere med mine Tanker over denne ringe og uanseelige

Nat-Viol.

Naturen underlig uddeler sine Gaver.
I denne Nat-Viol jeg et Exempel haver.
Den som et Affskum staaer udi et Urte-Bed,
Den uanseelig er og uden Deylighed.

En Torn, en Tidsel, en Skarntyde, ja, en Nelde,
(Hvis en udvorres Pragt kand ellers noget gielde)
For denne Nat-Viol i Sandhed Prisen bær.
Blandt Blomsterne den snart jo allerhæsligst er.

Dog

Dog har Naturen end deri saa sparsom været,
Og den en bedre Pragt og Klædning ey forøret.
Da har den noksom paa den Mangel raadet Bod.
Den elskes, for dens Lugt er angenem og god.

Naar Natten stunder til, og Aften-Solen smiler
Naar andre Blomster sig tillukker og sig hviler;
Da staaer den i sin Flor, og lugter allerbest,
Ja, dem til Skamme gior, som prydet allermest.

Ret ligesom at den ved Dagens Lys sig skammer,
Naar andre Blomster staaer og af sin Klædning brammer,
Og har Tilskuere i største Hobetal.
Man af Undseelse den da ey lugte skal.

* * *

Af det udvortes man derfore ey maae domme.
Hvor slet Violen seer, man den dog maae berømme.
Der ofte meget got kand skiules af en Palt,
Og Viisdom ofte boer i ringeste Gestalt.

Af denne Nat-Viol jeg tage vil Exempel.
Og stræbe at jeg kun kand bære Dydens Stempel.
Saa er det ligegot, om Kiortelen er slet;
Thi Pragt foruden Dyd gior ey til Menneskets.

Noget

Noget Nyt.

Man har forekastet mig, at jeg i mit Numer 3, lod mine Patroller saa flittig erkyndige sig om den hurtige Seylere, men den Tid kunde ikke kiende ham, nu da han af sig selv fremkommer, og vover sig aabenbare ud paa den aabne Soe og farlige Dyb, for at giøre saa vigtig en Prøve, har jeg gaaet ham stiltiende forbi. Det er sandt, det var i Sandhed værd at tale om. Mange ønskede, at vide, hvorledes denne anden Prøve løb af. Jeg skal sige Dem det, mine Læsere. Baaden løb ikke, men laae gandske stille ved Kalkbrænderiet. En Raquette brændte los, den gav et Fut, og dermed var Prøven giort . . . Er det at seyle hurtig, vil man spørge? Ja, giv kun Tid. Den skulde have . . . . Hvad skulde den? Ey giv dog Tid. Den skulde seylet . . . Hvor hen? Det er dog forbandet, med den Nysgierrighed, lad mig tale ud. Den skulde have seylet til Helsingør . . . Kom den der? Nu er det galt igien. Ney, den laae gandske stille, og derfor har jeg tiet stille. Den skulde have seylet, men kunde ikke, fordi at . . . Hvorfor? Fordi at Seyleren vil giøre den tredie Prøve, og da faaer man vist nok et Mirakel at see; thi den tredie Prøve vil han giøre for intet, og bliver den da som de 2de første, er det dog et Mirakel, at han, ikke som andre Projectmagere, har giort noget for Intet.

Forgangen Aften var i en af Gaderne en meget usædvanlig Sang. En gammel Kone, som var meget Hæs enten af Raaben eller af Brændevin, raabte og bandte græsselig med Holsteensk Sild, da de uforskammede Drenge vrængede efter hende. Hun raabte: skal I ha . . (hun bandte) Holsteensk Sild . . (hun bandte) skal I ha . . (hun bandte) Flekke-Sild . . (hun bandte) skal I ha Reddiker . . (hun bandte)

P—i—g—e—r.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 21.

Onsdagen den 22 May 1765.

Jeg sagde mine Læsere i mit forrige Blad, at jeg i denne Maaned for Alvor vilde forlyste mig uden Porten, hvilket jeg og skal holde som en ærlig Karl. Men hvor fortrædeligt er det ikke, at Luften, og det ustadige Væyr ey vil rette sig efter vore menneskelige og ustadige Forlystelser. Er vel saa kold en May tilladelig? Der turde vel findes dem, der lige saa dristig tør laste Himmelen, som Jorden. Tænk engang! allerbest som jeg tillige med andre spadserede i en Have uden Porten, kom en stærk Regn. Nogle søgte til Have-Stuen, for at fordrive den ubehagelige Tid med nogle firkantede Blade; andre, hvor iblant jeg, uroest, var, kryb ind i Lysthuset, hvor vi sad og knebrede saaledes af Kulde, som den fineste Fruerhund i Hundedagene. I det samme kom en gammel Mand og satte sig ind til os. Han taugde gandske stille, og jeg mærkede vel, at han ikkun satte sig ind til os for Regnens Skyld. I saadan Taugshed betragtede jeg ham

gandske nøye. Hans Klædedragt kom mig noget mistænkelig for, saasom den var efter alle Mathematiske Regler; thi nu skal de jo hænge frit? Hans Kaarde stak ud igiennem Folderne med Fæstet og holdt en Horizontal-Linie. I Steden for Halsbind og noget Sort, som skiuler det Hvide, havde han en lang Halsklud, som var lagt i Folder, og hængte accurat ned til det syvende Knaphull i Vesten, hvor den var indstoppet saaledes, at Enderne med Fryndserne stak ud af det aattende Knaphull. Hænderne vare gandske reene, hvoraf jeg sluttede, at han den Dag ikke har havt mange Penge imellem Hænder, og altsaa ikke var Kiøbmand. Dog seer man ikke saa mange skidne Næver af Penge, siden vi fik de smaa Sædler, saa de og saa vel i denne som andre Henseender ere meget nyttige. Commermester og Grovsmed er han heller ikke, eftersom Fingrene vare saa smidige. Bedemand kand han heller ikke være; thi da maatte han have giort flere Complimenter, da han kom ind til os. En Rangs-Person kand han umuelig være, eftersom han satte sig nederst. Af den langhaarede Peryk, skulde man snart tænke, han var Philosoph. Imedens jeg betragtede ham saaledes, betragtede han ligesaa nøye Kielder-Pigen, saa ofte hun kom ind til os, for at give de forlangte Forfriskninger, han giorde hende og iblandt saadanne forliebte og giennemtrængende Øyekast, som de Adonis Steen-Statue i * * * Haven giver fra sig. Men hvad skulde den unge Pige med disse gamle og matte Øyekast? Hun giorde et dybt Knik, slog noget haant med Nakken og smuttede bort med Flasken. Nu var jeg færdig at troe, at han var Poet; thi Fontenelle siger jo, at Kierlighed er Moder til Poesie. Jeg ønskede allene ved mig selv, at denne Mand dog vilde tale, for at høre om han talte i løs eller bunden Stiil, simpel eller høytravende, lært eller ulært. I det samme kom en deylig

broget

broget Sommerfugl flyvende ind i Lysthuset, og satte sig paa denne Mands høyre Arm. Han, efter at han nøye havde betragtet den, var saa høflig, at han tog den gandske sagte ved Vingerne, og lod den flyve igien. Jeg tænkte, det er sikkert den berømte Physicus, som lader Edderkopperne hekke i hans Studere-Kammer, ligesom andre skikkelige Folk lader sine Canarie-Fugle hekke i Vinduerne. Sommerfuglen fløy derpaa hen paa en andens Skulder, men som jeg mærkede, var han ikke meget for dennes Bekiendtskab, han slog til og traf dette usle Dyr saaledes, at den faldt død ned til Jorden. Den arme Fugl, sagde Philosophen sukkende, den maatte døe; et Dyr, som havde saa meget menneskeligt ved sig . . . (Jeg lurede og eftertænkte: et Dyr, som har saa meget menneskeligt ved sig? Denne Mand er vist nok Philosoph. Han kand ikke være andet. O! gid han vilde tale noget mere! Jeg gider meget gierne hørt gamle Folk at tale; thi af dem hører man det Fornuftigste. I det ringeste burde det saa at være) Philosophen mærkede min taugse Opmærksomhed og sagde: Fald ikke i Forundring derover. Saavel dette Dyr, som alle andre Insecter, har sine Forretninger paa Jorden, som vi Mennesker. Den ene Orm har dette, en anden noget andet at forrette. Denne smukke Sommerfugl, (blev han ved) maatte døe, just da den første Gang i denne Maaned havde trakt sin deylige Sommer-Klædning paa. Den vilde ikke lade den blive fordervet af Regnen, derfor søgte den efter et tørt Sted; men maatte og derover sette Livet til. Kryber vi Mennesker ikke i Skiul for stærk Regn? Havde denne Sommerfugl havt et bequemt Sted for os, og vi vare gaaet ind til den, for at bevare vort buntede og brogede Væsen, da vilde den virkelig have taget høflig imod os, og holdt sig det for en Ære og Fornøyelse at bevise os saadan Kierligheds Gierning.

De fleste Mennesker foragter alle Insecter, omendskiønt der baade i dem selv og deres Forretninger kand findes noget underligt og stort. Denne Sommerfugl har lige saa vel som en anden Skabning havt sine Forretninger i Naturens Rige. Man veed af Erfarenhed, at den er en Fiende af alle Træ-Lusene, og nærer sig af Duggen, af hvis søde Draaber, som ligger paa Træernes Blade og Kornet paa Marken, der vorer Orme; Følgelig er den til vor Nytte. Vi Mennesker skulde i Almindelighed for vor egen Nyttes Skyld, giøre os Natur-Læren lidt mere bekiendt . . .

(Ja, svarede Verten leende: Det kunde være for saa vidt, got nok, dersom man ikke maatte frygte for, at man skulde sulte ihiel, ved at slagte og betragte en Flue.)

I det mindste, sagde Philosophen, var dette et Studium for dem, som lever af deres Rente-Penge, og haver ikkun med Ting at bestille, som hverken er til Nytte for deres Fæderneland, dem selv, eller deres Efterkommere. Enhver Rig, som ingen vigtig Betiening har havt, har, vil have, eller kand forestaae, skulde være forpligtet til, at opfinde noget nyttigt Nyt i sin Levetid, eller og halve Deelen af hans Formue skulde være forfalden til den, som har opfundet noget i fær til det almindelige Beste. Skulde saadan een, som uden nogen sin Fortieneste og ligesom af en Slumpelykke har arvet sine Midler, ikke ogsaa forrette noget nyttigt, som kunde være tienlig for Landet? Man forlanger just ikke, at han skal opfinde et nyere og bedre Slags Krudt, det gamle har allerede vist Prøver nok paa sin Virkning. Han skulde ey heller speculere paa at giøre Guld; thi hvorfor skulde han giøre sig til Nar, fordi han havde Penge, og miste de samme?

Han

Han skulde ey heller kløve Brænde; thi Dagleverne beder vel og om det daglige Brød. Men det kunde være nok, om en Rig, som intet andet forretter, end at han læser Kiøkken-Sædelen igiennem om Morgenen, og betids forbedrer den med nogle Anmærkninger efter den nye Smag, og efter Middag strækker sig halvanden Time paa en Canape, vilde bruge sin Fornuft, om det var allene ste til at opfinde et nyt og forbedret Oplag af Rotte- og Muse-Feller. Derved vilde saadan en giøre sig udødelig, ja meer udødelig, end om han i levende Live forud betalte 10 Rd. til en Poet, eller en anden, som skulde holde Lovtale over ham. Hvo kunde bedre og lettere opfinde noget Nyt og Nyttigt, end de, som har Tid og Penge nok dertil? Skal den Fattige giøre det? Maae han ikke foretage sig det, hvormed han kand fortiene sit Brød? Monne han ikke vilde sette sig og sine i slettere Omstændigheder, naar han vilde tilbringe Tiden med at speculere paa de Ting, som vare uden for hans Circul? Folk vilde detsuden sige: Den Rar skulde have blevet ved sin Profession, saa havde han havt sine Udkomme; Han skulde have ladet disse Grillenfængerier blive uden for hans Hoved; Han skulde have overladt det til dem, som ikke havde andet at bestille, og som havde kundet udføre det. Det anstaaer altsaa en Rig bedre. Men skulde en rig Dagdriver have en alt for tynd eller for tyk Hierne, at han, i sin hele Livs-Tid, intet skulde kunde opfinde, som enten kunde være til Nytte for Menneskene, Creaturerne eller ham selv, saa burde han paa en heftig Maade erindres om, at han for Betaling skulde tage sig en fornuftig Mand til Hielp, paa det at der kunde komme noget fornuftigt ud ved dens Hielp, som havde Fornuft, og dens, som eyede Penge. Var det umueligt at udbringe noget stort, kunde man vel dog finde paa Smaating. For Exempel: Hvorledes man skulde opfinde et Middel til

at fordrive Kaal-Ormene. Var det ikke lige saa nødvendigt, som at opklække Silke-Orme? Jeg talte engang med en gammel Bonde, som endog under sit svære Arbeyde havde opfundet mange nyttige Ting i Landvæsenet, denne Mand viiste mig sit Kaal-Land; see! sagde han, der seer I en herlig Urt. Men der skulde findes alt for mange Munde til den, og efterlade mig og mine ikkun saare lidet til Vinter-Føde, dersom jeg ikke af en Hendelse var kommet efter, at Hamp er en Pest for de forbandede Kaal-Orme. Jeg blev vaer, hvorledes en Kaalstok, som stod ved nogle Stængler Hamp, var gandske urørt, da næsten al min anden Kaal var opædt af Kaal-Orme; jeg saaer altsaa noget Hampe-Frøe i Kaal-Landet. Seer I ikke, hvor deylig den staaer, da derimod min Naboes er halv opædt.

Den Rige og hans Fornuftige skulde saaledes have en angenem Tidsfordriv ved deres Opfindelser, om de endog vare aldrig saa ringe, naar de dog vare nyttige. Dog troer jeg den Fornuftige vilde finde den største Fornøyelse derover. De Rige høres ofte, at klage: Tiden giøres dem lang; de har ingen Tidsfordriv; de veed aldrig, hvor de skal hen, for at tilbringe den Tid, de engang vil ønske, at have brugt rettelig. Dersom jeg skulde være saadanne Folkes Raadgiver, naar andre Erindringer vare forgieves, vilde jeg raade dem, at de vilde være saa gode, og lade sig slaae ihiel. Kand ikke et Menneske hvert Øyeblik finde paa noget Got at giøre? Jeg er overbeviist om, at et Menneske, som kand tænke, kand Tiden aldrig falde lang, naar det vil tænke ret, og ikke, som den Engelske Spectator siger:

Han

Han løb forvildet om, og vidste selv ey hvad.
Han fløytede; thi han paa intet tænke gad.

Kand ikke den, som har Overflødighed paa Alting, men allene Mangel paa Arbeyde, betragte denne Sommerfugl? Kand han ikke udforske dens Herkomst? Han veed vel ikke engang, at dette Dyr har først været en Kaal-Orm, som efter nogen Tids Forløb fik disse Vinger, som tiener Menneskene til Modeller paa deres Klæder? Jeg sagde tilforn, at denne Fugl har meget menneskeligt ved sig, og naar jeg vender det om, kand jeg sige, at Mennesket har meget af denne Fugl ved sig. Seer man ikke de allerdeyligste Farver paa denne Sommerfugls Klæder? (Philosophen tog dette Creatur op, og viiste os dens buntede Klædning.) Er det ikke noget uforligneligt? . . .

Verten spurgte: om dette var en Han eller en Hun?

Saavidt, sagde Philosophen, har Naturkyndigerne endnu ikke bragt det; men det er dog gandske formodentlig, at der findes en Slags Forskiel paa deres Legemer. Imidlertid forer alle Sommerfuglene af dette Slägs sig meget got op i Klæder. Dersom jeg turde skiertse, kunde jeg sige, at de pyntede sig ligesom vore unge Herrer og Damer. Men dette gav Naturen hine; disse derimod faaer deres Stads af Mennesker, som enten strax eller til en Tid vil have Penge derfor. Imidlertid har dog Mennesket og Ormen en smuk Klædning paa Kroppen; og jeg tvivler paa, at Sommerfuglens Arvinger nogen Tid skal blive manede for den resterende Gield

paa

paa de Klæder, som den har opslidt. I denne Post afbilder Ormen fra Menneskeligheden. . . .

Ha, ha, ha, sagde Verten, hvor den gamle Mand kan snakke! ha, ha, ha. Drik engang min Herre! Lischen! En halv Flaske gammel Viin til denne gode Mand. . . Ha, ha, ha, dersom min Nabve ikke havde været saa forelsket i smukke Klæder, og han med Kone og Børn vilde see meere brogede ud end de smukkeste Sommerfugle i heele Verden, havde han været her endnu, og Creditorerne havde ey saaledes klippet hans Vinger, at han maatte krybe ud af Landet. Ha, ha, ha!

Det blev ved at regne, og jeg var meget ilde brudt, fordi jeg ey kunde komme ind til Byen, for at faae noget Nyt til mit Blad, som skulde være færdig til den bestemte Tid. Jeg bad derfore Verten om et Værelse for mig selv, og tillige at laane mig Blek, Pen og Papiir. Verten spurgte meget hyppig, hvad jeg vilde med det Verktøy, om det ikke var fornøyeligere at trine ind i Spille-Stuen. Jeg undskyldte mig det høfligste jeg kunde, og svarede, jeg havde den Maade at skrive mine Drømme saasnart jeg vaagnede. Jeg fik det forlangte, og da jeg havde ingen anden Materie, skrev jeg om Natten denne gamle Philosophes Tale. Det er dog nyt, saavidt jeg veed, at tale saa meget om en Sommerfugl.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 22.

Onsdagen den 29 May 1765.

Mine Læsere erindrer vel, at jeg i mit sidste Blad maatte bede om tørt Væyr, og blive uden Porten, hvor jeg skrev mit forrige Blad om Natten. Jeg var altsaa tidlig paa Færde den følgende Morgen. Pigen, som i Dagningen bragte mig Caffe, og som havde fornummet den Pyslen paa Kammeret om Natten, spurgte, hvorledes jeg havde sovet. Jeg troer, sagde hun, det har spøget heele Natten hos Dem. Den gamle Mand, som De saae i Lysthuset i Aftes er her og endnu. Det gamle Spøgelse kom ind til mig, just da jeg stod i min Klokke, og forlangte Caffe. Jeg bad hende, bede ham, at giøre mig Compagnie. Han kom, og saasnart vi havde drukket Caffe, toge vi Afsked. Underveys havde jeg den største Fornøyelse af denne gode gamle Philosoph, som nu og da yttrede sig med sine Betænkninger over forekommende Ting. Jeg vil igien giøre mig en Fornøyelse af at fortælle mine Læsere nogle af hans

Betragtninger en Sommer Morgen.

Det var det behageligſte Vœyr. Luften var reen, og alting formedelſt den faldende Regn var friſk og levende. Der var saa tidlig om Morgenen en behagelig og angenem Stilhed over alt. Jeg mærkede paa den gamle Philoſoph, at han fandt ſig ikke mindre fornøyet end jeg, ſom i en dyb Henrykkelſe over denne behagelige Morgenſtund taugde, og ventede, den Gamle ſkulde begynde at tale (thi jeg mærkede, han tænkte paa noget, og jeg lader altid de Gamle tale først.) See! ſagde han, i det ſamme ſmilende: See hvilken prægtig Circul, der omringer os! See hvilken pyntet og prydet Jordklode! See hiſſet i Øſten, hvor Morgenrødens Straaler alt meer og meer formindſker det behagelige Tusmørke. Dagens Bebudere, Solens Forlobere, Morgenſtiernen har allerede forſunket ſig. Solen, dens Herre, er ikke langt borte. — I det ſamme blinkede dette alle Tings oplivende Øye, og ligeſom med en Purpurmund kyſte de nyelige udſprungne Træernes Toppe, og med ſine Guldfarvende Straaler omfavnede Jordens forhøyede Deele, Bierge og Høye. Himmel! hvilket henrykkende Øyeblik! Alting blev ſat i Bevægelſe. Nattergalen ſlog ſaaledes, at de dybe Dale og dens grønne Lunde fordoblede den ſaa kunſtige og paa tuſinde Maader forſkiellige Lyd, ſom gav det angenemeſte Echo i den hvelvede Skye. Den toppede Lerke havde allerede høyt opſvinget ſig, og med ſin igiennemtrængende Stemme ligeſom bød Dagen velkommen, og ſang ſin Morgen-Pſalme. Kukkeren igientog idelig ſit eget Navn; Det gandſke vingede og muſicalſke Chor holdt den angenemmeſte og harmonerende Concert, ſom opfyldte det heele Luft-Rum, fra den ſkingrende Lærke ved det høye Himmelblaa, indtil den qvidrende Ror-Friſke i den ſumpige Moſe.

Hør!

Hør! sagde Philosophen, i det vi stode stille, hør, hvor disse Ufornuftige ere færdige ved den oprindende Soel med eenstemmige Munde at prise deres Skaber. Monne disse stakkels Fugle ikke beskiemmer mange af de saa kaldede Fornuftige? Monne der ikke være mange blandt de sidste, som aldrig har seet, og endnu mindre med Sindets og Forstandens Øye rettelig betragtet Solen i sin prægtige Opgang, og priset den, som bod Lyset at fremskinne? Hvor mange løber ikke efter, og ere meget nysgierrige for at see en Brud eller Brudgom; men hvor faa ere vel de, som i Stæderne, hvor Leylighed gives, vil bryde en Morgen-Sovn, for at beskue den store Dagenes Regenter i sin yndige Morgenglands og Guldstukne Klæder, der som en pyntet Brudgom fremtriner af sit Sæde, de forunderlige Morgen-Skyer, og, i Betragtning af saa stort et Gode, med en ydmyg og ærbødig Morgensang at prise det høyeste Gode? —— I det samme bøyede den gamle Mand sig til Jorden, og med sit Glas betragtede nogle Myrer, som løb over Veyen. See! sagde han, hvor vel den behagelige og sindrige Virgil har beskrevet disse vinskibelige Dyr. See! hvilken Fodstie de allerede har banet sig ved sit flittige og duelige Traven frem og tilbage. Disse smaa Dyr har i Sandhed været tidlig paa Færde, imedens de allerede har saa forslidt og fortrampet denne Fodstie. See, hvor de løber hid og did, alle geskiftige. Monne ikke disse smaa og foragtede, dog nyttige Dyr beskiemmer mange lade Buge? Du Lade, siger Viismanden, gak til Myren, og bliv viis. Men ak! denne Viise er maaske bleven en Daare for mange selvkloge Daarer! —— Just smurrede en Bie forbi vore Ører. Atter et stort Bevis paa Flittighed, sagde Philosophen, denne Bie har maaskee langt hiemme. Den er og tidlig kommet ud at søge og samle ind til Fremtiden. Den benytter sig af den belev-

lige Tid, dog uden tvivlagtig Bekymring for den tilstundende. Denne Bie trak vores Opmærksomhed til sig. Den satte sig paa et Blomster, og søgte lige til dets Inderste. Den havde alt faaet en deylig guul Kage samlet paa det ene Laar, og nu strøbte at forsyne det andet ligeledes, at den heel belæsset kunde blive ved dens Hiemkomst vel modtaget af sine Medarbeydere. En forunderlig Republik! sagde Philosophen, bestaaende af saa duelige Borgere, hvoraf enhver har sine Forretninger; nogle kand ansees som Bygnings-Mestere, nogle som Handtlangere og nogle ere Indsamlere; men alles Forretninger sigter til det almindelige og gemene Beste. Ikkun Vandbierne ere uduelige, og nærer sig af deres flittige Medbrødres Sved og Arbeyde. Men i hvad Republik, Stad og Land findes ikke saadanne Vandbier. O! vilde de Fornuftige tage Exempel af disse vinskibelige Dyr, og ey ligge paa den lade Side; men ved Flid og Arbeyde forsyne sine Kielders og Spisekamre i rette Tide, alt i Tillid til Forsynets Velsignelse, og i alle sine Gierninger have det almindelige Beste og Huus-Behov mere for Øynene, end en deylig Stadse-Stue! Man skulde da ey høre saa mange utidige Klagemaal. Vandbierne, som trækker Honningen fra de Fattige og Flittige, skulde tilholdes at arbeyde, eller og gandske forjages, som unyttige og skadelige Creature i en Republik. Da skulde man see heele Lande, Stæder og Huse forsynet med alt fornødent, ligesom man kand see en med Vox og Honning tilpakket Biekube. —— I det vi betragtede denne Bie, faldt Philosophens Øyne paa den lille og deylige Urt, Vergeß mir nicht. See! sagde han, og tog den op i Fingrene, denne lille Urt, saa vel som alt det øvrige fortiener en værdig Eftertanke; men hvo har kundet bedre og med finere Træk afpensle dette deylige Blomster, end vor udødelige Patriotiske Tilskuer?

ſkuer? Naar han ſiger: „ Ney, jeg vil ikke glemme Dig, „ du lille Urt! med alt for ſtoer Ret fordrer Du min Op„ mærkſomhed; Dine ſmaa Himmelblaae Blade, i hvis „ Middelpunkt en rødlig gul Prik glimrer, ſynes ret i „ ſmaat at afbilde den paa den Himmelblaae Hvelving „ glimrende Soel, af hvilken Du og laaner Din alt for „ ofte ubemærkte Skionhed; thi jeg ſlutter, at en ſkiø„ deslos og uopmærkſom Ligegyldighed ſørſt gav Anled„ ning til Dit paamindende Navn. Lær mig, Du ſmukke „ Blomſter, til Belønning fordi jeg ikke glemte Dig, „ hvorledes hans Øye, hvis almindelige Forſorg ſaa hey„ ligen klæder Dig med meer end Kongelig Pragt, hvor„ ledes det med en endnu ømmere og beſynderligere Om„ ſorg er henvendt paa mig. Lær mig fra Dig at ſlutte, „ hvorledes ikke et eeneſte af mine talte Hoved-Haar uden „ hans Tilladelſe kand røres. Saa aldrig qvælende Nø„ rings-Sorg, men ikkun Bekymring for, at vorde ſand „ nyttig, maae opſtaae i mit Bryſt; men at Tillid til „ Forſynet maae da være ſtærkeſt, naar alle ſynlige Ud„ veye tillukkes. „ —— Nu kom en Hyrde drivende med ſin Hiord, ſom villig haſtede til Marken for at vedergvæ„ges paa det forfriſkende Morgen-Græs. Hyrden blæſte i ſin Skalmeye, Faarene og Lammene brægede, ſom ikke gav en ubehagelig Lyd. De kielne og ſpøgefulde Lam gik i en beſtandig ſpringende og hoppende Dands, og ligeſom frydede ſig ved den behagelige Morgenſtund. Snart fyl„lede Hyrden, ſnart ſang han, og imellem beed han paa et Stykke tørt Brød. Monne ikke denne fattige Hyrde, ſag„de Philoſophen, er langt mere fornøyet, end mange, ſom ſvømmer i Overflødighed, og dog aldrig kand mættes, ja, maaſkee den, ſom Klokken 9 a 10 drikker ſin Chocolade paa Sengen, har langt fra ikke ſaa roeligt og fornøyet et Sind, ſom denne Hyrde, hvis Chocolade-Kage er et Stykke

tort Brød. Da Hyrden kom os nærmere, hilsede han os: Guds Fred! en god Morgen! Hvilket vigtigt Ønske og dyrebar Hilsen! sagde den Gamle, dersom den ikke skeete af en eenfoldig Sædvane, vilde jeg troe, den var velmenende; thi hvad skulde ellers bevæge ham til at ønske os saa meget Got? Imidlertid kand vi sikkert troe, at denne Mands Hilsen var lige saa velmenende, som mange andres, der mere setter Hilsener paa Skruer, saasom: Deres ringeste, ydmygste og ærbødigste Tiener, tres humble Serviteur &c. hvilke ofte skrues saa høyt og af saa høye, at man med Billighed kand kalde Tienerskabet i Tvivl, saa vel paa Dansk, som paa Fransk; dog kunde man med Rette tænke, at deres Hilsener vare velmenende, som staaer længe med Hatten i Haanden, og bukker ved hvert Ord. —— Vi gik af en Fodstie igiennem den med Blomster af utallige Farver prydet Eng, som gave den meest forfriskende Lugt fra sig, det første de ved den vedervægende Soel udsloge deres yndige Blade. Hvilke prægtige og naturlige Malerier, sagde Philosophen. Mon nogen Skildrer er i Stand til, saaledes at formænge sine Farver, som Naturen, der paa hvert Blad, end og det mindste, fremviser de største Mesterstykker. En vigtig Erindring, som den store Læremester gav: Betragter Lilierne paa Marken. —— Nu kom vi til en reen og veldyrket Ager, hvor Kornets spidse Blade begyndte at fremspippe af Jordens Skiød fra sin frugtbare Kiern. Hvor reen og deylig staaer ikke denne Ager? sagde den Gamle, men det er at befrygte, at Klinten med Tiden og vil indfinde sig i dette deylige Agerland. Her seer vi vores Ungdom; men hvorledes tager ikke Ukrud og Klinten til med Aarene, som endog ofte qvæler det naturlige Gode, førend Høstens Tid. —— Under saadan Samtale kom vi uformerkt til den færske og liflige Soe, som tiener saa man-

ge Munde til Vedergvægelse. Atter et behageligt Syn. Søen, som det klareste Solv eller Chrystal, gav formedelst de smaa rullende Bølger den deyligste Glimren fra sig, der næsten blindede Øynene ved Morgen-Solens paafaldende Straaler. Her gik den modige Svane, og kneyfede med sin lange Hals, og ligesom foragtede de smaa og omkring flyvende Myger. Paa begge Sider vare de deyligste grønne Enge, og Sø-Bræddens Træer ligesom speylede sig i dette Chrystalle Dyb, for at betragte sin nye lysegrønne Sommer-Klædning, dog uden at hovmode sig. Fiskene opsvingede sig fra Dybet, og ligesom af Glæde spillede i Vandets Overflade, ja, ophævede sig endog over deres Element, for at betragte den behagelige Morgenstund. Her stod en Mand og anglede. Han var lykkelig i sin Fangst, og qvistede en Fisk paa Landet efter den anden. See! sagde den Gamle, i det de enfoldige Fiske lode sig bedaare af den feede Føde, slugte de tillige den dødelige Krog i sig. Saaledes lader Menneskene sig ofte forføre af den bedragelige Lokke-Mad, som Verden udkaster. De bider paa den skiulte Krog saa længe, til de bliver hængende ved den. See, hvor Fisken, som nylig spillede saa munter i Vandet, gisper nu, da den skal døe.

Her havde vore Betragtninge Ende. Dog forend Philosophen kunde forlade al denne Herlighed, vendte han sig om, for endnu engang at betragte den. Vi lode Synet løbe over det heele, som under Eet betragtet, udgiorde noget Stort. De vedergvægende Regne-Draaber, som hang endnu paa alle Planterne, Løv og Græs glimrede som Perler og Ædelsteene imellem de skaterede Enge og Marker. —— Hvilke Foranstaltninger og Tilberedelser har dog det milde og vise Forsyn ikke giort for os Mennesker! sagde den gamle. Alt dette er jo til Menneskets Beqvem-

hed

hed og Nytte, og intet, end ikke det mindste, er dannet forgieves. —— Vilde Menneskene, som paa denne Tid i Hobetal forlyster sig i det grønne, med Fornuftens Øyne rettelig betragte dette uskatterlige Gode, hvor vilde de ikke da finde en sand Fornøyelse derudi, naar de ved en ærbødig Betragtning oplæstede Tankerne til den alle Tings store Frembringer. Ja, naar de betragtede denne pyntede og prydede Jord, ikke forglemme, at erindre sig, at deres eene væsentlige Deel, hvoraf deres Legeme saa kunstig er sammensat, er Jord, og at dette Stykke Jord, vort Legeme, som vi ere saa omhyggelige for at giøre til gode, pynte og smykke, vil inden kort Tid, ja, saa hastig som et Blomster kand visne, henfalde i sit forrige Støv. Maaske da Menneskets udødelige Deel ikke skulde blive en Slave af Jorden, som, naar den rettelig beskues, giver de Tænkende Anledning til de behageligste Betragtninger.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 23.

Onsdagen den 5 Junii 1765.

Her har mine Læsere en virkelig Levnets-Beskrivelse og Historie, om det Menneske, som, efter sine udstaaede haarde Hendelser, ved en besynderlig Leylighed er frelst og hidbragt af Hr. Capitaine Hielte, og i sit Alders 26de Aar den 15 May af Hans Høyærværdighed Hr. Lemming døbt i St. Nicolai Kirke her i Staden, og blev kaldet Friderich Christian. Man seer fornemmelig deraf de forunderlige og for os skiulte Veye, som Forsynet bruger, til at samle allehaande Folk til den christelige Menighed. Historien, som er efter Menneskets egen Tilstaaelse, er denne:

Jeg er født paa den Ø Java, som er en iblandt Asiens omkringliggende Øer, hvor Hollænderne i sær har sat sig fast i en Bonde-Bye, kaldet Benda. Min Fader var født sammesteds, og havde en Bestilling, som paa mit Fæderne Sprog kaldtes Kelura, paa Dansk: en Formand, som omtrent er det samme, som en Sergeant eller Corporal i de Europæiske Lande. Min Moder er ligeledes født

paa samme He og i samme Bye. Vi vare 3 Børn, en Søn og to Døttre, hvoriblandt jeg er den ældste, omtrent 20 Aar gammel efter nye Stiil; thi hos mig bruges den gamle. Mine Forældre og Søstre vare bortdøde, inden jeg forlod mit Fæderneland.

Hvad vores Religion angaaer; da troede vi i mit Land, at der var et eeneste Guddommeligt Væsen, som vi i vort Sprog kaldte Alle di Alle eller Qvasa. Det er paa Dansk: Et evigt, almægtigt og retfærdigt Væsen. Vi havde en ugentlig Sabbat eller Hviledag, som vi anvendte til vor Guds Dyrkelse, ellers giorde vi vore daglige Bønner om Aftenen efter Solens Nedgang. Vi havde og en aarlig stor Forsonings Fæst, som vedvarede en heel Maaned, i hvilken Tid vi hver Dag fastede indtil Solens Nedgang. Naar denne Fæst var til Ende, holdt enhver efter sin Stand og Formue de kostbareste Tractementer, som varede i 14ten Dage. Vi troer og, at der er et Liv efter dette Liv, som for nogle bliver got, men for andre ont. Vi troer, at vor Samvittighed skal bevidne den Retfærdiges Domme ved Døden; thi man sagde, at naar Een var død, saa kom Alle di Alle til ham, og spurgte, om han havde stiaalet, bedrevet Hoer, Mord o. s. v. var han skyldig, og dog med Munden nægtede det, saa sagde dog Haanden ja, og i det øvrige vidnede Hiertet de bedrevne men nægtede Ondskaber. Vi troede, at der vare tvende Veye for et Menneske at vandre paa; den eene Vey Lugtede sød, yndig og behagelig for Sanserne, den anden derimod, surr, bitter og ubehagelig. Begge disse Veye stødte sammen til en Broe eller Gange-Stie, saa smal som et Hoved-Haar, hvor under var et brændende Baal eller Ild. De som i levende Live havde ladet sig bedrage af de falske Yndigheder, havde ingen Kraft til at gaae paa den suevre Stie, men faldt ned i Ilden. De derimod, som havde foragtet disse Vellyster, og havde levet uden Samvittigheds

villigheds Anklagelse, kunde gaae paa denne Brve eller Stie. Vi troede, at Alle di Alle havde i Begyndelsen skabt tvende Mennesker, een Mand og een Qvinde, hvoraf den gandske Verden har sit Udspring. Vi har ikke, som her, opbygte Kirker, men paa vore Sabbater forsamler vi os i et vist Huus, hvor vi øver vor Guds Dyrkelse. Vi har Lærere, som i offentlige Skoler lærer Ungdommen; men ingen Ulærd maae tage eller have nogen Bog. Vi havde og nogle Personer, som vi kaldte Duccon, det er paa Dansk en Docter, disse forretter Omskierelsen, som skete i det 14 eller 15 Aar, de, som vare endnu uomskaarne, kaldte man en Cappir, det er: en Hedning; men de, som ved Omskierelsen vare indlemmede iblandt vort Folk, kaldte vi Slammer. Jeg blev omskaaret, da jeg var paa benævnte Alder. Vi har en stoer Afskye til Fylderie og Drukkenskab, og man troer, at ingen, som lever til Enden udi saadant et Levnet, kand vente Naade hos vor Qvasa; men ved saadant et fremturende Levnet kommer i den Ild, som man troer, at være under bemeldte Brve, hvor man tillige troer at være en Sathan eller Dievel. —— Ægteskabs Forening bliver ved Børnenes Forældre aftalt og ved Lærerens offentlige Tale bekræftet; dog maae ingen indtræde i Ægteskab, førend de for Lærerne har aflagt Prøve paa deres tilstrækkelige Kundskab om vor Guds Dyrkelse. Ingen maae ved et Kys vise sin Kierlighed mod noget Fruentimmer, ikke engang en Søn imod sin egen Moder eller en Broder imod sin Søster, end sige imod Fremmede. Enhver Mand havde i min Bye ikkun en Kone, men dertil var Fattigdom Aarsag; thi i de rigere Byer havde de saa mange, som de kunde forsørge.

Der voxer paa vort Land alle Slags Specerier, og Folket ernærer sig af at dyrke Jorden, som, foruden Specerier, giver Riis og Sukker af sig. Vor rette Konge boer i den Bye Bantham, men vi ere dog ikke sikker

nogen Tid for Krig, fornemmelig af Hollænderne, og undertiden ogsaa af andre Landets Konger, som altid søger alt meer og meer at udvide deres Regiering.

Saasnart jeg kom til den Alder, at jeg kunde bestille noget, satte min Fader mig til at vogte Creaturet. Dette vedvarede indtil i mit 15de Aar, da jeg kom til at fahre til Søes med min Morbroder, som selv eyede Fahrtøy, med ham havde jeg giordt tvende lykkelige Reyser, og vi skulde nu tredie Gang seyle til Palambang, for at drive Kiøbmandskab; men paa denne Reyse overfaldt os en stærk Storm, som ved Nattens Mørkhed førte os paa en Klippe midt i Havet, saa Skibet sloges i Stykker. Vi vare 8te Mennesker paa Skibet, hvoraf de 6 bleve borte, iblandt hvilke min Morbroder var, og ventelig ere druknede; men jeg tillige med en af Matroserne biergede Livet ved Hielp af et Vrag af Skibet. Vi svømmede paa dette Vrag den heele Nat, og om Morgenen drev ind paa den liden Ø Lucapara, som ligger to og en Fierding Miil fra Sumatra, og fem Mile fra Banca; men vi fandt hverken Mennesker eller Fæ. Vi heel forsmægtede af Hunger og Tørst begyndte strax at lede efter Vand, som vi og fandt; men de tre første Dage fik vi intet at spise. Vi fandt paa Øen et Slags Træe, som kaldes Bambos, hvoraf vi fik Ild, ved at gnie tvende Stykker imod hinanden. Denne optændte Ild vedligeholdt vi, ved idelig at samle Brænde til den. Vi giorde og Ild paa adskillige Steder, at om den eene skulde slukkes, vi da kunde have den anden. Derpaa søgte vi til Strandbredden, hvor vi fandt Øg, Skildpadder, Fugle-Unger og Fiske, som bleve tilbage i Hullene ved den idelige Ebbe og Flod, hvilke vi stegte ved Ilden, og saaledes opholdt Livet. De tre første Nætter laae vi paa Sandet ved Strandbredden; men siden drev Natte-Kulden og de stærke Vinde os høyere op, hvor vi fandt et huult Træe, som tiente os til Seng. Vi ventede

tede alle Dage med største Længsel, at see et Skib passere os forbi, hvorved vi kunde blive frelste, men Skebnen var os ikke saa gunstig.

Efter at vi havde været en tre Ugers Tid paa Øen, besluttede vi, at sammenbinde mange Stykker Træer, som kunde udgiøre et Flaad, og derpaa gik vi til Søes, i Tanke, at Vinden skulde føre os enten til en beboet Øe, eller til et Skib, hvorved vi kunde blive reddede; men i 3 Dage og 3 Nætter udstode vi dette Arbeyde og yderste Livs Fare, uden at naae vort Ønske.

Den sidste Nat, da vi saaledes omflakkede paa det vilde Hav, stod vores Flaad uformodentlig stille, hvoraf vi sluttede, der maatte være Land; men formedelst den mørke Nat kunde vi ey see dets Beskaffenhed. Ikke destomindre steeg vi dog af vores Flaad, og gik i Land. Men da det blev Dag, kiendte vi først vor Ulykke, at vi vare paa en blot og bar Steenklippe, som stod op midt i Havet, hvor der hverken var Træer eller andet. Vores Flaad var bortdrevet, og saaledes saae ingen mere Frelse for os. Midt i vor Elendighed blev vi vaer den Øe, som vi havde forladt, og da vi syntes, den ey var længere borte, end vi, skiøndt udmattede, maaskee kunde svømme dertil, besluttede vi det, og kastede os i Søen (vi vænnes til fra Barns Been at svømme); Vi kom og lykkelig med største Møye til Øen, og underholdt Livet paa forrige Maade.

Min Kammerat, som var til Alders, og kunde ey saa vel som jeg, udstaae dette meget haarde Levnet, begyndte at blive syg. Jeg maatte altsaa søge om Føde til os begge, og ofte maatte tage Natten til Hielp. Mit haarde Levnet tog altsaa mere og mere til. Da min Kammerat mærkede, at Sygdommen forøgedes og blev stærkere, begierte han at skilles fra mig, og lagde sig et andet Sted. Jeg gik flittig til ham, naar jeg ey skulde søge efter Føde. Tvende Morgener gik jeg til ham, førend jeg gik ud at

indsamle; men den tredie Morgen gik jeg først ud om Føde, stegte, og bragte det til ham; men til min største Bedrøvelse fandt ham død. Jeg faldt i den hæftigste Graad og følede siden den bitterste Kummer i min Eenlighed. Vi havde da i tre fulde Maaneder opholdet os paa denne Ø. Jeg var nu allene, og søgte som tilforn at opholde Livet; men Længsel, Angest og Frygt betog næsten al min Søvn, og fordobblede mine Lidelser. Jeg saae vel mange Skibe at passere Øen langt fra; men uden Haab at kunde blive reddet ved dem.

Endelig behagede det det milde Forsyn, efter en Maaneds Forløb i min Eenlighed, da jeg i alt havde været fire Maaneder paa Øen, at sende Middel til min Frelse.

I det jeg stod og stegte en Fisk, saae jeg langt borte noget usædvanligt at bevæge sig imellem Havets brusende Bølger. Jeg blev baade glad og bange. Jeg frygtede, det var et Gespenst, hvilke Forestillinger yttrede sig meget hos mig efter min Cammerats Død. Jeg glædede mig, at det mueligt var noget, hvorved jeg kunde blive reddet. Jeg løb strax ud paa Havbreden. Mit Haab blev bestyrket ved dets nærmere Ankomst. Jeg saae nu en Baad, og Mennesker i samme. Jeg alt i Tankerne forlod mit usle Kongerige og ventende et bedre Liv. Jeg talte, raabte og skreeg. De bleve mig vaer; men da de meente, at Øen var beboet, og at vi ventelig vilde overfalde dem, og fordi jeg havde et Bambus-Træ med Eg udi, som jeg kastede ind i Baaden, som gav dem Leylighed til at tænke, at jeg, med et Skyde-Gevæhr med Krudt udi, vilde sprænge Baaden, vægrede de sig ved at tage mig ind til sig; men da de mærkede ingen flere end mig, og tillige saae, at jeg intet fiendtligt havde i Sinde, tillod de mig omsider at stige ind til dem. De vare Danske Folk, udsendte fra Skibet Prinz Friderich af Dannemark for at søge om Grunde. Jeg kom tillige med dem til Skibet, og fandt i den

comman-

commanderende Capitaine Hr. Hielte en christelig og retsindig Mand, ved hvis kierlige Omsorg jeg fik al fornøden Pleye. Dagen, paa hvilken jeg kom til Skibet, nemlig den 7 April 1762. gav dem Anledning til at kalde mig April. Da jeg var ukyndig i det Danske Sprog, tilkiendegav jeg ved Tegn, hvad mig var hendet, og, saasom min lykkelige Frelse indfaldt ved deres Opreyse til China, lærte jeg ved daglig Omgang med Danske Folk, at forstaae lidet af Sproget, og ved Præstens Underviisning lærte jeg at kiende Bogstaver, legge sammen og læse lidet. Den 18 Julii 1763. giorde min Herre Capitainen Begyndelsen med at lade mig grundig oplære i den Christelige Religion. Den 15 May 1765. aflagde jeg offentlig min Troes Bekiendelse i St. Nicolay Kirke under Hans Høyærværdighed Hr. Lemming, hvorefter jeg ved den hellige Daab blev indpodet i den Christelige Menighed, og fik det Navn Friderich Christian.

Nyt af et andet Slags.

I en af Stadens Gader var forleden et mærkeligt Optog. Det var virkelig noget særdeles; og de nysgierrige havde den gang en billig Foye til at formeere den sammenstimlende Hob. En Husar til Hest anrettede dette usædvanlige Optrin paa Skuepladsen. Den stoyende Mængde blev alt større og større; saa Konen, som tilhørte Hest og Husar, saae sig omsider nødsaget til, for at undgaae videre Overlast, at skiule Hest og Husar i sit Forklæde. —— Legge Hest og Husar i et Forklæde, det Forklæde har ikke været af de smaae Modens! har Patrolen ikke løyet før, saa lyver han nu: vil man nok sige. Ney, mine Læsere, det var gandske giorligt: Hesten var en meget liden afrettet og nøt opsadlet Hund, hvorpaa en Duk-

ke,

ke, klæd som en Husar, reed, og det ligesaa kiek, som Abekatten reed paa Biornen paa Friederichsberg. Hvo veed, om der ikke ligesaa vel kan tienes Penge med denne Opfindelse, som med hiin.

Et andet, men meere sørgeligt Optog, var der og forleden i den Philosophiske Gang. Et stakkels Menneske, mueligt for at fordeele Dunsterne i Hovedet, havde og indfundet sig der; men Drengene, som ikke just ere store Philosophi, bevidste hende intet mindre, end Philosophie, da de saae hendes ravende og travende Gang. Bedre derfor at sove end at spadsere, naar Hovedet er tungere end Fødderne.

Herved falder mig ind, hvad Hofmannswaldau skriver om et vist Slags

Flittige.

Ey Mollis nogen Tid kan Ledighed fordrage.
Naar han ey drikker, han dog flittig skienker i.
Naar han er proppet fuld, og intet meer vil smage,
Saa rokker han til Sengs, hvor Dynen staaer ham bi.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

90

No. 24.

Onsdagen den 12 Junii 1765.

Der har neppe været nogen Sædelærer til, som jo har været meget forbittret paa Penge. De har næsten allesammen skieldet og smeldet paa dem, som først har fundet paa, at opgrave Jordens Indvolde, for at udgrave Guld og Sølv deraf, hvorved de har indført Gierrighed, Overdaadighed og mange andre Laster i Verden. Men saaledes at moralisere imod Penge, holder jeg for meget urimeligt. Penge er det ypperligste Middel, at giøre det menneskelige Liv fuldkomment og ret mageligt. Dersom man vilde leve som en Eremit i en Ødemark, uden for alle Menneskers Sælskab, saa behøvede man vel ikke nogen Skilling. Men hvor elendig er ikke en Eremit? Hottentotter og de vilde Americaner trænger heller ikke til Penge; thi de bruger ikkun meget faa Ting, og hver af dem kand let forskaffe sig sin Fornødenhed. Men hvilket fornuftigt Menneske ønsker at leve saa naturlig, som en Hottentot? Naar man skal være ret lyksalig, saa maa man trænge til mange Ting; man behøver da Tusinde unødvendige Ting til Fornødenhed, Magelighed og Lyst; man maae have adskillige Forandringer af Klæder at skifte med; store Vaaninger og mange prægtige Værelser at boe udi, og utallige andre Ting, som ved Kunster maae forfærdiges.

Hvilke Bryderier vilde ikke foraarsages, naar ingen Penge var? s. s. Ex. naar en Skoemager for Skoe og Støvle skulde tuske og tilbytte sig alt hvad han trænger til. Men har han Penge, kand han faae Alting. Penge er da det vigtigste i Verden, og man burde oprette ham en ævig Æreststøtte, som først har opfundet Penge.

De fleeste Sædelærere udraaber liigeledes Pengegierrighed for en meget fæl Last; men jeg er heller ikke gandske eenig med dem derudi. Jeg holder Pengegierrighed for en meget stor Dyd. Og enhver, som indseer, hvad Penge kand udrette i Verden, bifalder gandske vist min Mening. Det, som Horatz raabte til sine Medborgere, bør være Øyemedet i alle brave Borgeres Foretagender. Penge bør have Fortrinnet, og Dyden bør være saa god og gaae bag efter. Hvor meget skulde man vel giøre af en Fattig, i hvor Dydig han end er? Man kand jo ikke med al sin Dyd betale en eeneste Creditor? Ney, der vil Penge til. Med et Par Ord maa jeg derfore i denne Penge-Termin tale til Penges Berømmelse og Pengegierrigheds Ære. (Glæder Eder, I Penges sande Dyrkere! I dydige Pengegierrige! at I har Retten paa Eders Side. Om I ikke eyer en eeneste Dyd, saa bør man dog tælle Eder iblandt de allerdydigste, naar I har brav Penge, og ere gierrige efter flere.)

Hvor daarligt handler ikke alle de, som ey seer paa Penge, naar de vil gifte sig? De har sikkert ikke læst Juvenal og andre gode Skrifter. De forstaaer ikke at et godt Ægteskab, hvor den rette Kierlighed er borte, kand ikke længe være got, naar det mangler Penge. Naar Krybben er tom, saa bides Hestene, lyder Ordsproget. Venskabet selv kand ikke bestaae uden Penge; thi de oprigtigste Venner ere det ofte for Nyttens Skyld. Penge forskaffer Ære og Anseelse; og jo rigere Folk er, jo større Fortienester. Lad de Vise kun modsige denne Sætning, hvordan de vilde. Deres Anhang er alt for lidet, og de fleeste af dem ere oven i Kiøbet fattige. Penge kand giøre alle Daarers Lykke, det har Erfarenhed lært til alle Tider, siden

Penge

Penge bleve opfunden. Aristoteles holdt for, at det var næsten ikke mueligt, at en Øvrigheds Person, som var fattig, kunde være ustraffelig. Ikke just enhver, som Aristides, efterlader sig saa lidet, at han ikke kand blive begravet for. Og jeg er færdig at mene, at det er plat umueligt, nogen kand være en ærlig Mand, naar han ikke har Penge. Det er Penge, som befordrer Kunster og Videnskaber, Haandverker, Kiøbmandskab, Søefarten og alle Foretagender i Verden. Penge er Styrken i Krig og Kraften i Fred. Pengegierrighed lærer Folk at være sparsommelige. Den ærgrer sig over Helligdags Brydernes Ydselhed, og Frimandagenes Svermerier. Den føder Ydmygbed udvortes og forskaffer en indvortes Høymodighed og Tapperhed, ja, den tilskynder alle sine Elskere til Bestandighed. Hvilken Dyd overgaaer da Pengegierrighed? Der skulde ikke være saa megen Nød og Elendighed paa Færde ved de to store Omslags Terminer om Aaret, som der nu ofte er, dersom alle havde lige stoer Høyagtelse for denne ypperlige Dyd. Og jeg har ikke uden Aarsag ret lagt min Hierne i Blød denne Gang, for at overtyde mine Læsere om, at de bør elske Penge, elske Penge frem for alt andet i Verden, og elske dem med en retskaffen Gierrighed. Mange erkiender og forstaaer det; men mange, desverre, ikke. Den bedrøvelige Frugt af Uvidenhed om denne Dyd, og dens Øvelse, vil jeg vise ved nogle faa Exempler, som jeg har seet til denne 11te Junii; de, som deraf lærer at blive kloge, ville vist med Fornøyelse overleve en anden 11te Junii.

Sveed, Angestens Sveed, Fortvivlelse, Fængsel og Landflygtighed ere visse Frugter af denne slette Priis, som ofte settes paa Pengegierrighed. Dette skal beviises. Men er ikke denne Materie alt for alvorlig og bedrøvelig? O! ney, den passer sig til den bedrøvede 11te Junii.

I forrige Uge lod jeg mig aarelade, og giorde mig derefter et Par Timers Bevægelse. Jeg mødte paa samme Tid adskillige Gange tvende Personer, hver Gang travende stærk til, og tørrende Sveden af sig. Jeg hørte nok, at de talede om Rente-Penge, men af deres udvortes stu-

tede jeg, at de ey skulde give, men trække Renter; jeg tænkte, de svedte deels formedelst det varme Væyr, deels formedelst den Hast, de havde, at løbe i deres Forretninger. Men Sveden havde en langt anden Aarsag. Det var Angestens Sved for den forestaaende 11te Junii. Jeg kom samme Aften efter deres heele Historie ved en egen Leylighed. De til denne Termin forfaldne Renter af den Capital, de havde faaet til Laans til deres Nærings Brug, var sat i store prægtige Speyle, forgyldte Consol-Borde og Comoder, Fløyels Stole og Silke Omhænge, en Deel var og gaaet med til andre Modens Forlystelser. De vilde helst blive i Byen endnu i Sommer, og passere for vederhæftige Mænd; men Rente-Pengene skulde betales. Havde de da ikke Aarsag at svede? Hvorledes slap de af Kniben? Got. De dristige har Lykken paa deres Side. De fik hver sine Rente-Penge paa Vexel-Obligation paa forskiellige Steder, da den ene caverede for den anden. De slap lykkelig den Gang. Men vilde de følge mit Raad og ey komme til at svede lige saa stærkt til 11te December saa skulde de lære at være mere Pengegierrige, og mindre ødsele.

Fortvivlelse er en vis Frugt af Vankundighed om Pengegierrighed. Sr. Matto beviser det. Han er vel pengegierrig; men ey paa den rette Maade. Det er ikke i Hazard-Spil at Pengegierrighed skal vises.. Han havde de to tredie Dele af sine Renter samlede, da han forleden spillede dem bort paa en Aften Han blev halv rasende. Vil han forlade Byen, for at faae sit Sind i Rolighed? Ney. Den attende er god Betaling, ja, ydermere den 24, og Lotteriet skal trækkes den 17de. Matto har 2 Lodder; og han siaer, det maatte være forbandet, om en af dem ey skulde komme ud med den høyeste Gevinst. Slaaer dette Feyl, staaer han en høy Fare; imidlertid stræber han dog, at vilde vinde det tabte tilbage. Meget uvist. Sr. Matto burde og lære, at sette den rette Priis paa Penge.

Min Naboe havde forgangen Uge en stoer Reparation paa sit Loft. Snedkere og andre Haandverksfolk giorde saadan Allarm med deres Knipler og Banken, at mit

mit Hoved blev saa skiørt at jeg neppe kunde skrive. Pigen, som bragte mig Thevandet om Morgenen, spurgte, om jeg hørte den Allarm paa Naboens Loft, og vidste, hvad det skulde betyde? Jeg svarede, at jeg til visse hørte Allarmen, men vidste ey Aarsagen. Vil han tie stille, sagde hun, saa skal jeg fortælle ham det: En vis Mand, som til denne Tid er bange for sine Creditorer, har bestilt sig et Logement under Naboens Tag; thi han skiøtter ikke om, at have det frit i Slutteriet, og vil heller ikke spilde Penge paa at reyse ud af Byen endnu. Saa! sagde jeg, hvor har I faaet det at vide? Af Naboens Pige, svarede hun, som havde hørt sin Madame fortælle det til en anden Madame. Got! mere vilde jeg ikke høre derom. Men tænkte: Den stakkels Mand er sikker nok. Landflygtighed, eller at krybe i Skiul, og fængsles, er da en vis Frugt af Vankundighed om den ædle Pengegierrighed.

Denne er en af Emigranternes eller de Landflygtiges Maaneder, sagde Hr. Pralhans leende, forleden i et Selskab: Jeg gad vel vidst, hvor mange der vil lukke deres Boder til i denne Termin; min Gienboe sidder vel ikke mange Terminer over endnu; jeg troer neppe, han har Skillingen til Daleren, om han i Dag eller i Morgen skulde betale sin Gield; jeg forstaaer mig ikke paa, hvor saadanne Folk kand faae saa megen Credit; det er med mine Penge jeg har sat mig i Stand, og jeg kiender ikke engang nogen, som skulde vilde laane mig et halv tusind Daler, om jeg trængte dertil; derimod har jeg sat mange andre i Stand. Jeg har heller ikke i Sinde at gifte mig endnu, endskiønt det just ikke er nyttigt for en, der staaer i saadan Handel, som jeg, at sidde længe ugift. —— Med saadant Opkiererie underholdt Hr. Pralhans Selskabet til Klokken 9 om Aftenen, da han foreslog en Spadseregang med Datteren i Huset, og en anden ung Monsieur udbad sig Frihed at følge Madamen. De gik, og jeg blev hos Manden. Skulde I vel troe, sagde han til mig, at Hr. Pralhans er en Vindtmacher; han roser af, at han har sat andre i Stand, og er ikke i Stand at hielpe sig selv. Han taler om sin store Handel, som han kunde være den største Grosserer, og han har nylig begyndt at handle med

Knappenaale. Der løber daglig Jøder og Jødernes Tilhængere paa Dørren hos ham og kræver. Han tænker ikke, at jeg veed det. Han frier og underhaanden til min Datter; men der bliver intet af det Partie. For skal jeg give hende til hans Gienboe, som han nylig sad og giorde Nar af; thi endskiønt han er fattig, saa er han dog en redelig Mand. Han tager paa Credit, det er sandt; men han handler forsigtig, og betaler redelig. Jeg frygter, Hr. Pralhans langt for vil blive en af Emigranterne, end hans Gienboe, som lever temmelig rolig i Terminerne.

Somme betaler deres Rentepenge forud, førend de til Terminen ere forfaldne. Min Vert betalte sine 1 Dag 8te Dage, og det ydermere i klingende Mynd; thi det har han maattet forpligte sig til, da han fik Capitalen til Laans Han havde vel stor Møye, inden han fik saa mange i klingende Mynd, men det maatte ikke hielpe, han skulde endda have havt dem i lutter Rixorter; men det var en puur Umueligbed. Hr. Styver, som er hans Prioritets Herre, bruger al den Forsigtighed, han kand optænke, naar han tager imod Penge. Først tæller han dem, siden vender han hvert Stykke, og betragter det nøye paa hver Side, prøver det, ved at slaae paa det med en liden Hammer, og bide i det med Tænderne, samt skraber og børster det groveste Skarn deraf, i fald han ey ret kan kiende Præget. Ved saadan nøye Examen, traf han til al Ulykke en fordægt 10 Skilling iblant de Penge, min Vert bragte ham. Hillemænd! hvilken Allarm, der var paa Færde. Hr. Styver faldt i Forundring over Guds Langmodighed, som saae igiennem Fingre med saadanne Menneskers Ondskab, uden at ødelegge dem med Torden og Lynild, eller at lade Jorden aabne sig og opsluge dem levende. Hvor mangen ærlig Mand, sagde han, maae fortiene Skillingen suurt og bittert, og disse Skielmere bedrager endda Folk oven i Kiøbet med falske Penge. Han var saa forbittret paa disse Mennesker, at dersom Olien ikke havde syntes ham alt for dyr, saa vilde han gandske vist have ladet dem koge derudi. Men den Gierrige er riig paa Opfindelser. Han vilde derfor, i fald han var Dommer, lade dem siege langsomt ved Kulild, og dryppe dem

med

med heed Olie, saa kunde der dog ikke ødes over halvanden Pot Olie paa saadan en Skielm. Min Vert maatte lee ad dette Indfald, og havde hidindtil ikke kundet faae et Ord fremfort; men havde imidlertid betragtet 10 Skillingen, og fandt intet at udsette paa den. Saasnart han lod sig merke dermed, vilde Hr. Styver strax havt Bud efter Politiet, og ladet ham sette; ja, sagde reent ud, at han troede min Vert var en falsk Penge-Myndter. Og da han havde bragt ham et Par Tutter af 10 Skillinger, saa maatte hver af dem paa nye passere Mynstringen. Hr. Styver er vel pengegierrig, men ikke af det dydige Slags. Det er ikke saadan Pengegierrighed, jeg recommenderer mine Læsere.

Da min Vert kom hiem, fortalte han mig denne Tildragelse tillige med nogle Træk af Hr. Styver, som jeg holdt fuldkommen værdig til en Plads i mine Blade. Ligemeget om Hr. Styver faaer samme at læse, hvorom jeg dog tvivler; saasom han omgaaes ikke med nogen uden hans Penge-Punge. Hr. Styver er, efter min Vertes Beskrivelse over ham, en meget rig og formuende Mand, men raader dog alligevel ikke for een eeneste Skilling. Han er fattig, rig og storagtig, og man veed, der er ingen værre og modbydeligere Storagtighed til, end det Slags. Han er gemeenlig saa ufornuftig grov, at man neppe kand tale med ham. Hans idelige Mundheld er: Gud skee Lov! jeg behøver ikke at give noget Menneske et godt Ord; jeg er ikke en Skilling skyldig til noget Menneske, og jeg bryder mig heller ikke om nogen. Hr. Styver fortalte og min Vert, da de bleve eenige om 10 Skillingen, at han havde i Sinde, at giøre klart med Fiire af hans Debitorer, dersom de ikke inden den 24de betalte hver Skilling af deres Rentepenge, den første var en fattig Haandverksmand, som formedelst en langvarig Sygdom var sat tilbage; den anden var ligeledes en Haandverksmand, som saae sit Kiøb, og satte alle hans Penge i Materialier, og gierne kunde betale Hr. Styver, naar han maatte faae Tid til at arbeyde det ud; den tredie er en ung Handlere, som leed stoer Søe-Skade; den fierde er en fattig Enke med 5 smaa Børn, som lever af en liden Pension, hun har vel et got Huus, men det har Hr. Styver Lyst til,

og

og derfor vil han, at Enken med sine Børn, skal blive Hunsvilde. Min Vert understød sig at bede for disse, der ligesom et uskyldigt Rov var falden i den grummeste Ulvs Kloer; men Menneske-Kierlighed var uddød; Hr. Styver blev vreed og viste ham Døren. Hr. Styver har det Forsæt, aldrig at giøre Got, og at foragte alle dem, som ikke ere saa rige som han. Vare alle Creditorer, som denne ubarmhiertige, maatte vist nok flere Debitorer raabe: O! du bedrøvelige 11te Junii.

Men at der dog findes ædelmodige Creditorer, og at Menneske-Kierlighed dog er i Live endnu, skiønt død hos Hr. Styver, det sees af følgende Skrivelse:

Kiereste Broder!

„Du maa endelig komme hiem, og holde noget „til Raade med Papa. Han bliver mere ødsel den Dag, „der kommer, end den, der gaaer. Hvad kand vel halv„anden Tønde Guld forslaae, naar man saaledes vil øse „ud med begge Hænder? Han kand ikke taale, at see nogen „klynker, og han kand finde Fornøyelse i at see alle disse „Klynkere, at gaae fornøyede fra ham. Han kiøber en ud „af Slutteriet efter den anden, og han troer, at han for„merer sin Capital, naar han med 1000 Rdlr. og under„tiden med mere, kand sette en fattig Arbeydsmand i Drift, „og ophielpe en forarmet Kiøbmand. Dersom endda no„gen maatte vide det, kunde det være, hvad det var; men „alle hans gode Gierninger giør han i Smu. I Gaar „betalte han Rente-Penge for en fattig Enke, og i Dag gav „han . . . Dilation til 11te December. Papaes „Ordsprog er: At Barmhiertigheds Gierninger, som vi„ses paa de rette Steder, ere den beste Hoved-Stoel. Kom „derfor snart hiem, og skaf disse Griller af hans Hoved, „ellers bliver der kun lidet eller intet at arve for os." Jeg forbliver ꝛc.

Havde denne gode Borger mange Brødre, og alle vilde stræbe at giøre sig værdige til saa brav en Mands Tieneste i Nødsfald, og elske Penge paa den rette Maade, kunde baade Creditorer og Debitorer leve rolig den 11te Junii.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 25.

Onsdagen den 19 Junii 1765.

I Anledning af det Project eller Forslag, som en Ubenævnt har giordt i Holland, til at oprette et Giftermaals Mæglerie, har en af mine Patroller bragt mig en Plan fra en ærlig Patriot, som her i Staden vil paatage sig saadan Forretning for at tiene unge Mennesker. Han holder for, der ved bliver en god Skilling at fortiene. Han har og bragt mig en Liste paa nogle, som ynskede en lykkelig Forandring. Jeg har ikke vildet nægte den gode Patriot at bekiendtgiøre det vigtigste af hans udkastede Plan, og tænker, den vil finde alle deres Bifald, som er af lige Mening med den Hollandske Opfinder. Her har da mine Læsere

Plan
og Conditioner
til en almindelig og nyttig
Ægteskabs-Handel,

hvori alle unge saa vel som aldrende Personer af begge Kiøn kand interessere, naar de faaer i Sinde at ville indlade sig i Ægte-Stand. Udkastet af den, som med al Taugshed, Redebonhed og Hurtighed vil paatage sig at være. Giftermaals-Mægler.

1.) Alle de, som holder for, at de enten ikke hastigt nok eller lykkeligt nok kand blive giftede efter Forældres eller Venners Raad og Anviisning, vilde behage, skriftlig at give en Beretning om deres Skabning, Alder, Naturs og Lykkes Gaver med videre, som de maatte finde overtalende og indtagende hos sig, og under Forsegling sende samme til Giftermaals-Mægleren, som i en dertil indrettet Protocol troligen indfører det.

2.) Interessenterne behøver ikke at melde deres rette Navne, men allene underskrive et eller andet Fornavn, eller og en Devise, paa det at de for deres Personer kunde forsikkres om, at blive ubekiendte, indtil der indsandt sig Elskere.

3.) Een eller to Gange om Maaneden kunde de anmeldte Ægteskabs Candidater eller Candidatinder offentlig anprises i Aviserne eller Patrollen (ney, jeg takker, jeg befatter mig ey med saa farlige Sager) og naar de efter Anpriisningen da maatte finde sine Elskerinder og Elskere, kunde disse meget bequemmelig atter ved en forseglet Seddel (efter § 1.) melde sig, og tilkiendegive et Sted, hvor Giftermaals-Mægleren skulde treffe dem, samt et Tegn, hvorpaa han skulde kiende dem, da han enten strax kunde henføre dem til de forlangte Personer, eller og, i fald samme vare ham end da ubekiendte, atter bekiendtgiøre, at Personnen af det eller det Navn eller Divise havde fundet sin Liebhaber.

4.) Naar noget Ægteskab sluttes ved denne Handel af Giftermaals-Mægleren, aflegges han med en Douceur af begge Parter, hvilken han formoder altid at blive ansseeligst af den Part, som ved Handelen giør den største Lykke.

5.) For at fore komme, at denne Handel ikke skal faae Navn af Kobblerie; saa vil Gifter-Maals-Mægleren forud give dette Vidnesbyrd om sin Redelighed, at han ikke kand tiene dem, som maatte forlange for meget af ham, og vilde foreskrive ham, at de ikkun med den og den vilde indlade sig i Ægteskab, samt bede, at han ligesom af sig selv og ubedet skulde gaae hen til samme og giøre Forslag til Giftermaalet; men derhos for ingen Deel lade sig forstaae med, at det var en opspunden Sag. Med saadant befatter han sig ikke, men overlader det gandske til de

forhen

forhen værende Kobblere og Kobblerſker. Han veed, at Kierlighed vil have Frihed, og han holder for, at Friheden ey kand blive ſtorre i den Henſeende, end i fald denne af ham foreſlagne Ægteſkabs-Handel kommer i Gang.

Den til mig leverede Plan beſtaaer vel af flere Artikler; men de anforte ere de vigtigſte. Jeg vil derfore ey bebyrde Læſerne med Reſten, men derimod til ſteres Efterretning meddele den mig leverede Liſte paa nogle Ægteſkabs-Candidatinder:

Agatha ⁘ ⁘ ⁘ En Jomfrue paa 37 Aar. Med hende har Ægteſkabs-Mægleren ſelv talt i Anledning af det Hollandſke Project; thi han har længe været kiendt i hendes Moders Huus, og har tit ſagt for Spog, at han dog nok engang ſkulde ſkaffe Jomfruen en Mand. Han forſikrer, at hun er forſtandig, og har lært at kiende Verden. Hun forſtaaer Huusholdningen fuldkommen got. Hun kand juſt ikke vente ſig rede Penge til Arv; men hendes Moder, ſom er Enke, har mange gammeldags gode og ſærke Møbler. Denne vakkre Jomfrue (hun ſeer viſſelig ikke hæslig ud) ſagde ved ſidſte Samtale, at hun ikke er ugift endnu af Mangel paa Friere, men at hun tvertimod har afſlaget mange ſmukke Partier. Hun er altſaa med Flid bleven ſaa gammel Pige, efterdi det ſtille Levnet har ſtaaet hende meget vel an. Hun paaſtaaer ogſaa meget ſtærk, at Ægteſkaber ſluttes i Himmelen, omendſkiønt de fuldbyrdes paa Jorden. —— I kand ſagte have mig i Erindring, ſagde hun, i fald I gior Alvor af Jert Ægteſkabs-Mæglerie, endſkiønt jeg kand forſikre Jer, at det er mig juſt ikke om en Mand at giore. Men, ſagde hun videre, da det dog er enhvers Pligt at ſørge for ſin gamle Alder, ſaa har jeg beſluttet at ville gifte mig. Hun har, ſaa ſagte at ſige, i ſær ſtor Luſt til den Geiſtlige Stand, efterdi det har altid været hendes ſtørſte Fornøyelſe, at reyſe til Gilder og Gieſtebudde. En Landsbye-Præſt kunde her finde en god Medhielperinde. NB. Hun er ikke meget for Pragt og Stads.

Bellinde ⁘ ⁘ ⁘ en Jomfrue paa 16 Aar. Hun ſeer got ud, er vel voxen, og kand vente en Deel Tuſind Rigsdaler til Arv efter hendes Forældre, ſom ere meget gode, borgerlige og retſkafne Folk; men Datteren mener, at de holder hende alt for meget i Tvang. Hun maae ikke

engang staae for Vinduet, og betragte Folk paa Gaden, men skal siedse have Hænderne i nyttigt Huus-Arbeyde. Hendes Moder lader hende aldrig gaae allene ud, og naar hun ikke selv har Leylighed at følge med sin Datter, saa skikker hun en gammel Pige med hende, som hun kand forlade sig paa. —— Jomfruen troer, hendes Forældre ere ubillige og handler ufornuftigt med hende; hun ønsker derfor, snart at blive befriet fra sit haarde Aag, og er beredvillig at gifte sig med den første den beste Mand, naar han kun ey er for gammel og for ringe af Stand. Hun siger og, at det i saa Fald ikke skal gielde om hendes Forældres Samtykke; thi den Sag kand altid finde sig efter Brylupet. Den gamle Abelone, som dog Moderen troer saa vel, har faaet denne hemmelige Anmeldelse i Commission. Bellinde staaer en høy Fare, efterdi Abelone er ikke Moderen mere trove; men tager imod Stikke-Penge.

Celie . . . Enke, noget til Aars, dog ey over 55 Aar. Hun er for 2 Aar siden bleven Enke tredie Gang. Hendes Børn ere alle vel forsørgede, og hun besidder saa megen formue, at hun har sine rigelige og aarlige Indkomster. Hun har nu paa nogen Tid havt megen Kamp og Strid med sig selv over det Spørsmaal: Om hun skulde skride til det fierde Giftermaal? For nogen Tid siden talede hendes Langværge alvorlig til hende, at hun dog ikke skulde begaae den Daarlighed, og gifte sig fierde Gang. Hun faldt derover i en bitter Graad, og spurgte . . .? Efter et langt og viseligt Overlæg har hun nu vist og fast besluttet at vil føde, klæde og underholde den fierde Mand, som maae være en smuk ung Mand, ligemeget om han er Enkemand, naar han kun ey er over 40 Aar. Hun forsikrer og, hvilket er noget rart, at hun aldrig vil nævne sine Salige Mænd, uden til den Levendes Ophøyelse og Berømmelse.

Chrisillis . . . som er opdragen tilligemed Euretia . . . Begges Forældre ere meget gode Venner. Da disse unge Piger vorte op, kappedes de om Fortrinnet i alle Ting. Naar den ene fik en nye Klædning, saa pukkede og græd den anden saa længe, indtil hendes Forældre, for at tilfredsstille hendes Egensindighed, maatte og give

hende

hende en nye Klædning. For fire Uger siden har Lucretia . . . havt Bryllup, og triumpherer nu med en glad Mine over hendes Leege-Søster. Chrisillis . . . er færdig at fortvivle, og gandske utrøstelig; ja, dersom hun ikke i det seeneste inden et Fierding Aar faaer en Mand, befrygter hun at staae en høy Fare, eller og at døe af Harme. Hun holder for, at det er en vigtig Sag for unge Fruentimmer, i Fald en bliver før gift, end de øvrige af hendes Bekiendtskab. Naar de tilsorn kom sammen, pleyede de ofte, at forelegge hinanden det Spørsmaal: Hvilken af dem, der først skulde blive Brud. Man kand let forestille sig, hvad det er for en Hierte-Sorg for Chrisillis, at Lucretia er bleven gift, førend hun. Dog siger hun, at det er hende nogen Trøst, at Lucreties Mand er en afgesmaagt Karl, og at hun aldrig havde taget ham. Hun føyer endda til, at da Lucreties Mand ikke har nogen Titul, saa maae den, som tænker at frie til hende og faae hende, have en Titel, om hun end selv skulde kiøbe ham den. Hun tvivler ey paa, at der jo snart bliver nogen, som melder sig, i sær da hun eyer en anseelig Capital, hvoraf de meget honet kand leve.

Sibylle . . . Hendes Doctor har sagt til hende, at hun bliver ikke ret frisk, førend hun bliver gift. Da nu enhver gior en Barmhiertigheds Gierning, som ægter Sibylle, der virkelig er et meget dydigt og got Barn, men noget sygelig; saa formodes, at der snart anmelder sig en Mand, som besidder Dyd nok til at ægte en Pige, paa det hun kand blive frisk.

Sabine . . . bles allermeest fornøyet af alle dem Ægteskabs-Mægleren har paa sin Liste, da hun fik at vide hans nye Forslag. Hun har for kort siden ladet sig spaae i Caffe, at hun skulde snart faae en Mand; og hun troer nu, at det skeer lige saa hastigt, som hendes Navn bliver bekiendtgiort.

Clarisse . . . seer ud som en Engel. Hun kand synge og spille, sye og strikke, og ellers forrette alle Slags artigt og anstændigt Arbeyde. Hun formoder ikke, at hendes tilkommende Mand vil forlange af hende, at hun skal

gjøre nogen Husgierning; og derfor vil hun i Forveyen sige, at hun intet videre vil bekymre sig om i Huusholdningen, end skrive Kiokken-Seddelen. Hendes Mand skal være pligtig til at sørge for hendes heele Udkomme. Hun siger, hvilket og kand være sandt: at dersom Naturen havde bestemt hende til Huusholdnings Forretninger, havde den gandske viist ikke givet hende saa smukke Hænder.

Zachariisse . . . . Denne gode Jomfrue har vel ikke givet Ægteskabs-Mægleren i Commission, at bekiendtgiøre hendes Navn iblandt Ægteskabs Candidatinderne; men jeg vover paa min egen Haand at anføre hende, og jeg kand ikke skildre hende bedre, end ved at anføre et Brev, som hun har skrevet til en af hendes Veninder, hvori hun meget noye har beskrevet den Mand, hun vil have. Jeg kom af en egen Hendelse over dette Brev, og jeg troer ikke, den dydige Zachariisse fortørnes, fordi jeg indrykker det til fleeres Efterretning. Her er det:

Allerkiereste Syster!

„Du forestillede Dig, saa vidt jeg mærkede, ved „vor sidste Samtale, at jeg virkelig havde Skilderiet af „min tilkommende Mand, malet af en stor Kunstner, og „med Modens Ramme omkring. Jeg lod Dig den Gang „blive i Troen; men naar Du har igiennemlæst dette Brev: „saa har Syster seet det Skilderie, som jeg meente:"

„Den Mand, som jeg vil ægte, maae see smuk og „indtagende ud; hans Øyne maae være fyrige, spillende „og kierlige; i hans Ansigt maae være en reen Sundheds „Farve, hvoraf kunde læses Munterhed og et følende Hier„te. Hans Legems Bevægelser maae være lette og utvung„ne; han maae ikke have de tvungne Smaaherrers korte „Hop, eller noget af de høytidelige Giængeres tragiske „Trav. Hans Opførsel maae være alvorlig, og dog see „naturlig ud, hverken al for fuld af Hemmelighed eller alt „for venlig. Hans Øyekast, hans Latter, hans Tale, og „med faa Ord, alle hans Manerer maae være rigtige, u„tvungne, frie for alt flygtigt Væsen, og ansiændige. „Dette maae være nok om det udvortes eller hans Lege„me. Nu vil jeg skildre de Fortrin, som hans Siel bør „have,

„have, og dersom han ikke eyer dem, saa kand al hans „Skionhed og al hans indtagende Væsen intet formaae „hos mig: Han maae have en oprømt munter Forstand, „og en vidtløftig Kundskab, og flittig have lært at kiende „saavel Verden, som sig selv og Bøger. Lærdom, samt „frie og høflig Levemaade maae lyse saaledes frem hos ham, „at man altid i ham kand finde en lærerig Ven, munter „Sælskabs-Broder og behagelig Elsker. Hans Tanker „maae komme af en dyrket Forstand, og han maae ved „nette og fiine Udtryk give dem en artig Vending. Hos „disse hans Forstands Fortrin maae hans Gemyt have „følgende Egenskaber: Han maae være gavmild, uden „Ødselhed; medlidende, uden overdreven Ømhed og Kier„lighed; billig og retfærdig, uden Suurmulenhed og knar„voren Strænghed; samt munter og oprakt, uden vildt „og galent Væsen. Imod hans Kone maae han være „tækkelig; imod hans Børn kierlig; imod hans Venner „oprigtig; og imod hver Mand tienstfærdig og venlig. „Hans Natur og den ved Flid oplyste Fornuft maae for„eene deres Kræfter; hos hans almindelige Menneske Kier„lighed og Gudædighed skal han forstaae Huusholdnings„Kunsten; han maae kunde sørge og have Ømhu, uden at „forfalde til Gierrighed, og vide at forrette sine Huus-Sa„ger og Forretninger med en Ligegyldighed, hvorved imid„lertid intet forsømmes. Hans Kiærlighed maae aldrig „være uden Høyagtelse, og ved hans Tekkelighed bestan„dig søge at vinde hans Kones Gienkierlighed, saa han „vedligeholder sin Erobring ved de samme Midler, som „han har giort den. Jeg veed nok, at Sielen ved Kier„lighed paadrager sig en Art af Blindhed; men den Mand, „som jeg skildrer, maae af Fornuften have lært hans „Kierligheds Følelser, og den Lidenskab, som hos andre „er et Kiendetegn paa Daarlighed, maae hos ham være „en ægte Virkning af Overlæg."

„Men med alle disse gode Egenskaber bliver han „endda ikke Mand for mig, dersom han ey har Religion. „Han maae være gudfrygtig uden Overtroe, og from uden „Tungsindighed. Han maae være frie for den Syge, som „gior ukierlige Helgene af Mennesker, og som indskyder i „dem en murrende Foragt over Verden, og en Antipa-

„thie

„the imod alle Forlystelser paa Jorden. Hans Religion
„maae lyse for ham i et omgiengeligt og lærerigt Liv; og
„hans Fornuft maae være saa styrket af den hellige Lære,
„at den bliver hans sikre Rettesnor for hans Vandel baade i
„Sorg for hans Siel og i alle hans Levnets Pligter."

„Saaledes skal den Mand see ud, som jeg kan ven-
„te at nyde Glæde hos i Ægtestanden, og det vil være u-
„muligt, at faae et fortrædeligt Minut hos ham, i hvad
„for Omstændigheder vi end seer eller taler med hinanden.
„Saasnart saadan en Mand melder sig, saa er mit Hierte,
„min Haand og min Formue til hans Tieneste, hvad en-
„ten han er Officier, Borger, Kiøbmand, eller af den geist-
„lige Stand. Melder sig ingen af disse Egenskaber, saa
„er jeg vel tilfreds med min nærværende Stand, og jeg
„kan, uden at græmme mig derover, tænke paa, at døe
„og forlade Verden som Pige; og jeg haaber, om jeg skal
„leve, som gammel Pige, siden jeg dog neppe tør haabe,
„at faae nogen Ægtemand efter mit Ønske. Jeg for-
„bliver ꝛc." Zacharisse.

Vare alle vore Jungfruer af dennes Tænkemaade, vilde vore unge Mandfolk vist stræbe at blive bedre og værdigere end mange nu ere. Jeg kiender i en Hast ikke nogen, som visselig kunde blive lykkelig med Jomfrue Zacharisse. Hendes Egenskaber sees af hendes Brev. Og paa det mand kan vide at jeg kiender hende, saa kan jeg melde, at hun er ikke ubehagelig af Person; er 23 Aar gammel, og kan vente en anseelig Medgift. Hun har Friere i Mængde; men ingen af det be-skrevne Slags.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 26.

Onsdagen den 26 Junii 1765.

Nu har jeg da seet, hvorledes det gaaer til ved Kilden. St. Hans Aften er dog en lystig Aften for mange Mennesker. Jeg tænkte, det var for Vandets Skyld, man drog ud til Kilden paa denne Tid om Aaret; men det er saarere for Landets Skyld. Begge Deele kand endelig være gyldige nok. Den store Hob Kilde-Giester bestod af allehaande Folk, Slægt og Tungemaal; dog saae man saa eller ingen af dem, som ellers pleyer ugentlig at besøge de nærmeste Lyststeder og Dyrehaven. Men det er artigt nok at see de andre. Gode Borgere, som fører sig op efter deres Stand og Formue, jævne Haandværksfolk, Svenne og Drenge, Tieneste-Piger, som enten har eller venter Kierester, samt en anseelig Deel af den militaire Stand til Vands og Lands, med deres Koner, Fruer og Børn, udgiøre de vigtigste Kilde-Giester, og vrimler iblandt hinanden ligesom Myrer i en Myretue. Men hvorfor giør jeg denne Beskrivelse? Skulde der vel findes nogle af mine Læsere her i Byen, som ey har været ved Kilden? Got nok! men jeg skriver og for Udenbyes. Jeg maae da denne Gang fortælle Kilde-Reysen:

To Dage for St. Hans Aften blev jeg først betænkt paa at reyse til Kilden med min gode Ven. Vi

leyede os en Vogn uden for Porten, hvor Bønderne pleyer paa den Aarets Tid at indfinde sig med deres Stads-Vogne, blaa og fryndsede Hynder og beste Heste. Vi toge først Veyen til gammel Vartovs Kilde. Den havde ikkun faa Besøgere; thi Vandet skal ikke være saa sundt i denne, som i den anden, og jeg troer ikke, der samles mange Penge i dens Blok, med mindre det blev paalagt, at alle de, som reyser til Tracteer-Huusene paa hiin Side, for at lustere, skulde hver Gang sammesteds giøre et lidet Offer til de Fattige af 1 eller 2 Sk. Men hvad gielder, om slige blev befalet, at der vilde høres utallige Klagemaale af de stakkels Folk, som maatte blive forarmede for saadan Udgifts Skyld. Det vilde vist nok hede: Man setter al sin Formue til, ved at spekke de Fattige; alt hvad man kand skrabe sammen, skal man legge i den Blok, o. s. v. Men ved Lyst-Reyserne taber man intet, men tvertimod vinder Fornøyelse, Berømmelse af Verterne og den store Ære at være Moden lig. Det har vel ellers ingen Fare for dette Paalæg. Blokken kand jo sagte staae der for et Syns Skyld, og den lader til at kunde staae tom mange Aar.

Med det samme fik jeg Killendal at see; det berømmelige og navnkundige Killendal, hvor saa mangen brav Mand har lædsket sin Tørst, og saa mangen [illegible] saaet sin Fornøyelse i forrige Tider.

Vi kiørte derfra til Dyrehaven. Hvilket Syn var ikke der at see! Hvilke Forandringer af Positurer! Ranke, Krumbøyede, Tykke, Smalle, Høylseende, Ludende, Kroblinge, Halte, Blinde, Ridende, Agende, Gaaende, Siddende, Liggende, Ædende, Drikkende, Dansende, Hoppende, Snakkende, Syngende, Leende (ingen bedrøvede, uden et lidet Patte-Barn, som ikke skiønnede paa denne Fornøyelse) saaes sammenblandede, da jeg lod Øynene løbe i en Hast over heele Forsamlingen. —— Vor Kudsk vendte strax om igien ind til Byen, for at hente flere. —— Min Ven og jeg spadserede nu i det grønne. See hisset ind imellem Træerne, sagde han, og stødte paa mig. Jeg saae der Damon og Phillis at spadsere sammen; de listede sig alt længer og længer bort fra Mængden ind ad Skoven.

Lad

Lad dem gaae, sagde jeg, maaske Phillis har drukket af Kilde-Vandet, og gior sig nu en sund Bevægelse oven paa. Ney, i disse Lande duer Kilde-Vandet intet, sagde min Ven, men udi Tydskland og andre Lande, har Sundheds-Brøndene ret Kraft; Der kand en ung Kone eller Jomfrue befinde sig gesegneten Leibes (som Tydsken siger) naar hun ikke undertiden har været ved Badet i 8te Dage. (Det er at mærke, at min Ven har reyst Udenlands, saa han veed Besked). Han stødte atter paa mig, at jeg skulde gaae af Veyen for en Flok Ryttere. De saae alle ud til at være deres egne Herrer; thi deres Opførsel var noget selvraadig. Om Equipagen var deres egen, havde de uden Tvivl overlevet en lykkelig 11te Junii. De rede lige frem, hvor de fandt for got, og alle Mennesker maatte gaae af Veyen for dem. Man kunde nok mærke, at de vare komne til Kilden i samme Erinde, som mange andre, for at see Anfigter.

Lidet fra os blev et blodigt Slagsmaal. Vi forøgede Mængden, som stimlede deromkring. Tvende slog paa hinanden af alle Kræfter. En Deel Fruentimmer søgte at skille dem ad, men forgieves. De holdt ikke op, forend de bleve trette. Jeg hørte, Aarsagen til Klammeriet var en Tobaks-Pibe, som den eene havde slaget i Stykker for den anden. Det var jo en Bagatelle; men føres ikke ofte vidtløftigere Tretter om lige saa smaa Ting.

Det var nu hen imod Aften, og man saae mange tumlende frem og til Siderne; thi det gaaer ikke saa knap til ved Kilden, at der jo baade er Viin, Brændeviin og Øl at faae, foruden Kildevandet, og der kommer neppe nogen ud, som jo bringer Penge med, undtagen maaske Tiggerne. Men de got Folk bringer vist nok flere Penge med sig fra Kilden, end de andre, i det mindste mange af de andre, bringer dertil. Det lader ligesom de havde studeret i mange Aar til deres Forretning, at overhænge Folk og tigge. Tiggeren beder os, at øve Barmhiertighed for Guds Skyld; men hans Forsæt er ofte blot allene at bevæge os til Medlidenhed. Han gior os en kort Beskrivelse over hans Elendighed med de meest udsøgte Ord; og i det han anstiller sig, som han paakalder Gud, at han vil

boye og bevæge vore Hierter, søger han intet andet, end ved sin Tale at røre os. Ofte det Guds forgaaenste Skarntager Religionen til Hielp, og bestyrker sin Klage med en jammerlig Tone og elendige Gebærder; Han smigrer for vor Gierrighed ved det lidet, hvorom han beder, og ved den Nytte, som vi kunde vente deraf, at Gud vil giengielde det Tusindfold, og han glemmer ikke at kildre vor Hovmod med udsøgte Titler og Æres-Ord. . . . Hr. Pancrat, som siger sin Mening reent ud, kom til os paa Veyen hen til Bonde-Byen, hvor hans Familie var, og hvorhen han endelig vilde have os med i Selskab, og tractere os. Han hørte vor Samtale, og svoer strax paa, at man gior de ilde imod mange Fattige, ved det, man gav dem Almisse. Vi Formuende og Rige, sagde han, (thi han er virkelig en af de velhavende jevne Borgere) burde see meer paa de unge Fattiges gode Opdragelse, saa at de ikke ævig skulde blive Tiggere. Mange af de omløbende Tigger-Unger ere jo dog dets uden af vort eget Kiød og Blod. Kiender I ikke Hr. . . Hr. . . nu kand jeg ikke huske hans Navn han er alt for vel overbeviist derom. Det er ikkun nogle faa Uger siden jeg spadserede med ham i Alleen, da der kom en halv Snees Tigger Unger, som forfulgte os. Han udsøgte en liden Pige og Dreng af Flokken, som han gav noget, og bad os andre i Selskabet, at vi og skulde give de kiønne Børn en Foræring. Det skeete, og de gik fornøyede bort; men jeg mærkede at Hr. . . saae skielende efter dem, og jeg holdt den heele Sag meget fordægtig. I maae ellers troe, sagde han videre, at mange af disse næsviise Tiggere samler Penge. I Fior var her en Kierling ved Kilden, som tiggede 8te Rdlr. sammen. Men forleden kom en forbandet storagtig Tigger til mig, tænk engang! han forlangte ikke ringere end 1 Rdlr. Han saae ud til at være en Mand, som forstaaer at leve, og jeg har siden hørt, at han drikker ingen ringere Viin end Rhinsk. Saadanne Tiggere kunde man med et gandske roligt Sind give Stokkeprygl i Steden for Almisse.

Nu kom vi til Bondebyen. Hos den Bonde, hvor vi gik ind, vare adskillige Partier, som hver tracterede sig paa det beste. Min Ven og jeg levede ret godt; thi Hr. Pancrat er altid en brav Vert. Hans Madame og begge

Jomfrue-

Jomfrue-Døttre vare der, Fruentimire, som vel ere paa Moden, men ey efter Moden. Han lovede dem, at dersom det blev got Væyr, vilde han ligge med dem under aaben Himmel om Natten. Men Duggen, Papa! sagde den ældste Datter. Ey du Taasse! svarede han, kand vi ikke spadsere saa længe, til vi finder et Sted, hvor ingen Dug falder. Den falder vel allevegne, svarede hun? Der er vel ingen Sted uden Dug under aaben Himmel? Jo saa mænd er der saa, mit Barn, sagde han, der falder aldrig Dug, der, hvor Penge eller andre Skatter ere nedgravne; og hvo veed, om det er ikke lige saa got, at vaage efter Penge St. Hans Nat, som vor Frue Nat i Fasten. Har I Lyst, Messieurs, at vaage med efter Penge? spurgte han mig og min Ven. Det er dog helligt i Morgen, og vi forsømmer intet i Kiøbenhavn dermed, uden at gaae i Kirke; men der kand vi komme her ude, om vi vil. Troe mig, de har og Præster paa Landet, som kand prædike; men de har ikke saadanne Orgelværker, som der stod forleden i Patrollen om. (Han saae paa mig, men af den øvrige Tale, mærkede jeg dog, de ey havde ung mistænkt). Saasnart Patrollen blev nævnt, talede Jomfruerne med, og det var mig ret kiert, jeg fik deres Hiertens Mening at høre. Ja! Patrollen! Papa! raabte den ældste Datter: Jeg gad vidst hvad det er for et Dyr, den Patrollskriver, enten han gaaer paa to eller fiire Been. Jeg tænker, Søster, sagde den Yngste, at han seer fælere ud end den Bussemand, min Pige pleyede at kyse mig med, da jeg var liden; man siger, han kand skræmme alle Folk med sin Nærværelse, forleden var han paa et vist Sted, hvor en Jomfrue, som sad og syede, tabte sin Syenaal, men hun turde saa mæn ikke tage den op, saa længe den Bussemand var der. Ja, sagde den Ældste til mig, hvor taasset var ikke den Vifte-Exercitie, som stod forleden i Patrollen, ret ligesom vi vidste ikke den, førend han skulde lære os; hum! det maatte vi mogvere os over; havde jeg ham her, jeg skulde saaledes exercere hans Kæber, med min Vifte, at han skulde komme til at nedlegge Vifterne (trøsteligt for mig at høre paa). Jeg troer, sagde hun videre, i det en Hiort kom springende os forbi, at Patrollskriveren seer ud i Hovedet som den Hiort. Ney, min hierte Jomfrue, svarede jeg, han er ikke gift. — Saa kiender han ham? — Ja,

jeg har seet ham engang. —— Fy! sagde hun og tog sin Haand, saa vil jeg ikke engang spadsere med ham (men dette var kun for Spøg). Man kand let tænke, hvor lækker jeg giorde mig, for at vinde den lille Piges Gunst igien. Jeg havde tænkt, sagde hun han var gift; thi hvor vil han ellers faae en Kone, jeg vilde min Troe ikke have ham, om han end . . . . Jeg min Troe heller, sagde den Lille. (Men hvad vil de stakkels Pige-Børn tænke, naar de seer, de har spadseret med den fæle Bussemaand). Jeg spurgte Jomfruen, om hun da vilde have mig; men hun taugde stille.

Vi vare nu komne til Skoven igien, hvor vi forefandt en langt større Mængde end for. En Deel agtede gandske vist, at blive der Natten over, og jo længere det gleed hen paa Aftenen, jo flere saae man liste sig dybere ind ad Skoven. Det begyndte at blive koldt. Jomfruerne og deres Mama vilde hiem. Der bliver inter af i Nat, sagde Hr. Pancrat: Nu skal I blive her, for at see Solen staae op i Morgen, I har dog al jer Tid ikke seet nogen Sol staae op, men vel mange at gaae ned. De maatte altsaa blive imod deres Villie; dog maatte de gierne vilde. Man kand ikke altid vove, hvad Fruentimmer siger.

Lad os gaae derhen og sette os, sagde Hr. Pancrat, der har vi dem best i Kikkerten. Han giorde sine Remarquer over alle dem, som spadserede forbi; thi han er meget lystig, dog uden at være forargelig. Jeg vilde ønske, jeg kunde erindre alle hans Indfald, saa skulde jeg ret fornøie mine Læsere. Hvor gammel er du, Lisbeth? spurgte han sin ældste Datter. —— I mit 15de Aar Papa. —— I dit 15de Aar! Jh! saa skal du vel snart giftes? Har du ingen Friere hast endnu? —— Nev, jeg har saa mænd ikke. —— Moder! hvi har du ikke erindret mig om, at Lisbeth var saa gammel? Hvormeget er du paa dit 15de Aar, Lisbeth? —— Fem Uger, Papa! —— hillemænd! Fem Uger, og hverken er forlovet eller gift endnu? Du gior dine Forældre Tort, Barn! Naboerne skulde snart tænke, at jeg var en fattig Staadere, siden min ældste Datter gaaer saa længe ugift. Du skal saa mæn anprises i Patrollen. (Lisbeth lo.) Sig mig, Lisbeth, ret for

Alvor,

Alvor, har du ingen Kiereste? —— O, ney, hierte Papa, det er saa mænd tids nok. —— Tids nok, siger du, ney, jeg veed en Kiereste til dig, og I skal have Bryllup om 14 Dage. —— Maatte jeg spørge hierte Papa, hvad det er for en Kiereste? —— Ha, ha, ha, Lisbeth! tænkte jeg ikke nok, at du vilde giftes. Jo, jo, det er sandt nok, som du synger paa Comodien: En Patte-Glut maae ogsaa lee, saasnart hun horer Kiereste. Du er i 15de Aar siger du, Lisbeth! du skal have den 15de Mands-Person, som gaaer os forbi, hen imod Skoven. Tæl nu rigtig. (hun talte.) Hvilken skal jeg da have, Paa? spurgte den yngste. —— Tie stille, Trine, sagde Lisbeth, du forvilder mig i Tælningen. —— Du skal bie til en anden St. Hans Aften, Thrine! sagde Faderen. Lisbeth talte ; ; ; Jh! Fy! det er en syg, en hæslig en; den vil jeg ikke have Papa. —— Got, min Datter, sagde Faderen, Ney du har og rigtig Tids nok endnu mit Barn! Jeg veed vel at Tydsken siger for et Ordsprog: Jung gefreyt, hat niemand gereut. Men det holder ikke Stik altid i Dannemark. Du maae endelig bie til du bliver over 16 Aar; thi Forstanden kommer dog ikke forend Aarene.

Det var nu over Midnat. Luften begyndte at blive kold, og Fruentimmerne utaalmodige. Lad os gaae til Bondens igien, sagde Her. Pancrat. Vi gik og paa Veyen talede om den Fornøyelse der var at leve paa Landet. Der synes al Bedragerie at være ubekiendt, undtagen Fuglefængerens og Fiskerens; al Vold og Overlast synes der at være fremmet, undtagen Jægerens; og Bonden synes at være en rig Herre, naar han ret kunde kiende sin Lykfalighed, og ikke af Ondskab misbrugte den. Da vi kom ind i Bondens Stue, sad der en høyrøstet Mands-Person, og foragtede Landlevnet ligesaa meget, som vi andre havde roest det. Jeg begriber det ikke, sagde han, hvor Folk kand giøre saa meget af Landets Herlighed og Fornøyelse. Man kand jo have det selv fanime og langt mindre kostbart i Stadens Haver. Der fattes man aldrig Selskab, og behøver ikke at leve i Eenlighed, som her ude. Hvad Lyst har man vel her? Man seer et par magre Øxer, og nogle klattede Faar; en snottet Bonde-Pige og nogle

skidne Bønder. Er det Morgen, kand man ikke spadsere ud, saa er Marken vaad; er det Middag, brænder Solen, at mand ey kand være til for heden; og om Aftenen er Luften ikke altid sund. Fugle kand man med meere Magelighed høre synge i et Buur, og ingen skal faae mig til at troe, at Vandet paa Landet smager bedre end Vinen i Staden. Jeg elsker det Levnet i Staden hvori mine kiere Forældre har opdraget mig, og jeg misunder ikke Bønderne deres Fornøyelse. Eisker de Landet, spurgte han mig. Ja, fuldkommen, svarede jeg. Da forsikrer jeg dem, sagde han, at naar de kun i tre dage skulde pleye, meye, eller tærske, skulde den Lyst nok forgaae dem. Han giorde et Buk for os alle og satte sig til Hest. —— Det var vel han gik, sagde Hr. Pancrat, jeg gad ikke hørt paa hans Snak. Der hører virkeligen en Hob til en behagelig Omgang, som kand tilveyebringe Venskab og Yndest. Hverken Skortalere eller Suurmulere ere dertil skikkede.

Madamen og Jomfruerne havde nu faaet et lidet Blund, da Hr. Pancrat vækkede dem for at see Morgen-Roden og Solens Opgang. De bleve og hiertelig fornøyede derover, og fortrøde ey, de vare blevne oppe den Nat. Setter Eder nu i Vognen, sagde Hr. Pancrat, saa vil vi kiøre til Torbek eller Bellevye, for at tage Frokost. Han bød os at følge med; men vi betakkede for bevisste Godhed, og toge Afskeed. —— Min Ven og jeg gik ned igien til Skoven, af hvilken vi saae mange fremkomme ligesaa glade over Dagens Lys, som de Aftenen før havde glædet sig over Nattens Ankomst. Vi leyede os en Retour-Vogn, og kiørde ind til Byen. Min Ven tog Afskeed ved Porten og Klokken slog net op aatte da jeg kom mit Kammer.

Nu har du da giort en Kildereyse, sagde jeg ved min selv; men ingen kand troe, hvor fortrydelig jeg blev paa mig selv, ey for Tids Spilden og Bekostningerne paa Reysen, men fordi jeg, ligesom maaske mange fleere, for andre Syns Skyld, havde glemt at see Kilden.

NB. Kilde-Reysen var sær behagelig, formedelst den faldende Regn, da det ikke støvede.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 27.

Onsdagen den 3 Julii 1765.

Formedelſt mine Patrollers Frugtbarhed paa Nyheder har jeg atter maattet anføre det bragte Nyt under ſine behørige Artikler:

Correſpondence.

Beſvarelſer:

Deres No. 18. af Patrollen, der var indrettet ſom en Avis under viſſe Artikler, har fundet ſtort Biefald, og jeg er vis paa, at De fornøyede Deres Læſere, om De undertiden gav dem Blade af ſamme Indretning. Jeg har ikke kundet blive kied af at læſe det. En Deel har vel giort deres Anmærkninger over de Breve under Correſpondencen, eller rettere over Jomfruerne, ſom har ſkrevet dem, men efter mine Tanker, uden al Grund. Hvad forſtaaer Kiøbſtæd-Jomfruer ſig paa Landsbye-Væſen? Det er jo ey at forlange af dem. Lad dem troe, at Smør voxer paa Træer. Det er jo ingen Forſeelſe. Mohrerne troer jo, at Fanden er hvid. Men nok derom. De 3 Spørsmaale, ſom i ſamme Blad ere anførte, holder jeg for at være ſaa vigtige, at de med Billighed burde beſvares. Jeg har hidindtil forgieves ventet, at læſe Svar paa ſamme i Deres Blade; og jeg har ikke kundet bare mig, at optegne

nogle af mine Tanker derom, hvilke jeg gierne underkaster alle Deres Læseres Domme, i fald De ville værdige dem at trykkes:

1.) Spørges: Om der ere Nisser, Varulve, Kirkevoer, Helheste ꝛc. til endnu?

Ja vidst ere de til, lige saa vidst, som de altid har været til. Derpaa kand fores heele Skokker Vidner af mange gamle hæderlige Matroner, Ammer og Barne-Piger. I Holland skal være en Nisse næsten i hvert Huus; og her har i forrige Tider været Mængde af dem i Dannemark; men de skal have forladt Riget efterhaanden tilligemed de gamle Specier og Kroner; saa man snart skulde falde paa de Tanker, at Nisserne helst vilde være, hvor der roullerer megen klingende Mynd. Det er ellers unødigt at fortælle alle de forunderlige Gierninger, som tillegges disse Nisser. Og det er kun faa Aar siden, at de forlod Sprogøe. —— Varulve findes endnu Mængde af her i Norden; men i Kiøbenhavn troer jeg ikke de opholder sig uden i visse Gader. Og at de vist nok maae være til, synes den Historie at bekræfte, som jeg hermed sender Dem, men passer sig bedre under den Artikul: Adskilligt Nyt. —— Helheste sees tidt i de smaa Kiøbstæder, som ligger ved Søe-Kanten, og jeg har hørt, der skal være en ved hver Canal i Kiøbenhavn. Der menes, at Helheste skal være det samme som Aamænd, de gaaer paa 3 Been, og naar de lader sig høre, skal et Menneske snart drukne. Det er ellers at mærke, at disse Helheste eller Aamænd ikke kand gaae over nogen Kors-Vey. —— Kirkevoer ere ikke andet, end et Slags fattige Nisser, som opholder sig i gamle Kirketaarne. Til ere de gandske vist; men der er ingen, som bryder sig om dem, efterdi de giøre hverken Ont eller Gyt. De skal ellers være to Slags, sorte og hvide, af hvilke de hvide skal være de beste. En gammel lærd Degn har forsikret mig, at han har hørt disse Nisser at lee, naar der er ringet for Lig; saa det lader som, de glæder sig ved den blotte Lyd, som betyder Penge, og altsaa bekræfter det forrige om de gamle Specier og Kroner. —— Gravsøer findes her nok af; og jeg bilder mig ind, at de ere saa bekiendte, at jeg ey behøver at beskrive dem; de ere meget fiidtfærdige og gierrige, og ønsker at de vare rette Sviin,

at

at de kunde . . . —— Natte-Ravne ere her ligeledes nok af. De sover om Dagen og flyver gemeenlig ikkun ud om Natten. De ere avlede af Menneſker, og begynder at flyve, saasnart de faaer Duun. Man kand undertiden høre dem om Nætterne; thi de skriger forskrækkelig, hvor de farer frem. Man siger ellers, at Natte-Ravne skal være komne af gamle nedmaagede Giengangere. —— Marren er bekiendt nok. Det er hende, som pleyer at ride Folk i Søvne, og der er saa mænd ingen, som nægter, at hun virkelig er til, undtagen det skulde være nogle rette Præster og Doctore; Men alle Qvakſalvere tikſtaaer det, og man ved jo, at de fleeſte Stemmer gielder. En troværdig Skipper har endog fortalt mig, at da han engang seylede i Kattegat, blev han en Nat redet forskrekkelig af Marren, og hans Styrmand, som stod ved Roret, saae hun kom seylende over Sø og Salt Vand paa et Kaalblad lige til Fartøyet; men Styrmanden kunde jo ikke forlade Roret, for at forbyde Marren at stige om Borde? —— Elle-Folk findes nok af, i sær paa Øer, hvor der er nogen Skov, de ere grønne, og har et slemt Øyesyn, og de, som de overseer, gaaer gemeenlig fra Forstanden. Det er ikke got at søve i Marken, hvor der er Elle-Folk. —— Lygtemænd findes over alt i sær i Moser, og altsaa maae være sugtige Karle. De forvilder mange troeskyldige Menneſker, i sær unge Folk, som ey endnu har lært at kiende Verden.

2.) Spørges: Hvad Raad og Middel skal der bruges imod en dumdristig Medborger, som er egennyttig paa en utilladelig Maade?

Dette er ikke saa let besvaret; thi Dumdristighed bliver ofte meget fornoden for den, som vil giøre sin Lykke, og er altsaa en Dyd, lige saa vel som Egennyttighed paa en tilladelig Maade; (hvad som er utilladeliat, formeener man, faaer aldrig Fremgang). Er der saadan en Borger til, saa priser jeg ham lykkelig. Han kand med Glæde samle sin blanke Skilling i en Silke- eller Læder-Pung; drikke sit Glas ud, saa tidt det kommer til ham; roge sin Pibe med god Andagt i Selskaber, og lee ad alle lystige Fortællinger og alle sine Misundere. Naar han har Dumdristighed nok og Egennyttighed derhos, saa gaaer han rigtig sin skæve Gang igiennem, og jeg sær ikke, at der er

Raad og Middel imod saadan en, ey engang, om man vilde hidse alle Rysser, Varulve og Helheste paa ham.

3.) Spørges: Om den er eller kand ventes at blive født, som har været, eller kand blive alle til Maade?

Forstaaes dette om Mennesker, saa maae man vel nødes til at svare ney; men dersom det forstaaes om Bøger og Skrifter, som og kaldes Fostere, og siges at fødes, saa kand man nyk svare ja. Det er jo et Tegn til, at et Skrift behager alle, naar det heele Oplag gaaer af, og Forlæggeren maae være betænkt paa at besørge et nyt. (Den ubekiendte Forfatter af disse Besvarelser tillader mig at sige, at den sidste holder nok ikke Stik.)

Spørsmaale:

1.) Hvilke Mennesker lever længst i Verden?

2.) Er Fugl Phoenix til endnu, eller har den været til, og i hvad Land skal den opholde sig?

3.) Hvorledes kand man best og bequemmest ansees for meget lærd?

Adskilligt Nyt.

I en af de smaa Kiøbstæder her i Sædland har nylig tildraget sig denne selsomme Hendelse, som satte heele Byen i Allarm: En stor Skræk blev indjaget alle Indbyggerne, som dog omsider toge Mod til sig, at frelse et Huus, for hvis Dør den farligste Fiende lurede og paapassede. Man bevæbnede sig med Rage- og Kuste-Skafter, Stænger, Rokkehoveder, Ildskuffer og Ildtænger (af Gevæhrerne kand man let slutte af hvad Kiøn Krigs-Folket mest bestod). Denne bevæbnede Krigs-Hær gik med et uforsagt Mod denne alle frugtsommelige Koners farligste Fiende, en Varulv, i Møde, da den lurede uden for Døren. Den gode Varulv blev og saaledes medhandlet, at den ey saa snart igien skal blive i Lyste. Enhver viiste paa dette Dyr sin Færdighed i at optænke Pinseler, ret ligesom det kunde have været en Inqvisitions-Ret. Dette Rygte foer som en Vind over Byen. Vel var det. Eyeren til dette forskrækkelige Dyr kom, og fandt sin store lodne Pudel-Hund saa

saa forslaget og ilde medhandlet, at den neppe kunde krybe hiem. Uagtet den tydelige Overbeviisning, har dog mange endnu denne Hund mistænkt for en Varulv, og følgelig maa det Slags Dyr være til, i det mindste, i de Eenfoldiges Indbildning, og i Barselstuer.

Frue Pallas er lykkelig nedkommet med en ung Søn kaldet den anden Apollo. Barnet tegner allerede til noget stort, saa man af det kand vente lutter nye Viisdom, som man aldrig har hørt og vidst før.

Befordringer.

Hr. Vindmager er bleven udnævnt til Commandant paa det faste Castel i Luften. (Pesten er ikke saa vanskelig, som den synes). Hr. Sauce ligeledes faaet Privilegium paa at være eene Snyltegiest i Smaaraasserstad (Brødet føder sin Mand got.)

Vacancer.

Sladder-Embedet i Snakkestad. Kaldet er ikke anslaget for noget vist; men føder rigelig den, som har to eller fleere Tunger i Munden. (Embedet er just ikke meget honorabelt, men Brødet er kiert).

Anmærkninger.

Guds Barmhiertighed havde engang ført et lasterfuldt Menneske til et Sælskab af gudfrygtige og dydige Folk. Han blev rørt af deres Dyder, forsatte sig at efterligne dem, og at aflegge sine gamle onde Vaner og Levemaade. Han blev retfærdig, nøysom, taalmodig, arbeydsom og godgiørende. Hvad skeede? Man kunde ikke nægte hans gode Gierninger; men tillagde dem onde Hensigter. Man roste hans Opførsel, men foragtede hans Person. Man vilde altid domme ham efter det, som han havde været, og ikke efter det, som han var bleven. Denne Uretfærdighed giorde ham bedrøvet, og han udøste sine Taare i Skiødet af en gammel Eremit, som var mere retfærdig og menneskelig end de andre. O! min Søn! sagde den Gamle til ham: Tak Gud, at Du er bedre end Dit Rygte. Lykkelig er den, som kand sige: Mine Fiender og Misundere laster saadanne Feyl i mig, som jeg ikke

har! Hvad skader det, dersom Du er god, at Menneskene forfølger og straffer Dig, som en ond Mand? Er det ikke nok for at trøste Dig, at Du har to saa gode Vidner om Dine Handlinger, som Gud og Din Samvittighed.

En Mand laae engang paa Marken, halv opædt af et vildt Dyr, han var nær ved at døe og leed stor Pine. Store Gud! sagde han: jeg takker Dig, fordi jeg pines kun af Smerte, og ey af en ond Samvittighed.

Indpasserede.

oo Rentenerer, og en Deel tomme jernbundne Skrin.

Udpasserede.

De samme med ooooo Rente-Penge, alle Skrinene fulde.

Dødsfald.

Udenrigs: Jomfrue Skiønhed i sit Alders 16de Aar. Over hende har man seet følgende

Gravskrift.

Læsere!
Udi. Denne. Krukke.
Forvares. Asken. Af. En. Skiønhed.
For. Hvilken.
Hundrede. Krukker.
I. Livstiden.
Brast.

Her i Staden af den Jødiske Nation: Nathan Moses Ephraim Samson i sit Alders 82 Aar. Han efterlod sig 81 Tusind Daler, og havde gierne levet, indtil han havde faaet et Tusind for hvert Aar og siden meere. Over ham har man ligeledes seet følgende

Gravskrift:

Den Jøde,
Som skindrede, og skakrede, nu døde.
Hans Skiæg og Skillinger
Var hannem kiereſt her.
Men gid at ingen Mødre
Ham bragte Chriſtine Brødre.

Copu-

Copulerede.

Hr. Elskværdig og Jomfrue Dyderig, efter et oprigtigt Venskab og nøyagtigt Kiendskab, begave sig med et forsigtigt Overleg i den vigtige Ægtestand.

Efterretninger for Publico.

Posten, som medbringer allehaande nye Hunetidender, gaaer alle Dage, dog helst ved Thee- og Caffe-Tiden, og fortæller alting baade Sandt og Usandt for et Smørrebrød.

Ret og Retfærdighed behandles ved alle Rettergange herefter, ligesom før.

Verfel-Cours.

Denne Maane paa Pengehandlernes Himmel har paa nogen Tid været i en saa bestandig Af- og Tiltagelse, og saa uvis i sit Løb, at de kyndigste Pengekigere frygter for en almindelig Formørkelse. Jeg har derfor ikke kundet sette nogen vis og tilforladelig Verfel-Cours.

Proclama.

Da Mademoiselle de la Meretrice i en stinkende og uteerlig Sygdom ved Døden er afgaaen, og hendes Efterladenskab, der allene bestaaer i et udpyntet Natbord, hvorpaa staaer et sønderslaget og overpuddret Speyl; en Krukke med lidet vellugtende Pomade; en Æske med Skiønpletter af adskillige Facons; en ditto med en Deel glimrende men ægte Guldringe; 6 Stk. Vifter nogle beskadigede og løse i Gængerne men alle med forliebte Skilderier; under Natbordet, er og en Snees tomme Flasker, hvorudi har været Ligueurs, Amour, hvilket alt ved Registrering og Vurdering er befundet af saa ringe Betydenhed at Sterfhuet ey taaler noget ordentlig Proclama udstedes; thi vilde bemeldte Sterfhoes Credi- og Debitores, af hvilke de første formodes at være de fleeste, møde eller møde lade den 25de af Hundedagene, som er den fastsatte Aabnings Dag, da enhver, som vil være fine ulovlige Beviser bekiendt, kand forsikre sig, at skee, hvad Ret er, og tage Skam og Skade i Betaling.

Til

Til Kiøbs.

Paa Sundheds Apoteket sælges følgende tilforladelige Medicamenter:

1.) En ypperlig Præservativ, kaldet: Alt forgiængeligt, meget god for de Gierrige at indtage en Portion af, Morgen, Middag og Aften.

2.) Et Pulver, kaldet: Erden. Det forekommer al Svulst og Hævelse i Hiertet. Meget ypperlig for de Stolte og Opblæste at indtage et af, hver Time.

3.) Et Slags Aabnings Piller, kaldet: Kiend Dig selv. Ypperlige for Forstoppelse af den bedragelige Egenkierlighed. Kand bruges alle Øyeblik.

4.) En ypperlig Øyensalve, kaldet: Skyhed. Herlig at bruge for skiele Øyne over Næstens Velgaaende.

Skrifter.

Tvende meget poetiske Kierligheds Sange, under Titel, den eene: Cupido skielmske Hierte-Tyv ꝛc. Den anden: Ungdoms Aar snart forgaaer, ak! hvor længe ꝛc., 6te Oplag og merkelig forbedret, synges med deres egne velklingende Melodier, trykt i dette Aar, til behagelig Tidsfordriv ved en Spinderok eller Sye-Ramme. Sælges i alle omgaaende Boglader Exemplaret 1 Sk. Danske.

Tabt og bortkommet.

Fiire Uger efter Brylluppet er af en forvandlet Elsker tabt alle de Kierligheds Eeder og Forpligtelser, som i Frier-Dagene bleve giorte. Skulde noget retsindigt Menneske finde samme, og igien vilde levere dem til Manden, giorde de en stor Velgierning imod den unge Kone, som boer i Sorgens-Gaden, 5te Dør fra Eenigheds-Stræde. Hun lover under Haanden en raisonnabel Douceur.

Fundne Sager.

Hr. Atheist var saa lykkelig, ved et ulykkeligt Tilfælde, som truede ham med Døden, at han fandt sin Samvittighed; han blev vel i Førstningen bange for denne Eyendom; men ved nøyere Kiendskab med samme befinder han sig nu vel, og er blevet et gandske andet Menneske.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 28.

Onsdagen den 10 Julii 1765.

Den gamle Philosoph, hvorom jeg har meldt noget i mit No. 21, indfandt sig en Dag forleden Uge i det samme Huus uden for Porten, hvor jeg var. Iblandt andre Discourser, som der forefaldt, kom Sælskabet til at tale om Moden. Efter at de alle havde sagt deres Betænkninger derom, udlod den Gamle, som hidindtil havde været en blot Tilhører, sig med følgende Tanker: Hvo som vilde tale eller skrive imod alle Udskeyelser i Moden, fik nok at bestille. Men de gode Opfindere af Moden ere at undskylde, om den ikke altid er fornuftig og behagelig i hver Mands Øyne. De stræber dog efter, at den ved sin Bequemhed og Nethed skal være det, og den er det virkelig og i deres egne Øyne, og alle deres, som antager den. Vore Klæder passer sig nu mere efter vore Legemer, end de i Mands Minde har giort; Vore Vogne ere lettere at kiøre og vende med, end de Gamles, og vore Huuse ere meget lysere og følgelig sundere end vore Fædres. Lad Folk, som har Lyst dertil, forandre Moden, saa tidt de kand. Mange anseer alle Ting med Vrgrelse og Fortrædelighed. Ingen Ting er dem til Maade, i sær dem af det Choleriske Temperament. Jeg veed ikke, hvilken der er latterligst, enten Florida, som piner og plager sig

at opfinde et nyt Slags Hoved-Prydelse, eller Tristit, som heller vil lade sig see med et bart Hoved, end nogen Tid sette Paryk paa sin skaldede Isse. Jeg erindrer, at have læst om en Parykmagers Nidkierhed for Tristits Brødre. Det var et Brev fra en Parykmager til en periodisk Skribent. Indholden var omtrent denne:

„Verden lader sig ikke heller advare ved de for„skrækkeligste Tildragelser. Man læser en Hob i Aviser„ne, og man lever dog ligesom man vil. Men det er in„gen Under; thi man troer jo neppe Bibelen nu. Det „kand jeg, som en Parykmager best domme om. Min „Forretning, da jeg næsten heele Dagen igiennem maae stir„re paa een Plet, kommer min naturlige Tilbøyelighed til „Eftergrandskning meget vel til pas. Jeg elsker det heele „menneskelige Kiøn, og ønsker enhver en høy Alder; thi „man kand næsten ikke mere faae graa Haar at kiøbe for „Penge. Men ey at tale derom: saa røres altid mit Hier„te i mig, naar jeg seer nogen at gaae med sit eget Haar, „hvilket jeg holder for at være det samme, som at spæve i „en aabenbar Dods-Fare. Absalon bar og sit eget Haar; „men maatte jammerlig omkomme. Havde han baaret „Paryk, saa kunde han maaske have levet endnu."

Vi maatte lee ad dette Indfald.

Derpaa blev talet om Oprindelsen til adskillige Modens Forandringer; og en i Sælskabet opdagede os Oprindelsen til den Mode, at spænde Skoe-Spænderne skievt: En af de Smaa-Herrer, sagde han, giorde engang Opvartning hos en stor Herre, som kom fra Hove, hvis Tiener af Hastighed eller Skiødesløshed havde spændt Spænderne skievt i hans Skoe; og da den lille Herre saae dette, tænkte han strax, det var blevet en Mode; gik hiem, og spændte sine Spænder skievt, og løb strax ud til alle Sælskaber af sit Slags, og fortalte dem denne nye Forandring. Den følgende Dag saae man den halve Byes Folk med Skoespænderne skievt i Skoene.

Ja,

Ja, ja, sagde Philosophen, mange af vore Modens Forandringer har vel ikke meget fornuftigere Grunde til deres Oprindelse; og har endskiønt nogle det, saa giøre dog mange dem ved utidig Efterabelse, til mindre Fornuftige. Jeg tænker, sagde han videre, at Hattenes Opfæstning uden paa, og deres Overtræk med Vordug, er først opfundet af en agende Vost, eller saadan en, som ofte maae reyse, for Regns Skyld og for at faae den nedslaaet i en Hast; endskiønt den første Opfindelse og har en anden Nytte, at Lidserne ey trykker Hovedet, og i denne Henseende kand de allene undskyldes, som har giort det til en hver Dags Mode. De derimod, som gaaer hver Dag med Hatte, der ere overtrukne med Vordug, maae enten hver Dag vente Regn, eller kun have een Hat. Dog, vi sidder her og taler om sligt. Kand ikke enhver klæde sig som han vil. Jeg var i Stand til at gaae med gnule eller røde Skoe, om jeg ingen sorte havde. —— Men saadant er dog ikke velanstændigt, sagde Verten, det kand gaae an for Fruentimmer, men for Mandfolk ikke.

Velanstændigt! raabte den Gamle: Velanstændighed angaaer mere Sæderne end Klæderne. Den bestaaer i Tusinde smaa Ting, hvoraf hver i sær vel neppe kand mærkes, men naar de tages samlede, saa giøre de Menneskets behageligt, som man siger. Det er det man kalder Decorum; men saadanne smaa Ting bryder sande Philosopher sig ikke om. Dette Decorum eller Velanstændighed kommer og ofte an paa den indsørte Mode. Det, som mange Tider er uanstændigt, er atter igien meget anstændigt paa andre Tider. —— Men, sagde jeg, man bør dog søge at undgaae Spot, og at Folk ikke skal giøre Nar af os for Skidenhed eller Skiødesløshed i Klæder. —— Ey! svarede den Gamle, har I ikke læst, at Een sagde engang til den cyniske eller svinske Philosoph, Diogenes: Folk giør Nar af Dig, og driver Spot med Dig. Men hvad svarede Diogenes? Man holder mig ikke for Nar, eller driver Spot med mig. Hvor heroisk er ikke dette Svar? Det vidner visselig om denne Mands høye Siels Gaver. Han var fornøyet med sig selv, og fast overbeviist om, at han ikke fortiente nogen Spot og

Forhaanelse; men meget mere troede, at haus Spottere og Forhaanere selv vare Narre.

De maae være nogle forunderlige Dyr, de Philosopher, sagde Verten, man skulde snart tænke, de vare ikke complette Mennesker, men havde ikkun fire Sandser, og at Naturen havde nægtet dem den femte, nemlig Følelsen. Et fuldkommen Menneske har jo fem Sandser? . . .

En af Selskabet reyste sig i det samme, giorde en vidtløftig Compliment for os alle, og gik bort. Den Karl gior flere Complimenter end jeg, sagde den Gamle. (Den Gamle var nu bleven ret opremt og fornøyede os alle med sine adskillige Indfald.) Somme Folk giøre alt for meget af deres Høflighed, saa de derover bliver latterlige, ligesom hiin unge Herre, der fortælles om, at have tiltalt en Madame saaledes: Madame! det er mig en stor Ære, at see mig saa lykkelig, at være bleven saa lykkalig, saa jeg kand have den Lykke, at De vil være saa gunstig, og give mig den store Ære, at bære mig med den Naade af Deres behagelige Nærværelse. — Ha, ha, ha, det var en Nemse den, sagde Verten leende, den kunde jeg min Troe ikke lære uden ad i en halv Dag. Det behøves ikke heller, svarede den Gamle; thi den Compliment duer lige saa lidet, som den, en vis Mand giorde en vis Herre, da han første Gang kom til ham, efter at han havde mistet sin kiere Frue: Min Herre, sagde han, jeg kommer for at bevidne for Dem, den store Andeel, som jeg tager i den Forliis, De har behaget at udstaae og lide. Var denne Compliment ikke lige saa elendig, som den Leylighed, ved hvilken den blev brugt og anvendt?

Mange ere komne i saadan Vane med at begaae Udskeyelser i deres Complimenter, i fær i deres Venskabs Forsikringer, saa de bliver gandske Narre derover. Henrich sagde engang i Comoedien, da han vilde overtyde sin Herre om sin Tienstfærdighed: Jeg vilde ønske, at no-

gen

gen maatte faae Lyst til at give Herren Stokkeprygl, for at jeg ret kunde overbevise Herren, hvad jeg da vilde giøre for hans Skyld.

Der findes dem, som uden Forskiel i Hensende til Fortiencster anfører alle de Complimenter, de ligesom en Papegoye har lært at opremse, og gemeenlig i Fleng bruger de Complimenter: At have den Ære, og at have den Fornøyelse, hvilke de ofte anvender ligefaa slet, som hiin Client, der blev tilspurgt af Patronen, om han havde seet de nye Heste, han havde kiøbt? hvorpaa han meget ydmyg og bukkende svarede: Jo, naadige Herre, jeg har havt den Ære at see dem; eller som den, der forsikkrede sin Ven, at han vilde komme og tage Afskeed med ham, førend han reyste, og brugte denne Compliment: Jeg skal gandske vist i Morgen have den Fornøyelse at tage Afskeed med Dem, og den Lykke, at see Dem reyse bort. Var det ikke en daarlig Compliment?

Nogle Folk synes og ligesom at giøre sig en Ære af at komme frem med tvetydige Talemaader i deres Complimenter; men det lykkes dem ofte meget slet; thi der skal stor Skarpsindighed til at føre høflig Skiemt. Den bekiendte Moliere kunde giøre det; thi da han engang skulde spille Tartuf eller den Skinhellige, men fik Befaling fra Erkebispen i Paris, at han ikke maatte opføre denne Comoedie, saa gik han frem paa Theatret og giorde Tilskuerne denne Undskyldnings Compliment: Det giør os ondt, mine Herrer, at vi ikke efter vort Løfte kand opvarte dem med Tartuf; thi Erkebispen vil ikke have, at vi maae agere ham. Ligeledes sagde Een om en Snyltegiest og Smaarosser som tillige var en stor Bagtaler, at han aldrig oplod sin Mund, uden det skede paa andres Bekostning. Saadanne Tvetydigheder kand høres af de fineste Ører.

Det er ellers ikke formeget, sagde Philosophen, at give Agt paa Menneskets forskiellige Opførsel, enten ved

at læse de Bøger, som derom ere skrevne eller skrives, eller ved Omgiængelse med Mennesker. Jeg har ved saadan Leylighed kommet efter en vis Caracter af et tilsindet og ærgerligt Menneske, og det kunde ikke skade, om samme blev bekiendtgiort, jeg er vis paa, der findes mange af det Slags i Verden (Fortæl kun, tænkte jeg, det skal rigtig nok blive bekient) Cleantes, sagde han, jeg veed ikke, om nogen af disse gode Venner kiender ham, han er en Mand i sine beste Aar, og er gift med en meget artig og dydig Kone. Han er min gode Ven. Jeg var for faa Dage siden hos ham, og havde den Gang ret Leylighed til nøye at give Agt paa hans Opførsel. Jeg maae tilstaae, at jeg hæftig forskrækkedes, da jeg mærkede den Slags Vrede, som findes hos ham. Vi sadde begge jevnsides sammen og drak Caffe; men i det han tog Caffe-Koppen til Munden, og tilligevilde meget opmærksom høre paa det jeg fortalte, spildte han noget Caffe paa sine Klæder. Jeg kand aldrig sige Dem, mine Herrer, hvor ilsindet og arrig han blev, og hvor sælt og forskrækkeligt han tog affied. Han bandede The-Koppen, og af fuld Forbittrelse slog den imod Gulvet. Hans artige Kone blev meget undseelig og skamfuld derover, og bad mig paa hendes Mands Vegne om Forladelse, med det Tillæg, at saadant var ikke rart der i Huuset. Min Mand, sagde hun, er meget let bragt i Harnisk, og han slaaer og bryder Alting i Stykker, som giver ham Anledning til Misfornøyelse. Imidlertid, sagde hun videre, har han dog endnu aldrig giort mig noget ondt, naar jeg undtager den Skade, som han har foraarsaget paa vore Meubler. Da nu Cleantes var imidlertid bleven gandske rolig i sit Sind, saa maatte han dygtig holde her; vi fierede ham brav, og han var saa sagtmodig, at han loe af Hiertens Grund over sig selv. Strax derpaa skulde han i en Hast underskrive en Qvittering. Hans Kone bragte ham Pen og Blek, men da Pennen ikke i Øyeblikket vilde skrive, saa blev han atter saa arrig, at han med største Hestighed stødte den i tu paa Bordet, og kastede den fra sig. Da det blev Aften, vilde han klæde sig af; og da Baandet i Halskraven (thi han bruger ingen Manchetskiorter) havde forslynget sig i Knuden, blev han saa forskrækkelig fortrydelig derover, at der var nu slet ingen Naade at vente for Halslinningen, men med Magt rev den i Stykker.

Der

Der forefalder hver Dag et eller andet saadant, og der er ingen Ting frie og sikker for Cleantes i hans heele Huus, undtagen Mennesker og Dyr, som han intet ondt gior.

Det er unægteligt, at saadan Vredes Udbrydelse er overmaade latterlig. Man veed, at Vreden er altid forenet med et Had til hvem der opvækker den; og da nu alt Had er tilbøyeligt til at skade den, det er stiilet paa, saa er det endda naturligt, eller overeensstemmende med Vredens Natur, naar man tragter efter, at skade Mennesker eller andre Dyr, som har nogen Følelse. Men hvor latterligt er det ikke at blive forbittret paa en føleslos Ting, som ikke kand fornemme det allermindste til Vredens Virkning? Naar Cleantes og hans Lige hævner sig paa en Pennefieder for dens modtvillige Ulydighed, saa tænker han: Hav det nu saa got, du forbandede Fieder, og tak dig selv for den Elendighed, som jeg har styrtet dig udi.

Saadant et Menneske skader ellers ingen uden sig selv allene, efterdi han altid forderver noget af sine Sager. Naar Cleantis Ilsindighed er forbi, leer han ad sig selv, og tilstaaer at han i den Fald opfører sig meget naragtig, og at han fortiener at udlees af andre; Han er ofte vreed paa sig selv, fordi han ligesom en Slave skal være denne Vrede underdanig. Men det hielper altsammen intet. Saa lidet man kand vogte sig for en Lynilds Straale, saa lidet kand man være sikker for Cleantis iilsindede Væsen.

Saadan hastig opstigende Vrede maae være forskrækkelig heftig, endskiønt den varer ikkun kort, og Mennesket maae i de Øyeblikke være uden for sig selv. Det var Umagen værd, at anføre det Spørsmaal i Adresse-Contoirets Efterretninger: Om nogen vidste eller kunde opfinde et Middel, som kunde curere iilsindet Arrighed? Men det nyttede ikke at spørge, uden man vidste, det blev besvaret; thi der spørges om saa meget, hvorpaa vel aldrig læses noget Svar; Spørsmaalene staaer der altsaa til ingen Nytte. Ney, da maae jeg heller lide den Correspondence, hvor Svaret følger strax paa hvert Spørsmaal.

maal. —— Her er et Brev fra en Kone, som jeg endelig maae indføre; det er mig kiert, man fatter saadan Fortroelighed til mig. Det er min Skyldighed, at bringe hendes uordentlige Mand til Ordentlighed, om jeg kand; og give hende en fuldkommen Hevn:

Min Herre!

„Jeg har truet min Mand med, at forklage ham „for Dem, og dersom De vil indrykke dette Brev i Patrol„len, saa faaer jeg Hævn over ham for en Bagatels Skyld. „Naar min Mand læser det, veed han, jeg har skrevet det, „og han bliver ikke fortrydelig derover; thi vi elsker hinan„den oprigtig, og jeg troer ikke, min Mand har nogen an„den Feyl, end den, jeg nu vil fortælle: Naar han har „været ude i Byen og kommer hiem igien, saa legger han „sin Hat paa det første det beste Sted, og glemmer strax, „hvor han har lagt den; ligeledes skiller han sig ved hans „Stok og Kaarde, snart hist, snart her, uden noget vist „Sted at hænge eller legge det paa. Naar han nu paa nye „vil ud, saa maae alle Ting sankes sammen fra alle Kan„ter og Kroge i Huuset, og da træffer det sig de fleeste Gan„ge til Ulykke, at man ikke kand finde Hatten. Hvor er „min Hat? siger min Mand; lille Hierte! hvor er min „Hat? Jeg søger allevegne, og naar jeg ikke kand finde den „strax, saa raaber min Mand: Gesvindt! min Hat her. „Ofte løber baade jeg og mine Børn heele Huuset om„kring, førend vi kand finde Hatten. Han maae tilstaae, „at han selv er Skyld i, at man ikke strax kand finde Hat„ten. Naar vi søger for længe, gaaer han og smaaknur„rer. Han kand dog ikke forlange, at hans Hat altid skal „koste mig saa megen Umage og Søgen. Dersom han nu „ikke vil forbedre sig, har jeg besluttet, at kiøbe et heelt „Dusin Hatte til ham, og hænge en paa hvert Som i Stuen, „saa skal han ikke knurre mere for sin Hat.“

Jeg forbliver ꝛc.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 29.

Onsdagen den 17 Julii 1765.

Efterfølgende Skrivelse giver mig Anledning til i dette og følgende Blad at agere det smukke Kiøns og i sær nogle beklagelige gifte Koners Sag; og jeg troer, jeg kand det ikke bedre, end ved at anføre de Bebreydelser, som samme indeholder. Det smukke Kiøn er gandske vist at beklage, at det i Ægteſtanden maae udſtaae og lide flere Fortrædeligheder, end man nogensinde ſkulde troe, og det formedelſt Mændenes Feyl. Der findes de Mænd, som søger saa lidet at lette og forsøde Konernes Elendighed, som for Naturens Ordens Skyld er nødvendig hos dem, at de meget mere ret mærkelig forøger samme. Jeg vil langt fra ikke velte al Skylden paa Mændene, at mange Ægteſkaber ere saa bedrøvelige og mindre lykkelige; men imidlertid vil jeg dog giøre følgende Brev bekiendt til de Mænds Ydmygelſe og Beſkiemmelſe, ſom fortiener det:

Min Herre!

Dette Brev ſkrives til Dem fra en Enke, om De behager, at betiene ſig deraf til Deres Ugeblad. De maae

tillade mig, at jeg ey nævner og characteriserer mig eller mine to afdøde Mænd saaledes, at De deraf kand slutte, enten hvem jeg er, eller hvem de har været. Jeg er alt for ærekier, og om det maae tillades mig at sige, alt for dydig til, at jeg skulde beskiemme mine Mænd i deres Grave. Jeg har to Gange prøvet, hvad det er at være gift, og omendskiønt jeg endnu først er i mit Fyrretivende Aar, saa maatte det allene skee for mine Synders Skyld, i Fald jeg endnu engang skulde vilde gifte mig. Jeg vil troe, der findes mange Koner, som det gaaer bedre i deres Ægteskabe, end det har gaaet mig. Men da mine salige Mænd ikke vare af det aabenbare ryggesløse Slags, og vi bleve holdte for at være lykkelige Folk; saa tænker jeg, at mange Koner, om hvilke man ikke troer det, sukker under lige saa stoer Elendighed, som jeg i en tive Aars Tid har maattet giøre. Jeg vil meddeele Dem en oprigtig Efterretning om mit tilbragte Levnet, hvorved jeg i det mindste haaber, at naae den Fordeel, at overbevise nogle visse Mænd om den Sandhed, som man ikke synes at troe, nemlig: At Mændene vel fordrer den ømmeste Kierlighed og Hengivenhed af deres Koner, men meget sielden forstaaer eller vil forstaae den Maade, paa hvilken samme opvækkes og vedligeholdes.

Jeg havde fyldt mit attende Aar, da min første Mand giorde mine Forældre det Tilbud, at ægte mig. Jeg var deres eneste Barn, og da de sadde i en middelmaadig Velstand og vare velhavende Folk, saa behøvede de just ikke at kaste mig bort. Jeg havde og faaet saa god en Opdragelse, som noget Barn kand gives, og jeg var dydig nok til, ikke strax at antage det giorte Tilbud af Vellyst. Jeg havde og allerede havt to andre Friere, som vare blevne afvist, fordi jeg var for ung, uden at man havde indladt sig i nøyere Undersøgning om deres Værdighed. Formedelst

disse

disse Omstændigheder vare mine Forældre temmelig ligegyldige ved min første Mands Frierie. Men da han var en anseelig Mand, af Stand, og desuden besad mange Egenskaber, som kunde falde i Øynene; saa forkastede mine Forældre ikke aldeles hans Tilbud, men takkede for den Ære, som han havde i Sinde at bevise vort Huus, og udbade sig nogen Tid til Betænkning.

De overlagde Sagen med mig, og vi indhentede saa megen Kundskab, som os mueligt var. Efter tilstrækkelig Overveyelse fattede vi den Beslutning, at tage imod hans giorte Tilbud; og da jeg kunde lide hans Person, saa fandt jeg virkelig, at der begyndte at opvækkes en megen øm Tilbøyelighed i mit Hierte. Min Frier kom efter et Par Uger til os igien, og han vidste gandske at indtage mit Hierte med en overmaade artig og fornuftig Opførsel. Jeg tilstaaer, og jeg regner det ikke for nogen Forseelse, at jeg brændte af Kierlighed. Hans venlige Slegen og Smigren satte ligesom min heele Siel i Brand, saa hans indtagende Billede svævede mig baade Nat og Dag for Øynene, og jeg kunde ikke meere leve uden ham. Efterat vi vare blevne forlovede, besøgte han mig daglig, siden han boede i samme Bye, som mine Forældre; og de Timer han var borte, forekom mig ligesom Dage og Uger. Jeg var glad, at jeg var bleven saa lykkelig i Verden, og jeg var eenfoldig nok til at troe, at min Brudgom havde ligesaa megen Tilbøyelighed til mig, som jeg til ham, og at han bestandig vilde vise sig ligesaa indtagende for mig, som som jeg havde fattet det faste Forset at giøre imod ham.

Jeg beklager virkelig alle de Fruentimmer, der ere saa uskyldige, godtroende og omme, som jeg er. Man bør ikke være falsk. Men er den nogen Feyl hos de i Bund og Grund redelige Folk, saa er denne den naturligste, at

de holder alle andre for at være lige saa redelige og oprigtige, som de selv ere. Mit Hierte, som var fuldt af Uskyldighed, og min brændende Kierlighed, forestillede mig min Brudgom paa den behageligste Side, og jeg blev derover saa blind, at jeg ingenlunde mærkede hans Feyl; endskiønt jeg dog havde havt Tid nok til at lære at kiende min Brudgoms Hoved-Feyl, eftersom Bryllupet blev opsat i nogle Maaneder. Men det kunde ikke engang falde mig ind at formode, at han skulde være en gierrig og herskesyg Mand, endskiønt jeg hørte, at han accorderede med min Fader om min Medgift, og betingede sig endog, at alle Ducaterne skulde være vægtige. Naar jeg ofte skikkede ham Forærinnger, saa klagede Tieneren over, at han ingen Drikke-Penge fik, og jeg var saa godhiertig, stedse at finde paa Undskyldninger derfor. Med faa Ord: Jeg kunde anføre over en Snees Prøver paa hans skammelige Gierrighed, som han allerede lagde for Lyset i Forlovelses-Dagene. Men jeg hørte og saae intet, som kunde henregnes ham til Last.

Vi holdte Bryllup med megen Fornøyelse, og enhver priste os lykkelige, som et meget lykkeligt samlet Par; thi meget faa kiendte min Mand, efterdi han af Ærgierrighed aldrig lod sin Pengegierrighed mærke for Fremmede. Min Mand førte mig ind i sit Huus, og det var den sidste Dag, jeg levede i fuldkommen Fornøyelse med ham. Han gav ved den Leylighed et anseeligt Tractement, og førte sig meget artigt, venligt og prægtigt op. Jeg har siden erfaret, at han den Gang af en overvættes Tienstagtighed lod mig ligge noget efter at Solen var kommen paa Himmelen; thi han stod selv op, da det begyndte at dages, og begyndte strax at tælle min Medgift, som han Dagen forhen havde faaet af min Fader, og bestod af 8000 Rdlr. i rede Penge. Han talte dem nok engang igiennem, og kom gandske bestyrtet hen til mig til Sengen. Din Fader, sagde

de han, har talt en Ducat for lidet; jeg maae i en Hast løbe hen til ham og lade ham det vide. Man kand let slutte, hvor nær dette gik mig, og det var ikke uden stoer Møye, at jeg kunde bevæge min Mand til, at han ey skulde være saa hidsig over saadan Bagatelle. Maaske, sagde jeg, han har fortalt sig. Jeg stod op, og talte Pengene efter, da Ducaten fandtes rigtig. Herpaa giorde min Mand sig den Umage, at veye hver Ducat, og, da han fandt 20 Stykker, som vare for lette, vare alle gode Ord forgieves; her hialp nu ingen Bøn; min Mand gik hen til min Fader, og han maatte give ham 20 vægtige Ducater for de andre. Jeg sad imidlertid hiemme og græd; og samme Dag kom min Moder til mig, som med Bedrøvelse fortalte, hvor nær min Fader havde taget sig min Mands nærige Opførsel. Nu saae vi, at min Mand var et andet Menneske end min Brudgom. Og da jeg fra min Barndom af havde fattet en ædel Ligegyldighed for timeligt Gods og Rigdom; saa skiælvede jeg ved det Begreb, som jeg nu begyndte at giøre mig om min Mand.

Dog det var ikkun Begyndelsen. Samme Dag maatte jeg endda erfare meget meere. Jeg begyndte at føre mig op som Kone i Huuset, og anstillede en Undersøgning over alt, hvad der fandtes. Jeg maae tilstaae, at der var Forraad nok af alle Ting, men min Mand havde Laas for det altsammen, og selv forvarede Nøglerne dertil; og jeg fik i det høyeste ikkun eengang om Aaret alle vore Mobilier at see. De Ting, som vi havde til hver Dags Brug, vare hiertelig slette. Af min Medgift saae jeg ikke en Skilling, saa længe min Mand levede, og jeg kunde aldrig faae at vide, hvorledes han brugte den, eller hvor han havde giemt den. Det er sandt, Manden har vel en Slags Ret til, at skalte og valte med Konens Medgift, som han vil; men da Konen dog ikke mister sin Eyendoms Rettig-

hed, saa tykkes mig, det er billigt, at hun maae vide, hvorledes Manden holder Huus dermed.

Jeg kand ikke nokſom ſige Dem, hvor beſtyrtſet jeg blev, da jeg fornam, at min Mand havde givet en af Pigerne Affkeed; og da jeg ſpurgte ham om Aarſagen, ſvarede han: At ſiden jeg nu var bleven hans Kone, kunde han nok holde en Pige mindre. Thi, føyede han til med en gammeldags Huusholder-Mine, det falder meget koſtbart, at holde en Pige med Koſt og Løn; og jeg kand ikke vide, hvad en Kone ſkulde have at giøre i Huuſet, naar man vilde lade Alting forrette ved Tieneſtefolkene. Nu begreb jeg paa een Gang, at jeg ikke ſkulde anſees anderledes hos min Mand, end ſom den fornemmeſte Tieneſte-Pige, og at jeg ikkun havde Fortrin for de andre Piger derudi, at jeg maatte have den Ære at ſpiſe og ſove hos ham. Jeg gider ikke fortælle, hvad jeg efter min Mands Befaling maatte giøre. Jeg maatte næſten forrette Alting i Kiøkkenet allene; og, naar han befalede mig noget, ſkede det altid med ſaadan herſkeſyg og bydende Mine og Stemme, at jeg blindt hen adlydede ham, ſiden jeg ikke var behiertet nok til at ſige ham imod. Nogle Gange prøvede jeg ikke ſelv at giøre det, ſom han befalede mig; men da maatte jeg i det mindſte en heel Dag høre de allermeeſt nærgaaende Irretteſettelſer, ſaa at jeg langt heller beſluttede at være hans Slavinde, end at høre paa ſaadanne uforſkammede Igiennemhegleiſer.

Jeg ſtod paa ſaa ſtreng en Maade under hans ſtriete Befalinger, at jeg ey turde aflegge eller tage imod nogen Beſøgelſer, uden i Forveyen at indhente hans Bevilning, og det var endda det verſte, at han i ſaa Fald altid afſlog min Begiering fire Gange, imod at han bevilgede mig den een Gang. Der er nok at beſtille hiemme, ſagde han; Beſøgelſer

sogelser foraarsager Besøgelser igien og det koster altid Penge. Mig tykkes dog at omendskiønt en Kone er forbunden til, at adlyde hendes Mand, saa er der dog ingen Lov, som giver Manden et Souveraint Herredømme over hans Kone. Konen kand altsaa umuelig være forbunden til i alle Ting at indhente sin Mands Befalinger, og rette sig derefter, allermindst i Smaa-Sager, og saadanne som tilkommer en Kone at bestyre.

Min største Elendighed var endda, at jeg ikke var en Skilling betroet eller mægtig; alle de Penge, som i Huusholdnings-Sager skulde udgives, maatte jeg først forlange af min Mand, om det endog ikkun var en Skilling til Svovelstikker, havde han endda hver Gang givet mig dem godvillig, saa havde jeg intet videre havt derved at udstaae, end den Umage at forlange dem; men de fleeste Gange maatte jeg see et suurt Ansigt og høre haarde Ord. Som for Ex. Er Sukkeret allerede opbrugt? Kræmmerne maae sikkert bedrage os; Du maae vøye Alting efter; det kand aldrig staae mig Feyl, at jo Tienestefolkene maae nappe til sig; Du maae vel passe paa dem, og fleere saadanne Forestillinger. Mig tykkes, en Mand burde undsee sig ved, at bekymre sig om saadanne Ting, naar han ingen adsel Kone har; og han skulde betænke, at naar hans Kone vil giøre det, saa kand hun altid finde Udveye til at bedrage ham, i hvor meget han end passer paa. En Mand, som elsker og agter sin Kone, lader hende og altid tage Deel i hans Eyendoms Forvaltning. Og en forstandig Kone omgaaes saa meget troere og huusligere med Pengenes Forvaltning, jo meere Tillid Manden setter til hende, og naar han allene lader hende besørge de smaa daglige Udgivter.

(Resten følger.)

Adskilligt Nyt.

En Kunstner har en Stovle-Knægt i Arbeyde, som formedelst dens mange Forandringers Skyld, vil blive en af de rareste Stovle-Knægte i heele Verden. Den er meestendeel færdig, siger Rygtet. Naar man først seer den, seer den ud, som en anden Stovle-Knægt; siden bliver den Stovle-Knægte af den; derefter kand den forandres til en Lyse-Sax, en Nodde-Knætker, et Blæk- og Sand-Huus, et Skriver-Pult, en Lyse-Stage, og en Kiskken-Kniv, og tilsidst bliver den en Stovle-Knægt igien. Den skal kaldes: En almindelig nyttig Huus- og Reyse-Stovle-Knægt. Her maae det hede med Rette: Kunsten stiger. Kunstneren venter og gandske vist en Præmium.

Patriotiske Forslage:

1.) At skaffe fleere Penge i Staden. Dette mener Opfinderen begvemmeligst at kunde skee ved nogle fleere Portes Anleggelse; thi han har mærket, at Portpengene belsber sig til noget anseeligt, og formener, at naar der bley aatte Porte for Staden, i Steden for der nu er fire; saa vilde og Portpengene blive fordobblede.

2.) At faae Isbiergene smeltede i Grønland. Dette maae skee ved Reflections-Speyle, hvorfra Solens Straaler med mange Gange dobbelt Kraft kunde kastes paa Isen. Til dette Forslags Istandsættelse og Udforelse behoves et temmeligt Forskud, som ey just kand determineres; men Opfinderen formener, det begvemmeligst kunde bestrides af den Mængde Penge, der vil komme i Staden ved de foreslagne nye Portes Anlæggelse.

Nogle almindelige Regler om Vind og Væyr.

1.) Den Blæst, der begynder om Dagen pleyer altid at være heftigst.

2.) Vesten Væyr er meget gengse udi Foraaret.

3.) Osten udi Høsten regierer meget, naar Solen gaaer i Vægten.

Taget af Almanaken for Aarr 1674, som den Tid kosiede 4 Skilling Danske. Ved liden Sammenligning seer man lettelig Forskiel paa Tiderne. Nu kand man jo kiøbe en Almanak for 2 Skill. Danske, og hvem vil da klage over dyr Tid?

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 30.

Onsdagen den 24 Julii 1765.

(Slutningen af det forrige.)

Naar jeg var i Sælskab med min Mand, saa omgikkes han mig overmaade artig og venlig, og derfor troede heele Verden, at jeg var bleven ret lykkelig gift. Men jeg vidste best selv, hvorledes han omgikkes mig hiemme; jeg blev kun saa meget mere bedrøvet ved hans offentlige Venligheder, som jeg vidste, at det var lutter Hyklerie. Hiemme var han meget sielden eller aldrig ret artig og venlig imod mig. Jeg tænkte, jeg skulde vinde ham ved kielen og kierlig Opførsel; men naar jeg engang vilde klappe ham paa Kinden, eller give ham et og andet Kierligheds og Venligheds Tegn, sagde han med en fortrædelig Mine: Bliv fra mig med saadant Narrerie; og da jeg nogle Gange var saaledes bleven afviist, saa forsøgte jeg aldrig mere derpaa. Vi omgikkes altsaa hinanden paa en meget koldsindig og fremmed Maade, og det skar mig tit i mit Hierte, naar jeg saae, hvor kierligt andre Ægtefolk omgikkes med hinanden.

Vi holdte et hiertelig slet Bord, og vore Maaltider vare ofte saa elendige, at man skulde have blevet forskrækket derover, om man havde overrumplet os, imedens vi spiste. Det maae jeg dog tilstaae, at naar min Mand indbød Giester, saa tracterede han herligt og saa overflødigt, at jeg har ofte faldet i Forundring over den selsomme Blanding af Gierrighed og hovmodig Ødselhed, som fandtes hos ham. Jeg var altid angest og bange, naar han vilde tractere. Bekostningerne ved et Tractement bleve paa det fortredeligste hundrede Gange forud overregnede, og siden levede vi i nogle Uger endda slettere, end sædvanligt. Men i hvor slet vi end levede, saa ønskede jeg dog, at min Mand maatte være saa fuldkommen i sin Gierrighed, at han aldrig fik Lyst til at tractere; thi en enkelt Last er altid taaleligere, end naar to ere samlede.

Det varede ikke længe, førend min Mand mistede al Kierlighed og Fortroelighed hos mine Forældre, og dette fattedes allene, til at giøre min Elendighed fuldkommen. Han holdt for, det var en afgiort Sag, at Svigerforældrene vare forbundne til, at giøre Sviger-Børnene anseelige Foræringer ved alle Leyligheder; men da mine Forældre vare af andre Tanker, og formedelst den Utilbøyelighed de havde fattet til min Mand, saa meget mindre kunde bequemme sig til, at blive hans skammelige Gierrighed skatskyldige; saa begyndte han at hade dem, og forhaanede dem idelig, naar han talede om dem med mig. Jeg bad ham ofte med mine grædende Taare, at han dog vilde skaane mine Forældre for min Skyld, eller i det mindste i min Nærværelse; men saa giorde han det ti gange værre. Han gav dem adskillige Stræger, fordi vi ingen Nye-Aars-Gave fik, og bragte det endelig dertil at mine Forældre sagde til mig, at jeg kunde besøge dem, saa ofte jeg lystede, og

altid

altid skulde være dem velkommen, men min Mand maatte jeg ikke tage med.

Naar han var allene hos mine Forældre, saa begyndte han stedse at tale om deres rørlige og urørlige Gods. Snart syntes ham, at denne Capital stod ikke sikkert nok udsat, og snart ikke den. Han gik saa vidt i sin uforskammede Gierrighed, at han ofte talede om det Arvegods, han ventede efter dem; og da han engang betragtede en kostbar Sølv-Caffe-Kande, sagde han med en fornøyet Mine: at han til mine Forældres Ihukommelse, vilde giøre denne Kande til en Arve-Kande i Familien.

I det første Aar af vort Ægteskab kom jeg i Barselseng. Jeg kand umulig fortælle alt det, jeg maatte udstaae, da det lykkede imod min Nedkomst. Da min Mand først blev forsikret om min Frugtsommelighed, sagde han adskillige Gange til mig, med en hiertelig fornøyet Mine: At da han ikke tvivlede om min lykkelige Nedkomst, saa var han glad ved, at i Fald jeg skulde dee, saa havde han ikke den Fortrædelighed at befrygte, at give mine Forældre noget tilbage igien af min Medgivt. Han giorde vel hundrede gange Overregning, hvor meget Barnedaaben kunde koste; og da han havde i Sinde, som rimeligst var, at bede mine Forældre til Faddere, saa var det hans Trøst, at han haabede, min Fader skulde give en god Fadder-Gave; men da min Fader ikke gav saa meget, som min Mand havde ventet, saa maatte jeg derover høre de allerfortrædeligste Talemaader af Verden; og omendskiønt han saae, at jeg ærgrede og bedrøvede mig inderlig derover, saa skaanede han mig dog ikke engang, endskiønt jeg de første Dage efter min Nedkomst befandt mig i meget slette Omstændigheder. Det var mig umueligt selv at opamme

min Søn; men desuagtet var min Mand ikke at bevæge til, at holde mig en Amme. Mine Forældre forbarmede sig endelig over mig, og holdt mig en paa deres egen Bekostning, hvormed min Mand lod sig endelig befalde, endskiønt han stedse bebreydede mig min Kielenhed.

Da min lille Søn var bleven saa stoer, at jeg turde lade ham komme ud i frie Luft, saa skikkede min Mand ham næsten hver Dag hen til mine Forældre; thi saa slap han for at give ham og Ammen Mad og Drikke hiemme. Min Mand giorde sig gandske utaalelig for mine Forældre, ved det han forlangte Foræringer over Foræringer for deres lille Datter-Søn, hvilken de havde været Faddere til. Han havde fattet den selsomme Grille, at Beste-Forældre vare lige saa stærkt forbundne, som Forældrene, til at sørge for Børnenes Opdragelse og Underholdning; og han syntes slet ikke at kunde begribe den Sandhed; at det er slet ingen Kunst at bekomme Børn; men det udfordrer baade Kunst og Dyd, selv tilbørlig at opdrage dem.

Omendskiønt jeg nu fik meere at bestille med min Søn, end jeg før havde, saa maatte jeg dog, desuagtet, saa snart Barselsengen var overstaaet, atter ligesom forhen paatage mig min tunge Husholdning, og jeg mærkede nok, at min Mand ey havde i Sinde, at holde fleere Piger, i hvor mange Børn jeg end fik.

Efter tre Fierding Aars Forløb blev jeg atter frugtsommelig; og da jeg fortalte min Mand det, forskrækkedes han, og sagde med et fortrædeligt Ansigt: Dersom det saaledes skal vare ved, saa maae jeg blive en fattig Mand. Han begyndte strax at indskrænke vore Udgifter knap-

knappere, og da jeg kom i Barselseng med en Datter, saa meente han, at en Søn havde været ham kierere; thi en Datter kostede alt for meget til Udstyr. Og endskiønt han selv havde ægtet mig fornemmelig for Penges Skyld, saa larmede han dog ved hver Leylighed, siden min anden Barselseng, over vore Tiders Daarlighed, at Mandfolk friede for Penges Skyld. I forrige Tider, sagde han, vare Døttrene saa gode som rede Penge, da fik Forældrene endog Penge til, naar de giftede deres Døttre bort.

Min Mand forlangte nu reent ud af mine Forældre, at de skulde tage vor Søn til sig, og opdrage ham; men da de havde ingen Ører dertil, saa maatte jeg derover taale den allerfortrædeligste Opførsel af min Mand. Børnene maatte ikke engang knye eller knyste; thi saa foer han op, og handlede ofte ret tyrannisk med dem. Jeg har mange gange krøbet hen i en Afkrog i Huset og skiult mig med Børnene for at føre dem af Veyen fra min Mands Øyne.

Men jeg mærker, jeg bliver alt for vidtløftig i min Skrivelse; jeg vil derfor ophøre med at tale om min første Mand, omendskiønt jeg endnu havde meget at fortælle; men jeg vil ikkun sige, at min Mand i det femte Aar efter vort Ægteskab døde af en hidsig Feber.

Man kand let slutte, at jeg grædde mig ikke meget over dette Dødsfald; og jeg havde virkelig Aarsag til at glæde mig, at jeg blev forløst af min Elendighed. Nu begyndte jeg atter at leve ret fornøyet, og jeg indrettede min heele Levemaade efter mine egne Grundsætninger.

Men ak! Efter at Sørge-Aaret var forbi, saa friede min anden Mand til mig. Jeg blev atter bedraget af det udvortes Skin, og jeg fik en Ødeland, som var hengiven til Drik og Vellyst. Saa længe jeg var, om jeg saa maae sige, en frisk Vahre for denne min Mand, saa længe blev han hiemme, og omgikkes mig meget kierlig og indtagende. Men denne Herlighed og Kierlighed varede ikke længe. Han blev inden faa Uger meget koldsindig, og jeg mærkede nok, at jeg ingen videre Godhed havde at vente af min Mand, uden allene, at han ey gav mig Skilsmisse-Brev, hvilket jeg dog maatte takke Christenhedens Love for. Enten havde min Mand Sælskab hos sig, eller og han gik ud i Sælskab. I samme giorde han ikke andet, end spillede og drak; og dersom jeg ikke allerede havde havt en Mand, som af Gierrighed brugte ingen af Deelene, saa skulde jeg ikke ofte have erfaret, hvorledes en Kone kand være til Mode, som sover hos en ædrue Mand. Han talede kun lidet med mig, naar han var hiemme, og det, som han talede, angik allene, hvad han havde vundet eller tabt i Spil, og hvor megen Viin han havde drukket. Jeg fik en Underretning efter den anden om min Mand, som ikke vare af de behageligste; men jeg besluttede omsider, for min egen Roligheds Skyld, ikke meere at høre eller see noget om saadanne Ting.

Min anden Mand giorde det saa flemt, at jeg maae tilstaae, den første var meget bedre. Dersom dette Brev ikke allerede var blevet saa langt, saa vilde jeg have overbeviist Verden om, at en Kone har vel Elendighed nok, som maae leve hos en gierrig Mand, men at en Spiller, en Drukkenbolt og en Vellystig er endda ti gange utaaleligere for et artigt og dydigt Fruentimmer. Jeg blev snart forløst fra denne min anden Mand, og jeg skal nu aldrig

sette

sette min nærværende Roelighed og Lykkaligbed i Fare igien. Men er en Kones Død, efter mange Mandfolks Sigelse, ikkun at regne ved et Albue-Sted; saa veed jeg ikke, hvad Pine saadanne Mænds Død kand lignes ved, uden ved et Loppestik.

Jeg forbliver ꝛc.

Adskilligt Nyt.

En Kalkunsk Hane havde forleden nær bleven dræbt af et ungt Menneske, som har Luner, og det Øyeblik var meget nidkier. Hanen brystede sig hos sine Høns, og strakte alle sine Fiere om sig. Den unge blev meget fortrydelig over, at dette Dyr gik saaledes og hovmodede sig. Han trak den Kaarde, som han nyelig havde faaet, og havde rigtig i sin Iverighed hugget Hovedet af Hanen, havde ikke Verten i det samme kommet til, som forhindrede dette Mord, sigende: Hvi er I saa vreed paa min Hane, Monsieur? Den bevæbnede Unge svarede: fordi jeg ærgrer mig over, at dette ufornuftige Dyr gaaer og bryster sig saa stærk. Min Ven, svarede Verten, var Hanen fornuftig, saa brystede og hovmodede han sig ikke. Det er just Tegn til Ufornuft at giøre det, og dermed mane Fornuftige see igiennem Fingre. Men under Eders indbildte Iver og Nidkierhed imod Hanen tykkes mig, ligger en egen Stolthed forborgen, at I ikke kand fordrage at see Eders Ligemand; thi jeg troer, intet Dyr kand være meere opblæst, end en ufornuftig Kalkunsk Hane, og en Ung, naar han først faaer sin Kaarde.

I Snakke-Lavet fremsatte forleden en af Lemmerne dette Spørsmaal: Hvorfor Adam beed af Æblet? En svarede: Det skeds af Ærgierrighed; En anden sagde:

Han

Han giorde det for at behage, føye og fornøye sin unge Kone Eva; men den tredie meente, at han var nødt til at bide deraf; thi han havde ventelig ingen Kniv havt. —— En Enkemand, som nylig var bleven forlovet fik Lykønskninger af alle Tilstædeværende. Han var inderlig glad og fornøyet, og talede stedse om sin Kiereste; hvorover den forrige Spørgende fremsatte nok et Spørsmaal: Hvor kommer det sig, at Mændene ikke har de første Koner saa kiere, som de andre? Hvilket Vertinden, som kom til i det samme, besvarede saaledes: Aarsagen er, fordi de første Koner ere døde, men de andre lever.

Anmærkninger.

I Kong Henric den Attendes Tid skal der have været mange store og anseelige Fraadsere i Engeland. Iblant hvilke Een af alt sit store Landgods ey beholdte meere tilbage end een eeneste liden Lystgaard, og over Indgangen til samme lod han sette med store forgyldte Bogstaver disse Ord:

Oia VANITAS.

Et lystigt Hoved spurgte ham engang, hvad dette Oia skulde betyde, og da Eyermanden svarede, at det betydede saa meget som Omnia, eller Alt; svarede den anden: Ey! min Herre! nu begriber jeg først, at De tydelig vil vise over Deres Port, hvorledes De har forkortet sit Omnia, eller Alt; men derimod har giort sin Vanitas, eller Forfængelighed, saa fuldkommen og kiendelig.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 31.

Onsdagen den 31 Julii 1765.

Det skulde ikke være mig en ringe Fornøyelse, om jeg kunde fornøye alle mine Læsere, ikke allene dem, som betaler mine Blade, men endog dem, som for intet læser dem hos andre. Dette Blad maae jeg derfore opofre til en Deel til mig indløbne Breve, som Vedkommende har begiert indført i mine Blade; og efterkom jeg nu ikke disses Begiering, maatte de blive gandske misfornøyede. Her er et fra en Jomfrue:

Ædle Hr. Patrolskriver!

„Jeg tager mig den Frihed, at fremkomme med „en Klage for Dem; og min Begiering er, at De vilde „melde noget derom i Deres Ugeblad. Jeg er et Fruen„timmer, og naturligviis gaaer gierne med en smuk og god „Klædning. Men da jeg ikke er saa rig, at jeg aarlig „kand anskaffe mig en nye; saa tager jeg den meget nøye i „Agt, som jeg har. Jeg var forleden paa Landet hos

„nogle gode Venner, og var engang i et Sælskab, hvor jeg
„maa sige, jeg fandt mig ret fornøyet, indtil Hr. von
„Hareplager kom ind i Stuen. Han bragte 3de store
„og lange Mynder med sig, og jeg kand ikke fortælle Dem,
„hvilken Allarm disse Creaturer giorde; men det kand jeg
„sige Dem, at det eene Berst løstede det eene Been, og
„gandske bedervede min Himmelblaa nye Silke-Klædning.
„Da Hr. von Hareplager blev dette vaer, sprang han
„op, og med sin Jagt-Pidsk jog disse Dyr fra det eene Hiør-
„ne til de andet i Stuen, indtil den eene af Angest krob
„ind under mine Skiørter, og endelig omveltede Caffe-Bor-
„det. Vi bleve alle overstænkede, og et kostbart Garnitur
„af Porcelain blev sønderslaget; men Ondt blev endda
„værre, i det Hr. von Hareplager jammerlig pryglede
„sine Hunde. Hans Raaben og Støyen, Hundenes yn-
„kelige Tuden, og Jagt-Pidskens skrækkelige Smelden gior-
„de saadan Allarm, som Elementerne vare i Krig med hin-
„anden. Vi vare allesammen næsten uden for os selv, og
„jeg fik min nye Klædning bedervet. Kiere! burde Hr.
„von Hareplager ikke enten lade sine Hunde blive uden
„for, eller og afrette dem bedre? Jeg forbliver med me-
„gen Ærbødighed

Deres
tienstforbundne Tienerinde
Cleolinde.

Cleolinde har Ret, og Hr. von Hareplager burde give hende en nye Klædning, og foruden al anden Skade erstatte dem allesammen for den yderlige Skræk, de bleve satte udi, i sær Cleolinde, da Mynden søgte Retirade og Skiul under hendes Skiørter.

De Folk burde aldrig være i Sælskaber med Mennesker, som ey kand tænke eller tale uden i Anledning af ufornuftige Dyr, og for deres Skyld glemmer at tale med

andre

andre Folk. Den deylige Climene er af dette Slags. Hun sidder ofte i Sælskaber og seer paa ingen; Hun taler heller ikke et eeneste Ord; men naar hendes Hund springer op paa Skiødet, saa taler hun siedse med den, og det saa høyt, at det øvrige Sælskab enten maae raabe til hinanden, eller tie stille. —— Den smukke Aspatia har en Papegoye, som hun lever og tænker i. Fuglen kand sludre en Deel temmelig reedt, og næsten ligesaa got, som dens smukke Hovmesterinde; og naar der kommer gode Venner til hende, for at besøge hende, vender hun dem undertiden Ryggen i heele Timer, og snakker med dette Creatur; naar de da længe nok har skieldet hinanden ud, saa vender hun sig til Sælskabet, og i en lang Tale og med alle sine Omstændigheder fortæller dem denne vittige Fugls store Dyder. —— Hr. Frantz har en vittig og velafrettet Abekat; begge to kand giøre de fæleste Grimacer ad hinanden, og adskillige andre Optøyer. Dersom Abekatten kunde tale ligesaa got, som dens Herre, vare de to de beste Pikelheringer; thi i at grine, giøre Krumspring, og øve allehaande Pudserier giver de hinanden slet intet efter. Hr. Frantz tænker paa denne Maade at fornøye alle dem, som kommer til ham, og Abekatten udgiør altid et Medlem i Sælskabet. ——

De Menneskter, som skal have deres Underholdning af et eller andet Slags Dyr, kand man endda holde det til gode, om deres heele Tale gaaer ud paa dem; saaledes kand en Heste-Pranger tale om sine Heste, en Koe-Pranger om sine Koer, uden noget Sælskabs Fornærmelse. Men Hr. von Hareplager har allermindst Rettighed til, at slæbe sine Jagthunde med sig der, hvor ingen Harer er, uden han selv vil være det, og det neppe, saa længe hans Jagtpidsk er i Stand, og han med den kand prygle sine Hunde. Her er nok et Brev:

Min Herre!

„Jeg er meget sælskabelig, og jeg holder for, det „giør udgiør en stor Deel af den menneskelige Lyksalighed „at komme tilsammen for at tale om adskillige Ting, som „ved saadanne Sammenkomster kand forefalde. Men et „Slags Sælskaber synes mig aldeles intet om, og det er „saadanne, hvor man, i Steden for at nævne nogen, i sær „Fraværende, ved Navn, beteguer man dem med Caracterer „eller Kiendetegn, der ligesom ligner smaa Beskrivelser. „De indbyrdes og sædvanlige Lemmer i saadanne Sælska„ber kand vel forstaae hinanden; men derimod ere de gand„ske uforstaaelige for Fremmede. Jeg traf forleden i saa„dant et forblummet Laug, hvor det forekom mig, ligesom „Sælskabs Lemmerne spillede lutter Pantomimer, uagtet de „talede og loe gandske høyt. Naar de talede om een og „anden, sagde de, for Exempel: Den med den lange Næse, „—— Den med den store Pung og korte Been. —— Den, „Frue, som mober i alle Sælskaber. —— Den Mand, „som kryber under Bordet for hans Kone. —— Den med „den krumme Ryg. —— Den Jomfrue, som besvimede, „da hun af Ubetænksomhed nævnede sin lille Taae. —— „Den med den lange Hals og smaa Øyne. —— Den med „Manchetter og Islandske Strømper. —— Den med „cafferet Haar og brudne Skoe, og saadanne mangfoldige „andre Beskrivelser, over hvilke enhver i Sælskabet slog en „Latter op, som saaledes døvede mine Ører, at jeg neppe „kunde høre, at een i Sælskabet sagde til sin Naboe: Den „Fremmede, med den sorte Paryk og hvide Stok, og der„paa hiertelig loe. Beed disse, min Herre, at indeholde „med deres Beskrivelse, i sær, naar Fremmede ere tilstede, „eller i det mindste at lee saa høyt, at ingen Fremmede „kand høre Beskrivelsen over sin Person, i deres Sælskab, „hvormed De meget vil forbinde Dem mig, som just var

„den

„den Fremmede med den sorte Paryk og hvide Stok. Jeg „forbliver ꝛc.

Paa denne fornærmede Mands Vegne med den sorte Paryk og hvide Stok, fordrister jeg mig til at bede Vedkommende, hvor saadanne stuttede Laug og Sælskaber holdes, at de paa et Skildt over Døren eller Indgangen vilde sette med store forgyldte Bogstaver: Her tales et Sprog, som ingen, uden vi selv forstaaer. Skulde nogen Fremmed derfore finde sig misfornøyet i vort Laug, hvor vi paa en forblummet Maade skierer Næser og Øren af Folk, gior han best, at han ikke gaaer ind.

Saa fortredelige som saadanne Sælskaber ere for Fremmede; saa kiedsommelige og langsomme ere derimod et andet Slags Laug eller Sælskaber, som man med Billighed kand kalde de taugse eller stumme Laug. Man kand neppe forestille sig noget daarligere, end naar en Deel Personer kommer sammen for at besøge hinanden, spiser og drikker med hverandre, og dog alligevel ikke ere i Stand til at føre en uskyldig og uafbrudt Samtale med hinanden. Jeg vil ikke regne nogen det til Onde, som enten er upasselig, eller meget søvnig, eller og har Hovedet fuldt af Griller, og derover ikke er for at tale; thi den beste Sælskabs-Broder kand ofte falde til saadan Mangel af Tanker, at det er ham umueligt, at begynde eller fortsette nogen Samtale. Men mig tykkes, det er meget kiedsommeligt ja næsten meget latterligt, naar et Par Mænd kommer sammen for at røge en Pibe Tobak hos hinanden, og da, uden at tale et eeneste Ord, sidder og blæser hinanden Tobaks-Røgen i Øynene. Jeg var forleden i saadant et Sælskab, hvor to ærbare Naboer opførte sig paa denne Maade, og tredie Mand, som ikke røgte Tobak, men ligeledes var kom-

men for at besøge Verten i Huset, satte sig hen lige for dem, og det syntes, som han allene var kommet for at see, og de andre for at dampe. Her er nok et Brev:

Kiere Hr. Forfatter!

„Den yderste Nød, som jeg er bestied udi, tvinger „mig til at blotte mit Hiertes Anliggende for Dem. Vi „ere to Søstre, af hvilke den ældre er 16 og jeg 15 Aar „gammel. Min Salig Moder døde, og jeg kand forsikre „Dem, hun var en god Kone. Hun holdt langt meere af „mig end af min Søster, og havde hun levet endnu, havde „min Skiebne været bedre. Min Fader derimod elsker „min Søster meest, hvis Huuslighed og Omhyggelighed „for ham, han daglig kaster mig i Næsen. Men det, som „endnu er det værste: Min Fader er, ligesom mange an„dre, besængt med denne Egensindighed, at hans ældste og „kiereste Datter skal gifstes først. Kiere! mon dette staaer „i Natur- og Folke-Retten, at den yngste skal bie efter den „ældre? Er det saa, da faaer jeg længe at bie, saasom min „Fader allerede har afviist 3 Friere til mig, men har der„imod ikke kundet finde een eeneste til min Søster, som, om „jeg selv skal sige, seer ikke nær saa got ud, som jeg. Deri „ere vel Smaakopperne for den største Deel Skylden; men „jeg kand ikke nægte, at jeg jo hemmelig glædede mig der„over, dersom jeg ikke selv skulde lide derunder. Nu har „jeg den fierde Frier, og det er den høye Tid, at min Fa„der bliver overbeviist om hans eenfoldige Egensindighed. „Afviser han og denne, saa . . Jeg forbliver ꝛc.

Amanda.

Dette Brev forekommer mig saa farligt, at jeg neppe tør besvare det; thi jeg befrygter, at jeg enten maatte støde den eene eller den anden for Hovedet; og allermindst vilde

vilde jeg fortørne den deylige Amanda. Jeg vil derfor allene give mig den Friehed at spørge, hvad den smukke 15 Aars Amanda mener med det afbrudte, Saa . . . . Vil hun lyde mit Raad, skal hun stræbe at ligne sin i hendes Øyne saa grømme Jomfrue-Søster, maaske hendes Fader da afstod fra sin i hendes Tanker uretmessige Paastand. Imidlertid vil jeg dog, for at føye den ulykkelige Amanda, som mener, at hun er bested i den yderste Elendighed, raade hendes egensindige Fader, at han ikke skal afvise for mange Friere; eller og, at han skal giemme og forvare sin 15 Aars Datter vel, om han kand; thi man kand ikke vide, hvad der ligger i det Ord: Saa . . . . Atter et Brev:

Monsieur!

„Min Broders Uforskammenhed tvinger mig til „at hevne mig paa ham, og jeg veed ikke paa bedre M a„de, end ved at røbe hans eenfoldige Ondskab, dersom De „vil indføre denne min Skrivelse i Deres Blade. Jeg „var i Sommer en Maaneds Tid i Kiøbenhavn, for at „besøge min Tante, og tillige lære nogle smaa Artighe„der. Iblandt andre Fruentimmer-Prydelser anstode de „sorte runde Soelhatte mig best for deres besynderlige Nyt„tes Skyld. De veed selv, at man ikke kand lade sig of„fentlig see i Haverne eller paa Volden, uden tillige at „underkastes den stiveste og meest stirrende Overseen. Min „medfødte Undseelse fandt under dette Slags Soelhatte „det allerbequemmeste Dække og Skiul; thi jeg kand for„sikkre, at mine Kinder, der af Naturen ellers ere rødmo„sede, ofte blussede af Undseelse, naar man saaledes stirre„de mig i Øynene. Ja, nogle giorde sig endog Umage „med at bøye sig, for at kunde see mig lige op i Øynene „under Soelhatten. Men nu jeg er kommet hiem, og, ey „af en liden Forfængelighed, for at lade see, hvad jeg har „hiembragt med mig, bærer denne min Soelhat, men for „Solens Hede; er min Broder saa uforskammet, at han „tør sette den i Ligning med et Slags sorte Kar, som vi „her i Jylland kalder Skrabbe-Kar, eller Skal-Gryder. „Men det er hans Skade, at han aldrig har været uden „for vort Land, og seet noget, som kand kaldes rart; der„for bliver han og den samme eenfoldige Taasse, og den „kunde han være længe nok, naar han ikke tillige vilde øve

„sin

„sin Ondskab. Hvad tykkes Dem, Monsieur? Ere ikke „det Slags Soelhatte ret smukke? Jeg holder meere af de „sorte end af de grønne, og det Slags, som er bøyet enten „ved Siden eller bag til. Men er min Broder ikke util„melig? Jeg forbliver

Monsieur
Eders
ydmygste Tienerinde
Sylvia.

Jeg er af samme Meening som Sylvia. Hendes Broder burde, for sin begangne Daarlighed og Forbrydelse imod alle tildækkede og undseelige Anstigter, paa sine bare Knæe giøre offentlig Afbigt for alle Soelhatte, under hvad Navn de end nævnes kan. Jeg tør ikke fordriste mig til at præferere det ene Slags for det andet, og enten laste eller rose Soelhatte; thi af Skade lærer man at blive klage. Det er ey længe siden at en artig Jomfrue blev vred paa mig, fordi jeg i Uskyldighed talede om en vis Overflødighed i Klædedragten. Kan ikke enhver, sagde hun, klæde sig efter Behag, og hvem hæt sit andre til at tale derom? Den fortørnede Sylvia giorde dog vel, om hun forligte sig med sin Broder, saasom han aldrig har været uden for sit Fødeland, og følgelig ingen Artigheder seet. Hun bør og betænke, at man gemeenlig tager Lignelser af det man meest omgaaes med: som Bonde-Konen sagde, da hun betragtede sine Griise: Hvilke nydelige Dyr ere vi ikke, imedens vi ere smaa! Nok et Brev:

Min Herre!

„Sidste Gang jeg giorde min Opvartning hos en „fornemme Mand, tog han imod mig med disse Ord: „Det er mig en virkelig Fornøyelse at see Dem hos „mig: „ Vil I herud, Hunde! —— Jeg har i en „heel Time ventet efter Dem —— Vil du fort, du „Bestie! o. s. v. Dette tykkes mig, De kunde ansøge „med en Anmærkning. Jeg er ꝛc.

A. B. v. C.

Herr A. B. von C. maa holde en Mand noget tilgode, som har mange Hunde omkring sig og meget at forrette; han maae ofte afbryde sin Tale, for at affærdige dessleere. Man har jo Exempler paa, at Folk ofte blande de Støvle og Skoe, ja, Eeder og Bander, i deres Morgen Bønner. Det er got at spøyle sig i andres Søyl til egen Forbedring.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 32.

Onsdagen den 7 Augusti 1765.

Her har mine Læsere atter et Blad af Avis-Indretning.

Correspondence.

Besvarelser:

De tre opgivne Spørsmaale i Patrollens No. 27. fortiener uden al Modsigelse Besvarelser; og her meddeles mine ringe Tanker derom:

1) Spørges: Hvilke Mennesker lever længst i Verden?

Herpaa kunde Laji og Jocastæ Søn Oedipus viiselig svare: De, som bliver ældst. Men da man veed, at Søvnen er Dødens Broder, og den Tid Mennesket sover bort, ikke egentlig kand henregnes til dets Liv: saa har til de ældste ikke levet ret længe i Verden, naar de ey har været forliebte. Spørsmaalet kand derfore efter min Indsigt kort og got besvares saaledes: De Forelskede lever længst; thi de sover mindre, end andre Mennesker.

2) Spørges: Er Fugl Phoenix til endnu, eller har den været til, og i hvilket Land skal den opholde sig?

I Plinii Tid har den været til, i det mindste i den gode Mands Indbildning. Han beskriver den, som det eneste Dyr af sit Slags, og siger, at den skal være af Størrelse som en Ørn, med Guld-glindsende, Purpur- og Rosen-røde Fiere. Dens Opholds Sted er i Arabien. Om den er til endnu, skal jeg ey til visse kunde sige. De Lærde skal heller ikke være enige om, hvor længe denne Fugl lever; thi nogle siger, at den lever 340 Aar; andre siger 600 Aar; og atter andre, som ere mere gavmilde imod denne rare Fugl, siger, at den lever 660 Aar. Hvem af dem skal man nu troe? Det er ventelig, at den er død, og skal endnu først opstaae af sin Aske igien; thi, at gjøre Phoenix til en Fabel, vover jeg ikke, saasom Plinius har gandske vist været til, og nogle, som har reyst i Arabien paa de Stæder, hvor ingen tilforn har kundet komme, forsikrer, at de har hørt Phoenix synge; men ikke seet den. Dersom disse havde læst Claudianus, svor de vist nok paa, at de ogsaa har seet den.

3) Spørges: Hvorledes kand man best og bequemmest ansees for meget lærd?

Dette holder jeg for saa vigtigt et Spørsmaal, at det hverken burde giøres eller besvares; thi at vise Forskiellen imellem at synes, og at være kunde maaske blive forargeligt. Dog, da det første synes at vinde Fortrinnet i mange Menneskers fleeste foretagende; saa faaer jeg vist Medhold af dem, naar jeg fremlegger nogle af de beste og bequemmeste Maader, jeg har opdaget, af hvilke man kand betiene sig, for at faae Anseelse af Lærd og meget Lærd, NB. iblandt Almuen, Ulærde og deslige; thi iblandt de virkelige og grundig Lærde gaaer det ikke lettelig an, at tilsnige sig saadan Anseelse. En af Maaderne kand læses i Comoedien Erasmus Montanus, og den er hidtil med god Lykke efterfulgt af mange, saa jeg behøver ikke at vise dens Nytte og Rigtighed. Dernæst kand lærde Miner giøre meget til Sagen, at en kand synes lærd. Nu lærde Miner! saaes for et Aar siden blandt Lotterie-Deviserne. Havde den største Gevinst faldet derpaa, havde maaske Devisen blevet den største Sandhed. Jeg har ellers af Erfarenhed, at Sagen har sin Rigtighed, at lærde Miner er et gesvindt Middel til at synes lærd iblandt dem, man ey er kiendt af. En [illegible] i den anden Gade, som dog

ey

ey forstaaer meer end net op til sin Haandtering, sad for nogen Tid siden i et Compagnie, hvor jeg kom ind, og det var mig umueligt, at jeg af hans Dragt kunde slutte mig til, hvem han var; thi han var saa prægtig, at dersom Kongen af Polen havde været i Stuen, havde han vist nok viist ham ud, som han giorde hisset ved sin egen Skoemager. Denne gode Mand, som jeg melder om, sad i Sælskabet med de lærdeste Miner. Der blev talet om adskillige Ting, og jeg mærkede, at han forandrede og adskillige Gange sine Miner. Han oplod ikke sin Mund, undtagen et Par Gange, og da skede det kort; han talede nogle halve afbrudte Ord og halv hviskende dem til hans Naboe, og i øvrigt ikkun udtrykte sig med hans lærde Miner. Jeg blev bedraget, og holdt ham for det, han ikke var; thi da han var gaaet, fortalte man mig, at det var . . . . Ikke at tale eller at tie, er og et got Middel til at synes lærd. Det var allerede et Ordsprog i Salomons Tid: Dersom Daaren kunde tie blev han holdet for viis: Men vi lever ikke nu i Salomons Tider, og Taugshed alene vil nu omstunder knap giøre det, med mindre lærde Miner kommer dertil. Nær havde jeg forglemt ogsaa at raade alle dem, som vil ansees for at have sprængt deres Syn ved megen Læsning, at de bestandig husker at holde Alting tæt til Øynene, om det end var Postil-Stiil, eller den hele Postil. Det gir en fortreffelig Ansеelse. See! kuns, hvor den unge Vog, som Naturen har begavet med Lynceiske Øyne, ikke stirrer.

Spørsmaale:

1) Hvorledes kand Kierligheds Tilstand og Hestighed best opdages imellem de Forelskede?

2) Hvad Slags Vinter-Brændsel mon de got Folk bruge, som boer i Maanen?

3) Skal jeg troe, at Socratis Hustrue, den udraabte arrige Zantippe, har virkelig været saa slem, som hun beskyldes for?

4) Hvorledes skal man skaffe sig Patroner?

Adskilligt Nyt.

Nu siges for gandske vist, at man har giort en nye Opdagelse i Henseende til Frimurerne, og at en af deres

helligste Regler skal være, at leve fornuftig med hinanden, samt at vedligeholde et Sælskab, der er ligesaa behageligt som frit. Men hvor vanskeligt maae det ikke være at faae saadant et Sælskab samlet. Hr. Støver, som er bekiendt af sin skarplugtende Snude, skal ellers have opstøvret denne Hemmelighed.

En god Ven, som nyelig er kommen hiem fra hans Udenlands-Reyse, har fortalt mig, at han har været i en Bye i Thyringen, hvor alle Indvaanerne kaldes Fætter. I Forstningen holdt jeg dette Nyt for at være Spøg; men jeg blev tydelig overbeviist om Mueligheden. Der maae altsaa ingen Mangel være paa Svogre i den Bye.

I Smaadrengenes Gade var i forrige Uge et merkeligt Optog. Fleere end en Snees Drenge vare forsamlede, hvilke bleve eenige om at leege Fornemme. Jeg stod i Vinduet paa Hiørnet af bemelte Gade, og med Fornøyelse saae denne Leeg an. Den stærkeste iblandt dem, som de andre bare Ærbødighed for, sagde: Nu er jeg Herre; I ser skal være mine Heste; du skal være Forrider; du skal være Kudsk, og to af I andre skal være mine Tienere og staae bag paa. Saasnart havde han ikke udtalt disse sidste Ord, førend heele Resten begyndte at supplicere om disse to Tiener-Bestillinger, ret ligesom de kunde vente at giøre en stor og vis Lykke derved. De raabte alle i Mundene paa hverandre: O! lad mig blive Tiener! lad mig staae bag paa! Endog et Par af Hestene søgte om det samme.

Forlovede.

Forleden, da det var frie Mandag, blev en ung Svend forlovet med Kielder-Pigen paa Broen. Rygtet siger, at hun nu har 25 Kierester. Er det sandt, maae man slutte, hun er forsigtig, at hun forsyner sig saa vel; thi en af dem maae hun vel dog faae til Slutning. Han vilde strax have løst Ægteskabs-Brev; men hun raadede ham at han først skulde giøre sit Mesterstykke. Hun var altsaa mere forsigtig.

Befor-

Befordringer.

Hr. Gade Steensliber har i disse Dage promoveret sig selv til Karl, ved at binde en Kaarde ved Laaret. NB. den hænger endog i Ringe. Ligeledes er Svend Gaardskarl avanceret til Kudsk hos hans Herre. Han har et got Skiæg; og man mener, han kand takke Skiægget for denne Ophøyelse. Hr Aabenvælg ligeledes udnævnt til Præses for Bord-Enden i Drikke-Lauget. Maren Kokke-Pige er ligeledes i disse Dage forflyttet til Stue-Pige hos Madame : : : hun har allerede taget imod Lykønskninger til denne Forfremmelse. Hun haaber ey heller at blive affat, som de, der havde Tieneſten for hende; thi hun er imod Naturen meget taugs.

Vacancer.

Tobakspibestopper-Embedet i Dampe-Lauget. Indkomsterne ere frit Øl og Tobak. NB. Embedet udfordrer en stærk Hierne.

Caffe-Spaa-Embedet i det yderste Qvarter. Indrenter altid vis Caffe og undertiden Douceurer, alt efter Spaadommens Beskaffenhed. Posten udfordrer et got Snakketøy.

Anmærkninger.

En Regent døde uden at efterlade sig Livs-Arvinger, og ved sit Testamente gav han Kronen til den, som efter hans Død gik først ind i Byen. En faktig Munk kom just til Porten, da Kongen var død, og han blev kronet. Han fik nok at bestille med de Krige, som han maatte føre; med at ophielpe Handelen; formindske Skatterne, og befordre Kunsterne, og skaffe hele Folket Næring. Han havde hver Dag nye Urolighedder og nye Bekymringer. Een af hans forrige Bekiendtere kom engang til ham og sagde: Lovet være den Uliignelige og Almægtige, som har ophøyet Eder til saa stor Ære og Magt! Ak, min Ven, sagde Kongen til ham, i Steden for at takke Gud for min

Opbyelse, da beed ham give mig Styrke og Taalmodighed; beklag mig, i Steden for at ønske mig til Lykke; I min forrige Tilstand følte jeg kun min egen Mangel; men nu lider jeg tillige med enhver af mine Undersaatter.

Forstandige Folk bliver aldrig vrede; thi saa længe de bliver forstandige, vredes de ikke, og naar de vredes, ere de ey længer forstandige.

Indpasserede.

Hr. Høytmod fra sin udenlandske Reyse; han kiender fast ingen af sine gamle Bekiendter; han læser ey heller til eller fra Bords; thi det skal ey være Moden Udenlands, uden i Herrenhut, og der har han ikke været.

En Deel Læs Hoe og med Høet en stor Mængde Fluer. Det er let at høre paa Lyden, enten de ere Kiøbstæd- eller Landsbye-Fluer.

Udpasseret.

Hr. Magelig, paa Landet, for at divertere sig, og i Roe at speculere paa intet.

Dødsfald.

Hr. Egennyttig den ældre. Hans Dødsfald beklages meest af hans Søn og Slægt. De har derfore, til hans evige Ihukommelse paa Jorden, ladet ham et prægtigt Monument opsette; derforuden har man og seet følgende Gravskrift over den for sine umistelige Mand:

Hr. Egennyttig hviler her.
Det Jordiske af Jorden kræves.
Han giorde dog ey nogen Ting forgieves.
Hver Venskabs Tieneste
Ham Skillinger endog indrentede.
Han var sig selv og al sin Slægt ret kier.
Nu lever han maaske blandt Lykkelige der.
Blandt dem han dog ret lykkelig ey er,
Om han kand Underretning faae,
At man for intet læse maae
Den Gravskrift ham opsettes her.

Copu-

Copulerede.

Hr. Fraſides og Jomfrue Fier. De elſkede juſt ikke hverandre; men, for ey at ſtøde deres Venner for Hovedet, rakte de hverandre Haand, og det per Speculation, at Kierlighed kommer med Tiden.

Efterretninger for Publico.

Til Herſkaber og fornemme Folk, ſom ere af fiin Smag, bruges Lamme-Kiød fra Juul og til Pintze-Dag; for andre Folk bruges Lam ſaa længe de ere at faae, ſaaſom til Michels-Dag og Slagtertiden.

Efter den nyeſte Kaage-Bog ſkal der i alt være 113 Slags Saucer og 70 Slags Supper.

Pengepugerens Pung er alle Dage tillukt; thi han tæller ſine Penge om Natten ved en Lampe.

Bekiendtgiørelſe.

Monſr. og Mademoiſelle Alamode (maaſke de for Navnenes og Naturernes Overenſtemmelſe har ſlaget deres Pialter tilſammen) lader herved bekiendtgiøre, at de har opfundet adſkillige nye Facons af Carree- Alonge- og Abbe-Haarpunge; ſamt at det ey herefter bliver Moden at indrette Skionpletterne efter de 7 Planeter, men at de herefter ſkal dannes efter Cometer, Drage-Haler og Turteldver, ſamt Hundeſtiernen og Jupiters 4re Drabantere. De har og en heel Mands-Dragt i Forſlag for Fruentimmer, ſamt 365 nye Moder paa Hoved-Prydelſer, alle fortreffelige; ſkulde flere Forandringer, end een til hver Dag i Aaret, behøves, lover de, ey at ſpare deres utrettelige Flid i at opfinde. Hvilket tiener til Liebhabernes behagelige Efterretning.

Licitation.

Da Hr. Patriot har befundet at Falſters Dollhuus er alt for lidet, har han beſluttet for ſin egen Regning, at lade opføre en nye gruudmuret og faſt Bygning; thi indbyder han herved alle de fornuftige Haandværks-Meſtere, ſom

som til saadan Bygning behøves, at møde paa Licitations-Dagen den 23 Augusti førstkommende i hans iboende Huus, for at raadføre sig med dem om Bygningens Størrelse og nyttigste Anlæg, og for at tilslaae de mindstbydende Arbeydet. Men da Hr. Patriot ikke vil sine Landsmænds Skade, saa advarer han vedkommende Mestere i Forveyen, at de ikke foraccorderer sig af Misundelse, i det den eene ikke vil unde den anden Fortieneſien; thi skulde saadant indløbe, vil Hr. Patriot anholde hos Øvrigheden, at disse Foraccorderede maae faae de første Plads i den nye Bygning, som skal kaldes En almindelig nyttig Daare-Kiste for Verdens Daarligheder og Capricer.

NB. Saasnart Planen og Grundtegningen er færdig, skal det blive bekiendtgiort. Det vil ventelig blive en stor Bygning.

Til Kiøbs eller til Leye.

NB. En besynderlig og forunderlig Maskine, som et Slags Orgelverk, bestaaende af lutter Sække-Piber, og indrettet til at anbringe ved et Veyr- eller Vandmølle-Hiul.

Skrifter.

Et Fruentimmer-Lexicon, indeholdende alle de Moder, som har været i Brug siden Dronning Jesabels Tid, med et rigtigt og fuldstændigt Register ved en Fransk Nonne, og nu i det Danske oversat til hver Piges Brug og Beste. Det er in Folio 10 Tom, og er trykt med fiin Jomfrue-Stiil.

Tieneſtsøgende.

Mademoiſelle Comique, velskabt, og saa beleven, at hun kand snakke Fanden et Øre af, kommen fra . . . . søger Tieneste iblandt de Danske for Huusbolder ſke.

NB. Dette er et Indfald af Bogtrykkeren, som jeg ikke begriber. Uden det skal betegne en Huusholderſkes Vinskibelighed i at løbe op og ned i Huuset, eller og vende op og ned paa Alting. Det er ellers i Hundedagene.

For Rummets Skyld har jeg maattet udelade et Deel Avertiſſements, som skal blive indført, naar Leylighed gives.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 33.

Onsdagen den 14 Auguſti 1765.

Denne Gang vil jeg forſøge, om jeg kand fyldeſtgiøre den Ubekiendtes Forlangende, ſom, i Brevet til mig, hvilket jeg lod trykke i mit No. 12, ønſker lutter Nyeheder og Critiqver:

En Pige er nylig cureret for Vatterſot, og er nu meſtendeel ſaa ſmal, ſom hun var for et Aar ſiden. Jeg kiender Pigen; men hun vil hverken aabenbare mig, hvad Middel hun har brugt, eller hvad for en Doctor, der har foreſkrevet hende det. Maaſke hun vil ikke aabenbare det, uden for hendes eget Kion. Skulde altſaa nogen Pige imod ſin Villie befinde ſig Vatterſottig, og hun ikke vil lade ſig curere paa Hoſpitalet, vilde hun ikkun behage at adreſſere ſig til mig, da jeg ſkal viſe hende hen til bemeldte nylig curerede Pige, hvor nærmere Underretning kand faaes.

Viinhuus-Præſidenten, ſom ingen Vatterſot havde, da Actricen ſkrev ſit No. 5. er nu overfalden af denne Sygdom; men han vil ikke troe det. Han ſværger høyt paa, det kand ey være Vatterſot; thi han har i langſommelig Tid ikke drukket noget Vand. Det maae da være

Viinsot han har. Den Sygdom, troer jeg ikke, er hidindtil bekiendt iblandt Lægerne.

Forleden var en heel Forsamling i Haven. Den deylige Doris var der og i Sælskab med Melinde. De af mine Læsere, som vare der samme Gang, saae uden Tvivl, hvilket Følge hun havde efter sig af lutter Smaa-Herrer. Jeg saae dette Optog an med Fornøyelse, og listede mig ind imellem Smaa-Herrerne. De snakkede alle om Doris. Hun fører en meget indtagende Person, seer uforligneelig got ud, og forstaaer ret den Kunst at pynte sig. Ak, hvilken Engle-Skiønhed! raabte den eene af Smaa-Herrerne. Hvilke kielne blaa Øyne! sagde en anden! Den tredie roste hendes Kinder; den fierde hendes Mund; den femte hendes Tallie; den siette hendes Gang; den syvende, jeg veed ikke hvad. De talede med Flid saa høyt, at hun gierne kunde høre det. Strax derefter saae jeg, hvilken Uorden hun foraarsagede iblandt dette hele Smaa-Herrer-Sælskab. Det begyndte at regne. Doris gik ind i et Lyst-Huus. Alle Smaa-Herrerne efter; og jeg med. Hillemænd! hvilket Syn! Alle vilde afvidske det Sted, hvor Doris behagede at tage sit Sæde. Alle bukkede. Alle satte sig, da hun havde taget Plads. Taugshed regierede i hele Sælskabet. I det samme nyste Doris. Strax raabtes fra alle Sider: underdanigste Tiener! og der blev saadan Allarm i Lyst-Huset, som det havde tordnet. Doris smilede (maaske, som mig tyktes, af Spodhed over Sælskabet) paa Timen smilede alle Smaa-Herrerne med, og nogle af dem loe inderlig fornøyede. Hun saae paa sit Uhr. I Øyeblikket havde enhver sit Uhr af Lommen. Man kunde let see, hvad Klokken var slaget. Doris med et til Siden lidet heldende Hoved vifted med den udslagne Vifte en kiølende Vind i hendes brændende Ansigt; strax fik enhver det hvide Tørklæde frem, og tørrede Sveden af sig. Doris har en Slags hiertestyrkende Liqveurs i en liden Flaske, den hun tog frem, og lugtede til, maaske hun var nødsaget at bruge sligt paa nærværende Tid; strax kom alle Smaa-Herrernes Flasker frem; thi det Slags Mennesker ere og underkastede nogle qvindagtige Skrøbeligheder: og der blev saadan en Lugt i Lyst-Huset, som man kunde have været paa et Parisisk Apothek.

Endnu

Endnu var intet talt. Den deylige Doris oplod vinsider sine Læber og sagde: Jeg er bange, denne Regn vil holde ved til Aften. Heele Sælskabet reyste sig, for at see ud, og nu hørte jeg, at de vare alle, hver paa sin Viis, Natur-kyndige, Physici og Astronomi. Hver kom til sit Sted, og udlod sig med sin Betænkning om Væyret; Det er ikkun en Skye; det gaaer strax over; paa Timen har vi Soelstin ꝛc. Doris bruger og Snustobak. Hun tog sin Daase op. Jeg forestillede mig da Floymanden ved Soldaternes Exercering; thi det heele Sælskab tog strax sine Snusdaaser op med; ja, de gave nøye Agt paa hendes Maade at tage Snustobak, og giorde det efter, saa vidt mueligt var. Jeg kunde umuelig længer taale, at anssee disse Daarligheder, og gik bort, omendskiøndt det ey endda holdt op at regne. Saa vidt jeg merkede, er Doris stolt og egensindig. Jeg kand nok fordrage, at vore Jomfruer forer sig op efter Moden, naar det velanstændige ey glemmes. Men det er bedrøveligt at see, at saa mange Mands-Personer, som dog vil ansees for store Helte, ere saa skrøbelige, og for en eneste Piges Skyld skal blive naragtige; thi jeg veed ikke mildere Navn at give saadan Opførsel. Det er billigt, at man bør bevise Ærbødighed imod det smukke Kiøn; men formeget og forlidet forderver Alting. Dog, maaske Doris kand være uskyldigere, end man tænker. Jeg skal til Tieneste for hende, om hun læser mine Blade, med første meddeele en Beskrivelse over en Doris, hvis Dyd har giort hende udødelig. Melinde vil maaskee og kunde have Nytte deraf.

I forrige Uge var jeg i Besøgelse hos den rige Enke. Mit Ærende var dog ikke at frie; thi jeg har ... Ney, holdt, jeg vil ikke sige mere denne Gang. Men jeg kommer undertiden til hende formedelst det Bekiendtskab der er imellem os fra Venskabet paa hendes afdøde Mands Side. Vi sadde just ved Caffe-Bordet, da en vis Madames Pige lod sig anmelde at ville tale med Enken. Pigen kom ind, og forrettede sit Ærende med lydelig Røst. Aldrig havde jeg hørt saadan Compliment før: Jeg skal hilse Madamen fra min Madame, og lade hende vide, at vor lille Mante er lykkelig nedkommen med 3

Hvalpe, een Han og to Hunner som alle ere friske og vel, og meget smukt tegnede; deres Moder befinder sig og temmelig vel efter Omstændighederne. Hils jer Madame, sagde Enken, og forsikre hende om den Deel, jeg tager i hendes Fornøyelse. Hun aabnede i det samme sin Taske-Pung, og gav Pigen en Foræring. Skal I flere Steder hen? spurgte Enken: Ja, Madame! svarede Pigen: jeg skal endnu hen og melde det til Madame . . . Hun opregnede 10 Madamer for hvilke hun skulde forkynde hendes Madames Hunds lykkelige Nedkomst. Jeg forundrede mig meget over denne Omstændighed; og allermindst kunde jeg have forestillet mig, at Modens Smag var stegen til saadan Høyde iblandt os, at Skiede-Hundes Barsel-Sæng skulde lige saa høytidelig bekiendtgiøres som Konernes egen Nedkomst. Det kand nok paa nogen Maade undskyldes, at Fruentimmerne underholder smaa velskabte Hunde, og undertiden giøre sig en Tidsfordriv med disse smaa Dyrs artige Kunster; men at Kierligheden gaaer saa vidt til samme, at den endog overstiger den Kierlighed, de bør vise imod deres Medmennesker, det er u undskyldeligt. Jeg er vis paa, at om den rige Enke havde faaet Bud fra hendes Kielder-Kone, at hun var lykkelig forløst med en ung Søn: Saa havde der ingen Drikke-Penge vanket for Budet, og Tidenden havde maaske ikke foraarsaget hende saa stor Glæde og Fornøyelse. Mon det ikke lade, ligesom Hunde vare efter deres Tanker indbefattede i deres Næstes Tal.

Der reyste sig for nogle Dage siden en temmelig Hidsighed i den unge Madames Sind, hvis Mand holder to Rideheste. Han havde nogle gode Venner til Bords om Aftenen. Havde Manden ikke været saa fornuftig og føyelig, som han er, havde de rigtig kommet i et stort Klammerie. Enhver, som kiender ham, veed, at han er meget skiemtefuld; men hans Kone derimod taaler slet ingen Skiemt, og dette har han nu sin Fornøyelse af, at han saa smaat kand drille hende, for efter haanden at faae hende afvant fra hendes arrige og hidsige Sind. Klammeriet kom over hans Heste. Konen kunde ikke lide at han talede saa meget om dem. Du elsker din Fidelle, lille Hiertel!

sagde

sagde han, og jeg elsker mine Heste. Ja, ja. der er Forskiel paa Kierlighed, sagde hun. Vist nok er der, blev Manden ved, det kand jeg best vidne, endskiønt vi ikkun har været saa kort sammen; Vil I troe, I gode Venner! sagde han til os: at min Kone elsker hendes Pudel-Hund meere end hendes Mand. Konen blev red i Ansigtet, og jeg troer, hun kunde ikke finde paa Svar for Harme. Manden smilede, og sagde videre: men for at betale hende det, saa elsker jeg mine Heste meer end min Kone. Nu kunde Madamen ikke længer holde sig. Hun reyste sig hidsig, og vilde have forladt os, da min Naboe sagde: Madamen skal ikke ærgre sig over hans Snak, det er jo ikkun Spøg. Kand hun ikke begribe det? Han forklarede hende derpaa Tvetydigheden i Talemaaden, og Sagen blev bielagt.

To Drenge spillede forleden om Halve Skillinger paa Pladsen. De vare blevne ueenige, og stode just i Megling om, paa hvad Maade de skulde afgiøre deres Tvistighed, da jeg kom gaaende forbi. Tør du, saa begynd! raabte den ene. Slaae til, raabte den anden. Jeg tænkte, de vilde gribe fat paa hinanden med Næverne. Men i det samme begyndte den eene græsselig at bande og sværge, og den anden søgte strax at overgaae ham. De bleve ved i denne Gudsforgaaene Øvelse, og jeg merkede, det var afgiort imellem dem, at den skulde have vundet, som deri viste sig den største Mester. Der samledes en Hob Folk om dem, hvoraf mange udskammede og skieldte paa disse Drenge; men een iblandt Hoben raabte: Frisk! staae dig Lars! Lad mig see, du kand staae dig, min Søn! Da merkede jeg, at det var endnu ey for vel bestilt med Opdragelsen i Almindelighed iblandt os. —— Mine Læsere har vel merket, at det er ikke rart at finde Drengene i Hobetal paa Pladsene. De begynder først at spille om Knappenaale, dernæst om Knapper, dernæst om halve og heele Skillinger, og saaledes tager Værdien til med deres Alder, Indsigt, og ligesom de bliver fornemme til. Og er det ikke rart, at see dem kaste med blanke Piecer. Det værste er, at de ved deres Fornøyelse maae altid være i

Frygt for de Karle med Rosin-Stilkene. Maatte de i Sikkerhed ove sig, kunde de endnu blive bedre Spillere.

Dog saae jeg i Gaar 8te Dage et langt fornøyeligere Syn paa Børne-Opdragelsen hos den fornuftige Moder uden for Porten. Jeg var der om Aftenen og vi spiste i Lyst-Huset. Jeg vilde ønske, at alle Mødre havde hendes Gaver til at opdrage deres Børn. Jeg saae den Gang et stort Exempel paa, hvorledes Børns Begierligheder kand dæmpes og undertrykkes. Hun befalede, at man skulde kalde paa een af hendes Sønner, og imedens Pigen hentede ham, sagde hun, at denne Dreng var en stor Elsker af Kirsebær. Barnet, som var fem Aar gammelt, kom, og viiste sig over hans Alder meget høflig og artig. Moderen holdt just, da han kom, nogle Kirsebær i Haanden, og Drengen tænkte gandske vist, at han var kaldet, for at skulde have dem. Hans Øyne forraadede meget tydelig hans Begierlighed og Lyst til at faae Bærrene; men hans Haab slog Feyl, og han var alt for ærbødig og ydmyg til, at han skulde forlange dem. Moderen spurgte ham om adskilligt, hans Sydskende angaaende, og han maatte hente een efter anden af dem, hvilke denne forsigtige Moder strax gav nogle Bær ved deres Ankomst; men den mindste fik ingen, og han lod dog alligevel ikke see det allerringeste, som kunde stride imod Artighed og Velanstændighed. Dog kunde han ikke saaledes tvinge sine Øyne, at han jo undertiden lod flyve ligesom nogle stiaalne Øyekast til sine Sydskendes Bær. Da de nu allesammen havde opspiist deres, lagde Moderen en Deel paa en Tallerken, og leverede den ældste Datter, og sagde, at hun skulde give sin lille Broder nogle med sig. Han tog ikke et eeneste flere, end de Søsteren gav ham, og de andre viiste ikke mindste Begierlighed efter, at deelagtiggiøres i hendes Forraad. Denne Tildragelse var mig en virkelig Fornøyelse,

nøyelse, og jeg veed gandske vist, at mine fornuftige Læsere vil finde den ligesaa for sig. —— Madame! sagde Hr. Frietaler, som ligeledes var en Gieſt ved Bordet: Jeg maae berømme hendes fornuftige Børne-Opdragelse. Kom, lad nu hver af hendes Sønner drikke et Glas Viin. Madamen undskyldte sine Børn, at de ikke kunde taale det, og med mange gode Ord afbad hans Noden dertil; saa han endelig afstod fra sit Forlangende, og drak selv det iskienkte Glas. Børnene vare imidlertid efter Moderens Befaling gaaet fra os. Det er got nok, Madame, sagde Hr. Frietaler, med den Maade, som hun har med at opdrage hendes Børn paa. Jeg seer, de ere ikke egensindige; men hun forsømmer en Pligt, som jeg holder for, tilkommer alle brave Forældre. Paa adskillige Steder er den i Brug; men vore Sæde-Lærere glemmer i Almindelighed at anmerke og drive paa den. Hvilket jeg anseer for en stor Feyl. Der findes alt for faa Forældre, som fra deres Børns Ungdom af lærer dem til at taale og fordrage en god Drik og Taar. —— Med Tilladelse, Madam, jeg skienker mig et Glas endnu. —— Det er en forskrækkelig og fast uforsvarlig Forsømmelse af Forældrene, at de ikke rettelig betragter den Nytte, som Børnene i Fremtiden kand have deraf, at de betimelig lærer at taale en heel Hob stærke Drikke, uden deraf at blive forvirrede i Hovedet. Man skal ikke bryde sig om de Indvendinger, som nogle egensindige Hoveder kommer frem med, der altid udraaber Umaadelighed for en stor Last. —— Jeg skienker mig nok et Glas, Madam! —— Alt hvad de i saa Fald siger, tykkes mig at være uden al Grund; thi hvoraf kommer vel Drukkenskab, uden deraf, at Folk ingen stærke Drikke kand taale? Og hvi kand de ikke taale dem? Jeg svarer: just fordi Forældrene har forsømt, at vænne dem dertil i deres Ungdom. Ved saadan Vane, ofte at drikke stærke Drikke i Ungdommen, skal man siden ikke kunde bli-

ve

ve meere drukken. Naar jeg nu seer drukne Folk, saa beklager jeg altid deres Opdragelse; Forældrene har gandske vist den største Skyld derudi; thi deres Børn, som nu selv ere blevne Forældre, kand jo ingen stærke Drikke taale. De bliver strax slagne. —— Jeg drikker et Glas endnu, Madam! —— Jeg kand drikke, og bære det. Jeg takker min kiere Fader i hans Grav, fordi han i denne Post af Opdragelsen har givet mig saa god en Anførsel. Den gode Mand gik aldrig paa nogen Vinkielder uden han tog mig med, og jeg vilde ikke for mange Penge sælge denne gode Underviisning. Her taug han; og Madamen svarede ikkun til denne lange Snak: De behager at skiemte, min Hr. Frietaler! Skiemt! raabte han: Ney, Madame, jeg skiemter ikke; og disse Ord talede han med saadan Alvorlighed, at jeg virkelig nær havde troet, at han af Hiertet meente alt, hvad han havde talet, dersom jeg ikke havde kundet spore andet af hans følgende Tillæg: Man siger nok, at Bæsterne drikker ikke meere, end de kand taale, og dermed vilde beviise, at de i den Post ere fornuftigere, end vi; Men jeg maae spørge først: Hvad drikker de? Vand. Ja, deraf kand man snart faae sin Fornøyelse. For det andet: Hvorfor drikker de ikke Viin? Fordi de ere dumme Bæster. Men Mennesker, som har Sands og Forstand, de ere allene i Stand til at drikke Viin, og har Fornuft nok til at indsee, at de derved kand forøge deres Indsigter. Got! tænkte jeg, nu forstaaer jeg Hr. Frietaler, som sagde: Nok et Glas, Madame! Den Ære af Deres gode Sundhed! Paa en god rolig Nat!

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 34.

Onsdagen den 21 Auguſti 1765.

Iblandt nogle gamle Papirer og Manuſcripter, ſom en god Ven forærede mig, fandt jeg ved Igiennemlæsningen en Optegnelſe eller Dag-Regiſter paa hvad et af de Tiders Menneſker har foretaget ſig. Det lader til at være meget gammelt, i det mindſte fra forrige Aarhundrede; thi det er ſkrevet paa Pergament, og Bogſtaverne eller Skriften er ſaa guul ſom Safran. Efterretningerne ſtrækker ſig ey længer end til een eeneſte Uges Tid eller ſyv Dage. Og jeg tænker Forfatteren har holdet for, at de vare tilſtrækkelige nok til at give Efterkommerne et tydeligt Begreb om hans vigtige Perſon. Det ligner i nogen Maade en Journal, ſom jeg har ſeet hos en fremmed Autor, maaſke denne ſidſte har efterfulgt den forſte. Imidlertid vil jeg anføre det Skrevne; thi det ſkal dog, efter nogles Mening, være den tilforladeligſte Original, indtil det bliver trykt. Jeg tør med des ſtørre Sikkerhed fortælle og anføre dette Dag-Regiſter, ſaaſom det er, ſom ſagt, meget gammelt, og jeg troer neppe, at den-

ne, som har givet sig saa megen Tid fra hans andre vigtige Forretninger, imedens han har beskrevet een eeneste Uges Foretagender, skulde i vore Tider have nogle Brødre. Her er det:

Mandagen: Klokken halv 10. vaagnede jeg efter en tryg Søvn fra Søndags-Ruusen. Var meget utidig; sad i Sengen, og gabede et halvt Qvarter; var saa tør i Halsen, at jeg neppe kunde kalde paa min Dreng Lars. NB. Jeg vil herefter have en Klokke, og Klokke-Strængen skal hænge ved Senge-Baandet. Jeg bankede med Tøflen paa Loftet. Lars kom. Jeg ordinerede Caffe. Sov ind igien. Klokken 11 drak Caffe paa Sængen og rakte og strakte mig imellem hver Kop. Klokken halv 12. stod jeg op. Kastede Sloprokken om mig og slængte mig i Lehnestolen, hvor jeg gabede nogle Gange. Sukkede derpaa til Vinduet; giorde mine Anmærkninger: Det var graat Vær. Klokken 3 Qvarter paa 12. drak jeg atter Frokost. Klokken accurat 12, bragte Lars mig de nye Skor, han fik et Øresigen, fordi han havde oversværtet den hvide Rand paa Hælene. Fra 12 til 1. klædte mig paa, og toede mit Ansigt. NB. Jeg klæder mig selv paa, og bruger ingen Haarskierer, fordi jeg har Paryk. Klokken 2. gik til Bords, læste kort, men vreed Hænderne nogle Gange. Havde god Appetit, den Flamske Spegesild var fortreffelig. Da jeg havde spiist, spillede jeg Fiederbolt med Lars; fra halv 4 til 5, tog mig en liden Luur. Klokken 5. drak Caffe og røgte en Pibe Knaster. Klokken 6. gik paa et Billard-Huus, vandt 5 Partier og tabte 13. Kl. 8. paa et andet Billard-Huus, hvor Verten er meere artig. Her fandt jeg et angenemt Sælskab, enhver talede aabenhiertet, og jo fleere Sundheder vi drak, jo fortroeligere blev Venskabet. Klokken 11. listede mig saa sagte hiem NB. uden Følgeskab; thi jeg kunde gaae eene. Min Huusholderske

derſke lukte mig op. Gik i Seng 3 Qvarter paa 12. Docterne ſiger, det er ſundt at ſove for Midnat!

Tirsdagen; Op Klokken 9. Drak Thee, Rog en Pibe Knaſter, og læſte en artig Eiſkovs Hiſtorie til Klokk. 10. NB. man kand forrette meget, naar man tager Tiden i Agt. Fra 10 til 11. ſtod jeg i Vinduet; thi Morgen-Luften ſkal være den ſundeſte, og NB. jeg har ſmukke Gienboerſker. Klokken 11. drak Frokoſt; thi Ordentlighed er den beſte Medicin. Min Barberer kom, og da haus Mund og Tanker vare nogle Hundrede Mile fra hans Haand og Kniv, gav han mig et Snit. Jeg fik vel en Fandens Hoben Complimenter; men Skrammen havde jeg. Kand man ikke lære i 8te Aar at tage et Skiæg af uden Blods Udgydelſe? Jeg klædte mig paa i Haſt. Klokken halv 1. gik jeg paa Børſen. Her var det, ſom jeg kunde have ſlukket Hovedet ind i en Bræmſe-Boe. Jeg lod ſom jeg vilde baade ſælge og kiøbe Væxeler, men aldrig kunde komme til Accord. Fra Børſen gik jeg ind tillige med andre og atter drak Frokoſt. Klokken 2. ſpiiſte til Middag. Maden ſmagte mig ikke. Var det ikke for fine Aarſager ſkulde min Hunsholderſke paa Døren. Stegen var haard, og ey ſiegt paa ſin Engelſk. Denne Fortrædelighed maatte jeg nedſlukke med et Glas Viin. Jeg faldt i Søvn ved Bordet; men blev vækket, da Hunsholderſken, ſom tog bort, ſlog et Glas i Tu; atter nye Fortrædelighed, ſom jeg ikke kunde ſtraffe. NB. Det er ikke tienligt at giøre ſig for fortroelig med ſine Underhavende, hvilket jeg herefter ſkal tage ad Notam, om jeg kand. Jeg gik ſtrax ud paa et Caffe-Huus. Den lille Pige, ſom bragte mig Caffe, kunde ſee paa mig, at mig var vederfaret en Fortred af Betydenhed; thi hun kiender mig paa en Prik. Klokken 8. gik jeg paa Apotheket. Drak 3 a 4 Portioner Caffe-Liqueurs. Spadſerede igiennem nogle viſſe Gader til Klokken 9. Gik paa

et Spise Qvarter, hvor Maden er god; thi det er vanskeligt at finde. Carbonaden var fortreffelig, men Karperne noget jored ellers skionne feede. Her kom Broder Sælskabslig. Vi raflede om et Par Flasker Burgundie. Jeg tabte, men drak derfor først, og havde den Ære Broder Sælskabslig drak Tracteurens berømmelige Sundhed. Vi raflede nok engang om et Par Flasker; jeg tabte. Samme Skaal. Vi raflede nok tredie Gang om et Par. Jeg tabte. NB. Jeg troer, Broder Sælskabslig bruger Kneb. Jeg skal aldrig rafle med ham meere. Klokken 1. fulgte Broder Sælskabslig mig hiem; han var stærkere i Hovedet end jeg. Vi ravede ellers temmelig. Lars sov; men havde blevet vækket, dersom jeg ey havde tumlet om, da jeg bar Stokken i Væyret. Broder Sælskabslig hialp mig i Seng. Jeg drømte NB. om den lille Pige paa Caffe-Huuset, og Lars hørte, jeg sang en Drikke-Viise i Søvne.

Onsdagen: Vaagnede Klokken 10. havde en frygelig Hoved-Piine. Lars bragte mig Caffe paa Sengen. Jeg havde nær forsvoret at drikke saa meget herefter. Den forbandede Broder Sælskabslig; jeg skal aldrig rafle med ham meere. Jeg sov hen paa Caffeen, og drømte, at jeg spiiste Broder Sælskabslig i Carbonade. Klokk. 1. vaagnede jeg igien; var lidet bedre, men meget utidig. Klokk. halv 2. stod jeg op, fik ey Tid at toe mig; eftersom Bordet var dækket, og min Husholderske kom frem med en Bouillon. Hun veed ret, hvad mig tiener, og mangen en Mand maatte ønske, hans Kone var saa omhyggelig og føyelig, som min Husholderske. Jeg havde god Appetit, og den Flamske Spegesild qvægede ret mit Hierte. Mosel-Viin tiente mig best den Dag; jeg tømmede kun en Flaske. Klokken 3. satte mig i Lehnestolen; men kunde ikke sove, gik derfor uden Porten. NB. Jeg gik; thi her var ikke over

10 Ride-Heste i Byen, og neppe 5 som vare lemlæstede paa Halen. Jeg holder for (thi jeg giør undertiden mine egne Anmærkninger) at dette Slags Kreaturer ere ikke dannede med lange Haler, paa det at Menneskene skulde øve deres Kunst paa at hugge dette Skierm af. Mig tykkes at en Hest uden Hale, er lige saa stoer en Vanskabning, som en Jomfrue uden Vifte. Begge Deele ere nyttige Skierm, hver til sit Brug. Jeg gik altsaa et langt Stykke Vey; thi min Barbeer siger, at Motion er mig meget tienlig, saasom jeg kunde staae Fare for at samle Skiorbug. Underveys læste jeg i en artig Roman til Tidsfordriv. To Bønder mødte mig, og i det de gik forbi, hvidskede den eene til den anden: Det maae være en meget gudfrygtig Herre, han læser saa andægtig, at han ey kunde see vi hilsede ham. Jeg loe ved mig selv ad denne eenfoldige Tale, og tænkte, de toge mærkelig Feyl. Klokken 6. kom jeg til et angenemt Lysted. Verten var en meget artig Mand, han mødte mig i Døren, tog mig under Armen, og ledsagede mig ind i Stuen. Her forefandt jeg en smuk Familie fra Staden, som var kommen for at lustere, de havde deres deylige Jomfrue-Datter Clarisse med. Jeg blev gandske forliebt i Clarisse. NB. Hun skal være eeneste Arving til 6000 Rdlr. foruden andre Ting. Da jeg havde giort et temmeligt dygt Aftens-Maaltid, listede jeg mig saa sagte til Staden. Jeg var meget tørstig, gik ned i den første Vinkielder. Klokken 11. førend jeg blev fuldkommen lædsket. Jeg skulde nu gaae hiem, men tumlede i Rendestenen. NB. Den Rendesteen er alt for dyb. En ærlig Karl har Møye med at reyse sig af den igien. Man kunde jo let brække en Arm eller Been. Alle Rendestenene burde være tillukte, saa skaaede man sig ikke saa ilde. Vægteren var saa høflig og hialp mig op; thi NB. han kiendte mine Piece. Han ledte mig hiem. Veed ikke paa hvad Maade jeg kom i Seng; men det veed jeg, at jeg drømte om Clarisse og hendes 6000 Rdlr.

Tors.

Torsdagen: Vaagnede efter Sædvane Klokken 10. var meget utidig og tør i Halsen. Dett havde Vinen Skyld. Jeg skal aldrig gaae i den Kielder meer, uden i Nødsfald. Jeg tænkte paa Clarisse. Hastede til Vinduet. Det saae ud til Regn. Meget ærgerligt, saasom jeg vilde have mine beste Klæder paa den Dag. Min Husholderske bragte mig Caffe; men kunde neppe drikke for Speculationer. Jeg tænkte paa Clarisse. Min Husholderske, som mærkede mit Sinds Uroelighed, spurgte om Aarsagen. Jeg aabenbarede hende mine Tanker om Clarisse, og at jeg vilde frie til hende. Min Husholderske grød og gik ud. Stakkel! hun er meget blødhiertet. Kl. halv 12. drak Frokost, men intet vilde smage. Stod i Vinduet til Klokken 12. Tiden giortes mig lang. Jeg tog min Flue-Smække, og anrettede en Jagt efter de forbandede Fluer, slog 25 ihiel. NB. Jeg er en stoer Elsker af Jagten. Gik imod Sædvane til Bords Klokken 1. men havde slet ingen Appetit. Clarisse stod mig for Hovedet. Det var og for tilig at spise til Middag. Jeg stod fra Bordet. Klædte mig i den beste Klædning, og til min store Lykke drev Regnen over. Jeg var ret galant, speylede mig for og bag NB. jeg bruger to Speyle. Den Dag fik ingen Middags-Søvn. Klokken 3. giorde Visite hos Clarisses Forældre, som viiste en høflig Koldsindighed. Jeg spurgte nogle Gange efter den deylige Clarisse, og omsider tvang det Svar af dem, at hun var ikke vel. Jeg aabenbarede mit Forsæt angaaende Clarisse; men fik et meget beskedent Ney Jeg ærgrede mig kryel. og tog en meget hastig og koldsindig Afskeed. Jeg gik hen paa mit sædvanlige Caffe-Huus; der var jeg en velkommen Giest, og den lille artige Tøs begegnede mig med langt større og naturligere Høflighed. Her kom fleere gode Venner og Bekiendtere. Vi tømmede nogle Boller Ponce. Verten var omsider saa høflig at sige os, at det dagedes. Mueligt

for

för hans egen Roligheds Skyld. Den eene ledsagede den anden. Dog veed jeg ikke, paa hvad Maade jeg kom hiem.

Fredagen: Blev vækket i min beste Morgen-Søvn Klokken 9 af den forbandede Judas; men da jeg mærkede det var ham, lod jeg, som jeg sov; Ey! see! Gutten Morgen, Gutten Morgen! jeg snorkede. Mein Herr! wollen sie mit mir nicht sprechen? Jeg snorkede. Ich bitte ihm doch, daß er wolt mir mein Gelt bezahlen. Jeg snorkede. Judas ruskede paa mig, og Hvidløgen stank mig i Næsen. Jeg blev saa forbittret, at jeg sprang op og ruskede min Herr Judas saaledes i Skægget, at han raabte ynkelig: Ak! way mir! ak! way mir! han svor ved Talmud og alle sine Patriarcher, at han vilde sievne mig. Og jeg svor, ved Beliam og Beelzebul at jeg vilde angive ham, fordi jeg fik ikkun det halve af min Forskrivning, saasom jeg var i Betryk i Spillet. Judas gik, og raabte langs ad Gaden: Mein Gelt!, mein Gelt! ak! way mir! ein Betriger! var det ikke ærgerligt at blive vækket Klokken 9? Lagde mig til Kolighed igien. Sov til Klokken 12. Vaagnede af mig selv. Havde en forsmædelig Hoved-Pine, og savnede mit Uhr. Holdt et fælt Huus med Lars. Havde Judas mistænkt. Indtil min Husholderske forsikkrede mig, at jeg ey havde det om Morgenen, da hun hialp mig i Seng. Drak Caffe Klokken halv 1. Hoved-Pinen forsvandt lidet. Turde ey drikke min sædvanlige Frokost; men for at skaffe mig Motion og Appitit til Middags-Maaltidet, holdt jeg skarp Flue-Jagt. Jeg slog over Hundrede ihiel. Klokken 2. spiiste en god Kraft Suppe. Den var meget god, og NB. jeg gav min Husholderske en Foræring for hendes Omhyggelighed for mig. Jeg drak læt Viin. Da jeg havde spiist, lagde jeg mig paa Sengen. Sov meget rolig til Klokken 7. da jeg vaagnede og befandt mig meget vel. Just da jeg vilde paaklæde mig, kom de gode Venner, som jeg Natten tilforn havde været i Sælskab med. Jeg blev altsaa inde. Vi spiiste, spillede og Drak, og sad i god Roe for Politiet. Ofte Mundbuggerie, men strax en Forligelses-Skaal. De toge Afskeed om Morgenen Klokken 3. og den eene tumlede ned af Trappen, og havde nær brækket sin Hals, fik jeg af samtlige denne Beretnimelse at jeg var en yppers-

lig

lig Vert. NB. Jeg tegnede i min Calender at jeg var Hiemme Fredag Aften.

Løverdagen: Blev vækket Klokken 7. af en lumpen Skræder-Regning; men var saa heftig, at lade Lars sige, at Herren var ikke opstaaet endnu. Sov ind igien. Klokken 8. blev atter opvækket af en Slagter-Regning. Jeg havde nu nær forsvoret at holde Huusholdning, dersom min Huusholderske ey havde svaret, at Herren befandt sig ikke vel. Jeg slummede hen en halv Time, da jeg ligeledes blev forurolliget af en Vintapper-Regning. Lars var saa snu, at han sagde: Hans Herre holdt hans Morgen-Andagt; men Vintapper-Drengen loe alt der han gik ned af Trapperne. Jeg maatte selv lee ad Larses Indfald. Neppe var Døren lukt, førend den blev aabnet af en forskrækkelig lang Kræmmer-Regning. Lars sagde meget alvorlig, at Herren var ikke Hiemme. En hver fornuftig kunde let slutte, hvor ærgerlig jeg maatte blive over alle disse Formiddags-Visiter, der ikke tilsod en ærlig Karl, som gik i Seng Klokken 3, at have sin Morgen-Roelighed. Og jeg troer Pokker har lært disse ublue Krævere at tage skikkelige Folk paa Sengen. Man kan jo dog ikke altid holde sig ude, eller gaae i Skiul for deres Overhæng? Jeg begyndte og at giøre et løselig Overslag med min Capital, som blev mindre og mindre ved hver Termin. Mine Renter vare utilstrækkelige; og, da jeg ret ærgrede mig over den Kurv jeg fik af Clarisses Forældre, fik jeg en forskrækkelig Mave-Pine. Jeg lod min Barbeer hente, som strax ordinerede mig nogle Mave-Draaber. Han er en meget god Mand, og sparer ingen af de Recepter, han veed. Den Dag maatte jeg kun spise let Mad og ingen hidsige Drikke for at præparere Maven, og at giøre den bequem til at indtage hans Universal Remedium den følgede Dag.

Søndagen: Laxerede jeg.

Her havde Journalen Ende og vel var det; thi jeg gad ey heller skrevet meer i den Materie. Men vilde mange Mennesker, saa upartisk som denne, holde et Dags Reqvisier over alle sine Idretter, og ved hver Dags Ende uparteisk rette og forbedre samme; skulde Efterkommerne maaske ikke finde mange Journaler af saa ubetydeligt et Indhold, som den anførte.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 35.

Onsdagen den 28 Auguſti 1765.

Følgende er mig ſendt til Indrykkelſe, hvilket jeg og har vildet efterkomme, for at høre andres Betænkninger over, hvem der har Retten paa ſin Side, enten den Gamle eller den Unge:

Min Herre!

„De kand ikke foreſtille ſig, hvor fortrædeligt det „er, at være Eyere af mange Penge, og ikke maa have frie „Hals og Haand over dem, og bruge denne døde Metall „efter eget Behag. Min Fader døde, da jeg endnu var „temmelig ung, og efterlod mig anſeelige Midler; men han „var og tillige ſaa forſigtig, efter den almindelige Maade, „at han paa ſit Yderſte udnævnte hans Broder til at være „min Curator. Dette var endda taaleligt for mig, da jeg „var paa den Alder, at jeg ikke ret vidſte, hvorti! Penge „duede. Men nu, da jeg er kommet til den Skiønſom„hed, at jeg tydelig kand ſee, at hvem, ſom vil giøre ſin „Lykke, maa ikke ſaa nøye regne en halv Snees Tuſind

„Daler, er saadant Formynderskab aldeles ufordrageligt.
„Jeg kand ikke nægte, at jo min Farbroder, som er min
„Curator, har ikke sparet paa at lade mig oplære i alle saa
„vel fornødne, som galante Videnskaber. (Dog for mine
„egne Penge). Jeg kand ikke heller nægte, uden at lyve
„mig selv paa, at jeg jo forstaaer en Deel; men ikkun halvt;
„thi jeg mærkede snart, at jeg ikke havde nødig, at betynge
„min Hierne med det Heele, saasom jeg var overbeviist om,
„at mine Penge-Punge og Capital vare langt tungere end
„mange andres, der lykkelig vare komne igiennem, og endda
„bleven meget anseelige med det Halve, som de forstode.
„Men det er ikke egentlig det, jeg vil sige. Min Farbro-
„ders sidste Skrivelse, som er den ufordoyeligste af alle dem
„jeg har faaet fra denne kiere Haand; thi jeg har faaet
„mange af det Slags, har givet mig Anledning til at blotte
„mine Tanker for Dem, og bede, samme at indrykke i De-
„res Blade, hvilke jeg veed, han læser, endskiønt han boer
„i Jylland. Af denne eene Skrivelse, som jeg vil betroe
„Dem, for at bebreyde ham med, kand De selv see hans
„urimelige Egensindighed og ugrundede Bebreydelser. See
„engang, hvilket Brev:„

Kiere Broder-Søn!!!

„Din Fader bestikkede mig til Din Formynder og
„Curator, hvilket Embede jeg, som en ærlig Mand, skal
„stræbe at forestaae. Men hvorledes kand Du ansee
„for en værdig Søn af saa brav en Mand, naar Du ikke
„bedre vil træde i hans Fodspor. Din Fader var fat-
„tig; men ved Vittighed og Strøbsomhed blev han det,
„han var, og efterlod Dig saa anseelige Midler, paa det
„at Vittigheds og Flittigheds Vey ikke skulde falde Dig
„saa suur, som den var for ham; thi den Fattige, som
„maae tiene andre, for at faae Livets nødtørftige Op-
„hold,

„Hold, har ikke den Leylighed til at legge sig efter alle „de Ting, som den, der har sine rigelige Udkomme, og „som kand giøre ham ret duelig og dygtig. Din vilde „somme Levemaade er mig forlængst, desværre, bekiendt. „Du er endnu ey i den Stand, at Du kand tiene for „Kost og Løn. Vilde Du endda til Grunde studere no„get vist, eftersom Du mangler intet, og har den beste „Leylighed til at lære, kunde Du paa nogen Maade „være undskyldt; men man siger mig, Du foretager Dig „intet af Betydenhed, hvorved Du i sin Tid kunde giøre „Dig til en duelig og pelfortient Borger i Dit Føde„land. Du har og søgt at blive Din egen Værge; men „det skal i al Evighed aldrig skee, saa længe jeg lever, „forend jeg seer Dig i den Stand og Fuldkommenhed, „at Dine Penge ikke skal blive Din endelige Ødelæggelse. „Man har, desværre, alt for mange bedrøvelige Exem„pler paa, hvorledes Penge, der ere faldne i de Uskiøn„sommes Hænder, i Bund og Grund haver fordærvet „de beste Gemytter ꝛc.

„Saadant og andet gammeldags Sladder opfylder det „gandske Brev, paa et heelt Ark; men jeg vil ikke besvære „dem, som bedre forstaaer at leve, med at anføre Resten. „Jeg vil allene sige min Herre, hvor ubillige nogle af den „Gamles Bebreydelser, ere: Han forekaster mig i sin Uvi„denhed, at jeg ikke legger mig efter noget af Betydenhed. „Jo, tvertimod. Jeg har nu i en Deel Aaringer opofret „næsten al min Tid, baade Nat og Dag, for at legge mig „efter den artigste, fornødenste, vanskeligste dog fornøyelig„ste men tillige kostbareste Kundskab. Det er: Jeg har „anvendt al Flid paa at lære at kiende Fruentimmer, det „elskværdige og smukke Kiøn. Hvor lærer man vel Artig„hed, uden i disses Omgang? Hvad er mere nødvendigt, „end at kiende dem i Bund og Grund, med hvilke man i

„sin Tid skal blive eet, og som kand bestemme den største „Deel af vor Lykkalighed; men hvilken Kundskab er tillige „vanskeligere at naae Fuldkommenhed udi? Ja, hvad større „Fornøyelse kand optænkes i Naturen? Ja, hvilket Stu„dium er vel mere fornøyeligere, end ved en saa behagelig „Omgang at naae en Vittighed, som de Gamle sielden veed „at sette tilbørlig Priis paa, og hvem vilde ikke da anvende „al sin Tid, Flid, Sands og Tanker, ja, Midler paa den „Videnskab, der omdanner os til artige Mennesker. Uden „at rose mig selv, har jeg allerede erhvervet mig en temme„lig Kundskab, og til Bevis paa at jeg ikke, efter min „Farbroders Tænkemaade, har været gandske orkeslos, vil „jeg skildre nogle faa, som jeg har lært at kiende: „

Florinde var den første, som jeg havde den Lykke at blive kiendt med. Hun er eeneste Datter af en fornemme Mand, som foruden hende har to Sønner. Hendes Brødre ere fuldkommen artige og meget skikkelige, og Florinde skulde visselig ikke have mindste Dadel eller Feyl, naar hun ey stod under en stræng Moders bestandige Opsigt. Hun er alt forstræng en Moder. Hun kand vel ikke lastes i andet, end at hun gandske fordømmer, alt det, der paa nogen Maade kand ansees som en kierlig og venlig Opførsel imellem begge Kiøn. Florinde maa derfor ikke med nogen venlig Mine see paa unge Mandspersoner; hun tør ikke svare andet end Ja eller Ney, og ofte staaer hun i en frygtagtig Tvivl om, hvilket af disse to Ord hun sikkerst kand svare; hun faaer i det ringeste altid et alvorligt Øyekast af Moderen, om hun, for Velanstændigheds Skyld, er nød til at tage imod en Høflighed af en Mandsperson. Saa ofte som jeg har siddet og talt noget med Florinde, har hendes Moder altid kaldet hende affsides hen til sig. Jeg kunde vel ikke høre, hvad hun sagde til hende; men saasom Florinde derpaa enten strax gik ud, eller satte

sig

sig ikke nær ved mig igien, saa kunde jeg ikke andet slutte, end at Moderen ret eftertrykkelig maatte have forbudet hende at omgaaes og tale med mig. Jeg var adskillige Gange i Selskab med hende paa saadan Maade. En Dag giorde hendes Fader et stort Giestebud, som jeg efter Indbydelsen maatte bivaane. Velanstændighed tillod ikke andet, end at jeg maatte sette mig ved Siden af Florinde, og hendes Moder sad temmelig langt fra os. Da Selskabet begyndte at blive høyrøstet, og jeg havde ingen at snakke med, talede jeg nogle Ord til Florinde i en forbindtlig Tone. Hun saae strax med skye Øyne til sin Moder, og svarede mig intet videre end: Mama hører det. Jeg blev rigtig nysgierrig for at udforske denne Piges Hierte, og vilde tage fat paa hendes Haand, da hun bævende sagde: Mama seer det. Imidlertid da hun merkede, at hendes Mama ikke gav Agt paa hende, gav hun mig det venligste Øyekast, trykte min Haand, og begyndte at spille og smaastøde med hendes Fødder. Her sprang Angestens Sveed ud paa mig. Jeg vidste ikke hvad jeg skulde giøre, og jeg troer rigtig, at jeg havde reyst mig fra Bordet, dersom ikke Moderen i det samme havde spurgt hendes Datter om noget, og da hun svarede med nogen Forvirring, fattede Moderen nok Mistanke, og vendte næsten aldrig Øynene fra Datteren. Siden denne Tildragelse har jeg sat mig for, aldrig at omgaaes paa nogen artig frie Maade med noget Fruentimmer, som bliver alt for strængt oppasset og paaseet af en alt for streng Moder. Det er lige saa vanskeligt at kunde omgaaes baade artigt og tillige uskyldigt med saadanne, som med dem, der overlades en fuldkommen frie Villie.

Derefter blev jeg bekiendt med Clelia. Hun er en Pige paa en Snees Aar, velvoxen og smuk. Hun seer meget bleeg ud, og viser ikke den mindste syrrige Munterhed i nogen eeneste Mine, Gebærde eller Bevægelse. Alt hvad

der er paa hende, synes at være langsomt og koldt. Hun taler lidet, meget sagte og langsomt. Alle hendes Bevægelser ere uden Liv, og hun slaaer sielden hendes Øyne op i Veyret. Forend man ret lærer at kiende Clelia befalder hun overmaade vel. Hun opvækker i Førstningen en Ærbødighed hos alle dem, som omgaaes med hende; og den maatte være uforskammet i høyeste Grad, som vilde være saa drisstig, at vove sig til hende, og foretage noget imod hendes Blyfærdighed. Jeg kand ikke nægte, at dette stille og indgetogne Væsen befaldt mig overmaade vel. Imidlertid, da jeg oftere kom i Selskab med hende, vovede jeg, at ville bruge den artige tilladelige Frihed. Jeg sagde hende adskillige forbindtlige Ting; men jeg fik temmelig stærke Irettesettelser. Da jeg engang vilde tage fat paa hendes Haand, trakte hun den i en Hast tilbage, og sagde mig temmelig hvast: Jeg maatte forskaane hende for saadanne Complimenter, som passer sig allene paa Coquetter. Jeg blev skamrød og heed om Hovedet. Men som jeg en Aften havde været i Selskab med hende, og var bleven afvist paa samme Maade, saa fik jeg Dagen derefter et Brev fra hende, hvori hun bad mig, ved et vist Klokkeslæt at komme til hende. Det er let at tænke, jeg blev forvirret over denne Indbydelse; men da jeg ikke kunde formode noget usømmeligt, besluttede jeg at komme, og indfandt mig, som det var befalet. Jeg fandt da Clelia i en let Sommer-Klædning, og hun syntes nu at være en gandske anden Person. Hun bad mig om Forladelse, fordi hun havde forulevliget mig. Verden, sagde hun, er saa ond, at den udtolker alting til det verste; jeg har ofte begegnet dem haardt, men vi vare ikke den Tid allene. Mine Forældre ere i Dag udreyste, og jeg vilde sige Dem, at deres artige Omgang er mig ikke gandske modbydelig. Dette blev sagt i saadan Tone, at jeg faldt i en virkelig Forundring, og følede Tusinde Angester, og vidste ey, hvorledes jeg skulde rede mig ud af disse farlige Omstændigheder. Til min store Lykke kom der Bud efter mig, at jeg i en Hast maatte forføye mig hiem. Clelia gav mig til Afskeed de haandgribeligste Beviser paa hendes Bevaagenhed, og bad mig, snart at komme igien. Jeg troer nu aldrig noget Fruentimmer, som i Selskaber lader saa tugtige, at de ikke engang tør nævne deres Skoe, end sige en S * *, men i Eenrum tør give de kraftigste Erklæringer.

Jeg

Jeg kunde endnu fortælle mange saadanne Tildragelser; men vil slutte med følgende: Jeg er nu kiendt med en ret munter smuk Pige, som heder Phillis. Hun er fuld af Fyrrighed og Liv; hun taler en heel Hob, og det er næsten altid fornuftigt. Hun leer, hun skiemter, og alt hendes Væsen er en frie Færdighed. Jeg nærmede mig til hende, og sagde hende adskillige forliebte Ting, hvilket hun alt besvarede skiemtende. Jeg kyste og trykte hendes Haand, hun trak den vel altid noget tilbage, men aldrig alt for langt bort. Jeg maae tilstaae, at jeg i Forsiningen tænkte: Hun maae nok være den rette. Og jeg frygtede for, at jeg tilsidst ikke skulde slippe vel fra Phillis. Jeg var for kort Tid siden med hende paa et Giestebud, og vi vare ret lystige. Vi drak en Deel, og jeg blev ret opromt. Efter Maaltidet gik jeg ud at spadsere med Phillis, og ledsagede hende ved Haanden, hvilken jeg kyste tit og tæt, og vi førte ret en munter Samtale. Vi gik igiennem en Allee, og kom til et Lysthuus ved Enden af samme, hvor hun giorde det Forslag at vi skulde sette os need og hvile lidet. Jeg maa til min store Skam og Bluelse, samt med en virkelig Anger bekiende, at jeg, varm af Viin og Kierlighed, foretog mig den formastelige Gierning, og vilde have kyst Phillis paa Munden. Men Phillis gav mig et vældigt Drefigen, og i fuld Arrighed vilde have gaaet fra mig. Jeg har, sagde hun, med fuld Iverighed, holdt dem for at være bedre i Gemyttet og reenere i Deres Tænkemaade, end at jeg kunde befrygte, de skulde vilde anfee mig for losagtig. Jeg blev fuldkommen skamfuld, afbad min Forbrydelse, og søgte at tilfredsstille hende igien. Hun tilgav mig endelig min Forseelse, og jeg maatte love hende, aldrig meere at skride til den Daarlighed. Siden den Tid har jeg omgaaets ret artigt og uskyldigt med Phillis; og jeg har antaget det til en Regel, at man er langt sikkrere hos en Deel muntre Fruentimmer, end hos en Deel, som vil synes at være levende Helgene. Man treffer Dyden allervisseste der, hvor den er ikke affecteret. Jeg forbliver ꝛc.

Om jeg tør sige mine ringe Tanker om Dennes Videnskab, da kand den vel være god nok, naar Tiden og Penge derpaa ikke spildes, og vigtigere Videnskaber derved ikke forsømmes. Han naaer desuden neppe nogen Fuld-

kom-

kommenhed i dette hans forliebte Studium, som han giør til sin Hoved-Sag, og jeg befrygter, han tilsidst vil nødes til at sige med Horatz: Den Lyst er dyre Kiøbt, som man siden skal fortryde. Jeg vil fortælle ham en Fabel om

Den undseelige Jomfrue.

O Ney! Amant, jeg sværger paa,
At jeg med ham vil ikke gaae.
Saa er Philenes Ord: En Pige
Med Mandfolk ey spadsere maae;
Thi tænk! om nogen saadant saae,
Hvad vilde Folk da ikke sige?
Amant nu Tiden bliver lang
Han derfor beder nok engang;
Men faaer de samme Ord at høre.
Ja, hendes Haand han knap maa røre.
Philene vist undseelig var.
En saadan Kydshed vist er rar.
Et haanligt Afslag fik Amant.
Han maa nu smukt spadsere eene.
Han gaaer, men gaaer som i en Ørk.
Han gik, til det blev gandske mørk,
Og immer tænkte paa Philene,
Som svor, og gav ham Eed til Vaut,
At hun med Mandfolk aldrig gik.
Hvad Nu? I samme Øyeblik
Begyndte Maanen frem at pippe.
Amant her sin Philene saae.
Nu er Amant jo oven paa?
Nu kand hans Haab dog aldrig glippe?
Amant! spadseer nu med Philene.
Nu kand kun Maanen Eder see,
Og Stierner være Vidnerne,
At Du og Hun spadserer eene.
Amant her i Forundring staaer.
Hvi saa? Ved Maanens dunkle Skin
Han saae Philenes lette Trin.
Imellem to Philene gaaer.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 36.

Onsdagen den 4 September 1765.

Dersom jeg ikke indførte følgende, som er mig tilsendt, kunde Vedkommende snart tænke, at dets Udelukkelse skede af Foragt. Men ligesom Bierne kand udtrække den sødeste Honning af de giftigste Blomster; saa kand man og lære noget af de meest lastefulde; i det mindste vogte sig, ey at vorde dem lige. Saadanne Caracterer ere vel ingen Zirater for det menneskelige Kiøn; men da det, desværre, er alt for vel bevidst, at der voxer Hvede og Klinte i een og samme Ager; vil jeg denne Gang beskrive dette Slags Klinte, for, om mueligt var, Hveden med den ey mere skulde oprykkes:

Tiggeren.

Ingen maa falde i Forundring over, at jeg kalder mig med mit rette Navn, og giver mig ud for det jeg er, nemlig en Tigger, og derforuden understaaer mig at tænke, at jeg skulde finde Velyndere og Elskere ved at giøre min Historie bekiendt; da mine Lige af alle fornemme og

skikkelige Folk synes at være forhadte indtil Navnet. Skam og Undseelse kunde vel holde mig tilbage; men da jeg hverken skriver noget Tigger-Brev, eller nogen kand giette, hvem jeg er: Saa har jeg ingen Aarsag til at blive skamrød over min elendige Tilstand, ved at bekiendtgiøre en Deel af mit Levnets Løb.

Jeg vil ikke beskiemme mine Forældre i Graven ved at nævne dem her; men saa meget maa jeg sige, at de vare ikke Folk af den ringeste Stand. De havde besluttet, at jeg skulde være Præst, og lode mig til den Ende begynde paa Studeringer; thi i min Opvext troede man, at ingen behøvede at studere, naar han ey skulde bestemmes til at være geistlig. Jeg var kun 14 Aar gammel, da begge mine Forældre døde i eet Aar. De efterlod mig saa meget Formue, at jeg meget got derved kunde have fortsat mine Studeringer; men jeg fik en meget haard Formynder, som knappede saaledes Alting af for mig, at jeg tabte Lysten, og længtes nu kun efter at blive myndig. Imidlertid var jeg dog sluppen til Academiet, som det var; men jeg maa med den allersmerteligste Anger bekiende, at jeg gad intet læst; thi jeg tænkte, som mange fleere, at jeg allerede var blevet Doctor; men derimod levede jeg hver Dag ret ryggesløst, og undsaae mig ikke ved at begaae de nedrigste Gierninger. Da jeg var blevet myndig, slog mit Arvedgods knap til at betale min Gield. Jeg var altsaa kommet saa vidt, at jeg ikke meere vidste, hvoraf jeg skulde leve. Da jeg lidet eller intet havde lært, saa duede jeg hverken til at underviise andre, eller forestaae noget Embede. Desuden var jeg et alt for vildt og uskikkeligt Menneske til at skulde have kundet skikke mig i en Condition hos ærbare og skikkelige Folk. Jeg blev altsaa ved Academiet, og søgte at ernære mig, og opholde Livet ved Spil, Spilbubestræger, Bedragerier, og ved at forføre unge Studen-

ter.

tere. Paa denne Maade har jeg tilbragt 12 Aar. I mit 38te Aar var jeg bleven saa afskyelig formedelst mit liderlige Levnet, skammelige Sygdomme og Guds retfærdige Straf, som jeg havde paadraget mig, saa enhver skammede sig ved mig og skyede mig. De mange unge Menneskers Sukke, som jeg havde ruineret, og deres Forældres Forbandelser over mig, begyndte nu at trykke mig. Jeg befandt at det gamle Ordsprog: Bander bider ikke paa, uden Næve følger med, var udsandt i Henseende til mig. Jeg flyttede alsaa bort fra det Sted, hvor jeg hidindtil havde opholdt mig. Jeg satte mig for, at ville blive et ærligt og skikkeligt Menneske; og da jeg var bleven udueli og uskikkelig til alle ærbare levemaader; saa var der intet dydigere tilbage for mig at udvælge, end at tigge.

Nu har jeg allerede over femten Aar været en Tigger, og flakket meget vidt omkring. Jeg er endelig tilsidst formedelst min udstandne Elændighed bleven bragt til en Følelse af Dyden; og jeg maae derhos sige, til mit Hiertes Glæde, at jeg haaber, ey at have meere Aarsag til at befrygte mig for ydermeere Straf fra den strænge Retfærdighed. Jeg har i disse Dage faaet Løfte om at blive antaget i et Hospital; og da jeg, siden min Ankomst her til Byen, har faaet Leylighed til at igiennemlæse Eders udkommende Ugeblade, har jeg tænkt, det kunde maaskee have sin Nytte, om mit Levnets Løb saa kortelig blev bekiendtgiort, paa det at unge Mennesker, som stilles blotte for Verdens Forførelser, kunde see sig i Speyl paa mig, og tage sig vare. Men da jeg med Flid ey har vildet trække min Historie længer ud, for ikke at give uskyldige unge Mennesker Forargelse, i det jeg søgte at forekomme deres Vildfarelse; saa vil jeg allene tilføye nogle Anmærkninger, som jeg har havt Leylighed til at giøre mig i min Tigger-Stand over Verdens Barmhiertighed. Maaske

samme kan blive nogen af Læserne til Opbyggelse, eller i det mindste give dem Anledning til en liden Eftertanke. Jeg vil kun fortælle de mærkværdigste Tildragelser, som mig er hendet ved mine Tiggerier.

Da jeg engang kom i en stor Bye, saa gik jeg just forbie en prægtig Gaard, hvor i det samme en prætig Karosse kom tilkiørende. Den fornemme Herre, som der boede, kom hiem, og blev ledsaget af nogle Tienere. Efter nogle Øyeblik gik jeg ind i dette Huus, i Haab at faae en rig Almisse. En af Tienerne begyndte hæftig at skielde mig ud, og jeg var allerede færdig at gaae bort, da Herren just kom ud af Døren. Han gandske ældelmodig satte Tieneren haardt til rette, fordi han begegnede mig med saadan Grovhed, og sagde gandske venlig til mig, at jeg skulde bie, han vilde skikke mig en Almisse ud. Jeg stod der og ventede over en halv Time, og endelig blev mig bragt to halve Skillinger. Da jeg nu virkelig for min Taalmodigheds Skyld havde fortient meere, saa ærgrede jeg mig forskrækkelig derover, og maatte falde i Forundring over saadan elendig Barmhiertighed, der næsten saa got som intet hialp en Fattig af mit Slags. Naar man vil give en Tigger saa lidet, saa skulde man i det ringste ikke lade ham bie i to heele Qvarterer efter to halve Skillinger.

Det er hendet mig utallige Gange, at man paa det allergroveste har beskiemmet og udskieldet mig, og dog intet givet mig. Jeg veed vel, at man ikke kand tvinge nogen til, at bevise sig endog de mindste Velgierninger; men da en Tigger ikke fornærmer nogen, naar han beder ham om en Almisse, saa kand jeg ikke begribe, hvad Ret man har til at bruge den Friehed, at beskiemme og drive Spot med en Elendig, som hverken kand eller tør værge og forsvare sig. Giver man ham endda desuden ingen

Almisse,

Almisse, saa er saadant Forhold ret et uforsvarligt Tyranni. En ældelmodig Menneskeven har endog Høyagtelse for Menneskeligheden i den uselste Gestalt. Vi Tiggere ere saa elendige nok; og hvorfor vil man da forøge vor Elendighed ved ubefoyede Beskiemmelser.

Jeg er kommen i mange Huuse, hvor man just ikke har begegnet mig haardt og grovt, men man har heller intet givet mig. Man sagde: Vi giver til de Fattige i Syge-Cassen; eller: I Dag deeler vi ingen Almisse ud. Jeg har nogle Gange erkyndiget mig om, hvor nær Uddeelningsdagen faldt ind, og jeg har tidt befundet, at deres Uddeelningsdage skal først indskikkes i Almanaken. De giver egentlig 3 a 4 halve Skillinger i Tavlerne. Mig tykkes at Samvittigheden siger saadanne Folk, at de ere forbundne til, at give Almisse. Paa det at de nu kand dysse deres Samvittighed i Søvn, og tilsnige sig Barmhiertigheds Skin og Berømmelse for Gavmildhed; saa vilde de indbilde Verden, at de uddeler deres Medlidenheds Overflødighed til de Fattige paa visse Dage.

Mange Gange har jeg først maattet besvare hundrede Spørsmaale: Hvem jeg var? Hvad jeg havde været? Hvad jeg havde lært? Hvorfra jeg kom? o. s. v. og endelig tilsidst faaet en halv Skilling. Jeg har i mit Hierte maattet lee ad saadanne Folk. Thi da de umuelig kand vide, enten man siger Sandhed eller ey, og Efterretninger af en Tigger ere gemeenlig lige saa uvisse som Slavernes om deres Misgierninger; saa veed jeg ikke, hvad Mayn saadanne Folkes Nysgierrighed fortiener. Jeg veed vel, at de, som ere dertil beskikkede af Øvrigheden, skulde paa det nøyeste examinere Tiggere og Landstrygere, hvilke jeg dog ofte har befundet meest skikkelige og mindst sørgesyge. Men jeg taler om Folk, som af blot Nys-

gierrighed vilde udfritte en Tigger, for at fordrive Tiden. Dersom de endda gav rigelig Almisse, saa var det dog Umagen værd at besvare deres Spørsmaal; men at holde en lang og vidtløftig Examen ud for en halv Skilling, det er ufordrageligt.

Der findes og et Slags Folk, som, naar man beder dem om en Almisse, strax rækker en Gave frem, men altid med Arrighed og Bitterhed. De holder de hæftigste Straffe-Prædikener imod Tiggere i Almindelighed; larmer imod Politie-Forordninger, og udøser deres heele Vrede, ikke allene imod den Tigger, de har for sig, men og imod alle Tiggere i Almindelighed. Jeg gad gierne vidst, hvortil alt dette nytter? En glad Giver er Gud behagelig. Hvo, som med Arrighed, Harme og Modbydelighed uddeler Almisse, kand umuelig kaldes dydig og gooddædig.

Jeg har ofte til min største Grømmelse maattet høre paa, at man, førend man meddeelede mig Almissen, har giordt mig de allerensindtligste Bebreydelser. Man forekastede mig paa det bitterste, at jeg maatte være en Dogenigt; jeg maatte have været liderlig, drukket, spillet, o. s. v. i mine unge Dage. Nu var vel alt dette, desværre, sandt; men hvad nyttede det, at sige mig sligt, som jeg alt for vel vidste, og havde den smerteligste Følelse af? Jeg var nu bleven en Tigger, og dermed nokſom straffet. Min forrige Opførsel var ey heller meere at endre. Men hvor ofte skeer det ikke, at man giør en Tigger saadanne Bebreydelser uforskyldt? Er det ikke Uret? En ædelmodig Velgiører giver den Fattige Almisse, fordi han nu er fattig, og krænker ikke et nokſom nedslaget Sind med bitre Bebreydelser.

Man skulde vel indbilde sig, at der ingen Fornøyelse eller Lystigheder indfalder ved Tiggeriet; men jeg

kand

kand forsikre dem, at man undertiden har mange artige Leyer, i sær, naar man streifferer om paa Landet. Da jeg begyndte at tigge, gik jeg endda med Paryk og Kaarde. Jeg holdt for, at man, af Høyagtelse for min lærde Stand, skulde give mig rigeligere Almisse, end Pøbelen iblant Tiggerne. Jeg mente og, at jeg gik allervisseſt, naar jeg adresserede mig til Præſterne, ſiden de dog skulde være Mønſtre for alle Dyder, og enhver Haandverksburs er forſikret, at han ikke skal bede om Hielp forgieves hos hans Haandverks Meſtere. Men . . . mange Steder vare Præſterne ikke hiemme; andre ſtuderede, og derfor ikke kunde komme dem i Tale. De vare lovlig at undskylde i sær om Løverdagen.

I nogen Tid lykkedes det mig ved en uskyldig Liſt, at jeg af mangen en Præſt fik en rig Almisse, i sær paa Landet. Jeg kunde endnu fra Skolen af saa meget af det lærde Sprog, at jeg talede alle de Præſter til paa Latin, ſom jeg havde den Lykke at treffe personlig. Jeg saae, hvilken Angeſt nogle maatte udſtaae ved den Leylighed. De uden engang at værdige mig med Svar, grebe straxt i Lommen, og for at ſlippe af med mig, gave mig det første det beſte Skykke, hvormed jeg ofte var vel tient. Men engang traf jeg meget utigtig an. Da jeg bankede paa Præſtens Dør, kom han ſelv og lukte mig op. Jeg tiltalede ham paa min sædvanlige Latinſke Maade, og tænkte, at min Liſtighed skulde og denne Gang lykkes mig. Præſten hilſede mig gandske mildt og begyndte en Latinſk Samtale med mig, ſamt anſtillede en Examen. Angeſtens Sveed ſprang ud paa mig; og, da jeg lidet rigtig eller intet kunde svare, gab han mig en ſtærk Irettesettelse paa Latin, og endte Talen med en To Mark, og sagde, at dersom han havde fundet ſig fornøyet med mig, vilde han have givet mig meere. Siden folgte jeg min Kaarde, og gav mig

aldrig

aldrig meere ud for det, jeg skulde være. Ja, saa ofte jeg siden den Tid talede med en Præst, skielvede jeg af Angest.

Jeg kunde fortælle Dem meget meere om mit Tiggerie; men dette kand være nok til at beklage mig for min Ungdoms Daarlighed; og være en tilstrækkelig Advarsel for andre unge Gemytter, som udlades i den vide, vilde og forførske Verden. Jeg forbliver ꝛc.

Adskilligt Nyt.

I en af Stadens Folkerigeste Gader, var forleden et meget blodigt Slagsmaal imellem tvende Slagter-Hunde; og var det noget besynderligt Nyt, at ingen Tilløb skeede, og ingen af de forbigaaende ophoidt sig for at tage Partie.

Anmærkninger.

Himmelen veed, sagde forleden Madame Tartyfinde: Jeg er dog ikke saa slem. Jeg udøver saa meget got, kiere Hr. Fetter, som jeg kan, og dog har jeg ikke andet end Skade og Fortred deraf. Jeg giver Almisse til de Fattige. Det er gandske nylig siden, at jeg opklædte en Betler, som jeg ikke kiendte. Jeg tog ham i nogle Uger i mit Huus. —— Men tænk engang, det var en Spitzbub, som endelig en Nat aabnede mit Skab, giorde det tomt og sneeg sig hemmelig bort. —— Naar jeg samles med mine Venner og Omgangs-Søstre, saa siger jeg dem af et got Hierte alle deres Skrøbeligheder, hvorom heele Staden taler, paa det de kan forbedre sig; men jeg haver neppe vendt dem Ryggen, førend de taler meget ondt paa min Bag, og driver Spot med mig. —— Da jeg for kort siden græd af Medlidenhed, fordi man lastede en gammel Kone formedelst hendes alt for store Brug af stærk Drik, saa blev jeg udleet, og man spurgte mig, om hun var min Veninde? —— Med saa Ord . . . mit gode Hierte . . . Ak! Dyden belønner ikke meere . . . Ikke saa hastig, Frue Tante! svarede den anden. Eders Hierte er got. —— Men Eders Forsiatighed. —— Dyden uden Forsigtighed er, om ikke altid en indsnigende Last, saa dog i det mindste den nærmeste Vey til at

skade andre, og at berøve sig selv dens

Sødhed.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrøllen.

No. 37.

Onsdagen den 11 September 1765.

Atter som en Avis:

Correspondence.

Besvarelser

Paa de i No. 32. fremsatte Spørsmaale:

1.) Spørges: Hvorledes Kierligheds Tilstand og Heftighed best kand opdages imellem de Forelskede?

Dette kand allervissest og tilforladeligst skee ved at betragte de Breve, som vexles imellem elskende Personer; De første Anfald af Kierlighed ere almindelig de hæftigste, og de første Breve imellem Forelskede, ere gemeenlig de længste. Ligesom nu Kierlighedens Heftighed efterhaanden tager af, saa finder man og stedse meere hvidt paa Papiret, som skal være Tolken derom, indtil endelig Brevet bliver et fuldkomment Blanket, ligesom Hiertet, hvis Sprog det egentlig skal udtrykke. Jeg er i disse Anmærkninger kommet saa vidt, at jeg altid understaaer mig, at opdage Kierlighedens Tilstand og Heftighed blot af det sidste Brevs Form og Størrelse, uden at læse det, og uden at giøre

Betragtninger over Indholdet. Nemlig: Staaer den første Linie af et Kierligheds Brev en liden Fingers Bred oven fra Kanten af Papiret; Navnet nederst paa den yderste Ende af den fierde Side; Linierne tet sammen, og Bogstaverne saaledes dreven op til hinanden, at de ligesom ligger paa hverandre: saa slutter jeg strax, at Saaret, hvorover de klager sig, er endnu gandske friskt, og bløder af den indbildte foraarsagede Pile-Bleſſur. Naar man nu har den Frihed, at see de følgende Breve ikkun i en fiorten Dages Tid, saa skal man finde, at den første Linie kommer stedse nærmere imod Midten af Siden; der bliver videre imellem Linierne, og Bogstaverne kand gandske magelig røre hinanden. Navnet kommer til at staae paa den tredie, den anden, og endelig paa den første Side. Ja Navnet flyttes tilsidst saa høyt op, at det skrevne eller Brevet i sig selv ofte ikke udgiør halvfierde Linie. Jeg har saa længe overvejet denne Sag, at jeg altid finder en forskrekkelig Afskye, naar jeg seer et stort Rum oven til. Dette hvide blanke Rum forekommer mig stedse, ligesom derpaa stod skrevet: Jeg har kun meget lidet at sige Dem. En Elsker, som begynder Brevet tet oven til, skriver Linierne saa tet sammen som mueligt, og dog alligevel ikke fylder den fierde Part af Bladet, synes i det mindste at ville have skrevet meget, og kand i saa Maade undskyldes.

2.) Spørges: Hvad Slags Vinter-Brændsel monne de got Folk bruge, som boer i Maanen?

Herpaa er endnu intet Svar til mig indløbet. Men jeg holder for at en Fyrbøder i den Egn allerbest kunde besvare dette Spørsmaal, naar han ikke var alt for fuld af Fyr og Flamme.

3.) Spørges: Om Socratis Hustrue Xantippe her været saa ond og slem, som hun beskyldes for?

Det er vanskeligt at udrydde de engang indgroede Meeninger. Den slette Dom, som stedse fældes over den for længe siden opraadnede Xantippe, bekræfter dette. Maa hun ikke tiene til et Ordsprog om alle onde og arrige Koner? Men hvad Ondt har da denne gode Kone giordt,

at

at alle onde Koner efter hende skal kaldes Zantipper? Jeg vil kortelig fortælle det, som meest legges hende til Last, og ved hver Linie falde i Forundring over alle de Historie-Skrivere, som har optegnet disse smaa Ting om denne ærværdige Kone. Enhver Kone, der er betynget med en Mand af saadan Caracter som Socratis var, har den billigste Aarsag til at viise sig i sin Opførsel som hun; og naar vi har hørt, hvad der var ved ham at giøre, saa maae man be ndre hendes Dyd, og saa vil man kunde see, at han ikke engang var saa from og god en Kone værd. Det er lutter smaa Ting, som hun udskriges og maa høre ilde for. Engang kastede Zantippe en skiøn Kage paa Gulvet, og traadde paa den; men hvorfor? Socrates kom hiemslæbende med den, som en Foræring fra hans Kielledægge Alcibiades; og det er bekiendt nok, at denne store Philosoph havde giordt sig mistænkt, ikke allene iblandt Folket, men endog hos sin Kone, at han forførte unge Drenge-Børn. Jeg vil troe, at Socrates var uskyldig; men hans uforsigtige Omgang med saadanne Drenge kunde dog oprøre Galden hos en dydig Kone, der vilde holde Hævd over hendes Mands Ære; og det var Aarsagen til hendes Vrede, da han kom hiem med bemeldte Pandekage, og ligeledes da hun en anden Gang jog Manden ud tilligemed en heel Skare af unge Drenge, og da han satte sig uden for Døren, slog Vand paa ham, hvilket han gandske taalmodig fordrog, sigende: Efter Torden følger gemeenlig Regn. Men hvad skulde Zantippe med alle disse Drenge i sit Huus? En anden Gang veltede hun Bordet om for ham og Euthydemus, efter at hun først dygtig havde skieldet dem begge ud; men hertil havde hun og sin retfærdige Aarsag; thi Armod og Fattigdom regierede i hendes Huus, og hun kunde ikke fordrage, at Manden i saadanne Omstændigheder vilde slæbe Giester hiem. Socrates havde to Koner, Zantippe, om hvilken Spørsmaalet nu er, og Myrtone, Aristidis Datter; thi det var den Gang ikke forbudet at have to Koner. Disse to Koner kunde aldrig forliges, og Tretten endtes gierne med Hug og Slag, som gik ud over deres fælleds Mand, der loe skogger høyt, baade medens de klamredes indbyrdes, og naar de begge bankede ham. Disse ere de groveste Beskyldninger, som giøres imod Zantippe; men i alt dette

var hun dog en brav og ærlig Kone, som fortiener al Undskyldning; og Socrates roser hende ved alle Leyligheder, hvilket han ey skulde have giort, om han ey havde været overbeviist om hendes gode og fromme Gemyt. Men betænk ikkun, hvor tungt det har været for saa brav en Kone at leve hos saadan en Mand, som vel havde Ord for at være en stor Versligviis, men var og tillige den dovneste Krabat, som Jorden kunde bære, og han kunde aldrig faae i sit Hoved at Arbeyde. Naar hans Fader Sophroniscus gav ham noget at giøre, saa lod han Arbeydet ligge og gik bort. Da han var bleven sin egen Mand, saa arbeydede han aldrig, førend den yderste Nød drev ham dertil; og naar han havde fortient lidet, saa tænkte han ikke paa at arbeyde igien, førend Fortieneste var fortæret. Hans heele Liv bestod udi, at gaae og spadsere og snakke med Folk. Frihed kaldte han Lediggangs Søster, og Arbeyde en Søster til Trældom. Dernæst gad Socrates gierne gaaet til Gilder og Giestebud, og gad helst været der, hvor det gik allervildest og ryggesløsest til. Han svirede til langt ud paa Natten; og Plato fortæller om ham, at han aldrig gik hiem fra Drikkelaug førend i Dagningen. Han kunde drikke saa meget, at ingen kunde holde det ud med ham. Overalt bekymrede han sig slet intet om sit Huus og Huus-Sager. Det var ham lige meget, enten hans Koner havde noget at æde eller ey. Han slæbede ofte i Kisbet altid Giester hiem i sin Fattigdom (thi hans Huus og heele Formue taxerede han selv paa 5 Miner, det er paa det høyeste beregnet, et Hundrede Rigsdaler) og endda var han af de fornemmeste Folk. Naar nu Zantippe opførte sig ved saadanne Leyligheder som en brav Kone, og vilde bevare hendes Mands Anseelse, og søge at spare det lidet, de eyede, og satte ham derfor til Rette, saa afbrød han hende med disse Ord: Giv dig tilfreds; ere Giesterne artige og høflige, saa tager de til Takke med hvad, vi har at byde dem; hvis ikke, saa vilde vi ikke græmme os derover; lad andre leve for at æde, jeg derimod æder for at leve: Bør nu vel Zantippe lastes, da hun var en Kone, som stræbte, at bevare hendes Mands Ære, der var saadan en forunderlig Mand baade i Klædedragt, Omgang og Levemaade? Jeg tvivler paa, at nogen Kone, nu omstunder, der havde slig en Mand,

vilde

vilde være hals saa from som Zantippe. Hun elskede sin Mand inderlig, der dog i Hensende til Skabningen skal have seet ud som en Bavian eller Skovtrold. Hvilken Kierlighed beviste hun ham ikke i Fængselet? Hvor rørt blev hun ikke over hans Dods Dom? Hun raabte offentlig gandske høyt uden Frygt: Min Mand er uskyldig! og hvem vil tvivle om, at hun jo meente det; thi hvorfor skulde hun ellers have raabt saa høyt? Zantippe faldt sin Mand om Halsen, og man maatte rive hende fra ham med Magt. Hvilken Troeskab mod en Mand, som Døden ikke engang kunde ophæve! O! dømmer dog mildere om denne gode Zantippe, og alle Zantipper, end hidindtil er skeet. —— Naar jeg nu saaledes har giørdt Zantippe god, fordriister jeg mig til at giøre alle Zantipper gode. Det er jo ingen Kunst at sværte den beste Mand, naar man derved kand giøre en ond Kone god?

4.) Spørges: Hvorledes skal man skaffe sig Patroner?

De Svar, som herpaa ere indløbne, indeholder lutter gammeldags og forslidte Sandheder, saasom: Ved Duelighed og Dyd ꝛc. Men da det er den Spørgende om nye Sandheder og nye Opdagelser i denne Sag at giøre, saa udsettes Spørsmaalet, for i Fald noget ønskeligt Svar skulde indløbe. Ønsker imidlertid, at et klygtigt Hoved vilde og i saa delicat en Sag paatage sig Umagen.

Spørsmaale:

1.) Har Sielen et vist Sted og Sæde i alle Menneskers Legemer?

2.) Hvilket er det dyreste Vand, som mest kiøbes?

3.) Hvad er det man kalder Fortienester?

Adskilligt Nyt.

For nogle Dage begav den fornuftige Herre med sin dydige Frue sig til deres Lystgaard, for at forlyste sig.

Efter deres Tilbagekomst spurgte Herren een af sine Tienere, om Alting var rigtig tilgaaet, imedens de vare borte. Naadige Herre! svarede Tieneren: De behager at læse denne Sæddel, hvorpaa Alting er opskrevet. Tieneren ventede en stor Belønning. Ved Igiennemlæsningen befandt Herren, at alt Ondt men intet Godt var optegnet. Hvorpaa han sagde til den ublue Øyentiener: Skammer Du dig ikke, at Du vil tale saa ilde om Dine Medtienere? Hvorfor har Du ikke ogsaa opskrevet alt det Gode, som de har giordt? De maa dog gandske vist ogsaa have giordt noget Godt. Dog, jeg vil give Dig din tilbørlige Løn: Pak Dig strax af mit Huus. Efterdi Du har tænkt at vilde styrte andre, saa skal Du selv falde. —— Saaledes skulde enhver Huus-Fader og Moder forholde sig med sine Tienere. Og saaledes gaaer det tilsidst med den, som vil vende den verste Side ud paa Alting.

Anmærkninger.

Den veltalende Unge.

Med alle søde Zirater fra de Ambra rygende Haarlokker forsynet indtil de lette Pariser-Skoe, sad en ung Herre gandske stum i et artigt Sælskab; men maaske ikke magtsom, i det mindste paa sig selv. Hvad Diævelen, raabte han i det samme, da en Flue af en Hændelse snurrede igiennem hans Haarlokke, hvor kommer dette Uhey fra for at bringe mit Haar i Ulave? Jeg gad gierne vide, hvortil slige Creaturer nytter i Verden? —— Min Herre! svarede en Dame: Tak De Himmelen og denne Flue, som har aabenbaret os, at De kand tale; Man skulde ellers ikkun have dømt om dem af Klæderne og Lugten. Men nu kiender vi og deres Stiel. Seer De, min Herre, hvortil ogsaa en Flue nytter.

Dodsfald.

Udenrigs: Hr. Forlegger, en berømt Mand af de mange Skrifter, han har skaffet Verden. Hans Død beklages

klages høylig af alle Skrift-Forfattere. I Anledning af dette Dødsfald, har en Poet ulkiendegivet fine Tanker om

Menneskets Levnets Løb.

Fødes. Græde. Svøbes. Ammes.
Vugges. Tumles. Bæres. Gaae.
Klædes. Under Tvang annammes.
Lege. Voxe. Tanker faae.
Elske. Beyle. Gifres. Aves.
Immer halte ved et Haab.
Ældes. Svækkes. Dør. Begraves.
Det er alt vort Levnets Løb

Bekiendtgiørelse.

Her til Staden er nylig ankommen en berømt Doctor, som har opfundet et probat Middel imod Mile-Syge; og saasom han er en gandske uegennyttig Mand, giør han samme hermed offentlig bekiendt. Recipe: Tag en gammel Bierstidler Violin, hvorefter endnu ingen Skiøge har dandset; brænd den i Pulver og indtag hver Time 3 Unzer af Pulveret. Probatum est. NB. Jo ældre Violinen er, jo bedre den er.

Til Kiøbs eller til Leye.

☞ Hos Sr. Fuglefænger, boende paa Due-Slaget i den lille Gade ere meget skiønne Lykke-Duer at bekomme til forskiellige Priser. NB. Ved Lys har de de smukkeste Couleurer, og seer ud som Gomorræ Æbler.

NB. Hos Hr. Lommesnyder i den lange Gade er allehaande Ride-Tøy at bekomme for billig Priis, naar Liebhaberne ikke ere jaloux.

Til Kiøbs.

Hr. Forstilt forlanger til Kiøbs en saadan Maske, som kand holde Stik ved alle Leyligheder, i fær naar han vil krumme sig.

NB. Hos Complimentmageren i Reverentz-Strædet, sælges allehaande Complimenter Dusinvis. Forliebte Complimenter Dusinet til 24 a 32 Skilling.

Ydmyg-

Ydmygheds og Ærbødigheds Complimenter 8 a 12 Sk. Kiendskabs Complimenter 4 a 6 Skilling, og Venskabs Complimenter for en halv Skilling pr Dusinet. De Kiøbende faaer og altid en Høflighedes Compliment oven i Kiøbet. Hos ham kand og bekommes Skolvis Visit-Sædler, som har været i Brug, men hvorpaa intet er regarderet.

✻ I Kielderen paa venstre Haand, naar man bøyer om i den anden Gade, er nylig hiemkommen god, frisk og skarp Peberod, meget nyttig og aod at bruge for unge Enker, som ikke kand græde for deres gamle Mænd. Samme er og meget tienlig for nogle visse Mænd i deslige Omstændigheder.

W. Z. Hos Madame la Coquette er til Forhandling indsadt en meget artig Machine, som kand gaae, røre og bevæge sig paa mange adskillige Maader, item le, snakke og synge, samt spise, drikke og sove. Den kand alle Dage tages i Øyesyn, og i sær for Vinduerne.

NB. Allehaande fine, rare og kostbare Contrabande Vahre er for billige Priser at bekomme hos Sr. Landpranger; men han er temmelig uvis at finde.

Capitaler.

Vil nogen til forstkommende 11te December laane mig en liden Capital ikkun paa 10 a 20000 Rdlr. paa mit ærlige Ansigt, forsikkrer jeg, at jeg gandske redelig skal betale Renterne, og langt fra ikke giøre mig usynlig med Capitalen.

Bøger og Skrifter.

Dronning Cleopatræ Ægteskabs Forordning forlanges. Skulde nogen have samme, kand dem anvises en smuk Kiøbere.

Goliaths Vugge-Viiser, meget forskrækkelige smukke at synge i alle Ammestuer leveres med allerførste under Pressen. Hvortil Forlæggeren søger Brænumerantere; som alle forsikkres om Bogens Forfærdigelse, endskiøndt han forlanger Pengene forud. Vi lever i vanskelige Tider. Autor kand ikke fortænkes. Forsigtighed er en god Ting. Taxten er 4 Skilling Lybsk.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 38.

Onsdagen den 18 September 1765.

Udi et i sin Tid meget asseltelig Skrift siger den ubenævnte Forfatter et Sted: „Jeg har giordt mig „megen Umage for at udforske, hvad man egentlig forstaaer under det Ord, Smag, og hvad for tydelige Forestillinger man kand giøre sig derover; men jeg har „derved ikke opdaget meere, end at de, som meest taler om „Smagen, mener i det ringeste ikke deres egen; de har tilsket og forbyttet den med Indbildningen, og kunde altsaa „ikke give nogen sand Grund og Underretning derom."

Da mit Embede i nogen Maade ligner denne Forfatters; saa har jeg og befundet, at de, som ere færdige at strige sig heese over Folkets slette og fordervede Smag i Almindelighed, viser ofte selv i Særdeleshed, at de i mange Ting ikke har en alt for reen og fin Smag. Jeg har ogsaa mærket, at en Deel har stoer Vanskelighed ved at betegne, hvori enten deres egen eller andres fiine Smag bestaaer. Disse Ukyndige, med Tilladelse, vil jeg lære et got

Kunstgreb, hvorved de paa en behændig Maade kand blive meget velsmagende: De skal tage de 5 Sandser til Hielp, i Fald de har dem, og altid vise sig misfornøyede med alt, hvad de seer, hører, lugter, føler og smager; men skulde det endda ikke kunde hielpe; saa skal de sige reent ud som Bonde-Drengen sagde, der var nylig bleven Tiener hos en anseelig Herre, og nedslugte engang en raa Østers, og blev tilspurgt af en anden Bonde-Dreng, som just stod i Kiøkkenet: Peer! hvor gider Du ædt det Tøy? Men, uagtet Peer maatte vende sig og spye den ud, svarede han dog med en stolt Mine: Det er fornemme, min Herre spiiser dem. Ja, Peer spiiser og undertiden heele Stumper Acia, endskiøndt Vandet gaaer ud af Øynene derved hver Gang. Peer vænner sig nu ogsaa til med en meget fornemme Mine, dog med tillukte Øyne, at nedsynke heele Bagfierdinger af den beste Frøe eller Padde, blot og allene fordi det er Fornemme. Ja, Peer er allerede kommet saa vidt i Smagen, at han næsten uden Væmmelse kand spiise en vel tillavet Ragout af Oldenborrer, Snegle ꝛc., hvilket er noget forskrekkeligt, og vist nok en høy Grad i en fiin Smag. De Smagende skal endnu gaae videre. (Smage anderledes, end Hoben smager, saae man for nogle Aar siden i et ret høyt Digt). De skal ey allene vrage alt det, som de hører og seer hos andre Mennesker; men de skal endog være misfornøyede med en Deel af det, som baade Himmelen og Jorden frembringer. De skal altid klage, nu paa Eet, nu paa et andet, og dette skal stedse være deres Hoved-Val-Sprog: Dette duer intet; dette kunde være anderledes; nu er Luften for kold; nu er den for varm, o. s. v. Saaledes kand det Ord, Smag, efter mine ringe Tanker til høyere Eftertanke, best udtrykkes ved Hielp af de 5 Sandser, og beroer altsaa ikke paa Ganen allene. Til en ret fiin Smag henhører da, foruden en finere Gane, et klarere Syn, en stærkere Hørelse,

en

en skarpere Lugt og en finere Følelse, end som Menneskene i Almindelighed ere begavede med. Og disse finere Sandser holder jeg for ikke kand bedre og bequemmere udtrykkes og vises end ved en bestandig Misfornøyelse. Disse Tanker faldt mig ind, da jeg forleden spadserede i Haven, og hørte hvorledes mange besværede sig over den overmaade varme og tunge Luft. Jeg mærkede ogsaa heel vel, at der var stor Forskiel paa disse Klagendes Følelse; thi jeg hørte, at den, som var klædt i en grov og tung Klædes Kiol, og havde et tykt grundmuret Paryk paa Hovedet, besværede sig langt fra ikke i saa høy en Grad over den utaalelige Hede, som den, der sprang meget let i fine Silke og Stoffes Klæder med friseret Haar og Hatten under Armen. Jeg saae den, der var ligesom udstoppet for neden, og i Omkreds vist nok indtog et Rum af 8 Alen, og for oven var indsvøbt i en Fløyels Kyse og Kaabe foret med det varmeste Pelsværk, ikke nær stønnede og pustede saa meget over det Hede Væyr, som den, der var iført de fineste Nettelduger, og meest durchseende Flor, og enten havde en Parasol over sig eller en let Schæfer-Hat, som neppe rørte ved det bare Hoved, og derforuden var rigelig forsynet i Haanden med et prægtig Vind-Redskab, som ved en artig Bevægelse kunde forskaffe den meest kiølende og vederqvægende Vind, og altsaa havde slet ingen Tyngsel paa sig, undtagen en temmelig lang Baglast; men hvem vilde ikke drage den, endog i den allerstørste Heede? Jeg sluttede derfore af denne ulige Følelse, at de sidstes Smag, som ventelig vare de Fornemmeste, maatte være den fineste og beste efterdi de syntes meest misfornøyede.

I disse Tanker fornøyede jeg mig, og derved erindrede mig, hvad een i vore Tider sindrig Skribent siger et Sted:

Ligesom den Prophet Jonas kivedes med Gud, da Solen brændte ham paa Hovedet, og ikke lod af, forend han lod et Græs-Kar opvoxe, som gav ham Skygge; og ligesom han blev ved at knurre, og ikke kunde tilfreds stilles, da en Orm kom og fordervede samme skiønne Græs-Kar for ham: Saaledes har jo alle vi Mennesker været, og saaledes ere vi og endnu. Vi stræber med Begierlighed efter det, som vi holder for got. Et Øyeblik glæder vi os over dets Besiddelse. Strax er det os ligegyldigt, og tilsidst er det os gandske modbydeligt. Man tager Rigdom, Ære, en smuk Hustrue og Sundheden selv til Exempel. Det er den eene Gang som den anden. Vore Hierter ere ikke til at fornøye, saa længe vi leve. Ønsterne sætter sig i Bevægelse, og Besiddelse eller Brugen bringer dem til Hvile. Hin er Aarvaagen, og sørger for Livet, denne derimod er søvnagtig og afmægtig i Sielen. Den herlige Indbildning, Grillenfængerie eller Phantasie, at gøre sit Hierte tomt for Ønsker, er ikkun mueligt i Sødelærens Hoved, deres egne Hierter skal gemeenlig eller meestendeel forgaae deraf. Hvor ulykkelige skulde vi vel ikke være, om vores Gods i Verden varede bestandig, og om Nydelsen af een og den samme Ting mættede os evig, uden at vi igien kunde ombytte den med en nye Attraae! Jeg har kortelig anstillet mine Betragtninger over denne Sag, og var deri saa fordybet, at jeg ligesom drømte vaagende, i det Indbildnings-Kraften, som i Eenligheds Skygge kunde vise mig al dens Glands, ligesom forvandlede mine Begreb for mig til levende Billeder, som mig syntes at see med mine Øyne, og med hvilke jeg, ligesom det pleyer at skee i saadan en forunderlig Gemøts Tilstand, omgikkedes gandske fortroelig, og talte lydelig med, ligesom de alle havde været virkelig til i Naturen. —— Himmel! saade et ungt Fruentimmer, som spadserede frem og tilbage med sine raslende Silke-Klæder i den betakte eller

til-

tillukte Allee, hvor jeg sad; Himmel! Hvorfor giver du os ikke det heele Aar Sommer? Hvor tempereret er dog denne Luft! hvor indtagende og behagelig er dog ikke den gandske Natur! —— Jeg foer fort i denne Indbildning, og først saae ikkun Naturen ret an, og den var fortreffelig, og Sommeren var for mig den kiereste Aarets Tid. —— Strax derpaa kom en Gestalt, ligesom en And, der med stor Møye roer sig frem paa Vandet, neden fra Alleen op imod mig; men da den kom nærmere, blev jeg vaer, at det var en kort, men meget breed, tyk og udstoppet Mand, som neppe kunde drage sit Væyr. O! den forsmædelige Heede! sagde han, hvad er dog Sommeren besværlig! for min Part priiser jeg Vinteren; thi da kand jeg giøre mit Kammer saa varm, som jeg vil. Men hvor skal man kunde skiule sig for Sommerens utaalelige Heede? I det samme kom ham en anden Mand i Møde, som saae meget rød af Ansigtet, og tiltalte ham saaledes: Jeg glæder mig ret over Høsten, naar alle de skiønne Frugter bliver moedne; det tegner til en fortreffelig rig Viin-Høst i dette Aar. —— De gik bort med hinanden, og jeg hørte paa deres Snak, at de kom ikke nær overeens; dog kunde jeg ikke forstaae, hvad de sagde. —— Jeg bekymrede mig ey heller meere om dem, da det første Fruentimmer med meget hastige Skridt kom ilende tilbage, og lod sig lede af sin Kammer-Pige. Jeg hørte, at de hastede til Huus, fordi de havde seet en Torden-Skye at trække op. Ja, naadige Frue! sagde Kammer-Pigen, saadant bringer den lede og stemme Sommer med sig. Derfor priiser jeg Foraaret, da man dog i det ringeste kand være sikkre i Haven for Torden og Uvæyr. —— Disse ilede hastig fra mit Øyesyn, og strax derpaa var det for mine Øyne, som jeg saae et stort Selskab at sidde til Taffels, som var udziiret med de kostbareste Rætter og herligste Frugter. —— Disse ere de første Jordbær, sagde en adelig Dame, som jeg har spiist

i dette Aar. De ere ret fortræffelige! —— O! svarede en Kiøbmands-Kone: vi har saa mæn allerede havt dem for fem Uger siden, og de ere nu saa viderlige for mig, at jeg nu ikke kand faae een eeneste i Munden. —— Hum! sagde en Borgerkone: Jh! see hvilke Lækkermunde! Jeg overlader til Dem alle Jordbær, Himbær, Kirsebær og alle Have-Frugter for een eeneste god Ræt grønsaltet Kiød, og ønsker intet meere, end at Slagter-Tiden ikkun var først forbi igien. —— Giv mig et Glas af Eders Medoc-Viin, sagde en Cavailler til Verten, som lagde for ved Bordet; jeg har drukket mig gandske leed og kied af Burgundie, og kand nu ikkun fordrage gandske lette Viine. —— Ja, svarede en gammel Halvlærd: jeg legger dette til, i heedt Væyr; men den kolde og fugtige Luft, som nu falder mig meget besværlig, udfordrer meere hidsige Viine. —— Ney, svarede den andrn, denne Luft dæmper min umaadelige Sveed, og jeg maatte være en stoer Daare, om jeg vilde befordre den samme ved hidsige Viine, da Sveden desuden udmatter mig nok. —— En gammel Kone fandt her Leylighed til at falde ind i Talen, og sagde: imod den stærke Sveed er intet bedre, end suur Spise, Frugt, Sallat, Kirsebær, Jordbær, Himbær, o. s. v. —— Saasnart Hosten tillod hendes Naboerske, som imidlertid med et Haandvink havde imodstaaet dette Raad, udstødte hun disse Ord paa saadan en Maade, som naar en hoster Blod: Suurt foraarsager Hoste! Provence-Olie er min Delicatesse! —— Jeg blev snart mæt af denne Disputeren, og det heele Sælskab forsvandt for mine Øyne.

Paa dette Sted tykkes mig, at den Fabel om Sommer-Fuglene i Haven meget vel kunde passe sig. Jeg vil forsøge, om jeg kand have Lykke til en simpel Oversettelse. Her er den:

Som-

Sommer-Fuglene i Haven.

I en yndig og behagelig Have saae man engang en stoer Mængde Sommer-Fugle af allehaande og forskiellige Farver, som alle flagrede glade og lystige omkring i det heede Soelskin, og ethvert Slags, formedelst en hemmelig Drift af Naturen, at søge saadanne Planter og Vexter, at sette deres Æg og Yngel paa, som i sin Tid kunde kaffe den fordeelagtigste Næring og Underholdning for de Unger, der vilde saa lidet i Førstningen blive deres Mødre lige. En deylig broget Hun kom, efter at den havde lagt sine Æg fra sig, udflyvende fra Linde-Bladene af en Bue-Gang, og sagde, i det den svævede over en Hekke af Johannesbær-Torne: Fy! hvor ekkelt lugter Dunsterne fra disse Buske! Dersom jeg maatte raade, skulde der ikke findes et Blad deraf i Haven. —— Ey! ey! raabte en sortspraglet Sommer-Fugl udaf Hekken: Det var meget ubeleyligt og skadeligt for mig; thi Bladene af disse Buske ere de eeneste, til hvilke jeg kand anbetroe min Afkom, og sette mine Æg paa. Med større Billighed kunde du forbande hine unyttige og stikkende Stikkelsbær-Torne. —— Ikke unyttige! raabte en anden dobbeltvinget Sommer-Fugl, som i det samme satte sig ned paa den lige over for staaende Stikkelsbær-Hekke. Bladene af disse Torne ere den beste Kost for mine Børn. Men vilde I see noget ret unyttigt og skadeligt, saa betragter dette Ukrud, som her staaer neden under, der blot formedelst Urtegaards-mandens Skiødesløshed og Efterladenhed bliver staaende her. —— I det samme floy en mørkeblaae plettet Sommer-Fugl ud fra en stoer Nelde-Buske, og sagde: Tak og Priis være denne Skiødesløshed! Denne Urt, som I holder for Ukrud, er just den eeneste, som er bequem og god til Føde for mig og min Yngel. —— Der kom endnu flere Sommer-Fugle af andre Slags flyvende til, af

hvilke

hvilke den eene stedse roste en Vext, som en anden havde Af-skye for. Men omsider bleve de dog allesammen eenige i at bifalde denne Dom og Meening, som en af dem, vente-lig den ældste, lod sig forlyde med paa følgende Maade: Lader os glæde og fryde os ved, at Sagterne bliver tilbe-redte i saa mange Slags Planter paa saa mangfoldige og forskiellige Maader, at vi allesammen, hver for sig, kand finde noget behageligt, sundt, nyttigt og triveligt; og le-der os tilstaae, at ingen Plante eller Vext, er uden sin vir-kelige og besynderlige Nytte; thi hvad den eene af os da ikke gider havt, det gider den anden.

* * *

De mange Slags af Mad og Rætter
Hver Danes Lyst og Mave mætter.
Den Forskiel, som paa Smagen er,
Forgieves ey en Ræt frembær.

Saaledes Sandhed og fremtræder
I allehaande Dragt og Klæder.
Paa det den hos forskiellige
Maa Bifald saae des snarere.

Og da det, som den eene smager,
Den anden ofte ey behager,
Men fryder ret den tredie.
Saa lær af Sommer-Fuglene:
At Du ey laster det, som Du unyttigt mener;
Thi hvad, som ikke Dig, det nok en anden tiener.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 39.

Onsdagen den 25 September 1765.

Atter maa jeg anvende dette Blad til en Deel af de til mig indløbne Breve, som Forfatterne har forlangt bekiendtgiorte. Mine Læsere seer deraf, at jeg maa føre en temmelig Correspondence, og at det er ikke saa ringe en Sag at være Skribent, i hvor ringe man end kand synes. Dette første Brev er fra Doctoren til den Skiønhed, som jeg i mit No. 3. anførte, og som forlangte hans Betænkninger om Sminke:

Mademoiselle!

„Jeg kand umuelig over Hovedet beviise, at Sminke ikke forderver Ansigtet; ligesom det heller ikke i Almindelighed lader sig beviise, at Maden forderver Maven. „Dersom De, ligesom Bønderpigerne, sminker sig af Bekken eller med Martii Maaneds Snee-Vand, eller med andre uskyldige Vande og Sæbe, saa har De Ret, og Deres Mama har Uret. Men De maa ikke sminke sig med „saadant noget, som giør nogen meere Virkning, end at „rense og blødgiøre Huden. Brændeviin, Ungersk Vand, „og dessligе Spiritus, trækker Huden sammen, giør den stiv,

„og formeerer Rynkerne. Herved vil De komme til at see
„gammel ud for Tiden, og blive rynket ligesom en Mu-
„mie; og dersom De sminker sig med Mercurialske og
„sterk sammentrækkende Midler, for at faae en fornemme
„bleeg Farve, saa vil De endda blive meget hesligere. De
„kand deraf falde i udtærende Sygdomme, og forderve
„Deres Sandsers Brug. Vil De, som nogle giøre, ta-
„ge den grove Hud bort ved skarpe bidende Ting, paa det
„at der siden skal voxe en finere og blødere Hud, saa kand
„De deraf meget let faae et Ansigt af Pergament; thi paa
„hvert Sted, som bliver saaledes saaret, vil Huden blive
„meget haard. Dersom De vil fordrive Fregner og Fran-
„gler med Svovl og Vin-Eddike, saa maa De giøre det
„meget varligt, paa det at De ikke skal drive Ureenlighe-
„derne tilbage ind i Kroppen; og dersom De vil giøre De-
„res Hud glat, saa maa De overveye, hvad Krüger siger
„om den Recept, som jeg vil afskrive for Dem:

„Man tager ret glat Talg, ikke af Lys; thi
„ellers maatte man blive saa smuk, som en Skor-
„steensfeyer, men den, som Apothekerne, (der giør-
„ne tale Latin, kalder *Talcum.*) Man kommer
„noget Sukker-Candis dertil i en Morter, paa det
„at det desbedre kand lade sig støde smaat; og
„naar det altsammen er støbt ret smaat og fiint,
„saa staaer man Jesmin- eller Mandel-Olie der-
„paa, smører Ansigtet over dermed, og viisker det
„af igien med et reent Klæde. Naar man herpaa
„seer sig i Speylet, saa skal man have saa glind-
„sende en Hud, at man næsten selv skulde holde sig
„for at være et Speyl. Skulde Glandsen være
„alt for overnaturlig, saa lader den sig formindske
„ved Pudder. Omendskiønt jeg ikke kand holde
„denne Smink for at være sund, efterdi den til-
„stopper Svedehullerne i Ansigtet, saa er den dog
„usky-

„uskyldigere og mindre farlig, end de Mercurialske
„Sminker.

„Dersom De lod det beroe ved den blotte Natur, Made-
„moiselle, saa skulde det være langt bedre baade for Dem
„selv og Deres Beskuere; thi De seer vel, at de fleeste
„Sminker ere skadelige for Sundheden og Skionheden.
„Imidlertid skal De ikke holde mig for en Mand, som skri-
„ver, for at befalde strænge Mødre. Jeg holder det ikke
„for umueligt, at være kydsk, og tillige at sminke sig;
„og Deres Mama har Uret, naar hun troer, at ingen
„fromme og ærbare Folk sminker sig. Siig De hende ik-
„kun, at endog Pave *Paulus II.* har sminket sig; men De
„maa tillige ikke dølge for hende, at hans Caracter var gier-
„rig og forfængelig. Siig De hende, at de Trojanske
„Fruentimmer har vasket sig med Vandet af Scamander
„for at faae lyst Haar; og at Gudinderne, om hvis Skion-
„hed Paris fældede den ulykkelige Dom, har toet sig med
„dette Vand, førend de fremstillede sig for ham. Vil alt
„dette endnu ikke hielpe: saa beraab De sig paa den gamle
„Skribent Ælian, som Deres Mama nok skal lade blive
„ulæst, hvilken siger i hans 12te Bog, at de Grækiske Pi-
„ger har sminket sig med Farver af Lægedoms Midler.
„Iblandt saa mange ærlige Folk, som har sminket sig, kand
„nu vel ogsaa en Deel af vore Fruentimmer gaae med; og
„Deres strænge Mama maa desuden betænke, at De skulde
„dog alligevel ikke ophøre at være forfængelig, om De end-
„ogsaa maatte ophøre at giøre sig smuk ved Sminke."
Jeg forbliver ꝛc.

Jeg vil haabe, at jeg, ved dette Brevs Indførel-
se, har giort alle de Skionheder en vigtig og ret kostbar
Tieneste, som finder sig i høyeste Grad fortornet, og mis-
fornøyet med Naturens mindre eller større Gaver og ukunst-
lede Ansigter. Her har de nu en tilforladelig Recept, ja,
meere end een, og det fra en troeværdig Mand og berømt

Doctor, hvilken de kan forlade sig til, i alle Ting at vilde befordre det smukke Kiøns Beste og Gavn, Skiønhed og Anseelse. Men skulde nogen virkelig Skiønhed (de dydige Skiønheder frygter jeg ikke for) misbruge Recepten, og, i Tanke endnu at ville forøge den Naturlige Skiønhed ved nogle smaa Tilsatzer, og derved formindske og forverre den samme; eller skulde een i egne Tanker Hæslig vilde fordrive det naturlige Vanheld, (om man saa maae sige) og derved blive end ydermeere hæslig, skulde det virkelig giøre mig hiertelig ondt; thi jeg er meget blødhiertet. Her er nok et Brev:

Velagte gode Ven!

„Det Spørsmaal, som en meget dybsindig Spør„gende har giort i Adresse-Contoirets Efterretninger No. „63. 2) Mon Storkene om Vinteren ikke gandske for„lader Jord-Planeten? tykkes mig, den gode Mand, „som har Correspondence paa Luft-Planeterne, allerbest „kunde besvare. Imidlertid fortiener dog Spørsmaalet „et Svar; og det er jo billigt at svare en Spørgende? „Men da jeg længe har ventet en anden at vilde betage mig „Umagen, vil jeg sige Dem en af vore lærde Mænds Tan„ker derom, om De vil bekiendtgiøre dem. Her er da et „Svar: Storkene flyver slet ikke bort fra Jord-Planeten „om Vinteren; men, naar det bliver Vinter hos os, saa „flyver de hiem igien til sit eget Land og Sted, og bliver „Mennesker, som de vare før. Storkene ere da ikke an„det, end et Slags Mennesker fra de varmere Lande. Det „er jo nokſom bekiendt, at, da en ung Saltzburger engang „kom til Venedig, blev han af sin Vert tracteret meget „prægtig i nogle Uger, som han der opholdt sig, og da han „endelig vilde tage Afskeed og betale sin Vert for Forta„ring og andet, vilde Verten ingen Betaling have af ham, „men kaldede ham ind i et Kammer og fortalte ham i For„troelighed, at han om Sommeren var en Stork, og han-

„de

„de fit Rede ved den unge Saltzburgers Hr. Faders Huus;
„og da ham nu af denne Saltzburgske Familie var veder-
„faret meget got, saa vilde han igien vise sig taknemmelig,
„og fornøyede sig over, at have fundet saa god Leylighed
„dertil. Den unge Saltzburger reyste hiem, og holdt Bryl-
„lup med sin Kiereste, just da Storkene kom flyvende til de-
„res Rede. Brudgommen blev ikke dette saasnart vaer,
„førend han strax endog under Maaltidet tog et Glas, gik
„ud fra Bordet, og med en inderlig Fornøyelse drak Stor-
„kens Skaal med høy Røst: Ben venuto Signor Hoste,
„faccio un Brindis a v. s. &c. og derpaa fortalte Gieste-
„ne, at han paa sin Udenlands Reyse havde logeret hos
„denne Stork i den hvide Hest i Venedig. Giesterne loe.
„Hvad de har tænkt om Brudgommen, veed man ikke.
„Men heraf seer dog Spørgeren, at Storkene ikke om
„Vinteren gandske forlader Jord-Planeten, endskiønt de
„for et halv Aars Tid lader af at være Storke. Saa-
„danne Spørsmaale fortiener jo saadant Svar?" Jeg
forbliver ꝛc.

Peder Pedersen,
Sognefoged.

P. S. „Jeg holder Aviserne og Patrollen tilligemed vor Præst og Degn; thi næst dem er jeg, uroesi, den „lærdeste i vort Sogn. Den ovenstaaende Historie har „ellers vor Degn fortalt mig. Han er virkelig en meget „lærd Mand, og kand mangfoldige saadanne artige Histo-„rier. Jeg tilligemed andre mine Byemænd fordriver „mange Vinter-Aftener hos ham. Kroemanden er vel me-„get fortrydelig derover; men Degnen har dog ingen Ska-„de deraf; thi en heel Byes Mænd kand dog ofre ham mee-„re end een Kroemand. Alle Herskaber maatte ønske, at „de havde saadanne Degne, som vores, i Stedet for en „Kroemand i hveranden Bye, saa fik de rigtig deres Skat-„ter og Landgilde, hvormed ingen af vor Bye staaer tilba-„ge. Men jeg kom fra Storkene. Der kommer to hvert „Aar paa min Gaard, og det er mærkeligt, at de hver Gang „kaster et Eg ned i Gaarden. Vor Degn siger, det er et „Erkiendtligheds Bevis af Storkene, og at ansee som en „Tiende, ligesom for Exempel, at vi giver Præst og Degn

„Paaske-Eg, og andre Tiender. Der er ingen i vor Bye,
„som tvivler om Storkenes Menneskelighed, undtagen Ser-
„geanten; og det er en stoer Fornøyelse at høre paa ham
„og vor Degn, naar de kommer op at disputere."

Dette Post scriptum var temmelig langt. Jeg er af den gode Peder Pedersens Meening, og troer, at Storkene bliver Mennesker, som de var før. Imidlertid falder mig en Fabel ind om en ung Stork. Den beviser just ikke, at Storkene ere Mennesker; men at Menneskene ofte tænker vrangelig. Det er en Oversættelse:

Oxen og Storken.

En Oxe nylig laae og Drøvet tyggede
Med gandske overviis og heel alvorlig Mine.
Paa samme grønne Mark en Stork spadserede,
Som da just første Gang var fløyet ud fra sine.
Vor Stork saa from, som uerfaren var;
Saa Ærefrygt ham reent indtaget har,
Da uformodentlig han Oxen fik at see.
Han saae paa den, og saae sig dog ey mæt.
Der noget ubekiendt ham trakte nærmere
Til Oxen hen, og han besaae den tæt.
Imidlertid jo nærmere han gik,
Jo meer Ærbødighed vor Stork for Oxen fik.
Dens viise Myndighed han kunde ey fordrage.
Han derfor vævede sig meget ydmyg bort,
Halv flyvende, halv gaaende slap fort;
Tre Gange saae han sig til Oxen dog tilbage
Derefter fløy han liae frem
Og kom forundringsfuld og nær forbauset hiem.
„O! (sagde han til alle Storkene
Som vare der nærværende)
„O Brødre! hvilket viist og hvilket herligt Dyr
„Er dog en Oxe eller Tyr!
„Hvor tænker den dog dybt i alle Ting.
„Jeg saae det selv, da jeg mig saae omkring
„I Engen før. I maa paa mine Ord nok lide.
„En Oxe, tænker jeg, maa sikkert Alting vide.
„Hvor roelig var dens Aand dog hiemme!
„Hvor stærk var dog dens Hals! Hvor stille stode Øynene!
„Med hvad Alvorlighed laae den og tygaede!
„Den kunde gandske viist vort Lives Tarv forfremme.

„Dens

„Dens heele Hoved viser jo,
„At Visdom vist maae der som paa sin Throne boe.
Den unge Storк, at rose, blev ey træt.
Forundrende de andre horte det.
„Ja, Brødre! (Blev han ved, paa Oren tænkende
Da just de Gamle kom til Reden flyvende)
„Den Ore kunde os vist grundig underviise,
„Hvordan vi Jupiter tilbørlig skulde priise,
„Og lydige mod vore Fædre være.
„Den er i Stand til alt at reformere;
„Og raade Bod paa det uheldige,
„Som har indsneget sig imellem Dyrene.
„Hvi maa dog ey den viise Ore være
„Det Creatur, som alle Dyr skal lære?
Den Gamle mærkede hvad der var skeet,
Og knebbrede engang, for derved at faae leet.
„Mit Barn! (den sagde) o! vær ikke dog et Faar.
„Om Oren du at domme ey forstaaer.
„Den har kun Visdoms Skin og andet ingenlunde.
„Den giver ikkun Stød for det man kalder Grunde.

Her er nok et Brev:

Min Herre!

„Jeg var forgangen Aften hos en min gode Ven, „for at fordrive Tiden. Hans Kone var ikke hiemme; men „hans tvende Jomfrue-Døttre, den eene 11 og den anden „12 og et halvt Aar, sadde ved et andet Bord, og for„nøyede sig med deres Dukke-Tøy. De havde alle de Kiø„kken-Redskaber, som nævnes kand, af Messing, Kobber, „Tin, Blik og Træe, opredte Dukke-Senge og Vugge, alt „i complet og ordentlig Stand; og jeg mærkede, der stak „en artig lille Capital i alt dette Smaatøy; thi noget var „virkelig kostbart. De pyntede nu deres Dukker, af hvilke „nogle vare næsten lige saa lange, som de selv. Her bleve „de imellem uenige om Dukkerne, og mundhuggedes saa „smaat, indtil den eene af Arrighed rev Dukken fra den „anden, og ved den Leylighed trak Hoved-Prydelsen tillige„med Hovedet af Dukken. Da brød Vreden frem, og „Faderen drev dem ind i deres Kammer. Der skiendtes „de for Alvor; Er Dukke-Tøyet ikke mit, sagde den eene; „Ney, det er mit, sagde den anden. Mama, raabte den „Eldste, har sagt, at den, der bliver først aist, skal have „det. Mama, raabte den Yngste, har sagt, at den, der

„faaer

„faaer det første Barn, skal det tilhøre. Og saaledes tog „det eene Ord det andet, indtil Faderen tog sin Teffel, og „skilte Tretten ad. Mig tykkes, at Børn paa den Alder „kunde tilholdes at bestille andet, end leege med Dukker, „Vugge og Brude-Seng, hvorved de alt for tidlig faaer „Gifte-Nykker.“ Jeg forbliver ꝛc.

Ney, Min Herre, dertil kand de ikke vænnes for tidlig; af deres Dukke-Toy lærer de at kiende adskillige Kiøkken-Sager, som de maaske ellers aldrig lærte at kiende og mindre at bruge. Jeg veed den Mand, som fik en Kone, der aldrig bestilte andet i det første Aar end leegte med sine Dukker, og, da hans Naboer udloe ham, fordi han havde taget et Barn til Kone, sagde han, lad hende kun leege med sine Dukker, indtil hun selv har faaet noget at leege med, saa forgaaer nok Barnagtigheden, hvilket og skeete, og hun blev den beste Husmoder i heele Gaden. De kand ikke for tidlig tænke til at gifte, da de seer saa mange gamle ugifte og bedrøvelige Exempler for sig. Jeg vil endog forære disse unge Pigebørn et Stykke de kand synge, medens de pynter deres Dukker. Her er det:

ARIA.

Melod: Hør min Ven, kand du den?

* * *

Gammel Møe
Er en Øe
Hvis Handel snart maa døe;
Dens yndige, deylige, glimrende, nyttige Vare
Ikke kand
Til sit Land
Forskaffe nogen Mand;
See! derfor ere Kiøbmænd i dens magre Havne rare.
Gammel Møe!
Ingen Skippere
Hendes Land vil see
Men den Stakkel maa
Ubeseylet gaae.
O! I Piger!
Saa siger;
Thi Aar og Tid gaaer hen.
O! spøger, søger, leder og beder om en ægte Ven
Ægte Ven.
Er der nogen, som kand den?

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 40.

Onsdagen den 2 October 1765.

Adskilligt Udenbyes Nyt.

Fra Jerskestad haves den Efterretning: At der i disse Dage skal være en Placat offentlig opslaget. I Følge af den tillades det Fruentimmerne at røge Tobak, og efter eget Behag at følge med deres Mænd paa Viin- Øl- og Caffe-Huus; men dersom de drikker eller leer saa meget som Mændene, skal de betale Lauget for dem Begge. —— Fruentimmerne i bemeldte Stad skal og have giordt en Ansøgning til Raadet, at det dem frit og ubehindret maatte tillades, foruden anden Mands-Dragt, ogsaa offentlig at bære B * * * ; men denne Ansøgning er dem i Raade afslaget, for at forekomme den Uorden, som deraf vilde flyde. Og de skal allene lade sig nøye med at bære dem i Smu, ligesom de hidindtil har brugt. Det er at sige: Føre det sædvanlige Herredømme.

Fra Sorgenshiem haves den sørgelige Tidende: At en vakker ung lille Herre var for nogen Tid siden plat og aldeles henfalden til Dyb- og Tungsindighed. Hvortil

man mener, at hans Hierte-Mama, som havde afkortet noget i hans sædvanlige Lomme-Penge, var den største Aarsag. En ret tyrannisk Moder! Svagheden tog alt meere og meere til, og hans Hierte-Mama var allermeest bekymret. Man tillod den Syge, at han selv maatte udvælge, hvilken Medicin-Mester han havde størst Fortroelighed til. (Troen gior meget). Han udvalgte een, og der blev strax sendt Bud efter ham. Denne var Patientens meget gode Ven, og af samme Alder og Natur. Saasnart han havde seet den Syge, og talt med ham i Eenrum, skrev han Recepten, og gik strax bort. Den Syges Hierte-Mama løb efter Doctoren, og spurgte saare flittig til hendes kierreste Søn, og om hans Svaghed kunde have nogle farlige Sviter efter sig. Jeg vil ikke haabe det, svarede Doctoren, naar den Syge bliver omgaaets paa den rette Maade; man maa for Alting vogte sig, at man ikke giver ham mindste Anledning til Fortræd og Ærgernis. Hierte-Mama var saare bedrøvet. Ingen maatte komme til hendes Søn undtagen hun selv; hun opvartede og pleyede sin kiere Søn paa alle optænkelige Maader, og opfandt adskilligt for at fornøye og opmuntre ham. Ja, hun, meere af en Hendelse, end i den Tanke, at det kunde giøre nogen Virkning hos den Syge, som hun syntes at være paa Pynten af de Dødes Rige, aabnede sin Sparebøsse, og fyldte hendes kiereste Søns Guldbørs med de beste og vægtigste Ducater. Den anden Dag, da Doctoren kom igien, befandt den Syge sig lidet bedre, og den tredie Dag befandt han sig allerede til Hest, og giorde en Skov-Reyse. Men hvem havde nu hiulpet? Doctoren med sine Medicamenter? Eller Hierte-Mama med hendes gode Huus-Raad? Det maa Doctoren og den Syge best vide.

Fra Friehedsborg er nylig den Tidende indløben: At den unge Herre Vinosus, en værdig Søn af den gamle

Hr.

Hr. Bibaces, var til Giest en Aftenstund hos sin gode Ven. Efter Maaltidet begyndte de sig brav, og derpaa begav den unge Herre sig hiem i Følgeskab med en smuk ung Pige, som bar Lygten for ham, og skulde lyse ham hiem. Underveys tildrog sig denne ulykkelige Hendelse, at Lyset gik ud i Lygten. Hr. Vinosus tog en Ducat frem, og forærede sin Ledsagerinde for sin Gang og Forskrækkelse. Saa gavmilde ere de unge Herrer i Frihedsborg. Andre belønner denne Tieneste anderledes, og ved saadan Begivenhed ofte forer de skrøbelige Piger i farlige Omstændigheder.

Adskilligt Indenbyes Nyt.

En god jævn Borger har over for et halv Aar siden, efter sin Kones indstændige Tilskyndelse, maattet lade sig forfærdige en Fløyels Underklædning; men hun har endnu ikke kundet overtale ham til, at iføre sig den. Først lovede han, det skulde skee til Pintzedag; dernæst til St. Hans Dag; atter satte han det op til Michels-Dag; og nu har giort Opsættelse til Juul. Konen bliver gandske utaalmodig over denne Egensindighed. Giv dig tilfreds, lille Kone; siger han: Folk skal nok faae at vide, at jeg har en Fløyels Underklædning. Han fortæller og rigtig til hvem der kommer til ham, og føyer ydermeere til, at han har ladet sig føye denne Fløyels Dragt, for at føye sin Kone, at hun ikke skulde skamme sig ved ham, naar de gik i Kirke eller andensteds; men saa længe Manden bliver ved denne Egensindighed, gaaer hver for sig. Han er ellers i alle andre Ting en meget føyelig Mand, og i det Qvarteer, han boer, er han den eeneste af den Caracter: At han er en føyelig Mand, og den eeneste, som vil ikke gaae med Fløyels Klæder, endskiøndt de ere betalte.

Nogle Arabiske Meeninger.

1) Hvo som kiører paa Haabets Vogn, har Armod til Følgesvend. Saa kand man og sige: Hvo som vil kiøre, naar han ikke kand, skal kiøres, naar han ikke vil.

2) Naren og den Uvittige er sin egen Fiende. Hvorledes kand den være en andens Ven?

3) Paa sex Egenskaber kiender man en Nar: Han bliver vreed uden Aarsag; Han sladdrer uden Hensigt; Han troer enhver uden Forskiel; Han gaaer snart her, snart der, uden at have tilstrækkelig Grund; Han stræber efter det, som ikke tilhører ham; og han veed ikke at giøre Forskiel imellem sin Ven og sin Fiende.

4) Hvo som forsvarer Losagtighed, er nær ved at begaae den.

Følgende er indsendt:

Patriotisk Forslag.

Der er vel ingen, som nægter, at det Slags Skabninger, som baade virkelig ere, og de, som vil kaldes Poeter, jo udgiør et anseeligt Tal iblandt det menneskelige Kiøn. Ere de da Mennesker, saa ere de jo og, lige saavel som de andre Patrioter, forbundne til at befordre sine Medmenneskers og i sær sine Ordens-Brødres Beste. Det kand ey heller nægtes, at der jo, saavel paa Poetmager-Haandverk, som paa alle andre skikkelige Professioner, findes mange Fuskere og Neben-Poeter (at jeg skal bruge den i vor Tid saa nette som vittige Talemaade). En Deel

kand

kand undskyldes, som imod deres Villie nødes til at blive Poet, i sær af de Studerende; thi der er neppe nogen Moder, som troer, at hendes Søn er bleven rigtig Student, uden han har prædiket, og NB. gjort i det ringeste et Nyt-Aars-Vers. Da nu mange saaledes imod deres Villie for Slægt- Ven- og Patronskab ligesom i Hals og Haar bliver trukket til Rytteriet, og maa ride Pegasus, hvoriblandt mange imellem Aar og Dag med Arme og Beens Forliis bliver Græs-Ryttere: Saa for at forekomme saadan Ulempe, har jeg, som uværdig Skoleholder paa Landet, tænkt paa: At det kunde være meget nyttigt og til stoer Lettelse, om man havde i denne Videnskab, ligesom i mange andre, nogle Formularer at følge og betiene sig af. Mit Forslag er: At nogle af vore beste og sierste Poeter skulde giøre og udgive en Samling under Navn af Almindelige Vers, som, med en gandske liden Forandring, kunde bruges og anbringes baade i Sorg og Glæde. Som for Exempel: Et Nyt-Aars-Vers. Et Binde-Brev. Et til en Patron. Et Lig-Vers. Et Brude-Vers; Dog skulde der være et som kunde bruges til hver Stand i sær. Saasom et til en Militair. Et til en Civil. Et til Kiøbmænd og et til Haandværksmænd, hver efter sin Profession.

Her er et til en Prøve.

Brude-Vers.

O! Væv! ja, dobbelt Væv. O! gid jeg kunde væve
Saa fiin og rar en Væv, som der ey vævet er!
O! kunde jeg saa vidt, som hine Samsons Ræve,
Udæve for hver Mand, hvad Glæder der er her!
Her er en Vævere, trods hver en Vinkel-Væver.
En Væver, som forstaaer i Bund og Grund sin Væv.

En

En Væver, som forstaaer at bruge sine Næver,
Ja, meer end Næverne. Hver Væver raaber: Lev!
Saa lev Hr. Brudgom da, og væv i mange Dage!
Gid jeg saa got, som han, min Skialdre-Væv forstod.
Man skulde paa min Væv da ikke kunde klage.
Men see! jeg frygter, at min Væv er ikke god.
Apollo! hielp mig nu, du store Mester-Væver!
O! hielp at væve ret til denne Væverś Roes.
At væve Brude-Vers min Skyldighed udkræver:
Men Islet fattes mig, det klager jeg derhos.
Kand man derfore mig ey ægte Væver kalde,
Fordi Gudinderne ey spoler mig mit Garn,
Saa at mit Skialdre-Væv kand ikke got befalde,
Saa troer jeg dog mit Væv er derfor ey reent Skarn.
Jeg trøster mig og ved vi Væverе dog haver,
Som bedre væve kand, det veed jo alle Mand.
Ja, mange Væverе, som haver Væve-Gaver.
Vi tør ey hente Væv fra fremmed Sted og Land.
Er saadan Væv ey got for heele Land og Rige;
Thi mange Væverе er Landets Flor og Gavn;
Saa jeg tør sige frit og driftelig tillige:
O! Væv! o! rare Væv! hvor rart er Væver-Navn!
Saa lev Hr. Brudgom da, for med sin Brud at væve,
Væv got, væv lykkelig, væv baade Dag og Nat!
Gid Eders Væverie maa Folk for Øyne sveve!
Min Væv jeg skiær nu af, og tager til min Hat.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 41.

Onsdagen den 9 October 1765.

Mine Læsere seer, at mine Patroller ere flittige Folk i at bringe mig Nyeheder, saasom jeg saa ofte maa anføre de bragte Efterretninger under sine behørige Artikler, saa at mit Blad kommer næsten til at ligne en Avis.

Correspondence.

Besvarelser

Paa de i No. 37. opgivne Spørsmaale:

1) Spørges: Om Sielen har et vist Sted og Sæde i alle Menneskers Legemer?

Dette Spørsmaal kunde slye de Lærdeste nok at bestille med at besvare det, og jeg skal neppe fyldestgiøre mig selv, mindre andre, naar jeg faaer svaret efter mine beste Gisninger. Jeg veed nok, at en Deel har vildet forklare Sielen, andre har vildet beskrive den; men de Verslagtiise giorde efter mine ringe Tanker Philosophien ingen Ære, om de talede om Sielen, som om et Problema, noget mørkt, skiult, og som de skulde giette sig til. Maaske man da snarere skulde komme efter noget Sandt, end naar man vil bevise alt, ligesom det var saa let. Det kommer mig for, som jeg har læst, at visse gamle Kiettere

(nu omstunder findes ingen Kiettere meere) holdte for, at ethvert Menneske havde en dobbelt Siel, siden de mærkede saa mange Forandringer og Ubestandighed i Menneskets Foretagender, som de ikke driftede sig til, at tilskrive en eeneste Siel. Jeg vil nu ikke tale om, at vi slet intet indseer af Sielens Væsen; men jeg vil begive mig til Spørsmaalets Besvarelse, siden det dog nu omstunder er en afgiort Sag, at ethvert Menneske har ikkun een Siel. Denne Siel har vist nok et Sted og Sæde i Legemet; men ikke eet og det samme Sted i alle Legemer. Den Philosoph, som først tænkte saa høyt, at han gav Sielen Sted i Hiernen, havde uden Tvivl Ret i Henseende til sig selv, og jeg tilstaaer, at den hos alle Lærde har eller i det mindste burde have sit fornemste Sæde i Hovedet; thi Sielens Sæde er nok ufeylbarlig i de Deele af Legemet, hvormed Mennesker beviiser sig at være Mennesker, og ved hvis fornuftige og forundringsværdige Brug de svinger sig op over Dyrene. Jeg lader det gielde, at Sielens bequemmeste Opholds Sted er der, hvor den største og fineste Følelse ligesom støder sammen; men mig tykkes, det vilde være latterligt, at ville paastaae, at Sielen hos alle i Almindelighed skulde sidde i Hiernen. Hvo kand nægte, at Fegtmestere, Soldater, Kæmpere og Brydere har det væsentlige af Menneskeligheden i Armene, og jeg holder for, at Sielen altsaa hos dem har sit fornemste Sæde i Armene. En Organist og god Claveer-Spiller har, lige saa vel som Virtuosen paa Violin, Harpe ꝛc., Sielen i Fingrene. Danserens og Luftspringerens Færdighed bestaaer jo i hans Fødders Bevægelse. Disse opvækker ham Tilskuernes Forundring, og giøre ham til et høyst nyttigt Medlem i det menneskelige Sælskab. Hans Siels Sæde er altsaa i Fodsaalene og fornemmelig i Tæerne. Hos Løberne har Sielen vel og sit Sæde i Beenene; men høyere oppe, lige under Knæskallen i Leddet. Naar Sangeren formedelst hans Strube frembringer de behageligste Toner, og blander dem saa forunderlig og kunstig, at han ligesom fortryller enhver, der hører ham; saa maatte man være meget uforstandig, naar man vilde tilskrive Struben dette allene. Det er virkelig Sangerens Siel, som igiennem Struben meddeeler sine Tanker, ligesom hos andre ved Talen. Skytter og Jægere har den vist nok i Øynene, ligesom Tegnemesteren

mestere og Malere. Men jeg troer gandske vist, at Sielene i en Deel af vore unge Smaa-Herrer ere krøbet ud i deres Haar-Lokker. Drankere har Sielen i Tungen, og de retskafne kierlige og ømme har den i Hiertet. Dette nye Siele-System, tykkes mig, er meget begribeligt; og maaske min Siel sad i de tre Skriver-Fingre, imedens jeg opsatte disse mine ringe Tanker, som underkastes andres Omdømme.

2) Spørges: Hvilket er det dyreste Vand, som meest kiøbes?

Det skulde vel efter nogles Tanker være Sundheds Brønd-Vand; men efter andres, skal det være det Vand, som en Deel blander i deres Viine. Skeer dette, som jeg dog ey kand sige med Vished; thi jeg er ikke Viinkyper, saa har det dog sin gode Nytte, paa det Vinens Geist ey skal giøre Menneskets Geist endnu større Skade.

3) Spørges: Hvad er det, man kalder Fortienester?

Til Svar herpaa er indsendt følgende Udtog af Fortienesters Bog: I Persien havde man fordum den lovlige Skik, at der vare bestilte visse Opsyns-Mænd over deres Medborgeres Gierninger, som optegnede sammes besynderlige Fortienester, og maatte ved hvert Aars Udgang offentlig bekiendtgiøre dem. Det gik dermed næsten til, som naar man hos os oplæser Listerne over Fødde og Døde. Disse Opsyns-Mænd bleve ofte overløbne af visse Folk, som paa en Sædel skriftlig indleverede dem deres Fortienester, eller som vel endog ved Forærninger satte deres Retskaffenhed paa Prøve; men de være for ærlige og grandseende til, at de skulde fæste Troe til det blotte Skin. De gik ofte forklædte eller ubekiendte omkring i saadanne offentlige eller hemmelige Forsamlinger, hvor de kunde fyldestgiøre deres Pligt. En Gang, da der blev holdt en offentlig Forsamling, oplæste de følgende Fortienester for Folket, og det Bifald, som Vedkommende blev givet, var deres største Belønning.

(1) Den store Herre har giort en Beregning over det, som de sædvanlige Vinter-Lystigheder og Spill koster ham, og har besluttet herefter, at anvende halve Parten deraf til at hielpe fattige Familier op af Stouet, og give den anden halve Deel hen til unge Menneskers nyttige Un-

dervisning i saadanne Ting, hvormed de i sin Tid kunde tiene Fædernelandet.

(2) En Dervisch har tilbagevendt et ungt Menneske midt i hans Lasters Lob, da han var paa Veyen at nedbryde hans Naturs Kræfter i slette Sælskaber, og har ved en sagtmodig og faderlig overbevisende Veltalenhed giort saadant et Indtryk i den Unges Hierte, at han nu er bleven sin Families Glæde, og snart formedelst hans Pund, Gaver og Forbedring vil blive en Stytte for hans Fødested.

(3) Mikolis opdagede ved sine Naturforskninger et Slags Jord, som kand bruges i Stedet for Brændeved, og som vil lette Halvparten af de Fattiges Elendighed i Landet. Han afslog den Foræring, som man tilbød ham for hans Opfindelse.

(4) Tet ved Hecatompolis fandt vi imellem Buskene en Betler liggende paa sit Ansigt, som giorde sin Bøn med største Ærbødighed. Han bad for Kongens Liv, som dog aldrig havde havt Leylighed til at bevise ham nogen besynderlig Velgierning; og derhos bad han og for en Berger om Lykke og Velsignelse over ham og hans Huus, som just samme Dag havde jaget ham ud af sin Gaard med Skields-Ord, uden at give ham nogen Almisse.

(5) Da Ildebranden fortærede den halve Deel af Hovedstaden, gik den ypperste Præst midt ind iblandt det jamrende Folk og deelte alt sit Gods og Eyendom ud iblandt fattige Enker og Faderløse. Basiris og Ima, de to berømte Kiøbmænd, opmuntrede af saa stort et Exempel, gave strax en Deel af deres Rigdomme til de afbrændte Huses Opbyggelse.

(6) En gemeen Soldat saae ud af sit Telt, hvor han laae af en Blessur, som han havde faaet i Batallien, og blev vaer, at hans Høvidsmand styrtede af Hesten; han giorde sig stærk, og løb, saa got som han kunde, imod den uregierlige Hest, for at frelse hans Herres Liv. Der gik Inflammation i hans Blessur. Man ynkede og beklagede ham for hans grusomme Tienstagtighed. O! lader mig døe, sagde han: Jeg mister ikkun et Liv; men ved det at denne tappre Helt er frelst, redder jeg mange af mine Brødres Liv, som han ved sit Heltemod anforer.

(7) Ly-

(7) Lykoris, den bekiendte dydige Enke, har afslaget et rigt og anseeligt Giftermaal, fordi hendes Elsker talede med Foragt og Letsindighed om Religionen. Den Person, sagde hun, kand umuelig være en retskaffen god Ægtemand, eller en øm og kierlig Fader, som forlader den Kilde, af hvilken Hiertets sande Godhed og Ømhed skal øses.

Dette er et kort Udtog af Fortienesternes Bog. Det forsamlede Folk gave sammes Helte deres Bifald tilkiende ved at klappe i Hænderne. Men der fandtes mangfoldige, som vare meget misfornøyede med dette Bifald, og kunde ikke begribe, hvor man kunde giøre saa meget af saa smaa og intet betydende Ting. Deres Magi eller Viise meente, at de fortiente langt større Bifald for deres nye Opdagelser i den verslige Viisdom, for deres Nativitæt-Stillinger, eller i det mindste for deres mange nye Sædelære-Sprog. De rige Agerkarle faldt i Forundring over, at man ikke havde anført det ringeste om deres Fortienester, da de dog hver Dag bleve rigere, ved at udsuge sin trængende Næste. Eremiter og Nonner paakaldte Himmelen om Hævn, fordi man ikke havde optegnet deres Fromhed, Afholdenhed og Kydskhed. Springerne og Smaa-Herrerne hævnede sig allerbest; thi da man havde gandske forbigaaet deres Seyervindinger, Erobringer og Galanterier, saa fortalte de selv deres Bedrifter med en artig Veltalenhed paa alle de Steder, hvor de lode sig see. —— Der er vistelig ellers meget Pedanterie i denne Fortienesternes Bog; men det var Personer, som berømte det, og vi kand bryste os af at foragte sligt, og at der aldrig eller sielden hos os forefalder saadanne smaa Ting; i det ringeste værdiger ey nogen eller og meget faa dem en Anmærkning.

Adskilligt Nyt.

Det er ikkun faa Dage siden, at der blev giort en stoer Reformation i en af de oeconomiske Patrioters Hushholdning. Denne gode Mand havde prædiket saa længe om Oeconomien for andre, at han ikke allene var blevet gandske hæs, men havde til Slutning hverken at spise eller drikke. Han faldt i Forundring derover; thi kort tilforn var han dog en temmelig bemidlet Mand. Men hans Midler vare uden Overregning forsvundet paa uforsvarlig

Overfladighed i hans eget Huus, just paa samme Tid, da han i andres Huuse med Nidkierhed talede om en vecondmisk Sparsomhed. Hans Naboe, som i Fior var en fattig Mand, er i Aar kommet got paa Fode ved Flittighed og tarvelig Levemaade. —— Ved denne Tideude faldt mig en gammel viis Mands Lære-Sprog ind: „Naar du „efter din Lands Skik og Omstændighed er nødt til at leve „knapt og sparsommeligt, og kand lade dig nøye med Urter og tørt Brød: saa tag til Takke dermed; men berøm „dig ey deraf; og naar du maa drikke Vand, saa drik det; „men sig det aldrig til nogen.“

Hr. Ligefrems Sviger-Søn har efter Forlydende slaget op igien med Jomfrue Enfoldig, blot af den Aarsag, fordi hendes Fød saubledе, da de sidst vare Faddere sammen. Efter Forlovelsens Contracten skulde han betale en Sum Penge; men Hr. Ligefrem sagde: behold kun Eders Penge min Ven! Min Datter faaer sagte en Mand. —— Det er ellers i vore Tider ligesaa usikkert at have Døttre, som Giæs. Det maa de tilstaae, som mistede en heel Flok af de sidste. Men best at stække de Gamle, naar man vil pille de Unge.

Paa Verdens store Skue-Plads bliver alle Søn- og Sogne-Dage opført Comoedien: Forfængelighed i 5 Acter, ved Cosmophilos. Præsentationerne ere smukkest og overflødigst om Søn- og Hellige Dage. Til Efterspil bliver opført: Den for sildige Fortrydelse i een Act, med mange græsselige Forestillinger. Imellem Acterne bliver spillet en stoer Pantomime, forestillende Samsons Ræve, inventeret af Hr. Forstilt. Item en gandske nye Ballet, Forføreren kaldet, componeret af Hr. Egenerfarenhed, hvorudi Forføreren tydelig sees, at gaae bag af Daudsen. Decorationerne ved denne Ballet er Hiertets Grømmelse.

Copulerede.

Mønsr. Uanstændig og Jomfrue Godtroende. Forlovelsen skeete ved en partisk Mellemmand. Jomfruens Fader satte sig vel imod dette Partie, men Jomfruen turde ikke for sine Aarsager udsette Bryllupet.

Dødsfald.

Udenrigs: Mønsr. Ledliggænger i sit Alders 25 Aar. Han var en værdig Søn af den berømte Papa Hr.

See

See igiennem Fingre, og den vidtbekiendte Frue Mama Ømhed. Ingen savner ham dog, uden hans kiere Forældre, som holdt ham for et umisteligt Medlem i alle Ledviggængeres Sælskaber.

Efterretninger for Publico.

Sælskaberne og Aftenforsamlingerne begynder herefter paa de sædvanlige Steder, hvor der under forskiellige Forfriskninger bliver afhandlet adskillige Materier, som nytter ingen, men sigter allene til at vedligeholde gamle Skikke. Disse Collegier aabnes, naar Verterne lukker sine Vindues-Skudder.

Bekiendtgiørelse.

Dersom nogen skulde have Lyst til at indtræde i falsk Venskabs Forbund, saa bliver samme med første oprettet hos den ærlige Mand i Ræve-Bellen, hvor Liebhaberne behagentlig vilde melde sig. Deres Ordens-Tegn bliver et Lamskind.

De Avertissementer, som i disse Blade bliver indrykkede koster ikkun et got Ord, men de andre Efterretninger koster Intet. Jeg haaber den Priis er ikke for høy.

Auctioner.

Da den rige Naturkyndige ved Døden afgik, og saaledes tog den levende Notice over alle hans efterladte Naturalier med sig, saa ere hans fattige Arvinger til Sinds vordende, samme at stille til offentlig Auction, den anden Dag i det nye. De haaber, ved saa siver en Samling af Sommerfugle, Myg og Fluer, Strandskaller, Flinte- og Kampe-Steene, Jord, Græs og Mos ꝛc. ꝛc. at udbringe en anseelig Capital til Gieldens Afbetaling; thi den Afdøde vurderede disse Reliquier meget høyt. De kand ikke paa dette Sted specificeres; men fuldstændige Catalogi over samme udleveres gratis i den tomme Stervboe, hvor og Vahrene for Auctions-Dagen af Kiendere kand tages i Øyesyn.

Til Kiøbs eller til Leye.

Mad. Veyrmølle i Sammensyergaden forfærdiger allehaande skiønne Kaaber til at vende efter Væyret; item meget bløde Puder til at sye under Armene. Hun kand og meget net forsaale og flikke paa gammelt Sladdertøy,

toy, som ved den idelige Bevægelse og Tidens Længde maatte slides. Alt for billig Priis.

Til Kiøbs.

*** Hr. Chymist boende i sit vidtlöftige Laboratorium distillerer af den beste Hvidlög fortræffelig Øynevand, meget ypperlig at bruge for rige Arvinger, som har haarde Hierter og stærke Øyne. Lodder sælges proportionaliter efter Arveparterne.

Capitaler.

Da endnu ingen har meldt sig efter mit sidste Avertissement i No. 37. at ville laane mig de forlangte 10 a 20000 Rdlr., saa averteres samme hermed nok engang med Tillæg, at jeg slaaer af til 5000 Rdlr. Nu er jeg jo meget peen?

Bøger og Skrifter.

Beretning om de i disse sidste Tider overhaandtagende Phantasier. Dette skal være Titelen paa en Bog, som forlanges. Ved disse Phantasier forstaaes uden Tvivl den Musicalske.

Bortkomne Sager.

Da en Uberettiget har modtaget 3 af mine Blade i Manuscript, og jeg troer ikke, de kand nytte ham til andet, end at læse i Forveyen det skrevet, som han siden kunde læse mere tydelig paa prent, saa ombedes han saa kierlig som venlig at levere samme tilbage imod en billig Douceur af en convenable Taksigelse.

Fundne Sager.

Hr. Eenfoldig har igien fundet sin kiere Kones Mund, som hun, efter hans Tanker havde tabt, saasom han ey i 3 Nætter og Dage havde hørt et eeneste Ord af den, men til hans største Glæde blev hun meget veltalende, da Hr. Leander traadde ind af Dørren.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 42.

Onsdagen den 16 October 1765.

Det er vel dog troeligt, naar jeg siger, at jeg har en gandske besynderlig Høyagtelse for Fruentimmer; thi jeg er en Mandsperson, og ey af det Slags, som agter at dse Peberſvenne. Troer mine Læsere dette, saa maa de og være forvisſede om, at hvert Ord, som jeg har anført i mine Blade om Fruentimmer, kommer allene af en om Tilbøyelighed. For at vise alle mine smukke Læserinder, hvor høyt jeg skatterer den Ære, at de læser mine Blade, saa vil jeg sige dem Aarsagen, hvi jeg undertiden har talt og maaske herefter vil tale om Fruentimmernes Feyl. Jeg er overbeviist om, at et Fruentimmers Bedring gior meget mere til det heele Menneskelige Kiøns Forbedring, end en Mandsperſons Bedring, i Almindelighed at tale. Enten man vil anſee et Fruentimmer som Jomfrue, Kone eller Moder, saa haaber jeg, man vil give mig Ret. En Mandsperſon gider naturligviis gierne behaget Fruentimmer; og den, ſom ikke vil det, gior sig latterlig, foragtet og forhadt. Enhver Mandsperſon lærer altſaa noget af den Aarſag, paa det at han kand faae Leylighed til at gifte sig; følgelig er et Fruentimmers Ero-

bring en af Mandfolkenes Hensigter i deres Foretagender og Bestræbelser. Vare nu alle Jomfruer forstandige, dydige og artige, saa skulde Dogenigter, Tosser, Skalke og saadanne ikkun maatte tage deres Tilflugt til det hemmelige Hyklerie, naar de vilde gjøre sin Lykke. Er det ikke derfor med den største Rimelighed at formode, at flere Mandspersoner maatte legge Vind paa Klogskab, Duelighed, Dyd og Artighed, eftersom de ellers ikke kunde gjøre deres Lykke iblandt Fruentimmer. Men dersom Jomfruerne ere intet mindre end dydige, saa kand jo, saa at sige, enhver uartig Mandsperson blive lykkeligere hos dem, end en retskaffen Mand, og følgelig skulde flere Mandspersoner des Aarsag ikke legge Vind paa Dyd, Forstand og Duelighed i deres Ungdom, efterdi de desuden let kunde komme til at gjøre deres Lykke. Hillemænd! hvor dydig og artig vilde Verden blive, om alle ugifte Fruentimmer vare dydige og artige!

Mig tykkes derfore, at man kand aldrig for meget moralisere for det smukke Kiøn, efterdi heele Menneskelighedens Vel ligesom beroer paa deres Dyd. Mig tykkes, mine Læserinder maatte blive stolte over denne min Morale. Ja, et Fruentimmer betyder virkelig mere i Verden, end man almindelig troer; thi ved Fruentimmer kand ikke allene skrekkelige Fordervelser anstiftes, men endog uendelig megen Nytte tilveyebringes. Mine smukke Læserinder seer derfor, hvor uforstandigt det vilde være, at fortørnes over, at man undertiden maa sige Fruentimmer Sandhed (thi en aabenbar Hykler maa sige, at de ingen Feyl har.)

Fruentimmerne ere som Kronen og den skiønneste Deel af det heele menneskelige Kiøn; naar man altsaa arbeyder paa deres Forbedring, gior man sig velfortient af det heele menneskelige Kiøn. Ligesom enhver Ægtemand kand være billig stoeagtig over, at hans Kone beundres og agtes høyt af andre, saa kand det heele menneskelige Kiøn giøre sig til af, at det kand fremvise mange Fruentimmer,

som

som formedelst deres Fuldkommenheder fortiener Hoyagtelse og Beundring. —— Mon man ikke har Aarsag til, at beklage det smukke Kiøn i Almindelighed, at det ikke opdrages, og deres Forstand ikke dyrkes paa saa fornuftig en Maade, som de fortiener. De fleeste Fruentimmer bliver jo fra Barnsbeen af ikke bestemte til noget videre, end til det almindelige Livs smaa Nødvendigheder og Bequemmeligheder. Naar de har lært at læse i en Bog, skrive og regne lidet, samt fattet de første Religionens Grunde, saa overlades de gemeenlig til deres egen Skiebne; og sielden dyrkes deres Aand videre. Da de nu ligesaavel har Naturens Gaver, som Mandfolk, saa maa de i Mangel af Opdragelsen ansees som en frugtbar Jord, der ligger og forvorer. —— Mig tykkes, enhver moralsk Skribent maa i sær stræbe efter, at udrette noget got hos dem af sine Læsere, hvor han snarest kand vente at faae Indpas. Man vil derfore ikke lettelig med foye kunde forarge sig over mig, at jeg undertiden har anvendt min Opmærksomhed paa mine Læserinder, og det smukke Kiøn. Doris, den kiekne, den dydige, den modens, men tillige lidet stolte Doris, som jeg nærmede mig til i mit Nom. 33. Vil ligesaa lidet, ved denne Indgangs Overveyelse, fortryde paa, hvad jeg har skrevet til hendes og Medsøstres Dyds Befordring, som de alle vilde være dem af deres selvbudne Advocater liden Tak skyldige, der forsøger at forsvare det i Dag, som de Smukke selv laster og forkaster i Morgen. —— Her er ellers den belovede.

Sandfærdige Historie og Levnets Beskrivelse om en virkelig og uforlignelig Doris.

Det er bekiendt, at Baron Canitz, som har givet Verden en Deel smukke poetiske Digte, har havt en fortreffelig Hustrue og Frue. Han pleyede almindelig, at kalde hende Doris, eftersom hendes Navn var Dorothea. Dersom det ikke behøver videre at undersøges, men maa ansees for gandske uimodsigeligt, at dydefulde og fornuftige Personers Exempler kand opmuntre og tilskynde mange tusinde andre til at træde i deres Fodspor: Saa bærer jeg

slet ingen Tvivl om, at jo mine Læsere og i sær mine Læserinder, efter deres Tilstand og Beskaffenhed, ville foresette sig saa fortreffeligt et Mesterstykke til en lovlig Efterlignelse. Jeg vil efter min Evne søge at give dem en liden Anledning dertil, og de skal i følgende Beskrivelse finde et herligt Mønster paa Dyd og Fornuft. Der siges om Alexander den Store, at da han hørte at fortælle om sin Faders Seyerrindinger, saa græd han, fordi der ikke skulde findes meere Leylighed for ham til saa store Bedrifter. Men jeg for min Part ønsker, at alle unge Fruentimmer, som læser om saa dydig en Dames Fortrin, maatte næsten paa samme Maade blive rørte, paa det de ved Efterlignelsen kunde legge Vind paa lige saa ædelmodige Bestræbelser.

Den første Frue, som bemeldte Baron Canitz havde, var en Dame af meget god Familie. Paa den Tid Baronen lærte at kiende hende, blev hun af heele Berlin anseet for en af de elskværdigste Frøkener. Hendes fornemme Slægt, hendes ædle Forstand, en vis Yndighed og Tækkelighed, som man mærkede endog i hendes mindste Forretninger, en høflig Opførsel og Begegnelse, med hvilken hun forekom enhver, og saa mange andre Fortrin; hvormed hun, saavel af den gunstige Lykke som gavmilde Natur, var bleven beriget, havde sat meget saa over hende i heele Landet. Hun viste, ligesom Herculis mødende Dyd bliver afmalet, Sædelighed i hendes Gebærder, Blufærdighed i hendes blaa Øyne, og noget Majestetisk i hendes indtagende Ansigts Lineamenter, hvorudi vel ikke fandtes den allerfuldkomneste regelmæssige Skionhed, men dog og langt meere, end hvad der hører til, ikke at være hæslig. Derimod vare hendes øvrige vel sammenføyede og passede Lemmer saa meget ombyggeligere dannede af Naturen, hvilke hun vidste, paa det anstændigste at klæde, ikke mindre passende efter hendes utvungne Vert, end efter den paa samme Tid herskende Mode. —— Men i Henseende til hendes øvrige besynderlige og rare Egenskaber kand dette neppe engang regnes for noget. Hendes uforlignelige Gudsfrygt, og de hos hende sande

frem-

fremskinnende Dyder, hvorved hun giorde sig alles Hierter underdanige, beholder Overvægten; og dette havde hun sin lykkelige Opdragelse for den største Deel at tilskrive. En geistlig Mand, som har kiendt hende meget vel, giver hende uden ringeste Hyklerie dette Vidnesbyrd: Hendes Tro yttrede sig ikke allene ved den offentlige Guds Tienestes Besøgelse og ved den hellige Skrifts Læsning, men endog i ivrig Bøn til Gud, hvorved hun pleyede at afsondre sig fra Mennesker, og begive sig i Secretum i sit Lonkammer; i en berømmelig Veldædighed og Godgiørenhed imod Fattige, hvis Nød hun meere søgte Leylighed at antage sig, end skyede; i en ugemeen Sagtmodighed imod hendes Huusgesinde og hver Mand; og i en omhyggelig Aarvaagenhed over sig selv og Unddragelse fra Verdens Væsen, i hvilken Skole hun med stoer Alvorlighed øvede sig. —— Efterat Baron Canitz havde fuldkommen lært at kiende hende, og hun ham, indlode de sig, efter tilstrækkeligt Overlæg, i en offentlig ægte Forbindelse. Hendes Mand skatterede sig saa lykkelig ved en saa fuldkommen Bruds Besiddelse, at, om det endog havde staaet i hans Frie-Villie, selv at skabe sig en Brud efter hans Hiertes Ønske, saa havde han dog ikke udvalgt nogen anden end hans Doris. Dette dydefulde Par fandt nu i deres sælleds Forening desto meere Fornøyelse, jo visseere det er, at Dyden allene er i Stand til, at binde et ægte Lyksalighedens Baand imellem to ligesindede Elskere. Thi saa lidet som Laster kand sameenes og forliges med Laster, i det begges Længsel og Attraae treffer altid noget viderligt i dem selv, saa got sameenes derimod Dyd med Dyd, efterdi den stedse foreener sig fastere formedelst dens overeensstemmende Egenskaber, ret ligesom to Magnet-Steene, der begge trække til sig paa eengang, og formedelst deres foreenede Kraft pleyer desto bestandigere at holde fast. —— Baron Canitz maatte ofte reyse Udenlands for hans Stats-Forretningers Skyld, hvilket syntes at giøre deres Ægtestand meere til en bestandig afvexlende Velkomst og Afskeedtagelse end til et vedvarende Samfund; men da Baronen formede sit saadanne Reyser lidet eller intet kunde bekymre sig om sit eget Huus-Væsen, saa forestod hans Frue heele Huusholdningen med al tilbørlig Omhue. Og da hendes

Dyd forhvervede hende megen Høyagtelse endog hos Verdslig-sindede, og hendes øvede Christendom giorde, at hun blev æret af alle gudelige Siele, saa roses hun af alle, at hun har vidst, at foreene hos sig alle det smukke Kiøns Yndigheder og Velanstændigheder, og kunde skikke sig saavel i Levemaaden paa Landet, som i Staden og ved Hoffet, og forstod at vinde og beholde baade de Større og Mindres Gunst og Kierlighed. Desuden var hun ikke fremmet i alle Slags nyttige og artige Videnskaber og Kunster; hun læste gierne sindrige Bøger, elskede i sær Vers, og havde saa megen Smag, at hun kunde forlyste sig i hendes Mands Skrifter af dette Slags; ligesom hun og ellers pleyede ved hendes vel udsøgte Anordning, saa vel i hendes Værelser, som ved Taffelet, at foranstalte Alting saa bequemt og net i hendes Huus, at alle maatte eenstemmig rose hende for hendes Klogskab og ædle Levemaade, samt for hendes besynderlige gode Smag i saadanne Ting. —— Omgangen imellem disse Ægtefolk blev aldrig koldsindig; hvad enten deres Kierlighed blev ligesom altid fornyet ved Baronens idelige igientagne Stats-Reyser, eller og de, ved hver Sammenkomst, paa nye opdagede noget nyt Indtagende hos hverandre; saa blev dog deres Ægtestand bestandig velsignet med en uafbrudt Kierlighed og Gienkierlighed. Men omendskiønt hun elskede sin Mand meere end hendes eget Liv; saa elskede hun dog hendes Gud meere, end hendes Mand. Og omendskiønt hun var meget gudfrygtig og indgetogen, saa var hun dog ikke Folkeskye, og undslog sig heller ikke paa en egensindig Maade fra at omgaaes i Verden, endskiønt hun allerede i hendes beste Aar spurede en inderlig Afskye for al Forfængelighed. Siden hun og derhos søgte, at anvende Alting til sit Beste, og altid at undskylde andres Feyl frem for sine egne, saa foraarsagede hendes Død en almindelig Bedrøvelse; og ligesom hendes Mand havde forhen havt den Fornøyelse, at høre enhver rose hans Val, saa maatte nu og dette nogenledes tiene ham til Trøst, at hendes Død blev almindelig beklaget. —— Da hun i hendes sidste Sygdom mærkede Svaghedens Tiltagelse, gav hun sin Mand at forstaae, at han ikke skulde giøre sig Haab om hendes Opkomst, hvorhos hun tillige bad ham, at han vilde tillade hende,

at

at hun maatte give ham et Taknemmeligheds Tegn, og sørge for hans Beste i Fremtiden. Hun var altsaa ikke tilfreds med, at hun ved hendes Samfund havde giort ham til en af de lyksaligste Ægtemænd, men hun vilde end og efter hendes Død i denne Deel befordre hans Fornøyelse og Lyksalighed, og foreslog ham en af hendes gode Veninder til hans tilkommende Gemahlinde, om hvis Klogskab og Dyd hun ved fortroelig Omgang i mange Aar var bleven overbeviist. Hendes bedrøvede Ægtemage bad hende, at hun vilde forskaane ham for denne sørrigfulde Anmodning. Men hun sagde, at hun vidste, han aldrig hverken havde bekymret sig om Huusvæsenet, eller formedelst hans Statsforretninger fremdeles kunde tage sig deraf; og at hans sidst afbrændte Landgods, hans store Huusholdning, hans egen Sundhed, og i sær deres endnu uopdragne Søn, udfordrede en saa klog Medhielperinde og Tilsyn. Ja, lagde hun til: Min egen Kierlighed finder derudi en stor Trøst, esterdi jeg kand haabe, at min Mand, i Selskab med en mig hidindtil saa troe Veninde, skal desto oftere erindre sig sin trofaste Doris. Kort før hendes Afskeed bad hun, at man med vemodig Graad ikke vilde forstyrre hende i en sød Søvn. Derpaa tog hun, uden at vise sig forsagt, og med smilende Miner, Afskeed med de Tilstædeværende, og sagde med et glad Ansigt: Seer, jeg sover allerede virkelig; ligesom hun og strax derpaa sov hen og døde, uden videre Smerter. —— Hvor meget tænker mine Læsere, der blev ikke tabt ved denne Dames Død. Hendes Søn tabte en kierlig og fornuftig Moder; hendes Bekiendtere en tienstfærdig Veninde; hendes Huusfolk en god Frue; de Fattige en gavmild Velgiørerinde; og hendes Mand en kydsk Ægtemage, en elskværdig Medhielp, en medlidende Trøsterinde, en forstandig Selskaberinde, en nidkier og ivrig Bederinde, og et med ham i alle Stykker overeensstemmende Gemyt. —— Mine Læsere kand heraf domme, hvor værdig denne Dame er, at fremstilles for Eftertiden til et Mønster. —— Forend jeg slutter denne alt for korte Beskrivelse over hende, maa jeg endnu anføre en Historie, som jeg beder, at alle mine Læsere vilde læse med en Selvprøvelse. De skulde neppe fortryde det; og de Dydefulde vilde beundre og ophøye denne Dames Ædelmodighed:

En

En Fornemme Hofbetient i Berlin havde formedelst hastig paakommende nødtrængende Omstændigheder udsat nogle Kostbarheder, som vare betroede til hans Opsigt og Forvaring, i det Haab, inden kort Tid at kunde indløse samme igien; men bemeldte Kostbarheder blev fordrede tidligere tilbage fra ham, end han kunde skaffe dem tilstæde. Hvorfore ham overgik den Skam, at han stod i Fare for, pludselig at blive afsat fra sit Embede. Da dette, som noget af det nyeste fra Hoffet blev fortalt ved Baron von Canitzes Taffel, raabte han med Utaalmodighed: Min Gud! jeg kiender ham vel ikke videre end af Anseende; men hvorfor har han ikke kundet komme til mig, og i Fortroelighed aabenbaret mig sit Anliggende? Er det ikke sandt Doris! sagde han til sin Gemahlinde: Jeg er vis paa, at i fald vi ingen rede Penge havde havt ved Haanden at hielpe ham med, saa vilde du have laant ham dit Hals-Smykke, for at redde denne ulykkelige brave Mands Navn og Ære. Hiertelig gierne vilde jeg det, svarede hun, og løste i det samme sin Perlesnor af Halsen, som skatteredes over for 3000 Rdlr., hvilken hun leverede til sin Gemahl med de allervenligste og ømmeste Udtryk: Her er den til Tieneste; gid det endnu maatte være Tids nok, at afværge hans Fordervelse. En Tiener maatte og strax springe hen til Manden, men det var til dette saa lige som ædel sindede Pars yderste Fortrydelse for sildig. —— Var denne ikke en ret uforlignelig Doris.

NB. Formedelst indfaldende Fest i tilkommende Uge, udgaaer ikke følgende Numer førend om Løverdagen derpaa.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 43.

Onsdagen den 23 October 1765.

I dette Blad maa jeg fortælle mine Læsere nogle Anmærkninger, som jeg har giort mig ved vores Kirkegang, der af mange skeer af en blot Sædvane, og af andre i andre Hensigter. De, som flittig besøger disse hellige Steder, har vel allerede mærket det samme; dog vil jeg fortælle det for dem, som enten sielden eller aldrig kommer paa disse Steder, saa og for dem, som kommer der vel; men i vrange Hensigter:

Jeg opholdt mig for nogen Tid siden et Par Dage i en af vore smaa Kisbstæder, dog ey af de mindste. Jeg kom just Løverdag Aften til Staden. Verten, til hvilken jeg indlogerede mig, var en artig Mand, og tog meget beskedent imod Fremmede. Verten, som mærkede paa min Tale, at jeg ey havde været der i Byen før, spurgte, om jeg ikke vilde i Kirke den følgende Dag: De skal see, sagde han, at vi har en ret smuk Kirke, den har nyelig været under Reparation; men desuagtet er den dog ikke bleven fattig. Den har tvende gode ærlige og redelige Mænd til Værger, som i alle Maader vaager for dens Beste; de aflegger sine ordentlige og rigtige Regnskaber,

snasnart det paakræves, og de vilde giøre sig stor Samvittighed over, om en eeneste Skilling af Kirkens Penge skulde forkomme. Det er smukt, svarede jeg; men heri efterkommer de ikkun en skyldig Pligt. Got nok, sagde Verten, og virrede med Hovedet. Dersom vi ikkun havde et nyt Orgelverk, sagde han videre, saa kunde vi gaae i Kirke med Fornøyelse. —— Lisbeth! sagde Vertinden til sin Datter: Du skal gaae i Kirke i Morgen; men du skal giøre dig tidlig færdig, at du kand være den første i Stolen, og du skal sette dig paa mit Sæde; jeg kand ikke taale, at du skal sidde neden for den knibske Jomfrue N**. Jeg er jo ældre Kone end hendes Moder? Hierte! sagde hun til hendes Mand, kan vi dog ikke, ligesaa vel som alle andre, faae en lukt Stoel i Kirken? Jeg kom, uroesi, ofte re der, dersom jeg ikke hver Gang maatte trettes med de uforskammede rangsyge Mennesker; hvem har sagt, at en ung Borger-Kone skal sidde oven for en hæderlig Giestgiverinde? Er det Ret, spurgte hun, og saae stivt paa mig. Jeg erindrer ikke, svarede jeg meget ydmyg: At jeg har seet nogen af dem i Rang-Forordningen, dog er det billigt, at de Gamle har Fortrinnet. Jeg bad og Verten, at søge den Første lukte Stoel, som blev ledig, hvorved jeg fik Vertinden og hendes Datter paa min Side. Tilmed, sagde Vertinden, saa er vor aabne Stoel ligefor Præsten, som ikke kand taale, at man undertiden nikker af Dunghed: men han betænker ikke, at vort Levebrød udfordrer vaagne Nætter. Det vil han ikke vide af at sige. Giv dig tilfreds, lille Kone, sagde Verten: Du skal nok faae en lukt Stoel, og din Rang for dig selv; men naar du vil sove, kand du jo blive hiemme, saa fortorner du ikke Præsten, tilmed, saa er jo Kirken ikke et Sovekammer, uden for de Døde, som ikke vil ligge iblandt Pøbelen. Vi har virkelig en meget god Mand til Præst, sagde han til mig: Det var at ønske, at vi kunde leve, som han baade lærer og lever. Det er en stoer Fornøyelse at høre ham takke for Offer; thi han er altid hiertelig vel fornøyet. Ja, giv jeg sige det i en god Stund, sagde han videre: saa har denne Bye i Mands Minde været begavet med gode og brave Mænd baade i Lære- og Æreestanden. Vor Magistrat seer i alle Maader paa Borgernes og den heele Byes Beste; de Umyndiges og andre publigve Penge ere saa sik-

ker

lve hos dem, som de kunde være i en kier Faders Haand. —— Jeg priiste denne Bye lykkelig. Og satte mig for, at bivaane Kirke-Tieneften fra først og tilsidst den følgende Dag. Jeg var træt af Reysen, og man anviiste mig et Sovekammer. Da jeg kom i Roelighed, kunde jeg ikke andet, end overveye den havde Samtale med Verten og Vertinden; thi Datteren talede ikke et Ord; men neyede hver Gang, jeg talte til hende, i Steden for at svare. Jeg beklagede ved mig selv de bedrovelige og onde Grunde, som bliver indprændet i mange unge Mennesters Sind: Moderen befoel sin Datter, at gaae tidlig i Kirken; men allene for at faae sit tilbørlige Sæde; Moderen vilde have en lukt Stoel, for at undgaae Rang-Trette, og for at kunde faae et lidet Blunn. Mandens Tale forekom mig artig nok, undtagen at han ønskede et nyt Orgelværk, paa det at han kunde gaae i Kirke med en ret Fornøyelse, af hvilken Tale jeg sluttede, at han ansaae Vinden af Orgelpiberne for en væsentlig Deel af hans Gudstieneste. —— I hvor tidlig jeg end var paa Færde den følgende Dag, var dog Jomfruen allerede i sin fulde Pynt og Kirke-Prydelse, da jeg bad om Tilladelse at følge med til Kirken, saasom jeg vidste ikke Veyen. Hun saae til sin Mama, og da hun fik et forblummet Nik, svarede hun endelig ja. Jeg mærkede let at Jomfruerne i den Bye vare ey for Vidtløftighed i Ord og Tale. Da vi kom ud paa Gaden, gik Jomfruen saa langsomt, som de der i gamle Dage gik for Brude. Jeg spurgte, om det var Skik i denne Bye at gaae Snegle-Gang. Ja, svarede hun, naar man ere pyntede, og det vilde blive os lagt til Løst, om man i vores Sondags Klæder vilde løbe i Galop. See kun, sagde hun, hvor langsomt de andre Kirke-Folk gaaer. Jeg mærkede denne lille Pige talede af Hiertens Grund, og blev ogsaa vaer, at jo pynteligere de vare, jo langsommere de gik. Jeg vilde engang have taget Jomfruen ved Haanden, for at hielpe hende over en Rendesteen; men jeg maatte ikke røre hendes lille Finger. Det vilde komme over heele Byen inden Aften, sagde hun, at en fremmed Mandsperson tog mig ved Haanden, og det vilde blive en fuldkommen Materie at tale om i 14 Dage. Hillemænd! tænkte jeg, her maa man tage sig i agt. Jeg vilde ikke for meget gut, at nogen i denne Bye skulde kiende mig. En-

delig slap vi igiennem Gaderne med stor Møye for Complimenter og Hilsener; thi Jomfruen maatte neye ved hvertandet Trin, og jeg tage Hatten af. Paa saadant et Sted kunde man af lutter Høflighed slide 4 Hatte om Aaret. —— Vi kom i Kirken, og Jomfruen tog rigtig nok sit af Moderen anviiste Sæde, og alle de, der kom efter hende, maatte smukt gaae her under. Nu gik Tienesten an. Den gode Mand, som læste i Chors-Døren, anvendte al sin Veltalenhed, og lod ikke, som mange andre, sin Klogskab høre, ved at forandre nogle Ord i Bønnen. Sangen i de korte Psalmer gik saa la la. Men da de kom hen i den lange Indgangs-Psalme, havde Choret en Tone, Meenigheden en anden, og Orgelværket den tredie, og jeg blev saa forvildet af disse skurrende Toner, at jeg ey vidste, hvilket Partie jeg skulde slaae mig til; omsider besluttede jeg, at synge med dem, jeg var iblandt. Derfom Organisten havde forstaaet at transponere fra en Tone til en anden, eller og Sangerne i Choret havde forstaaet Gradualen, havde al denne Uorden blevet forebygt, som foraarsagede, at mange lagde deres Psalme-Bøger bort. Endelig ophørte al Sang og Klang, og vi fik en meget opbyggelig Prædiken. Men jeg mærkede snart paa en Deel af Tilhørerne, at de af en blot Sædvane indfandt sig paa dette hellige Sted; thi nogle faldt i en meget tryg Søvn, nogle snakkede, og en Deel vare ret omhyggelige for at passe paa Alting, og nøye at betragte hinanden. I sær kom nogle Messieurs løbende op og ned igiennem Gangene, endog midt under Prædikenen; og ikke engang undsaae sig ved at staae i Hobetal at sladdre ved visse Stole. Saa mig tykkes, at Præsten, ligesom hiin Catholske Pater, med største Føye kunde have bedet dem at tale sagte, paa det at de ikke skulde vække de Sovende. Disse Messieurs vare just saadanne, over hvilke det Engelske Engle-Kiøn i sin Tid maatte indgive en saa vemodig Klagemaal til deres Spectator, som de, der forhindrede dem i deres Bøn og Andagt, og som Spectator i en skarp Tilrettesettelse bærede med det Navn af Globisiere; thi siden jeg skrev mit No. 13. har jeg lært af Jomfrue Erneste, at læse Spectator. Nu blev Tavlerne ombaaren, og mig syntes, dette skeete meest for at indsamle Complimenter, Buk og Nik. Jeg gav dog noget, uvæst, og havde enhver i Menighe-

den

den givet saa lidet, havde disse gode Mænd ikke gaaet forgieves. Imod Slutningen af Prædikenen vendte næsten heele Meenigheden sig om; og vare særdeles begierlige efter at see. Jeg, som ikke vidste, hvad saadant betydede, vendte mig med. Jeg saae da, nogle kom ind i Kirken med et spædt Barn, som skulde døbes. Jeg kunde ikke nokſom undre over den Nysgierrighed, Folket lod see, og spurgte en gammel Mand, min Nabo ad, om dette var det første Barn, som skulde døbes i den Menighed? Men han svarede mig smilende og rystende med Hovedet, at, nagtet saadant er sædvanligt næsten hver Søndag, giør dog Folket saadan Støy i Kirken. Da Præsten havde sluttet Prædikenen, kom en Mand op paa Prædike-Stolen og leverede ham en skrevet Sædel. Herved syntes mig, at heele Meenigheden ligesom opvaagnede til en fyrig Andagt. Ingen snakkede, ingen sov, ingen sad skiødesløs, men alle vare meget agtpaagivende. Præsten læste derpaa af Sædelen: Paa Onsdag staaer Solen op Klokk. 7, og gaaer ned igien Klokken 4. Paa Torsdag har vi sidste Qvarteer. (Jeg tænkte, mon der ikke og staae paa Sædelen, naar vi faaer Regn; thi jeg vilde gierne reyse i tørt Væyr, men her holdt han op.) —— Da Barnet skulde døbes, reyste alle Mand sig, ja, nogle krøbe endog op i Stolene. Jeg tænkte ved mig selv, vilde disse Mennesker, som giøre saa mange Ophævelser, tænke tilbage, og erindre deres egen Pagt, kunde de paa nogen Maade undskyldes for deres Uvidenhed; men den Letsindighed, med hvilken en Deel betragtede denne hellige Forretning, udviiste intet mindre end en alvorlig, ærbødig og hellig Eftertanke. —— Nær havde jeg forglemt, at fortælle, at saasnart Præsten vendte Meenigheden Ryggen, og gik ned af Prædikestolen, toge de fleeste Mandfolk til deres Hatte og Fruentimmerne til deres Vifter og Tørklæder, hvilke de holdte for Øynene et Øyeblik, og derpaa kyndte sig saaledes ud af Kirken, ret ligesom de havde biet der alt for længe. Jeg havde nogle Gange i Sinde at ville have anholdt de mig forbigaaende, og bedet dem at blive tilbage; men jeg befrygtede mig for et slemt Svar, og lod dem gaae. De gik og saaledes bort den eene efter den anden, at man tilsidst sang og spillede for sig selv og de tomme Stole. Jeg ventede at høre nogen Musik til Beslutning; men i Steden derfor giorde Organisten et meget

langt og græsselig yndigt Præludium, hvorudi han indflikkede to lange Historier af en forlieht Opera-Arie. Det klingede artigt nok, men mig tykkedes, det var paa det urette Sted. Maaske den gode Mand vilde have opmuntret Menigheden til Middags-Maaltid; thi saasom han vendte dem Ryggen, kunde han ikke see, at han præludere-de forgieves, og heele Meenigheden var sloyten. —— Dersom jeg ikke vil regne Graverens Karl for noget, saa var jeg den sidste i Kirken. Jeg betragtede denne smukke Kirke, Epitaphierne, de aabne og lukte Begravelser. Men da jeg stod og læse et nylig opsat Epitaphium, kom mig en ulidelig Stank i Næsen, hvilken kom fra en af Hvelvingerne, som ikke var ret tet. Jeg sluttede, det var den Døde, som opholdt sig i denne Begravelse, og hvis Epitaphium jeg læste. Af Beskrivelsen syntes mig, at denne meget gierne kunde have lagt blandt andre skikkelige Døde paa Kirke-Gaarden. Det henhører virkelig til de besynderlige Ting iblandt os, at man saa omhyggelig forvarer de døde Legemer, at man endog nedsetter dem i Kirkerne. Imedens jeg var et Barn, saa bildte jeg mig ind, at Arvingerne undertiden besøgte deres afdøde Venner i disse Kieldere; men da jeg fik meere Forstand, saa saae jeg, at jeg havde meget faret vild i min Indbildning. Jeg har meget meere befundet, at hverken de Levende aflegger Visiter hos de Døde, eller de Døde hos de Levende. Man har vel hørt undertiden fortælle af de fornemme Ammer, ja, vel ogsaa af de ringere, at de Døde aflagde Besøgelser hos de Levende; men det er paa nogle Aars Tid gandske kommet af Moden. Jeg tænker, de døde Legemer maa gandske sikkert i deres Graver og Hvelvinger have været blevne vrede, fordi de Levende ikke giorde dem nogle Contra-Visiter. Jeg undskylder begge Parter, siden man jo ikkun kand være paa et Sted ad Gangen. De Levende har Visiter nok at aflegge iblandt de Levende, og mange af dem ønskede vel, aldrig at komme i de Dødes Samqvem. De Døde ere og vel forvarede og indsluttede, saa det var dem ikke heller saa let en Sag, om de end havde Lyst dertil, at besøge de Levende. Jeg blev nødt til for den onde Lugts Skyld at tage mig en Priis Tobak. Jeg tænkte, dersom jeg i min Lives Tid har fornærmet nogen, saa vil jeg dog i det ringeste ikke efter min Død være nogen til U-

leylig-

lighed. Jeg vil befale i mit Testamente at bæres uden Byen og min Grav skal være 9 Alen Dyb. —— Det er derfore aldeles ikke at falde i Forundring over, at de Lærende af begge Kiøn tracterer hinanden under Gudstienesten med saa megen Snustobak, og saa mange vellugtende Vande. En Deel Moralister har vel vist deres ivrige Nidkierhed derimod; men jeg, som en flittig Opmærker og upartisk Moralist tillige, synes den Nidkierhed er meget ugrundet. Og vm det stod i min Magt, vilde jeg tillade, at Folk maatte bruge alle Slags vellugtende Vande og Snustobak i Kirken. Hvorfor? I Kirken ere baade levende og døde Legemer. Mangen Kirke er gandske fuldproppet af de sidste; og nogle af de Levendes Aande er lige saa ufordragelig, som Lugten af de Døde. Hvormed skal man giøre denne Lugt taalelig? Vi har intet bequemmere Middel derimod end Snustobak og vellugtende Vande. Saadanne Vande og Tobak fører en tredobbelt Nytte med sig. Disse Sager fordriver det Ildelugtende; de giøre os muntre til Opmærksomhed, og Søvnen fordrives derved. —— De forrige Herrer Moralister har fordømt og forbudet dette Middel, Tobak, og regnet det iblandt Synder, men de har gandske vist ikke havt saadan en Næse, som jeg. Jeg kand forsikre, at denne Sands er meget emfindtlig hos mig; og jeg ønsker, at jeg endnu i lang Tid maa beholde samme i gode Omstændigheder. De Species, hvoraf de lugtende Vande tillaves, vører jo lige saa vel som Tobak? Hvad er der da for en Forskiel? Det var at ønske, at ingen større Synder bedreves i Kirkerne, end at bruge Snustobak, og at lugte til Hovedvands-Eg sammesteds. Dersom jeg var Kirke-Patron, som jeg vel aldrig bliver, saa vilde jeg virkelig forære Præsten en Guld-Daase og Præstekonen et Guld-Hovedvands-Eg; Klokkeren, Degnen, Organisten og Cantoren, hver en Sølv-Daase, med den Forskiel, at i Laaget paa Cantorens Daase skulde en Krone være indfattet; Graveren vilde jeg forære en Tombaks, og hans Karl en af Papiir; men Tobakken skulde de alle staffe sig selv. Dog maatte der ikke være nogle uanstændige Sindbilleder og allermindst dobbelte Laage paa Daaserne. Fruentimmerne derimod vilde jeg lade forbyde, at de, under Straf af at staae aabenbare Skrifte, ikke maatte understaae sig, at tage noget andet med sig til at forvare deres vellugtende Vand udi, end et Sølv Hovedvands-Eg,

men uden Uer, uden brændende Hierter, uden Cupido og andre Zirater, i Kirken. De skulde just være dannede, som et Due-Eg, gandske slette og glatte, paa det at de, som sidder ved Siden af dem, ikke skulde blive forhindrede i deres Andagt, ved Complimenter og Betragtninger over Eggene, som nu ere af saa adskillige Skikkelser. —— Da jeg kom tilbage til min Vert, fandt jeg Skienke- og Billard-Stuen rigelig forsynet med Giester, som der havde indfundet sig, for at nyde lidet Frokost, og faae en sund Bevægelse for Middags-Maaltidet. Jeg mærkede vel, at de fleeste af disse Giester, vare just de, som skyndte sig saa hastig af Kirken. Verten spurgte, hvor jeg havde været saa længe. Jeg svarede, at jeg nu kom fra Kirken. Fra Kirken, raabte han: da har De ærlig holdt det ud. Mig tykkes, sagde han, det kand være nok, at komme der, naar Prædikenen begynder, og gaae, naar den endes. Synes I ikke det samme, Ihr Herren, sagde han til Giesterne. De gave ham alle Ret. —— Jeg vilde ikke just sige mine Tanker, saasom det var paa en Vinstue; thi mig tykkes, at Theologiske Discourser iblandt Glas og Flasker ere lige saa stridige imod Sommelighed, som en skiødesløs og liggyldig Opførsel i Kirkerne; dog er det ikke rart, at høre Folk andægtige og ivrigst at tale om hellige Ting, naar Vinen gior dem mindst veltalende; thi jeg er ikke af Horatzes Meening, at de fulde Begere skaffer Veltalenhed. —— Nu, sagde Verten, da vi kom til Bords: Hvordan huer De vor Præst? Er det ikke en kiøn Mand? Fik vi ikke en god Prædiken? Jeg maatte tilstaae det (men, tænkte jeg ved mig selv, jeg skal dog forsøge, om han kand huske noget af den gode Prædiken.) Jeg erindrer mig ikke ret, sagde jeg, Præstens Exordium. Jeg ikke heller, sagde Verten. Var hans Text og Deelinger ikke ' ' ' ? Jo, jeg troer det, svarede han. (Ney, tænkte jeg, det var langt fra Meeningen.) Jeg agtede ikke, naar vi fik sidste Qvarteer? Paa Torsdag sagde han (got, tænkte jeg, det er og nok det eeneste han kand huske af den gode Prædiken.) —— End du; Lisbeth, sagde Madamen, kand du noget af Prædikenen? Ja, svarede Jomfruen, hierte Mama skulde have seet, hvor pontede de vare, som bar Barnet; men jeg troer ikke de har været med for; thi Præsten maatte spørge to Gange om Barnets Navn. Hvad hedde da Barnet, spurgte Madamen mig ad? Jeg husker det ikke, svarede jeg. Ih! sagde Jomfruen; Det hedde jo Lotte. Han maa være meget glemsom. Hvordan gaaer han i Kirke?

Patrollen.

No. 44.

Onsdagen den 30 October 1765.

Sidste Gang var jeg i Kirke. Denne Gang vil jeg beſoge den lyſtige og ubekymrede Bacchi Templer. Jeg lærte juſt denne Forandring af de gode Venner, om hvilke jeg meldte i mit ſidſte Numer, der ſaa tidlig tog Kirke-Døren i Haanden, for at aabne Døren til Skienke-Stuen. Hvad er dog ikke Forargelſe og onde Exempler noget ſkadeligt i Verden! man er meeſt tilbøyelig til at efterfølge det Onde, og det Gode falder os ſaa ſielden i Øynene. Dog, man kand jo ikke heller altid gaae i Kirke? Nu ere de alle lukte, ſaa vidt jeg veed, og derfor kand jeg nok giøre et Smut ned i en Vinkielder. Een Gang er dog ingen Gang. Er Ordſprøget ikke ſaa? Men det holder vel neppe Stik. Jeg maa dog een Gang lige ſaa vel ſom mange andre rive Sindet løs fra alle Bekymringer. Intet Sted er bedre bequem dertil, end en Vinſtue. Her ſeer man lutter glade Anſigter, og den ſmilende Bacchus taaler ikke en ſuur Mine. Vinen glæder Hiertet. Er det ikke ſandt? Men mon der ikke ogſaa

ere mange, som misbruger dette saa sandfærdige Ordsprog? Dette er Epicurernes daglige Mundheld, og mange Tungsindede finder, desverre! Sindets Lettelse i at lette Flasken. Et farligt Remedium! Jeg har kiendt en Mand, som tog Anledning af alle Geburts-Dage til at drikke sig et tæt Rus, og der er vel ingen af alle Bacchi Tilbedere som mangler gyldige Aarsager til Deres Guds, Bacchi, Dyrkelse. —— Gid jeg sige det i en god Stund, da er jeg i meget gode Lune i denne Aften. Det kommer dog ikke af Vinen; thi endnu har jeg intet faaet. Men just fordi jeg er i god Humeur vil jeg gaae ud. Jeg holder ikke med det Slags Melancholici, som, naar de har Hovedet fuldt af Griller, indvelter sig paa got Folk, og bebyr der andre med et surmulende Ansigt; thi hvor skulde jeg kunde forlange, at andre skulde fordrage min særsindede Nærværelse, naar jeg ikke kand lide og fordrage mig selv? Alle Grillenfængere bør smukt blive hiemme, at de ikke med deres Catoniske, rynkede og mørke Ansigter skal forstyrre enten Glæden i Veneris Capeller, eller Frydeskriget i Bacchi Templer. Men hvortil nytter dette lange Præludium? Tiden gaaer bort. Jeg maa ud i Aften; og om jeg end havde 10 Koner, skulde de dog ikke kunde holde mig hiemme. Og hvor skulde da mangen en Kone kunde holde sin kiere Mand hiemme saa mange Aftener fra de morsomme og ret oplivende Aften-Sælskaber. Det er en plat Umuelighed, saa længe Mænd vil være Mænd og Koner skal være Koner. —— Men, enten skal jeg gaae paa et Ølhuus eller et Vinhuus? Det er Spørsmaalet. Dog, det er meere honet at gaae paa det sidste. Man hører ikke heller tale saa meget ilde om dem, der rokker af Riin-Strømmen, som om dem, der raver af Peblinge-Søen. Men, hvem af De gode Herrer Vinskienkere skal jeg nu berige i denne gode Aftenstund? De ere alle mine gode Venner i Almindelighed, saa vidt jeg veed; men jeg kiender, saa mænd,

ingen

ingen Vinkielder i Særdeleshed. Nu, det kand og være lige meget. Vinen er vel lige dyr og lige god paa dem alle, den første bliver altsaa den beste. —— God Aften I gode Herrer! . . . . Neppe havde jeg rort ved Klokke-Strængen førend Drengen kom springende, og spurgte, hvad Vin jeg befalede. Giv mig en heel halv Pægl ægte rød Vin. Hvor meget? spurgte Drengen? En heel halv Pægl ægte rod Vin. —— Da Actricen skrev sit No. 5. gik det kun ud paa at drikke; at oprette det Nedfaldne; at sette af og i; at forkynde Krig og Feyde og i samme Øyeblik at slutte Fred; at udføre vigtige Forehavender til Lands og Vands; at forbedre alle Ting; og saaledes at snakke op ad Væggene i Bacchi Templer. Men hvor forandrede ere ikke Tiderne bleven siden! Den Gang agerede Vinhuus-Præsidenten den vittigste Statsmand; nu derimod er han forvandlet til den strængeste Oeconomus eller Huusholder. Den Gang regierede Ødselhed og Overdaadighed; nu Tarvelighed og Sparsommelighed. Den Gang talede man om det, man ikke forstod; nu derimod er den vittige Bacchi Templer ligesom forandret til en høy Skole, hvor Viisdom, Vittighed, Klygt og Forstand ligesom har fæstet sit Sæde, og flyder ikke Bække- men Strømme-viis imellem Glas og Flasker. Monne da ikke vore Tider ere bedre end Forfædrenes? Til Beviis herpaa, vil jeg alene fortælle, hvad Materier i denne Aften bleve afhandlede her, og hvor tydelig og haandgribelig jeg blev overbeviist om min Eenfoldighed paa en Vinkielder. Mine fortørnede Læsere maa dog have den Fornøyelse at vide, hvorledes jeg er bleven straffet for min fattige Forstands Skyld. Den Hevn maa de dog have over mig, for at blive tilfreds stillede. Hører da fortørnede Venner! hører og bejamrer min Skiebne. Jeg tænkte, at vilde ret have fornøyet mig i Aften; men Ak! jeg troer, min umilde Skiebne har ført mig ind paa dette Sted, for at blotte min Forstands

Nogenhed. Den høylærde Herre i sær, som jeg her vil kalde Qvadrant, veed best den egentlige Aarsag til denne min igientagne Vandkundigheds Tilstaaelse. Jeg saae Adresse-Aviserne for Aaret 1764. at ligge paa Bordet, og No. 62 opslaaet for Hr. Qvadrant, som sad der lige for med sit dybsindige Ansigt. Hans Naboe reyste sig, for at overlade mig Pladsen, han var ventelig selv kied af Naboeskabet. Min Vin blev mig bragt, og jeg drak dette ærværdige taugse Selskabs Skaal. Aldrig havde jeg hørt for, eller kunde forestille mig saa stoer Taugshed paa en Vinkielder. —— Jo, min Ven! sagde Hr. Qvadrant til mig, (han havde ikke mærket, at hans Naboe havde overladt Pladsen til mig,) I maa troe, det er dog ikke altsammen Vindumakkerie; men her maa gaaes analytisk til Verks. Jeg setter, blev han ved, at A forholder sig til B, ligesom A til X, og saae i det samme med en igiennemtrængende Mine paa mig, der giorde mig næsten deel bange for Menneskets; thi jeg indbildte mig, at han var ikke vel forvaret i Hovedet. Han stirrede stivt og bistert paa mig. De andre smaalo og hviskede. Jeg veed ikke, hvad A eller B vil sige, min Herre! sagde jeg gandske beskeden. A, raabte han, er alle muelige Tal, og B ligesaa. Derpaa demonstrerede eller beviste han væk, uden at jeg begreb det allerringeste deraf. Men han vilde med Magt, at jeg skulde begribe det, og stødte mig adskillige Gange for Brystet, for at giøre mig det destydeligere. Got, sagde jeg da, for at snakke med, naar A og B ere alle muelige Tal, saa kand man jo lige saa reent og tydelig bevise, at Hr. ,,, i den anden Gade ikke efter sin Stand kand tilkomme at holde 2 Rideheste, som at Circulen ,,, Hvilken en taabelig Slutning! raabte Hr. Qvadrant i sin Hidsighed, hvad har Rideheste her at bestille? Jeg mærker nok, at I forstaaer Jer intet paa Mathematiken. Hvad, om jeg fortalte Jer om en nye Maskine, som jeg nu har i Arbeyde,

heyde, formedelst hvilken at en eeneste Mand skal kunde trekke en Lastvogn med 70 Centner Gods paa. Ja, jeg troer det nok, sagde jeg, naar man spænder 6 eller 8 gode Heste derfor tillige. Ey hvad! skreeg han, har I allerede 8 Heste i Hovedet igien. Hvorledes monne det dog see ud i Jeres Hierne? Jeg troer, I har lutter Heste deri. Jeg kand dog vist og fast forsikkre, at jeg den Gang havde intet andet i Hiernen, end Hr. Qvadrants figurlige Billede, og om jeg skulde have udtrykket samme, havde der kommet en gandske anden Figur ud, end den af en Hest, eller en Cirkel. I er og meget dum, raabte Hr. Qvadrant videre, som ikke kand begribe, hvad Mirakler Algebra og Mekaniken kand giøre. Veed I vel, sagde han, hvor mange Gange, at tolv Personer kand forandre sig omkring et Bord, saa at de aldrig skal komme til at sidde paa det samme Sted igien? Jeg svarede i min Eenfoldighed, at naar de ikke havde fleere end Tolv Stole, saa kunde de vel ikke forandre Sæde oftere end tolv Gange, med mindre de vilde sette sig enten oven paa Bordet, eller paa Gulvet. O! hvilken Blindhed! raabte han: man maa nok sige, at Dumhed og Vankundighed straffer sig selv, og strax derpaa begyndte han at tale, jeg veed ikke, om hvor mange tusinde Forandringer. Jeg tilstod min Vankundighed, og at jeg ikke kunde indsee Nytten af dette Spørsmaals Opløsning. Han syntes, at blive vred over min Uvidenhed, og vilde demonstrere mig det tydeligere, da han i det samme stødte sin Flaske ned af Bordet. Ved det Flasken faldt, giorde han en nye Anmærkning. Seer I, sagde han, at Flasken gik i Stykker? Ja, jeg seer det. Got, blev han ved, men veed I vel Aarsagen, hvorfor den gik i Stykker? Jeg svarede gandske naturligt: Fordi den faldt paa Gulvet; thi jeg vilde ikke engang nævne, at Algebra var Skyld derudi. Langt fra! raabte han: det kom deraf, fordi Modvirkningen overveyede Virkningen. Jeg

var bange, at her skulde begyndes en nye Demonstration; men, til min Lykke, blev det dog derved. Endnu havde det været taaleligt, naar jeg intet videre skulde have udstaaet; men jeg troede rigtig, at en ond Aand plagede Hr. Qvadrant, saa han med Magt vilde lære mig Bogstav-Regningen. Jeg skulde regne A minus * B, og C plus ** B. hvor meget det beløb sig tilsammen. Jeg maatte her ligesom forhen tilstaae min eenfoldige Uvidenhed. Han forbarmede sig altsaa over mig, og udlod sig noget tydeligere. A minus B, sagde han, betyder 14 Rdlr. mindre 3 Mk. og C plus B betydede saa meget som 6 Rdlr. og 2 Mk. Fiorten Rigsdaler mindre 3 Mark, sagde jeg, er 13 Rdlr. og 3 Mk. Ey Snak! sprang han op og raabte: regn J det ud paa Jeres Maade, og jeg vil regne det ud paa min. Jeg bragte altsaa begge Tallene i en Sum, og fik 19 Rdlr. og 5 Mk. Det er galt, skreeg han: Facit er 19 Rdlr. plus 5 Mk. —— Nu skulde Hr. Qvadrant betale sine to Flasker gammelt Gaudium; men i Steden for Betaling tilbød han Verten, at ville lære ham Cubic-Regning, og uagtet dette Viinfad neppe kunde staae paa sin Fod, erbød han sig dog, imod en Flaske Viin, at vilde sige os, hvor mange Cubic-Fod det største Orehoved i Vertens Kielder kunde holde. Men ingen havde Lyst til at spendere denne Flaske Viin, og Verten, som en fornuftig Mand, kunde best giøre sin Regning paa rede Skillinger og contant Betaling, og bad Hr. Qvadrant tillige at betale den sønderslagne Flaske. Her begyndte han atter vidtløftig at tale om Virkning og Modvirkning; men da Viinen havde virket for meget hos ham, udvirkede han ikke andet end en Latter over sig selv, og Verten maatte indføre denne underlige Figur i sin Debet-Bog. Om Hr. Qvadrant kommer til at staae der for plus eller minus, det er deres Sag. —— Af Hr. Qvadrantes figurlige

Trin

* minus mindre. ** plus meere.

Trin merkede jeg vel, at han maatte være en større Elskere af plus end af minus; thi hans Been, da han gik, giorde mangfoldige †, hvilket Tegn i hans Regning betyder plus. Mig tykkes, at Verten havde bevist Hr. Qvadrant en besynderlig Tieneste, om han havde ladet sin Gaardskarl demonstrere eller vise ham hiem; og Hr. Qvadrant havde handlet fornuftig med sig selv, om han hiemme havde anstillet en simpel og nøyagtig Regning med sin Lomme og Mave, førend han gik ud, for paa en Viinstue at indprente alle Mennesker Algebra, og siden at staae til Rest i Viinskienkerens Bog. —— Viinhuus-Præsidenten, som, efter hans havde Svaghed af Viinsoet, (see mit No. 33.) er nu bleven lige saa stiver Huusholder, som han tilforn var Forsøder, ynkede Hr. Qvadrant af sit Hierte. Det stakkels Menneske, sagde han, gior en gal Regning; han drikker to heele Flasker, imod at jeg drikker en halv Pægl, , , Hr. Vert! en halv Pægl endnu! , , , Oeconomiens Velgaaende! —— Apropos, Hr. Vert! skulde det vel være mueligt, at kunde tillave lige saa reen, klar og velsmagende Viin af Honning, som af de ædle Druer? Da kunde mange tusinde Dalere blive her i Landet, som nu gaaer ud, for at indhente Podagra, Chiragra og andre paa Legeme og Pung saa svækkende Sygdomme, hvilket jeg arme Mand nu maa bekiende; men for sildig; thi alle mine Midler og Velfærd har jeg sat paa Bygninger. Ja, sagde Verten, at giore Viin af Honning, er nok lige saa giorligt, som at fylde det store og lille Belt; ney, det gaaer aldrig an. —— Det kunde dog være fordeelagtigt i disse dyre Tider, svarede den anden, om Belterne bleve opfyldte, indtil en gandske snæver Canal. Der vilde groe Korn i Mangfoldighed, og hvad herlige Skove vilde ikke opvoxe der med Tiden. Derimod skulde man ved smalle Canaler og Riveer lede Havet ind til de Kiøbstæder, hvor endnu ingen Seylads er; Saadant kunde sette saavel Kiøbstæd- som Landmanden i en blomstrende Tilstand. O! hvor vilde ikke Efterkommerne takke os, naar de fandt Marke og Skove imellem Corsoer og Nyeborg, og tillige kunde seyle til hvilken Kiøbstæd, de vilde. Nogle vil meene, at Bonden har formeget Agerland; men jeg derimod holder for, at han har alt for lidet; thi hvor skulde ellers en Tonde Rug kunde koste 26 Mk. Nu bliver det best, at

Laae

slaae Vin-Tanden ud . . . En halv Pægl endnu . . . Alle Kornpugeres Skaal. I saa dyre Tider maa man knibe Husholdningen. Med mange Overtalelser har jeg endelig formaaet min kiere Kone til at kaste to af hendes Skiødehunde i Canalen. Det skeete ikke uden Graad; men at føde Hunde, og lade Børnene og de Fattige græde for Brød, det er jo unaturligt? Hvor mange fattige Munde, meener De vel ikke, kunde mættes endog af de Lækker-Biskener, som saa omhyggelig og vel tilsmaget sættes for de utallige Hunde, man finder næsten allevegne? Er det ikke daarligt og urimeligt at høre, en at klage over Dyr-Tid, og lever dog, foruden at holde Hunde, i al Overdaadighed. Jeg maatte vel spørge, om det er tilladeligt, og kand kaldes oeconomisk, at kaste et Pund Hvedemeel i sit friserede Haar og Paryk, og det paa en Tid, da en Tønde Hvede koster 5 Rdlr. og derover? Hvor mange Foustagier Pudder læser man ikke i Aviserne, at her kommer til Staden imellem Aar og Dag? Men er det ikke latterligt, at gaae med et puddret Hoved og en sulten Mave? Jeg tør sige, at disse nu brugelige Pudder-Poser har sat den høye Priis paa Hveden. . . . Hr. Vert! en halv Pægl endnu . . . Alle gode Husholderes Skaal . . . —— I det samme kom den gode Husholderes Kone ind, og holdt en langt anden Tale for vor strænge Husholder. Her maa jeg hente dig, sagde hun, hver Aften. Du præker saa længe om Oeconomien, at vi har hverken Huus eller Husholdning. Lille Kone, sagde han, jeg drikker mig ikkun en halv Pægl Vin. Ja, sagde hun, jeg kiender nok dine halve Pægle . . . Ey! giv dig tilfreds, sagde han, hvad har du at klage over? har du ikke havt en prægtig stoer Gaard? Jo, svarede Konen. Har du ikke havt kostbare meublerede Værelser? Jo. Har du ikke havt din fuldkomne Stads, saa complet, som nogen honet Dame i Byen? Jo. Har du ikke havt dit Spise-Kammer og Kieldere fulde af Brød, Smør, Flesk, Kiød og Øst? Jo. Men ere der ikke mange, som aldrig har havt saa meget? Jo. Jh! nu, hvad klager du da over, lille Kone? . . . . Paa en god roelig Nat! I gode Venner! —— Af denne strænge Husholder mærkede jeg, at mange Vinhuus-Præsidentere bliver skarpe Oeconomi, efterat de har havt Overflødighed af mange Ting.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 45.

Onsdagen den 6 November 1765.

Jeg havde tænkt at give mine Læsere i dette Blad lutter Bye-Nyheder; men saasom den flittigste af mine Patroller er løbet bort fra mig med en heel Pose fuld af Nyt, maa jeg bede mine gunstige Læsere at tage til Takke denne Gang med følgende, som er mig sendt til Bekiendtgiørelse:

Plan og Conditioner
til
Et almindeligt og fordeelagtigt
Lotterie

Inddeelt i 3de Classer efter de 3de Aldere, og bestaaer af utallige Numere og anseelige Gevinster. Gevinsterne ere just ikke rede Penge, men dog lige saa gode. I dette Lotterie ere ingen Frielodder; men derimod, desværre, desflere Nitter, som medfører en ubodelig Skam og Skade. For at recommendere denne Plan og i Forveyen bortrydde alle de gamle og indgroede forudfattede Meninger om

Lotterier i Almindelighed, vil man forsikre Publicum, at Skiebnen har aldeeles ingen Lod og Deel i dette Lotterie, og at Trækningen skeer i dette ligesom i andre Lotterier i den høyanseelige Gudinde Upartiskheds Overværelse. Og for at give Liebhaberne et kort Begreb om denne fordeelagtige Plan, som dog meget kand forbedres, vil man allene anføre de anseeligste Gevinster i hver Classe; thi at opregne dem alle, var unmueligt.

1ste Classe

Bestaaende af utallige Numere og anseelige Gevinster.

NB. Denne Classe er nyttigst for de Unge at sette udi.

1ste Gevinst. Lydighed mod Forældre og Lærere. Denne Gevinst har til Præmium en ypperlig Forjættelse.

2den " " Lærvillighed. En stor Zier paa Ungdommen, Prydelse for Manddommen og Forlystelse i Alderdommen.

3die " " Et kunstigt Kar kaldet Ihukommelse, til at giemme gode Formaninger udi.

4de " " Et Skilderie, forestillende Udyden i sin græsseligste og afskyeligste Fælhed.

5te " " Et dito kostbarere. Visende Dyden i sin behageligste Yndighed og Herlighed.

6te " " Et kunstigt Speil. Visende alle de bedrøvelige Følger af Forældres utidige Kierlighed til deres Børn.

7de " " Et dito. Hvorudi ulydige Børn kand see Forældrenes blødende Hierter over dem.

8de " " Taknemmelighed imod retskafne Forældre og Lærere.

9de Ge-

9de Gevinst. Et deyligt Skilderie, forestillende et Fruentimmer i en hvid Ufkyldigheds Klædning kaldet Kydskhed.

10de " " En Guldkrone rigelig besat med Juveler, hvoriblandt Forældres Glæde af deres Børn, og Velsignelser over samme ere de fornemste Edelsteene.

Nitterne i denne Classe ere de bedrøvelige Følger af Ungdommens Selvraadighed, som i vor Tid kaldes den galante og vittige Flygtighed, og kand best sees paa det Skilderie, hvor Absolon afmales hengende ved sin Haartop.

2den Classe.

Ligeledes bestaaende af utallige Numere og anseelige Gevinster.

NB. Nyttigst for Manddommen og de Midaldrende at sette udi.

1ste Gevinst. Anvendelsen og rette Brug af en god Opdragelse.

2den " " Den store Nytte af samme.

3die " " Arbeydsomhed. En stor Gevinst for det menneskelige Selskab.

4de " " Et Regnebret. Langt kunstigere end det Chinesiske, hvorefter Tidens Uvished accurat kand udregnes. En ypperlig Gevinst for de Sikkre.

5te " " En prægtig Guldkiede, bestaaende af 3de Led: Forsigtighed, Eftertanke og Bestandighed. En stor Nødvendighed for alle Elskende.

6te " " Et Par skiønne Briller indfattet i Guld, uomgiengelig fornødne for Forældre, som ere blinde i Børns Optugtelse.

7de Gevinst. Et kunstigt Uhrværk, visende, ved et forvisnet Blomster paa Ciphre-Pladen, Menneskets Brøstfældighed endog midt i den blomstrende Alder. Saare nyttigt at bære for dem, som først vil sette Machinen i en ordentlig Gang, naar den ey kand gaae meere.

Nitterne i denne Classe medfører en ubodelig Skade for den seenere Alder.

3die Classe.

I denne Classe ere ikke saa mange Numere og Gevinster, som i de 2de første, men dog fordeelagtig for de Gamle at sette udi.

1ste Gevinst. En meget lang og klar Kikkert, hvorudi kand sees tilbage til de i Ungdommen og Manddommen begangne Daarligheder, nødvendig for dem at bruge, som har faaet Nitter i de første Classer.

2den " " En dito. Hvorudi kand sees frem ad lige til Grændsen af Tiden.

3die " " En deylig Krands, sammenflettet af graae Haar og Hiertens Fryd, som betegner Sindets Rolighed over en vel tilbragt Levetid.

4de " " Nøysomhed. En stor Vinding; thi Gierrighed tiltager gemeenlig med Aarene.

5te " " Gudsfrygt. NB. Denne ubeskrivelige og til alle Ting nyttige Gevinst kand vindes i alle Classerne.

Nitterne i denne Classe medfører den største Skam og Skade, som aldrig kand redresseres.

Ind-

Indskuderne for at vinde disse anseelige og umistelige Gevinster ere i alle Classerne eet og det samme, hvilket enhver lettelig kan overkomme, og koster ikkun det lille dog vigtige Ord: Selv fornægtelse.

Dette Lotterie har den Herlighed frem for andre Lotterier, at de Interessentere, som rettelig sætter derudi, kan sikkert vente Gevinster, og den eller de, som faaer den sidste og største Gevinst, faaer tillige alle de andre Gevinster; og er dette det rareste ved dette Lotterie, at ingen af de rette Interessentere taber, endskiønt andre vinder; thi NB Der er ligesaa mange Gevinster, som Interessentere.

Om dette Lotterie kan blive saa completeret, og Gevinsterne saa behagelige, som i andre Lotterier, det lærer Tiden. Men da manges Haab paa denne Tid, tumles omkring i Lykkens Machiner, og mange har allerede seet sig bedraget i et sødt Haab, vil jeg fortælle følgende poetiske Historie, der ikke synes, at passe sig ilde paa denne Tid:

Den Lotterieske Vinde-Syge.

Hvor daarlig Gierrighed og Ladheds Haab hos mange
Har taget al Fornuft og Strøbsomhed til Fange,
Der vil man ey med Flid fra Armod sig befrie;
Men gribe Lykkens Skat udi et Lotterie.
Saasnart man til sit Maal en Slumpe-Lykke tager,
Man i Tvivlraadighed sit heele Liv fremdrager,
Og mangen Leylighed, som fordeelagtig er
Forsømmes uden Grund af slige Mennesker.
En lille Handlende skal os Oplysning give,
At man kand alt for vidt sin Vinde-Syge drive,
Han bliver et Beviis, at den er høyt uviis,
Som giver alt sit Haab i Lotterie til Priis.
Vi ville denne Mand Pandolfus gierrig kalde.
Om hans Historie vil Læseren befalde,
Saa vidt han selv har Lyst at spille Lotterie,
Det er en Sag, som jeg kand ikke domme i,

Pandolfus aabnede sin Bod med megen Lykke,
Og Handelen ham gik ret got og efter Ønske;
Hans redelige Art iblandt Kiøbmændene
Forvoldte at han snart fik stor Berømmelse.
Han sine Regninger almindelig betalte
Før sidste Forfalds-Dag, ham saadant Pligt befalte:
Saa han et Mønster blev for unge Kræmmere,
Enhver ham undte vel, og ham lykønskede;
Men da hans Lykkes Vogn saa jevnt tog til at løbe,
Blev han just overtalt, en Seddel sig at kiøbe
I næste Lotterie, som kostede ey stort;
Men til en fattig Mand Pandolfus dog har giort.
Han uden Følelse lod Seddelen henhvile,
Til man med Trækningen begyndte stærkt at ile;
Men Sagen endog da ham ey til Hiertet gik,
Før om det største Lod han Efterretning fik.
Tænk, hvilke Rørelser han har i Hiertet fundet,
Da han saae næste Tal ved hans at have vundet
Det allerstørste Lod. Han tænkte: Ak! hvor nær
Jeg dog har været ved at faae stor Rigdom her.
Fra dette Øyeblik han kun om Lykke drømte,
Og ved Indbildninger sin Handel reent forsømte.
Han sig en Herremand i sine Tanker saae,
Naar han en anden Gang slig Vinding kunde faae.
Et andet Lotterie saasnart ommeldtes ikke,
At Gierrighedens Piil begyndte jo at stikke
I hans forvildede og vindesyge Siel,
Der søgte nu paa Slump sit timelige Vel.
Dog vilde han forsnart ey efter Seddel sige,
Men saae paa Tallene, de lige og ulige,
Og undersøgte dem, som havde vundet før,
Da han tilsidst Bestik paa et vist Numer gior:
Men Skade! Seddelen var bortsolgt til en anden,
Og man var ey i Stand at finde Eyermanden.
Med mindre Haab han da et andet Numer tog;
Men Tankens Vildhed sig til Rolighed ey slog.
Saa megen Angest ey har nogen Fange naget;
Saa megen Længsel ey en heftig Frier plaget;
Saa megen Uroe ey en rig Mands Arving leed,
Som vor Pandolfus her, for Tidens Langsomhed.

Han

Han tit betragtede den Skat, som var i vente,
Og naar en Dag paa nye sig for hans Ønsker endte,
Han meer fornøyet da til Sengs end forhen gik,
I Haab, at han nu snart sit Ønske opfyldt fik.
Omsider Dagen kom. Han vandt Tolv Sneese Daler;
Men da det ey forslog til Haabets Capitaler,
Han heel kolsindig var mod de Lykønskende,
Og fiorten Dage knap betog hans Græmmelse.
Nu længtes han paa nye, det Mellemrum var omme,
At næste Lotterie til Samling kunde komme.
Han for al Gisning sik imidlertid Foragt,
Og søgte nu at faae det største Lod med Magt.
Han derfor kiøbte sig en Fyrretive Numer,
I Haab, han fik igien de allerstørste Summer;
Han deelte Lodderne, som Lotterie-Folk skal
Imellem lige og ulige Lykke-Tal.
Nu giør han Slutninger og allehaande Prøver;
Nu han ved Tallene Beregnings-Kunsten øver;
Nu skrives Numerne af ham paa Tærninger,
For han vil forud see, hvor lykkelig han er.
Et af hans Numere ved Tærning-Kast sik vundet;
Men han ved Trækningen befandt sit Haab ugrundet.
Paa et og andet Lod han nogle Daler vandt;
Men baade Herregaard og alt hans Haab forsvandt.
Hvor er Pandolfus nu i denne Tilstand faren?
Den lade Gierrighed har trakt ham ind i Snaren.
Han i sin Stue er sin Marter-Lykkes Tolk,
Og lader Handelen bestyres af hans Folk.
Kom han end i sin Bod, han tænkte ey paa andet,
End sine Seddeler, og Herregaard paa Lander.
Hver Kiøber, som kom ind, han saae paa Timen an,
Som en, der vilde ham forstyrre i sin Plan.
Han Feyl i Prisen tog paa sine egne Vare,
Og i hans Regninger man kunde Feyl erfare.
Han førte ey til Bogs hvad Penge han sik ind;
Thi Lotteriet kun opfyldte alt hans Sind.
Hans Kiøbmænd ham tilsidst begyndte at forlade;
Men han for Lotterie ey saae sin egen Skade;
Og skiønt han mærkede, hans Handel Krebsgang gik,
Saa troede han, han dog Gevinst ved Lodder sik.

Men

Men som Uhældige mistvivler om sin Skiebne;
Man saae Pandolfus nu mod Faren sig at væbne.
Han Seddeler ey tog af anden Collecteur
End hvor det største Lod var faldet ofte før.
Han smildt udforskede, hvem forhen havde vundet,
Og naar han havde en af disse Herrer fundet,
Han overtalte ham, at indgaae Fælledskab,
Og meente, at han da ey skulde lide Tab.
Saaledes holdt han halvt i nogle Sneese Numer,
Og ventede nu vist at vinde store Summer.
Hans Hierte klappede, da Træknings-Tiden kom,
Og Lykkens lette Hiul for ham blev drevet om.
Det største Lod derpaa blev udraabt i det samme;
Ved dette Raab hans Sind blev sat i Fyr og Flamme.
Et af hans Numere Gevinsten rigtig fik;
Men største Deel deraf bort til en anden gik.
Pandolfus skamfuld blev og sorrigfuld tillige;
Men ey sin Græmmelse til nogen turde sige.
Han kunde denne Skat havt i sin Eyendom,
Hvoraf nu største Deel i andres Hænder kom.
At stævne Sagen ind han havde gierne vovet,
Om han ved Dommen sig Gevinst har kundet lovet;
Men i sin Gierrighed han dog saa billig var,
At for Proceß herom han rigtig Afskye har.
Han tænkte, som var sandt, hvad ey med Ret kand kræves,
Og hvor ey er Beviis, kand ingen Fordeel hæves.
Han blev til Slutning syg af lutter Gremmelse,
Indtil han for en Præst sit Hierte blottede.
Den Guds Mand lærte ham: Man bør sig ey opføre,
Som man Tilkommende Nærværende vil gisre;
Man bør ey Mueligheed for Vished tage an,
Og ey paa Hendelser opbygge Lykkens Plan.
Enhver med Billighed fortryde maa sin Gierning,
Naar han sin Lykke har betroet Spill og Tærning.
Sig at bekymre om de blotte Hendelser,
Det for en viis Mands Lyst jo alt for nedrigt er.
Enhver vinskibelig udi sit Kald bør være,
Og i en stræbsom Flid anseе fornuftig Ære;
Thi der er Fordeel ved, og da staaer Lykken bi,
Men ey i Ladheds Haab til Lykkens Lotteri.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 46.

Onsdagen den 13 November 1765.

Siden jeg i mit No. 41. bekiendtgiorde den taaleliige Priis paa de Efterretninger og Avertissements, som i disse Blade bliver indrykkede, har jeg faaet saadan Overflødighed, at jeg har maattet udelade den Artikel Correspondence.

Adskilligt Nyt.

Følgende Vers, som Autor forsikrer at være giort ex tempore over en velsteegt Mortens-Gaas sidstafvigte Mortens Aften, er forlangt bekiendtgiort:

Høyklingrende, skingrende, kiækkende Gaas!
Mig tykkes, at ligesom Lænker og Laas
Er slaget for Munden og Nebbet,
Som haver saa ræbbet og skræbbet.
Fordi du saa kiækket, da Morten slav ind,
Derfor vi nu piller din Krop og dit Skind;
Dog vel, at du den Tid saa kiækket;
Thi bliver vi paa dig nu spækket.
Saa kiækker da Giæssene tit i Utide:
Den flygtende Morten fik dette at vide.

I Schlaraffenland, hvor Havet er Viin, Floderne got Øl, Søerne Brænderiin, og Bækkene Aquaviter; hvor Parkerne vrimle af kogte Fiske; og hvor Skovene ere fulde af stegte Fugle og Vildt, er en Forordning for nylig udgaaet, omtrent af dette Indhold: At saasom det er befundet, at de Smaa gior sig en Ære af at efterabe de Store i alt det, som sigter til deres ydermeere Ødeleggelse, saa at de sidste ikke kand have og beholde noget

for sig selv for de første; saa bydes og befales, at de Smaa skal ogsaa stræbe at efterligne de Store i det, som kand fremme deres Tarv og Beste; Hvorfore de 5 store Ede-Aftener, nemlig: Nye-Aars, Hellig Tre Kongers, Michels, Mortens, og Juule-Aftener, saavidt Fraadseriet angaaer, hermed afskaffes; thi ingen fornemme Folk spiser og drikker nu meere paa de Aftener, end paa de andre. Hvilken Sparsommelighed! endog i saadant et Land.

Fra Vgrotenland i den nye Verden haves den bedrøvelige Efterretning, at mange Mennesker der paa nogen Tid ere bortdøde, hvilket de tilskriver den der værende Mangel paa Læger. De har derfore forskrevet en heel Ladning af Sundheds-Raad fra Europa, som alle skal være legitime promoti Doctores Medicinæ; thi af Markskrigere og Qvakfalvere har de saadan Mængde, at de ikke kand overse dem. Paa Hierte feyler disse dog ikke; thi de curerer desperat nok, og gaaer glat væk los paa alle Slags Sygdomme. Een af disse, hvoraf man kand domme om de andres Dueligheed, holdt engang Tegnet til en Flek-Feber for at være et Loppestik, og sagde, at Patienten vist nok døde for ham. Mig er spillet en hæsselig Stræg, sagde han: De forbandede Lopper har stukket min Patient til Døde.

Monsr. Petit, som har et meget blødt og ømt Hierte til visse Folk, er bleven meget Melancholisk, og bekylder en Jomfrue i hans Naboelaug derfor, hvilken med sine Øyne skal have foraarsaget ham denne elendige Sindets Lidelse. Det er noget særdeles med de adskillige og underlige Naturer, som mange Mennesker har. Saaledes fortælles der om en Mand, at han havde saadan underlig Natur, at han aldrig kunde taale, nogen gammel Kone saae paa ham; og da han engang i et Giestebud kom til at sidde lige over for saadan en, hvor han ikke kunde undgaae hendes Øyesyn, blev han saa forskrækket derover, at han besvimede, og faldt død til Jorden. At Monsr. Petit ey skal faae samme Skiebne, vil man raade ham, at han ey oftere kommer for Jomfruens Øyne, eller og reyser til Vgrotenland, der skal han nok blive aareladt.

Da nu Bladene ere affaldne af Buskene i Dyrehaven, og Buskene saaledes ere afforte al deres behagelige Skiul og Sommer-Prydelse, begynder samme at sladdre forskrækkelig; og fortæller, alt hvad Damon under deres grønne

grønne Blade sagde til sin Phillis i afvigte Sommer. De fortæller fast utroelige Ting. Ja, de affaldne og forvisnede Blade kand ikke engang tie; men ved deres Hvidslen udspreder adskillige Passager, saavidt som de flyver omkring. Damon og Phillis vilde derfor til Sommer igien ikke betroe deres Hemmeligheder til disse Sladdre-Poser, i Fald de ikke vil robes. Men jeg er vis paa, at de tænker, dette Nyt er ligesaa vist, som Fortælningen om den talende Hund.

Anmærkninger.

Skibbrud paa Landet.

Det er jo bekiendt, at endog den Deel af Verden, som er Jord, lignes ved et Hav, og Mennesket ved et Skib eller Baad, som seyler paa dette Hav. Saadan en Jolle havde forgangen Aften i det morke Vær, førend Fyrene eller Lygterne bleve antændte, det Vanheld at stode an, ventelig paa en af de opstaaende Skiær eller Afviisere, og da Styrmanden ikke forstod Soe-Kortet og Laveer-Kunsten, kuldseylede Jollen i Dybet af en Rendesteen. Ladningen, som ventelig var for seer, var og blev gandske bedervet. Om Skraaget slaaer til Redning, kommer an paa de i disse Fahr-Vande hurtige Dykkere, dog vil Skraaget neppe due til at sette til Auction.

Den lykkelige Kierlighed.

En blind Mand havde en Kone, som han elskede meget, endskiønt alle sagde ham, at hun var hæslig. En Læge tilbød den Blinde, at ville skaffe ham hans Syn; men han vilde ikke tillade det. Jeg skulde maaske tabe, sagde han, den Kierlighed, som jeg har for min Kone, og denne Kierlighed gior mig lykkelig. —— Siig mig, o Viise! hvad er Mennesket best og tienligst? Lyksalighed eller Indsigt?

Opslagne Sager.

Hr. Velgiører, c. Monsr. Utaknemmelig. Det vilde være for vidtloftigt at opregne alle de Velgierninger, som Hr. Velgiører har beviist Monsr. Utaknemmelig; men da han stedse befandtes at svare til hans Navn, har Hr. Velgiører indstævnet ham. Man længes meget efter Udfaldet i den Sag, saasom den er den første af sit Slags til Tinge, og Loven melder intet derom. Var jeg Dommer, vilde jeg domme efter Natur og Billighed saa-

ledes: At Monsr. Utaknemmelig skulde bære sit Navn skrevet midt paa Panden til Skam og Skiendsel, og til Advarsel for alle hans Brødre.

Paadomte Sager.

Hr. Avindsyg, c. hans Naboe Hr. Uskyldighed. Sagen bestoed i nogle Vandbobler, som Hr Uskyldigheds 7 Aars Barn havde opkastet, og hvilke Hr. Avindsyg bevuste i vidtlostige Indlæg at have foraarsaget ham en betydelig Skade. Hr. Avindsyg, som billigt var, tabte, og maatte betale Processens Omkostninger. Hr. Uskyldigheds Søn fik Tilladelse at kaste og leege med Vandbobler, saa ofte ham lystede. Og kunde Hr. Avindsyg ikke taale det, skulle han gribe alle Vandboblerne heele, og bringe dem til Øvrigheden. Hvor kand man dog ikke trettes om ringe Ting!

Indpasserede.

Et heelt 100 Øsers i Fraadserens Mave.

Udpasserede.

En temmelig Summa Penge til Doctor og Apoteker for at sette Maven i Stand igien efter den tagne Forkiølelse.

Befordringer.

Hr. Bagtalelse er bleven udnævnt til Præses i Snakke-Videnskabernes Selskab, og i samme er Hr. Aabenmundet optaget til værdigt Medlem. Hr. von Ladhed er beskikket til General-Inspecteur over Senge-Dynen, samt tillige at have Indsigt med unge Menneskers Duelighed. Hr. Dagdriver har faaet Privilegium paa, at maa blive den, han er, naar han kand holde sig i Skindet, hvilket er vanskeligt for en af hans Caracter.

Vacancer.

Sognekaldet i Samvittigheds Herredet af store Indkomster, har og mange Competenter. Forklædernes Residerende Capellanie. Kaldet er ikke anslaget for noget vist, dog kan en Mand nok leve deraf med visse Vilkor. Birke-Dommer-Embedet ved Kierligheds Hiemting, hvorunder Ungdommen sorterer.

Dodsfald.

Udenrigs: Hr. von Frietænker, Commandant paa Luft-Castellet, dode i sin flygtige Alder temmelig hastig;

stig; dog fik han saa megen Tid, at han kunde befale sine Venner, at de standmæssig skulde lade ham begrave i Kirken; thi han syntes dog nok, at han vilde i Kirke engang. Over ham har en af det Steds Poeter opsat følgende

Gravskrift.

Her ligger Herren af det store Navn Frietænker.
I Livet tænkte han kun lidt paa Dødens Lænker.
Tilsidst han vilde dog i Kirken slæbes ind;
Thi Kirkegang han før ansaae for Vøyr og Vind.
Han tænkte: Jeg da kand jo Dag og Nat oprette
Hvad jeg forsømte før, naar man mig der vil sette.
Men som han pleyede at tænke galt og frit
Saa gik og Tankerne i dette alt for vidt.

Copulerede.

Hr. Elskiflæng og Jomfrue Ligesaa.
Imod dette Partie indløb mangfoldige Protester paa begge Sider; men til Brudeparrets inderlige Glæde kom alle for sildig. Disse to saa lige parrede, har lovet hinanden at elske bestandig. Man vil og haabe det samme; thi lige Børn leeger jo best.

Hr. Anseelig og Jomfrue Lydig.
NB. Jomfruens Mama var meget for dette Partie.

Hr. Ledriggænger og Jomfrue Lidet flittig.
Disse giftede sig allene, for at faae noget at bestille, om Publicum er tient med mange saadanne Partier, vil Tiden lære.

Hr. Ubetænksom og Mademoiselle Resolvert.
Bekiendtskabet imellem disse skeete første Gang paa et Pikenik. Dagen derefter løste de Vielse-Brev, og 3die Dagen derpaa drak de Bryllup NB. i Smn. Det kand kaldes vist og fey af.

Hr. Graahaar, 4de Gang Enkemand, og Mad. Hvidlok, 3die Gang Enke.
Disse giftede sig af blot Sædvane.

Hr. Redelig og Jomfrue Dydkier.
Uvedkommende havde meget paa dette Partie at udsette; Men hvem bliver ikke lastet, naar de skal giftes, og roset, naar de ere døde?

Jeg og * * * (Nej, det var en forskrækkelig Skriverfeyl). Er denne ikke en lang Liste paa Copulerede? Det er allene for at fornøye somme.

Efterretninger for Publico.

Kaarderne NB. de forskrækkelige store Kaarder, som paa nogen Tid bleve baaret perpendiculair, skal herefter bæres horitzontail, dog saaledes at Fæsterne sidder frem ad, for Syns Skyld. De smaa Sværddragere kand bære deres efter eget Behag; thi derpaa reflecteres ikke.

Fattige Folk kand for nærværende Tid spare den Udgift at bekoste sig Tandstikkere; thi Kiødet skal neppe hænge dem fast i Tænderne i Vinter.

Folk vilde betimelig holde deres Porte og Gade-Dørre lukte til Sikkerhed for de sig i Tusmørket indsnigende kiendelige Type.

Bekiendtgiørelse.

Herren! af Stolthed bekiendtgiører herved, at han er nu til Sinds vorden, til førstkommende May Dag at bortforpagte sit tilhørende store Landgods, Sole Gran kaldet, og er beliggende i Indbildningen. Hovedgaarden med Laderne og Godset bestaaer af Intet, og Besætningen af ligesaa meget; thi vilde de, som til samme maatte have Lyst, i Forveyen at anmelde sig hos hans Ridefoged Monsr. Praler, som anviser Alting i incomplet Stand med store Ord; men de maa ikke forglemme at medtage gode Forstørrelses Glas.

Sr. Jens Nittengryn, som i mange Aar med stor Berømmelse har holdt Kiøkken-Protocollen, og er en stor Bogholder i Kiøkenskriveriet, som og den største Regnemester i at tælle Ærter og Gryn i Gryden, samt paa en Prik forstaaer Vægt og Maal, og kan udveye Kiød og Been i Lod og Qvintin, bekiendtgior herved, at han med første agter at holde offentlige Forelæsninger for alle nyegifte Mænd i Kiøkken-Bogholderiet, samt at underviise dem, paa en uformærkt Maade at snusse omkring i Kiøkken og Spiise-Kammer, og meget behændig at kige i alle Bøtter og Fade. Thi vilde de, som paa samme haver Lyst at høre, anmelde sig hos ham selv, som boer i Grynbøtten, hvori han er saa fordybet, at han ikke kan see denne Bekiendtgiørelse sigter til hans egen Beskiemmelse. (Jeg vil derfore saa sagte at sige, raade alle Fruentimmer, at beflitte sig

paa

paa Huusholdnings-Kunstrn, at ikke deres Mænd skal nødes til at gaae i Skole hos denne Kiellinge-Præst, som ved saadanne hans idelige Forelæsninger paa en langsom Maade har gandske aandestømt tvende dydige Koner, som dog vare tillige gode Huusholderske; thi jeg kand let forestille mig, at dette Slags Mænd ere de utaaleligste for alle Koner.)

Hr. Speculativ arbeyder for nærværende Tid paa en meget kunstig Maskine, som et Uhrværk, der skal rigtig vise Længden og Breden af alle menneskelige Anslag; men saasom han er en fattig Mand, ligesom gemeenlig alle andre Kunstnere, saa venter han en mægtig Understyttelse af alle dem, som stoler paa egne Kræfter.

Herved bekiendtgiører jeg paa min egen Haand, at Sr. Udyds Befordrer, som næsten boer i hver Gade, agter herefter ligesom forhen, at forføre Ungdommen af begge Kiøn, af hvilke han er en fortroelig men farlig Ven; thi vilde de kiere Forældre ingenlunde forglemme nøye Opsyn og eftertrykkelige Formaninger.

Auctioner.

Paa forstkommende Torsdag skal det Huus, hvor Skildtet Amors Hytte udhænger, og er beliggende i Sorgens Gaden, tæt op til Fortvivlelses Strædet, tiende og sidste Gang stilles til offentlig Auction, da det absolut skal bortsælges, enten fornøyelig Bud skeer eller ikke. Det bestaaer af Bindingsværk, og er ved Tidens Længde blevet noget brøstfældigt, i sær ere Vinduerne noget dunkle. Dog er det skikkeligt nok oppudset; men efter de Gothiske Bygnings Regler; thi vilde Liebhaberne ikke forsømme at indfinde sig til bemeldte Tid og Sted.

Til Kiøbs.

Om nogen skulde have et anseeligt Partie gandske nye og ubrugte Eeder og Bander af en usædvanlig Græsselighed, at overlade for billig Priis, vilde de behage at melde sig hos Hr. von Spiller, som handler en gros med disse Vahre; thi han synes, hans egne ere nu saa forslidte. Han er gemeenlig at finde i den tomme Pose under Spille-Bordet, hvor der spilles høye Spill.

Hos Galanterie-Krømmeren, som handler med forbudne Vahre, kand bekommes meget fine Hægler til at rense Skøverne fra Næstens beste Gierninger, saa og extra

tra fiine Sold og Sigter til at lade samme løbe igiennem udi, item et Slags forunderlige Speyle, som viser alting endog det beste paa den verste Side, samt nette og kunstige Fælder til at fange Enfoldige udi: Alt sammen afpasset til at stikke i en Lomme for visse Folk, som gierne vil drage i Visiter, og uden disse Redskaber vilde befindes gandske stumme i alle Sælskaber. —— Ingen skikkeliae Folk handler med denne Mand, hvorfore han og handler i Smu.

NB. Gode Raad bages i alle Huuse; men i de fleste bag efter.

Bøger og Skrifter.

Sr. Gyentiener, som i lang Tid og med god Lykke har været Hovmester hos en Deel fornemme Børn, agter med forste, at udgive en grundig Tractat om det unyttige Birke-Træes Opryddelse, og Tugtens Risets Afskaffelse. Han forlanger allene kielne Forældre til Pranumeranter, og haaber i Deres Tal at faae nok.

Planete-Bogen forlanges til Kiøbs af en gammel Elskerinde af smukke Vers og rigtige Spaadomme.

Capitaler.

En trængende Person forlanger ikkun en Klat af 500 Rdlr. til Laans, og vil sette sin Siel til Underpant. Han har været hos adskillige Jøder, men de ville hverken tage Legemet eller Sielen til Forsikkring. Han venter nu, blant de Christne større Medlidenhed.

Conditioner ledige.

For en smuk og skikkelig Pige, som kand tie, er en god og fordeelagtig Tieneste ledig.

Tieneste søgende.

Det er net op forbemeldte Sr. Gyentiener. Da hans Bedragerie blev opdaget, kom han pludselig af sin Tieneste. Nu faaer man nok ikke hans grundige Tractat. Dog, den kand undværes.

Tabte og bortkomne Sager.

Forgangen Aften, da det var mørkt, aflagde Sr. Hykler sin Helligheds Maske, i Tanke at ingen saae ham; men da der uformodentlig kom nogen over ham, maatte han løbe og lade Maasken i Stikken. Han lover den, som kand bringe ham Masken igien en Douceur af 1000 forstilte Sukke; thi under den tænker han, at kunde bedrage saavel Gud som Mennesken.

En Skiødebund er bortløbet, og en Papegoye udfløyet. Hvilke Ulykker i et Huus! For den første lowes 10, og for den sidste 20 Ducater til Finderen. Kand I der see de vare umistelige!

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 47.

Onsdagen den 20 November 1765.

Men ere dog disse Vinter-Aftener ikke ret nogle fortredelige Aftener? Naar man om Sommeren har udstaaet den daglige Byrde, kan man dog fordrive Aftenen med de behagelige Spadsere-Gange, da er Tiden endda taalelig; men nu, da Aftenerne ere mørke og lange, og Gaderne skidne, da er Tiden fast utaalelig. Hører man ikke mange at klage saaledes? Hvorfor maa jeg da ikke? En vis Person sagde forleden, at det var ikke værdt at leve paa denne Tid af Aaret, og ønskede, at han med Viben, Svalen og andre Sommer-Fugle kunde ligge i Dvale om Vinteren. Det er ret kiedsommeligt, sagde han, man kand ikke faae en Skionhed at see paa disse Tider, uden enten i Kirken eller paa Comoedien, men paa det første Sted kommer jeg kun sielden, og paa det sidste vilde jeg gierne komme oftere, dersom . . . . —— I Sandhed Klagemaalet synes ikke ugrundet, og den, som er kiedsommelig ved Vinteren i saa vigtige Henseender, har ikke stoer Uret, naar han ønsker sig en Svales og andre Sommer-Fugles Natur. —— Hvad mig angaaer i denne Aften, da er det mig umueligt, at kunde blive hiemme.

Jeg skal absolut ud i Aften. Mine Læsere seer altsaa, at jeg er i god Humeur. Men hvor skal jeg nu gaae hen? Forleden var jeg paa Vinkielderen, der tør jeg nu ikke komme. De got Folk maatte blive vrede, om man kom for tit, og kun fortærede en halv Pæl en heel Aften. O! hvor skammeligt har jeg ikke forsømt at lade mine Been mønstre; thi forstode de nu Tacten, kunde jeg jo allerbe qvemmest fordrive denne Aften og et got Stykke af Natten med paa en af vore saa net indrettede Dandsebode. Jeg kand sige, at jeg, ligesom Jeppe i Comoedien, ret ærgrer mig over mine Been, naar jeg gaaer forbi en af disse Artigheds Skoler, fordi de ere saa dumme og følesløse, at de ikke, ved den blotte Lyd af de velklingende Violiner, allerede dandser under mig. Ja, jeg er færdig, at fortørnes paa mine kiere Forældre i deres Grav, fordi de ikke trak mig i Hals og Haar til en Dandsemester, eller og en Dandsemester til mig. Nu er jeg derfore den, som jeg er. Altsaa er det forgieves, at jeg ville tænke paa at forslaae denne Aften paa en Dandseboe. Nu! mon jeg ikke da ret kulde narre Tiden, ved at fordrive den paa en Billard-Stue; Billard er dog et smukt Spill, og giver god Motion; men letter Pungen? Ney, det gaaer ey heller an. Dertil udfordres et skarpt Syn; thi at skyde og spille Billard med Briller paa Næsen er nok lige vist. Ved et Spille-Bord gider jeg ingenlunde taget Plads; thi jeg har detsuden nok af siddende Forretninger; og at vilde ofre i de saa kaldede Veneris Capeller, er en plat Umuelighed; thi disse findes kun i Hedenskabet, og man siger, her er slet ingen til meere af det Slags. —— Men paa den Maade tykkes mig, fast alle Leyligheder ere mig betagne, til at fordrive denne gode Aften. Var der saa meget i Veyen for mange andre, befindede de sig vel, forend de spildte saa mange Aftener. Var det endda Comoedie-Aften, kunde jeg gaae derhen, og vise al min lille Forstand ved at raabe

og

og skrige, klappe og stampe; dog, det var endda for sildig; thi der maa passes paa, naar Dørren aabnes. —— Nu! jeg vil da gaae paa et Øll-Huus. Det er jo den sparsommeligste Maade, paa hvilken man kand fordrive en kiedsommelig Aften? Og der er jo intet Ondt udi, at drikke sig en Potte Øll, naar man dog passer sin Gierning? Forleden var jeg saa storagtig, at jeg gik paa Viinkielderen; men i Aften vil jeg være saa ydmyg, at jeg vil ikke fortryde paa, om man end vil kalde mig en lille Øll-Potentat; thi hvem vilde vel legge alle Ord paa Hiertet? Disse gode Venner maatte fortryde paa, om jeg ikke ogsaa aflagde min Visite hos dem, og tænke jeg var storagtig. Ney, jeg kand forsikkre, at jeg er saa ydmyg, som nogle af vore Smaa-Herrer iblandt Forklæderne. —— Hoor er min Hat, min Rokkelore, mine Handsker, min Haandlygte og min Stok? Nu gaaer jeg da, og inden jeg kommer hiem igien, venter jeg at finde heele Staden paa den anden Ende . . . Hvad vilde jeg sige, paa det samme Sted; thi jeg har eengang sagt, at vore Tider ere gandske forandrede. Dog maa jeg have den Ære at sige Dem i Forveyen, at jeg ikke slaaer mig til noget Partie; men vil agere gandske neutral. Jo, Vindues-Skuddene ere lukte, Collegierne ere altsaa aabnede.

God Aften, I gode Herrer! sidder vel! —— Velkommen! —— Kielder-Pigen skildte mig strax ved min Lygte. Verten bragte mig en Stoel, Pigen et Brev Tobak og en Flaske Øll. —— Nu vilde jeg ønske, at min Vertinde saae mig i denne Skikkelse, med hvilken alvorlig Mine jeg kan uddampe min Pibe, og med hvilken Dybsindighed jeg kan drikke Sælskabets Skaaler, og tømme min Flaske; thi hun pleyer ellers at bebreyde mig min Munterhed, og at jeg er alt for lattermild. —— I det samme begyndtes en heftig Strid imellem tvende Naboer ved den øverste Bord-Ende. Jeg kunde ikke ret høre Aarsagen til samme, formedelst Lyden af de forskiellige Stem-

mer; men de giorde et Veddemaal. Man raabte paa Verten, som den, der skulle domme dem imellem, og afgiøre Tretten. Jeg merkede da, at Tvistigheden var om, hvormange Alen lang Goliaths Spydstage var. Verten fik i en hast Bibelen ned af Hyllen ved Bord-Enden, og med Bibelens egne Ord afgiorde Disputen. Veddemaalet blev betalt, og da de Tvistende havde hver faaet en Sobken, lagde Verten sin Bibel op paa sit behørige Sted. —— Neppe var denne Tvistighed bielagt, førend der paa den anden Flov ved den nederste Bord-Ende reyste sig en anden, ikke mindre betydelig: En bleeg og gusten Mand paastod, at Øl, Brændeviin og Tobak var skadeligt for Helbredet, og giorde Hiernen og Tænke-Kraften slov og det heele Legeme døsigt, men derimod, sagde han, var Caffe og Thee de sundeste Drikke. Han havde mange Modstandere, og i Særdeleshed en tyk og fyldig Mand, som saae frisk og munter ud, paastod, at intet var sundere, en got Øl, Brændeviin og Tobak, hvilket han med stor Veltalenhed beviste med sit eget levende Exempel: naar jeg vil ret giøre mig til gode, sagde han, og drikke en Potte Øl, saa roger jeg en Pibe Tobak, denne Sundheds Urt har den Kraft i sig at den tørrer Gauen og Halsen saaledes, at Ølet bliver mig meget velsmagende og ret vedervægende; men at Ølet ikke skal komme formeget i Giære, bruger jeg nogle skiønne klare Draaber, som har en fortreffelig Virkning til at sette det . . lille Pige! en Sobken . . . Jer Skaal samtlig . . . at bruge disse opmuntrende og paa Legemet styrkende Sager har en særdelrs Virkning. —— Ha! ha! ha! raabte alle de omkring siddende; du har ret Broer! —— Den Første syntes ikke at være tilfreds stillet med disse Beviser, i hvor grundige, kraftige og saftige de end vare, og forlangte Vertens Erklæring. (Got, tænkte jeg, Verten er ingen Nar, at han skulde give dig Ret) Verten med megen Alvorlighed anhørte begges Paastand, og i

en

en Hast fik Henrich Smiths Lægebog ned af Hyllen, i Tanke at finde noget derom, men da han i saadan Hast ikke just kunde treffe paa et Sted til hans Fordeel, svor han paa, som hiin upartiske Dommer, at de havde Ret begge to. Om Morgen og Eftermiddag, sagde han, kan Caffe og Thee være got nok; men om Aftenen styrker Øll og Brændeviin en slap Mave fortreffelig, og en Pibe Tobak, sagde han meget andægtig, er jo dog den uskyldigste Tidsfordriv? —— Ha! ha! ha! raabte de alle, Verten har Ret. (Han har Forstand, tænkte jeg, han vil ikke stode nogen af Parterne for Hovedet.) —— Nu blev der forlangt et Spil Kort. Denne Bog blev ogsaa nedtaget af Hyllen, hvor de andre Bøger stode. —— Da disse Discourser ophørede, nærmede jeg mig til et andet Spille-Bord, hvor fiire Personer med megen Alvorlighed og dybsindige Ansigter fordreve Aftenstunden. De spillede ikkun om eneste Skillinger, og altsaa kan vel derom intet siges. Men en ung Person, som sad ved siden af en gammel Mand, og syntes at lære ham Spillet, eller og underrettede ham om den beste Maade, drog meest min Opmerksomhed til sig. Jeg forestillede mig, at jeg saa et levende Skilderie paa den forkeerte Verden. Den Gamle maatte dandse efter den Unges Pibe, som var hans Styrere ved hvert Kortblads Udkast. Engang vilde den Gamle raade sig selv, og gaae efter sit eget Hoved; men han tabte ogsaa Spillet, og maatte sette Bete. Her sprang den Unge op, og giorde et pokkers Støy. Papa! raabte han, og svor en forskrækkelig Ed, havde aldrig blevet beet, dersom han havde adlydet mig. Det er dog noget forskrækkeligt! de Gamle vil altid raade sig selv, og saaledes stændte Papaes Søn rigtig paa sin Papa. Den Gamle blev ærgerlig paa Kortet, og overleverede det i Sønnens Haand, som paa en langt behændigere Maade forstod at blande, give og spille det. Jeg saae med Forundring, hvilken inderlig Glæde den gamle Papa udviste over at see Sønnens færdige Vittighed, og giorde sig ret en Fornøyelse af at opvarte og gaae ham til Haande, at han ikke i hans unge Aar skulde overrædes med Forretninger: Papa stoppede Sønnens Pibe, og passede flittig paa at bringe ham Krus og Glas. —— Her opkom Tvistighed imellem de Spillende. Verten maatte atter være Dommer, hvilket

han og var paa saadan en empfindtlig Maade for ham selv, og saa upartisk for de andre, at de Stridende tabte begge to. (Det er ey saa let en Sag, tænkte jeg, at være en fornuftig Vert) —— Dette spillende Selskab gefaldt mig ikke meget, i sær den dunende Voges Stoyen, hvorfore jeg nærmede mig til et andet Bord, hvor der blev ført frie Discourser. (Nu tænker man nok, at jeg skulle sige alt hvad jeg hørte. Ney, Tak! jeg skaddrer ikke af Skole.) —— Nun ist es nicht værdt die Afisen zu lesen, sagde en gammel Frie-Barbeer, i det han kastede dem fra sig, denn nun ist der Fried über alt. —— See, hvor smukt Keyseren af Marocco kryber til Korset, sagde Mester A * *, mig tykkes det var en let Sag for heele Christenheden ... Hr. Vert! et Kruus Øll ... at udrydde og ødelegge alle disse Rovere, ja, saa let som at drikke dette Kruus Øll ... Jer Skaal samtlig ... —— Men disse ere dog Menneiker, sagde Mester B * *, mig tykkes, det kunde være nok, om Christenheden blev eenig, og med et halvt Hundrede Skibe, giorde disse Røver-Næs en Besøgelse hvert 3die eller 4de Aar, for at opbrænde alle deres Capere og Røver-Skibe; havde de Lyst til vort Guld og Sølv, bequemmede de sig nok til at handle med os i Mindelighed. Men NB. heele Christenheden skulde være eenig. —— Ha! ha! ha! raabte Mester C * *, heele Christenheden eenig! Det er nok lige saa umueligt at vente, som at der skulde blive Enighed i et Laug. Ha! ha! ha! Nu har jeg været Mester i Lauget i 33 samfulde Aar, men jeg kand sige, at ingen Laugs-Forsamling er endnu løbet af i saadan Enighed og Roelighed, som den sidste Polske Rigsdag —— Lille Pige! et Brev Tobak endnu, sagde Mester D * *, jeg maa røge, medens jeg er ude; thi jeg maa forlade Huus og Hiem, saa ofte jeg vil røge mig en Pibe Tobak, eller og have et suurt Ansigt af min unge Kone Hiemme, som har saa fiin en Næse, at hun ikke kand fordrage Tobaks Røg ... saadan gik det ikke til i min Salig Kones Tid, hun ikke allene stoppede, men endog tændte min Pibe ... alle vore Koners Skaal ... Men jeg maatte vel spørge, om Lugten af Tobaks-Røg er ikke lige saa sund, som Lugten af en Petitmaitre? Jeg blev mange Aftener hiemme, naar min kiere Kone havde en mindre fiin Lugt. —— I det samme satte en Flue sig paa Kielder-Pigens

Næse,

Næse, hvilken hun med mange Skields-Ord bortdrev. Det forbandede Utøy, sagde hun, er og skabt til at plage Folk. —— Ja, sagde Mester D * *, mig tykkes at disse Fluer ere lige saa unødvendige som vore Petitmaitres, og jeg troer, at begge Slags har een Natur; thi de vil helst være der, hvor de ikke maa, og man maa drive dem bort, saa ofte man vil, saa kommer de dog igien. —— Apropos! sagde den gamle Frie-Barbeer, ich skal lehren Dem eine guten Rath wider die verdamte Fliegen: Man nehme allein 1 Qvintin versüsset = = = was heist es auf Dänisch? = = = Qvægsilber, und ein halbe Loth Baumolie, und lasset es alles zusammen kochen in eine = = = in eine = = = was heist es auf Dänisch? in eine Blyppotte, und menget viele Zucker darunter, und setze es für die Fliegen, so sollen sie alles mit einander vom dieße süsse Wollust sterben. Das ist probatum, warhaftig! —— Er det probatum, sagde Verten, skal I have en Morgen-Sobben frie i fiorten Dage i mit Huus. Gut! mein Herr! ich danke. Aber ich soll noch spiculieren auf ein Mittel, wie man die Petitmaitres, Schmarotzer = = = was heisset sie auf Dänisch? = = = = die Snyltegieste, und die forneme Bettelleute qvit und frey bleiben soll. Nun hat ich Dem allein gelehret, Ihr Herren, die Fliegen zu vertreiben. —— Ha! ha! ha! raabte de allesammen, dersom I kand det, er I Mester, og I vil giore Publicum en stor Tieneste. —— Ja, I skal komme til, sagde Mester D * *, at tage mit Skiæg af. Mit med, sagde Mester C * *; mit med, sagde Mester B * *. —— Da skal han, min Troe, sagde Kielder-Pigen, aldrig komme til at aarelade mig meere, dersom han fordriver disse Petitmestere og søde Herrer; thi de ere, min Troe, dog de nydeligste Kreaturer i heele Verden; Men kunde han fordrive Patrolskriveren, vilde jeg, paa min Ære, give ham et Kruus dobbelt Øl hver Aften. —— Og jeg vilde ønske, sagde Mester D * *, at han var her i Aften. Da skulde jeg, om jeg kunde, sagde Pigen, mane ham levende i denne Flaske, og sette Proppen paa for ham, at han aldrig skulde komme ud igien. (Det er en Lykke for mig, tænkte jeg, at denne lille Pige ikke kand mane.) —— Nu tog en Mand sin Lygte og sin Stok, og listede sig saa sagte hiem. Verten fulgte ham smukt til Døren, og da han vendte sig til os igien, sagde han, det var en meget klog

gammel

gammel Mand, endskiønt han boer i det yderste Qvarteer, skal han dog see til mig om Aftenen, han har søgt dette Sted i min Formands Tid, og har fattet saadan Kierlighed til Stedet, at han veed ikke, at han er til, uden han kan fordrive Aftenen i dette gode Sælskab. —— Saasnart Klokken slog 10, begyndte een efter anden at liste sig bort, og jeg med.

Nu maatte jeg vel spørge, med hvad Grund de gode Koner kan klage over deres Mænd, fordi de søger en liden Forfriskning i disse Aften-Forsamlinger, naar de faaer dem saa skikkelige hiem betids Kl. 10. De kan jo dog ikke forlange, at Mændene skal altid hænge over dem. Dog vil jeg raade Mester D** hans Kone, og andre hendes Søstre, at de under deres Mænd nogen Frihed i deres eget Huus, og i det mindste tillader dem at røge en Pibe-Tobak i deres Nærværelse, maaske de da beholdte dem oftere hiemme hos sig, i Fald de vare for Mændenes Sælskab.

Imidlertid kan jeg forsikre, at her blev slet intet uanstændigt begaaet i dette Aften-Sælskab, naar jeg alene undtager Papaes Søn, som kunde dampe saa brav, bande saa kiæk, tømme sit Glas saa mandhaftig, spille saa snildt, og saa dristig skiende paa sin Papa. Nendte Mama at løse en Birkekost; thi Papa gior det ingenlunde, giorde hun en stor Velgierning. Ellers blev her ikke talt et fornærmeligt Ord, uden af Pigen imod mig; men jeg har for længst lært at mane Vreeden til Dørs. Byen staaer endnu paa den samme Ende, og Raadstuen blev ikke engang nævnt.

AVERTISSEMENT.

Undvigte.

Da min sittigste Patron af lutter Egensindighed og en af Mangel paa tilbørlig Kost og Løn er undviget af sin Tieneste, som jeg endnu ikke vel kunde undvære; saa er min tienstvenligste Begiering til alle og enhver, som samme maatte forekomme, at anholde ham, og mig Underretning derom at give, da alle paagaaende Omkostninger skal blive betalte. Han er gandske kiendelig; thi han er ey saa liden, som den Mand, her for nogle Aar siden blev baaret i en Kurv, ey heller er han saa stor som Rinoceros, der for at see uden for Nørre-Port, kostede en Rixort.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 48.

Onsdagen den 27 November 1765.

Dersom nogen tænker, at min Agt har været eller er at satyrisere i mine Blade, saa er Tanken feylta-gen; mit eeneste og fornemste Sigte er at for-nøye. Kan jeg derhos forbedre, glæder det mig desmeere. Fornøyelsen bør ellers være det fornemste, som man maa søge at skaffe sig selv og sine Medbrødre, og den bør jo foretrækkes Nytten? Vore hiertens allerkiereste unge søde Smaaherrer beviser det jo levende. De opofrer deres Dage til Fornøyelsen, og jeg giver dem min Haand paa, i Fald de vil røre ved den, at jeg er af deres Meening. Hvad Fornøyelse har man af at bryde sit Hoved med Læsning, eller giøre sig bequem til at tiene Verden, imod den Fornøyelse at pynte sig, besøge den galante Verden, og vise sig medlidende endog ved et Spillebord? Det sidste er ret at følge Naturen; og det er jo en uimodsigelig Sandhed, at vi Dødelige ere skabte til Fornøyelse. Naar man stræber at fornøye sig, giør man slet ikke meere, end man adlyder Naturens Stemme. Det er jo dog altid kierere, at see glade Ansigter, end suurseende? De, som arbeyder paa det Nyttige allene, skiuler som oftest deres be-

rægende Aarsager dertil, som enten er Vergierighed, Pengierrighed o. s. v. Men de, som stræber efter det Fornøyende, har ikke altid Hensigt at til nytte; men ey heller til at skade nogen. Saadanne Folk har det beste Hierte af Verden. De vilde gierne see alle Mennesker fornøyede. Jeg har og tænkt, at vilde giøre noget til deres Fornøyelse. De har dog imellem Fornøyelsen altid nogle ørkesløse Øyeblikke. Men moralisere vil jeg ikke; thi hvem gider hørt og læst det? Endnu mindre vil jeg satyrisere; thi derved maatte jeg maaske stode en Deel for Hovedet, og giøre dem misfornøyede.

Jeg nægter ikke, at Daarlighederne jo fortiener at straffes ved at giøres latterlige; men fortiener de ikke ligesaa megen Medlidenhed og Alvorlighed? Og naar er nogen Daare blevet forbedret ved, at man har udleet ham? De forbittres snarere derover, bander og driver Spot dermed, ja, skiuler deres Forbedring under Maasken af deres Feyl. Satyrskrivere giøre sig alt for let et Begreb om Menneskets Forbedring; og en tør og mager Moral forbedrer ligesaa lidet som en bidende eller leende Satyr. Man vilde ikke faae ret stort et Tal, om man skulde tælle alle dem, som ere blevne forbedrede ved Satirer. Daarligheden vedvarer bestandig; og vil nok blive saaledes indtil Verdens Ende.

Svag og liden Forstand er Aarsag til mangen Daarlighed i Verden; men monne vel Satiren er saadan Tinctur, som kand giøre Daarer viise? Hvor Villien er forgiftet, og hærdet ved tilvant Ondskab, der er den fine Emiilen alt for svag til at brekke igiennem den tykke Hud. Ja, dersom det blev de Daarer tilladt, som har nogen meere Forstand, saa skulde de maaske giøre fleere end een Satire over de Mænd, som har skrevet de beste Satirer i Verden;

den; og dersom de kiendte Personerne, saa havde de mueligt Materie nok til at lee og spotte.

Ney, det er best at lade saavel det Bidende, som Udleende fare, og allene skrive det, som fornøyer. Der er dog ingen, som skiotter om Satirer, der dog kun ligesom Salt svier i et aabent Saar. Og jeg troer heller ikke, at nogen efter denne Dag saaer saa stoer Aarsag til at skrive dem; thi alle Folk begynder nu omstunder at blive meget dydige, og uden Satirer at forbedres. —— Mig tykkes man har i lang Tid klaget over Mangel paa Dyd og gode Sæder. Men dersom det var min Sag, at holde Bog over de Dydige, kunde jeg saart faae nogle Protocoller fulde. I den lille Gade falder mig strax ved første Øyekast et halvt Dusin saadanne dydige Folk i Øynene, og det er endda i den lille Gade, hvor mange skulde man ikke finde i de store? Og at man ikke skal tvivle om deres Vished, vil jeg her opregne dem:

Jomfrue Susanne taler som en Bog, og nævner i det mindste alle de syv viise Mestere, samt deres Ordsprog, i Fald nogen bringer hende paa Tale om Forstanden. Hun er saa kydsk som en Lillie; Hun er beskeden i hendes Ord og Tale; aarvaagen over hendes Miner og Gebærder, og man maatte lyve hende paa, om man beskyldte hende for det, som man kalder Galanterier. Hun skiuler sig meget meere for alle de Forbigaaende, paa det at hun ikke skal foraarsage nogen noget Anstød. Ifald man ikke skulde vilde troe, at hun besidder disse et Fruentimmer saa smukke og fornødne Dyder, saa behøver jeg vel ikke at anføre meere, for at blive troet, end at denne Heltinde ey er ældre end nogle og halvtresindstyve Aar. Imidlertid er hun dog dydig.

Hr. Michel er efter sit eget Vidnesbyrd en af de redeligste Mænd i Landet. Han bedrager nu omsunder slet ingen. Han har Midler og Penge i Overflodighed og har dog hverken arvet noget eller vundet i Lotteriet. De Folk, som arbeyder for ham, faaer deres rigtige Betalning. Der er slet ingen, som klager over ham. I hans Huus herster en deylig Maadelighed, der er som Moder til alle Dyder; og man finder bestandig hos ham en Ydmyghed, som ey altid findes hos de Rige. Han har i forrige Tider laant Penge paa Pant; men nu ikke meere. Altsaa er han jo dydig?

Hr. Stoltenfær er næsten ydmygere end nogen af hans Brødre. Han er gandske taalmodig i sin Ekiehne, bander og sværger aldrig, pukker ey heller paa sin Tieneste eller Fortieneste. Alt hvad han forlanger, det søger han med Beskedenhed. Hvad enten nu Satiren eller den Hendelse, at han brækkede sit eene Been, har giort ham saa ydmyg og dydig, veed jeg ikke. Dog troer jeg sagtest det sidste.

Hr. Candidatus var vel i Førstningen noget vild; men nu er han ret et Monster for alle Studerende. Han studerer til langt ud paa Natten; han læser; han tænker; han skriver; men careserer og galanteriserer nu ikke meere. Han gaaer gandske sædelig fort klædt. Mange forundrer sig over, hvi han er bleven saa forandret? Det er langt fra ikke Satiren, som har forandret ham. Ney, han har Haab om med første at faae et Geistligt Embede.

Madame Cleomine er saa kierlig en Kone, som der er i heele Staden. Hun pleyer hendes kiere Mand saa omhygelig som en Moder. Hun kysser ham; hun overrumpler ham med søde Høfligheder. Ja, hun græ-

der

der for hvem, hun fortæller noget om ham. Man skulde dog ikke troe, hun elsker ham for Honeurs og Syns Skyld; saa som han er noget sygelig.

Hr. Springer er dydigere, end nogen Satirskriver har seet. Tidt har de uden Grund hvæsset deres Penne imod ham; imidlertid springer han endnu med sine sædvanlige lette Skridt over Lasterne, hvilke man har bildet sig ind, at være den Morads, hvori han engang skulde blive siddende. Hans Dyder og Fortienester ere større end nogen bør satirisere derover. Verden høster daglig nye Fordeel af ham. Naar han med sine Kammerater tømmer et Dusin Flasker Viin: saa har jo Skienkeren strax sine Penge, som stak i de Vahre, og kan med samme Penge anskaffe nye Vahre, og have sit Levebrød. Pengene løber paa saadan Maade om i Handelen. Hr. Springer styrker mangen en Kiøbmands Credit, i det han afhandler ham hans Silketøyer og Glanterie-Vahre. Musikanterne florerer ved Hr. Springers Ædelmodighed, og mange Professioner beriges ved ham. Han skaffede først sin Skræder det høye Navn af en stor Geistes lille Skaber. Kunstnere, Malere, Silke-Fabriqueurer, Syepiger, Kokke, og jeg veed ikke hvor mange, nogle vil jeg ikke engang nævne, vilde komme til at leve meget slet, om Hr. Springer revste af, eller blev usynlig. Han giver det rette Liv til de skiønneste Opfindelser i Moden, Smagen i Kunster, Skuespil og Digtekunsten. Man veed, at hans Forældre ere høyedrige Folk; men Ordet gaaer tillige, at der hviler meget uretfærdigt Gods iblandt deres Formue. De sette store Jern-Laase for deres Jernbundne Penge-Kister og Skatten kunde jo let forruste, førend Verden fik Nytte af den. Men Hr. Springer vil ligesom gotgiøre sine Forældres Synder. Han driver paa Giengieldelses Retten. Han forstaaer den Kunst at

forløse den fængslede Mammon af sin Arrest. Han bringer Pengene ud iblandt Folk igien. Og dersom det er sandt, som der siges, at uretfærdige rige afdøde Folkes Geister skal til Straf holde Vagt over deres Penge-Kister: Saa befrier Hr. Springer sine Forældre fra den Straf, og er altsaa den eneste Aarsag til, at de engang efter Døden kan hvile roelig i deres Grav, uden at staae Skildvagt ved deres Penge-Kister. —— Hvilke Dyder og Fortienester ere ey alt dette! saadant bør man allermindst at satyrisere over. Ney, nu vil jeg fortælle mine Læsere fornøyeligere Ting.

Eldgammel Beretning
Om Projectmageren.

Denne Helt var ikke meere end 20 Aar gammel, da han giorde det alvorlige Spørsmaal til sig selv, til hvad for en Haandtering i Verden han skulde bestemme sig. Han havde lært at giøre nogle Træk med en Pen, og kunde læse temmelig reent i en Bog. —— Hvorfor skulde han da ikke kunde studere Lovkyndigheden? —— Det vilde dog ikke lykkes for ham; men til Trods for Skiebnen blev han det, som Folk paa den Tid og i gamle Dage kaldte Lomme-Procurator; thi nu omstunder findes ingen af det Slags. —— Maaske Navnet indtil denne Dag har sin Oprindelse fra denne Helt; thi de Lommer, som han i sin Tid fik fat paa, vidste han ret mesterlig at udtomme. —— Imidlertid kunde han dog ikke længe leve ved denne Profession; thi Næringen slog ham gandske Feyl, og ingen vilde have meere med ham at bestille. Hvad skulde han nu fange an? Tit tænkte han paa at vilde oprette en Casse, og saaledes blive Bogholder. Men Ulykken var, han kunde ey komme affied med Regningen. Han tænkte da paa

et

et nyt Project; thi han bestilte slet ingen Ting, var ellers ung, og saae temmelig got ud. Det skulde vel derfor ikke være ham saa vanskeligt, at giøre en Kierligheds Erobring. Paa egen Haand var det dog forbeholdent. Han adresserede sig derfor til en Kone, som han havde hørt, at man kaldte Koblerske. I hans Tid vare Folk saa slemme, at de gave næsten alle saadanne skikkelige Mennesker Øvenavne. Men denne gode Kone var ikke af den Caracter, som han troede. Hun anhørte hans Forslag med stor Koldsindighed, og, for at hævne sig over hendes Vanheld paa denne uværdige Beyler, forstilte hun sig, og lovede at være ham behielpelig i at giøre et got Partie. Nu, tænkte vor Helt, skal jeg ret giøre min Lykke ved Galanterier, og trodse heele Verden. Paa den bestemte Tid fulgte han med sin hæderlige Ledsagerske; han havde iført sig de allermeest indtagende Miner, og trippede saa net og let ved Siden af denne omhyggelige Kone, som en Kylling ved en Høne. Hun fulgte ham til det Huus, hvor han haabede at see sin Glædes-Soel at oprinde paa sin indbildte Lyksaligheds Himmel. Ring nu paa, sagde hun, Aftalen har jeg giort. Jo, hun havde rigtig giort den. Han havde ey saa snart trakt paa Klokke-Strængen, førend der kom et Par Karle over ham med saadanne Knippel-Slag, at han brunn og blaa neppe var i Stand til at slæbe sine morbankede Lemmer hiem. Han forlod da det Project, at spille Romaner, mig tykkes og, han havde gyldig Aarsag dertil. —— Da han en Sommer-Aften gik og spadserede ved Vandet, kom han af en Hendelse i Tale med en Skipper, som skulde seyle til America. Vor Helt havde hørt meget tale om de Rigdomme, som fandtes i America, og kiendte desuden en, næsten af sin Caracter, som uden sit Forsæt og imod sin Villie var kommen derhen, og tilbage igien med store Penge-Summer. Nu vilde han altsaa være riig. Kun til America! tænkte han: Naar det har lykkedes for saa mange andre, hvi skulde da Lykken hade dig meere end dem? Han giorde altsaa Aftale med Skipperen, om at komme med ham; og i hvor liden Færdighed han end havde i Skrivning og Regning; saa fandt dog Skipperen ham beqvem nok til hans Skibs- Skrive- og Regne-Mester. De havde neppe været nogle faa Dage paa Søen, førend Tiden begyndte allerede at falde vor Helt lang. Han spurg-

te stedse: ere vi endnu ikke i America? (Thi han forestillede sig det, som et lidet Land, der laae ikke langt fra hans Fødested. Saa dumme ere ikke Projectmagerne nu omstunder). Imidlertid trøstede han sig ved de Guld-Klumper, som han allerede forud saa i Indbildningen; thi han havde en stærk Indbildnings Kraft. —— Endelig kom de til America. Vor Helt skyndte sig at komme i Land. Men, au! hvor forundret blev han ikke, da han saae, at Jorden var der ligesom hiemme hos ham, og at Flinte-Steenene der ikke vare Ædelsteene, og Kampesteenene i det mindste ikke overtrukne med Guld. Han ledte allevegne; men han fandt slet intet Guld. Endelig merkede han ved det Svar, han paa Spørsmaalet fik af Skipperen, at Guldet der i Landet skulde forhverves paa samme Maade, som i Europa, nemlig ved Arbeyde, Møye, og ved Handel. Han blev altsaa hos hans Skipper, og med ham reyste hiem igien. —— Da vor Helt nu saaledes havde været i Tieneste for Skrive- og Regne-Mester baade i den gamle og nye Verden; holdt han det for gandske rimeligt, at han i det ringeste kunde blive Secretair hos en stor Herre. Han hørte, at en Herre behøvede saadan en, og ham syntes, at han behøvede ikke meere end at melde sig, for at blive antagen. Han havde og den Gang nær blevet Secretair, havde andre Omstændigheder ikke indløbet, og en dueligere blev recommenderet. —— Hvad skulde han nu projectere til sin Lykkes Befordring? Der gik vel 10 Projecter overstyr for ham hver Dag, saa han tilsidst følede en stor Mangel. Adskillige Gange havde han besøgt de Steder, hvor de Folk, som kaldes Bierfiedlere spiller Pengene af andres i deres egne Lommer. —— Han kiøbte sig altsaa en Fiol, og fik en heel Hob Noder sammenskrabet. Efter nogen Tid blev han lige saa fuldkommen i Musik, som i Skrivning og Regning. Man kunde tilsidst høre, at dette skulde være en Menuet, og det andet en Polsk Dands. Kort sagt, vor Helt blev Bierfiedler. Men da en af hans Bekiendtere nogen Tid derefter mødte ham, og spurgte, hvad han nu var bleven? Svarede han meden overordentlig og forskrækkelig alvorlig Mine:

Nu er jeg Musicus.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 49.

Onsdagen den 4 December 1765.

Endskiønt jeg paa et og andet Sted i mine forrige Blade har talet noget om Spill, og de ulykſalige Følger af ſamme, ſaa vil jeg dog i dette Blad (thi en god Viiſe kand jo ikke qvædes for tit) indføre et Brev, angaaende Spill, fra en god ærlig Landsbye-Præſt til

Mylord * * *

Jeg haaber, at De tillader Deres gamle Ven, ſom forhen har taget ſig den Friehed, at give Dem nogle gode Raad undertiden, at han endnu en Gang giør det, efter den Anledning, ſom De ſelv i Dag giver ham. De ſkriver i Deres ſidſte Brev, at De har tabt to Tuſinde Guineer i Spill. Denne Efterretning forurolliger mig ſærdeles; thi vi Landfolk betragter to Tuſinde Guineer, ſom en anſeelig Summa, og derſom jeg ikke kiendte Dem, vilde det have kommet mig meget fremmet for, at De endnu kunde beholde den lyſtige Tone i Deres Brev, efter ſaa ſtort et Forlist.

Jeg veed, at de gode Herrer i Byen betragter Spill, i det høyeſte ſom en Skrobelighed eller ſom en Tids-

fordriv. Jeg har betragtet det i lang Tid, som den störste Skade. De vilde tillade en gammel Præst dette Ord, hvilket, saa meget jeg veed, er kommet gandske ud af Moden. Vil De vide, hvorfor jeg tænker saaledes? Derfor: fordi at Spill kand giøre, af den allerærligste Mand, det liderligste og nederdrægtigste Menneske.

Jeg kiender Dem. Jeg veed vist, at De har en naturlig Drift til at giøre Got, og ønsker, at De kunde erlange et got Navn i Verden. Fra Deres unge Aar af, veed jeg, at De har været tilbøyelig til Godhed og Medlidenhed. Jeg har seet, at De har givet en gammel ærlig Mand sex Skilling, da De kun havde aatte i Lommen, og følgelig kun to tilbage. Hvorledes er det mueligt, at De kand elske saadan en Sag med slig en Hæftighed, som med Tiden kand betage Dem Viisdom, Berømmelse og Tilbøyelighed til Ædelmodighed?

Jeg veed, at De vil lee over det, som jeg her frembringer, og vil sige: at jeg holder en Prædiken. Det er ligemeget. Enhver forretter sit Haandverk. Jeg haaber, at jeg ingen Tid har nødig at skamme mig ved mit. Men hvorledes kand Spill have de Følger, som jeg her siger? Et Øyeblik Taalmodighed Mylord. Jeg vil vise Dem det, og kuns med faa Ord, omendskiønt jeg er kun en gammel barnagtig Sladdrer:

Et ungt Menneskes Sæder kand forderves af det Selskab, som han besøger. Mig synes, Mylord! at i de Huuse, hvor man holder Spille-Borde, er juist ingen Viisdoms Skole. Den Tale, som man fører der; de Skuespill, som man der seer af de skammeligste Passioner; Den Hidsighed efter at vinde; Det Oprør, de Eeder og saa fremdeles. Alt dette synes mig, duer slet intet, til at danne

et

et ungt Menneske til Dyden. Hvad som angaaer et got Navn, vil man let tilstaae mig, at under alle Caractererne, er ingen slemmere end en Spiller. Saa fordervet, som endog Verden kand være, saa har dog aldrig været noget Menneske til, som er bleven høyt agtet og æret, fordi han har havt Lyst til Spill. Dersom det er anderledes nu omstunder, saa maa denne Sag have forandret sig meget, siden den Tid, jeg var sidste Gang i London. Det var paa den Tid, da Georg den 1ste blev kronet.

Jeg beder Dem, at eftertænke (thi Deres gode Tilbøyelighed er mig bekiendt) hvor tit og ofte De har vildet hielpe Personer, som besade Fortienester, og vare i slette Omstændigheder, og De har ikke havt det i Formue, fordi De een a to Aftener forhen har været ulykkelig i Tærninger.

Naar Spill fortærer en stor Deel af Indkomsterne, og man betaler den Gield allerførst, som man gior derved, saa følger deraf, at den største Deel bliver ladt tilbage af den anden Gield, som man var skyldig først at betale. Pengens sande Værdie i Handelen er, at de tit roullerer, og naar den Gield, man er i hos Kiøbmændene, er fra en lang Datum, saa maa der nødvendig være nogen Uretfærdighed begaaet; thi i det høyeste lader de ikke deres Vahre staae længere end et Aar. I saa Fald gior De dem Uret, at De vil tilbageholde deres tilgodehavende saa længe, og derfor skriver de Dem Vahrene høyere op, end de ere værd, og da er De Aarsag i den Uretfærdighed, som Kiøbmændene heri begaaer.

Jeg troer altsaa at alt dette, som jeg har sagt, er ikke uden Grund. Men jeg bekiender, at overalt dette forvroeliger mig meest, at saa herlige Sinds Gaver, som jeg

veed, at De beſidder, ſkulde blive giorte unyttige, paa ſaadan en elendig og ſlet Maade. Jeg har regnet efter, hvor mange gode Velgierninger De kunde have giort i dette ſidſte Aar, og dog ikke haver giort dem, og ved denne Sparſommelighed, har De hverken forhøyet Deres Caracteer, eller ſkaffet Deres Lykke nogen Tilvext. Her ſeer De Reigningen, ſom jeg paa Deres Reigning har giort:

Fortegnelſe

Paa det, ſom Hr. Mylord * * * i Aaret 1753. kunde have giort til at befordre det menneſkelige Riges Lykſalighed.

1) For to Soldater-Sønner, hvis Fader er bleven i Slaget ved D * * * hvor han fægtede mandig, at fortinge dem hos en Meſter . . 50 Pund.
2) For en Geiſtlig, ſom er fattig, og har en ſtoer Familie at forſørge . 200 .
3) Til tvende unge og dydige Pigers Udſtyr paa den Dag de gifter ſig med ærlige og patriotiſke Kiøbmænd . 100 .
4) Til 10 unge Drenge at klæde, og at holde i Skole . . 100 .
5) Til 14 unge Drenge og 6 Piger, at betale Lære-Penge . . 200 .
6) For 4re fattige Karle, ſom har lært en Profeſſion, til at ſette ſig i Stand med 200 .
7) Til at forſtrække fattige Kiøbmænd, at ſtye dem i 3 Aar uden Renter . 200 .
8) Til forarmede Officierers Børn . 200 .
9) Til en Adelsmand, af en ſtor Familie, ſom beſad Fortieneſter, og ſom havde havt den Ulykke at miſſe alle ſine Midler 300 .

Lateris 1550 Pund.

Transport 1550 Pund.

10) Til en Dame af et stort Huus, hvis Fader havde styrtet hende i Elendighed, formedelst at han ved Spill havde ruineret sig, at tilkiøbe hende en aarlig Underhold af 30 Pund paa hendes Livstid med : 300 :

11) Og endelig til adskillige Kierligheds Gierninger ved adskillige Leyligheder, som aldrig fattes : 250 :

Summa 2000 Pund.

Lad os nu see, Hr. Mylord * * * Deres Reigning; men jeg befrygter, at een eeneste Articul udgior det altsammen:

I Aaret 1753.

Tabt ved Tærninger og Kortspill : 2000 Pund.

Ak! Hr. Mylord! Jeg beder Dem, at holde disse tvende Reigninger med Eftertanke imod hverandre. Naar den første havde været Deres, hvad for en Fornøyelse vilde det ikke have været for Dem, saa ofte som De havde igiennemlæst samme, at tænke, at De i et Aar havde giort saa mange elendige Mennesker lykkelige for deres heele Livs Tid. Hvad bliver nu vel til overs af dette, andet, end en dødelig Græmmelse? . . . Jeg vil ikke sige meere. Opfyld selv dette Rum . . . Eftertænk dog dette et Øyeblik, saafremt det er Dem mueligt, at sidde ned et Øyeblik for at tænke.

Min gode Herre! . . . Jeg har alle Tider elsket Dem, som min egen Søn. De har givet mig mit Præste-Embede, og De har alle Tider overgydet mig med Deres Godhed. Jeg finder mig i Stand til at blotte mig for alt dette, som De har givet mig, naar jeg derfor kunde kis-

be den Fornøyelse, at man paa alle Sider talede got om Deres Opførsel, ligesom man tilforn har giort Lovtaler over de gode Forretninger, som De har udrettet. At høre Deres Berømmelses Udbredelse er min Trøst i min Alderdom. Men naar jeg hører noget ondt om Dem, saa smerter det mig i mit Hierte. Dersom det hændede sig, at De efter et Aar kunde berette mig, at De havde anvendt det halve af den Overflødighed, som De saa ilde havde sat over styre i forrige Aar, til at giøre noget Got dermed; saa vilde saadan Tidende foraarsage mig saa megen Glæde, at det vilde forlænge et Liv, som stunder saa nær til Enden.

Jeg forbliver ꝛc.

2000 Pund Sterling er efter vore Penge saa meget som 10000 Rdlr. Det var en forskrækkelig Summa at spille bort paa et Aar. Der er vel ingen iblandt os, som ved Spil og anden Forlystelse taber saa meget imellem Aar og Dag. I det ringeste veed jeg mig frie. Men om man ikke taber saa anseeligt; saa kan man jo dog giøre vel med det mindre, som desværre, alt for ofte bliver tabt, og som man ikke engang faaer Tak for. „Naar en riig „Mand, siger vor Store Tilskuer, er saa ulykkelig, at han ikke „veed, at forskaffe sig nogen bedre Fornøyelse for sine Pen„ge; naar han troer, at det er ham saa stoer en Ære, at „vise en Ødselhed, hvori der hverken er Forstand eller „Smag, og naar han er grum nok til at søge sin Forlystel„se i at opvække ulykkelige Passioner hos andre med sine „Penge, da ere der andre Maader, paa hvilke han kand „opnaae alt dette langt vissere end ved Spill. Lad ham „samle Pøbelen sammen, og kaste sine Spille-Penge ud af „Vinduet; Hans Rigdom og Ødselhed skal da snart blive „heele Byen bekiendt, og han skal selv have den grumme „Fornøyelse, at see Folk skiære Næse og Øren af hinanden „for at deele hans Penge.“ Paa et andet Sted taler

samme

samme udødelige Autor ret artigt til Spille-Partiers Fordeel, og skiemtende viser den store Nytte, som det, hos alle skikkelige og anseelige Folk, saa brugelige Kort-Spill fører med sig: „Dersom man ikke spillede i Selskaber, siger han, „maatte fornuftige Folk snart sove, Narrene skulde aldrig „tie; og Ceremonierne tilligemed det Fyldekalk i Talen, „som man kalder Complimenter, fik aldrig Ende. Nu „kand man dog ved Spille-Bordet i det mindste faae Folk „til at sidde uden mange Omstændigheder, da et Æs eller „en Knægt afgiør i en Hast, hvem der i det Selskab skal „være den fornemmeste.“ Vores berømte Poet W * * siger et Sted:

Modens Damer komme skal
Med de kiere Skiode-Hunde
Sammen i en Fruer-Sal
For at blode deres Munde
Udi Thee og Chocolade,
Og at kaste et Blad Spade.

Anmærkninger.

En Dervisch laae engang udstrakt paa Jorden ved Indgangen af Templen i Mecca, og raabte med høy Røst: O! barmhiertige Gud! Hvad kand du vente af Menneskets, af dette ringe og svage Creatur? Hvor meget jeg end har giort for at ære dig, og endskiønt jeg har opofret mit heele Liv til din Dyrkelse, saa kommer jeg dog her for at bede dig om Forladelse, fordi jeg ikke har æret dig nok. Tienere beder om Løn for deres Tieneste, og Kiøbmænd om Betaling for deres Vahrer; men jeg, store Gud! jeg fører med mig i din Tempel, det blotte Haab, og ingen Ret til at bønhøres. Mine uafladelige og idelige Bønner, min ufuldkomne Lydighed imod din Lov, mine Fasier, mi-

ne

ne Prædikener, min Bodfærdighed; hvad skulde jeg med alt dette kunde fortiene af dig? Handle med mig saaledes, som det er dig selv anstændigt at handle med dit Creatur, og ikke som dit Creatur fortiener. Hvad du har besluttet over mig, store Gud! det skal jeg tage imod med den ydmygste Hengivenhed, ligesom jeg her ligger udstrakt paa Gulvet af din Tempel, og altid velsigne din Villie. —— En anden Dervisch, som stod noget fra denne, bukkede sig øfte til Jorden, og raabte hver Gang lige saa høyt: Store Gud! Vil du ikke ihukomme din Tiener, som aldrig har forglemt dig? —— En Arbeyder stod midt imellem dem. Han slog Øynene ned, sukkede og sagde med en svag Stemme: Store Gud! Forlad mig mine Feyl; og den eeneste Belønning, som jeg ønsker mig for det lidet Got, som jeg har giort, er, at du vil give mig Kræfter til herefter, at jeg kunde giøre meere Got.

Der var en Gang mange fattige Lærde forsamlede hos en meget rig Herre, som alle gave ham umaadelige Berømmelser. Han svarede dem: Den, som I roser, kiender sig selv, og I bedrøver ham kuns. I berømmer Paafuglens Fiere, men den seer til sine Fødder og sukker. See der, sagde han, i det han gav dem en anseelig Summa: Tager disse Penge, og jeg vil give Eder meere, dersom I ikke vilde rose mig. De toge Pengene, og roste ikke meere den store Herre.

Jeg mødte forleden en Dreng, som kom løbende i fuld Spring, gandske sveedig, og Tungen var færdig at hænge ham ud af Halsen; han havde net op et Spill Kort i hver Haand. Hvorhen? hvorhen? spurgte jeg. Til min Herre, svarede han. Bie lidt. Hvem er din Herre, spurgte jeg videre? Jeg er, sagde han stønnende; Tiener hos Secretairens Skriverkarls Dreng; han løb. Løb kuns, tænkte jeg, at ikke din Herre bliver vreed. Imidlertid gav denne Dreng mig Anledning til dette Blad.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 50.

Onsdagen den 11 December 1765.

Mine Læsere behager at mærke, at følgende Brev er til mig selv.

Høyguustige

Naadige Herre!

(Nu frisk! nu vanker der Titler. Naadige Herre vil jeg dog slaae en Streg over. Jeg maa see fra hvem denne lange Skrivelse er.)

„Hvorfor har De dog vildet giøre mig ulykkelig? „Dog, De er uskyldig, og Skylden er allene min. Jeg „tilstaaer min begangne Forseelse. Det var en stor Uhøf„lighed af mig, at jeg saaledes løb bort fra min fromme „Herre med den heele Pose Nyt, som jeg dog vidste, De „høylig behøvede; men jeg blev dertil forført af en De„res formeente gode Ven, som vilde have den Fornøyelse, „at see Dem forlegen. —— Jeg var allerede kommet „langt ud paa den tydske Bund, og tænkte at være i fuld„men Sikkerhed. Hvorfore jeg fordristede mig til, at løse „for min Pose med alle mine Nyeheder, blot og allene for „at fornøye min Vert og hans Giester i mit Logement i „denne lille Bye, hvor jeg opholdt mig. Verten fandt „meget vel sin Regning ved min Nærværelse; thi der kom „mangfoldige Giester for at fornøye sig over den fremmede „og kortvillige Person; thi De veed selv, min Herre, at „jeg er meget lystig, naar jeg ret vil slaae Giækken løs. „—— Men dette Gode varede ikke længe. Saasnart „Deres nøyagtige Beskrivelse over min Person blev bekiendt„giort i Deres Blade, som jeg troer flyver endog uden

„for Christenheden, og Paven selv læser dem, var det ikke
„umueligt, ikke at blive rørt. En Person, som ventelig
„var af det uberettiget Slags, der vil berige sig ved an-
„dres Ulykke, havde net op faaet fat paa Deres Blad,
„hvori De lyser efter mig. Alt som han læste, saae han
„mig meget stivt i Øynene, og betragtede mig fra Taa til
„Top. Han læste nok igien, og derpaa gik han bort.
„Efter en Times Tid kom han tilbage med tvende Rettens
„Betiente. —— Jeg sidder nu i Arrest, og maa blive
„der saa længe, indtil min Høygunstige Herre forbarmer
„sig over mig. Og, for at forsøne min begangne For-
„seelse, vil jeg fortælle min Herre den heele Forretning ved min
„Persons Paagribelse, samt nogle Anmærkninger, som jeg
„har giort mig i denne min indesluttede Tilstand; thi el-
„lers fik De maaske aldrig at vide, hvorledes saadant skeer,
„og hvad der gaaer for sig paa saadanne Steder; hvilket
„jeg allerydmygst beder, min naadige Herre vil tage i Be-
„taling for det Nyt, som jeg bersvede Dem. „ Jeg for-
bliver min Høygunstige Herres lydigste

Patroll.

Fortælningen:

Jeg sad og fornøyede Giesterne, med at fortælle dem, hvorledes en vis Lord i Engelland havde den Vane, at han altid gik med en Jagtpidsk igiennem Gaderne i den Bye, som hørte ham til, og gav alle dem, som mødte ham en god Rap af denne Pidsk. Denne artige Vane øvede han saa længe, indtil en Tydsk Reysende, som just var stiget fra sin Hest, og endnu havde sin Pidsk i Haanden, mødte denne Lord. Den Tydske fik en Rap af Lord, forend han formodede det. Men som han ikke kiendte denne Lord, saa var han saa heftig, og ligeledes brugte sin Pidsk, og de huggede saa længe paa hinanden, indtil Lord blev kied af denne Forretning. Jeg er Lord, raabte han, og derpaa nødte Tydskeren til sig, og bevertede ham fuldkommen vel. Efter den Tid lod han alle de, som mødte ham, gaae i Fred og Roe paa Gaden.

Medens vi endnu loe ad Mylords Forbedring, saa traadde to Rettens Betientere ind i Stuen, og efter aflagde Complimenter, nærmede den ene af dem sig til mig, og sagde meget heftig:

Min Herre! det gior mig hiertelig ondt, at De er den, som der bliver lyst efter, og som jeg paa mit Embe-

des

des Ve[illegible]g høyvise Øvrigheds Ordre forkynder Arrest. De maa have mig undskyldt, min Herre! thi jeg er kun et blot og bart Rettens Redskab. De maa da ey fortryde paa, at vi forulevliger Dem, bemægter os Deres værdige Person, og lader Dem til det behørige Locum transportere i Arrest, indtil nærmere Ordre.

Hvad! sagde jeg, vil de arretere mig? Hvorfor?

Vil De behage at fremvise mig deres Pas, hvorledes er De kommen her?

Jeg har ingen Pas; men jeg er jo ikke den eenesie, som er kommet over Belterne, Soe og Salt Vand uden Pas?

Got nok! Det var kun i gamle Dage; men nu skeer det ikke meere. De maa altsaa være saa god, min Herre, og efter Deres Samvittighed svare paa disse Qvæstioner:

Hvad er Deres Navn? . . . . Vær saa god og svar mig paa alle mine Spørsmaale! Min Herre! . . . . Hvad heder De? . . . her maa alting rigtig udsiges, tydelig udtales, og uden Forstokkelse bekiendes, efterdi vi her paa dette Sted, saa vidt Rettens Arm naaer, kort og got vil vide Alting, for hverken at forlænge eller forkorte Processen. Hvorledes kalder de sig? Siig mig Deres ærlige Navn?

Et nærligt Navn har jeg ikke. Jeg heder Fabian von Strohholm.

(Han skrev og spurgte videre)

Er De gift min Herre?

Horer dette Spørsmaal og til Processen?

Ja gandske sikkert, min Herre, svar De kun! Er De gift?

Ney.

Hvor mange Børn har De?

(Jeg maatte lee ad dette Spørsmaal)

Lee ikke Hr. von Strohholm! Det er ikke Skiemt. Erfarenhed lærer, at man nok kand have Børn, omendskiønt man ikke er gift. Har De nogen Paarørende?

Ney, hverken Rige eller Fattige.

Har De nogen Eyendom? Fast og urørligt Gods?

Jeg har vel havt et Jordegods; men jeg har mistet det ved en Proces.

Saa er De Elsker af Processer?

Nej, jeg er ikkun en Christen.

Jeg beklager Dem, at De saaledes [illegible] tabt Deres Jordegods.

Hvad hede det?

Mullendahl.

Er det langt herfra?

Ja, temmelig langt borte.

Hvor opholder De sig nu?

Der, hvor De seer mig.

(Giæsterne smaaloe; men jeg var var gandske ærbar)

Hvor længe har De opholdt sig paa dette Sted?

Siden jeg kom her.

Har De flere Klæder med sig, end dem, som De har paa?

Nej; thi de andre er gaaet af Brug.

Hvad har De ellers for Equipage med sig? Siig mig det, siden jeg maa føre alting ad Protocollum. Hvad har De meere med sig?

Et Par Støvle. Disse Skoe, som jeg har paa. Et Par Strømper. En Parykkuldsort. En Hat, og en Slaaprok.

Slet intet meere?

En tom Pose, hvori har været mange Nyeheder. I fær en artig Historie om en Spørgesyg. (Han tog sig om Næsen.)

Har De slet intet meere?

Jo, en Nathue.

Har De intet Lomme-Uhr? Ingen Sølvspænder, Sølvdaase, Kaarde, Ringe, eller noget saadant?

Jeg har intet uden denne Hertzfenger.

Vil De være saa god og legge den herhid, siden De nu er en Arrestant. (Han betragtede den nøye.)

Nu videre. Hvor mange rede Penge har De hos sig? De maa angive alting rigtig, eller jeg er nødt til at visitere Dem.

Her er mine Penge. (Jeg talte dem ud paa Bordet) 5 Ducater. 3 Rdlr. 5 Mk. 9 Sk. i Sølv.

Leg dem kuns herhid. Man kand endnu ikke vide, hvor længe man maa underholde Dem i Arresten, førend der indløber Ordre fra Deres Herre. Give mig kun Pengene. Jeg skal rigtig giøre Dem Regnskab derfor. Har De nu slet intet videre?

Nej.

Men

Men Hr. von Strohholm! hvad har bevæget Dem til at løbe fra Deres Herre?

(Dette er det fornuftigste Spørsmaal af dem allesammen, derfor vil jeg og besvare den fornuftig.)

Just det selv samme, som min Herre siger i sin Tilsyning og Efterspørgsel om mig. Men jeg er jo ikke den eneste, som har saa vigtig en Aarsag til min Undviaelse?

Hvad har De nu i Sinde? Hvormed vil De nu ernære sig, efterat De er løbet af Deres Tieneste? Det er en vanskelig Tid.

Jeg har nu i Sinde at handle med alle Slags Hunde. Jeg er just kommet her for at søge Bulbidere, kuldsorte Pudler, Mopser med brede Snuder, og magre Støvere. De gior mig en stor Tieneste, om De kand give mig Efterretning om nogle af saadanne Slags. De kand gierne giøre det, om De vil, siden De dog kiender alle her paa Stedet (Han saae noget suurt. Magre Støvere, sagde han.)

Det er en underlig Handel den?

Ja, jeg kiøber ogsaa Skiødehunde. Jeg betaler en Daler meere for den, som er saaledes afrettet, at den ikke gøer, naar Damen tager imod Visiter. Men jeg giver 2, 4 a 6 Ducater for den, som har den Forstand at gøe bestandig, naar Fruen har de Visiter, som hun ikke skiætter om.

Jeg maa paa mit Embeds Vegne forfatte en skriftlig og nøyagtig Specification paa Deres Effecter og Løsøre (han skrev) han tog saaledes al min Eyendom i Besiddelse paa Rettens Vegne; dog var han saa høflig, og leverede mig min Nathue. Han var og saa raisonnabel og sagde: Hr. von Strohholm! De skal see, at vi i vor Stad, omendskiønt den er kun liden, lader dog enhver vederfares Ret. Jeg overlader altsaa til Deres eget gode Behag, enten at stille Caution for Deres Person, eller selv personlig gaae i Arrest. Altsaa har De nu Valget. Jeg maa give Rapport om det passerede. Imidlertid kand De betænke sig. Hør Kammerat! bliv du her til Hr. von Strohholms Tieneste. Adieu! mine Herrer! Jeg skal snart have den Ære at være hos Dem igien.

Jeg vendte mig til Verten, og bad ham at gaae i Borgen for mig, eller være saa høflig at gaae i mit Sted indtil videre.

Faae den Skam der giør! sagde Verten, og lettede sin Hue. Men De begik en Feyl. Hvorfor tilstod De alting? De kunde jo have sagt, at De havde tabt Deres Pas? Jeg beder ogsaa, min Herre, at De vil være saa god, og betale mig for Logement, Opvartning og Fortæring.

Hr. Vert! De saae jo selv, at han tog alle mine Penge fra mig. De maa derfor indgive Deres Regning til Vedkommende.

(Han skrev Regningen op, hvilken en af Giesterne betalte ham for mig. Verten takkede. I Nød kiender man Venner, tænkte jeg.)

Det var neppe noget Qvarteer, førend det blev bekiendt over heele Byen, at een af Patrollerne var der. Der stimlede nogle 100 Mennesker for Huuset, alle ønskede at see Patrollen. En spurgte mig gandske hemmelig, da han kom ind i Stuen, hvor Patrollen var; han meente ikke at han saae ud som et andet Menneske. Tilsidst samledes endog Kroblinger, Kierlinger, Børn, Halte og Blinde for Huuset, alle vilde see Patrollen; saa at Værten maatte nødes til at lade Huuset besætte med Vægtere. Han blev meget ærgerlig over al den Støy. Dog var han saa høflig og sagde; Gid Pokker havde Jer og Eders Herre, med samt alle Eders Blade. Havde jeg kiendt Eder saa godt, da I kom, som jeg kiender Jer nu, skulde jeg smukt have slaget min Dør til for jer Næse.

Sagte! Sagte! sagde den forrige af Giesterne: Jeg beder at I ikke vil giøre denne Mand meere af det. (Han hviskede til mig, og omfavnede mig; Min Herre sagde han: Det er mig kiert, at jeg har lært at kiende en af Patrollerne af Person. Gak De kun i Arrest. Jeg skal nok mægle Deres Sag, saa De snart skal komme paa frie Fod igien.) Nu kom Betienteren tilbage.

Nu! Hr. von Strohholm! Er De færdig?

Ja.

Saa kommer Børn! og lader os gaae!

(Det var en stor Feyl i denne Stad, at de havde ikke meere end en eeneste Hyre-Vogn, og denne havde just en Frier betinget, som skulde bede til Bryllup og Fadder paa engang, hvilket Hastverk ey vel kunde opsettes for min Skyld.)

Arrestshuus-Forvarere havde gandske vist faaet Underret-

derretning om min Ankomst, siden han allerede havde aabnet Døren til mit Gemak, og smukt illumineret det, endskiønt det endnu var høy lys Dag. Sengen var allerede opreedt; men for meer end 20 Aar siden, Ruderne vare meget store; thi hvert Vindue bestod af een Rude. —— God Dag! sagde Arrest-Forvareren: Velkommen min Herre! vær saa god og spadseer inden for! —— Jeg bukkede for mine Ledsagere, og takkede dem for den Umage de havde havt for mig. Jeg var neppe kommen inden for, snup slog Hr. Haderman Døren i Laas efter mig.

En Lampe, ingen Stoel. En Britske, intet Bord. En Hæslig Stank, ingen Snustobak. Ærgelse, ingen Skilling. Tid til at skrive, men hverken Papiir eller Skrivertøy. I Gaar i fornøyelige Omstændigheder, i Dag en Arrestant. I saadanne Moralske Tanker over Lykkens Ubestandighed sad jeg over 4 Timer paa Britsken. Jeg merkede vel, at Arrest-Forvareren maatte have nøye Efterretning om mine Capitaler; eftersom han ikke kom ind til mig. Da dog ellers Skikken er, at en Arrestant, som skal sidde paa Vand og Brød, og af Øvrigheden ikke tillades at faae andet, kand dog alligevel i god Magelighed og ligesaa let fortære 100 Daler i Arresthuuset, i faldt han har dem, som paa det beste Lustere-Sted.

Endelig kom Arrest-Forvareren ind til mig og sagde: Hvorledes staaer Herren dette Qvarteer an? Her er 3 Skilling for denne halve Dag til Deres Underholdning; i Morgen faaer Herren 6 Skilling. Man kand vel ikke giøre store Spring dermed, men dog kand man ikke heller sulte ihiel derved. Men siig mig dog, min Herre! hvorfor er De løbet fra Deres Herre. Det maa nok være et underligt Dyr, at komme til rette med? Han maa dog have et forbandet Hoved, siden han bekymrer sig endog om saadanne Ting, som en skikkelig Diævel ikke engang vilde befatte sig med, og langt mindre legge paa Hiertet. Her har allerede været mange Folk, som har vildet see Dem; iblandt andre en kiøn gammel Kone, som kand græde for et got Ord, og naar hun vil, spurgte: Er det Patrollen, som er Arresteret? Gud bevare hver ærlig Moers Barn fra at skrive saadant! her har og været en Lærd Mand, som Skarns Folk kalder Leyligheds Poet, han spurgte, naar den sidste indbragte Misdæder skulle straffes; han vilde giøre en Arm-Synder-Viise over Den. Han er meget

lykke-

lykkelig i at componere, og den sidste Synder-Viise han gjorde, gik under den smukke og gudelige Melodie: Saa skal da Glasset løbe. Men da jeg svarede denne, at De slap nok ud igien med heelt Skind, gik han bedrøvet bort. Det er mig ellers forbuden, at indlade nogen til Dem, for ikke at falde Dem besværlig. Jeg kunde ellers have giort mig en god profit, om jeg ikkun havde taget 8 a 12 Skilling pro Persona. Men Misundelse er nu omstunder stor i Verden. Saasnart en har en Smule Næring, strax er en anden efter ham. Eders Herre har nok uden Tvivl mærket det samme, ved sin Bog-Kram. Den eene misunder den anden. Nogle har endog vildet have hans Blade brændt; men jeg mærker intet dertil, uden for saa vidt, man iblandt kand tænde en Tobaks-Pibe ved dem i Mangel af andet Maculatur. —— Vi taler her under 4 Øyne; dersom De har Lyst til at bede nogle af Deres gode Venner om en Vexel, saa vil jeg laane Dem Pen og Blek; jeg veed meget got, at man kand ikke leve af 6 Skilling om Dagen. De er ikke den første, og bliver ey heller den sidste, som beder sine Bekiendtere' om Forstud. Heraf seer De, min Herre, at jeg er ærlig Mand, siden jeg vil tillade Dem at fortære saa meget her, som De kand skaffe Penge til. Jeg vil imidlertid creditere Dem. De kand ogsaa faae at drikke hos mig, naar de vil betale mig, saasnart De faaer Penge. I fald I tør, saa skriv kun Eders Herre til; han pardonerer Jer nok; thi jeg troer ikke, at han kand undvære Jer Tieneste. God Nat! sov vel!

Her seer nu, min gunstige Herre, hvad Viderværdigheder, der har mødt mig; og haaber, at De efter Arrest-Forvarerens gode Tanker om Dem, sender mig en Vexel til min Løsladelse. Da jeg lover, at jeg enten i Deres eller andres Tieneste skal vise al Lydighed og Tienstvillighed, og oprette rigelig, hvad jeg paadenne Tid har forsømt.

* * *

Efter saa ydmyg og reen en Tilstaaelse maatte jeg have et Steen-Hierte, om jeg ikke vilde tilgive ham en Forseelse, som han er forført til at begaae. Jeg fik dog en Hoben at vide ved den samme Leylighed. Hvorfor jeg med første Post vil sende ham sin Pardon, og en

Vexel paa Hamborger-Banque i
Klingende Mynt.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 51.

Onsdagen den 18 December 1765.

Forend jeg slutter, maa jeg dog bekiendtgiøre nogle af de vigtigste Breve, som til mig i samme Henseende ere indløbne. Mine gunstige Correspondentere maatte ellers tabe deres Gunst for mig, hvilket jeg nødig vilde; men naar jeg efterkommer deres Begiering, haaber jeg dog i det ringeste at beholde deres Ynde. Maaske Brevene kand ey heller være aldeles uden Nytte og Fornøyelse. Her er et:

Min Herre!

„Endskiønt jeg ey tvivler om, at De jo har nok af „Nyeheder til Deres Blade, saa troer jeg dog, at De til „denne Dag har manglet saadant Nyt, som jeg her har „den Ære at fortælle Dem. Jeg var forleden i et Sæl„skab, hvoriblandt vare nogle af det smukke Kiøn. Da „det endnu var først paa Aftenen og Maanen fremskinnede „i sin deylige Glands, talede en Jomfrue i Sælskabet saa„ledes: Jeg maa see at komme hiem; thi jeg befrygter mig „ellers at blive optagen paa Veyen. Jeg var forleden, „sagde hun, hos min Faster, hvorfra jeg ey maatte slippe „forend Klokken 10. og just da, var de lige saadan Maan„skin som nu. Paa Veyen gik en Person mig forbi, som „ey kunde regnes iblandt andre Folk end dem, som kaldes „Smaa-Herrer. Altsaa behøver jeg ey at beskrive det ud„vortes af denne Skabning. Neppe var han mig forbi, „forend han giorde en Vending, og spurgte mig med me„gen Veltalenhed hvad Klokken var. Jeg bad ham med

„sit Forstørrelses Glas at see paa Viseren paa Taarnet;
„thi han saae temmelig høyt, og jeg kunde mindst tænke, at
„han vilde forrinige sig saa dybt, og rette sig efter min
„Gang. Foruden andre lige saa klygtige og nyttige
„Spørsmaale, spurgte han mig, om jeg vel turde gaae al-
„lene, og tilbød mig sit Følge. Jeg var atter saa uartig,
„og betakkede mig for denne næsviise Høflighed, og bad
„ham at forskaane mig for et ubehageligt Følgeskab, om
„han ey vilde være foraarsaget Ulevlighed, ikke desto min-
„dre hængde han dog ved, som en Borre ved en Paryk,
„indtil jeg, for at blive ham qvit, maatte søge ind paa et
„Sted, hvor og min Familie boede. Han havde Driftig-
„hed nok til at følge mig lige til Døren; men hvor fik han
„ikke Been, da jeg aabnede Døren fra Forstuen, og den
„arme Stymper saae Folk i Stuen. Enden paa denne
„Historie var en hiertelig Latter over denne tienstagtige
„Fruentimmer-Opvarter. Min Tantes Pige ledsagede
„mig altsaa hiem. Imidlertid seer man dog, sagde Jom-
„fruen smilende, at disse Jægere giør sig et urigtigt Be-
„greb om de Fruentimmer, der enten gaaer eene eller i Fø-
„geskab af en Pige, og at disses Sigte er ofte langt fra hi-
„nes. —— For at blive overbeviist om denne Histories
„Vished, der ellers gefaldt mig meget, satte jeg følgende
„Prøve i Værk, som jeg, saa kort som mueligt, maa for-
„tælle min Herre: Jeg er af Naturen begavet med en god
„Dannelse, saa at jeg temmelig vel kand foresille et Fru-
„entimmer baade i Tale og Complimenter, naar jeg tilli-
„ge bliver antruffen i deres Habit. Jeg forskaffede mig
„derfor en smuk Fruentimmer-Dragt, hvilken jeg paatog
„en Aften i klart Maanskin Klokken hen ved 9. og saaledes
„i fuld Puds gik ud for at krydse mig saadan en Caper paa
„Siden, som den af Jomfruen benævnte. Det varede ey
„heller længe, førend saadan en kom seylende for fulde Seyl
„og havde udhængt alle sine galante og tillokkende Flag.
„Hans Entre eller Indgang var saaledes dybt bukkende:
„Ærbødige Tiener, min hierte Jomfrue! bliv ey
„bange, fordi en Ubekiendt har den Ære at hilse paa
„Dem! Jeg seer, De spadserer eene, ligesom og jeg.
„Maa jeg finde den Fornøyelse at ledsage min Smuk-
„ke som Deres Skytz-Engel for Overlast, giør De mig
„en overmaade stor Ære? Jeg giorde et saare dybt
„Knik, og paa en meget forbindtlig Maade takkede denne

„Skytz-

„Skyt-Engel (med et B foran); thi mig syntes at denne „Karl var vel skikket til at imodtage, hvad jeg havde be„reed ham hiemme, siden han dog var saa ydmyg og for„legen for Sælskab. Vi spadserede op ad den lange Ga„de, hvor ey mange passerer. Her vil jeg dog, for ikke „at være til Forargelse og Anstød, forbigaae hans unyttige Discourser og nedrige Talemaader, hans utidige Op„hævelser med at giøre sig lækker, ved at kryste mine Hæn„der og klappe mig paa Kinden, hvilket alt robede en be„smittet Siel og en ublue Tænkemaade i en saa deylig Ge„stalt; thi Naturen havde ikke været sparsom i at tillegge „ham en udvortes Anseelse af Smukhed. Efter lang „Spadseren udbrød jeg, at jeg vilde Hiem. Han spurg„te ey engang, hvor jeg boede, men saasom jeg, iblandt „anden Snak, havde indbildet ham, at jeg havde et Kam„mer for mig selv, tog han ey i Betænkning, at tilbyde „mig sit Følgeskab Hiem. Jeg lod som, jeg undslog mig „meget for at modtage denne høflige Tieneste. Men da „han anvendte al sin smigrende Veltalenhed og sødeste For„pligtelser, hvoraf jeg merkede, han havde god Forraad i „sin ellers tomme Hierne, maatte jeg endelig beqvemme mig „til at modtage hans Tienstfærdighed, som jeg havde fo„reſat mig at belønne efter Fortieneste. Vi kom altsaa „hiem paa mit Kammer, hvor alting var stille. Tiene„ren og Gaardskarlen, som var i næste Kammer, længtes „efter det Tegn, som jeg i Forveyen havde aftalt med dem. „Min Ledsagere fandt sig ret vel endnu ved denne Ensligshed. Jeg bad ham at sette sin Kaarde fra sig; thi den „var forskrækkelig stor; jeg forstillede mig, som jeg var me„get træt af den lange Spadseren, og satte mig paa Sen„gen. . . . . Her fik jeg fuldkommen Anledning „til at straffe en Ondskab ved mit givne Signal: Tiene„ren og Gaardskarlen kom ind og lod Tamperne dandse. „O! hvilken Jammersang! Jeg lod da og see til hvilket „Kiøn jeg henhørte. Da han nu saaledes havde dandset „en ret fortrædelig og fuldkommen Solo ved sin egen Mu„sik, lod jeg ham dandse ned til Gade-Porten, og levere„de ham sin Kaarde med megen Taksigelse for aflagde Vi„site og havde Ulyelighed. Han lod vel, som han vilde „raabe Gevalt og tage Hielp paa Gaden, men han besin„dede sig; thi han vidste vel, at han ey kunde beraabe sig „paa, at han var overfaldet i Embeds Forretning, eller

„paa fine lovlige Veye. —— Her er da Bekræftelse
„Jomfruens Fortælning, og man seer heraf, at hendes
„Frygt for at blive opsnappet, var ikke ugrundet. Mig
„tykkes ogsaa, at min Herre giorde en stor Velgierning,
„om De vilde indrykke denne Fortælning i Deres Blade
„til Advarsel for alle dem, som saaledes caprer og krydser
„i Tusmørket og Maanskin, at de hereefter nøye vogter sig
„for at give sig i Kast med, og legge Aarer om Borde paa
„et Skib med ubekiendte Flag, at de ikke skal løbe an, som
„denne arme Diævel, der maatte være Hoved-Personen i
„denne Tragicomoedie. Naar Fahrvandene bliver rense-
„de for disse Capere, skal man have den Fornøyelse at see
„dem beseylede af enkelte Skibe med de deyligste og uskyl-
„digste Flag, som nu af Frygt for hiine enten maa ligge
„i Havn eller Flaadeviis lade sig see i Maanskin og Tus-
„mørket." Jeg forbliver, min Herre

Deres

Ven og Ugudelighedens Fiende.

Dette Brev behøver ingen Anmærkning. Her er nok et:

Kiere Hr. Patrollskriver!

„Dersom De agter at giøre mig nogen besynder-
„lig Tieneste med Deres Uge-Blad, da beder jeg Dem, at
„De brav vil igiennemhægle alle Rangsyge og ærgierrige,
„som dog endnu ikke staaer i nogen Rangforordning, men
„som selv med Magt og Gevalt tilegner Dem en Rang og
„Gang over andre deres Ligemænd. Kiere Hr. Patroll-
„skriver! tykkes Dem ikke, at det er en af de latterligste
„Ting i Verden, at ville giøre Forskiel paa den høyre og
„venstre Side, og meene, at man tabte noget af sin Vær-
„dighed ved at gaae paa den venstre Haand? Jeg er just
„ikke ærgierrig; dog kand jeg ved min Død ikke fordrage
„det Slags, der immer tragter efter at sidde eller gaae paa
„min høyre Side. Vi ere to Jomfruer, som tillige ere
„Naboer og opvorne Børn sammen. I vores Ungdom
„vare vi endnu de beste Venner; men da vi bleve noget æl-
„dre, og vittige nok til at efterligne alle Foefængeligheder,
„begyndte Venskabet at svækkes, ved en idelig Tragten ef-
„ter at kunde overgaae hinanden. Nu har jeg havt det
„Vanheld i Særdeleshed, at min Rivalinde ved en vis
„Leylighed er bleven rigere end jeg, og derfor synes hun

„med

„med en Slags selvtagen Rettiahed at kunde gaae paa min „høyre Side. Himlen skal være mit Vidne, at jeg er „ikke ærgierrig! Over denne Indbildskhed er der opkom„met et udødeligt Had imellem os, og den eene kand nu „neppe taale at see den anden. Vores forrige og oprigti„ge Venskab er forandret til et bittert Had, eller i det rin„geste til et Modens Venskab, naar vi undertiden i Sæl„skaber maa nødes til for Skams Skyld at tvinge os. „Kiere! hægl nu denne min ærgierrige Rivalinde brav „igiennem, og lad hende vide, at jeg er slet intet storagtig „og allermindst ærgierrig: De vil derved meget forbinde „sig Deres forbittrede og ydmyge

Tienerinde
Rixanilla.

Denne gode Jomfrue, som, efter sin egen Tilstaaelse, formeener sig at være et stort Exempel paa Ydmyghed, har ikke ret forstaaet mine Blade, naar hun saa ydmyg beder mig, at igiennemhægle hendes Modstanderinde, der altid vil gaae paa hendes høyre Side, hvilket aldrig har været min Maade. Imidlertid skulde det glæde mig, om jeg kunde giøre noget til at forlige disse paa hinanden saa forbittrede. Rixanilla vilde derfore uden Fortrydelse tillade mig at fortælle følgende Anmærkning, ikke for at igiennemhægle hendes Modstanderinde, men for at giøre Dem begge lige ydmyge:

Keyser Carl den Femte opholdt sig engang til Bryssel. Paa samme Tid var der en saa heftig Rang-Strid imellem twende af de fornemmeste Damer, at man befrygtede, at denne Tvistighed skulde deele de fornemmeste Familier i Landet udi twende adskilte Partier. Udi denne saa farlige Sag tog man sin Tilflugt til Keyseren, efterat man, dog med stor Møye, havde overtalt disse Matroner til at lade den opkomne Rang-Strid komme an paa Hans Keyserlige Majestets Kiendelse. Keyseren bevilgede, hvad begge Parters Paarørende ansøgte, og berammede en Dag, paa hvilken han i alles Forsamling vilde afsige Dommen imellem de stridende Damer, hvilke da og selv skulde være nærværende. Aldrig havde Audientz-Salen været saa fuld af Mennesker; thi det smukke Kiøn havde endog i stor Mængde begivet sig derhen, for at høre en Strid at afgiø-

res, hvori deres Emfindtlighed i Almindelighed havde Deel. Man ventede med største Utaalmodighed paa Keyserens Komme, ret ligesom man i tykt og taaget Vœyr kand længes efter Solens behagelige Skin. Endelig frembrød det forønskede Øyeblik. Keyseren kom. Hver spidsede Ører. Saasnart Keyseren havde sat sig paa sit høye Dommer-Sæde, sagde han med en lydelig og alvorlig Stemme: Vi haver vel overveyet begge disse Fruers Misforstand, og befale derfor, at den artigste, dydigste og skiønneste af dem begge skal herefter gaae nederst. Hvad Bevœgelse disse Ord foraarsagede i disse lækkre Hierter, kand enhver lettelig forestille sig: Ingen af dem vilde nu have den høyeste Rang; og ingen af dem vilde gaae for an, og Striden blev nu lige saa heftig om at gaae paa den venstre Side, som den var tilforn om at gaae paa den høyre. Ja, man havde stor Møye med at bringe disse paa saa artig en Maade forligte Damer fra Hove. Men da ingen af dem kunde begvemme sig til at gaae først ud af Gemakket, var intet andet Raad for, end at man maatte føre den eene ud af Bagdøren, og den anden af Fordøren. —— Man hørte i lang Tid derefter ingen Rang-Strid i heele Bryssel. Og denne Dom skal være Aarsag til den Dag i Dag er, at man seer altid de Dydigste og Artigste at tragte efter den venstre Side og altid vil gaae først ind og ud. —— Noget Brev:

Min Herre!

„Da jeg mærker, at det, som angaaer Fruentimmer er Eder ikke ligegyldigt, saa har jeg besluttet, at underrette Eder om min Elendighed, for at fortiene Eders „Medlidenhed. Mit nedslagne Sind kandt en Slags „Oprettelse i det, jeg har seet i Eders Blade, at jeg er „ikke den eeneste Kone, som har en umild Skiebne i sit „Ægteskab, og I veed selv, det er en Trøst, naar man lider, at kunde aabenbare andre sin Lidelse og Bekymring. „Dette sidste Gode er mig endog berøvet. Jeg er saa ulykkelig, at jeg ikke tør tale med et eeneste Menneske, til hvis „Redelighed jeg kunde sætte nogen Tillid. Mit Gemyt „er ellers saa forvirret, at I maa forlade mig, om min „Skrivelse ey er saa vel sammenhængende. Jeg troer „dog, at jeg er det ulykkeligste Fruentimmer, som nogen „Tid er bleven gift. Det var en besynderlig Skiebne,

„som

„som samlede mig med min Mand. Jeg var i min Mor-
„broders Huus, efter at mine Forældre vare døde. Min
„Morbroder hialp Folk til Rette, som havde Sager, og
„da min Mand kom en Dag til ham for en Sags Skyld,
„saae vi hverandre første Gang. Han trøstede mig over
„mine Forældres Død, som var skeet kort tilforn, og har
„siden sagt mig (dog ey siden vor Bryllups-Dag) at han
„samme Gang begyndte at elske mig. Jeg maatte og tale
„imod Sandhed, om jeg vilde nægte, at han befaldt mig
„ved første Anseelse. Han kom siden ofte i min Morbro-
„ders Huus, og vores Kiendskab blev til Vendskab, og af
„det indgaaende Vendskab kom vores Ægteskab. Min
„heele Familie satte sig meget imod dets Fuldbyrdelse; dog
„veed jeg ikke med hvad Midler min Mand udvirkede De-
„res samtlige Samtykke til at ægte mig; men jeg maa
„smelte hen i Graad, naar jeg tænker paa de hellige Ei-
„der og Forpligtelser, hvormed han i den Tid, da vi vare
„under Forfølgelsen, forsikkrede mig om sin bestandige Kier-
„lighed og Hoyagtelse. Men hvor har Bladet ikke vendt
„sig! Han blev min Ægtemand, og jeg troede at faae en
„bestandig Elsker. Men ak! Det er mig umueligt at for-
„tælle, hvorledes han martrer og piner mig med sin Skind-
„syge og Jalousie. Ja, han er saa Jaloux, at jeg hver-
„ken maa eller tør see paa nogen fremmed Mandsperson,
„da han dog selv omgaaes med andre Fruentimmer paa en
„Maade, som jeg kunde have Aarsag til at kalde alt for
„frie. Ingen af mine Piger er mig troe, og for at vinde
„dem, undseer han sig ikke ved at underkiøbe dem paa saa-
„dan en Maade, som er til min smerteligste Fornærmelse.
„I Gaar gik endog hans Mistanke saa vidt, at han jog
„en af hans egne Favoritinder paa Døren, hvilken jeg hav-
„de leveret en Sæbel, at kiøbe mig noget efter paa Apote-
„ket, og da han meente, jeg havde skrevet et Brev til en
„Mandsperson, bildte han sig ind, at Pigen var mig meere
„troe, og forstak Brevet under Recepten. Jeg elsker ham
„endnu gandske oprigtig, og vilde prise mig lykkelig at leve
„med ham, dersom han vilde lade sin Skindsyge fare, som
„forurolliger ham selv Nat og Dag, og martrer og piner
„mig. Skulde der ey være Raad og Middel til saadan
„en Mands Forandring? Jeg vilde ønske at min Herre
„vilde lade dette Brev trykke med en Anmærkning. Maa-
„ske han kunde blive klagen, om han fik det at læse, og for-

„andre

„andre sig. Skulde han tvertimod blive forbittret der„over, kand jeg dog ikke erfare en haardere Virkning, end „jeg allerede er vant til.“ Jeg forbliver ꝛc.

Anmærkning. Nu er dette Brev trykt. Faaer Madamens Mand det at læse, saa beder jeg ham ikkun at betænke, at en Kone er et Fruentimmer, i hvor dydig hun endog er. En fornuftig Mand bør ikke friste sin Kone. Man giør ofte det, hvad man ellers ikke giorde, naar man mærker, at vor Uskyldighed ikke kand redde os imod Beskyldninger; og hvo forsikrer, at Kierligheden ved saadan Medfart ey tilsidst maa kiølnes og forgaae.

Nok et Brev, men af et andet Slags:

Min Herre!

„Fald ikke i Forundring over, om min Skrift er „noget ulæselig; thi jeg skriver dette med største Skielven „og Rystelse, af Frygt for min Kone maatte komme over „mig i det samme. Siden jeg læste den Esterretning i E„ders Blad No. 37. om Xantippe, mærker jeg nu, som „jeg ey før troede, at Socrates var meget lykkeligere gift „end jeg, ikke fordi han havde to Koner, men fordi hans „Xantippe var meget bedre, end min. Jeg maa sørge for „vor heele Underholdning, men jeg har dog ikke ringeste „Tak derfor. Ja jeg maa endog lade mig nøye med at „see et Slags Folk i mit Huus, som jeg ikke gider nævne. „Setter jeg mig derimod, saa udretter jeg dog intet der„med. Det skal lade, som de besøger mig, endskiønt jeg „sværger paa, imellem os sagt, at jeg ikke kand lide dem. „Jeg tier da stille, for at have Huusfred. Min Kone er meget „mild, naar hun giver mig Navn af lille Tosse og stak„kels Faar, og jeg tør ikke mukke, naar hun endog i Sæl„skab careſſerer mig, og kalder mig en lille enfoldig Nar, „og, skiemter saaledes med mig, at det heele Sælskab maa „lee. Jeg leer da med. Hvad skal jeg giøre? Jeg „vilde ønske, min Herre, at I vilde i Eders Blade skrive „noget, som kunde forbedre min Kone. Men I maa for „alting ikke lade hende vide, at jeg har skrevet Eder til her„om.“ Jeg forbliver ꝛc.

Adrian Josephsen.

Anmærkning. Jeg har imod Forbud giort dette Brev bekiendt. En Mand af saadan Taalmodighed kand best taale at lide saadan Straf. Dog vilde jeg ikke være i hans Sted, om hans Kone seer dette Brev.

Af disse approberede Uge-Blade udgaaer et hver Torsdag.

Patrollen.

No. 52.

Onsdagen den 25 December 1765.

Her har da mine Gunstige Læsere mit sidste Blad. Jeg kand forsikre Dem høyt og helligt, at min lille Forraads-Kiste er saa reent udtømmet, at jeg ey havde havt mindste Materie denne Gang, dersom den dydige Theodosia ey havde bæret mig med sin Correspondence. Aldrig er en Skrivelse kommet mig bedre tilpas. Her er den:

Min Herre!

„Om end al Verden var vreed paa Dem, vilde „jeg dog ikke hade Dem. De siger os vore Feyl. Det „er bittert at fordrage; men De glemmer ey heller vort „Kiøns Dyder. Deres No. 42. med Fortællingen om „den uforlignelige Doris Frue Canitz befaldt mig over„maade vel, ja, saa vel, indtagende og behagelig, at jeg „vist og fast har foresadt mig hende som et uskatteerligt „Mønster til Efterligning, Regel og Rettesnor. Hun „staaer mig saa deylig og levende indtrykt i Sandserne, at „jeg endog nogle Gange har drømt om hende og Dem. „Men da De har givet os en Deel Levnets Beskrivelser, „vilde De da ikke ogsaa meddeele os Deres eget Levnets „Løb. Jeg er vis paa, at De har vel dog forsøgt noget „i Verden, og jeg vilde ønske, at De kunde beskrive sig „selv saa smukt, som De har skildret Baron Canitzes Frue. „Hvor herligt et Mønster vilde De da ikke ogsaa blive for „Deres Kiøn. Jeg gad nok seet Dem. Hvorfor har De „skrevet Patrollen? Hvad Stand er De af? De har væ„ret saa gunstig, og sagt os, at De ikke vil døe Peber-

„Svend. I Sandhed en stor Gunst! Gior Deres Be„skrivelse saa tydelig, at om mine Øyne ved Leylighed Ful„de falde paa Dem, jeg da kunde vide, at det er Dem, „som anvender saa megen Opmærksomhed til vort Kiøns „Forbedring. De tænker, at giøre Verden en stor Tiene„ste; men, troe mig, Verden er og bliver, som den vil „være, og jeg forbliver, min Herre

Deres
beredvillige Tienerinde
Theodosia.

Jeg veed ikke ret, paa hvad Side jeg skal betragte dette Brev. Imidlertid vil jeg dog giøre en kort og upartisk Beskrivelse over mig selv, i Fald jeg Hendelsevis skulde treffe for Theodosiæ gunstige Øyekast. Jeg skal og giøre mig saa kiendelig, at Theodosia skal kunde sige, naar hun seer mig, jo, det er ham:

Jeg er født og baaret til Verden, og det, saa vidt jeg veed, af ærlige og christelige Forældre. Men min Fødsels-Dag skal jeg ikke kunde holde høytidelig, saalsom jeg ikke veed den. Gud forlade mine kiere Forældre den Glemsomhed i at optegne saadan en Mærkværdighed i deres Psalme-Bog eller Bibel. Dog skulde jeg imod al Formodning blive en stoer Mand, kand jeg jo let giøre mig en Fødsels-Dag; thi hvordan skulde jeg ellers kunde holde et anseeligt Giestebud og paa den Dag tage imod Lykønskninger? Man maa hielpe sig frem, saadan som man kand. —— Hvad som i min spædeste Ungdom har tildraget sig med mig, skal jeg ey for vist kunde sige; men det veed jeg vist, at det ey var sunget for min Vugge, at jeg nogensinde skulde skrive Patrollen, og endnu langt mindre skulde faae Anledning til at udgive mit Levnets Løb, som doa ikke er af de vigtigste. Store Jertegn skeete ikke ved min Fødsel; thi de vare den Gang gandske gaaet af Brug. —— I mit syvende Aar havde jeg allerede en god Tænkekraft, som foraarsagede hos mig en Efterstræbelse i mange Ting. Iblandt andet hørte jeg engang, at min Fader læste i Aviserne om det Slags Husarer, som kaldes Todten-Køpfer, hvorledes de odelagde alting, hvor de i Fiendens Lande kom frem. Dette kildrede saaledes i mine unge Ører at jeg gik strax ud, og giorde mig en Sabel, dog kun af Træe, og satte mig paa en Hest, som kun var en Kiep. Jeg giorde mig altsaa til Chef for et Regiment Husarer, og

huserede

huserede saaledes med Kaalen i vor Kaal-Have, som jeg ansaae for den fiendtlige Armee, at der blev ikke en heel Stok. Efter indlagde Seyer holdt jeg mit Indtog i Stuen, og blæste Triumpf i min Barne-Trompet. Men Viben fik en langt anden Lyd, da min Fader kom efter denne drabelige Gierning. Min kiere Moder grød, ey saa meget for den ødelagde Kaal, som fordi hun frygtede for mit martialske Mod, at jeg i sin Tid skulde faae Lyst til Krigs-Standen. Men jeg er færdig til at troe, at dette betydede at jeg skulde blive saa daarlig og formastelig, og føre Krig imod Laster og Lyder, endskiønt jeg ofte har befundet, at Seyeren langt fra ikke saa let indlegges over de Forstokkede, som over Kaal-Stokke. —— Fra min Ungdom af har jeg havt stoer Lyst til at studere, læse og skrive, og i mit niende Aar kunde jeg allerede opremse meere uden ad, end jeg, skam at rose af, nu kand, og jeg mindes vel, at min Moder ofte bandt mine tre Skriver-Fingre, fordi jeg overmalede alting enten med Kull eller Kride. Dersom hun havde levet paa denne Tid, vilde hun gandske vist have bundet alle mine 10 Fingre sammen. Men ak! mine Forældre bortdøde alt for tilig fra mig, og det, som var det værste, ikke efterlod mig een eneste Skilling i Arv. —— I mit 11te Aar maatte jeg allerede søge mit Brød iblant Fremmede. Jeg fik da ey Tid til at fortsette mine Studeringer, og blev ey heller saa lykkelig, at jeg kunde regne mig iblandt de Studerede; men jeg har ofte misundt andre den Tid, som de formedelst Formue kunde anvende til egne Studeringer, og som jeg maatte bruge til andres Tieneste. Imidlertid har jeg ikke ladet mange ledige Dage gaae mig forbi, men betient mig af Tiden, saa vidt mig mueligt var. —— Men saasom jeg haaber, at ingen med Sandhed skal kunde bebreyde mig noget lastværdigt, undtagen dette, at jeg har skrevet Patrollen, saa maa-jeg dog som upartisk tilstaae mine Hoved-Feyl: Min naturlige Taugshed har skadet mig meget; min arvelige Undseelse har jeg ey endnu kundet sette til Side; men i Særdeleshed har jeg ikke kundet udrydde min medfødte Egensindighed, at jeg aldrig har kundet fornedre mig saa dybt, og overtale mig til at bykle, og smigre for de Lastefulde, uagtet jeg derved saae min Fordeel, —— Med andre mærkværdige Begivenheder, store Bedrifter til Lands eller Vands, lange og kostbare udenlandske Reyser, forun-

derlige og Romanske Elskovs Handlinger kand jeg ikke udziire mit Levnets Løb indtil denne Dag. —— Dog maa jeg fortælle mine Læsere noget Nyt, førend vi skilles ad, det er om mig selv, og det mærkværdigste i mit heele Liv og Levnet, altsaa kand ingen fortryde paa, at jeg fortæller det. Nu har jeg saa mænd i Sinde at frie, en vis Jomfrue siger at jeg ikke kand bie længer. Men jeg har allerede sagt, at jeg er hiertelig undseelig. Hvordan skal jeg bære mig ad, at jeg ey skal faae det foragtelige Ney? Got! nu fandt jeg paa Raad. Nu forestiller jeg mig at jeg er en beleyrende General, (de Krigs-Nykker vil ikke ud af Hovedet) som har en Fæstning indspærret paa alle Kanter. Nu tillader jeg, som en from General, Commandantinden i Fæstningen selv at optegne Capitulations-Punkterne, hvilke jeg accorderer og underskriver. Lad see engang:

1.) Jeg forlanger al tilbørlig Ære og Høyagtelse.
Accorderet.

2.) Aldrig at høre eller tage imod nogen Modsigelse i Stads-Sager.
Bevilget.

3.) Min behørige og complette Stads efter Modens Forandringer.
Det falder af sig selv.

4.) Aldrig at komme i Kiøkkenet.
Fy! hvem vilde sitte sig der.

5.) De kostbareste og meest Moderne Meubler.
Jo prægtigere jo bedre.

6.) To Gange at tage paa Comoedien om Ugen.
Oja! den tredie Gang med.

7.) Om Vinteren hveranden Uge paa Bal, og om Sommeren i Skoven.
Tilstaaet. Men hvorfor ikke hver Uge?

8.) Manden maa aldrig see til Pigerne, det skal være Konens Sag.
Jeg vil lukke mine Øyne.

9.) Min tilbørlige Opvartning.
Det forstaaer sig. Men NB. af Pigerne og mig selv.

10.) Min Caffe hver Morgen og Eftermiddag.
Ja. Men jeg maa jo nok drikke med?

11.) Hyre-Kudsken maa være færdig ved første Vink.
Ih! hun skal aldrig gaae.

12.) At drage i Visitter og tage imod samme, saa ofte det behager.
Hvem vilde nægte det? Jeg ikke. Men vil hun ikke og i Kirke?

13.) En

13.) En Papegoye, som kand snakke, og en Skiøde-Hund af Spansk Art.

Begge Deele indgaaet. Det var Synd at nægte ufkyldige Ting.

14.) Spille-Aftenerne maa holdes ordentlig i og uden Huuset.

Det følger af Fornødenhed. Uorden er en stem Last.

15.) Sove til Klokken 10. om Sommeren og 11. om Vinteren.

Jo længer jo kierere.

16) En Amme.

Jeg maatte være en Tyrk, om jeg vilde nægte det. Ja to, om behøves.

Summa Summarum, jeg indgaaer, om det var 100 saadanne Artikler. Men vilde jeg ikke dog blive en hiertens god Mand? Nu troer jeg, saa mænd, ikke at faae Rey, hvor jeg kommer. Er dette ikke en nye Maade at frie paa? Ja, ja, jeg er forsigtig.

Men at komme til at besvare min gunstige Correspondentinde, som spørger, hvi jeg har skrevet dette Ugeblad; da vil jeg svare det, som Autor i Fortalen til Norcrosses Historie siger: at vi har snarere Mangel end Overflødighed paa de Bøger, der skal læses til Tidsfordriv. Man seer lettelig at jeg ikke har skrevet for Lærde; men hvorfor maae vi Ulærde ikke ogsaa skrive og fornøye os selv indbyrdes? Ja, vil man svare: Moralen er forslidt, Satirerne bittre, og Stilen alt for gammeldags. Dersom jeg vilde opkaste mig til Censor over andre ey for lang Tid siden udkomne Skrifter, kunde jeg vise baade fremmede og egne Skribentere ogsaa at have skiemtet med de herskende Moder. Man behager allene at igiennemblade den Engelske Spectator, og man skal næsten i hvert Numer finde Afhandlinger endog om det smukke Kiøn indtil deres Dragter. Overalt har jeg allene søgt, at giøre Lasterne latterlige; thi det egentlige ved nogle Laster bør ikke engang nævnes, men det latterlige ved samme bør giøres mere latterligt, og det henhører under en skiemtende Pen. Nogle Laster, siger en Skribent, ere for smaa til at straffes ved Lov og Dom, og for narriske til at opføre og tale om paa en Prædike-Stoel, disse har jeg i sær opholdt mig ved, ligesom og hiin giorde sig en Fornøyelse af at igiennemhægle samme i fine Blade. Moralerne tilstaaer jeg gierne ere forslidte. Ved min liden Læsning hos Fremmede, har jeg sporet, den eene ogsaa at have laant af den anden. Satyrer

troer jeg ikke, man skal finde i mine Blade, og om de end ere der, saa tilegner sig dog ingen dem. A * * siger, det er B * meent, og B * siger det samme om A * * Imidlertid beleer de hinanden. At Stilen ikke er galant og modens, det veed jeg meget vel; men den behøvede ey heller at være det til mit Øyemeed. Mine Blade ligner for en stor Deel Aviser, og hvad Høytravenhed og zirlig Stil udfordres vel til en Avis? Imidlertid troer jeg dog Stilen er læselig. Men jeg maa klage, med den Svenske Argus, at Tiden har været mig meget knap. Argus tilstaaer dog, at han havde fire og en halv Dag til et Blad; men jeg kand sige med Sandhed, at jeg har kun havt fire halve Nætter til hvert af mine. Hvad zirlig Udarbeydning kand vel forlanges paa den Tid? Men holdt! eget Forsvar er unyttigt. Mine Blade ere og for vidt adspredte til at jeg kunde tage dem i Forsvar. Den Engelske Spectator havde 60000 Læsere i London, om jeg tør, som Ovidius siger, sette smaa Ting i Lignind med store, vil jeg allene regne en siette Part mindre. Det var nok for meget at formode, at være 10000 Høyeder tilpas, da jeg ofte ikke har været tilfreds med mit eget. Man bedomme mine Blade efter Behag, og det skal ikke angre mig, om man end vil sette dem uendelige Grader neden for den grønne April, og ved Fødderne af den unge Uglen-Speil ꝛc. Men disse ere jo dog Bøger, og det som meere er, ikke gamle Bøger. Har jeg da begaaet Daarligheder i 52 halve Ark med slim Stiil, saa veed jeg dog, at andre har begaaet samme i langt færre Blade med grov Stiil, hvortil de dog har havt lang Betænkning. Men om ikkun een eeneste Theodosia er bleven rørt af Fortællingen om Baron Canitzes Frue, den udødelige og dydige Doris, og foresat sig saa deyligt et Mønster til Efterligning, har jeg da ikke udrettet meget i Verden? —— Men jeg maa videre besvare min gunstige Theosiæ Spørsmaale: Hun forlanger at vide min Stand. I Rang-Forordningen har jeg endnu ikke været saa klarsyet, at jeg kunde see mig; jeg tænker saadant beroer paa min tilkommende Kone. Hey! det skiotter hun vel ikke om. —— Theodosia forlanger ogsaa, at jeg skal giøre en nøyagtig Beskrivelse over min Person, og derved giøre mig kiendelig for hendes Øyne. I hvor nødig jeg det vilde, maatte jeg dog være utaknemmelig, om jeg ikke efterkom saa gunstig en Forlangende.

langende. Jeg maa da sige hende i al Oprigtighed, at jeg er hverken lang eller kort, dog meere kort en lang; hverken tyk eller smal, dog meere smal end tyk; hverken ung eller gammel, dog meere gammel end ung; hverken kiøn eller grem, dog meere grem end kiøn. Kand De nu see, jeg er en upartisk Skribent. Nu vil jeg haabe, at Theodosia aldrig kand tage feyl af min Person. —— Men jeg opholder mig alt forlænge over mig selv. Best at giøre

Taksigelse.

Først og fornemmelig takker jeg mine gunstige Herrer Censores, som af alle mine Læsere har havt den største Møye og Umage med mine Blade. Jeg takker Dem for Deres velmeente Raad og Erindringer, som jeg altid imodtager med største Taknemmelighed.

Det smukke Kiøn, som har værdiget mine Blade med deres milde Øyekast aflegger jeg min allerydmygste Taksigelse. Maaskee man troer, at jeg ingen Velyndere har af det Kiøn. Jo, Frue Ydmyg, Frøken Fornuftig, Madame Dyderig, Jomfrue Rydskhed og Theosia ere mine største Velyndere, og om jeg ikke havde flere, vare de mig nok.

Mine ubekiendte Correspondentere af begge Kiøn maa ey forgiettes. De forlader mig, om jeg ey i Alting har kundet tiene dem. Nogle veed selv deres Forlangende. Men jeg overlader til dem selv, at skiære Ører og Næser af hvem de lyster. Mig undtagen.

Mine Skumlere kand jeg ikke takke; thi af dem har jeg ingen havt. Er det ikke rart? Hvem skulde vel troe det?

Til Slutning takker jeg mine Subscribentere; men vilde alle de, som, foruden dem, har læst mine Blade, tillige give mig hver en Daler, kunde de sette mig i saadanne Omstændighder, at jeg en anden Gang kunde faae meere Tid til at skrive. Denne Gang troer jeg, at jeg har snakket nok for 4 Mark. Jeg har kiendt de Bye-Sladdrer (dog sans comparison) som, for een eeneste Eftermiddags Snak, har faaet langt meere. Jeg misunder dem dog ikke. Er jeg ikke meget god?

Min gode gammel Philosoph og alle mine Sælskabs Brødre havde jeg nær forgiet; dog disse bestode gemeenlig i min egen Skygge.

Men

Men see! der seer jeg alle mine kiere Patroller at staae med Taarene i Øynene over en bedrøvet Skilsmisse. Giv Jer tilfreds Børn! jeg vil recommendere Jer til de tolv Personer, som afløser mig; thi endskiønt de ere net op ligesaa mange, som der ere Qvarterer i Byen, tænker jeg dog, at de behøver Hielp, saasom de alle 12. endog vil give 12 Mark for hver Blad, dem leveres. Far da vel alle mine Patroller, og Tak for god og troe Tieneste. Den Løn er jo stor nok? Jeg har tit faaet Stank for Dank. Skikker Jer vel Børn! Dog førend jeg slutter gandske, maa jeg giøre en velmeent og offentlig.

Afbigt.

O! havde nu alle saa forsønligt et Hierte i dette Øyeblik, som jeg nu har, saa var denne Afbigt forgieves. I Gaar, da Solen gik ned Klokken 3. 30 Minuter tilgav jeg af mit gandske Hierte alle dem, som havde forseet sig imod mig. Efter saa reen og aabenhiertet en Tilstaaelse, vil jeg haabe at vederfares samme Naade.

Af de Stolte og Hyklere, Gniere og Vellystige, Forødere og Aager-Karle, Bandere og Sværmere, Drukkenbolte og Spillere, kielne Forældre og ulydige Børn, Klædenarre ꝛc. venter jeg aldeles ingen Forladelse. Disse maa gierne være evindelig vreede paa mig, og, om dem saa synes, maa de opsøge Originaler i mine Blade. Skulde de finde et tomt Sted, maa de gierne sette sig der.

Men ak! der seer jeg de deylige dog uægte Skiønheder, de ziirligste afpenslede Ansigter at vanheldes formedelst den over mig opstigende Vrede og Forbittrelse. Ak! mine uægte og sminkede Skiønheder! Jeg tilstaaer, at jeg ofte har forsyndet mig imod Kunstens Mesterstykker. Jeg angrer det af mit gandske Hierte. Er det ikke nok? græde kand jeg nu ikke. Men for min Skyld maa de slaae deres Speile i tu, brekke deres Vifter, sønderrive deres Skiønpletter, ja, i Ærgelse over mig, slaae deres kiereste Skiødehunde, og alle deres Tilbedere. Er det ikke Hævn nok?

Nu mærker jeg først, hvilken Fornøyelse det er at være forligt med alle Mennesker. Dersom Poeterne ey vare saa betingede i denne Tid, vilde jeg stikke en Krone i en poetisk Næve, for at giøre mig etnyt Nye-Aars-Vers til det heele Menneskelige Kiøn; men da disse har nok af dette Arbeyde, maa jeg bede mine Læsere, at tage til takke med mit eget.

Nye-Aars Ønske.

Jeg ønsker, Lasterne af Jorden maa udrydes
Saa vidt som mueligt er, at Dyderne maa groe
Skribenters Hierner skal da ey med Laster brydes,
Men til Fornøyelse kand skrive udi Roe.
Herefter jeg min Ryg til Lasterne vil vende.
Min Pen den er nu stump; thi vil jeg skrive
E N D E.

Imprimatur, C. HORREBOW.